

DE GRUYTER

Beate R. Suchla (Hrsg.)

**CORPUS
DIONYSIACUM IV/1**

PATRISTISCHE TEXTE UND STUDIEN

DE
G

CORPUS DIONYSIACUM
IV/1

PATRISTISCHE TEXTE UND STUDIEN

IM AUFTRAG DER
PATRISTISCHEN KOMMISSION
DER AKADEMIEN DER WISSENSCHAFTEN
IN DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND

HERAUSGEGEBEN VON
HANNS CHRISTOF BRENNECKE UND
EKKEHARD MÜHLENBERG

BAND 62

De Gruyter

CORPUS DIONYSIACUM

IV/1

IOANNIS SCYTHOPOLITANI
PROLOGUS ET SCHOLIA
IN DIONYSII AREOPAGITAE LIBRUM
DE DIVINIS NOMINIBUS
CUM ADDITAMENTIS INTERPRETUM ALIORUM

HERAUSGEGEBEN VON

BEATE REGINA SUCHLA

De Gruyter

Das mehrbändige Vorhaben einer *Editio critica maior scholiorum in Dionysii Areopagitae libros* wird als Vorhaben der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen (Kommission *Patristik: Dionysius Areopagita*) im Rahmen des Akademienprogramms von der Bundesrepublik Deutschland und vom Land Niedersachsen gefördert.

ISBN 978-3-11-019571-2

e-ISBN 978-3-11-025232-3

ISSN 0553-4003

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

A CIP catalogue record for this book is available from the Library of Congress.

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet über <http://dnb.d-nb.de> abrufbar.

© 2011 Walter de Gruyter GmbH & Co. KG, Berlin/Boston

∞ Gedruckt auf säurefreiem Papier

Printed in Germany

www.degruyter.com

Dem Andenken meines Vaters

PETER PAUL SUCHLA

* 23.1.1918 Schalkendorf bei Oppeln, Oberschlesien

† 16.11.1987 Bad Hersfeld, Hessen

VORWORT

Da die Johannes von Skythopolis-Scholien zu den Traktaten des Dionysius Areopagita bereits in der ersten Hälfte des sechsten Jahrhunderts der Dionysius Areopagita-Überlieferung inkorporiert wurden, und da diese in-corpore-Rolle der Scholien die gesamte handschriftliche Überlieferung der Traktate und Briefe des Dionysius Areopagita hindurch bewahrt wurde, trugen die Scholien wesentlich zum Verständnis des Dionysius Areopagita bei. Neben dieser relevanten hermeneutischen Bedeutung kommt ihnen aber auch ein hoher eigenständiger Wert insofern zu, als sie zu philosophischen und theologischen Problemen ihrer Zeit Stellung nehmen. So füllt die hier erstmals vorliegende *Editio critica maior* eine Lücke und fördert dadurch die wissenschaftliche Auseinandersetzung nicht nur mit Dionysius Areopagita, sondern auch mit seinem Scholiasten Johannes von Skythopolis und mit weiteren Scholien-Verfassern.

All denen, die zur Fertigstellung der Edition beigetragen haben, sei hier von Herzen gedankt: den zahlreichen Bibliotheken für die Bereitstellung von Materialien; den wissenschaftlichen Hilfskräften für ihren unermüdlichen Fleiß beim Zusammentragen der Informationen; den Herren Kollegen Michel van Esbroeck SJ (†) und Gernot Wießner (†) für aufwendige Kollationen der syrischen Überlieferung; Ekkehard Mühlenberg für äußerst geduldige und großzügige administrative Unterstützung und Förderung; und nicht zuletzt der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen für wohlwollende institutionelle Begleitung.

Göttingen, im Dezember 2010

Beate Regina Suchla

INHALT

Widmung	5
Vorwort	7
Abkürzungen	13
1. Quellen, Parallelen und Literatur	13
2. Apparate	13
3. Sonstiges	13

Teil A

Einleitung in die Edition

I. Forschungsbericht

1. Gedruckte Ausgaben	17
2. Vorausgehende Studien	17
3. Die Handschriften der direkten Überlieferung	22
3.1. Corpus-Handschriften	22
3.2. Mutilierte Corpus-Handschriften	32
3.3. Corpus-Handschriften mit fragmentarischen bzw. sporadischen Scholieneinträgen	34
3.4. Mutilierte Corpus-Handschriften mit fragmentarischen bzw. sporadischen Scholieneinträgen	36
3.5. Handschriften mit einzelnen Werken	36
3.6. Handschriften, die den Text der Scholien ohne die Traktate überliefern	37

II. Überlieferungsverlauf

1. Johannes von Skythopolis als Verfasser von Prolog und Scholien	39
1.1. Die griechische Gruppe I: Archetyp und Hyp- archetyphen	39
1.2. Die Übersetzung der griechischen Gruppe I ins Syrische: Verhältnis zwischen der syrischen Phocas-Übersetzung und der griechischen Vorlage	41

2. Johannes Philoponus als Verfasser von Scholien	43
2.1. Das <i>scholion de philosophis paganis et de authentia operum Dionysii</i> , das <i>scholion de operibus deperditis</i> und das <i>scholion de quibusdam vocibus a Dionysio usurpatis</i>	43
2.2. Alter und Zuweisung der Scholien	43
3. Maximus Confessor als Verfasser von Zusätzen und Scholien	45
3.1. Die griechische Gruppe II: der Codex mixtus des Maximus Confessor als Hyparchetyp und Archetyp zugleich ...	45
3.2. Die Verästelungen der Gruppe II: Kontamination und Divergenz des Bestands	47
4. Weitere Scholiasten	47
4.1. Die Pachymeres-Erweiterung	47
4.1.1. Die Erweiterung der griechischen Gruppen I und II: in-corpore-Überlieferung der Paraphrase	47
4.1.2. Die Repräsentanten der Erweiterung: Nähe zum Exemplar des Pachymeres und weite Verbreitung	48
4.2. Die Erweiterungen durch Andreas von Kreta und Germanus I. von Konstantinopel	49
4.2.1. Die Erweiterung der griechischen Gruppe II: Einträge in die zwei Teile der Großfamilie	50
4.2.2. Die zeitliche Einordnung der Einträge: nach Maximus Confessor und vor Anastasius Bibliothecarius	51

III. Variantencharakteristika

1. Qualität des Codex merus der Johannes von Skythopolis-Tradition und seiner außerhalb der Maximus Confessor-Tradition stehenden Zweige	53
1.1. Auffälliges Merkmal des Codex merus: Omissionen gegenüber dem Codex mixtus und dem Codex Syrus	53
1.2. Besonderheit der Zweige: unterschiedliche Anordnung der Traktate, charakteristische Omissionen und zerstörte Ordnungen	54
2. Qualität des Codex mixtus der Maximus Confessor-Tradition und seiner Deszendenten	56
2.1. Kennzeichen des Codex mixtus: in-corpore-Tradition der Mixtur aus den Scholien des Johannes von Skythopolis sowie den Additamenten und Scholien des Maximus Confessor	56
2.2. Eigenschaft der Deszendenten des Codex mixtus: Spaltung durch zwei voneinander getrennte Überlieferungsgemeinschaften	56

3. Qualität der Variantenträger	58
3.1. Die Vertreter der griechischen Gruppe I: treue Angehörige ihres Stammes	58
3.2. Die Vertreter der griechischen Gruppe II: kontaminierte Mitglieder einer zweiseitigen Großfamilie	63

IV. Anmerkungen zur Edition

1. Zum Text und zu seinen Apparaten	87
2. Zur Constitutio textus und zur Textkritik	88
3. Zu den Handschriften der Apparate	90

Teil B

Ioannis Scythopolitani prologus et scholia
in Dionysii Areopagitae librum *De divinis nominibus*
cum additamentis interpretum aliorum

1. Conspectus siglorum	93
2. Prologus	95
3. In <i>De divinis nominibus</i>	111

Teil C

Die Varianten der Rekonstruktionsträger des Codex mixtus (MaxConf)
der Johannes von Skythopolis-Scholien

1. Conspectus siglorum	461
2. Prologus	463
3. In <i>De divinis nominibus</i>	469

Teil D

Schaubilder, Bibliographie und Indices

1. Schaubilder 1–19	583
2. Bibliographie	605
2.1. Abkürzungen	605
2.2. Studien und Quellen	605
3. Indices	609
3.1. Bibel	609
3.2. Antike Autoren	614
3.2.1. Nichtchristliche antike Autoren	614
3.2.2. Christliche antike Autoren	616

ABKÜRZUNGEN

1. QUELLEN, PARALLELEN UND LITERATUR

Der Modus scribendi der Quellen und Parallelen sowie der Literatur und ihrer Abkürzungen entspricht jenem der Bände *Corpus Dionysiacum I und II* (Patristische Texte und Studien 33 und 36; siehe PTS 33, XIII–XXIV). Darüber hinausgehende Angaben folgen dem Abkürzungsverzeichnis des Lexikons für Theologie und Kirche, Freiburg-Basel-Rom-Wien ³1993.

2. APPARATE

Die Abkürzungen der Apparate folgen ebenfalls dem Modus scribendi der Bände *Corpus Dionysiacum I und II* (siehe PTS 33, XXIV).

< >	= vorgeschlagene Ergänzung ohne Lücke in der Hs		
{ }	= zu tilgen nach Ansicht der Herausgeberin		
+	= crux; corruptela / Lücke in der Hs / Beschädigung der Hs		
an	= annotatio	app	= apparatus
CPG	= Clavis Patrum Graecorum	crit	= criticus (a/um)
frg	= fragmentum (fragmenta)	incert	= incertus (a/um)
inser	= inseruit	intrus	= intrusus (a/um)
IoanScyth	= Ioannes Scythopolitanus	iter	= iteravit
lec	= lectio	lem	= lemma
lit	= litura	man	= manus
MaxConf	= Maximus Confessor	Pach	= Pachymerae Paraphrasis (PG 3,608 sqq; PG 4,433 sqq)
prol	= prologus	ras	= rasura
rec	= recentior(es)	schem	= schema
schol	= scholion (scholia) in Dionysii Areopagitae librum (libros)	text	= textus
		tit	= titulus

3. SONSTIGES

Bz	= Bezeichnung	PL	= Migne, Patrologia Latina
Tl.	= Teil		

TEIL A

EINLEITUNG IN DIE EDITION

I. FORSCHUNGSBERICHT

1. GEDRUCKTE AUSGABEN

Bislang liegen drei Scholieneditionen vor¹: Die erste ist die 1562 in Paris erschienene Morelius-Ausgabe. Die zweite Edition wurde 1615 – wiederum in Paris – von Pierre Lانسelius besorgt, dem 1579 in Flandern geborenen und 1632 in Madrid gestorbenen Jesuiten. Auf dieser Edition und ihren zahlreichen Nachdrucken fußend folgte schließlich 1634 in Antwerpen diejenige Balthasar Cordiers. Von ihr erschienen ebenfalls zahlreiche Nachdrucke, darunter einer 1755/56 in Venedig bei Antonius Zatta. Dieser letzte Nachdruck wurde 1857 von Jacques-Paul Migne in seine Pariser Patrologia Graeca als Band IV aufgenommen. 1977 erschien in Turnhout ein Nachdruck. Alle genannten Editionen weisen die gedruckten Scholien dem Maximus Confessor zu, geben aber in Wirklichkeit ein unentwirrbares Mixtum compositum von Scholien des Johannes von Skythopolis und weiterer Scholiasten wieder².

2. VORAUSGEHENDE STUDIEN

Bereits im Jahre 1917 legte Epifanovič Materialien zum Vorkommen der Scholien vor, ohne aber den Bestand anderen Autoren als dem Maximus Confessor zuweisen zu können³. Doch schon in den vorangehenden Ausgaben wurde darauf aufmerksam gemacht, dass die Scholien in der uns bekannten Gestalt ein Mixtum compositum von Kommentaren verschiedener Autoren seien⁴, unter ihnen Johannes

---

¹ Siehe schon Suchla 1984, 186 f.; Suchla 1993, 209.

² Suchla 1993, passim.

³ Epifanovič 1917, 101–208.

⁴ PG III, 64 CD; v. Balthasar 1961, 645.

von Skythopolis und Maximus Confessor. Darüber hinaus betonte der anglikanische Erzbischof, Theologe und hervorragende Handschriftenkenner James Usher (Jacobus Usseus), dass die Scholien der beiden Gelehrten Johannes von Skythopolis und Maximus Confessor in älteren Handschriften getrennt gewesen seien⁵. Noch 1961 zweifelte Hans Urs von Balthasar die Glaubwürdigkeit dieser Aussage Ushers jedoch grundsätzlich an⁶, obwohl er eingestehen musste, dass ihm nur zwei griechische Handschriften des *Corpus Dionysiacum Areopagiticum* bekannt seien⁷. Außerdem musste er bekennen⁸:

„Eine vollgültige Trennung seiner [d.h. Johannes von Skythopolis] und Maximus' Scholien wird freilich erst auf Grund der Sichtung des ganzen handschriftlichen Materials möglich sein“.

Von Balthasar hatte bereits 1940 pointiert auf die Scholien des neuchalcedonischen Gelehrten Johannes Scholasticus, Bischof von Skythopolis, und auf ihre frühe Übersetzung ins Syrische durch einen gewissen Phocas aufmerksam gemacht⁹, und er fand durch Rückübersetzungen aus dem Syrischen ins Griechische heraus, dass eben diese syrischen Skythopolis-Scholien in ihrer griechischen Fassung in der genannten Migne-Ausgabe zu finden sind und dort mit Glossen, Scholien und Kommentaren weiterer Autoren unter dem Namen des Maximus Confessor dargeboten werden. In verständlichem Überschwang aus Freude über seinen schönen Fund ging von Balthasar aber irrtümlicherweise davon aus, dass der syrische Übersetzer Phocas nicht alle Scholien seiner Vorlage übersetzt habe. So glaubte von Balthasar, durch inhaltliche und sprachliche Kriterien weitere Scholien der Migne-Edition dem Scholasticus zuweisen zu müssen.

---

⁵ „confusa ... Joannis et Maximi Scholia ... in antiquioribus ... editionibus (mss.) fuerunt distincta“ (PG III, 64 C; vgl. 63 C/D: „Utraque Scholia, eademque distincta, in vetustis codicibus mss. Parisiensibus et aliis reperiri adnotat laudatus Usseus“).

⁶ V. Balthasar 1961, 645, Anm. 2, sowie 648 und ebenda, Anm. 8.

⁷ Parisini graeci 438 und 440 (v. Balthasar 1961, 648, Anm. 8).

⁸ V. Balthasar 1940, 37.

⁹ V. Balthasar 1940, passim.

Wesentliche und über von Balthasar hinausgehende Einblicke in die syrische Übersetzungstradition vermittelte erst der verstorbene Religionswissenschaftler Gernot Wießner¹⁰, über Jahre hinweg wissenschaftlicher Berater der Arbeitsstelle *Patristik: Dionysius Areopagita* der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen. Wießner machte 1972 – im Anschluss an Forschungen der Gelehrten Sherwood¹¹ und Hornus¹² – auf eine Passage im Prolog der syrischen Phocas-Übersetzung aufmerksam, in der Phocas erklärt, er übersetze nach einem¹³

„Exemplar der Werke des hl. Dionys, in dem die Schriften des Heiligen mit den Scholien des Johannes von Baisan (Skythopolis) ... versehen seien ... Dabei habe er die Scholien, das sind kleine Bemerkungen, ringsum am Rande notiert, und die großen an das Ende der Seite gesetzt“.

Wie Wießner gegen von Balthasar betonte, erwähnt Phocas keine Korrekturen an seiner griechischen Vorlage; seine Übersetzung biete demnach einen Einblick in *eine* Gestalt (von mehreren denkbaren Formen) der griechischen Dionysüberlieferung zu Beginn des achten Jahrhunderts¹⁴. Diese Gestalt liefert uns die Traktate des *Corpus Dionysiacum* mit Scholien des Johannes von Skythopolis. Vertreter dieser Johannes von Skythopolis-Tradition sind vier syrische Codices der British Library zu London, und zwar die *Additional Manuscripts* 12 151 aus dem Jahre 804, 12 152 aus dem Jahre 837, 14 539 aus dem neunten Jahrhundert sowie 14 540, ebenfalls aus dem neunten Jahrhundert.

In meinem 1980 veröffentlichten Beitrag *Die sogenannten Maximus-Scholien des Corpus Dionysiacum Areopagiticum* ist mir dann schließlich der erstmalige Nachweis gelungen, dass wir auch *griechische* Handschriften dieser syrischen Johannes von Skythopolis-Tradition besitzen¹⁵. Über die in diesem Beitrag genannten handschriftli-

¹⁰ Wießner 1972; ihm bin ich im folgenden verpflichtet.

¹¹ Sherwood 1952, 174–84.

¹² Hornus 1970, 69–93.

¹³ Das folgende Zitat nach Wießner 1972, 167 f.

¹⁴ Wießner 1972, 168; Sperrung von mir.

¹⁵ Suchla 1980, 41 ff.; vgl. auch Suchla 1990, 38–52.

chen Zeugen hinaus habe ich in der Zwischenzeit einige weitere griechische Handschriften dieser Tradition ausfindig machen können. Ich bin demnach heute in der Lage, das griechische Corpus der Johannes von Skythopolis-Scholien nach unanfechtbaren Kriterien zu identifizieren und auch zu edieren.

Da die bisherigen Editionen, wie gesagt, nur ein unkritisch ediertes *Mixtum compositum* verschiedener Scholiasten darstellen, dessen falsche Zuweisung an Maximus Confessor auf das neunte Jahrhundert zurückgeht¹⁶, ist die folgende kritische Edition der Johannes von Skythopolis-Scholien als eine *Editio princeps* zu bewerten. Wem aber gehört der restliche Scholienbestand?

Schon Sherwood betonte, dass die nach Abzug der Johannes von Skythopolis-Scholien übrigbleibenden Textbestände dem Maximus Confessor nicht mit textkritischer und philologischer Gewissheit zugeschrieben werden könnten¹⁷. Von Balthasar schloss sich ihm an¹⁸, da unanfechtbare Zuweisungskriterien fehlten. Allerdings hatte schon Anastasius Bibliothecarius im neunten Jahrhundert auf ein Kriterium aufmerksam gemacht, ohne dass jedoch sein Hinweis Beachtung gefunden hätte. So schreibt Anastasius in seinem Brief an Karl den Kahlen¹⁹:

„Diejenigen nun der Scholien bzw. Beigaben, die an ihrem unteren Ende das Zeichen des lebensspendenden Kreuzes aufweisen, stammen, wie es heißt, von dem seligen Maximus, dem Bekenner und Mönch; die anderen hingegen gehören, so heißt es, dem heiligen Johannes von Skythopolis, dem Bischof.“

Der griechische Codex Mixtus, den Anastasius Bibliothecarius in Konstantinopel studierte und dessen Scholien er ins Lateinische übersetzte, trennte demnach die griechischen Scholien der genannten Johannes von Skythopolis-Redaktion von jenen griechischen Scholien

---

¹⁶ Suchla 1980, 57 f.

¹⁷ Sherwood 1952, 181; Sherwood 1955, 117–120.

¹⁸ Von Balthasar 1961, 672.

¹⁹ PL 129, 740, 29–33; PL 122, 1027/1028, 29–31.

der Maximus Confessor-Redaktion. Anastasius Bibliothecarius beachtete diese Trennung getreu, indem er die Scholien des Maximus Confessor mit einem Kreuz markierte.

In der Zwischenzeit ist es mir gelungen, die Abschriften der durch Anastasius Bibliothecarius gebotenen Version der griechischen Scholien zum Corpus Dionysiacum Areopagiticum ins Lateinische möglichst vollständig zu erfassen²⁰. Dabei konnten Exemplare ausfindig gemacht werden, die einerseits die von Anastasius erwähnte Markierung der Scholien des Maximus Confessor enthalten, und die andererseits mit dieser Markierung ein bis dahin fehlendes unanfechtbares Zuweisungskriterium bieten. Somit wurde es möglich, einen bis dahin nicht zuweisbaren und nicht kritisch edierten Textbestand unanfechtbar dem Confessor zuzuschreiben.

Es bleiben aber Scholienbestände übrig, die weder dem Johannes von Skythopolis noch dem Maximus Confessor zuzuweisen sind. Das wiederum bedeutet, dass es im Laufe der Überlieferung mehr als nur zwei Scholiasten gegeben hat, was auch die zum Teil sehr krassen inhaltlichen Widersprüche einiger Scholien des Migne-Bandes erklärt. So war es eine der entscheidendsten Aufgaben der vorliegenden Edition, die einzelnen Teile zu entschlüsseln und ihre Autoren zu finden. Die Aufgabe ist heute abgeschlossen, ihre Probleme sind gelöst, das bis dahin unentwirrbare Mixtum compositum verschiedener Scholiasten ist entwirrt, so dass die vorliegende Edition der Öffentlichkeit übergeben werden kann.

---

²⁰ Vgl. Suchla 2000, passim.

3. DIE HANDSCHRIFTEN DER DIREKTEN ÜBERLIEFERUNG

3.1. CORPUS-HANDSCHRIFTEN²¹

1. Gb Athen, Nationalbibliothek, Cod. Metochii 642;
11. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
2. Aq Athos, Kloster Dionysiou, Cod. 88;
13. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien intertextuell;
3. As Athos, Kloster Dionysiou, Cod. 261;
13. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
4. Aj Athos, Kloster Lauras, Cod. B' 67;
13. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien vereinzelt und marginal von zweiter Hand;
5. Zc Athos, Kloster Lauras, Cod. A' 198;
15. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
6. Aa Athos, Kloster Vatopediou, Cod. 157;
11. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;

---

²¹ Vgl. Suchla 1990, 14–35; dort finden sich auch weitere bibliographische Nachweise.

7. Ab Athos, Kloster Vatopediou, Cod. 158;
14. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal von erster und zweiter Hand;
8. Ac Athos, Kloster Vatopediou, Cod. 159;
11. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
9. Ae Athos, Kloster Vatopediou, Cod. 161;
11. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
10. Ff Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. Plut. V. 26;
a. 1348; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien sowohl marginal als auch intertextuell;
11. Fg Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. Plut. V. 32;
a. 1352; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien durchlaufend im Anschluss an die Epp;
12. Fa Florenz, Biblioteca Laurenziana, Conventi Soppressi,
Cod. 202;
vor 886; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
13. Fb Florenz, Biblioteca Laurenziana, San Marco Florent.,
Cod. 686;
10. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
14. Ha Jerusalem, Patriarchatsbibliothek, Fonds *τοῦ Τιμίου
Σταυροῦ*, Cod. 23;
9. Jh.; Phot.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;

15. Lc London, British Library, Additions, Cod. 18231;
a. 972; Phot.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
16. Ld London, British Library, Additions, Cod. 22350;
13. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
17. Le London, British Library, Additions, Cod. 36821;
10. Jh.; Phot.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
18. Zf Modena, Biblioteca Estense, Cod. Gr. 190;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien intertextuell;
19. Ma Moskau, Staatliches Historisches Museum, Cod. 109;
9. Jh.; Phot.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
20. Mb Moskau, Staatliches Historisches Museum, Cod. 110;
11. Jh.; Phot.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
21. Mc Moskau, Staatliches Historisches Museum, Cod. 111;
11. Jh.; Phot.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
22. Md Moskau, Staatliches Historisches Museum, Cod. 112;
16. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;

23. Nc Neapel, Biblioteca Nazionale Vittorio Emanuele III,
Cod. II. A. 10;
13. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
24. Na Neapel, Biblioteca Nazionale Vittorio Emanuele III,
Cod. II. B. 5;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
25. Od Oxford, Bodleian Library, Ms. Canon. Gr. 97;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
26. Oc Oxford, Bodleian Library, Ms. E. D. Clarke 37;
12. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
27. Oe Oxford, Bodleian Library, Corpus Christi College, Cod.
141;
12. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
28. Zh Oxford, Bodleian Library, Corpus Christi College, Cod.
163;
13. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
29. Ob Oxford, Bodleian Library, Lincoln College, Cod. Gr. 14;
11. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;

30. Oa Oxford, Bodleian Library, Magdalen College, Cod. Gr. 2;
13. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
31. Pb Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 438;
a. 992; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
32. Pd Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 440;
11./12. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
33. Pe Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 441;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
34. Pg Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 443;
a. 1272; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien intertextuell;
35. Ph Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 444;
a. 1348; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
36. Pj Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 445;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
37. Pk Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 446;
16. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;

38. Pl Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 447;
16. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
39. Pn Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 933;
10. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
40. Po Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 934;
11. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
41. Pp Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 935;
13. Jh.; Phot.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
42. Pq Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 936;
14. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
43. Pr Paris, Bibliothèque Nationale, Fonds Coislin, Cod. Gr.
85;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
44. Ps Paris, Bibliothèque Nationale, Fonds Coislin, Cod. Gr.
86;
12. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
45. Pt Paris, Bibliothèque Nationale, Fonds Coislin, Cod. Gr.
253;
9./10. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;

46. Pu Paris, Bibliothèque Nationale, Fonds Coislin, Cod. Gr. 254;
15. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
47. Pv Paris, Bibliothèque Nationale, Musée du Louvre, Cod. Ivoires A. 53;
a. 1408; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
48. Pw Paris, Bibliothèque Nationale, Supplément grec, Cod. 337;
16. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
49. Ja Patmos, Johanneskloster, Cod. 51;
9./10. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
50. We Prag, Universitätsbibliothek, Cod. VI. Fe. 1;
14. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien intertextuell;
51. Rg Rom, Biblioteca Angelica, Cod. Gr. 37;
12. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
52. Re Rom, Biblioteca Angelica, Cod. Gr. 43;
14. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;

53. Va Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 207;
15. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
54. Vb Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 370;
9./10. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
55. Vc Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 371;
11./12. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
56. Vf Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 374;
13. Jh.; Phot.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
57. Vh Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 376;
14./15. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
58. Vl Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 504;
a. 1105; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
59. Vo Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 1525;
11. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;

60. Vz Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 1787;
11. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
61. ZI Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 2162;
12./13. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
62. Vr Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 2249;
10./11. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
63. Vu Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Palatinus Gr. 39;
13./14. Jh.; Phot.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
64. Vv Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Palatinus Gr. 123;
10. Jh.; Mf.;
CH - EH - MTh - Epp - DN;
Scholien marginal;
65. Vs Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Reginensis Suec. Gr. 30;
11. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
66. Ra Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. B. 55;
11. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal von später Hand;

67. Rc Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. E. 29;
9. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
68. Ka Sinai, Katharinenkloster, Cod. 319;
a. 1048; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
69. Kb Sinai, Katharinenkloster, Cod. 320;
16. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
70. Kd Sinai, Katharinenkloster, Cod. 322;
14./15. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
71. Ke Sinai, Katharinenkloster, Cod. 323;
a. 1335; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
72. Ua Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 142;
13. Jh.; Mf.;
CH - DN - MTh - EH - Epp;
Scholien marginal;
73. Ub Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 143;
11. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
74. Uc Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 144;
13. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;

75. Ud Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 494;
13. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien intertextuell;
76. Ue Venedig, Biblioteca Nazionale di San Marco, Cod. 558;
11. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal;
77. Wb Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Theol.
Gr. 65;
13./14. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
78. Wc Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Theol.
Gr. 110;
10. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal;
79. Wa Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Suppl.
Gr. 1;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - MTh - DN - Epp;
Scholien marginal.

3.2. MUTILIERTE CORPUS-HANDSCHRIFTEN

80. Ap Athos, Kloster Dionysiou, Cod. 63;
14. Jh.; Mf.;
CH - Ep VIII;
Scholien marginal;
81. Ak Athos, Kloster Lauras, Cod. Γ' 52;
14. Jh.; Mf.;
Epp VII; VIII - EH - DN;
Scholien marginal;

82. Ba Athos, Kloster Panteleemonos, Cod. 126;
15. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh;
Scholien marginal;
83. Fd Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. Plut. V. 13;
11. Jh.; Phot.;
CH - EH - DN;
Scholien intertextuell bis DN IV 16 (161,16 ἔρωσ);
danach junge Hand mit der Paraphrase des Pachymeres;
84. Eg Madrid, Biblioteca Nacional, Cod. 4592;
15. Jh.; Mf.;
DN - EH - MTh - Epp;
Scholien intertextuell;
85. Zo Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 1330;
Palimpsest; getilgter Text wahrscheinlich 8. Jh.;
getilgter Text: DN - CH - EH;
Scholien intertextuell;
86. Vn Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus
Gr. 1426;
a. 1534; Mf.;
DN - EH - MTh - Epp;
Scholien intertextuell;
87. Tt Turin, Biblioteca Nazionale, Cod. B. VI. 43 (durch
Brand zerstört);
14. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien intertextuell;
88. Wd Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Theol.
Gr. 162;
um 1200; Mf.;
CH - DN - EH - Epp;
Scholien marginal.

3.3. CORPUS-HANDSCHRIFTEN
MIT FRAGMENTARISCHEN BZW. SPORADISCHEN SCHOLIENEINTRÄGEN

89. Ga Athen, Nationalbibliothek, Cod. 2636;
14. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal nur zur CH;
90. Ar Athos, Kloster Dionysiou, Cod. 213;
13. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal nur zu DN und CH;
91. Ah Athos, Kloster Luras, Cod. B' 66;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal begonnen, aber nicht fortgeführt;
im Anschluss an die Epp: Scholiennachtrag von jüngerer
Hand zu DN und den Epp;
92. Al Athos, Kloster Luras, Cod. H' 71;
14. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal, aber nur sehr sporadisch notiert;
93. Ta Brescia, Biblioteca Queriniana, Cod. A. IV. 3;
a. 1449; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal, aber nur in Auszügen zu CH, EH
und DN-Anfang (Einträge enden in der Mitte des
zweiten Kapitels);
94. Ec Escorial, Biblioteca de El Escorial, Cod. Ψ. III. 7;
11. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal, aber nur fragmentarisch eingetragen
offenbar von Hand 1 zu CH, dem Anfang von EH und
den Epp IX und X, überwiegend von Hand 2 zur
zweiten Hälfte von Ep VIII;

95. Fe Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. Plut. V. 19;
14. Jh.; Mf.;
DN - CH - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal, aber eingetragen nur zu DN bis zur
Mitte des vierten Kapitels;
96. Qa Leiden, Bibliotheek der Rijksuniversiteit, Cod. Vulc. 52;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal begonnen, aber ab dem fünften
Kapitel von DN nicht fortgeführt;
97. Zg Modena, Biblioteca Estense, Cod. Gr. 246;
14. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal bis zum fünften Kapitel von DN;
98. - Ochrid, Nationalmuseum, Cod. 69 (Mošin);
13. Jh.; weder Mf noch Phot.;
DN - CH - EH - MTh;
Scholien marginal, aber unregelmäßig eingetragen;
99. Pc Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 439;
11. Jh.; Mf.;
CH - DN - EH - MTh - Epp;
Scholien marginal, aber fragmentarisch;
100. Pf Paris, Bibliothèque Nationale, Cod. Gr. 442;
12. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh - Epp;
Scholien marginal und sporadisch nur zu CH I-VIII und
zu einigen Epp;
101. Ve Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus
Gr. 373;
11./12. Jh.; Mf.;
CH - EH - MTh - DN - Epp;
Scholien marginal nur zu Beginn von CH;

102. Rb Rom, Biblioteca Vallicelliana, Cod. B. 80;
14. Jh.; Mf.;
CH - DN - MTh - EH - Epp;
Scholien marginal, nur sporadisch eingetragen;

3.4. MUTILIERTE CORPUS-HANDSCHRIFTEN
MIT FRAGMENTARISCHEN BZW. SPORADISCHEN SCHOLIENEINTRÄGEN

103. Af Athos, Kloster Vatopediou, Cod. 475;
13. Jh.; Mf.;
CH - EH - DN - MTh;
Scholien marginal und sporadisch nur zur CH;
104. - London, British Library, Cod. Philipps 6214;
15. Jh.; weder Mf. noch Phot.;
CH - DN;
Scholien marginal und fragmentarisch;
105. Kg Sinai, Katharinenkloster, Cod. 325;
16. Jh.; Mf.;
CH - EH - Ep IX;
Scholien marginal und sporadisch;

3.5. HANDSCHRIFTEN MIT EINZELNEN WERKEN

106. Av Athos, Kloster Panteleemonos, Cod. 802;
16. Jh.; Mf.;
DN;
Scholien marginal;
107. Fo Florenz, Biblioteca Laurenziana, Conventi Soppressi,
Cod. 104;
16. Jh.; Mf.;
DN;
Scholien marginal;

108. Fj Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. Plut. VII. 35;
13./14. Jh.; Mf.;
Epp I; II; III; IV;
Scholien marginal;
109. Fn Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. Plut. XXXI. 37;
14. Jh.; Mf.;
CH - Exzerpte aus der MTh;
Scholien marginal;
110. - Genf, Bibliothèque Publique et Universitaire, Cod. Gr. 28;
a. 1464; weder Mf. noch Phot.;
DN;
Scholien marginal.

3.6. HANDSCHRIFTEN,
DIE DEN TEXT DER SCHOLIEN OHNE DIE TRAKTATE ÜBERLIEFERN

111. Ef Madrid, Biblioteca Nacional, Cod. 4604 (N 139 Miller);
Papier; a. 1562; Mf.;
Scholien zu CH - EH - MTh - DN - Epp;
112. Tc Rom, Biblioteca Casanatensis, Cod. Gr. 1357;
Papier; 16./17. Jh.; Mf.;
Scholien zu CH - DN - MTh - Epp;
113. Zp Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Ottobonianus Gr. 104;
Papier; 16. Jh.; Mf.;
Scholien zu CH - DN - EH - MTh - Epp;
114. Vw Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Ottobonianus Gr. 239;
Papier; 16. Jh.; Mf.;
Scholien zu CH - DN - EH - MTh - Epp;
115. - Zeitz, Stiftsbibliothek, Cod. Gr. 75;
Papier; 16. Jh.; weder Mf. noch Phot.
Scholien zu CH - DN - EH - MTh - Epp.

II. ÜBERLIEFERUNGSVERLAUF

1. JOHANNES VON SKYTHOPOLIS ALS VERFASSER VON PROLOG UND SCHOLIEN

1.1. DIE GRIECHISCHE GRUPPE I: ARCHETYP UND HYPARCHETYPEN

In der Zeit²² zwischen 536 und 543/553 stellte Johannes, Bischof von Skythopolis²³, die griechischen Traktate des Dionysius Areopagita in einem Corpus zusammen, das die areopagitischen Werke in der Reihenfolge DN-CH-EH-MTh-Epp (oder CH-EH-DN-MTh-Epp oder CH-DN-EH-MTh-Epp) bot, und verfertigte zu diesen Werken einen Prolog und Scholien²⁴. Die Frage, wie er seine Scholien in sein Exemplar der areopagitischen Traktate eintrug, d.h. die Frage, ob er diese durchlaufend, d.h. in Form von *Hypomnemata*, oder marginal, d.h. in Form einer *Rahmen-Katene*, anordnete, beantwortete Johannes am Ende seines Redaktions-Prologes selbst: Er habe seine Erläuterungen - so gut es eben ging - marginal am Text entlang in das Buch (*βιβλος*) eingetragen²⁵:

„Es waren zwar sehr ausgedehnte Kommentare zur Erklärung eines so umfassenden Wissens von nöten; ich setzte jedoch im Vertrauen auf Gottes Hilfe kürzer, wie der Kodex fasste, in Form von Scholien das an die Seite, was mir auffiel, an den folgenden nebenstehenden Traktaten entlang, die einst zufällig in meine Hände gelangten“.

Johannes legte somit die Scholien in Form einer Rahmen-Katene um die Traktate, wie sie etwa in den griechischen Handschriften Lc und Le zu sehen sind²⁶. Daneben fügte er Varianten und Glossen ein

---

²² Zur Datierung vgl. Suchla 1980, 42; Suchla 1984, 184; Suchla 1985, 189.

²³ Zu seiner Person und ihrer Einordnung vgl. Suchla 1998, 401 a f.

²⁴ Suchla 1985, passim.

²⁵ Siehe unten, Teil B, Prologus, 21 C 38–44.

²⁶ Suchla 1985, Tafeln.

(möglicherweise ließ er diese Einträge aber auch durch einen Redaktor vornehmen²⁷), so dass eine kommentierte kritische Edition der areopagitischen Traktate entstand. Auf diese von mir so genannte *Edictio variorum* geht die gesamte Überlieferung des griechischen Dionysius Areopagita in der heute vorliegenden Form zurück. Gleichzeitig stellt sie den Archetyp der Scholien dar.

Wiederherstellen lässt sich dieser Archetyp durch zwei rekonstruierbare Hyparchetypen. Der erste von ihnen ist ein *Codex merus*, der nur Scholien des Johannes von Skythopolis überliefert und daher die reine Johannes von Skythopolis-Tradition wiedergibt. Er wird einerseits durch einen anti-origenistischen Codex aus der Zeit um 543/553 repräsentiert, der dem Archetyp zeitlich sehr nahe steht und durch folgende Handschriften rekonstruiert werden kann: die gemeinsame Vorlage der Handschriften Ha, Fa und Lc sowie die gemeinsame Vorlage der Handschriften Le und Fd. Er wird andererseits durch einen Codex repräsentiert, der die gemeinsame Vorlage der Handschriften Ma und Wc darstellt.

Der zweite Hyparchetyp ist ein *Codex mixtus*, ein Variantenexemplar des Maximus Confessor. In ihn wurden - neben linearen und marginalen Varianten - Zusätze und Scholien des Maximus Confessor hineingearbeitet. Er stellt die Vorlage der griechischen Gruppe II dar, deren zwei Überlieferungszweige den Codex mixtus repräsentieren und rekonstruieren. Graphisch lässt sich das Verhältnis zwischen Archetyp und Hyparchetypen dann so darstellen, wie im Schaubild 1 wiedergegeben²⁸.

---

²⁷ Suchla 1985, 188.

²⁸ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 1.

1.2. DIE ÜBERSETZUNG DER GRIECHISCHEN GRUPPE I INS SYRISCHE: VERHÄLTNIS ZWISCHEN DER SYRISCHEN PHOCAS-ÜBERSETZUNG UND DER GRIECHISCHEN VORLAGE

Die syrische Scholien-Übersetzung²⁹ des Phocas ist zu Beginn des achten Jahrhunderts entstanden und belegt die Zuweisung dieser übersetzten Scholien an Johannes von Skythopolis³⁰. Denn Phocas schickte seiner Übersetzung einen Prolog voraus, in dem er Johannes von Skythopolis als den Verfasser der Scholien bezeugt. So konnte Wießner schon 1972 feststellen³¹:

„Die gemeinsame Traditionsgrundlage aller vier erhaltenen, vollständigen Handschriften des Phokastyps stellt demnach ein Kodex a dar, in dem der Dionystext mit einem Johannes-Kommentar verbunden gewesen ist“.

Diese vier Handschriften, die den Wießnerschen Codex a repräsentieren, sind die oben³² bereits genannten Codices British Library Syr 12 151, 12 152, 14 539 und 14 540 aus dem neunten Jahrhundert. Laut Wießner³³ lassen sich Syr 12 152 und Syr 14 540 auf eine Vorlage x¹, Syr 12 151 und Syr 14 539 auf eine Vorlage y¹ zurückführen, während x¹ und y¹ Abschriften von x sind, d.h. Abschriften der Übersetzung des Phocas. Der Überlieferungsverlauf dieser syrischen Scholienübersetzung lässt sich daher so zeichnen, wie im Schaubild 2 wiedergegeben³⁴.

Es lässt sich belegen, dass der Bestand der Phocas-Übersetzung in wesentlichen Teilen mit dem der griechischen Gruppe I überein-

²⁹ Das Corpus Dionysiacum Areopagiticum ist nicht nur früh ins Syrische, sondern auch ins Altarmenische, Altgeorgische, Kirchenslavische und ins Arabische übersetzt worden; vgl. Suchla 2008, 67–69. Zur armenischen Tradition vgl. auch La Porta 2008 a, 2008 b und 2008 c.

³⁰ Vgl. Suchla 1980, passim; Suchla 1985, 183 f.; Suchla 1990, 38–52.

³¹ Wießner 1972, 24.

³² Oben, S. 19.

³³ Wießner 1972, 6–26.

³⁴ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 2.

stimmt³⁵. Vorlage des Codex a war daher ein Codex dieser Gruppe. Der Überlieferungsverlauf lässt sich dann graphisch so ergänzen, wie im Schaubild 3 wiedergegeben³⁶.

Die syrische Phocas-Übersetzung bezeugt somit die Zuweisung der Scholien der griechischen Gruppe I an Johannes von Skythopolis. Da sie zudem einer von insgesamt drei Zeugen der Johannes von Skythopolis-Tradition ist, wie die graphische Darstellung des Schaubildes 4 zeigt³⁷, deckt sie zugleich dort Omissionen der griechischen Gruppe I auf, wo ihr Bestand über den dieser Gruppe hinausgeht und mit dem der griechischen Gruppe II übereinstimmt. So lässt sich mit Blick auf Schaubild 4 resümierend feststellen, dass die Scholien des Johannes von Skythopolis bezeugt werden durch den gemeinsamen Bestand von:

Zeuge 1 (Codex merus), Zeuge 2 (Codex mixtus) und Zeuge 3 (Codex Syrus)

oder

Zeuge 1 (Codex merus) und Zeuge 2 (Codex mixtus) bei Lücke in Zeuge 3 (Codex Syrus)

oder

Zeuge 1 (Codex merus) und Zeuge 3 (Codex Syrus) bei Lücke in Zeuge 2 (Codex mixtus)

oder

Zeuge 2 (Codex mixtus) und Zeuge 3 (Codex Syrus) bei Lücke in Zeuge 1 (Codex merus).

---

³⁵ Suchla 1980, 47–52; Suchla 1990, 38–52.

³⁶ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 3.

³⁷ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 4.

2. JOHANNES PHILOPONUS ALS VERFASSER VON SCHOLIEN

2.1. DAS *SCHOLION DE PHILOSOPHIS PAGANIS ET DE AUTHENTIA OPERUM DIONYSII*, DAS *SCHOLION DE OPERIBUS DEPERDITIS* UND DAS *SCHOLION DE QUIBUSDAM VOCIBUS A DIONYSIO USURPATIS*

Das Redaktionsexemplar des Johannes von Skythopolis enthält drei anonym überlieferte Scholien, die den Traktaten des Dionysius Areopagita als durchlaufender Text vorangestellt sind: Das *scholion de philosophis paganis et de authentia operum Dionysii* verteidigt die Traktate gegen Plagiatsvorwürfe und insbesondere gegen den Vorwurf ihrer denkerischen Abhängigkeit von Proklus, zudem hebt es die Authentizität der Werke hervor³⁸. Das *scholion de operibus deperditis* erklärt dem Leser, warum Dionysius Areopagita in den Traktaten des Redaktionsexemplars auf Schriften verweist, die schon jetzt, d.h. kurz nach ihrer Entstehung und Verbreitung, nicht (mehr) auffindbar sind³⁹. Das *scholion de quibusdam vocibus a Dionysio usurpatis* letztlich erklärt das Vokabular der Hierarchie-Konzeption des Dionysius Areopagita und macht darauf aufmerksam, dass die Bedeutung des Dionysius Areopagita gerade in seiner Hierarchie-Konzeption liegt⁴⁰.

Da alle drei Scholien anonym überliefert sind, stellt sich die Frage, wie alt sie sind und wer als ihr Autor bzw. als ihre Autoren in Betracht gezogen werden könnte.

2.2. ALTER UND ZUWEISUNG DER SCHOLIEN

Alle drei Scholien sind dem Redaktionsexemplar des Johannes von Skythopolis inkorporiert und werden durch beide Zweige der Codex merus-Tradition bezeugt⁴¹. Daher muss ihr Alter in die Zeit der Redaktionstätigkeit des Johannes von Skythopolis, d.h. in die Zeit

³⁸ Vgl. Suchla 1984, 185 ff.; Suchla 1995, 12; 19 f.; Suchla 2008, 44 f.; 205; 236, Nr. 2.

³⁹ Vgl. Suchla 2008, 236 f., Nr. 4.

⁴⁰ Vgl. Suchla 2008, 236 f., Nr. 3.

⁴¹ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 1, Gruppe I.

zwischen 536 und 543/553 heraufreichen⁴². Wer aber ist dann ihr Autor?

Da der oben genannte Phocas⁴³ die Autorschaft des Johannes von Skythopolis für diese drei Scholien nicht bezeugt, da diese drei Scholien zudem in Syntax und Stilistik von den durch Phocas bezeugten Scholien des Johannes von Skythopolis abweichen, und da sie eine auffällige Ergänzung zu dem durch Phocas bezeugten Prolog des Johannes von Skythopolis darstellen, scheidet letzterer als Autor aus. Wer bleibt dann als möglicher Autor übrig?

Der Verfasser muss ein Christ sein, der zu jener Zeit öffentlich gegen den Heiden Proklus auftrat. Daher liegt es nahe, an den um 520 christlich getauften Johannes Philoponus (ca. 495–575) zu denken⁴⁴. Denn dieser hat zum einen die Traktate des Dionysius Areopagita gut gekannt, aus ihnen zitiert, und dem Autor denselben Rang wie Basilius dem Großen, den heiligen Gregoren und Athanasius eingeräumt⁴⁵; und er hat zum anderen im Jahre 529, d. h. in eben dem Jahr, in dem Kaiser Justinian die als christenfeindlich angesehene Athener Akademie schließen ließ⁴⁶, und das heißt auch: kurz nach Entstehen der areopagitischen Werke und kurz vor der Redaktionstätigkeit des Johannes von Skythopolis, mit seinem Werk *De aeternitate mundi contra Proclum* (*Über die Ewigkeit der Welt gegen Proklus*) eine Streitschrift gegen den (Neu-) Platoniker Proklus veröffentlicht, in der er dessen These von der Ewigkeit der Welt seine christliche These über die Erschaffung der Welt entgegenstellte.

---

⁴² Vgl. oben, S. 39.

⁴³ Oben, S. 41.

⁴⁴ Vgl. Suchla 1984, 185 f.; Suchla 2008, 38 f.; vgl. aber auch Scholten 2009, 15, Anm. 14, der die Frage der Zuweisung offenlassen möchte.

⁴⁵ *De opificio mundi* 3, 13 (Scholten 1997, 23/2, 348–351).

⁴⁶ Johannes Malalas, *Chronographie* (ed. Dindorf 1831), 18, 451; vgl. auch: Meinhardt 1971, 122; Thrans 1992.

3. MAXIMUS CONFESSOR ALS VERFASSER VON ZUSÄTZEN UND SCHOLIEN

3.1. DIE GRIECHISCHE GRUPPE II: DER CODEX MIXTUS DES MAXIMUS CONFESSOR ALS HYPARCHETYP UND ARCHETYP ZUGLEICH

Ungefähr 100 Jahre nach Entstehung der *Editio variorum* des Skythopolitaners erläuterte Maximus Confessor in den sogenannten *Ambigua* (*Amb II* etwa 628–630, *Amb I* um 634)⁴⁷ einige Passagen der areopagitischen Traktate. Sein Interesse an den Werken des Dionysius Areopagita bewog ihn zudem, seinem Exemplar der areopagitischen Traktate eigene Randbemerkungen einzufügen. Wie hat man sich den Eintrag dieser Zusätze zu denken?

Die griechischen Handschriften Lc und Le zeigen optisch unbestreitbar, dass die Johannes von Skythopolis-Redaktion genügend Raum ließ für weitere Einträge⁴⁸. Deren Lemmatisierung vollzog Maximus Confessor durch Markierungen, die eine eindeutige Attribution dieser Zusätze und Scholien an ihn zuließen. Von diesen Markierungen finden sich heute in einigen wenigen griechischen Handschriften lediglich Spuren⁴⁹, während noch im neunten Jahrhundert Anastasius Bibliothecarius in Konstantinopel eine diesbezüglich unversehrte Handschrift aufspüren konnte⁵⁰. Anastasius machte demnach als erster abendländischer Gelehrter ein Exemplar des von mir so genannten *Codex Mixtus* ausfindig, d.h. einer Handschrift mit einem *Mixtum compositum*⁵¹ der griechischen Johannes von Skythopolis-Redaktion⁵² und der griechischen Redaktion des Maximus Confessor. Nach dieser Handschrift komplettierte er die von ihm akribisch durchkorrigierte lateinische Übersetzung Eriugenas durch eine eigene lateinische

---

⁴⁷ Suchla 1980, 56 f.

⁴⁸ Suchla 1985, Tafeln.

⁴⁹ Z.B. in Gb, Ka und Ub.

⁵⁰ Suchla 2000, passim.

⁵¹ Suchla 1993, 210.

⁵² Suchla 1985, 12–13.; Suchla 1989, 81–82.

Übersetzung der griechischen Scholien zu den Traktaten in Form einer Rahmenkatene⁵³. Dabei beachtete er die Trennung der Johannes von Skythopolis-Scholien von jenen des Maximus Confessor getreu, indem er die Scholien des Maximus mit einem Kreuz markierte. Dementsprechend bemerkt er in seiner dazugehörigen Präfatio an Karl den Kahlen⁵⁴:

„Diejenigen nun der Scholien und Zusätze, die an ihrem unteren Ende das Zeichen des lebenspendenden Kreuzes tragen, stammen, wie es heißt, von dem seligen Maximus, dem Bekenner und Mönch, die anderen hingegen gehören, wie es heißt, dem heiligen Johannes von Skythopolis, dem Bischof“.

Diese von Anastasius genannten attributiven Kreuze haben sich, wie das tabellarische Schaubild 5 auszugsweise zeigt⁵⁵, in großen Teilen im lateinischen Corpus Anastasianum erhalten. Es gibt demnach für die Maximus Confessor-Scholien zwei Zeugen, was das Schaubild 6 graphisch skizziert⁵⁶.

Das Exemplar des Maximus Confessor, ein Codex mixtus, d.h. ein Codex mit dem Prolog des Johannes von Skythopolis, den areopagitischen Traktaten und den zuweisbaren Randbemerkungen des Johannes von Skythopolis und des Maximus Confessor, ist einerseits als Hyparchetyp der Johannes von Skythopolis-Scholien, andererseits als Archetyp der Maximus Confessor-Zusätze und -Scholien zu bewerten. Es erfuhr zahlreiche Abschriften⁵⁷, wobei in der griechischen Überlieferung die attributiven Kreuze des Maximus Confessor und das Wissen um ihre attributive Bedeutung mehr und mehr verloren gingen, und die Scholien bald nur noch unter dem Namen des Maximus Confessor liefen⁵⁸. Es fand in dieser Form weite Verbreitung, drängte die Tradition der griechischen Gruppe I an den Rand, wurde der Rezeptionstext

⁵³ Suchla 1980, 6–10.

⁵⁴ Eine Übersetzung der gesamten Päfatio ins Deutsche findet sich in Suchla 2008, 213–217.

⁵⁵ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 5.

⁵⁶ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 6.

⁵⁷ Vgl. die oben gegebene Handschriftenliste.

⁵⁸ Vgl. Suchla 1980, 58.

des Dionysius Areopagita schlechthin und ging daher - nach zufälliger Handschriften-Auswahl und in korrupter Fassung - ein in die eingangs erwähnte Cordier/Lansselius-Edition Mignes (PG IV).

3.2. DIE VERÄSTELUNGEN DER GRUPPE II: KONTAMINATION UND DIVERGENZ DES BESTANDS

Maximus Confessor hat sein Exemplar der Johannes von Skythopolis-Redaktion jedoch nicht nur um eigene Bemerkungen und Kommentare unterschiedlicher Länge erweitert, sondern auch mit weiteren Handschriften dieser Redaktion verglichen, so dass der Codex mixtus als Hyparchetyp ein Variantenexemplar darstellt. Da im Laufe der Überlieferung auch dessen Abschriften miteinander verglichen wurden, ist es - wie im Falle der areopagitischen Traktate selbst⁵⁹ - kaum möglich, die Kontaminationen zu entwirren. Dennoch ermöglichen starke Divergenzen des Bestandes, mehr oder weniger schwankende und profillose Gruppenbildungen nachzuweisen und, wie Schaubild 7 skizziert⁶⁰, insbesondere zwei Überlieferungszweige zu konstituieren, deren gemeinsamer Bestand die Scholien des Maximus Confessor bezeugt und die Rekonstruktion des Codex mixtus ermöglicht⁶¹.

4. WEITERE SCHOLIASTEN

4.1. DIE PACHYMERES-ERWEITERUNG

4.1.1. DIE ERWEITERUNG DER GRIECHISCHEN GRUPPEN I UND II: IN-CORPORE-ÜBERLIEFERUNG DER PARAPHRASE

Der 1242 bis um 1307 lebende Georgios Pachymeres ist nicht der einzige Autor, der sich neben Johannes von Skythopolis und Maximus Confessor exegetisch, hermeneutisch und philologisch mit den

---

⁵⁹ Siehe Suchla 1990, 74–91.

⁶⁰ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 7.

⁶¹ Vgl. unten, Kapitel III.2.2. und III.3.2.

areopagitischen Traktaten auseinandersetze: Dionysius Areopagita zählt zu den meistkommentierten Autoren von Mittelalter und Renaissance⁶². Die vor 1299 entstandenen Paraphrasen des Pachymeres zählen jedoch zu jenen wenigen Kommentaren, die dem griechischen Corpus Dionysiacum Areopagiticum neben den Scholien des Johannes von Skythopolis und jenen des Maximus Confessor nachhaltig inkorporiert und in-corpore, d.h. in Gemeinschaft mit diesen, zahlreich überliefert wurden.

4.1.2. DIE REPRÄSENTANTEN DER ERWEITERUNG: NÄHE ZUM EXEMPLAR DES PACHYMERES UND WEITE VERBREITUNG

Die Paraphrase stieß auf breites Interesse und wurde sowohl separiert als auch inkorporiert überliefert. Insgesamt lassen sich folgende vier Gruppen unterscheiden⁶³:

1. Handschriften des Dionysius Areopagita mit der Paraphrase sowie mit Scholien:

- Ma, 9. Jh. (Paraphrase und Einkorrekturen in die Scholien von zweiter, jüngerer Hand);
- Fd, 11. Jh. (Paraphrase und Einkorrekturen in die Scholien von junger Hand)
- Wa, 14. Jh.;
- Pr, 14. Jh.;
- Md, 16. Jh.;
- Pw, 16. Jh. (enthält die *Προθεωρία* zu DN des Pachymeres).

2. Handschriften des Dionysius Areopagita mit der Paraphrase ohne Scholien:

- Pm, a. 1299;
- Kc, a. 1329;
- Ad, a. 1389;
- Vd, 14. Jh.;

⁶² Eine Auflistung der wichtigsten Kommentatoren gibt Suchla 1998, 205 a.

⁶³ Exzerpthandschriften wie Vg aus dem 14. Jh. werden in einer weiteren Publikation gesonderte Behandlung finden.

Vj, 14. Jh.;
 Zd, 14. Jh.;
 At, 15. Jh.;
 Ea, 15. Jh.;
 Lb, 15. Jh.;
 Zn, 15./16. Jh. (Paraphrase zur CH; mutilus).

3. Paraphrase-Handschrift ohne Dionysius Areopagita und ohne Scholien:

Ay, 15. Jh.

4. Paraphrase-Handschrift ohne Dionysius Areopagita, aber mit Scholien:

Vw, 16. Jh.

Die Paraphrase in den Handschriften Fd und Ma resultiert aus späten Einträgen in alte Johannes von Skythopolis-Handschriften, während etwa Pm und Kc in zeitlich enger Nähe zu Pachymeres selbst stehen.

4.2. DIE ERWEITERUNGEN DURCH ANDREAS VON KRETA UND GERMANUS I. VON KONSTANTINOPEL

Die griechische Gruppe II enthält Scholien-Einträge von mehr als nur zwei Scholiasten, was sich inhaltlich belegen lässt. So fallen insbesondere häufig vorkommende Paraphrasen von Maximus Confessor-Kommentaren auf wie In DN:

268,5–7	paraphrasiert	das 265,43–268,4	von Maximus Confessor Gesagte
268,19–27	paraphrasiert	das 268,8–18	von Maximus Confessor Gesagte
297,8–9	praphrasiert	das 297,10–21	von Maximus Confessor Gesagte
333,30–51	paraphrasiert	das 333,23–29	von Maximus Confessor Gesagte
392,1–7	paraphrasiert	das 389,42–50	von Maximus Confessor Gesagte

4.2.1. DIE ERWEITERUNG DER GRIECHISCHEN GRUPPE II:
EINTRÄGE IN DIE ZWEI TEILE DER GROßFAMILIE

Ein Teil dieser später eingefügten, jüngeren Scholien wird nur durch den gemeinsamen Bestand des Zweiges 1 der griechischen Gruppe II bezeugt. Es handelt sich um Scholien wie:

261,12–23	297,34–35
264,23–24	304,17–23
264,28–41	305,8–14
264,42–265,2	305,27–33
265,21–23	308,18–21
268,5–7	316,28–38
268,19–27	328,49–329,11
272,56–273,23	332,41–46
273,24–26	332,47–49
280,20–29	333,30–51
284,40–43	337,36–39
289,42–47	340,26–44
292,19–31	348,20–44
297,8–9	

Der zweite Teil dieser später eingefügten, jüngeren Scholien wird demgegenüber nur durch den gemeinsamen Bestand des Zweiges 2 der griechischen Gruppe II bezeugt. Es handelt sich um Scholien wie:

277,17	316,23b
285,32	337,35b
288,7–8	344,15a
288,36–37	344,15b
292,11b	345,18a
292,12	348,16b
305,49–50	352,18–19
308,22–23	

Da diese beiden unterschiedlichen Teile später eingefügter, jüngerer Scholien die griechische Gruppe II trennen, müssen die Einträge dieser Einfügungen auf zwei getrennte Redaktionsexemplare zurück-

gehen. Wann nun sind diese zwei diversen Scholienteile in die griechische Gruppe II hineingelangt?

4.2.2. DIE ZEITLICHE EINORDNUNG DER EINTRÄGE: NACH MAXIMUS CONFESSOR UND VOR ANASTASIUS BIBLIOTHECARIUS

Da diese Einträge einerseits die griechische Gruppe II in zwei Teile trennen, wie das Schaubild 8 graphisch zeigt⁶⁴, andererseits aber schon von Anastasius Bibliothecarius im Corpus Anastasianum ins Lateinische übersetzt wurden, müssen sie zwischen etwa 650 – das ist die ungefähre Entstehungszeit des Codex mixtus – und 867/875 – das ist die Zeit der Entstehung des Corpus Anastasianum – in den jeweiligen Teil der griechischen Gruppe II eingetragen worden sein⁶⁵. Wer sind dann ihre Verfasser?

Von den in der Überlieferung genannten Namen⁶⁶ kommen aufgrund der zeitlichen Einordnung nur zwei Männer des 7./8. Jahrhunderts in Frage: Andreas von Kreta und Germanus I. von Konstantinopel. Die den Teil 1 der Maximus Confessor-Tradition charakterisierenden Scholieneinträge (MaxConf pars 1) weisen einen metaphorischen, zu Paraphrasierungen neigenden Stil auf. Er dürfte Andreas von Kreta zugehören⁶⁷, der in einigen Handschriften⁶⁸ namentlich als Scholiast des Dionysius Areopagita genannt wird. Die den Teil 2 der Maximus Confessor-Tradition charakterisierenden Scholieneinträge (MaxConf pars 2) deuten durch ihren Stil und ihr sprachliches Interesse auf Germanus I. von Konstantinopel hin, der wie Andreas in einigen Handschriften⁶⁹ namentlich als Scholiast des Dionysius Areopagita genannt wird.

⁶⁴ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 8.

⁶⁵ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 6.

⁶⁶ Suchla 1980, passim.

⁶⁷ Zu Andreas von Kreta als Kommentator vgl. Giannouli 2007.

⁶⁸ Etwa in den Handschriften Ff, Oa, Tt.

⁶⁹ Z.B. in den Handschriften Ub, Vc, Vf, Vl, Vw.

III. VARIANTENCHARAKTERISTIKA

1. QUALITÄT DES CODEX MERUS DER JOHANNES VON SKYTHOPOLIS-TRADITION UND SEINER AUßERHALB DER MAXIMUS CONFESSOR-TRADITION STEHENDEN ZWEIGE

Schon der Codex Syrus weist Lücken gegenüber den Codices merus und mixtus auf. So fehlen bei ihm im Vergleich zu den genannten Codices mixtus und merus etwa Stellen wie:

292,5–7	301,51 <i>εἰ μὴ</i> – 304,13 <i>κινεῖται</i>
293,40 <i>σημειῶσαι</i> – 44 <i>κερδήσω</i>	309,17 <i>ἄντα</i> – 309,21 <i>αὐτοῦ</i>
296,51 <i>εἰ τοίνυν</i> – 54 <i>κακόν</i>	320,4–10
297,26–33	341,29 <i>πρὸς</i> – 35
300,29–39 <i>θεοῦ</i>	

1.1. AUFFÄLIGES MERKMAL DES CODEX MERUS: OMISSIONEN GEGENÜBER DEM CODEX MIXTUS UND DEM CODEX SYRUS

Doch auch der Codex merus weist Lücken gegenüber den Codices Syrus und mixtus auf. Bei ihm fehlen im Vergleich zu den Codices mixtus und Syrus Stellen wie:

252,21–22	292,8–9
253,32–256,2	293,9–12
257,7–9	296,14–17
261,27–30 <i>φησιν</i>	305,45–48
272,46–49	308,29–32
276,43–44	340,45–47 <i>φησιν</i>
288,16–17	

1.2. BESONDERHEIT DER ZWEIGE:
 UNTERSCHIEDLICHE ANORDNUNG DER TRAKTATE,
 CHARAKTERISTISCHE OMISSIONEN UND ZERSTÖRTE ORDNUNGEN

Die außerhalb der Maximus Confessor-Tradition stehenden Zweige unterscheiden sich zunächst durch eine unterschiedliche Traktatfolge⁷⁰. So zeigt der Zweig I.2, der durch die Handschriften MaWc repräsentiert wird, als Traktatfolge die Ordnung:

CH-DN-EH-MTh-Epp

Demgegenüber gibt der Zweig I.1, der durch die Handschriften Ha FaLcLeFd vertreten wird, die Traktate in zwei Anordnungen wieder. Die Handschriften FaLcLeFd weisen die Abfolge auf:

CH-EH-DN-MTh-Epp

Die Handschrift Ha hingegen gibt als Anordnung die Abfolge wieder:

DN-CH-EH-MTh-Epp

Außerdem zeigen die beiden Zweige des Codex merus charakteristische Auslassungen und Anordnungen. So kennzeichnen den Zweig I.2 Lücken wie:

188,4 *καὶ – ὄντα*

229,13 *εἴρηται γάρ*

237,32

265,3–5

381,3 *καὶ ἡ – σωτηρία*

404,21–24

413,46 *διὸ – 47 προσαγορεύει*

---

⁷⁰ Zur Traktatfolge als Überlieferungsmerkmal siehe schon Suchla 1985, passim; Suchla 1990, 37 f.

Zudem weist er folgende zerstörte Anordnungen auf:

185,16	steht vor	188,22–36
185,21–29	steht nach	188,16–21
185,30–32	steht nach	185,33–188,9
188,37–39	steht nach	188,40–48
312,1–15	steht vor	309,41–46

Variantencharakteristika sind etwa:

192,4–5	<i>ἀμέτοχον: ἀκοινώνητον</i> (defic Ha)
220,49	<i>θεογονίαν καὶ πηγῆν τὸν πατέρα καλεῖ: θεογονίαν τὸν πατέρα λέγει καὶ πηγῆν</i> (defic Ha)
229,19	<i>ἀεὶ: ἀεὶ ὄν</i>
240,7	<i>ὑπολαβέτω: ὑπολαμβάνετω</i> (defic Fa)

Den Zweig I.1 hingegen kennzeichnen Lücken wie:

20,49	<i>ἀγίου ἀποστόλου: om</i> (defic Ha)
21,40 sq	<i>ὡς ἢ βίβλος ἐχώρησεν: om</i> (defic Ha; add mg man rec Fd)
204,46	<i>λόγος: om</i> (defic Ha)
224,6	<i>δὲ: om</i> (defic Ha)
389,20	<i>τούτου: om</i> (defic Fd)
416,12–15	<i>schol: om</i> (defic Fd)

Außerdem zeigt er folgende zerstörte Anordnung:

124,9–10 steht nach 121,13–18 und vor 121,33–124,2

Charakteristisch sind Varianten wie:

105,18	<i>δυνατὸν: ἀδύνατον</i>
228,4	<i>οὐρανίας: ἐν οὐρανοῖς</i>
249,41	<i>ἥλιον: ἡλίθιον</i> (defic Fa)
344,31	<i>ἐπουράνια: οὐράνια</i> (defic Fd)

2. QUALITÄT DES CODEX MIXTUS DER MAXIMUS CONFESSOR-TRADITION UND SEINER DESZENDENTEN

2.1. KENNZEICHEN DES CODEX MIXTUS: IN-CORPORE-TRADITION DER MIXTUR AUS DEN SCHOLIEN DES JOHANNES VON SKYTHOPOLIS SOWIE DEN ADDITAMENTEN UND SCHOLIEN DES MAXIMUS CONFESSOR

Es ist ein auffälliges Merkmal der oben⁷¹ tabellarisch aufgeführten Handschriften, dass keine einzige von ihnen eine Scholien-Tradition repräsentiert, die nur und ausschließlich die Additamente und Scholien des Maximus Confessor wiedergibt. Somit fehlt ein komplementäres Exemplar, das der Gruppe I gegenübergestellt werden könnte. Selbst eine äußerst lückenreiche Handschrift wie Vr überliefert sowohl Scholien des Johannes von Skythopolis als auch Additamente und Scholien des Maximus Confessor.

Dieser Befund einer fehlenden komplementären Handschrift bedeutet, dass die Einträge des Maximus Confessor marginale Zusätze zur griechischen Gruppe I darstellen, die in ein Exemplar dieser Gruppe eingetragen wurden und von da ab nur und stets in-corpore mit den Traktaten des Dionysius Areopagita, dem Prolog und den marginalen Scholien des Johannes von Skythopolis überliefert wurden.

Der Codex mixtus zeigt sich somit einerseits als Archetyp der Additamente und Scholien des Maximus Confessor und andererseits als Hyparchetyp 2 der Johannes von Skythopolis-Scholien⁷².

2.2. EIGENSCHAFT DER DESZENDENTEN DES CODEX MIXTUS: SPALTUNG DURCH ZWEI VONEINANDER GETRENNTE ÜBERLIEFERUNGSGEMEINSCHAFTEN

Ein Teil der Deszendenten des Codex mixtus überliefert, wie oben bereits gesagt⁷³, neben den Scholien des Johannes von Skythopolis

---

⁷¹ Oben, S. 22–37.

⁷² Vgl. unten, Teil D, Schaubild 1.

⁷³ S. 49–51.

und jenen des Maximus Confessor noch Scholien des Andreas von Kreta, während der andere Teil neben den Scholien des Johannes von Skythopolis und jenen des Maximus Confessor noch Scholien des Germanus I. von Konstantinopel überliefert. Durch diese voneinander getrennten Überlieferungsgemeinschaften lassen sich die Deszendenten des Codex mixtus in zwei Zweige scheiden.

Der Zweig II 1 überliefert die Scholien des Johannes von Skythopolis, die Ergänzungen und Scholien des Maximus Confessor sowie Scholien des Andreas von Kreta.

Mitglieder des Zweiges II 1 sind – in alphabetischer Abfolge ihrer Siglen – die Handschriften:

Aa	Gb	Ph	Ue
Ab	Ka	Pl	Vc
Ae	Kd	Pp	Vl
Ar	Kg	Pq	Vn
As	Ld	Pr	Vw
Av	Mb	Pt	Wa
Ba	Mc	Pv	Wd
Ef	Oa	Pw	Zc
Eg	Oc	Re	Zf
Fj	Pe	Ta	Zg
Fn	Pg	Tt	Zh
Ga			

Als charakteristische Variante, die die Mitglieder des Zweiges II 1 bindet und zugleich von jenen des folgenden Zweiges II 2 trennt, kann etwa folgende Lesart betrachtet werden:

373,45 *ᾠσαύτως: ἀπολύτως* codd partis II 1 (FjFnGaKgTaZg defici; EfMbPtWacom)

Der Zweig II 2 überliefert die Scholien des Johannes von Skythopolis, die Ergänzungen und Scholien des Maximus Confessor sowie Scholien des Germanus I. von Konstantinopel.

Mitglieder dieses Zweiges II 2 sind – in alphabetischer Abfolge ihrer Siglen – die Handschriften:

Ac	Md	Ps	Vf
Aj	Na	Pu	Vh
Ak	Nc	Qa	Vo
Ap	Ob	Ra	Vr
Aq	Od	Rc	Vs
Ec	Oe	Rg	Vu
Fb	Pb	Tc	Vv
Fe	Pc	Ua	Vz
Ff	Pd	Ub	Wb
Fg	Pf	Uc	We
Fo	Pj	Ud	Zl
Ja	Pk	Va	Zo
Kb	Pn	Vb	Zp
Ke	Po		

Eine charakteristische Variante, die die Mitglieder des Zweiges II 2 einerseits bindet und andererseits von jenen des vorhergehenden, oben genannten Zweiges II 1 trennt, ist etwa folgende Lesart:

368,20 ἐξορίζειν: ἐξορίζεσθαι codd partis II 2 (ἐξορίζεται Ra; AjApEcFeOePc PfQa defic; JaKeMdObPdUdVa Vs om)

Wie sich die Deszendenz des Codex mixtus dann graphisch darstellen lässt, zeigt⁷⁴ das Schaubild 9.

3. QUALITÄT DER VARIANTENTRÄGER

3.1. DIE VERTRETER DER GRIECHISCHEN GRUPPE I: TREUE ANGEHÖRIGE IHRES STAMMES

Die Qualität der beiden Zweige dieser Gruppe ist durch kleinere Lücken gekennzeichnet, die, wie das Schaubild 1 graphisch darstellt⁷⁵, einerseits die beiden Zweige voneinander trennen und andererseits ihre jeweiligen Vertreter miteinander verbinden. Lücken des ersten Zweiges gegen den zweiten sind etwa:

⁷⁴ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 9.

⁷⁵ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 1.

- 20,31 *ναὶ* usque ad 20,32 Ὀριγένης om FaLcLe(add mg man alt)Fd(add mg man alt) contra MaWc (Ha defic);
 20,49 ἀγίου ἀποστόλου om FaLcLeFd contra MaWc (Ha defic);
 21,40/41 ὡς ἡ βίβλος ἐχώρησεν om FaLcLeFd(add mg man alt) contra MaWc (Ha defic).

Lücken des zweiten Zweiges gegen den ersten Zweig sind etwa:

- 16,29 μνημονευθῆναι om Ma(add mg man rec)Wc contra FaLcLeFd (Ha defic);
 17,20 δὲ om MaWc contra FaLcLeFd (Ha defic);
 20,48 τρισμακάριον: τρισμακάριστον MaWc contra cett codd.

Varianten des ersten Zweiges gegen den zweiten Zweig sind etwa:

- 228,4 οὐρανίας: ἐν οὐρανοῖς HaFaLcLeFd
 249,41 ἥλιον: ἡλίθιον HaLcLeFd (Fa defic)
 341,13 *περὶ* alt: om HaFaLcLe(Fd defic)
 344,31 ἐπουράνια: οὐράνια HaFaLcLe(Fd defic)
 353,36 ἐνωτική: ἐνωτικῆς HaFaLcLe(Fd defic)

Varianten des zweiten Zweiges gegen den ersten Zweig sind zum Beispiel:

- 228,43 μέρος (prim): μέρους Ma(sed corr man alt)Wc
 229,13 εἴρηται γάρ: om MaWc
 229,19 αἰ: αἰ ὦν MaWc
 229,35 ἡμῖν: om MaWc
 237,32 schol: om MaWc
 241,25 ἐνώσεις: νοήσεις Ma(sed corr man alt)Wc (Fa defic)
 241,29 sq ὡς καὶ τῶν αἰσθητῶν: om Ma(sed corr man alt)Wc (Fa defic)
 248,29 διαγενέσθαι: γενέσθαι Ma(sed corr man alt)Wc (Fa defic)
 249,8 ὄντα: om Ma(sed add man alt)Wc (Fa defic)
 265,3–5 schol: om MaWc (Fa defic)
 341, 29 ἐννοῶν: ἰλιγγιῶν MaWc(Fd defic)
 341, 30 ἰλιγγιάσας: om MaWc(Fd defic)
 345,30 γε μὴν: μὲν οὖν MaWc(Fd defic)
 356,45 οἰκείαν: ἰδίαν MaWc (Fd defic)
 356,51 ζῶα: om Ma(sed corr man alt)Wc (Fd defic)
 357,52 ἐνώσεις: om Ma(sed add man alt)Wc (Fd defic)

Die Repräsentanten des ersten Zweiges bilden zwei Untergruppierungen: Die erste stellt das Paar FaLc mit ihrem Verwandten Ha dar, die zweite das Paar LeFd.

Bindefehler von HaFaLc gegen die restlichen Codices der Gruppe I sind Varianten wie die folgenden:

352,36 τῆς: om HaFaLc(defic Fd)

416,12 ante lin 12 inser in ἡμᾶς (DN 230,22): τῆς σῆς δ' ἂν εἴη φιλανθρωπίας (e lin DN 230,17 sq huc intrus) HaFaLc(defic Fd)

416,19–24 pro schol scr ἐνθάδε παραλέλειπται ἢ συμβολικῆ θεολογία HaFaLc (defic Fd)

Dass FaLc auf eine gemeinsame Vorlage zurückgehen, erweisen Bindefehler wie:

376,35a lem: εἰ βούλει (DN 211,2) FaLc βούλει (DN 211,2) Le incert HaWc (defic Fd)

385,2–37 lem: παλαιός (pro πολίος; DN 215,14) FaLc ὡς παντοκράτορα καὶ ὡς παλαιόν (DN 214,9 sq) v incert HaMa (defic Fd)

Dass FaLc keine Apographen von Ha sind, belegen etwa folgende Trennfehler von Ha gegen FaLc:

225,48 σημείωσαι δέ: om Ha

228,41 τὰ μέρη: τῆ μέρη Ha

233,20 οὐ: οὖν Ha

236,21 πρεσβυτικῆ: πρεσβυτικῆς Ha

241,35 τάξις, πατριά: om Ha (defic Fa)

244,12 schol: om Ha (defic Fa)

257,18 τὰς: om Ha (defic Fa)

260,14 νοερῶς – 15 ἄλογα: om Ha (defic Fa)

Dass Ha wiederum kein Apograph von Fa ist, zeigen Trennfehler von Fa gegen Ha wie:

225,44 sq τῆν Ἰησοῦ σάρκωσιν: om Fa

- 228,3 *θρόνους*: om Fa
 228,41 *τῶ: τῶν* Fa
 232,53 *ἡ τοῦ θεοῦ*: iter Fa
 360,49 *θεότητι – 50 δέχεσθε*: om Fa (Fd defic)

Die Handschrift Lc weist Trennfehler gegen Fa auf wie:

- 213,14–31 *φλαύρων: φαύλων* Lc
 213,14–31 schol: coll post 213,50 Lc
 236,21–28 schol: coll post 237,31 Lc

Dass Lc jedoch kein Apograph von Fa ist, belegen die eben genannten Trennfehler von Fa gegen Ha, die zugleich Trennfehler von Fa gegen Lc sind:

- 225,44 sq *τὴν Ἰησοῦ σάρκωσιν*: om Fa
 228,3 *θρόνους*: om Fa
 228,41 *τῶ: τῶν* Fa
 232,53 *ἡ τοῦ θεοῦ*: iter Fa
 360,49 *θεότητι – 50 δέχεσθε*: om Fa (Fd defic)

Die Handschriften LeFd wiederum gehen gegenüber HaFaLc auf eine gemeinsame Vorlage zurück, wie etwa folgende Trennfehler bei der Handschriften gegen HaFaLc belegen:

- 229,39 *τὸ περιπατεῖν*: om LeFd
 236,25 *ἀγίου: ἀποστόλου* LeFd
 237,36 *γνώσεως: γνώσεων* Le(sed corr)Fd (defic Fa)
 241,25 *ἀλλήλας: ἀλλήλους* LeFd (defic Fa)
 241,31 *τὰ δὲ διηρημένα*: om LeFd (defic Fa)
 248,27 *ὄντων: νοητῶν* LeFd (defic Fa)
 249,41 *ἔλεγον: λόγον ἔλεγον* LeFd (defic Fa)
 256,24 *οὐσίας* om Le Fd (defic Fa)
 264,18–21 schol: coll ante 264,2 LeFd (defic Fa)

Die Handschrift Fd weist Trennfehler gegen Le auf wie:

240,51 ὥς: om Fd
 260,34 οὖν: οὖν Fd
 261,5–11 schol: coll ante 260,28 Fd

Dass Fd jedoch kein Apograph von Le ist, belegen etwa folgende Trennfehler von Le gegen Fd:

209,23–24 schol: coll ante 209,1 Le
 221,47 ταύτην προσάπτει: προσάπτει ταύτην Le
 248,10 εἶπε τὸν ἄψυχον: τὸν ἄψυχον εἶπεν Le
 260,13 τε: om Le

Die Handschrift Wc weist etwa folgende Trennfehler gegen Ma auf:

229,19 οὐ χρόνος: ἄχρονος Wc
 237,37 οἱ νόες ἔφεσιν: νόες Wc
 248,51–249,5 schol: om Wc
 357,24 φησι: om Wc
 376,42–53 schol: om Wc

Dass Wc aber kein Apograph von Ma ist, belegen etwa folgende Trennfehler von Ma gegen Wc:

236,12–15 schol: om Ma
 237,26–31 schol: om Ma
 237,35–38 schol: om Ma
 249,36–41 schol: om Ma
 260,25–27 schol: om Ma
 265,15–16 schol: om Ma
 265,19–20 schol: om Ma

3.2. DIE VERTRETER DER GRIECHISCHEN GRUPPE II: KONTAMINIERTEN MITGLIEDER EINER ZWEITEILIGEN GROßFAMILIE

Innerhalb der beiden oben genannten⁷⁶ Zweige der Codex mixtus-Tradition lassen sich Untergruppen beobachten. So sind im Zweig II 1, dessen Untergruppen unten in den Schaubildern 10, 11 und 12 graphisch dargestellt sind⁷⁷, die Handschriften GbReKaVcAaWdPpPgPqPrUeZc mit den Handschriften AeAbEgVnEfWaPtMb sowie den Handschriften AvBaLdMcOaPePhPvZh durch gemeinsame Varianten miteinander verbunden. Beispiele dieser gemeinsamen Varianten sind etwa:

- 193,27 *κυρίως*: om
 208,42 *ὄντων: ὄντων εἶναι*
 209,37 *θείαν γραφήν: γραφήν*
 212,33 *τῆς προσκυνητῆς τριάδος*: om
 221,44 *λόγου: λόγου ὀλικῶς καὶ ἀληθῶς*
 261,11 *ἐρᾶ: ἐρᾶ, ἵνα τὰ πάντα ἀγαθὰ ποιήσῃ*

Innerhalb dieser stabilen Untergruppe, die unten im Schaubild 10 graphisch dargestellt ist⁷⁸, sind folgende Handschriften insbesondere durch die Gemeinsamkeit eines Scholienmarkierungssystems miteinander verbunden, in dessen numerisches System charakteristische graphische Zeichen eingestreut sind: GbReKaVcAaWdPpPgPqPrUeZc.

Kleine Besonderheiten innerhalb der diese Untergruppe kennzeichnenden Kombination zwischen numerischen und graphischen Scholienmarkierungszeichen erlauben eine differenziertere Zuordnung. So gehören die Handschriften GbRe einerseits, die Handschriften KaVc andererseits, weiter die Handschriften AaWd und viertens die Handschriften PpPqPrUeZc enger zusammen: GbRe - KaVc - AaWd - PpPqPrUeZc.

---

⁷⁶ Vgl. oben, S. 50 f.

⁷⁷ Vgl. unten, Teil D, Schaubilder 10, 11, 12.

⁷⁸ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 10.

Dass die Handschriften GbRe einander sehr nahe stehen, zeigt sich darüber hinaus auch an gemeinsamen Varianten wie:

- 17,51 εὐπαιδευσίας: ἀπαιδευσίας GbRe(sed corr)
 345,30 περιέναι: περιέναι GbRe
 368,31 νέμειν: coll ante 32 τὰ prim GbRe
 369,5 οὖν: om GbRe

Die Handschrift Re weist aber gegenüber der Handschrift Gb Trennfehler auf wie:

- 16,12 τήν: τῆς Re
 16, 18 μεταθεῖναι: μετατεθῆναι Re
 17, 47 παραδόσεων: παραδόσεως Re
 20,12 ἄν: om Re
 21,7 ἀνδρῶν: αὐτῶν Re
 193,41 τὰ ἐν: om Re
 204,5 θέλησιν: κίνησιν Re
 216,4 sq καὶ ἀνευδεής: om Re

Dass die Handschrift Re jedoch kein Apograph von Gb ist, belegen etwa folgende Trennfehler von Gb gegen Re:

- 17,48 τοῖς: om Gb
 20,15 ἀληθές: ἀληθῶς Gb
 20,26 περὶ: παρὰ Gb
 20,27 μὴ: om Gb
 21,3 τῆς: ὡς Gb
 21,42 κατὰ: καὶ Gb
 185,5 ἔτι: om Gb
 204,11 παρ' αὐτοῦ: om Gb
 204,34 ἐστὶ: om Gb
 216,39 τοῦ δέ: τήν δέ τοῦ ἁγίου· τοῦ δέ Gb
 233,20-23 schol: coll post 233,27 Gb

Auch die Handschriften KaVc stehen einander sehr nahe, was sich an gemeinsamen Varianten belegen lässt wie:

- 204,7 *καὶ*: om KaVc
 208,20 *ἔρα*: *ὡς αἰώνιον· ἔρα* KaVc
 261, 7 *ὑποβεβηκότα*: *ὑπερβεβηκότα* KaVc(sed corr)
 277,12 *φθαρτῆ*: *εὐφθαρτος* KaVc
 329,24 *ἀπόστολος*: *ἀπόστολος, τὸν καὶ ἐν Ῥώμῃ τρίτον ἀπὸ τοῦ ἁγίου Πέτρου ἐπισκοπεύσαντα, οὗ μέμνηται ὁ ἀπόστολος* KaVc

Die Handschrift Vc weist dann Trennfehler gegenüber der Handschrift Ka auf wie:

- 185,25 *καὶ* alt: om Vc
 212,43 *ἐπίσκεψαι*: *τὸ ὄν, ὃ παρὰ* (e lem huc intrus)· *ἐπίσκεψαι* Vc
 217, 20 *τοῦ*: om Vc
 232,46 *ὡς ἀθάνατος* – 47 *ἀλλὰ τὸ ἐν*: om Vc
 273,42 *τῆ* – 43 *ἀποσυμβαίνει*: om Vc
 276,32 *ἀκολασία* – *ἐπιθυμητικοῦ*: om Vc

Dass die Handschrift Vc jedoch kein Apograph der Handschrift Ka ist, belegen etwa folgende Trennfehler von Ka gegen Vc:

- 196,16 *εὐαγγελίους*: *ἀγγελίους* Ka
 216,2 *δοξολογείται*: *δοξολογείται ὅτε* Ka
 253,50 *ὁ* – 256,2 *ἀπάντων*: om Ka
 345,27 *ὑπεραναβεβηκότως*: *ὑπεραναβεβηκότες* Ka

Dass die Handschrift Pg trotz ihrer großen Lücken im Scholienbestand der Handschrift Pp sehr nahe steht, lässt sich an gemeinsamen Lücken ablesen wie:

- 20,17 *θεολογουμένοις* – 18 *τριάδος* om PgPp

Auch die Handschriften Ae und Ab gehören dieser stabilen Untergruppe an, wie u.a. ihr gemeinsames signifikantes Scholienmarkierungssystem verrät.

Die Nähe der Handschriften EgVn zueinander verraten gemeinsame Varianten wie die folgende:

365,42 τὰ χεῖρω: καὶ ὡς ἐκ τῶν χειρόνων τὰ ὅλα σωστικῶς ὁ ἅγιος φησὶν ἀναρπάξουσιν τὰ (e lem et e DN 205,20 sq huc intrus)· χείρονα EgVn

Demgegenüber sind die Handschriften EfWa durch signifikante gemeinsame Lücken miteinander verbunden wie die folgenden:

369,21–50

372,17–36

Die beschädigte und lückenreiche Handschrift Mb ist ein Zwilling der Handschrift Pt, was neben der Gemeinsamkeit von Lücken, Varianten und Zusätzen insbesondere die Gemeinsamkeit eines auffälligen graphischen Scholienmarkierungssystems belegt. Dass die Handschrift Mb jedoch kein Apograph der Handschrift Pt ist, zeigt etwa folgende Lücke von Pt gegen Mb:

372,37 σημείωσαι – 45 θεοῦ: om Pt

Die Mitglieder der Gruppe AvBaLdMcOaPePhPvZh zeigen sich als kontaminierte Zeugen, deren Zugehörigkeit zu den eben genannten Untergruppen des Zweiges II 1 vor allem durch die oben⁷⁹ aufgezählten Varianten evident ist. Einzig die Handschrift Mc zeigt ein eigenes Profil, das sich an charakteristischen Varianten und Lücken festmachen lässt wie:

204,13 sq μόνοις – ἀγγέλοις: om Mc

204,15 τῶν ἐνώσεων: τῆς ἐνώσεως Mc

228,39 κατὰ – πάντων: om Mc

229,12 λέγεται – 13 ὄν: om Mc

Dass sie zudem eine gewisse Nähe zu der eben bereits genannten⁸⁰ Handschrift Vc aufweist, belegt die gemeinsame Lücke:

⁷⁹ Oben, S. 63.

⁸⁰ Oben, S. 64 f.

273,42 τῶ – 43 ἀποσυμβαίνει: om VcMc contra cett codd

Dass Vc dennoch kein Apograph von Mc ist, zeigen die eben genannten Lücken von Mc gegen den Rest der Handschriften dieser Untergruppen. Dass weiterhin die Handschrift Mc – wie die weiteren Mitglieder ihrer Untergruppe – kontaminiert ist, belegt ihre gleichzeitige Nähe zu den Handschriften GbRe, was sich an auffälligen Varianten wie der folgenden belegen lässt:

357,21 τὰ ἔξω – 23 ὄντα: εἰς τὸ δύνανμιν ἔχειν εἶναι GbReMc contra cett codd

Eine weitere Untergruppe des Zweiges II 1 bilden die Handschriften PIPwVIVwZf, was unten im Schaubild 11 graphisch dargestellt ist⁸¹. Ihre enge Verbindung zeigt folgende Anordnungsbesonderheit:

373,45–52
376,19–22
373,53–376,18

Zu dieser Untergruppe tritt noch die Handschrift Zg hinzu. Das lässt sich trotz des Abbruchs ihrer Scholieneinträge im fünften Kapitel von DN an ihrer Nähe zu Pw erkennen, wie folgende Lücke belegt:

21,40 ὡς – 21,41 ἐχώρησεν om PwZg (cum FaLcLeFd)

Die Handschrift Pw ist jedoch kein Apograph von Zg, wie etwa folgende Trennfehler belegen:

16,11 εἰς λόγους om Zg
17,5 πλούτῳ: πλούτῳ καὶ γένει Zg

Innerhalb dieser zweiten Untergruppe zeigt sich eine enge Verbindung der Handschriften PIPwZf durch folgende weitere gemeinsame Lücken:

---

⁸¹ Vgl. unten, Teil D, Schaubild 11.

365,3–5
 365,30–31
 368,12–13

Darüberhinaus erweisen sich PIPw als Zwillinge, die ein identisches numerisches, mit graphischen Zeichen durchsetztes Scholienmarkierungssystem bindet. Dass jedoch weder die Handschrift Pl ein Apograph der Handschrift Pw noch die Handschrift Pw ein Apograph der Handschrift Pl ist, belegen Trennfehler wie der folgende:

365,55 ἦ – 368,11 ἰδιότητα om Pl

Die Handschriften der Untergruppe 3 des Zweiges II 1, d.h. die Handschriften ArAsFjFnGaKdKgOcTaTt, sind – wie die Mitglieder der kleinen Gruppe AvBaLdMcOaPePhPvZh der Untergruppe 1 – kontaminierte Zeugen, deren Zugehörigkeit zum Zweig II 1 vor allem durch die oben⁸² aufgezählten Varianten evident ist. Über diese Varianten hinaus sind die Handschriften dieser Untergruppe 3 recht profillos. Die Bildung einer eigenen Gruppe, wie sie das Schaubild 12 darstellt⁸³, lässt sich lediglich an kleinen Gemeinsamkeiten des Scholienmarkierungssystems erkennen.

Auch im Zweig II 2 lassen sich Untergruppierungen finden, was in den Schaubildern 13 bis 19 graphisch dargestellt ist⁸⁴. Die erste Untergruppe dieses Zweiges, die sich im Schaubild 13 wiederfinden lässt⁸⁵, wird durch insgesamt 22 Handschriften konstituiert. Zu ihnen zählen die Codices AcNcPdPkPnPpPsPuRcRgUbUdVaVfVhVzWbWeZlZp, die durch folgende Anordnungsbesonderheit miteinander verbunden sind:

---

⁸² Oben, S. 63.

⁸³ Unten, Teil D, Schaubild 12.

⁸⁴ Unten, Teil D, Schaubilder 13–19.

⁸⁵ Unten, Teil D, Schaubild 13.

368,55–369,14
 369,21–50
 369,15–20
 369,51–372,8

Innerhalb dieser Untergruppe sind die Handschriften AcRgPsVfVh Vz durch ein graphisches Scholienmarkierungssystem, das auf eine gemeinsame Vorlage hinweist, miteinander verbunden.

Reste des graphischen Scholienmarkierungssystems dieser Kleingruppe finden sich auch in den Handschriften PoVa, die darüberhinaus durch gemeinsame Besonderheiten der graphischen Zeichen ihre Nähe verraten. Dass die Handschrift Va aber kein Apograph der Handschrift Po ist, zeigt etwa folgende Lücke von Po gegen Va:

368,17 – 18 om Po

Die Handschrift Ap, die als mutilus nur den Traktat CH sowie Ep VIII mitsamt Scholien überliefert, erweist sich als Zwilling der Handschrift Ac. Das zeigen gemeinsame Varianten wie:

545,33 *παραβολῆς: φωνῆς*
 548,3 *ὑβριζεις: τουτέστιν ὑβριζεις*
 548,18 *καὶ ἱερεῖς: οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι*
 548,20 *περὶ: om*

Die Handschrift Ap weist viele Lücken gegenüber der Handschrift Ac auf. Genannt seien Lücken wie:

545,11 *ἀγγέλων om Ap*
 545,42 *ἀντὶ τοῦ περιπλακεῖς om Ap*
 548,11 *καὶ om Ap*

Dass die Handschrift Ap jedoch kein Apograph der Handschrift Ac ist, belegen Lücken in der Handschrift Ac gegen die Handschrift Ap wie:

548,16 *καὶ – ὑπό τινος om Ac*

Die Handschriften Pn und Pu bilden ebenfalls ein Paar, das durch die Gemeinsamkeit eines sorgfältig notierten graphischen Scholienmarkierungssystems miteinander verbunden ist. Das Fehlen einiger Scholienzuweisungszeichen in Pn gegen Pu deutet jedoch darauf hin, dass Pu kein Apograph von Pn ist. Demgegenüber ist jedoch, wie Ruth Barbour nachgewiesen hat⁸⁶, die Handschrift Od eine Abschrift von Pn, die für Robert Grosseteste angefertigt wurde.

Auch die Handschriften Rc und Ud hängen eng zusammen, was etwa folgende gemeinsame Lücken beweisen:

369,49 *καὶ ταῦτα* – 50 *σαφηνισθήσεται*
372,16 *εἶναι*

Dass Ud jedoch kein Apograph von Rc ist, zeigt etwa folgende Lücke von Rc gegen Ud:

365,3 *ὅτι* – 5 *ἀποῦ* om Rc

Innerhalb dieser ersten Untergruppe des Zweiges II 2 sind die Handschriften PdNcWbZIZp durch folgende gemeinsame Anordnungsbesonderheit miteinander verbunden:

365,37–40
368,25–48
368,12–13

Im Rahmen dieser Fünfergruppe bilden die Handschriften NcWb einerseits und ZIZp andererseits jeweils ein Paar: Die Handschriften NcWb sind durch ein gemeinsames, auffälliges graphisches Scholienmarkierungssystem miteinander verbunden sowie durch folgende weitere Anordnungsbesonderheit:

372,17–36
372,45 *εἰπὼν* – 373,5
373,6–39

---

⁸⁶ Barbour 1957/61.

373,53–376,18
372,37–45 *θεοῦ*

Zudem sind beide etwa durch folgende auffällige Variante miteinander verbunden:

pro 365,30 *θέλγειν* – 31 *ἡδύνειν* scr: *ἀπλῶς ἡδύνειν ἢ δι' ἡδονῆς ἀπατῶν*

Dass die Handschrift Wb jedoch kein Apograph der Handschrift Nc ist, zeigen folgende Sonderlesarten von Nc gegen Wb:

373,39 *ὑπερέχοντι: ὑπερέχοντα* Nc
373,53 *ὡσαύτως: ὡς αὖται* Nc

Aber auch Wb weist kleine Varianten gegenüber Nc auf wie:

368,48 *καὶ: ὡς καὶ* Wb

Das Paar ZIZp zeigt seine Zusammengehörigkeit durch die Besonderheit von gemeinsamen Textwiederholungen und Anordnungen wie:

368,25–48	prima versio coll post	365,40
	secunda versio scr post	368,24
373,53–376,18	prima versio coll post	373,39
	secunda versio scr post	373,52

Da die Handschrift Zp gegenüber der Handschrift ZI Varianten und Fehler aufweist, dürfte Zp eine Abschrift von ZI sein. Beispiele sind etwa:

369,50 *παντέλειον: παντελή τέλειον* ZI *πάντως τέλειον* Zp
373,44 *κεχωρισμένον: χωρισμένον* Zp
376,30 *παραλαμβάνεται: λαμβάνονται* ZI *λαμβάνοντα* Zp

Eine weitere Untergruppe, die das Schaubild 14 graphisch darstellt⁸⁷, bilden die Handschriften FbKbVuUa, die durch gemeinsame Lücken und Überlieferungsbesonderheiten miteinander verbunden sind. Auffällig ist insbesondere eine gemeinsame Verdoppelung des Scholions 376,19–22:

376,19–22 scr bis

Innerhalb dieser Untergruppe zeigen sich die Handschriften KbVu als ein Paar⁸⁸, während auf die Handschrift Fb zwei Apographen zurückgehen: die Handschriften Fo und Ra. Die Handschriften FbFo etwa sind durch folgenden auffälligen Fehler miteinander verbunden:

368,55 sq *θεωνυμικῶν ἀγαλμάτων σοφώτατά φησιν: θεωνυμικῶν ἀγαλ-
μάτων σο (! sic) φησιν* FbFo

Dass die Handschrift Fo ein Apograph der Handschrift Fb ist, zeigt sich etwa an zusätzlichen Lücken der Handschrift Fo gegenüber der Handschrift Fb wie:

365,32 om Fo

Der nachträgliche späte Scholieneintrag in die Handschrift Ra ist ebenfalls aus der Handschrift Fb abgeschrieben, wie weitgehende Übereinstimmungen des Scholienmarkierungssystems und des Bestands zeigen. Darüberhinaus aber weist die Handschrift Ra gegenüber der Handschrift Fb einige Lücken auf wie:

373,45–52 om Ra

Die Handschriften KbVu sind durch auffällige Erklärungsvarianten bzw. Erklärungszusätze miteinander verbunden wie:

⁸⁷ Unten, Teil D, Schaubild 14.

⁸⁸ Siehe unten, S. 72 f.

- 368,16 ὑποστηρίζουσα: ὑπερείδουσα ἀντὶ τοῦ ὑποστηρίζουσα
 369,16 ἀντιπαράθεσιν: ἀντιπαράταξιν τοῦτ' ἔστιν παράθεσιν

Da Kb alle Besonderheiten und Varianten mit Vu teilt, darüberhinaus aber zusätzliche Fehler gegenüber Vu aufweist, dürfte Kb eine Abschrift von Vu sein. Markant ist etwa folgender Zusatz in Kb gegen Vu:

- 368,24 ἐκβάλλεται: ἐκβάλλεται περὶ μεγάλου καὶ μικροῦ ταυτοῦ ἕτερομοίου, ἀνομοίου στάσεως, κινήσεως, ἰσότητος
 (e DN huc intrus) Kb

Weiterhin steht die Handschrift Ua den Handschriften KbVu sehr nahe, wie etwa folgende allen drei Handschriften gemeinsame Variante zeigt:

- 376,19 καθ' ὑπέρβατόν: καθ' ὑπέρβασιν Vu (versio altera) Kb (versio altera)
 Ua (versio altera)

Dass dennoch die Handschrift Vu keine Abschrift der Handschrift Ua ist, zeigt etwa folgende Lücke der Handschrift Ua gegen die Handschriften KbVu:

- 368,16 om Ua

Eine weitere Untergruppe, die im Schaubild 15 graphisch dargestellt ist⁸⁹, bilden die Handschriften ZoObKeMd, die in ihrem Bestand der griechischen Gruppe I, d.h. der Tradition des Johannes von Skythopolis, zuzugehören scheinen. Ihre Zugehörigkeit zur Gruppe II, d.h. zur Codex mixtus-Tradition des Maximus Confessor, belegt jedoch die Bezeugung von in Gruppe I nicht vorhandenen, der Codex mixtus-Tradition zugehörigen Passagen wie:

⁸⁹ Unten, Teil D, Schaubild 15.

417,2 κατὰ τὸν ψαλμῳδόν (defic Zo)

417,49 τὸ δὲ – 50 ἐνισχημένους (scr ἐνισχημένοις; defic Zo)

Diese Untergruppe ist zudem implizit Zeuge für die oben erwähnte⁹⁰ Markierung der Maximus Confessor-Zusätze und Scholien. Denn der Abschreiber ihrer Vorlage war offensichtlich darum bemüht, nur die Scholien des Johannes von Skythopolis abzuschreiben, wobei er – offenbar unbeabsichtigt – Passagen der Maximus Confessor-Tradition mitübernahm.

Zu dieser dergestalt profilierten Untergruppe tritt die nur fragmentarisch bezeugte Handschrift Qa hinzu, die sich vor allem im Prolog als Zwilling von Ke darstellt:

16,26 θεοφόρου om QaKe

17,36 Παύλου coll post κρατίστου QaKe

20,9 περί: παρὰ QaKe

20,35 ὁμολογεῖ: ὄλει (! sic) QaKe

21,43 ἐλθεῖν om QaKe

Ferner gehört die ebenfalls nur fragmentarisch bezeugte Handschrift Ec zu den Handschriften QaKe:

17,2 Ἄτθίδων: ἀτοιίδων EcQaKe

17,7 Ἄτθίδων: ἀτοιίδων EcQaKe

17,19 Ἄτθίδων: ἀτοιίδων EcQaKe

17,20 δαυμονίων: καὶ δαυμονίων EcQaKe

20,50 Ἐφεσίων om EcQaKe

Auch der Palimpsest Zo gehört zu dieser Untergruppe, wie folgende Varianten belegen:

101,51 sq τὸ τιμῆσαι δὲ ἀντὶ τοῦ προτιμῆσαι om ZoKeMd (defic EcQa)

373,6 ἐπειδὴ δὲ φησιν, ὡς: ἐπειδὴ δὲ φῶς ὡς ZoKeMd (defic EcQa)

---

⁹⁰ Oben, S. 45 f.

Darüberhinaus sind auch die Handschriften Ke und Md nahe Verwandte, was neben ihrem Bestand Varianten belegen wie:

420,5 *λόγω: λέγει* KeMd (defic ZoEcQa)

Die Handschrift Md ist jedoch kein Apograph der Handschrift Ke, was etwa ihre Bezeugung von 417,9–15 sowie 545,26–31 gegen die Handschrift Ke belegt, die diese Passagen omittiert:

417,9–15 om Ke; habet Md

545,26–31 om Ke; habet Md

Dass die Handschrift Ob den Handschriften KeMd nahe steht, belegen neben ihrem Bestand Varianten wie:

417,50 *ἐνισχημένους: ἐνισχημένοις* Ob cum ZoKeMd (defic EcQa)

Es sind aber weder Ke noch Md Apographen von Ob, was sich aus Trennphänomenen ergibt wie:

548,14 *ὑπὲρ – 17 τινος* om Ob contra KeMd (defic ZoEcQa)

548,28 – 31 om Ob contra KeMd (defic ZoEcQa)

Eine weitere Untergruppe, die das Schaubild 16 graphisch darstellt⁹¹, bilden die Handschriften VoFgFePbTcPj, was Bindefehler belegen wie:

368,48 *καὶ εἰσίν, ὡς: ὡς καὶ εἰσίν καὶ* VoFgPbTcPj

Innerhalb dieser Untergruppe sind die Handschriften VoFg einerseits und die Handschriften PbTcPj andererseits jeweils einander zugeordnet. So sind die Handschriften FgVo vor allem durch gemeinsame Lücken verbunden wie:

---

⁹¹ Unten, Teil D, Schaubild 16.

365,30–31
 365,32
 368,12–13
 368,14–15
 368,17–18

Hinzu kommen Varianten wie:

372,36 *διήκουσα: δικνουμένη* VoFg

Beide Handschriften hängen jedoch nicht von den Handschriften Pb bzw. PbPj ab, die gegenüber den Handschriften VoFg Lücken aufweisen wie:

368,52 *σημείωσαι – 53 ἀπισότης* om PbTcPj contra VoFg

Das Scholienmarkierungssystem von Fg unterscheidet sich jedoch wesentlich von jenem der Handschrift Vo und weist deutliche Spuren einer Trennung zwischen den Zuordnungszeichen der Johannes von Skythopolis-Scholien und jenen der Maximus Confessor-Scholien auf. Die Handschrift Fg kann daher kein Apograph der Handschrift Vo sein.

Dass die nur fragmentarisch überlieferte Handschrift Fe ein Zwilling der Handschrift Fg ist, lässt sich an Abschreibphänomenen wie dem folgenden ablesen, wo der Schreiber der Handschrift Fe das Genitiv-Abkürzungszeichen über dem Jota des Wortes *ῥωμαίου* nicht erkannt hat:

Ϸ

20,42 *ῥωμαίου: ῥωμαί* Fg
ῥωμαί Fe

Die Handschrift Fe, deren Scholien-Eintrag in der Mitte des Traktates DN abgebrochen wurde, ist jedoch kein Apograph der Handschrift Fg. Das geht etwa aus folgenden Trennfehlern der Handschrift Fg gegen die Handschrift Fe hervor:

17,36 *δόγματα* om Fg

20,10 *ἀπορημάτων: ἀπορρήτων* Fg

Die Handschriften PbTcPj wiederum sind durch Lücken und Varianten miteinander verbunden. Beispiele sind etwa:

368,52 *σημείωσαι* – 53 *ἀνισότης* om PbTcPj

368,17 *βεβλαμμένων τῶν λίσβην: βεβλαμμένων* PbTcPj (sed corr mg)

Dass Pj kein Apograph von Pb ist, zeigen trennende Lücken von Pb gegen Pj wie:

373,53 *τὸ αἰὲ* – 376,18 *συνέχων* om Pb contra Pj

Die Handschrift Tc hingegen ist ein durchkorrigiertes Apograph von Pb, das einerseits mit Pb gegen Pj Lücken teilt wie die eben genannte:

373,53 *τὸ αἰὲ* – 376,18 *συνέχων* om PbTc contra Pj,

Andererseits aber weist Tc mehr Lücken als Pb auf, von denen einige jedoch nachträglich gefüllt wurden. Zudem finden sich in Tc nachträglich hinzugefügte Scholien aus der Gruppe II 1. Ein markantes Beispiel dafür ist folgender Zusatz:

376,31–34 add mg e MaxConf parte 1 Tc (contra Pb)

Eine weitere Untergruppe, die im Schaubild 17 graphisch dargestellt ist⁹², bilden die Handschriften AqAkFf, die u.a. durch die Gemeinsamkeit folgender Lücken miteinander verbunden sind:

⁹² Unten, Teil D, Schaubild 17.

365, 3–5
 365,30–31
 365,32
 368,12–13
 368,14–15
 368,17–18

Dass in dieser Gruppierung die Handschriften AqAk einander besonders nahe stehen, zeigt sich an gemeinsamen Varianten gegen die Handschrift Ff wie:

369,52 *παντέλειον: παντελή τέλειον* AqAk contra Ff

Dennoch ist die Handschrift Ak kein Apograph der Handschrift Aq, was sich an Lücken von Aq gegen Ak zeigt wie:

365,37–41 hab Ak: om Aq

Aber auch die Handschrift Ff kann kein Apograph der Handschrift Aq sein, was sich vor allem an Lücken der Handschriften AqAk gegen die Handschrift Ff zeigt; als Beispiel sei genannt:

373,53–376,18 hab Ff: om AqAk

Obwohl die Handschrift Pf nur sporadische Scholieneinträge enthält, kann sie als Zwillings der Handschrift Ff angesehen werden, wie folgende Varianten belegen:

17,20 *καιῶν: ξένων* FfPf
 17,40 *Διονύσιος* om FfPf
 17,41 *τοῦ χριστοφόρου* om FfPf

Dass die jüngere Handschrift Ff jedoch kein Apograph der älteren Handschrift Pf ist, zeigt ihr wesentlich umfangreicherer Scholienbestand.

Die Handschriften VbVvVrVs bilden eine weitere Untergruppe, die im Schaubild 18 graphisch dargestellt ist⁹³, und die ebenfalls durch Lücken miteinander verbunden ist. Ein Beispiel ist:

368,55–369,14 om VbVvVrVs (cum Ja)

Innerhalb dieser Untergruppe gibt es die Paarbildung VbVv, die sich an Lücken wie der folgenden aufweisen lässt:

372,37–373,5 om VbVv contra VrVs

Dass die etwas jüngere Handschrift Vv keine Abschrift der Handschrift Vb ist, zeigen Trennlücken von Vb gegen Vv wie die folgende:

368,22 διὸ – 24 ἐκβάλλεται om Vb contra Vv

Aber auch die ebenfalls jüngeren Handschriften VrVs sind keine Apographen der Handschriften VbVv, was sich an Trennlücken wie der bereits genannten von VbVv gegen VrVs und alle anderen Handschriften zeigt:

372,37–373,5 om VbVv contra VrVs

Dass die jüngere Handschrift Vs kein Apograph der Handschrift Vr ist, zeigt sich an Lücken der Handschrift Vr gegen die Handschrift Vs wie den folgenden:

365, 3–5 om Vr cum VbVv contra Vs

365,30–31 om Vr contra VsVbVv

365,33–36 om Vr contra VsVbVv

---

⁹³ Unten, Teil D, Schaubild 18.

Die Handschriften UcNa gehören der Untergruppe 7 an, die im Schaubild 19 graphisch dargestellt ist⁹⁴. Diese beiden Handschriften UcNa sind durch ein gemeinsames auffälliges graphisches Scholienmarkierungssystem miteinander verbunden; zudem weisen sie die gemeinsame Besonderheit auf, das Scholion 372,37–45 in folgende Teile mit Auslassungen aufzuspalten:

372,37	<i>σημείωσαι</i> – 39 δὲ	om UcNa	
39	<i>ὡς</i> – 40 <i>γέγονεν</i>		hab UcNa
40	<i>ἢ ὡς ἀτελείωτον</i>	om UcNa	
40	<i>ὡς</i> sec – 41 <i>πύργος</i>		hab UcNa
41	<i>ἢ ὑπὸ τοῦ</i>	om UcNa	
41	<i>ὡς</i> – 42 <i>ἀνθρώπων</i>		hab UcNa
42	<i>ἢ τὸδε</i>	om UcNa	
42	<i>ὡς</i> – 43 <i>δώδεκα</i>		hab UcNa
43	<i>ἢ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄν</i>	om UcNa	
43	<i>ὡς</i> – 44 <i>Χίμαιραν</i>		hab UcNa
44	<i>καὶ τὰ</i> – 45 <i>θεοῦ</i>	om UcNa	

Darüberhinaus sind beide Handschriften durch Lücken wie die folgenden miteinander verbunden:

372,19	<i>ἄχρι</i> – 20 <i>δεῖ</i> om UcNa
372,27	<i>ἀλλὰ</i> – 36 <i>διήκουσα</i> om UcNa

Dass die Handschrift Na jedoch keine Abschrift der Handschrift Uc ist, enthüllen Trennfehler der Handschrift Uc gegen die Handschrift Na wie:

17,22	<i>μωρανθείσης: μωρανθε</i> Uc
17,38	<i>αὐτός:</i> om Uc

Die Handschrift Pc, die allerdings nur fragmentarische Scholieneinträge besitzt, steht der Handschrift Aj sehr nahe, wie die folgende Variante zeigt:

⁹⁴ Unten, Teil D, Schaubild 19.

420,1 τί – 5 παρεθέμεθα: ἐπεὶ δοκεῖ τοῖς φιλοσόφοις τὰς ἀποφάσεις ἀντικεῖσθαι ταῖς καταφάσεσιν ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῆς θείας οὐσίας τοῦτο γίνεται PcAj

Dass die Handschrift Aj jedoch kein Apograph der Handschrift Pc ist, belegen etwa folgende Lücken der Handschrift Pc gegen die Handschrift Aj:

417,17 πῶς – 19 εὐρήσεις om Pc

417,24 καὶ – 25 ἔφη om Pc

Auch die Handschriften OeJa stehen einander nahe, wie folgende Bindefehler zeigen:

193,27 λέγονται: ἐλέγοντο JaOe

201,33 δὲ: om JaOe

208,42 καὶ: om JaOe

289,56 καὶ – 292,3 διαφορά: om JaOe

344,16 ἐνταῦθα – 32 καὶ: om JaOe

Die jüngere Handschrift Oe weist gegenüber der älteren Handschrift Ja Fehler und Lücken auf wie:

208,43 ἐξηγεῖται: ἐξηγεῖται διὰ τὸ μηδὲν εἶναι τῶν ὄντων Oe

212,49 μονογενῆ: μονογενῆ τὸν υἱόν Oe

216,29 τοῦτο γὰρ ἔφη: om Oe

216,33 κρυφίας – 36 ποτε: om Oe

Dennoch ist die Handschrift Oe kein Apograph der Handschrift Ja, wie folgende Lücken der Handschrift Ja gegen die Handschrift Oe belegen:

192,34 τριάδα: om Ja

201,8 ἕτερον – 32 ὑπέρκειται: om Ja

208,20 ὄρα – 28 ποιητής: om Ja

216,16 ὅτι – 27 τοιαῦτα: om Ja

Alle drei Paare dieser letzten Untergruppe des Zweiges II 2 hängen nur lose miteinander in Verbindung.

Die Aufspaltung des Codex mixtus in die genannten zwei Zweige ist stabil, während ihre Mitglieder treulos migrieren, und das bedeutet: Die Überlieferungsträger des Codex mixtus sind kontaminiert. Dass im Fall der Überlieferung des Codex mixtus Kontamination tatsächlich vorliegt, sei im folgenden an drei Beispielen vorgeführt:

Beispiel 1:

VbVv	VrVs
Zweig II 2	Zweig II 2
Untergruppe 6	Untergruppe 6
Schaubild 18	Schaubild 18

Bindefehler:
368,55–369,14   om VbVvVrVs (cum Ja)

Trennfehler:
372,37–373,5   om VbVv   contra VrVs
365,30–31; 365,33–36   om Vr   contra VsVbVv
372,15 *καὶ οὐκ* – 16 *εἶναι*   om Vs   contra VrVbVv

Dagegen aber:

ZIZp	VbVv
Zweig II 2	Zweig II 2
Untergruppe 1	Untergruppe 6
Schaubild 13	Schaubild 18

Bindefehler:
369,15–16 *οὐ πρὸς ἀντιπαράθεσιν ἐτέρου μέγας ὁ θεὸς φησὶν: μέγας ὁ θεὸς λέγεται οὐ πρὸς ἀντιπαράθεσιν ZIZpVbVv*

Trennfehler:
368,25–48; 373,53–376,18   scr bis ZIZp   contra VbVv
372,37–373,5   om VbVv   contra ZIZp

Dagegen aber wiederum:

Pd	NaUc	VbVv
Zweig II 2	Zweig II 2	Zweig II 2
Untergruppe 1	Untergruppe 7	Untergruppe 6
Schaubild 13	Schaubild 19	Schaubild 18

Bindefehler:

369,19 *τοῦτο* – 20 *εἰπών* om PdNaUcVbVv

Trennfehler:

368,12–13 al schol Pd contra NaUcVbVv
 368,12 *ἀναλογίας φησὶ τὰς*: *τὰς* NaUc(cum Wb) contra PdVbVv
 372,37–373,5 om VbVv contra PdNaUc

Siehe weiter:

ZIZp	AcRgPsVfVhVzPkUbWePnPu
Zweig II 2	Zweig II 2
Untergruppe 1	Untergruppe 1
Schaubild 13	Schaubild 13

Bindefehler:

369,21–50 coll ante 369,15–20 ZIZp cum AcRgPsVfVhVzPkUbWePnPu

Trennfehler:

369,19 *γὰρ*: om ZIZp contra AcRgPsVfVhVzPkUbWePnPu
 368,49–53 coll ante 368,19-24 AcRgPsVfVhVzPkUbWePnPu contra ZIZp

Beispiel 2:

Wb	Nc
Zweig II 2	Zweig II 2
Untergruppe 1	Untergruppe 1
Schaubild 13	Schaubild 13

Bindefehler:

pro 365,30–31 scr al schol WbNc contra cett codd

Trennfehler:

368,12 *ἀναλογίας φησὶ τὰς*: *τὰς* Wb (cum NaUc) contra Nc
 373,39 *ὑπερέχοντι*: *ὑπερέχοντα* Nc contra Wb et cett codd

Dagegen aber:

Wb	NaUc
Zweig II 2	Zweig II 2
Untergruppe 1	Untergruppe 7
Schaubild 13	Schaubild 19

Bindefehler:

368,12 ἀναλογίας φησὶ τὰς: τὰς WbNaUc

Trennfehler:

372,37–45 θεοῦ coll ante 376,19–22 Wb(cum al) contra NaUc

368,13 καὶ om NaUc contra Wb

Dagegen aber wiederum:

NaUc	Pd	VbVv
Zweig II 2	Zweig II 2	Zweig II 2
Untergruppe 7	Untergruppe 1	Untergruppe 6
Schaubild 19	Schaubild 13	Schaubild 18

Bindefehler:

369,19 τοῦτο – 20 εἰπῶν om NaUcPdVbVv

Trennfehler:

368,12 ἀναλογίας φησὶ τὰς: τὰς NaUc(cum Wb) contra PdVbVv
 pro 368,12–13 scr al schol Pd contra NaUcVbVv
 372,37–373,5 om VbVv contra NaUcPd

Beispiel 3:

Ein besonders eindrucksvolles Beispiel vorliegender Kontamination bietet die Passage 369,16. Ihre elliptische Lesart lautet richtig:

369,16 μέγας ὁ θεὸς φησὶν

Bezeugt wird diese Lesart durch die meisten Mitglieder des Zweiges II 1. Die Vorlage des Zweiges II 2 glättete diese Passage in:

369,16 μέγας ὁ θεὸς λέγεται

Diese geglättete Lesart wird durch die schon in den Beispielen 1 und 2 angeführten Handschriften ZIZp der Untergruppe 1 und die Handschriften VbVv der Untergruppe 6 des Zweiges II 2 bezeugt, die jedoch, wie die genannten Beispiele 1 und 2 belegen, selbst wiederum kontaminierte Überlieferungsträger darstellen; zudem sind vor allem die Handschriften VbVv äußerst lückenreich.

Aus dieser Lesart 369,16 *μέγας ὁ θεὸς λέγεται* wurde dann:

369,16 *τὸ μέγας εἶναι ὁ θεὸς λέγεται*

Diese Variante bezeugen die Handschriften PoAcRgPsVfVhVzPk Ub der Untergruppe 1, die Handschrift Pj (*ὁ om*) der Untergruppe 4 sowie die Handschrift Vs (*pro εἶναι scr ἐστίν*) der Untergruppe 6 des Zweiges II 2.

Diese Lesart wiederum amalgamierte mit der richtigen Lesart des Zweiges II 1 zu:

369,16 *τὸ μέγας εἶναι ὁ θεὸς λέγεταιί φησιν*

Bezeugt wird diese kontaminierte Passage von der Mehrzahl der Angehörigen des Zweiges II 2:

in der Untergruppe 1 von den Handschriften VaWePnOdPuRc(*ὁ om*)UdNcWb
 in der Untergruppe 2 von den Handschriften FbFoRaKb(*scr μέγα*)Vu(*scr μέγα*)
 Ua(*scr μέγα*)

in der Untergruppe 4 von den Handschriften VoFgPbTc
 in der Untergruppe 5 von den Handschriften AqAkFf
 in der Untergruppe 6 von der Handschrift Vr
 in der Untergruppe 7 von der Handschrift Aj

(ApEcFeJaOePcPfQa defici; KeMdObPd om)

Die hier gebotenen Beispiele, die sich mühelos um die gesamte Überlieferung ergänzen lassen, belegen, dass aufgrund vorliegender Kontamination eine methodisch einwandfreie Rekonstruktion der

Vorlagen der Zweige II 1 und II 2 des Codex mixtus recht zweifelhaft erscheint. Es wurden daher für die Konstitution des Textes Handschriften gewählt, die eine solide Textgestalt bieten und möglichst viele relevante Varianten zeigen. Schließlich aber wurde die Mahnung beherzigt, die P. Maas in seiner zum editorischen Klassiker avancierten *Textkritik* ausgesprochen hat:

„Und dann gilt es, rechtzeitig Schluss zu machen. ‘Alle Handschriften sollen durchverglichen, und das Ergebnis vorgelegt werden ...’; das kann noch schlimmer werden als die Anbetung einer allein seligmachenden Handschrift“⁹⁵.

---

⁹⁵ Maas 1957, 33.

IV. ANMERKUNGEN ZUR EDITION

1. ZUM TEXT UND ZU SEINEN APPARATEN

Für die Rekonstruktion von Prolog und Scholien des Johannes von Skythopolis zu DN (Teil B dieser Ausgabe) wurde folgendermaßen verfahren:

Es wurden sämtliche unten im Schaubild 1 angeführten⁹⁶ Vertreter der Gruppe I berücksichtigt und in den Variantenapparat aufgenommen:

Ha FaLc LeFd MaWc

Für die Rekonstruktion des Codex mixtus als des Hyparchetypen 2 der Johannes von Skythopolis-Redaktion (Teil C dieser Ausgabe) wurden die Handschriften GbReKaVcMc als Vertreter des unten im Schaubild 9 genannten⁹⁷ Zweiges II 1 sowie die Handschriften JaOe als Repräsentanten des ebenfalls unten im Schaubild 9 angeführten⁹⁸ Zweiges II 2 gewählt. Die Leiste lautet dann:

GbRe KaVc Mc Ja Oe

Um den textkritischen Apparat so weit wie möglich zu entlasten, wurde in der Prolog- und Scholien-Edition des Johannes von Skythopolis (Teil B dieser Ausgabe) die Rekonstruktion des Hyparchetypen 2 unter dem Sigel MaxConf zusammengefasst. Die die Rekonstruktionsträger repräsentierende Handschriftenleiste der Edition sieht dann aus wie folgt:

---

⁹⁶ Siehe unten, Teil D, Schaubild 1.

⁹⁷ Siehe unten, Teil D, Schaubild 9.

⁹⁸ Siehe unten, Teil D, Schaubild 9.

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

MaxConf wiederum meint:

GbRe KaVc Mc Ja Oe

Der Variantennachweis dieser den MaxConf-Hyparchetypen rekonstruierenden Handschriften wird dann in Teil C dieser Ausgabe geführt. Auf diese Weise findet eine Entschlackung des ansonsten übermächtigen Apparates der Edition statt, ohne die geforderte Qualität und Informationsbreite aufgeben zu müssen.

Die zur Johannes von Skythopolis-Redaktion hinzugefügten Scholien und erweiternden Zusätze des Maximus Confessor sind als Teil des textkritischen Apparates der Prolog- und Scholien-Edition des Johannes von Skythopolis (Teil B der Edition) unter dem Sigel MaxConf wiedergegeben; die Andreas von Kreta- und Germanus I. von Konstantinopel-Scholien wiederum sind als Teil des textkritischen Apparates der Prolog- und Scholien-Edition des Johannes von Skythopolis (Teil B der Edition) unter dem Sigel MaxConf pars 1 sowie MaxConf pars 2 zu finden.

2. ZUR CONSTITUTIO TEXTUS UND ZUR TEXTKRITIK

Die Methode der *Constitutio textus* entspricht jener der Bände *Corpus Dionysiicum Areopagiticum I und II*, was heißt: Es wurde so wenig wie möglich in den Text eingegriffen. Das aber bedeutet: Elliptische Satzkonstruktionen, stichwortartige Sprache, Telegrammstil zu Lasten korrekter Syntax, Anakoluthe, *Constructiones ad sensum*, Kasus-Wechsel, nachklassischer Gebrauch von pluralischem Verb bei Neutrum Plural neben klassischem Singular und dergleichen sind als Stil- bzw. Gattungsmerkmale unverändert übernommen.

Da die Scholienverweise der Bände *Corpus Dionysiicum Areopagiticum I und II* die Spalten- und Zeilenzählungen nach der alten Migne-Edition (PG IV) referieren, wurde im Sinne größtmöglicher Kom-

patibilität in der neuen Ausgabe die Spalten- und Zeilenzählung nach Migne so weit wie möglich beibehalten.

Die Abkürzungen des textkritischen Apparates folgen ebenfalls dem Modus scribendi der Bände *Corpus Dionysiacum Areopagiticum I* und *II*. Aus diesen Bänden wird in der Regel nach Seite und Zeile zitiert bzw. es wird nach Seite und Zeile auf sie verwiesen; nur in kontextuell begründeten Ausnahmen werden die Kapitel- und Paragrafenangaben hinzugefügt. Interlineare oder marginale *Variae lectiones* bzw. Glossen (als Synonyme) von der Hand des Scholien-Schreibers werden nur dann in die Edition aufgenommen, wenn sie als integrierter Bestandteil eines über die bloße Variante hinausgehenden Scholions anzusehen sind oder wenn sie von philologischer, philosophischer oder theologischer Relevanz sind. Ähnliches gilt für marginale oder interlineare Inhaltsverweise.

Auch der Modus scribendi der Literatur und ihrer Abkürzungen entspricht – wie oben bereits gesagt⁹⁹ – jenem der Bände *Corpus Dionysiacum Areopagiticum I* und *II*. Darüber hinausgehende Angaben folgen dem Abkürzungsverzeichnis des Lexikons für Theologie und Kirche, Freiburg-Basel-Rom-Wien³1993. Um die Abhängigkeit der oben genannten¹⁰⁰ Pachymeres-Paraphrase von den Johannes von Skythopolis- und den weiteren Scholien deutlich zu machen, wurde für die Scholien zu den Kapiteln I bis IV der Schrift DN im Apparat der *Fontes* und *Testimonia* auf Pachymeres (unter dem Sigel: Pach) verwiesen. Auf weitere Verweise wurde zur Entlastung des Apparates und zugunsten einer Spezialstudie verzichtet.

---

⁹⁹ Oben, S. 13.

¹⁰⁰ Oben, S. 47 f.

3. ZU DEN HANDSCHRIFTEN DER APPARATE

Für alle Handschriften des textkritischen Apparates gilt, dass Schreiberwechsel ohne Vorlagenwechsel unerwähnt bleiben, und dass Einkorrekturen, Ergänzungen, Nachträge oder sonstige Einträge von jüngerer Hand im Variantenapparat nur dann vermerkt sind, wenn sie unter dem Aspekt der Textkritik relevant scheinen.

TEIL B

IOANNIS SCYTHOPOLITANI
PROLOGUS ET SCHOLIA
IN DIONYSII AREOPAGITAE LIBRUM
DE DIVINIS NOMINIBUS
CUM ADDITAMENTIS INTERPRETUM ALIORUM

CONSPECTUS SIGLORUM

- Ha Jerusalem, Patriarchatsbibliothek, Fonds *τοῦ Τιμίου Σταυροῦ*,
Cod. 23
- Fa Florenz, Biblioteca Laurenziana, Conventi Soppressi, Cod. 202
- Lc London, British Library, Additions, Cod. 18 231
- Le London, British Library, Additions, Cod. 36 821
- Fd Florenz, Biblioteca Laurenziana, Cod. Plut. V. 13
- Ma Moskau, Staatliches Historisches Museum, Cod. 109
- Wc Wien, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Theol. Gr. 110
- IoanScyth Codices hyparchetypi Ioannis Scythopolitani
- MaxConf Codices hyparchetypi Maximi Confessoris
- v B. Cordier / P. Lassel, ed. Sancti Maximi scholia in eos beati
Dionysii libros, Venedig 1755/56, = PG 4, 16 sqq

PROLOGUS

Πρόλογος

4 Τὴν μὲν εὐγένειαν τὸ τε περιφανὲς ἐν πλούτῳ τοῦ μεγάλου 5 16 A
Διονυσίου καὶ μόνον αὐτὸ τὸ καθ' Ἀθηναίους 6 βουλευτήριον,
καθ' ὃ βουλευεῖν ἤρεθθη, παρίστησιν. 7 τῶν γὰρ Ἀρεοπαγιτῶν εἰς
5 ἐτύγγανεν οὗτος, ὡς ὁ 8 θεῖος ἐδήλωσε Λουκᾶς ἱστορῶν τὰς τῶν
ἱερῶν ἀποστόλων 9 ἱεράς πράξεις. εἰπῶν γὰρ τὸν ἀγιώτατον 10
ἀπόστολον Παῦλον γενόμενον ἐν Ἀθήναις συμβαλόντα 11 τέ
τισιν εἰς λόγους τῶν ἕξ Ἐπικούρου φιλοσόφων 12 καὶ τῶν γε μὴν

7-22 Cf Act 17,16-34

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

1 πρόλογος FaLc(σὺν θεῶ) τοῦ βιβλίου τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπα-
γίτου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν adscr mg) MaWc MaxConf: πρόλο+ Le τοῦ ἁγίου
Μαξίμου πρόλογος εἰς τὰ τοῦ ἁγίου Διονυσίου v 4 μὲν εὐγέν+ ἐν Le
πλούτῳ τοῦ FaLcLeFdMaWc MaxConf: πλούτῳ v 4 sq πλούτῳ τοῦ+ μό-
νον Le 5 τὸ+ λευτήριον Le τὸ iter Wc(sed τὸ prim exp) 6 καθ+ στη-
σιν Le (v eras) βουλευεῖν: βουλεύει Wc (sed corr) 7 τῶν+ ἐτύγγανεν Le
7 sq οὗτο+ Λουκᾶς Le 8 ἐδήλωσεν scr e corr Fa ἱστορῶν: ἰ+ ρῶν Fa
ἱστορῶν+ λων Le 9 πρά+ ὡτατον Le 9 εἰπῶν: καὶ Wc 10 ἀπό-
στολ+ Ἀθήναις Le Παῦλον: om MaxConf 10 sq συμ+ γους τῶν Le
11 sq ἕξ Ἐ+ καὶ Le 12 μὴν ἀ+ ρύξαντα Le

ἀπὸ τῆς Στοᾶς καὶ κηρύξαντα τὴν 13 εἰς τὸν κύριον Ἰησοῦν
 Χριστὸν πίστιν τὴν τε 14 τῶν νεκρῶν ἀνάστασιν καὶ τὴν καθ-
 ολικὴν κρίσιν 15 συλληφθῆναι παρὰ τῶν ἀφιλοσόφων 16 ἀχθῆναί
 τε κατὰ τὸν Ἄρειον πάγον καὶ 17 δημηγορήσαντα παραχρημά
 5 τινας ἐλεῖν καὶ πρὸς τὸ 18 τῆς ἀληθείας μεταθεῖναι φῶς ἐπάγει
 16 B καὶ οὕτως ὁ 19 Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. τινὲς δὲ ἄνδρες
 20 κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος 21 ὁ
 Ἄρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις 22 καὶ ἕτεροι σὺν
 αὐτοῖς.

13-14 τὴν τε τῶν νεκρῶν ἀνάστασιν: Vide Act 17,32 18-22 Vide Act
 17,33 sq

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

13 κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν FaLcFd: κύριον Ἰησοῦν MaWc κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστὸν MaxConf v 13 sq εἰς τ+ τῶν Le 14 νεκρῶν ἀν+ κὴν
 Le 14 sq κρίσιν συλλ+ λοςόφων Le 15 sq ἀφιλοσόφων ἀχθῆναι FaLc
 LeFd: ἀφιλοσόφων (οὐ γὰρ ἀληθῶς φιλοσόφων) ἀχθῆναι MaWc MaxConf v
 16 ἀχθῆ+ πάγον Le κατὰ omnes codd v: ἐπὶ Act 17,19 17 δημηγ+ τι-
 νας Le 17 sq ἐλεῖν, κα+ μεταθεῖναι Le 18 μεταθεῖναι: μεταθῆναι Wc
 18 sq φῶς+ λος Le 19 ἐκ+ ἄνδρες Le 20 κολληθέντ+ ἐν Le κολλη-
 θέντος Lc 20 sq Διού+ γυνὴ Le 21 ὁ: om Fd 21 sq ὀνόμα+ αὐτοῖς
 Le

23 Ἐγὼ μὲν οὖν οὐδὲ μάτην ἀκούω τοῦ παρὰ πάντας 24 τοὺς τότε
 πεπιστευκότας διὰ τοῦ θείου Παύλου μόνον 25 τὸν ἄριστον Διο-
 νύσιον ἐξονομασθῆναι παρὰ τοῦ 26 θεοφόρου συγγραφέως προστε-
 θεΐσης αὐτοῦ καὶ τῆς 27 ἀξίας. φησὶ γὰρ Ἀρεοπαγίτης· ἐπιβάλ-
 5 λω δὲ μᾶλλον, 28 ὅτι διὰ τε τὸ κατὰ σοφίαν περιττὸν καὶ διὰ τὸ
 29 ἐν Ἀθηναίοις ἀνεπιλήπτου πολιτείας ἔκκριτον μνημονευθῆναι
 30 μετὰ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. χρῆ γὰρ εἰδέναι, 31 καθὰ προέφη, ὡς 16 C
 οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἦν εἰς τὴν ἐξ 32 Ἀρείου πάγου βουλήν τελεῖν,
 ἀλλ' οἱ παρ' Ἀθηναίοις 33 πρωτεύοντες ἐν τε γένει καὶ πλούτῳ

---

30 μετὰ τῆς οἰκίας αὐτοῦ: Cf Ambr ep 63, 22 (PL 16,1247); Chrys sac 4,7 (PG 48, 669)

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

23 οὐδὲ: οὐ v + κούω+ Le τοῦ: in lit Ma om MaxConf 24 τοὺς τότε
 πεπιστευκότας FaLcFd: τοὺς πεπιστευκότας τότε cett codd v 24-28 +
 πισ+ v περιττὸν καὶ+ Le 27 φησὶ: φασὶ v 29 + πιλήπτου πολιτεί+
 θῆναι Le μνημονευθῆναι: om Ma(sed add man alt)Wc 30 τῆς+ εἰδέναι
 Le γὰρ omnes codd (sscr δὲ man alt Ma): δὲ v 31 καθὰ+ ὅς Le 31 sq
 ἦν+ λῆν Le 32 ἀλλ' οἱ: ἀλλὰ τοῖς MaWc MaxConf 32 sq οἱ+ οντες Le
 33 πρωτεύοντες FaLc πρωτεύουσιν MaWc MaxConf τε+ χρηστῆ Le

καὶ βίῳ χρηστῶ 34 καὶ κατὰ τοῦτ' ἐπίσημοι καθεστῶτες ἐβού-
 λειον 35 εἰς τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν. ἐκ γὰρ τῶν ἐννέα 36
 17 A καθισταμένων ἀρχόντων Ἀθήνησι τοὺς Ἀρεοπαγίτας 1 ἔδει συν-
 εστάναι δικαστάς, ὡς φησιν Ἀνδροτίων 2 ἐν δευτέρᾳ τῶν Ἀθί-
 δων. ὕστερον δ' <ἐκ> πλειόνων μὲν γέγονεν 3 ἢ ἐξ Ἀρείου πάγου 5
 βουλή, τουτέστιν ἐξ ἀνδρῶν 4 περιφανεστέρων πεντήκοντα καὶ
 ἑνός, πλὴν ἐξ εὐπατριδῶν, 5 ὡς ἔφημεν, καὶ πλούτῳ καὶ βίῳ σό-
 φροσι διαφερόντων, 6 ὡς ἱστορεῖ Φιλόχορος διὰ τῆς τρίτης τῶν 7
 αὐτῶν Ἀθιδῶν. ἔξω δὲ τῆς πόλεως ἦν τὸ κατὰ 8 Ἀρειον πάγον

16,35-17,7 Vide FGH III 324,4; 328,20b 7-15 Cf EM 139,8-18; Et Gud
 (Sturz) 74 sq; ALGM 484

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

34 καὶ κα+ ὄτες Le τοῦτ' FaLcFdMa(scr τοῦτο)Wc(scr τοῦτο): τοῦθ' οἱ
 MaxConf(scr τοῦτο οἱ) v 34 sq ἐβούλευ+ βουλὴν Le 35 ἐκ γὰρ τῶν: πό-
 θεν οἱ Ἀρεοπαγίται καὶ πόσοι παρ' Ἀθηναίοις ἐγένοντο adscr mg Fa(vix legi
 potest)Lc(adscr in βουλὴν)Fd(καὶ om)Ma 35 sq γὰρ+ ν ἀρχόντων τῶν+
 αγίτας Le 36 ἀρχόντων τῶν FaLc(sed τῶν eras)LeFd Ἀθήνησι scr in r
 man rec Ma 1 ἔδει συ+ ησιν Le 2 + ν ὕστερον Le πλειόνων μὲν om-
 nes codd praeter MaxConf: πλειόνων MaxConf v 3 ἢ prim: om Ma (sed ss;
 dubium an man rec) +ἐξ Ἀρείου πάγου+ ρῶν Le βουλή: ἐπιβολή Ma
 (corr man alt)Wc τουτέστιν ἐξ omnes codd praeter MaxConf: τουτέστιν ἢ ἐξ
 MaxConf v 4 περιφανε+ αὶ ἑνός Le 4 sq ἐξ+ εν, καὶ Le 5 πλούτῳ+
 ρόντων Le 6 ἱστο+ ἰτης τῶν Le 7 αὐτῶν+ πόλεως Le 7 sq τὸ κα+
 ἰον, κληθέν Le

δικαστήριον, κληθὲν οὕτως, καθ' ἃ μυθολογοῦσιν 9 Ἀθηναῖοι, ἐκ
 τοῦ κατ' αὐτὴν τὴν ἐξοχὴν 10 τοῦ κατὰ τὴν πόλιν ὄρους συ-
 στάντος δικαστηρίου μεταξὺ 11 Ποσειδῶνος καὶ Ἄρεως. ὁ γὰρ
 Ποσειδῶν δίκην 12 εἶπε πρὸς Ἄρεα κατὰ τοὺς ἀρχαίους μύθους
 5 παρ' 13 Ἀθηναίοις ἐν τῇ τόπῳ τούτῳ φάσκων ἀναιρεθῆναι 14
 τὸν ἴδιον υἱὸν Ἀλιρρόθιον ὑπ' Ἄρεως. κάκειθεν ἐξ 15 Ἄρεως ὁ
 πάγος ἐκεῖνος Ἄρειος ἐκλήθη. ἐδίκαζον 16 οὖν Ἀρεοπαγίται περὶ 17 B
 πάντων σχεδὸν τῶν σφαλμάτων 17 καὶ παρανομιῶν, ὡς ἅπαντά
 φασιν Ἀνδροτίων 18 ἐν πρώτῃ καὶ Φιλόχορος ἐν δευτέρᾳ καὶ τρί-
 10 τη τῶν 19 Ἀτθίδων.

20 Διὰ δὲ τοῦτο ἄτε καινῶν δαιμονίων καταγγελία 21 τὸν θεϊό-
 τατον Παῦλον, ὡς ἰστόρησεν ὁ φιλαλήθης 22 Λουκᾶς, οἱ τῆς ὑπὸ
 θεοῦ μωραυνθείσης σοφίας ἐρασταὶ 23 πρὸς τὴν ἐξ Ἄρειου πάγου
 βουλὴν ἔλκουσιν. ἀλλ' 24 ἐν τοῖς Ἀρεοπαγίταις τηρικαῦτα <τοῦ>

15-19 Vide FGH III 324,3; 328,4.20a 20 Cf Act 17,18 22 Cf I Cor 1,20

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

8 κληθὲν - 15 ἐκλήθη: om MaxConf οὕτως omnes codd: οὕτω v 8 sq
 κληθὲν οὐ+ θηναῖοι Le 9 ἐκ τοῦ Ma(e corr) v: ἐκ τῆς cett codd 9 sq ἐκ+
 κατὰ Le 10-14 κατὰ+ τηρίου+ ὁ γὰρ+ κάκειθεν Le 12 εἶπε: εἶχε Ma(e
 corr) 14 υἱόν: om Lc (sed add s lin) 15 sq ἐδίκαζον οὖν: ἐν ᾧ ἐδίκαζον
 MaxConf 16 σχεδὸν: φησὶ MaxConf 17 ὡς: om MaxConf φασιν FaLc
 MaWc: φησιν cett codd v 20 διὰ δὲ τοῦτο: om MaxConf δέ: om MaWc
 ἄτε: ἄτε δὲ MaxConf

χρόνου βουλεύων 25 ἄτε δικαστῆς ἀκλινέστατος ὁ πάμμεγας
 Διούσιος 26 ἀδέκαστον ἀπένειμε τῇ κατὰ τὸν πνευματοφόρον
 Παῦλον 27 ἀληθεία τὴν ψῆφον ἐρρώσθαι τε πολλὰ φράσας 28 τῇ
 τῶν Ἀρεοπαγιτῶν ἀνοήτῳ σεμνότητι, τὸν ἀληθῆ 29 καὶ πανεπί- 5
 σκοπον κριτὴν ἐννόησας Χριστὸν Ἰησοῦν, 30 τὸν τοῦ θεοῦ καὶ πα-
 τρὸς υἱὸν μονογενῆ καὶ λόγον, 31 ὃν ὁ Παῦλος ἐκήρυξεν, εὐθύς
 εἶχετο τοῦ φωτός. 32 κἂν γὰρ καὶ Ῥωμαῖοι τότε ἐκράτουν, ἀλλ'
 οὖν αὐτονόμους 33 ἀφήκαν Ἀθήνας καὶ Λακεδαίμονα· ὅθεν ἔτι 34
 παρ' Ἀθηναίοις καὶ τὰ κατὰ τοὺς Ἀρεοπαγίτας 35 ἐπολιτεύετο.
 καὶ τελεῖται μὲν ἅπαντα τὰ τῆς σωτηρίας 36 δόγματα διὰ 10

35 καὶ - 38 αὐτός: Cf DN II 9 sq (133,13-135,9); III 2 (139,17-143,8); IV 13
 (159,3-8); IV 14 sq (160,15-161,5)

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

25 ἀκλινέστατος: ἀκρινέστατος Ma(corr mg man rec)Wc πάμμεγας: παμ-
 μέγιστος Ma(corr mg man rec)Wc 26 τῇ: τῆς Wc (sed corr) 28 ἀνοήτῳ:
 ἀνονήτῳ MaWc MaxConf 29 ἐννόησας omnes codd: ἐννοίας v 32 καὶ
 Ῥωμαῖοι τότε MaWc: Ῥωμαῖοι καὶ τότε FaLcLeFd Ῥωμαῖοι τότε MaxConf
 οἱ Ῥωμαῖοι τότε v αὐτονόμους: ὅτι καὶ κατὰ τοὺς ἀποστόλων χρόνους
 αὐτόνομοι ἦσαν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι adscr mg FaLcLeFdMa(dubium
 an man rec; pro ὅτι καὶ κατὰ τοὺς scr ὅτι κατὰ τῶν) MaxConf 33 Λακε-
 δαίμονα Fd: Λακεδαίμονας FaLcLe Λακεδαιμονίαν MaWc v 34 καὶ τὰ:
 καὶ Fa(τὰ add e corr)LcLe(τὰ sscr man rec)Ma(τὰ add man rec)WcMaxConf
 35 sq τὰ τῆς σωτηρίας δόγματα LeMaWcMaxConf: τῆς σωτηρίας τὰ δόγ-
 ματα cett codd v

Παύλου τοῦ κρατίστου, παιδαγωγεῖται 37 δὲ διδασκαλικῶς ὁ Διονύσιος ὑπὸ Ἱεροθέῳ τῇ μεγίστῳ, 38 καθὰ φησιν αὐτός. εἶτα καθίσταται κατὰ τὸ 39 φερόμενον ἐν ἐβδόμῳ βιβλίῳ τῶν Ἀποστολικῶν 40 διαταγμάτων ὁ Διονύσιος ἐπίσκοπος ὑπὸ Παύλου 41 τοῦ χριστοφόρου τῶν Ἀθήνησι πιστευσάντων.

---

39 sq Ἀποστολικῶν διαταγμάτων: Cf Const App VII 46,11 (SC 336,110,19); schol MaxConf in Ep VIII 186,14 40 ὁ Διονύσιος - 41 πιστευσάντων: Cf Eus h e III 4,10; IV 23,3

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

38 αὐτός omnes codd: ὁ αὐτός v 39 βιβλίῳ τῶν Ἀποστολικῶν: ὅτι ἔστι σύνταγμα τῶν ἀποστολικῶν διαταγμάτων. μνημονεύει δὲ τοῦ Ἀρεοπαγίτου καὶ Διονύσιος ἀρχαῖος Κορινθίων ἐπίσκοπος καὶ Πολύκαρπος ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους ἐπιστολῇ αὐτοῦ adscr mg Fa(δὲ post μνημονεύει om)LcLeFd ὅτι ἔστι σύνταγμα τῶν ἀποστολικῶν διαταγμάτων adscr mg Ma (dubium an man rec) MaxConf 40 διαταγμάτων: διατάξεων Wc(sed corr mg) 41 Ἀθήνησι omnes codd (in lit non legi potest Ma): ἐν Ἀθήνησι v 41 sq post πιστευσάντων add μνημονεύει δὲ τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου καὶ Διονύσιος ὁ ἀρχαῖος Κορινθίων ἐπίσκοπος καὶ Πολύκαρπος ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους ἐπιστολῇ αὐτοῦ (e mg huc intrus; vide supra, in lin 39, et Suchla 1984,8 sq) MaWcMaxConf v (pro τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου scr τοῦ Ἀρεοπαγίτου; pro ὁ ἀρχαῖος scr ἀρχαῖος)

- 17 D 44 Ἔστι δὲ τὴν ὀρθότητα 45 καὶ πολυμάθειαν ἀποθαυμάσαι τοῦ
 46 Διονυσίου, τὸν ἀληθῶς ἠγμένον διὰ πολλῆς ἐπιστήμης 47 τῶν
 ἀνεπιλήπτων τῆς ἐκκλησίας παραδόσεων 48 θεάσασθαι τε τὰ
 παρὰ τοῖς Ἑλλήνων φιλοσόφοις 49 νόθα δόγματα πρὸς τὴν ἀλή-
 θειαν μετηγμένα. 50 ἐλεῆσαι γὰρ ἔστι μᾶλλον καὶ συναλγήσαι 5
 51 τῆς ἀπροσεξίας τοὺς ὀλιγώρους τῆς εὐπαιδευσίας 52 ἐξετα-
 στάς, ὅτι τῇ σφῶν ἀμαθία συμμετροῦσι καὶ τὰς 53 τῶν ἐξῆς ἀν-
 20 A θρώπων φιλομαθεῖς εὐθημοσύνας. ἐντυγχάνοντες 1 οὖν οἱ τοιοῦτοι
 συγγράμμασιν ἐνίων καὶ τυχόν 2 οὐ παρακολουθοῦντες τῇ τῶν λε-
 γομένων διανοία 3 πρὸς ἀδιάκριτον εὐθύς ἐκφέρονται τοῦ συγγρα- 10
 φέως 4 διαβολήν. καίτοι γε παντελῶς οὐ δυνάμενοι τὰ σκώμμα-
 τα 5 διευθύνειν τε καὶ διελέγχειν, ἃ φασιν αὐτοί, δέον 6 ἐπὶ σφᾶς
 αὐτοὺς τρέπειν τὴν ὀργὴν καὶ μᾶλλον ἀσχάλλειν, 7 ὅτι μὴ σπου-
 δάσαντες ἔγνωσαν καὶ αὐτοὶ τὰ 8 περὶ γινῶσιν ἀνηγμένα ἢ τὰ λη-
 θές, ὅτι μὴ πρὸς 9 τοὺς ἱκανοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα φιλομαθῶς γεγο- 15
 νότες 10 τῶν ἀπορημάτων ἀπελύθησαν.

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

45 sq τοῦ Διονυσίου FaLeFd(corr in τοῦ ἁγίου τούτου Διονυσίου s lin man rec):
 αὐτοῦ Διονυσίου Lc τοῦ ἁγίου τούτου Διονυσίου MaWcMaxConf v 46 ἠγ-
 μένον διὰ πολλῆς MaWcMaxConf: διὰ πολλῆς ἠγμένον cett codd v 48
 Ἑλλήνων omnes codd: τῶν Ἑλλήνων v 49 πρὸς: πρὸ Ma(sed corr man
 rec) μετηγμένα omnes codd: μετενηνεγμένα v 52 τῇ σφῶν ἀμαθία:
 τῆς σφῶν ἀμαθίας Ma(corr man rec)Wc 53 φιλομαθεῖς: om MaWcMaxConf
 1 οὖν οἱ FaLcLeFd: γοῦν οἱ MaWcMaxConf οἱ v 4 καίτοι γε omnes codd:
 καίτοι v 5 αὐτοί: αὐτό FaLe(sed corr)Fd(sed corr man rec) 8 ἀνηγμένα:
 ἠγμένα Lc(sed corr s lin)

Ἄλλὰ *τολμῶσί* τινες 11 *λοιδορεῖν* εἰς αἱρέσεις τὸν θεῖον Διονύσι-
 ον, *καθάπαξ* 12 καὶ τὰ τῶν αἱρετικῶν ἀγνοοῦντες. ἡ γὰρ ἂν ἐξ
 ἐκάστου 13 τῶν κατακεκριμένων ἐν τοῖς αἱρετίζουσι συγκρίνοντες
 14 τὰ παρὰ τούτῳ δόγματα πολλῶ τῶν φλαύρων 15 ἀφεστηκότα
 5 διεγίνωσκον, καθόσον φῶς ἀληθές 16 καὶ σκότος. 16 τί γὰρ ἂν 20 B
 εἴποιεν ἐν τοῖς περὶ τῆς μόνης 17 προσκυνητῆς τριάδος θεολογου-
 μένοις παρ' αὐτῶ; 18 τί δ' ἂν περὶ τοῦ τῆς παμμακαρίας ταύτης
 τριάδος 19 ἐνόσ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μονογενοῦς θεοῦ λόγου τελεί-
 ως 20 ἐνανθρωπήσαι θελήσαντος; οὐχὶ ψυχὴν ἔνουν 21 καὶ σῶμα
 10 τὸ καθ' ἡμᾶς γήινον διεξῆλθε καὶ τὰ λοιπὰ 22 πάντα, ὅσα τοῖς

16-17 Cf DN II 1-8   18-20 Cf DN II 9 sq   20 ψυχὴν ἔνουν: Cf DN VII 2
 (195,12-16)   21 Cf EH II Θεωρία 7 (77,25-78,6)

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

14 τούτῳ FaLe(sed corr)Fd: τούτων cett codd v   πολλῶ - 15 ἀφεστηκότα:
 om MaWcMaxConf   φλαύρων: φαύλων Lc   16 τί γὰρ ἂν MaWc(sed ἂν
 del): τί γὰρ cett codd v   εἴποιεν: εἴποι Ma(corr man alt)Wc   18 δ' ἂν Ma
 Wc MaxConf v: δὲ FaLc(corr s lin man rec)LeFd(corr man rec)   παμμακα-
 ρίας: μακαρίας LcMa(e corr)MaxConf   19 ἐνόσ: ἰδοῦ πῶς ἓνα τῆς τριάδος
 εἶναί φησι τὸν ἐνανθρωπήσαντα adscr mg FaLc(coll φησιν εἶναι)LeFd(vix legi
 potest)Ma(in 25 τῆς μετὰ σώματος; dubium an man rec)   21 σῶμα: ὅτι με-
 τὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς σώματος ἢ ἀνάστασις γίνεται adscr mg Fa(lem incert; ἡ
 om)Lc(pro γίνεται scr γενήσεται)LeFd(καθ' et ἡ om)Ma   21 τὸ: τὸ κατὰ
 πᾶν MaxConf   22 πάντα omnes codd praeter MaxConf: τὰ MaxConf v

ὀρθοῖς ἐντέτακται διδασκάλοις; τί 23 δὲ περὶ νοητῶν καὶ νοερῶν
καὶ τῶν αἰσθητῶν μέμφαιτ' 24 ἂν τις εἰκότως ἢ περὶ τῆς καθολι-
κῆς ἡμῶν 25 ἀναστάσεως τῆς μετὰ σώματος τοῦ καθ' ἡμᾶς καὶ
26 τῆς ἡμῶν ψυχῆς γενησομένης καὶ περὶ τῶν τότε 27 δικαιωτη-
ρίων δικαίων τε καὶ τῶν μὴ τοιούτων; εἰς 28 ταῦτα γάρ, συλλήβ- 5
δην εἰπεῖν, ἢ καθ' ἡμᾶς ἀφορᾶ σωτηρία, 29 ἅτινα πλατέως διε-
20 C ξελθεῖν οὐ δίκαιον, τῆς ἐπὶ 30 σχολίων ἐξηγήσεως ἅπαντα κατὰ
καιρὸν ἐπισημαινομένης.
31 *Ναί, φασίν, ἀλλ' οὐκ ἔγραψεν αὐτοῦ τὰς 32 συντάξεις* Εὐσέ-
βιος ὁ Παμφίλου καὶ μὴν οὐδ' Ὀριγένης. 33 πρὸς οὓς λεκτέον, ὡς 10
πάμπολλα παρήκεν Εὐσέβιος οὐκ 34 ἐλθόντα περὶ χειρας οἰκείας,
καὶ γὰρ οὔτε φησὶν ἅπαντα 35 καθάπαξ συναγροχένοι, μᾶλλον

---

23 Cf DN IV 11 (156,13-157,3); CH II 4 (13,24-15,7) 24-26 Cf DN VI 2
(191,9-192,5) 26 sq Cf DN IV 35 (179,5-22)

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

23 τῶν: om Lc(sed add s lin) 24 τις: om MaWcMaxConf 28 ταῦτα om-
nes codd: τὰ v 29 ἅτινα: ἅτε Fa 31 ναί - 32 Ὀριγένης: om FaLcLe (sed
add mg man rec)Fd(sed add mg man rec); vide Suchla 1984,9sq 31 ἔγραψεν:
ἀνέγραψεν MaWcMaxConf 35 συναγροχένοι MaxConf v: συνηγροχένοι Fa
LcLe(corr e συνηγροχένοι)FdMa(corr man rec)Wc

γε μὴν ὁμολογεῖ καὶ 36 ἀριθμοῦ κρείττονα βιβλία καθεστάναι μη-
 δαμῶς εἰς 37 αὐτὸν ἐληλυθότα. καὶ πολλῶν ἐδυνάμην μνημονεῦ-
 σαι 38 μὴ κτηθέντων αὐτῷ, καὶ ταῦτα τῆς αὐτοῦ χώρας, ὡς 39
 Ἵμεναίου καὶ Ναρκίσσου τῶν ἱερασαμένων ἐν Ἱεροσολύμοις.
 5 40 ἐγὼ γοῦν ἐνέτυχόν τισι τῶν Ἵμεναίου. 41 καὶ μὴν <Εὐσέβιος>
 οὔτε Πανταίνου τοὺς πόνους ἀνέγραψεν 42 οὔτε τοῦ Ῥωμαίου
 Κλήμεντος, πλὴν δύο καὶ μόνων 43 ἐπιστολῶν, ἀλλ' οὔτε πλεί- 20 D
 στων ἐτέρων. ὁ γὰρ Ὀριγένης 44 οὐκ οἶδα εἰ πάντων μόλις δὲ
 τεττάρων ἐμνήσθη. 45 διάκονος δέ τις Ῥωμαῖος, Πέτρος ὄνομα,
 10 46 διηγήσατό μοι πάντα τὰ τοῦ θείου Διονυσίου σώζεσθαι 47 κα-
 τὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ τῶν ἱερῶν βιβλιοθήκην ἀναπεθειμένα.

---

39 Ἵμεναίου: Cf Eus h e VII 14; VII 28,1; VII 30,2; VII 32,29; CPG 1705
 Ναρκίσσου: Cf Eus h e V 12,1sq; V 22; V 23,3; V 25; VI 8,7 sqq; CPG 1340
 41 Πανταίνου: Cf Eus h e V 10,4; V 11,1-5 42 Κλήμεντος: Cf Eus h e III 3;
 III 4,9 sq; III 15 sq; III 21; III 34; IV 23,11; V 6,2 sq; CPG 1001-1021

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

36 καθεστάναι: καθιστάναι Lc(sed corr) 37 ἐδυνάμην: ἠδυνάμην FaLcLe
 Fd 38 αὐτοῦ: αὐτῶν FaLcLeFd αὐτῆς αὐτῷ MaWc 39 Ἵμεναίου: τί-
 νων τὰ συντάγματα παρέλειπεν Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου adscr mg FaLc(in 38
 χώρας)Fd(vix legi potest)Ma(dubium an man rec) 41 Πανταίνου: Παντένου
 Le(sed corr man rec)Fd οὔτος Κλήμεντος τοῦ Στροματέως [sic!] ὑπῆρχε κα-
 θηγητής adscr mg Fa(scr Στοματέως [sic!] ὑπῆρχεν)Fd(scr Παντένου)

48 <Διονύσιος> γράφει δὲ τὰ πλείστα πρὸς τὸν τρισμακάριον Τι-
 μόθεον, 49 τὸν τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου φοιτητὴν, 50 Ἐφε-
 σίων ἐπίσκοπον, ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Ἔφεσον τῆς 51 Ἰωνικῆς φι-
 λосоφίας προεστῶτων, ὡς εἰκός, πάσχοντα 52 πράγματα καὶ
 21 A πυλθανόμενον <Διονυσίου> ὡς εἰδήμονος τῆς ἐξωτερικῆς 53 5
 φιλοσοφίας, ἵνα καὶ μᾶλλον ἀγωνίζοιτο. καὶ 1 οὐδὲν ἀπεικός, ἐπεὶ
 καὶ ὁ θεοφιλῆς ἀπόστολος Παῦλος 2 ταῖς Ἑλλήνων ἐχρήσατο
 ῥήσεσι ταύτας ἀκούων 3 τυχὸν παρὰ τῶν συνόντων αὐτῷ τῆς
 ἑλληνικῆς φιλοσοφίας 4 ἐμπείρων. συνίστησι δὲ καὶ τοῦτο
 Διονυσίου 5 ταῦτα φιλαλήθως τὰ συγγράμματα κατεστάναι. τὸ 10
 6 γὰρ ἀνεπιτηδεύτως μνημονεύειν αὐτὸν ῥήσεων τῶν 7 συνακ-
 μασάντων αὐτῷ ἀνδρῶν, ὧν αἱ τε θείαι τῶν ἀποστόλων 8 μνημο-
 νεύουσι πράξεις, καὶ Παύλου τοῦ θεοφιλοῦς 9 αἱ πολυωφελεῖς

---

48 Τιμόθεον: Cf schol in DN 209,14; Act 16,1-3; I Tim; II Tim; Const App VII
 46,7 (SC 336,108,13sq); Eus h e III 4,10 50-52 Cf I Tim 4,1 sq; Apc 2,2 1-
 4 Cf Act 17,16-34

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

48 τρισμακάριον: τρισμακάριστον MaWc 49 ἁγίου ἀποστόλου: om FaLc
 LeFd 50 τῶν: τὴν Wc 2 ταύτας: ταῦτα Fa 5 ταῦτα Fa v: τούτου Lc
 LeFdMaxConf τοῦ Ma(corr in τούτου man rec)Wc 6 αὐτὸν ῥήσεων: αὐτῶν
 τῶν ῥήσεων Ma(corr αὐτῶν in αὐτὸν)Wc 7 αὐτῷ: αὐτοῖς FaLc Le(corr)Fd
 (corr) 9 πολυωφελεῖς Fa πολλυωφελεῖς Ma(sed corr)Wc

ἐπιστολαὶ τὸ τῶν συγγραμμάτων 10 ἀσκαιώρητον ἀποφαίνουσι, μάλιστα δὲ πάντων 11 τὸ τῶν δογμάτων ἀσφαλέστατον.

38 Ἐξηγητικῶν μὲν οὖν ὑπομνημάτων ὡς ὅτι μάλιστα 39 διεξοδικωτάτων ἐδεῖτο πρὸς ἐρμηνείαν τῆς αὐτοῦ 40 πολυμαθείας. πλὴν 5 κεφαλαιωδέστερον, ὡς ἢ βίβλος 41 ἐχώρησεν, διὰ σχολίων τὰ φανέντα μοι θεῷ πεποιθῶς 42 παρατέθεικα κατὰ τοὺς ἐξῆς παρακειμένους 43 λόγους, οὓς τέως εἰς τὰς ἐμὰς ἐλθεῖν συμβέβηκε 44 χεῖρας.

Ha (defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

10 ἀσκαιώρητον (pro ἀσκευώρητον; vide Liddell/ Scott/ Jones 1978,1608 σκευωρόμαι)LeFdMa(e corr)MaxConf: ἀσκεύρητον FaLcWc(scr ἀσκεύριτον) ἀσκευώρητον v 11 τὸ: om Le ἀσφαλέστατον: ἀφαλέστατον Lc post ἀσφαλέστατον inser textum alienum (ἐπειδὴ δέ - ἐφικτὸν θεῷ) v; vide Suchla 1984,11-13; Suchla 1995,19 sq; cf Suchla 1995,12 38 οὖν: om Wc 40 sq ὡς ἢ βίβλος ἐχώρησεν: om FaLcLeFd(sed add mg man rec) 42 κατὰ τοὺς: κα τοὺς FaWc 44 sub prol scr πρόλογος εἰς τὸν μακάριον Διονύσιον τὸν Ἄρεοπαγίτην Ma post lin 44 inser ἰστέον ὡς τινες τῶν ἔξω φιλοσόφων - ἐφικτὸν θεῷ (anonymi [Ioannis Philoponi, ut vid] scholion de philosophis paganis et de authentia operum Dionysii) FaLeFd MaxConf v; vide Suchla 1995,19 sq inser ἐπισκεπτέον, ὅτι - τάδε καὶ τάδε (anonymi [Ioannis Philoponi, ut vid] scholion de operibus deperditis) FaLcLeFdMaWc MaxConf editio Iuntina 1516, fol. VI a inser οὗτος ὁ ἐν ἀγίοις πατέρῃ ἡμῶν - θεωρητικὴν (anonymi [Ioannis Philoponi, ut vid] scholion de quibusdam vocibus a Dionysio usurpatis) FaLc MaxConf editio Iuntina 1516, fol. VII a

IN LIBRUM
DE DIVINIS NOMINIBUS

<I.>

(in Ἀρεοπαγίτου - DN 107, app crit in lin 1)

4 Ὅτι τὰ γνωρίσματα ἅπερ εἶχον 5 Ἕλληνες ἔτι ὄντες οἱ πάλαι 185 A
ἅγιοι καὶ μετὰ τὸ ἐπιστρέψαι 6 πρὸς Χριστὸν ἀνερυθριάστως ἐπέ-
γραφον ἑαυτοῖς. 7 ἰδοὺ γὰρ Ἀρεοπαγίτην ἐπωνόμασεν ἑαυτόν,
ὡς 8 καὶ ὁ θεῖος Ἰουστίνος ἐν τῷ Πρὸς Ἕλληνας λόγῳ· 9
5 Ἰουστίνου φιλοσόφου.

---

7 Ἀρεοπαγίτην: Cf Act 17,34   8 Πρὸς Ἕλληνας: Cf Eus h e IV 18,1-6
9 Ἰουστίνου φιλοσόφου: Cf Just dial 2,1; 8,2 (φιλόσοφος ἐγώ)

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

4-9 Lc (cum syr 12152 et syr 12151, qui schol ante schol prim in CH coll) Max
Conf (post finem CH coll) v (post finem CH iter): om cett codd   4 ὅτι: ἰστέον,
ὅτι MaxConf   5 πάλαι ἅγιοι: ἅγιοι οὗτοι MaxConf   ἐπιστρέψαι e corr Lc
7 γὰρ: γὰρ καὶ οὗτος MaxConf   ἐπωνόμασεν: καλεῖ MaxConf   ὡς: om
MaxConf   9 φιλοσόφου: ἐπέγραψε φιλοσόφου MaxConf

(in συμπρεσβυτέρῳ - DN 107,1)

10 Ὅτι τὸ τοῦ πρεσβυτέρου ὄνομα 11 καὶ τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ ἐπίσκοπος δὲ καὶ ὁ πρεσβύτερος. 12 καὶ τοῦτο δηλοῦται ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν 13 ἀποστόλων, ἔνθα ἐν Ἀσίᾳ συντάσσεται ταῖς ἐκκλησίαις 14 αὐτῆς ὁ Παῦλος.

(in ὑποτυπώσεις - DN 107,3)

16 Ὅτι σύνταγμα ἐποίησε περὶ θεολογικῶν ὑποτυπώσεων.

5

12-14 Cf Act 20,17.28 16 θεολογικῶν ὑποτυπώσεων: opus deperditum vel fictivum; vide Suchla 1988, 104, an 1; Suchla 1998, ³2002, 203; Suchla 2008,60 et 210

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

10-14 schol: om FaMa ante schol prim in CH coll (cum syr 12151 et 12152) Lc LeFdWc initio CH iter v lem: ὁ πρεσβύτερος (CH 7,1) LcLeFdWc incert Max Conf 12 sq τῶν ἀποστόλων omnes codd praeter MaxConf: τῶν ἁγίων ἀποστόλων MaxConf v 16 schol: post schol in ὑπερουσιότητος (DN 108,9) coll Fa ante schol in σωφροσύνη (DN 109,2) coll MaWc lem: ὑποτυπώσεις (DN 107,3) FaLcLeFdWc incert Ma περὶ: om Wc pro schol scr in τὰς θεολογικὰς ὑποτυπώσεις (DN 107,3): 16 σημειώσαι, ὅτι ἑτέρα πραγματεία 17 πεπόνηται τῷ πατρὶ οἰονεὶ προεισαγωγή τις καὶ προθεωρία 18 στοιχειώδης τῶν περὶ θεοῦ ἐν ταῖς γραφαῖς 19 σποράδην εἰρημένων ἥτοι ἐπίμνησις, ἥς κατὰ 20 ἀκολουθίαν ἢ παροῦσα αὐτῷ πεπραγμάτευται Max Conf v

(in κατὰ τὴν κρείττονα τῆς καθ' ἡμᾶς λογικῆς καὶ νοεράς - DN 108,4 sq)

21 Πᾶσα ἀνθρωπίνη σοφία ἐκ τῶν αἰσθητῶν 22 τὰς πιθανότητας 185 B
 τῶν ἀποδείξεων ἐρανίζεται. 23 ἡ γὰρ μεγάλη τῶν συλλογισμῶν
 ἀνάγκη τῆς γεωμετρίας 24 τὰς ἀφορμὰς παραλαμβάνει. ἐπὶ δὲ
 τῶν ἀσωμάτων, 25 μᾶλλον δὲ καὶ ὑπερασωμάτων καὶ ὑπὲρ πᾶ-
 5 σαν 26 οὐσίαν <όντων> πῶς ἂν τις λογικῶς ἐπιστήσειεν ἀνερμη-
 νεύτως, 27 εἰ μὴ μόνις τῷ ἀκροτάτῳ ἄνθει τοῦ νοῦ τὴν 28 περὶ
 θεοῦ ἀγνωσίαν, ὃ τι ποτέ ἐστίν, διὰ {τῆς} εἰλικρινοῦς 29 εὐσεβείας
 ἀλαλήτως συννοεῖν δυνάμενος.

(in ὑπερουσίου - DN 108,7)

30 Ὑπερούσιος 31 ὁ θεὸς ὡς ὑπὲρ πᾶσαν οὐσίαν θεωρούμενος, εἴτε 185 C
 10 32 νοητὴν εἴτε νοεράν, πολλῶ δὲ μᾶλλον αἰσθητὴν.

25-29 Vide Pach 609 B 28 ἀγνωσίαν: Cf DN I 1 (108,9)

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

21-29 schol: post 188,16-21 coll MaWc lem: incert Ma οὐκ ἐν πειθοῖς σο-
 φίας ἀνθρωπίνης λόγοις (DN 108,1 sq) MaxConf οὐκ ἐν πειθοῖς (DN 108,1) v
 21 πᾶσα omnes codd praeter MaxConf: ἡ MaxConf v 25 ὑπερασωμάτων:
 ὑπερασώματα Ma (e corr) 29 εὐσεβείας: εὐλαβείας Lc 30-32 schol:
 coll post schol in ὑπερουσιότητος (DN 108,9) MaWc lem: ὑπερούσιον (DN
 108,9) Wc 31 ὁ: om FaLcLe(add s lin man rec)Fd 32 αἰσθητὴν: αἰσθη-
 τῆς Wc

(in ὑπερουσιότητος - DN 108,9)

188 A 33 Εἰ οὐσία λέγεται παρὰ τὸ εἶναι, 1 τὸ δὲ εἶναι παραγωγῆς τινος ἔννοιαν ὑπογράφει, 2 οὐκ ἂν λέγοιτο κυρίως οὐσία ἐπὶ θεοῦ. πάσης γὰρ 3 οὐσίας ὑπέρεκειται ὁ θεός, οὐδέν τι τῶν ὄντων ὄν, ἀλλ' 4 ὑπὲρ τὰ ὄντα καὶ ἐξ οὗ τὰ ὄντα. ἢ γὰρ τοῦ μόνου 5 θεοῦ πᾶσιν ἀπόκρυφος θεότης θεαρχικῆ δύνამις ἐστίν, 6 ἄρχουσα τῶν λεγομένων θεῶν, εἴτε ἀγγέλων εἴτε 7 ἁγίων ἀνθρώπων, καθ' ὃ καὶ δημιουργός ἐστι τῶν ἐκ 8 μεθέξεως γινομένων θεῶν ἢ τῶ ὄντι ἐξ ἑαυτῆς καὶ 9 ἀναιτίως αὐτοθεότης οὐσα.

5

33-2 Vide Pach 613 C 1 Cf DN V 5: τὸ εἶναι παρὰ τοῦ προόντος (183,12 sq) et al 4 καὶ ἐξ οὗ τὰ ὄντα: Cf I Cor 11,12; Col 1,16 5 θεαρχικῆ δύνამις: Cf DN I 1 (109,4) 6 τῶν λεγομένων θεῶν: Cf DN II 8 (132,7 sq); II 11 (136,13 sqq); VIII 4 sq

---

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

33-188,9 schol: coll ante schol in ἐννοῆσαι τι περὶ τῆς ὑπερουσιότητος (DN 108,6 sq) MaWc lem: οὐσίαν (DN 108,8) Wc 33 εἰ οὐσία: ἢ οὐσία Fa εἰ ἢ οὐσία MaWc 1 ἔννοιαν: ἔννοιας Ma 2 λέγοιτο: λόγοιτο Fa 3 ἀλλ': ἀλλ' ἢ Wc 4 καὶ ἐξ οὗ τὰ ὄντα om MaWc 6 ἀγγέλων: ἀγγέλω Fa 7 καθ' ὃ omnes codd praeter MaxConf: καθὰ MaxConf v 8 μεθέξεως omnes codd: μεθέξεων v

(in σωφροσύνη - DN 109,2)

16 Οὐ γὰρ κατατολμητέον 17 θεολογίας, ἀλλὰ σωφρονούντι λογι- 188 B
 σμῶ μετιτέον 18 τὴν περὶ τὸ θεῖον σέβας ὁσιότητα, μόνα φθεγγο-
 μένους 19 καὶ πρὸς ἑρμηνείαν ἄγοντας ἐκεῖνα τὰ περὶ 20 θεοῦ κα-
 τὰ τὴν γραφὴν κείμενα, ὡς πρὸ 21 μικροῦ εἶπεν.

(in ἀληθεστάτη θεολογία - DN 109,3)

5 22 Ὅρα, πῶς ἀληθῆ θεολογίαν 23 καλεῖ τὴν τοῦ θείου Παύλου
 γραφὴν. αὐτὸς γὰρ 24 ἐστὶν ὁ λέγων, ὅτι κατὰ τὸ μέτρον τῆς
 ἐκάστου δυνάμεως 25 ἢ παρὰ θεοῦ χρηρηγεῖται σοφῶς ἔλλαμψις,

---

20 sq ὡς πρὸ μικροῦ εἶπεν: Cf DN 108,6-8; Suchla 1988, 21; 22; 105, an 11
 23 αὐτός - 35 αὐτούς: Vide Pach 612 B 24 κατὰ τὸ μέτρον: Vide II Cor 10,
 13

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 16 inser in τὴν ὑπερούσιον (DN 108,9): 10 μόνη γὰρ αὐτῇ τῇ θεότητι
 11 τὰ καθ' ἑαυτὴν ὡς ἔχει φύσεως ἐπιστητά MaxConf v post schol in
 αὐτῇ τὴν ὑπερούσιον (DN 108,9) inser in λογίων ἀκτίς (DN 109,1): 12 καλῶς
 εἶπεν ἀκτίς καὶ οὐχ ἥλιος. 13 ὡσπερ γὰρ τῷ ἡλίῳ ἐνατενίσαι οὐ δυνάμεθα,
 ἀλλ' 14 ἴσως ταῖς περὶ αὐτὸν ἀκτίσιν, οὕτω θεὸν αὐτὸν νοῆσαι 15 οὐ χω-
 ροῦμεν MaxConf pars 1 v 16-21 lem: incert FaLeFdMaWc 20 θεοῦ omnes
 codd: τοῦ θεοῦ v κείμενα omnes codd: χρησιμωδῆθέντα v 22-36 schol:
 coll ante schol in ὑποτυπίσεις (DN 107,3) MaWc lem: incert Ma θεολογικὰς
 (DN 107,3) Wc 25 σοφῶς omnes codd praeter MaxConf: σαφῶς MaxConf v

188 C 26 ὅπερ καὶ ὁ κύριος δηλοῖ λέγων τοῖς τελειότεροις 27 μαθηταῖς·
 ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς 28 βασιλείας, ἅτε καὶ νουν-
 εχέστερον προσέχουσι τοῖς 29 λεγομένοις. οὐ μόνον δὲ τοῦτο περὶ
 ἀνθρώπων λέγεσθαι, 30 φησὶν ὁ μέγας Διονύσιος, ἀλλὰ καὶ περὶ
 τῶν 31 ἀγγέλων, οὓς εἴωθε νόας ὀνομάζειν κατὰ τινος τῆς 32 ἕξω 5
 φιλοσοφίας· οἵτινες τῶν ἄνω ταγμάτων 33 νόες εἴρηνται, ὡς τὸ
 πᾶν νοὺς οὐσιωμένος ὄντες, 34 πάντα νοοῦντες ἐνιαίως τὰ ἐκ θεοῦ
 ῥέοντα προσεχῶς 35 εἰς αὐτούς. ὅθεν καὶ ὄλοι ὄλως κατομματου-
 σθαι λέγονται 36 ἐν τοῖς Χερουβίμ.

---

27 ὑμῖν - 28 βασιλείας: Vide Mt 13,11 31 νόας: Cf DN I 4; II 8; IV 1 sq
 (115,3 sq; 132,7-9; 144,6-145,9) et al 31 sq τινος τῆς ἕξω φιλοσοφίας: Cf
 Procl inst 20; 111; 129; 134; 160; 161; 182-184; 201; 204 (22,1 sqq; 98,18 sqq;
 114,13 sqq; 118,20 sqq; 140,5 sqq; 140,14 sqq; 160,5 sqq; 176,1 sqq; 178,10 sqq)
 35 κατομματουῖσθαι: Cf CH 19,12 (νοὺς ὀφθαλμοῖς); 28,2-4; 53,7.14.24 sq;
 schol in DN 110,16 sq; in MTh 142,4 (ἀνομμάτους νόας); Ez 10,12; Pl R 533 d 2

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

26 ὅπερ omnes codd: ὡσπερ v 29 λεγομένοις omnes codd: θεσπιζόμενοι
 v 29 sq λέγεσθαι φησὶν omnes codd praeter MaxConf: φησὶ λέγεσθαι Max
 Conf φησὶ διαλέγεσθαι v 31 οὓς: ὡς omnes codd (Ma vix legi potest) praeter
 MaxConf v coll νόας post φιλοσοφίας v τινος omnes codd praeter Ma Max
 Conf: τινος τῶν Ma MaxConf v 32 οἵτινες: οἱ ταῖς Wc 33 οὐσιωμένος
 omnes codd: οὐσιομένος Wc οὐσιωμένως v 34 πάντα omnes codd: [καὶ]
 πάντα v 35 κατομματουῖσθαι: κατομματουῦνται Wc 36 Χερουβίμ om-
 nes codd: ἀγιωτάτοις Χερουβίμ v

(in ἀναλογίαν - DN 109,3)

37 Ὅτι καὶ οἱ 38 ἄγγελοι κατὰ τὴν οἰκίαν ἀναλογίαν τῆς θεογνωσίας 39 ἀξιούνται.

(in ἐν σωστικῇ δικαιοσύνῃ - DN 109,5)

40 Διὰ τοῦτο ἐκάστω 41 κατὰ τὴν αὐτοῦ δύναμιν ὁ θεὸς ἀποκαλύπτει, 42 οὐχ ὅτι φθονεῖ τοῦ πλείονος, ἀλλὰ διὰ τὸ σῶσαι τὴν 43 ἐν τῇ ἐπιμετρήσει τῆς θεογνωσίας δικαιοσύνην. δικαιοσύνης 44 γὰρ ἴδιον τὸ κατ' ἀξίαν ἐπιμετρεῖν ἐκάστω. τοιγαροῦν 45 ἀμέτρητος μὲν ἢ περὶ θεοῦ γνῶσις, ἡμεῖς δὲ 46 μέτρων δεόμεθα· εἰ γὰρ ἀμέτρως ἡμῖν ἀπεκαλύπτετο, 47 οὐκ ἂν ἐσώθημεν, ὡς οὐδὲ σωματικὸς ὀφθαλμὸς ὄλον 48 ἥλιον δεχόμενος. 188 D

42 οὐχ - 48 δεχόμενος: Vide Pach 612 B sq 44 τὸ κατ' ἀξίαν: Vide DN VIII 7 (204,5); cf DN VIII 7 (204,11; 204,20)

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

37-39 schol: coll post schol 188,40-188,48 MaWc lem: incert Fa τῶν νοῶν (DN 109,3 sq) Wc ἀνακαλύπτεται τὰ θεῖα (DN 109,4) LeFd v 37 ὅτι omnes codd: σημειῶσαι, ὅτι MaxConf v 38 θεογνωσίας: θεότητος Wc 40-48 schol: coll ante schol 188,37-188,39 MaWc lem: incert Fa 40 τοῦτο omnes codd praeter Ma MaxConf: τοῦτο, φησίν, Ma(e corr) MaxConf v 41 ἀποκαλύπτει coll ante ὁ θεὸς Wc 43 ἐπιμετρήσει omnes codd praeter MaxConf: μετρήσει MaxConf v 43 sq δικαιοσύνης γὰρ: om Wc post lin 48 inser in ἀμετρίαν (DN 109,5): Ἡ ἀμετρίαν δὲ λέγει νῦν 2 αὐτὸ τὸ θεῖον καὶ τὴν αὐτοῦ κατὰ τὸ δυνατὸν ἔλλαμψιν MaxConf pars 1 v

(in ὡσπερ γὰρ ἄληπτα - DN 109,7)

189 A 4 Τὸ ἀκατάληπτον τῆς περὶ 5 θεοῦ γνώσεως ἐντεῦθεν παρίσταται. εἰ γὰρ οὐδὲ τὰ 6 ἀπλᾶ καὶ ἀσχημάτιστα, κἂν οὐσίαι τινὲς ὦσιν, ταῖς 7 αἰσθήσεσιν ὑποπίπτουσιν ὡς ἄγγελοι καὶ αἱ ψυχαί, 8 πρόσω μᾶλλον ὁ θεός, ὁ μήτε 9 οὐσία, ἀλλ' ὑπὲρ οὐσίαν ὄν, μήτε ἀπλοῦς, ἀλλ' ὑπὲρ 10 ἀπλότητα, μήτε νοῦς, ἀλλ' ὑπὲρ νοῦν, μήτε 5 11 ἑνάς, ἀλλ' ὑπὲρ ἐνάδα, καὶ οὐδὲ ὄρω τινὶ περιγραφόμενος, 12 ἀλλ' ἀοριστία τῶν ὄντων ἀφειμένος. 13 ἀκούων ἐν τῇ γραφῇ μορφὴν θεοῦ καὶ εἶδος 14 καὶ πρόσωπον δι' ἀναγωγῆς καὶ ὑπὲρ τὰ

---

5 εἰ - 10 νοῦν: Vide Pach 612 D 13 ἀκούων - 14 πρόσωπον: Cf DN I 8, ubi Dionysius Areopagita exempla divinatorum nominum biblicorum dat

---

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

4-19 lem: incert Fa τὰ ἀπλᾶ καὶ ἀτύπωτα (DN 109,8) LeLcFd 5 θεοῦ omnes codd: θεὸν v 6 ταῖς: om Fa 7 αἱ ψυχαί omnes codd praeter MaxConf (αἱ del man alt Le; in lit non legi potest Fd): ψυχαὶ τοῖς σωματικοῖς Ma (man rec s lin) MaxConf v 8 ὁ θεός omnes codd praeter MaxConf: ὑπερέχει ὁ θεός MaxConf v 9 οὐσίαν ὄν omnes codd praeter MaxConf: οὐσίαν MaxConf v 10 ἀλλ' ὑπὲρ omnes codd praeter MaxConf: ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ MaxConf v 11 ἀλλ' ὑπὲρ omnes codd praeter MaxConf: ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ MaxConf v οὐδὲ omnes codd praeter MaxConf: οὔτε MaxConf v 13 ἀκούων omnes codd praeter MaxConf: ἀκούων οὖν Lc(man rec s lin) MaxConf v

σώματα 15 ἀξίως νόει θεοῦ· ἐνότητα δὲ ἀκούων μὴ διαφόρων 16
 τινῶν πρὸς ἔνωσιν σύνοδον νοήσης. 16-18 περὶ θεοῦ γὰρ ὁ λόγος 189 B
 τοῦ ἀσυνθέτου καὶ μήτε ἀρχῆς ἀριθμῶν ὄντος, καὶ ὑπὲρ τὰ 19 μο-
 νοούσια ὑπερηνωμένου.

---

15 ἐνότητα - 19 ὑπερηνωμένου: Vide Pach 612 D

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

15 νόει θεοῦ omnes codd: θεοῦ νόει MaxConf v 16 σύνοδον omnes codd
 praeter MaWc MaxConf: συνόδων MaWc συνδρομὴν MaxConf v 16-18 περὶ
 θεοῦ γὰρ ὁ λόγος τοῦ ἀσυνθέτου καὶ μήτε ἀρχῆς ἀριθμῶν ὄντος omnes codd
 praeter Max Conf: οὐ γὰρ περὶ τοιούτων ὁ λόγος νῦν, ἀλλὰ περὶ θεοῦ, τοῦ
 μήτε ἀρχῆς ἀριθμῶν ὄντος καὶ ἀσυνθέτου, ἀλλὰ MaxConf v γὰρ: δὲ Ma
 ἀριθμῶν: ἢ ἀριθμῶν LeFd 19 μονοούσια: ὁμοούσια Wc μονοούσια Lc
 ὑπερηνωμένου omnes codd praeter MaxConf: ἡνωμένου MaxConf v

(in ἐνάς - DN 109,13)

20-23 Ἐκ τῶν ἡμῶν καταληπτῶν δοξάζει τὸν θεόν, 24 ἐξ ὧν αὐτὸν
 ἐξεῖλεν· ἐνάδα φησίν, ἀλλ' ἐνοποιὸν 25 τῶν ἐνάδων, τουτέστι δη-
 μιουργὸν καὶ τῶν ἀπλῶν οὐσιῶν 26 οἷον ἀγγέλων καὶ ψυχῶν, καὶ
 189 C νοῦν ἀνόητον 27 ἀντὶ τοῦ μὴ νοούμενον ὑπὸ τινος νοῦ. εἰ γὰρ τὸ 28
 ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου γινώσκεται, ἐχρῆν <ἄν>, εἰ νοῦς 29 ἦν, ὑπὸ 5
 τῶν νοῶν νοεῖσθαι. ἀλλὰ τίς ἔγνω νοῦν κυρίου; 30 οὐκοῦν νοῦς

20-36 Vide Pach 613 A sq 24 sq ἐνάδα - ἐνάδων: Cf DN 109,13 26 νοῦν
 ἀνόητον: Cf DN 109,14 27 sq εἰ γὰρ τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου γινώσκεται:
 Cf Emp frg 109 apud Arist Metaph B 4, 1000 b 5 (ἡ δὲ γνώσις τοῦ ὁμοίου τῶ
 ὁμοίῳ ...; FVS Diels-Kranz I 351) 29 τίς ἔγνω νοῦν κυρίου: Vide Jes 40,13
 (LXX); Rm 11,34; cf DN 118,16; 196,4; CH 12,6

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

20-36 lem: incert Fa 20-23 ἐκ τῶν ἡμῶν καταληπτῶν omnes codd (ἐκ vix
 legi potest Fa) praeter MaxConf: ἐντεῦθεν μετὰ τὸ ἐξελεῖν πάντων 21 τῶν ἐν
 τοῖς οὐσι τὰ περὶ θεοῦ λοιπὸν τῶ μέτρῳ τῆς 22 ἡμετέρας γλώσσης
 ἀκολουθῶν (οὐ γὰρ ὑπερβῆναι 23 ταύτην δυνατὸν ἡμῶν) ἐξ αὐτῶν Ma(man
 rec)MaxConf v 24 ἐνάδα omnes codd praeter MaxConf: καὶ ἐνάδα Ma(man
 rec)MaxConf v 25 δημιουργὸν καὶ omnes codd praeter MaxConf: δημιουρ-
 γὸν MaxConf v 26 καὶ νοῦν - 36 ἀτελεύτητον: schol in νοῦς (DN 109,14)
 Ma 27 ἀντὶ: φησὶν ἀντὶ Ma 28 <ἄν> post ἐχρῆν coni Suchla: [οὔν] post
 ἐχρῆν coni v

ἐστὶν ὑπὲρ νοῦν καὶ ὄνομα 31 τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. καὶ τὸ ὄνομά μου γὰρ 32 οὐκ εἶπον αὐτοῖς. διὸ καὶ ἀνώνυμος πᾶσιν. ἀλλὰ 33 καὶ οὐδὲν ὄν ἐστίν. εἰ γὰρ αὐτὸς τὰ ὄντα ἐκ τῶν 34 μὴ ὄντων δημιουργεῖ, οὐκ ἄρα τῶν ὄντων ἐστίν, ἀλλ' 35 ὑπὲρ τὰ ὄντα. ἐὰν δὲ λέγη·
5 ἐγὼ εἶμι ὁ ὢν, ἀναρχον 36 νόει καὶ ἀτελεύτητον.

---

30 sq ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα: Vide DN 118,8; 230,3; Phil 2,9; cf DN 116,5; 120,5 et al 31 sq τὸ ὄνομά μου - αὐτοῖς: Cf Ex 6,3 32 ἀνώνυμος: Cf DN 109,15; 118,9 33 οὐδὲν ὄν: Cf DN 109,15 35 ἐγὼ εἶμι ὁ ὢν: Vide DN 118,11 sq; Ex 3,14

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

30 ὄνομα: ὄνομά ἐστι v 31 μου γὰρ omnes codd praeter MaxConf: γὰρ μου MaxConf γάρ μου, φησὶν v 33 οὐδὲν ὄν ἐστίν LcLeFd: οὐδὲ ὄν ἐστίν Wc οὐδὲν ὄντος Fa οὐδὲ ὢν ἐστίν Ma(e corr)MaxConf v 34 τῶν ὄντων: τῶν νοητῶν Ma(corr man rec)Wc 35 λέγη: λέγει FaLe(e corr)Ma(corr man rec) Wc 35 sq ἀναρχον νόει καὶ ἀτελεύτητον omnes codd praeter MaxConf: ἀξίως νόει ἀναρχον καὶ ἀτελεύτητον, ἀλλὰ καὶ ἀνεξερεύνητον Ma(man rec) MaxConf v

(in ἡ μὲν αὐτῆς, ὅ τι ποτέ ἐστίν, ἐπιστήμη - DN 110,5)

38 Μόνος γὰρ αὐτὸς ὁ 39 θεὸς ἐπίσταται τὰ περὶ ἑαυτοῦ, ἐπιστη-
 τῶς καὶ 40 κυρίως εἰδῶς ἑαυτὸν ὡς ἐστίν, τοῖς ἐξῆς ἅπασιν 41 ἀν-
 189 D ἐπίγνωστος ὢν αὐτό, τί ἐστὶ καὶ καθ' ὃ 42 ἐστίν. οὐδεὶς γὰρ γι-
 γνώσκει τὸν πατέρα εἰ μὴ ὁ 43 υἱὸς καὶ τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ. 44
 τὴν ἑαυτοῦ προσκυνητὴν εἰκόνα, τουτέστι 45 τὸν υἱόν, γιγνώσκει 5
 δὲ καὶ ἑαυτόν. τὸ αὐτὸ καὶ περὶ 46 τοῦ παναγίου πνεύματος· οὐδεὶς

---

38 μόνος - 40 ἐστίν: Cf DN 197,3; 197,11 sq 39 ἐπίσταται - 47 θεοῦ: Cf
 Pach 613 B sq 42 sq οὐδεὶς - πατήρ: Cf Mt 11,27 46 sq οὐδεὶς - ἐκ τοῦ
 θεοῦ: Cf Judith 8,14; Mt 16,23; I Cor 2,11; Apc 19,12

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

38 - 192,3 lem: incert Ma 38 sq μόνος γὰρ αὐτὸς ὁ θεὸς ἐπίσταται τὰ περὶ
 ἑαυτοῦ omnes codd (pro ἑαυτοῦ scr αὐτοῦ Wc) praeter Lc Max Conf: μόνος γὰρ
 αὐτὸς ἐπίσταται ὁ θεὸς τὰ περὶ ἑαυτοῦ Lc μόνος γὰρ ὁ θεὸς ἐπίσταται τὰ
 περὶ ἑαυτοῦ MaxConf μόνος γὰρ ὁ θεὸς αὐτὸς τὰ περὶ ἑαυτοῦ ἐπίσταται v
 40 τοῖς omnes codd praeter MaxConf: τοῖς δὲ Ma(man rec) MaxConf v ἅπα-
 σιν om FaLeFd 41 sq αὐτό, τί ἐστὶ omnes codd: κατ' αὐτό, τὸ τί ἐστὶ v
 καὶ καθ': καθ' MaWc 44 τὴν omnes codd: γιγνώσκων γὰρ ὁ πατήρ τὴν v
 45 δὲ καὶ omnes codd: [καὶ] v 46 παναγίου omnes codd praeter Max Conf:
 ἁγίου MaxConf

γὰρ οἶδε τὰ τοῦ θεοῦ 47 εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ. πάντα
 τοίνυν, 48 ὅσα περὶ θεοῦ θεωρεῖ, ὁ μακάριος οὗτος ἀνὴρ περὶ 49
 τῆς σεβασμίας τριάδος νοεῖ. 50 τὸ δὲ πεπερασμένον καὶ περιλη-
 πτόν 51 εἰκότως, ὕφ' οὗ καὶ πεπέρασται. εἰ δὲ ὁ θεὸς τῶν 52
 5 ἀπάντων ἐστὶ τόπος οὐ σωματικῶς, ἀλλὰ δημιουργικῶς, ἱ τὸν 192 A
 γὰρ οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ πάντα 2 αὐτὸς πληροῖ καὶ ἔξω
 τούτων ἐστὶν ἀπειρία. 3 τοῦτ' ἐστὶ δυνάμεως πέρασ οὐκ ἐχούσης.

(in οὐ μὴν ἀκοινωνητον - DN 110,11)

4-5 Ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων ἀμέτοχον τοῦ ἀγαθοῦ.

---

50 τὸ δὲ - 2 πληροῖ: Cf Pach 613 D 2 πληροῖ: Cf Eph 1,23 4-5 Cf DN IV
 4 (146,13-148,2)

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

48 sq οὗτος ἀνὴρ omnes codd praeter MaxConf: οὗτος MaxConf 50 τὸ - 192,
 3 ἐχούσης: schol in ἀπειρίαν (DN 110,9) MaxConf v 50 τὸ δὲ omnes codd
 praeter MaxConf: τὸ MaxConf v περιληπτὸν omnes codd praeter MaxConf:
 περιληπτὸν ἐστὶν Ma(man rec s lin) MaxConf v 1 καὶ τὰ πάντα: καὶ πάν-
 τα Fa τὰ πάντα Lc πάντα LeFd 2 sq καὶ ἔξω τούτων ἐστὶν ἀπειρία.
 τοῦτ' ἐστὶ δυνάμεως πέρασ οὐκ ἐχούσης omnes codd praeter MaxConf: καὶ
 ἔξω τούτων ἐστὶν· δῆλον ὅτι ἀπειρία ἐστὶν, τουτέστι πέρασ οὐκ ἔχουσα δύ-
 ναμις MaxConf v 4-5 lem: τὰγαθόν (DN 110,11) Fa ἀμέτοχον: ἀκοινώ-
 νητον MaWc pro schol scr: 4 τουτέστι τὰ πάντα τῆς 5 αὐτοῦ μετέχουσι
 κοινωνίας καὶ σωτηρίου προνοίας Max Conf v

(in καὶ μήτε πρὸς τὸ ὑπέρτερον - DN 110,15 sq)

192 B 23 Τουτέστι 24 τό· θεὸν οὐδεὶς ἐώρακε πώποτε. ὅθεν οἱ θεόσοφοι
25 δόξαν θεοῦ, ἀλλ' οὐ θεὸν ἐωρακέναι φασίν. 16 καλῶς δὲ τὸ
ἀδυνάτως. 17 κὰν γὰρ ἐπιχειρήσειέ τις, οὐκ ἐφικνεῖται μὲν, 18 μό-
νον δὲ τὰς νοερὰς ὄψεις ἀμαυρούμενος καὶ τοῦ 19 ὄντος ἐκπίπτει

---

23 καὶ τοῦτο - 25 φασίν: Vide Pach 616 C 16 καλῶς - 23 δεδομένη: Vide
Pach 616 B sq 24 Vide Joh 1,18 24 ὅθεν - 25 φασίν Cf Ez 1,28; 10,18;
Eph 1,14.17-21; Ath qu Ant 28 (PG 28, 616,4 sq); Sever Eph 1,17 (Staab 1933,
306,24-307,2); Thdt Ezech 10,18 (PG 81, 896) 16 ἀδυνάτως: Vide DN
110,16

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 23 inser in τὴν ὑπερούσιον (DN 110,12): 6 πῶς ποτὲ μὲν οὐσίαν καλεῖ
τὸ θεῖον, 7 ποτὲ δὲ ὑπερούσιον; ὡσπερ νοῦν ἀνόητον καὶ 8 ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν
ὄνομα, οὕτω καὶ οὐσίαν ὑπερούσιον MaxConf pars 1 v post schol in τὴν
ὑπερούσιον (DN 110,12) inser in ἐπιβάλλοντας (DN 110,15): 10 ἴδν γὰρ τὴν
κατάληψιν δέδωκεν 11 ἡμῖν ὁ θεός, τούτοις ἐπιβάλλειν προσήκει τὸν ἡμέτε-
ρον 12 νοῦν καὶ μηδὲν πέρα τῆς ἡμετέρας ἀσθενείας ζητεῖν· 13 οἶον, ὅτι
ἀγαθός, ὅτι δημιουργός, ὅτι φιλόανθρωπος 14 καὶ τὰ ἐξῆς. τὸ δὲ, τίς ἢ οὐσία
τοῦ θεοῦ, μὴ πολυπραγμόνει MaxConf pars 1 v 23-25;16-23 lem: incert Fa
Ma τὰγαθὸν (DN 110,11) Fd ἀδυνάτως MaxConf ἀδυνάτως ἀπαυθαδιζομέ-
νους (DN 110,16 sq) v 23 τουτέστι - 25 φασίν coll post 23 αὐταῖς MaxConf
v 23 τουτέστι: τὸ ἀγαθὸν· τουτ' ἐστὶ Fd καὶ τουτέστι MaxConf v 24
τὸ: τὸν Fd θεόσοφοι: θεόφοροι Fa 25 φασίν: φησίν FaLeFd 16 καλῶς
δὲ omnes codd praeter MaxConf: καλῶς Max Conf v 19 ὄντος LcFd: ὄντως
FaLeMaWc

φωτός, ὡς ὁ φιλονεικήσας ὄλον ἥλιον 20 τῷ σωματικῷ δέξασθαι ὀφθαλμῷ. ὅπερ αἱ θεῖαι 21 δυνάμεις αἰνιττόμεναι, τὰ Χερουβίμ καὶ τὰ Σεραφίμ, 22 τὰ πρόσωπα καλύπτουσιν μὴ δυνάμεναι προσερίξειν 23 τῇ ὑπὲρ αὐτὰς θεωρία ὡς μὴ δεδομένη αὐταῖς.

(in τὸ μὲν ὑπὲρ νοῦν - DN 111,4 sq)

- 5 26 Σαφῶς ἐκ τούτων ἔστι 27 λαβεῖν τὴν Ἀρείου καὶ τὴν Εὐνομίου μανίαν, οἱ καὶ τεχνολογεῖν 28 τὴν ἄρρητον καὶ ὑπερούσιον 192 C

---

19 ὡς – 20 ὀφθαλμῷ: Cf 188,47 sq 20 ὅπερ - 23 αὐταῖς Cf CH XIII 4 (47, 17 sq); Jes 6 27 τεχνολογεῖν: Cf Gr Nyss Eun 11 (2 p 258,21)

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

19 ὁ: om Fd 20 σωματ+ δέξασθαι Ma 20 sq θεῖαι: θεῖαι καὶ νοηταὶ v
 21 τὰ Χερουβίμ καὶ τὰ Σεραφίμ: Χερουβίμ καὶ Σεραφίμ v 22 μὴ δυνάμεναι omnes codd praeter MaxConf: δηλοῦντα μὴ Max Conf v 23 αὐτὰς omnes codd praeter MaxConf: αὐτοῦς Ma (e corr man rec) MaxConf v ὡς μὴ δεδομένη αὐταῖς omnes codd (pro δεδομένη scr δεδομένα Fd) praeter MaxConf: μὴ δεδομένη αὐτοῖς MaxConf v ante lin 26 inser in ἔρωτι (DN 111,1; lem incert Fa): τοῦ ἱεροῦ ἔρωτος Fa(add τὸ ante τοῦ)Lc(add σημειῶσαι τὸ ante τοῦ)LeFd 26-37 lem: ἔρωτι Fa (DN 111,1) 27 λαβεῖν: ἰδεῖν Wc τὴν Εὐνομίου: Εὐνομίου Fd v

οὐσίαν τοῦ μονογενοῦς 29 ἐθάρρησαν. 33 θεαρχίαν δὲ καλεῖ πανταχοῦ τὴν παμβασιλίδα 34 τριάδα διὰ τὸ καὶ τῶν λεγομένων θεῶν ἄρχειν, 35 ἀγγέλων φημι καὶ ἀγίων, ὡς προειρήκαμεν. 36 κρύφιον δὲ τὸ περὶ τῆς ἀκατονομάστου ἐκείνης οὐσίας 37 ἀκατάληπτον.

5

---

33 θεαρχίαν – 37 ἀκατάληπτον: Cf Pach 616 C sq 33 θεαρχίαν: Vide DN 111,5 34 τῶν – ἄρχειν: Cf 188,1-9 (schol in DN 108,9) 36 κρύφιον: Vide DN 111,5

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic post 37 ἀκατάληπτον)Wc MaxConf v

---

29 post ἐθάρρησαν add: 30 ὑπὲρ νοῦν γάρ ἐστι τὸ τῆς θεαρχίας, ἥγουν τῆς 31 παμβασιλίδος καὶ ἀκατονομάστου οὐσίας τὸ ἀκατάληπτον v 33 θεαρχίαν – 37 ἀκατάληπτον: schol in τῆς θεαρχίας (DN 111,5) MaxConf v 33 θεαρχίαν δὲ omnes codd praeter MaxConf: θεαρχίαν MaxConf v 34 διὰ: om FaLe(add man rec s lin)Fd τὸ καὶ: καὶ τὸ Wc 37 post ἀκατάληπτον add: 37 ὅπερ μετὰ μικρὸν φησιν, σώφρονι σιγῇ 38 καὶ, ἀνωτέρω, ὡς θεμιτὸν αὐτῷ καὶ ἱεροπρεπῶς MaxConf v post ἱεροπρεπῶς inser in ἀγαθοδοτὶν ἀρχήν (DN 111,10 sq): 39 κατὰ τί ἐστὶν ὁ θεὸς 40 ἀρχὴ πάσης φωτοφανείας, καὶ τίνες αἱ φωτοφάνειαι 41 καὶ ἀναμορφώσεις MaxConf pars 1 v post schol in καὶ τὴν ἀγαθοδοτὶν ἀρχήν (DN 111,10 sq) inser in ἀνάστασις (DN 111,14): 42 τουτέστιν, ὃ λέγει Συμεών, ὅτε τὸν 43 Χριστὸν εἶδεν· οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν 44 πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, πτώσιν μὲν τοῦ ἐν 45 ἡμῖν χείρονος, ἀνάστασιν δὲ τοῦ βελτίονος MaxConf pars 1 v

(in τῶν φωτιζομένων ἔλλαμψις - DN 111,17 sq)

1 Βαθμηθόν, ὡσπερ 2 ἐπὶ τὸ μείζον προΐών, φησὶ πρῶτον φωτιζο- 193 A
 μένους, 3 εἶτα τελουμένους. τελεῖσθαι δέ ἐστι τὸ εἰς τελειότητα 4
 ἄγεσθαι διὰ τῆς μετὰ τὸ βάπτισμα δι' εὐζωΐας 5 προκοπῆς, ἵνα
 5 οὖν προσκυνητῆ 7 τριάς τῆς τοιαύτης τελετῆς ἄρχουσα, ἅτε καὶ
 πάσης 8 τελειώσεως ποιητικῆ τελεταρχία, εἰκότως νοεῖται. οἱ 9
 γοῦν τῇ προκοπῇ τελειούμενοι θεοῦνται πάντως θείας 10 κοινωνοὶ
 γινόμενοι φύσεως. ὧν ἀναλόγως ἡ θεαρχία 11 ὁ θεὸς θεῶν γεγενη-
 10 ἀπλότητα προκόπτουσιν 13 ἰσάγγελοι διὰ τῆς ἀναστάσεως γινό-
 μενοι καὶ οὐκέτι 14 ψυχικὸν ἔχοντες σῶμα κατὰ τὸν ἀπόστολον,

---

1-20 Cf Pach 617 A 5 τὸν - 6 τετήρηκα: Vide II Tim 4,7 9 sq θείας κοι-
 νονοι ... φύσεως: Vide II Ptr 1,4 13 ἰσάγγελοι: Vide DN 115,3 sq; Lc 20,36
 13 καὶ - 16 πνευματικόν: Cf I Cor 15,44

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

1 ὡσπερ: ὡς MaxConf 2 τὸ μείζον omnes codd praeter Max Conf: μείζονα
 MaxConf τὰ μείζονα v 4 δι': om Wc 5 δύναιτό omnes codd praeter Max
 Conf: δύνηται MaxConf v 8 τελειώσεως: τελειότητος Wc τελεταρχία
 omnes codd praeter MaxConf: τελετάρχης MaxConf v 10 γινόμενοι φύσεως
 omnes codd: φύσεως γινόμενοι v 11 ὁ: om Wc 12 τῆν: τῆς Wc ἐπ-
 ανάβασιν omnes codd: ἀνάβασιν v 13 ἀναστάσεως: ἀναβάσεως Wc

193 B Ἰ5 τουτέστι διὰ ψυχῆς συνεστός τε καὶ κινούμενον, ἀλλὰ Ἰ6 πνευματικόν, ἀντὶ τοῦ διὰ τοῦ παναγίου πνεύματος Ἰ7 ἐπὶ μέγα χυθέντος ἐπ' αὐτοὺς τῆς πολυσυνθέτου τῶν Ἰ8 λογισμῶν ποικιλίας καὶ τῶν αἰσθήσεων ἀπηλλαγμένοι. Ἰ9 ὅθεν καὶ ἐνίζονται εἰς ἐνάδα ἀπλότητος ἀγόμενοι, 20 καθὰ προέφημεν.

5

(in ἐκφαντορικῶς - DN 112,9)

27 Ἐκφάντορες κυρίως λέγονται 28 οἱ τῶν μυστηρίων τὰ ἄρρητα
193 C συμβολικῶς ἀναφαίνοντες.

---

27 ἐκφάντορες: Vide Ep VIII 2 (180,7) 27 sq Vide Pach 617 B

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

15 συνεστός τε καὶ κινούμενον: συνεστῶτες καὶ κινούμενοι Wc 16 τοῦ prim: om Wc 20 post προέφημεν add: 20 λέγει γὰρ καὶ ἀλλαχοῦ· ἦν γάρ, 21 φησί, τῶν πιστευσάντων καρδία καὶ ψυχὴ μία v post προέφημεν inser in τῶν ἐνιζομένων ἐνότης (DN 112,2): τῶν ἔξω σαρκός FaLc post προέφημεν inser in ἡ τῶν ζώντων ζωή (DN 112,4): 22 καθ' ἑαυτὸν μὲν ὁ θεὸς οὐ νοεῖται. 23 ἐπεὶ δὲ τῶν ὄντων πάντων ἐστὶν αἰτία καὶ ἀρχή, 24 τῶν ἀπλῶν ἀπλότης ἐστίν, τῶν ζώντων ζωή, τῶν οὐσιῶν 25 ὑπερούσιος καὶ ἀπλῶς πάντων ἀγαθῶν μεταδότης 26 ἐστίν MaxConf pars 1 v 27 sq schol: coll post 196, 16 Fd lem: incert Fa 27 λέγονται: ἐλέγοντο LcWc v 28 ἀναφαίνοντες omnes codd: ἐκφαίνοντες v

(in μονάδα - DN 112,11)

30 Ἐνταῦθα τρανοί, τί μᾶλλον 31 ἐθέλει δηλοῦν ἕνα καὶ μόνος
ἐπὶ θεοῦ λεγομένη, καὶ 32 φησὶν, ὅτιπερ, ἵνα παραστήσῃ τὴν ἀμέ-
ρειαν τοῦ θεοῦ, 33 τοῦτο λέγεται παρὰ τῶν θεολόγων. τὸ γὰρ ὄγ-
κοις καὶ 34 πηλικότησι διειλημμένον, τοῦτο ἄτε καὶ σῶμα μερίζε-
5 ται· 35 τὸ δὲ ἀμερὲς καὶ ἀνέμφατον σώματος, 36 ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ
πᾶσάν ἐστιν ἀσωματίαν. ἄλλως τε 37 διανοηθεὶς ὁ θεὸς βουλευτι-
κῶς ὑπέστησεν· 38 οὐχ οἶά τις νοῦς εἰς νοήσεις μερισθεὶς ἐπολυ-
πλασιάσθη, 39 ἀλλὰ μείνας καὶ μένων ἐν τῇ 40 ἐνάδι ἀμερῶς καὶ

---

31 ἕνα καὶ μόνος: Vide DN 112,11; cf Pl Phlb 15 a sq 32 ἀμέρειαν: Vide
DN 112,12 33 τὸ – 43 ὑπεραίων: Vide Pach 617 C 36 ἄλλως - 37 ὑπ-
έστησεν: Cf DN 188,6-10

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

27 ἐκφάντορες - 196,16 εὐαγγελίσις: schol in ἐκφαντορικῶς (DN 112, 9) Wc
30 - 196,16 lem: ὡς μονάδα μὲν v 30 τί: τὸ τί Lc μᾶλλον omnes codd
praeter MaxConf: μάλιστα MaxConf v 31 ἐθέλει LcLeFd: ἐθέλοι FaWc θέ-
λοι Max Conf θέλει v 33 καί: om Wc 35 ἀνέμφατον omnes codd praeter
Fa MaxConf: ἀνέκφατον Fa ἀνέμφατόν ἐστι MaxConf v 36 ἄλλως τε om-
nes codd praeter MaxConf: ἄλλως τε ἐπειδὴ MaxConf v 37 ὑπέστησεν om-
nes codd praeter MaxConf: ὑπέστησεν τὰ πάντα MaxConf τὰ πάντα ὑπέστη-
σεν v 38 ἐπολυπλασιάσθη omnes codd: ἐπολλαπλασιάσθη v 39 καὶ
μένων omnes codd praeter Wc: κειμένων Wc καὶ μένων, φησὶν v 40 ἐνάδι
omnes codd praeter MaxConf: ἐνάδι φησὶν MaxConf

193 D ἀσκεδάστως ὑπέστησε 41 τὰ ἐν τῇ κτίσει. ἕως γὰρ ἄρτι ἐργάζε-
 ται 42 ὁ θεός, ὡς ἐν Εὐαγγελίοις εἴρηται· ὑπερήπλωται οὖν 43 πᾶ-
 σαν ἀπλότητα ἀμερῶς ὑπεραίρων. 44 καὶ ἐπὶ δὲ τῶν ὑπερουρανί-
 ων κόσμων 45 καὶ τοῦδε τοῦ ὄρατοῦ τὰ κατώτερα ἔστραπται 46
 ὑπὲρ τὰ ὑπερκείμενα καὶ τὸ σωματικὸν ἠῶρασται ἐν 47 τῷ ζῶντι. 5
 49 ἐπὶ δὲ τοῦ καθ' ἡμᾶς τὸ 50 ἀνάπαλιν ἐστίν· ἡ γὰρ ψυχὴ ἔστρα-

---

40 ἀσκεδάστως: Cf Procl inst 48 41 ἕως - ἐργάζεται: Vide Joh 5,17 44
 ἐπὶ - 47 ζῶντι: Vide Pach 617 D sq 44 ὑπερουρανίων κόσμων: Cf DN I 3
 (111,3 sq: τὰς ὄλας ... τῶν ὑπερουρανίων οὐσιῶν ἀγίας διακοσμῆσεις); Mt
 18,10; Mc 12,25 45 τὰ - 46 ὑπερκείμενα: Cf Pl R VII 514 a - 517 a 7 46
 τὸ σωματικὸν - 47 ζῶντι: Cf Hbr 13,3 49 ἡ γὰρ ψυχὴ - 196,6 σῶμα: Vide
 Pach 620 A

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

40 ὑπέστησε omnes codd praeter MaxConf: καὶ ὑπέστησε καὶ ὑφίστησι Max
 Conf v 44 - 196,16 schol in καὶ τῶν μεριστῶν (DN 112,13) MaxConf v
 44 καὶ ἐπὶ δὲ omnes codd (καὶ del Le) praeter MaxConf: ἐπὶ MaxConf v
 ὑπερουρανίων: οὐρανίων Le(corr s lin)Fd 45 ἔστραπται MaxConf v: ἔστρε-
 πται omnes codd praeter MaxConf 46 ὑπὲρ omnes codd praeter MaxConf:
 ἐπὶ MaxConf v 47 post ζῶντι add: ἐν γὰρ τῇ χειρὶ αὐτοῦ πάντα τὰ πέρατα
 48 τῆς γῆς, ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ οὐρανοί· ἐν ᾧ γὰρ, 49 φησί, τὰ πάντα Max
 Conf (οἱ om) v 49 τοῦ καθ' ἡμᾶς omnes codd praeter MaxConf: τοῦ καθ'
 ἡμᾶς θνητοῦ MaxConf [τοῦ] καθ' ἡμᾶς θνητοῦ v 50 ἐστίν omnes codd
 praeter MaxConf: ἐστι τῶν εἰρημένων MaxConf v ἔστραπται MaxConf v:
 ἔστρεπται cett codd

πται 1 πρὸς τὸ πνεῦμα, ἐν ᾧ εἰσιν ἐστηριγμένοι αἱ αἰσθήσεις 2 196 A
καὶ οἱ λογισμοί, δι' ὧν τὰ ἐν σκέψει λογιζόμεθα, 3 ὅπερ πνεῦμα
οἶδε τὰ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ κατὰ τὸν ἀπόστολον. 4 ἐπεστραμμένη οὖν
πρὸς τὸ πνεῦμα ἢ 5 ψυχὴ ἐπέστραπται καὶ πρὸς τὰς ἐν αὐτῷ αἰ-
5 σθήσεις 6 καὶ δι' αὐτῶν πρὸς τὸ σῶμα. καὶ ἐν τῷ νῷ αἱ νοήσεις 7
οἰονεὶ μερίζονται καὶ εἰς ἑτερότητα σκεδαστῶς 8 προΐασιν, ἀπὸ
πρώτης νοήσεως εἰς δευτέραν, εἰς κρείττονας 9 ἢ εἰς φαύλους. φη-
σιν οὖν, ὅτι ἀνατεινόμενοι 10 πρὸς θεὸν γινόμεθα ὑπὸ τῆς ἐνάδος
ἐκείνης ἐν ἀμερές, 11 τῶν πολυμερῶν ἡμῶν ἑτεροτήτων ἐκ τοῦ
10 σκεδασμοῦ 12 εἰς σύμπτυσιν ἀθροίζόμεθα καὶ ἐνοποιουμένων 13
ὑπερκοσμίως, οὐκ αἰσθητῶς, ἀλλὰ 14 νοερῶς, οὐκ ἔτι ἀσυμβάτων
ἡμῶν πρὸς ἑαυτούς, 15 ἀλλὰ γινομένων ἐν, ὡς καὶ αὐτός 16 φησιν
ἐν Εὐαγγελίοις. 196 B

3 Cf I Cor 2,11 7 σκεδαστῶς - 16 εὐαγγελίοις: Vide Pach 620 A sq 15
sq Cf Joh 17,21 - 23

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

2 σκέψει omnes codd: τῇ σκέψει v 4 πρὸς τὸ omnes codd praeter MaxConf:
πρὸς τοῦτο τὸ MaxConf v 7 ἑτερότητα omnes codd (ἑταιρότητα Wc): ἑτε-
ρότητας v 8 δευτέραν omnes codd praeter MaxConf: δευτέρας MaxConf v
12 ἀθροίζόμεθα omnes codd praeter MaxConf: ἀθροισμένων Le(e corr man
rec)MaxConf v 13 οὐκ αἰσθητῶς omnes codd praeter MaxConf: τουτέστιν
οὐκ αἰσθητῶς MaxConf v 14 ἀσυμβάτων omnes codd praeter Wc Max
Conf: ἀσυμβάντων Wc ἀσυμβάτων ὄντων MaxConf v 15 ἐν: om Fa ἐν
ἐνοειδῶς MaxConf ἐν ἐνοειδές v 15 sq αὐτὸς omnes codd praeter Max Conf:
αὐτὸς ἔν ἐστιν, ὡς MaxConf v

(in ὡς τριάδα - DN 112,14 sq)

17 Τριάδα τρισυπόστατον 18 καὶ ὅτι γονιμότητά φησι τὴν πατρικὴν 19 πρόοδον εἰς ἔκφανσιν τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. 20 καλῶς δὲ τὸ ὡς τριάδα, ἐπειδὴ οὐχ ὁ ἀριθμὸς, 21 ἀλλὰ δόξαι εἴρηνται· κύριος ὁ θεὸς κύριος εἷς. 23 πατριὰς δὲ νοητέον τὰς τάξις 24 τὰς ἐκ τῆς ὁμοταγίας οἰονεὶ συνημιμένας ἀλλήλαις.

5

---

17 τρισυπόστατον: Vide DN 113,1 17-19 Vide Pach 620 B 18 γονιμότητα: Vide DN 113,1 21 κύριος ὁ θεὸς κύριος εἷς: Vide Dt 6,4 23 πατριὰς: Vide DN 113,2; cf CH 7,3 sq; Jac 1,17

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

17-24 schol: coll post 197,15 Wc lem: θεομίμητον ἔνωσιν (DN 112,14) Fa
 17 τριάδα: σημείωσαι τριάδα v 18 καὶ ὅτι omnes codd praeter Max Conf: καὶ MaxConf v 19 πρόοδον omnes codd praeter MaxConf: ὑπὲρ ἔννοιαν πρόοδον MaxConf v ἔκφανσιν: ἔκφρασιν FaLc (corr s lin) 20 οὐχ ὁ omnes codd praeter MaxConf: οὐκ MaxConf v 21 δόξαι εἴρηνται omnes codd praeter MaxConf: δόξα εἴρηται MaxConf v εἷς omnes codd praeter MaxConf: εἷς ἐστίν MaxConf v 23 - 24 schol in ἐξ ἧς πᾶσα πατριὰ (DN 113,2) MaxConf v 23 πατριὰς δὲ omnes codd praeter MaxConf: πατριὰς MaxConf v 24 post ἀλλήλαις add: 25 Χερουβίμ, Σεραφίμ, Ἀρχάς, Ἐξουσίας· ἐφ' ἡμῶν δὲ 26 καὶ τὰς πνευματικὰς ὡς συγγενεῖς καὶ ἀλλήλουχίας, 27 ὡς δηλοὶ καὶ Μωϋσῆς τὰς συγγενείας MaxConf v

(in πρὸς ἀλήθειαν ὀλικῶς - DN 113,7)

36 Σημεῖωσαι, 37 ὅτι ἐν μιᾷ τῶν ὑποστάσεων ἡμῖν ἐκοινώνησεν 196 C
 ὀλικῶς, 38 καὶ ὅτι τὸν Ἰησοῦν 39 ἀπλοῦν εἶπεν, εἶτα σύνθετον
 ἀνακαλούμενον πρὸς ἑαυτὸν 40 τὴν ἀνθρωπίνην ἐσχατίαν. καλῶς
 οὖν λέγομεν, 41 ὅτι εἰς τῆς τριάδος ἦν ἐν τῷ σταυρῷ. τοῦτο 42
 5 κατὰ Νεστοριανῶν καὶ Ἀκεφάλων. ἰδοὺ γάρ, φησί· μία 43 τῶν 196 D
 ὑποστάσεων ἡμῖν ὀλικῶς ἐκοινώνησεν, ὡς 44 φησὶν ὁ ἀπόστολος·

36-47 Cf Pach 620 C sq 37 Vide DN 113,7 sq 38 sq Vide DN 113,9 39
 sq Vide DN 113,8 sq 42 Νεστοριανῶν: Cf DH 250-268 Ἀκεφάλων: Cf
 Grillmeier 1991, 294, 313 sq; Grillmeier 1989, 193, 203, 209, 347, 354, 376 42
 sq Vide DN 113,7 sq

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

ante lin 36 inser in ὅτι τὰ ὄντα πάντα (DN 113,4): 28 πάντα τὰ τοῦ θεοῦ
 δημιουργήματα 29 καλὰ καὶ καλὰ λίαν γεγονάσι καὶ εἰσὶν, ἐφ' 30 ὅσον ἐν
 τῇ κατὰ φύσιν ὡς γεγονάσι μένουσι τάξει. 31 ἢ δὲ τοῦ κατὰ φύσιν
 παρατροπή, εἴτε ἐν ἀγγέλοις 32 εἴτε ἐν ψυχαῖς εἴτε ἐν ὁποιοισοῦν σώμασι
 γινομένη, 33 τὸ κάλλος ἀπόλλυσι καὶ τῇ τούτου διαμαρτία τὸ 34 αἰσχος
 δημιουργεῖ MaxConf v 36-15 schol: coll ante 196,17-24 Wc lem: ἐν μιᾷ
 (DN 113,7) Lc σοφὴν δὲ καὶ καλὴν (DN 113,4) Fd incert Wc 36 sq
 σημεῖωσαι, ὅτι ἐν μιᾷ Lc: ὅτι ἐν μιᾷ FaLeFdWc 35 τὴν οἰκονομίαν ἐνταῦθα
 36 φράζει καλῶς, ὅτι εἰς τῆς τριάδος ἔπαθεν. 36 σημεῖωσαι 37 δέ, ὅτι μία
 MaxConf v 38 καὶ ὅτι τὸν Ἰησοῦν FaLcLeFd: τὸν Ἰησοῦν Wc καὶ ὅτι
 αὐτὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν MaxConf v 39 ἀπλοῦν: ἀπλῶς
 Wc 41 τριάδος omnes codd praeter MaxConf: ἀγίας τριάδος MaxConf v
 43 ἡμῖν ὀλικῶς omnes codd: ὀλικῶς ἡμῖν v

197 A ἐν ᾧ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα 45 τῆς θεότητος σωματικῶς. τοῦ-
το δὲ τὸ ὀλικῶς 46 καὶ κατὰ Ἀπολλιναρίου ἐστίν, δηλοῖ γὰρ τέ-
λειον ἄνθρωπον 47 ἀνειληφέναι αὐτόν. 1 θεουργικὰ δὲ φῶτά φη-
σι 2 τὰς τῶν ἁγίων διδασκαλίας, ὡς φῶς ἐμποιοῦσας 3 καὶ θεού-
σας τοὺς πειθόμενους. 4 τὰ δὲ περὶ 5 τῶν ἀνηγμένων καὶ ὑπὲρ τῆν 5
τῶν πολλῶν ἀκοήν 6 ὄντα, εἴτε περὶ θεολογίας εἴτε καὶ περὶ τῆς

---

44 sq ἐν ᾧ - σωματικῶς: Vide Col 2,9 46 Ἀπολλιναρίου: Cf DH 144, 146,
149 46 sq τέλειον ἄνθρωπον ἀνειληφέναι: Vide DH 144 (et perfectum ho-
minem suscepisse) 1 θεουργικὰ ... φῶτα: Vide DN 113,12 4-8 Cf Pach
620 D

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

post 47 αὐτόν inser in καὶ παράτασιν εἴληφε (DN 113,9): 48 τὸ παράτασιν
εἰρηκέναι 49 τὸν πατέρα ὑπολαμβάνω τὸ χρονικὸν μέτρον εἶναι 50 τῆς ἐν
σαρκὶ τοῦ κυρίου διαγωγῆς MaxConf pars 1 v post 50 διαγωγῆς inser in με-
τὰ τῆς ἀμεταβόλου καὶ ἀσυγχύτου (DN 113,11 sq): 51 ἔμεινε γὰρ αὐτὸς θεὸς
λόγος 52 γενόμενος, ὅπερ οὐκ ἦν, ἀσυγχύτως. 52 καὶ σημειῶσαι, 53 ὅτι τὸ
ἀσύγχυτον ἐκ τῶν ἀποστολικῶν κεκήρυκται 54 καιρῶν MaxConf pars 1 v
1-3 schol in καὶ ὅσα ἄλλα θεουργικὰ φῶτα (DN 113,12) Max Conf v 1
θεουργικὰ δὲ omnes codd praeter MaxConf: θεουργικὰ MaxConf v 2 τῶν
ἁγίων διδασκαλίας omnes codd praeter MaxConf: διδασκαλίας τῶν ἁγίων
MaxConf v φῶς omnes codd praeter MaxConf: φῶς γνώσεως MaxConf v
3 θεούσας: θεοὺς v 4-15 schol in καθηγεμόνων κρυφία παράδοσις (DN
113,13) MaxConf v 4 τὰ δὲ: τὰ Fa ὅτι τὰ MaxConf σημειῶσαι, ὅτι τὰ v
6 καὶ om Wc

ζωοποιου 7 οικονομίας, κρυφίως παρεδίδοσαν οί 8 απόστολοι μυστηριωδώς αποκαλύπτοντες τοίς τελείοις. ΙΙ διὸ καὶ ὁ ἀπόστολος γράφων Θεσσαλονικεῦσι 12 φησὶ χρῆναι αὐτοὺς φυλάττειν, ὅσα ἤκουσαν, 13 εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς, καὶ Τιμοθέῳ 14
5 πάλιν παραθήκην λέγων δεδωκέναι ἐν μυστηρίῳ, 15 ὅπερ ἐνταῦθα ἐκφαντορικῶς εἴρηται.

(in τῶν ἱεραρχικῶν παραδόσεων - DN 114,2 sq)

16 Ὅτι 17 ἐν μιᾷ τάξει θετέον τὴν ἀγίαν γραφὴν καὶ τὰς 18 τῶν 197 B

---

7 κρυφίως παρεδίδοσαν: Cf DN 113,13 8 μυστηριωδώς: Cf CH 16,19-17,2 11-14 Vide Pach 620 D 13 εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς: Vide II Thess 2, 15 13 sq καὶ - μυστηρίῳ: Cf I Tim 1,18; 3,9; II Tim 1,6.12.14 15 ἐκφαντορικῶς: Vide DN 112, 9; 114,1; schol in DN 112,9 16 ὅτι - 18 παραδόσεις: Cf DN 140,14 (δεύτερα λόγια)

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

6 ζωοποιου: τοῦ ζωοποιου MaxConf τοῦ ζωοποιου θεου v 7 οί απόστολοι omnes codd praeter MaxConf: οί θείοι απόστολοι MaxConf v 8 μυστηριωδώς: μυστικῶς Wc post τελείοις add: 9 καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἀποστόλων ἐστὶ τὸ ἀσυγχύτως 10 καὶ ἀμεταβλήτως, ὃ εἶπεν, καὶ τὸ τοῦ ὄλου ἀνθρώπου Max Conf v 12 αὐτοὺς φυλάττειν: αὐτοὺς φυλάσσειν Wc φυλάττειν αὐτοὺς MaxConf v 15 ὅπερ: ὅθεν Wc 16-28 lem: ἀναλόγως ἡμῖν διὰ τῶν ἱερῶν παραπετασμάτων (DN 114,1 sq) MaxConf v 16 ὅτι omnes codd praeter MaxConf: σημείωσαι ὅτι MaxConf v 17 τὴν omnes codd praeter MaxConf: τὴν τε MaxConf v

ἐπισκόπων παραδόσεις, οὓς ἱεράρχας καλεῖ 19 ὡς ἄρχοντας τῶν ἱερέων, τουτέστι πρεσβυτέρων 20 καὶ διακόνων καὶ πυλωρῶν, ὡς ἄνω φησὶν ἐν τῇ καθ' 21 ἡμᾶς ἱεραρχία· ὅθεν καὶ ταῖς τῶν πατέρων χρήσεσι περὶ τὰ 22 δόγματα πειθόμεθα. ἐξ ὧν, φησὶ, λογίων τὰ παχύτερα 23 τοῖς ὑπερουσίοις περιτέθειται διὰ νόησιν καὶ μυσταγωγίαν 24 ἡμετέραν, ὡς ἐπὶ μὲν τοῦ θεοῦ, ὅταν φαίνηται 25 ὡς πῦρ καὶ ὡς γέρον καὶ ὡς ἀνὴρ 26 παλαιῶν καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐπὶ δὲ ἀγγέλων, 27 ὡς τὰ Χερουβὶμ ἅτε θηριόμορφα καὶ ἄλλοι 28 ἐν τάξει ἀνδρῶν καὶ νεανίσκων.

5

---

18 οὓς - 21 ἱεραρχία: Cf EH V passim 20 πυλωρῶν: Cf Const App II 26,33; 57,7; III 11; VII 17,2 ἄνω: Cf Suchla 1985,7 21 ὅθεν - 22 πειθόμεθα: Cf DH 650 sq 22 ἐξ ὧν - 24 ἡμετέραν: Cf EH 67,6-14 25-28 Cf Pach 621 A 25 πῦρ: Vide DN 119,8; cf Ex 13,21 sq; Dt 4,24; Mal 3,2 γέρον: Cf DN 119, 2 sq; Dan 7,9.13.22 25 sq ἀνὴρ παλαιῶν: Cf Gen 32,23-33 27 Cf Ez 1,10 27 sq Cf CH XV passim

---

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

18 καλεῖ omnes codd praeter Max Conf: εἴωθε καλεῖν MaxConf v 20 ὡς ἄνω omnes codd praeter Max Conf: ὡς MaxConf v 21 τῶν πατέρων omnes codd praeter MaxConf: αὐτῶν MaxConf v 23 περιτέθειται omnes codd praeter MaxConf: περιτίθεται MaxConf v 24 τοῦ θεοῦ omnes codd praeter Max Conf: θεοῦ MaxConf v 25 γέρον omnes codd praeter MaxConf: γέρον ἐν Δανιήλ MaxConf v 26 παλαιῶν omnes codd praeter MaxConf: παλαιῶν τῷ Ἰακώβ MaxConf v 27 ἅτε omnes codd praeter MaxConf: ἅτε καὶ Max Conf v 28 καὶ: om Fd

(in τότε δὲ, ὅταν ἄφθαρτοι - DN 114,7)

33 Ὅτι ἐν τῇ ἀναστάσει οἱ ἅγιοι 34 μετὰ ἀφθαρσίας καὶ ἀθανασίας τῆς χριστοειδοῦς τεύξονται 35 καταστάσεως λάμποντες ὑπὲρ τὸν ἥλιον ὡς 36 καὶ ὁ κύριος ἐν τῷ ὄρει μετεμορφώθη, καθά 37 φησιν ὁ ἀπόστολος, ὅτι τότε ἔσονται 38 ὡς καὶ αὐτός ἐστιν, καὶ 5 πάντοτε σὺν κυρίῳ 39 ἐσόμεθα. 40 σημειοτέον δὲ, ὅτι καὶ 41 τὸ θεῖον αὐτοῦ σῶμα ὁρατὴν φησιν θεοφάνειαν, ὡς 42 κατ' αὐτὸν ἀρμόττειν τὸ ῥητὸν καὶ κατὰ Νεστοριανῶν 43 καὶ Ἀκεφάλων καὶ τῶν ὑπολαμβανόντων μὴ 44 εἶναι καὶ νῦν καὶ ἔσεσθαι μετὰ σαρκὸς τὸν κύριον· 45 καὶ ὅτι ἡ μὲν τίς ἐστιν ὁρατὴ αὐτοῦ θεοφάνεια, 197 C 197 D

33-47 Cf Pach 621 B 36 Cf Lc 9,28-36 37 sq τότε - ἐστιν: Cf Mt 5,48; Rm 8,29; I Cor 15,49; Phil 3,21 38 sq πάντοτε - ἐσόμεθα: Vide I Thess 4,17 41 ὁρατὴν φησιν θεοφάνειαν: Cf DN 114,9 42-44 Cf schol in DN 113,7

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

ante 33 inser in τῶν μεριστῶν συμβόλων (DN 114,6): 29 ὅτι ἀνθρωπολογεῖ τὸ 30 θεῖον ἢ γραφὴ ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων αὐτὸ ὀνομάζουσα, 31 πόδας καὶ χεῖρας καὶ πρόσωπα αὐτῷ περιτιθεῖσα MaxConf pars 1 v 36 ἐν omnes codd praeter MaxConf: ὅτε ἐν MaxConf v 37 ἀπόστολος omnes codd praeter MaxConf: ἀπόστολος περὶ τῶν ἁγίων MaxConf v 39 ἐσόμεθα: om Fa ἔσονται MaxConf v 40-51 schol in τῆς μὲν ὁρατῆς αὐτοῦ θεοφανείας (DN 114,9) MaxConf v 40 σημειοτέον δὲ: σημειώσαι δὲ LeFd σημειώσαι Max Conf v 41 φησιν θεοφάνειαν omnes codd praeter MaxConf: θεοφάνειάν φησιν MaxConf v 42 κατ' αὐτὸν: κατ' αὐτῶν FaLc κατὰ ταῦτὸν MaxConf v 45 ἐστιν ὁρατὴ αὐτοῦ v: αὐτοῦ ἐστιν ὁρατὴ omnes codd praeter MaxConf ἐστιν αὐτοῦ ὁρατὴ MaxConf

ὅ 46 ἔστιν ἡ ἐμψυχωμένη σὰρξ, ἡ δὲ νοητή, ἥτις κατὰ 47 νοῦν ἔσται ἡμῖν μεθεκτὴ τότε τελειότερως. ὅταν 48 ἐπιστραφέντες πρὸς θεὸν ἐκείθεν τε τελείως ἐλλαμπόμενοι 49 ἐνοειδῶς ἐν γενώμεθα ἐλευθερωθέντες τῶν 50 κατὰ σύνθεσιν ἑτεροτήτων ἡμῶν, ὅπερ δηλοῖ τὰς 51 κοσμικὰς αἰσθήσεις τε καὶ ἐπιθυμίας.

5

(in συμβόλοις - DN 115,6)

200 A 4 Ὅτι ἐκ τῶν συμβόλων 5 τὰ περὶ ἀγγέλων νοητὰ ἐποπτεύομεν. περὶ γὰρ ἀγγέλων 6 φησὶν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ λέγειν αὐτοὺς θεοειδεῖς. 7 ἄνω δὲ καὶ τὰ περὶ αὐτῶν σύμβολα δηλοῖ ἐν 8 τῷ περὶ τῆς

46 νοητή: Cf DN 115,1 47 ὅταν - 51 ἐπιθυμίας: Vide Pach 621 B sq 6 θεοειδεῖς: Vide CH 10,1 sq (τοὺς οὐρανίους καὶ θεοειδεῖς νόας) 7 ἄνω: Cf 197,20 et Suchla 1985,7

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

46 ἐμψυχωμένη Wc (scr ἐμψυχομένη) MaxConf v: ἐψυχωμένη FaLcLeFd
 47 τότε τελειότερως: τὸ τελειότερως FaLe (sed corr s lin) τοῖς τελειότεροις
 Wc ὅταν omnes codd: ὅθεν v 48 ἐκείθεν τε omnes codd praeter LeMax
 Conf: ἐκεῖθεν LeMaxConf v 51 τε καὶ omnes codd praeter MaxConf: καὶ
 MaxConf v post lin 51 inser in ἐν θειοτέρα μιμήσει (DN 115,3): 52 θειοτέρα
 μίμησιν εἶρηκε 53 τὴν ἀκριβεστέραν καὶ τελειότεραν σημαίνων, ὡς καὶ 54
 νῦν ἀγγελοπρεπῆς ὁ τῶν ἁγίων βίος ἐν τῇ τοῦ θεοῦ I αἰνέσει καὶ ὑπεροψία
 τῶν σαρκικῶν, κὰν οὐ παντελεῖ. 2 διὸ καὶ τὰ τῆς μιμήσεως μετριώτερα·
 τότε δὲ τὸ 3 τέλειον ἐν τούτοις φανήσεται MaxConf v 4-8 lem: νῦν δὲ ὡς
 ἡμῖν (DN 115,6) Wc τῶν νοητῶν θεαμάτων (DN 115,7) v 4 συμβόλων Le
 (e corr) MaxConf v: συμβολικῶν FaLcFdWc

ἐν οὐρανοῖς ἱεραρχίας. 17 τὸ προϋφέστηκε δὲ 18 σπουδαστέον νοη- 200 B
σαι· τὰ γὰρ ἕτερα πάντα ἐφεξῆς διατρανοί. 19 ἐκ τούτου τοίνυν
νοηθήσεται, πῶς φησιν ὁ 20 ἀπόστολος ἐν τῷ θεῷ εἶναι ἡμᾶς πρὸ
καταβολῆς 21 κόσμου. 21 ἰστέον οὖν, ὡς τῆς ἀπάντων παραγω-
5 γῆς 22 κατὰ τὸ αἴτιον καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἀπηρτημένης, 23
ἐπειδὴ πάντα τὰ ὄντα ἐξ αὐτοῦ ἐστίν, εἰκότως ἅτε 24 καὶ μέλ-
λοντα ἔσεσθαι διὰ τὸ αὐτοῦ ἀνεπινόητον θέλημα 25 ἐν αὐτῷ καὶ

17 προϋφέστηκε: Vide DN 115,11 19 ἐκ τούτου - 30 αὐτῶν: Vide Pach 624
A sq 20 sq Vide Eph 1,4; cf DN 188,6-10

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

8 ἐν οὐρανοῖς omnes codd praeter MaxConf: οὐρανόου MaxConf οὐρανίας v
post ἱεραρχίας add 8 συνάπτει δὲ νῦν 9 καὶ <τὰ> περὶ θεοῦ MaxConf v post
9 θεοῦ inser in ἀποπαύοντες (DN 115,9): II ἀπόπαυσιν τῆς νοερᾶς ἐνεργείας
12 εἶπε σημαίνων τὸ τῆς θείας φύσεως ἀκατάληπτον. 13 οὐδὲν γὰρ τῶν
ταύτης τῆ κινήσει τοῦ νοῦ καταλαμβάνεται, 14 ἢ πρὸς τινα ὁμολογουμένην
καὶ τρανήν πληροφορίαν 15 ἢ νόησις φέρεται παρὰ τὸ ἀκατάληπτον, 16
ὅπερ τῆ οἰκεία ἀνεργησίᾳ καταλαμβάνεται MaxConf v 17-31 schol in
ὑπεραρρήτως προϋφέστηκε (DN 115,11) MaxConf v 17 προϋφέστηκε δὲ
omnes codd praeter MaxConf: προϋφέστηκε MaxConf v 18 ἕτερα omnes
codd: ἔργα v ἐφεξῆς διατρανοί omnes codd: διατρανοί ἐφεξῆς v 21 οὖν:
δὲ Wc 22 ἀπηρτημένης MaxConf v: ἀπηρτισμένων FaLcLeFd ἀπηρ-
τισμένον Wc(scr ἀπηρτησμένον) 23 πάντα τὰ ὄντα omnes codd praeter
MaxConf: τὰ ὄντα πάντα MaxConf v ἐστίν MaxConf v: εἰσιν omnes codd
praeter MaxConf 25 ἐν αὐτῷ MaxConf v: εἰκότως (e lin 23 huc intrus) om-
nes codd praeter MaxConf

προϋφεστήκει τῷ εἰδότη, ὅτι 26 παράξει καὶ πότε παράξει. προ-
 αιωνίως οὖν ἐν αὐτῷ 27 προεγνωσμένα προϋφεστήκει. πρὶν γὰρ
 τὰ νοητὰ 28 παραχθῆναι, ἅτινά εἰσιν αἰῶνες, καὶ πρὸ πάσης ἐτέ-
 ρας 29 κτίσεως ἔγνωστο αὐτῷ τὰ ἐσόμενα, ὡς εἴρηται· 30 ὁ εἰδὼς
 200 C πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν, καὶ πάλιν· 31 πρὸ τοῦ με πλάσαι σε 5
 ἐν κοιλίᾳ, ἐπίσταμαί σε.

---

30 Vide Sus 35a. 42 31 Vide Jer 1,5

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

25 προϋφεστήκει omnes codd: προϋφέστηκε v τῷ MaxConf v: παρὰ τῷ
 omnes codd praeter MaxConf ὅτι omnes codd praeter Wc MaxConf: τί Wc
 ὅτι καὶ MaxConf v 26 παράξει (prim et alt): πράξη Fa πότε: ὁπότε v
 ἐν: om FaLeFd 27 προϋφεστήκει omnes codd: προϋφέστηκε v 28 παρα-
 χθῆναι: πραχθῆναι Fa 31 με: om FaLe(add s lin)Fd ἐπίσταμαί cum LXX
 omnes codd praeter MaxConf v: ἔγνωκά MaxConf v post lin 31 inser in ἢν
 οὔτε ἐννοῆσαι δυνατόν (DN 115,11): 32 οὕτω γὰρ φησι 33 καὶ ὁ θεολόγος
 Γρηγόριος μεταφράζων τὸ εἰρημένον· 34 θεὸν νοῆσαι μὲν ἀδύνατον, φράσαι
 35 δὲ ἀδυνατώτερον MaxConf pars 1 v

(in οὔτε φαντασία - DN 116,3)

8 Ἐτερόν ἐστι φαντασία καὶ 9 ἕτερον νόησις ἦτοι νόημα. ἀπὸ 201 A
γὰρ διαφόρων δυνάμεων 10 γίνονται· ἡ μὲν γὰρ 11 νόησις
ἐνέργειά ἐστι καὶ ποίησις, ἡ δὲ φαντασία 12 πάθος καὶ τύπωσις

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

ante lin 201,8 inser in ἀποπερατώσεις (DN 115,14): 36 εἰπὼν ἀποπερατώσεις
τῶν οὐσιωδῶν 37 γνώσεων καὶ δυνάμεων, τὸν αὐτὸν ἐπανελάβετο λόγον,
38 ὃν καὶ πρὸ μικροῦ εἶπεν· πάντα τὰ πέρατα πασῶν 39 τῶν γνώσεων. ἡ
οὖν τοῦτο δι' ἑκατέρας φωνῆς 40 ὑποτίθεται, ὅπερ καὶ προπαρετέθη, ὅτι ἐν
τῷ θεῷ 41 πᾶσα γνώσις ἀργεῖ καὶ τέλος ἔχει πάσης κινήσεως 42 διὰ τὸ τῆς
θείας φύσεως ἀκατάληπτον, ὅπερ αἰδίως 43 καὶ οὐκ ἐν χρόνῳ περὶ αὐτὴν
θεωρεῖται, ἡ μᾶλλον 44 πέρας καὶ ἀποπερατώσεις ἦτοι τὸ τέλος ἐκάστης
45 οὐσιώδους γνώσεως. αὐταὶ εἰσιν αἱ οὐσίαι καὶ δυνάμεις, 46 περὶ ἃς αἱ
γνώσεις. ἄστινας οὐσίας καὶ δυνάμεις 47 πάσας ἅμα καὶ οὐκ ἀνὰ μέρος,
ἀλλὰ ἀθρόως 48 ἐν τῷ θεῷ προῦφεστάναι φησὶ κατὰ τὸν ἄρρητον 49 τῆς
προγνώσεως αὐτοῦ λόγον εἰδοῦσι ἕκαστον 50 τῶν πρὸς γένεσιν παραγομέ-
νων, ὅπως ἔξει φύσεως 51 καὶ δυνάμεως, οὐδ' ἡ οὐσία ὑπερούσιός τε καὶ ὑπερ-
ἀγνωστος. 52 ἰστέον δέ, ὅτι ἕτερον οὐσία καὶ ἕτερον δύναμις· 1 ἡ μὲν γὰρ
τῶν καθ' ἑαυτὰ ὑφεστώτων, ἡ δὲ 2 τῶν ἐν ἐτέρῳ τὸ εἶναι ἐχόντων Max
Conf v post 2 ἐχόντων inser in εἰ γὰρ αἱ γνώσεις (DN 115,16): 4 καλῶς
εἶπεν· εἰ γὰρ αἱ γνώσεις περὶ τὰς οὐσίας 5 καὶ τὰ ὄντα εἰσίν, ὁ δὲ θεὸς οὔτε
οὐσία οὔτε τι 6 τῶν ὄντων ἐστίν, εἰκότως καὶ γνώσεως ἐπέκεινά 7 ἐστὶν
MaxConf pars 1 v (4 καλῶς: 3 ἐπεξήγησις τῶν εἰρημένων. 4 καλῶς v) 8 -
40 lem: οὐδὲ φαντασία LeFd incert Wc 9 ἀπὸ γὰρ omnes codd praeter Max
Conf: ἀπό τε γὰρ MaxConf v 10 γίνονται omnes codd praeter MaxConf: γί-
νονται καὶ ιδιότητι κινήσεως MaxConf v 11 ἐνέργειά: ἐνέργεις Wc

201 B ἀναγγελτική τινος αἰσθητοῦ. 13 καὶ ἡ μὲν αἴσθησις ἀντιλαμβάνεται 14 τῶν ὄντων κατ' ἀθρόαν μόρφωσιν, ὁ δὲ νοῦς 15 ἐφάπτεται τῶν ὄντων 16 καθ' ἕτερον τρόπον καὶ οὐχ οἶον ἡ αἴσθησις. περὶ μὲν 17 οὖν τὸ σωματικὸν ἦτοι πνευματικόν, ἔνθα καὶ αἱ 18 αἰσθήσεις, τὸ παθητικὸν 19 καὶ μορφωτικὸν ἐστὶ κίνημα, τὸ δὲ κριτικὸν 5 καὶ 20 ἀντιληπτικὸν τῇ ψυχῇ καὶ τῷ νῷ δοτέον, ἐν ᾧ 21 καὶ τὸ φανταστικὸν 22 ὑποστεῖλαι δεῖ. διαιρεῖται δὲ ἡ φανταστικὴ εἰς 23 τρεῖς μοίρας· πρώτην μὲν εἰς τὴν τῶν ἀντιλήψεων 24 εἰκονιστικὴν πρὸς τὰ ποιοῦντα αἰσθητὴν τὴν ἀντίληψιν· 25 δευτέραν δὲ τὴν ἐκ τῶν μενόντων ἐγκαταλειμμάτων 26 ἀνατυπωτικὴν τὴν μὴ 10

---

25 ἐκ - 27 εἰκόνας: Vide Pach 625 A

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

12 τινος αἰσθητοῦ: τινος αἰσθητοῦ ἢ ὡς αἰσθητοῦ FaLcLeFd αἰσθητοῦ τινος ἢ ὡς αἰσθητοῦ τινος MaxConf v 15 ἐφάπτεται: ἐφάπτεται τουτέστιν ἀντιλαμβάνεται MaxConf v 16 καθ' ἕτερον τρόπον: ἕτερον τρόπον MaxConf v οἶον: οἶον v 17 ἦτοι: ἢ τὸ MaxConf v 17 sq ἔνθα καὶ αἱ αἰσθήσεις: ἔνθα καὶ αἰσθήσεις FaLcLeFd ἢ ἐν τῷ τὰς αἰσθήσεις εἶναι καὶ πρώην ἔφημεν MaxConf v 20 ἀντιληπτικόν: ἀνληπτικὸν Fa 20 sq ἐν ᾧ: τοῦτο οὖν τῷ τῆς ψυχῆς ἀντιληπτικῷ MaxConf v 22 δὲ omnes codd: γὰρ v 23 πρώτην μὲν MaxConf v: πρώτην omnes codd praeter MaxConf v 25 ἐγκαταλειμμάτων: ἐγκαταλειμμάτων Lc(corr) ἀνακαλυμμάτων Wc 26 ἀνατυπωτικὴν: ἀπὸ τούτων ἀνατυπωτικὴν MaxConf v τὴν μὴ: μὴ Max Conf v

ἔχουσαν 27 ἐπί τι τὰς εἰκόνας ἐρηρυσμένας· 28 τρίτην δὲ, ἐν ἣ
 πᾶσα ἡδονὴ 29 κατὰ φαντασίαν δοκοῦντος ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ 30 201 C
 κατὰ λύπην συνίσταται. οὐδεμία τοίνυν, καθὰ 31 εἴρηται, φαντα-
 σία χώραν ἔχει ἐπὶ θεοῦ. πάντων 32 γὰρ ἀπαξαπλῶς ὑπὲρ ἔννοιάν
 5 ἔστιν. 33 δόξα δὲ ἔστιν ἢ ἐκ τοῦ φαινομένου κατὰ τὸ δοκοῦν 34
 τοιάδε τις ὑπόληψις. 35 ἐπαφήν δὲ λέγει τὴν νοερὰν κατάληψιν.
 36 καὶ γὰρ τοῖς νοητοῖς καὶ αὐλοῖς τῷ νῷ 37 ἐπιστητῶς ἐπιβάλλ-
 λοντες δοκοῦμεν ὥσπερ ἄπτεσθαι 38 αὐτῶν ὡς 39 καὶ διὰ τῆς
 ἀφῆς τῶν αἰσθητῶν. ἐπὶ δὲ θεοῦ οὐδὲ 40 νοερῶς ἐφαπτόμεθα.

(in ἀκλήτου - DN 116,5)

10 41 Ἐκλήτου φησὶν, 42 μὴ καλουμένου τινὶ γνωρίσματι· αὐτὸς 43 201 D

33 δόξα: Vide DN 116,3 35 ἐπαφήν: Vide DN 116,4 38 ὡς - 40 ἐφαπτό-
 μεθα: Vide Pach 625 B

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

27 ἐπί τι τὰς εἰκόνας ἐρηρυσμένας omnes codd (scr ἐρηρυσμένας Lc) praeter
 MaxConf: ἐρηρυσμένας ἐπὶ τι τὰς εἰκόνας, ἣν καὶ ἰδίως φανταστικὴν κα-
 λούσι MaxConf v 28 τρίτην δὲ: τρίτην MaxConf v τοῦ post ἡδονὴ v
 29 κακοῦ: δοκοῦντος κακοῦ v 32 ἔστιν: ἔστι καὶ ὑπέρκειται MaxConf v
 35 - 40 schol in οὔτε ἐπαφή (DN 116,4) v 35 - 44 schol in οὔτε ἐπαφή (DN
 116,4) MaxConf 35 δὲ λέγει: νῦν φησι MaxConf v 38 αὐτῶν ὡς: αὐτῶν
 καὶ διὰ τοῦ νοῦ αἰσθάνεσθαι ὁποῖά εἰσιν, ὡς MaxConf v 41 - 44 lem: incert
 Fa 41 ἀκλήτου φησὶν: τὸ δὲ ἀκλήτου MaxConf ἀκλήτου φησὶ ἀντὶ τοῦ v

γὰρ καλεῖ τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα ὡς τὸν Κῦρον πρὸ 44 τοσούτων
ἐτών καὶ τὸν Ἰωσίαν.

(in θεολογικὰς ὑποτυπώσεις - DN 116,7)

45 Ζητεῖται ὁ Περὶ θεολογικῆς ὑποτυπώσεως 46 λόγος.

(in οὔτε εἶπεῖν - DN 116,9)

204 A 49 Εἰπὼν περὶ θεοῦ, 50 ὅτι ἀνευνόητος καὶ ἀφθεγκτος ἡμῖν ἐστίν, 5
ἐκ τοῦ 51 ἐλάττονος λοιπὸν τὸ περὶ θεοῦ συνίστησιν. εἰ γὰρ 1 τὰ
περὶ ἀγγέλων ἡμῖν ἄγνωστα, τί περὶ 2 θεοῦ λογιστέον; φησὶν οὖν,
ὅτι αἱ ἀγγελικαὶ 3 δημιουργαὶ οἷόν τινές εἰσιν ἐπιβολαὶ τῆς τοῦ

---

43 τὰ μὴ ὄντα: Vide Rm 4,17 Κῦρον: Cf II Chron 36,22 sq; I Esdr 1,1-4; Jes
44,24-45,25 44 Ἰωσίαν: Cf III Reg 13,2 50 ἀφθεγκτος: Cf DN 108,3
3 sq ἐπιβολαὶ τῆς τοῦ θεοῦ ἀγαθότητος: Cf DN 116,11 sq

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

43 τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα MaxConf v: τὰ μὴ ὄντα om FaLcLeFdWc 45 - 46
schol: coll post 204,17 Fd om Wc 45 lem: incert Fa ἀλλ' ὅπερ (DN 116,7) v
45 ὁ: om FaLcLeFd 46 λόγος: om FaLcLeFd post lin 46 λόγος inser in
τὴν ὁμόθεον (DN 116,9): 47 ὁμόθεον πῶς λέγει τὴν παναγίαν 48 τριάδα
MaxConf v 49 - 204,17 lem: incert Fa ἀγγελοπρεπεῖς ἐνώσεις (DN 116,10)
MaxConf v 49 θεοῦ: τοῦ θεοῦ MaxConf v 50 καὶ ἀφθεγκτος ἡμῖν ἐστίν:
ἡμῖν ἐστὶ καὶ ἀφθεγκτος MaxConf v 1 ἀγγέλων: τῶν ἀγγέλων MaxConf
v ἄγνωστα: ἄγνωστά εἰσι MaxConf ἄγνωστά ἐστὶ v 2 θεοῦ: τοῦ θεοῦ
v 2 αἱ: om LeFd 3 οἷόν: οἷά MaxConf v

θεοῦ 4 ἀγαθότητος. ἐπιβολὴν δὲ νοητέον τὴν εἰς τὸ καθ' ἐν 5 τῶν
 παραγομένων μεριζομένην ἀμερῶς θέλησιν, 6 τουτέστιν εἰς τὴν
 ἐκάστου τῶν νοητῶν παραγωγὴν. 7 δυνατὸν δὲ καὶ οὕτω νοῆσαι,
 ὅτι οἱ τρόποι τῶν πρὸς 8 τὸν θεὸν ἐνώσεων, καθόσον πρέπει ἀγγέ-
 5 λους ἐνοῦσθαι 9 θεῷ, ἢ γὰρ ἐπιβάλλουσι κατὰ 10 τὴν οἰκείαν ἀξι-
 αν τῇ ἀγαθότητι τοῦ θεοῦ ἢ παραδέχονται 11 παρ' αὐτοῦ τῆς
 ἀγαθότητος αὐτοῦ τὴν 12 ἀκατάληπτον. ἀκατάληπτοί εἰσιν οὐ μόνον
 13 ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς κατωτέροις ἀγγέλοις· μόνοις 14 δὲ τοῖς
 ἀνωτάτοις ἀγγέλοις γινώσκονται, ἅτε 15 ἡξιωμένοις τῶν εἰρημέ-
 10 νων τρόπων τῶν ἐνώσεων. λέγει 16 δὲ ἐν τῷ ἕξῃς λόγῳ καὶ 17 204 B
 τὰς τάξεις τὰς ἀγγελικὰς.

---

4 ἐπιβολὴν - 6 παραγωγὴν: Vide Pach 625 C   5 θέλησιν: Cf DN 188,6-10
 15 λέγει - 17 τὰς ἀγγελικὰς: Cf DN 116,14-117,4

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

5 θέλησιν: κίνησιν v   8 τὸν θεόν: θεὸν MaxConf v   ἀγγέλους: ἀγγέλοις
 Wc   9 θεῷ, ἢ γὰρ: θεῷ, καθ' ἣν πρὸς θεὸν ἐνωσιν, ἢ MaxConf v   12
 ἀκατάληπτοί: καὶ οὕτως ἀκατάληπτοί v   13 sq μόνοις - ἀγγέλοις om Le
 (sed add mg)   14 ἀνωτάτοις: ἀνωτάτω MaxConf v   15 τὸν εἰρημένον
 τρόπον v   τῶν ἐνώσεων: ἐνώσεων Wc   15 sq λέγει δὲ ἐν τῷ ἕξῃς λόγῳ:
 ἐν δὲ τῷ Περὶ τῆς οὐρανιας ἱεραρχίας λόγῳ φησὶ MaxConf v

(in ταύταις οἱ θεοειδεῖς - DN 116,14)

18 Τοὺς θεοειδεῖς νόας, οὓς 19 ἀγγελομιμήτως φησὶν, εἰς 20 ἔνω-
 σιν ἄγεσθαι τῶν ἀγίων δυνάμεων, καθ' ὅσον ἐφικνοῦνται, ἃς δυ-
 νάμεις 21 ἀγγέλους προεῖπεν, τοὺς καθ' ἡμᾶς θεολόγους νοητέον,
 22 προφήτας τέ φημι καὶ ἀποστόλους. οὐ γὰρ 23 δὴ ὑποληπτέον
 ἀγγέλους, μάλιστα ἐκ τοῦ ἀγγελομιμήτως. 24 ἄγγελος γὰρ ἄγ- 5
 γελον οὐ μιμεῖται, 25 ἀλλ' ὁ ἐλάττων. νόας δὲ καλῶν τοὺς θεολό-
 γους τῆς 26 ἀγγελομιμήτου ἐνώσεως πρὸς θεὸν φησὶν αὐτοὺς ἐφι-
 κνεῖσθαι, 27 ὡς δυνατόν, κατὰ ἀπόπαυσιν πάσης ἐνεργείας 28 κο-
 σμικῆς ἐκθεομένου. ἐπὶ γὰρ τῶν νοερῶν 29 πᾶν κίνημα καὶ πᾶ-
 204 C σα ἐνέργεια καὶ πᾶσα ἡρεμία 30 ἐνεργός ἐστι καὶ πρὸς τελειότη- 10
 τα ἐνοποιὸν χειραγωγούσα, 31 εἴ γε ἐν τοῖς αἰωνίοις καὶ
 ἀσωμάτοις 32 ἡσυχίαι καὶ τῶν ἐνεργειῶν αἰ 33 ἀποπαύσεις τὸ
 κατὰ φύσιν πράττειν ποιῶσιν, ὅπερ 34 ἐστὶ τῆς ἀοχλησίας καὶ

18-34 Cf Pach 625 D 27 κατὰ ἀπόπαυσιν πάσης ἐνεργείας: Cf DN 116,15

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

20 καθ' ὅσον ἐφικνοῦνται coll ante 19 εἰς MaxConf v 20 δυνάμεις coll post
 21 ἀγγέλους Wc 22 τέ φημι MaxConf v: φημι cett codd 23 ἀγγελομι-
 μήτως: ἀγγελομιμήτως εἰπεῖν MaxConf v 26 φησὶν αὐτοὺς: αὐτοὺς φη-
 σὶν MaxConf αὐτοὺς ἔφη v 30 ἐνεργός: ἐνεργῶς v 31 εἴ γε: εἴτε Wc
 32 ἡσυχίαι: αἰ οὔσαι ἡρεμίαι καὶ ἡσυχίαι MaxConf v 33 ἀποπαύσεις:
 ἀπολαύσεις FaFdWc

τελειότητος εἰς ἐνάδα πρόξενον. 45 τὸ δὲ οὐδὲν εἶναι τὸν θεὸν οὕτω 204 D
 46 νοητέον, ὡς τῶν ὄντων μηδὲν ὄντα. ὑπὲρ γὰρ τὰ 47 ὄντα ὁ
 αἴτιος τῶν ὄντων. ὅθεν ὁ θεὸς καὶ πανταχοῦ 48 καὶ οὐδαμοῦ θεολο-
 γεῖται. ἐπεὶ γὰρ οὐδαμοῦ ἐστίν, 49 πάντα μὲν δι' αὐτὸν καὶ ἐν
 5 αὐτῷ ὡς μὴ ὄντι 50 τῶν πάντων καὶ ἐν αὐτῷ πάλιν ὡς πανταχοῦ
 51 ὄντι· ἑτέρα δὲ αὐτοῦ τὰ πάντα, ὅτι αὐτὸς οὐδαμοῦ· 52 καὶ
 πληροῖ μὲν τὰ πάντα ὡς πανταχοῦ ὡν 53 κατὰ τὸν προφήτην,

---

33 sq τὸ κατὰ φύσιν πράττειν: Cf Cleanth Stoic (τῇ φύσει ὁμολογουμένως
 ζῆν) apud Cic fin 3,26 (= SVF 3,582); D L 7,87 (= SVF 1,552; 3,4); Stob 2,75,11
 34 ἀοχλησίας: Cf schol in CH 59,3; Clem str II 22,133,4 (186,22); II 23,138,4
 (189,18) εἰς ἐνάδα: Cf schol in DN 109,13 45 οὐδὲν: Vide DN 117,4
 45-205,4 Cf Pach 628 A 47 αἴτιος τῶν ὄντων: Vide DN 117,4 ὅθεν - 48
 θεολογεῖται: Cf DN 189,7-190,2; Jes 66,1; Jer 23,24; Act 7,49 52 sq καὶ -
 προφήτην: Cf Jer 23,24

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

post lin 34 inser in ἀπόπασιν (DN 116,15): 36 ἀδύνατον γὰρ ἐνωθῆναι θεῷ
 καὶ 37 θεὸν τρόπον τινὰ γενέσθαι, εἰ μὴ παύσεταιί τις τῶν 38 ὑλικῶν ἐνερ-
 γειῶν κατὰ τε αἰσθησιν καὶ διάνοισιν MaxConf pars I v post lin 38 inser in
 τῶν ὄντων ἀφαιρέσεως (DN 117,2): 40 ἀφαιρέσιν πάντων 41 τῶν ὄντων κα-
 λεῖ τὸ πρὸς μηδὲν τῶν ὄντων παραβάλλειν 42 τὸ θεῖον, ἀλλὰ λέγειν, ὅτι οὐ
 σῶμα, οὐχ 43 ἕξις, οὐ δύναμις καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, καθὼς διὰ 44 τῶν ἐξῆς
 ἐσήμανεν MaxConf v 45-205,4: schol in αὐτὸ δὲ οὐδὲν (DN 117,4) MaxConf
 v 45 τὸ δὲ: τὸ MaxConf v 48 γὰρ: γοῦν v 49 αὐτὸν: δυνατὸν Wc
 αὐτοῦ MaxConf v 50 τῶν πάντων: μηδὲν τῶν πάντων MaxConf v 51
 αὐτοῦ: δι' αὐτοῦ v ὅτι: ὅτι καὶ LeFd

205 A οὐδαμοῦ δὲ ἐστὶ καθ' ἑτέραν προφητείαν λέγουσαν· 1 ἢ ποῖος τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; 2 εἰ γὰρ μόνον ἦν πανταχοῦ, αὐτὸς ἂν ἦν τὰ πάντα 3 καὶ ἐν πᾶσι τοπικῶς. οὕτως οὖν καὶ οὐδέν ἐστιν ὡς ὑπὲρ 4 τὰ ὄντα.

(in πρόνοιαν - DN 117,12)

205 B 16 Ἐκ τούτου αἱ ἀνόητοι 17 λύονται δόξαι τῶν τολμησάντων 5 λέγειν τὸ δημιουργικὸν 18 φύσει τινὶ ἐνεῖναι τῷ θεῷ ὡς καὶ τοῖς

1 Vide Jes 66,1; Act 7,49 18 φύσει: Cf Procl inst 28,30 (παρακτικὸν ἐστὶ κατὰ φύσιν)

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

53 καθ' ἑτέραν προφητείαν λέγουσαν: καθ' ἕτερον λέγοντα MaxConf v 1 ἢ - 4 ὄντα om Lc 3 οὐδέν ἐστιν: οὐδέν MaxConf v 4 post ὄντα add ὃν καὶ ἐν πᾶσιν ὃν ὡςπερ αὐτοῦ παραχθέντα καὶ συγκατατούμενα αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὀντότης τῶν ὄντων Wc post lin 4 inser in ἀλλ' ὡς πάσης ἕξεως (DN 117, 8): 5 ἕξις μὲν ἐστὶ διάθεσις 6 ἔμμομος· κίνησις δὲ ἐστὶ τὸ ἀντιδιαστελλόμενον τῇ 7 ἡρεμίᾳ κατὰ πολλῶν τιθέμενον· ζωὴ δὲ τὸ ταῦτα 8 δεικνύον ἐνεργά· φαντασία δὲ τὸ ἐν διανοίᾳ ἀνατυπωτικόν· 9 δόξα δὲ πεπληροφορημένη ὑπόληψις. διαφέρει 10 δὲ νόησις διανοίας, ὅτι τὸ μὲν ἐστὶν ἐπὶ τοῦ 11 διανοητικοῦ τῆς ψυχῆς, τὸ δὲ τὴν τοῦ διανοητικοῦ 12 κίνησιν δηλοῖ. ταῦτα δὲ πάντα καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τούτοις 13 συγκατείλεται οὐκ οὐσία ἐστίν, ἀλλὰ περὶ οὐσίαν 14 ὁράται, ὅθεν καὶ διεῖλεν αὐτὴν ἀπὸ τούτων MaxConf v 205,16-208,9 lem: in τοῦτο γοῦν εἰδότες (DN 118,2) FaLeFd ἐπειδὴ (DN 117, 11) LcWc τῆς θεαρχίας πρόνοιαν (DN 117,12) v 16 τούτου: τούτων Fd Max Conf v 17 λύονται δόξαι: δόξαι λύονται MaxConf δόξαι ἐκλύονται v

ἀραρχίοις 19 τὸ ὑφαίνειν, φησὶ γὰρ διὰ μόνην ἀγαθότητα 20 τὸ
 πᾶν παραγαγεῖν τὸν θεόν. διὸ καὶ πάντες οἱ θεολόγοι 21 ἐκ μὲν
 τῶν αὐτοῦ τοῦ θεοῦ 22 οὐ τολμῶσιν ὑμνεῖν, ἀνεπίγνωστα 23 γάρ·
 ἀλλ' ἐκ τῆς εἰς τὰ ἔξω προόδου, ἣτις ἐστὶ 24 πρόνοια, τὰ αἰτιατά,
 5 τουτέστι τὰ ἐξ αἰτίου αὐτοῦ 25 συστάντα, τὴν περὶ τὰ πάντα πρό-
 νοιαν τοῦ θεοῦ 26 ὑμνολογοῦσιν. τὰ γὰρ πάντα τῆς θείας προνοίας
 27 ἐφίεται, δι' ἧς καὶ ὑπάρχει καὶ συνίσταται. ἀλλὰ τὰ 28 μὲν νο- 205 C
 ερὰ καὶ λογικὰ γνωστικῶς. νοερὰ δὲ λέγεται, 29 ὅσα διὰ τὸ νοῦς
 εἶναι νοεῖ τὰ ὑπερκείμενα νοητά· 30 νοητὸν γάρ ἐστὶ τὸ νοούμενον,
 10 ὅπερ καὶ τροφή ἐστὶ 31 τοῦ νοεροῦ ἀντὶ τοῦ νοοῦντος. ὅσα οὖν κα-
 τὰ τὸ 32 νοερὰ εἶναι ἅτε νοῦς νοεῖ, ταῦτα καὶ λογικὰ ὄντα, γνω-
 στικῶς 33 ἐπιβάλλοντα τῇ τοῦ θεοῦ προνοίᾳ, ἀναλόγως 34 ἐφίε-
 ται τοῦ θεοῦ. ὅσα δὲ ὑποβέβηκε τὰ νοερὰ καὶ 35 ψυχὴ αἰσθητική,
 θηρίων λέγω καὶ πάντων ἐμψύχων 36 μὲν σωματίων, ἀλόγων δέ,

---

19 φησὶ - 20 θεόν: Cf DN 117,11-13   24 τὰ αἰτιατά: Cf DN 117,13   26
 τὰ - 27 συνίσταται: Cf DN 117,13-16   27 sq τὰ μὲν νοερὰ καὶ λογικὰ γνω-
 στικῶς: Vide DN 117,16   28 νοερὰ δὲ λέγεται - 31 νοοῦντος: Vide MaxConf
 cap 5, 64 (= 1376,3-6)   32 γνωστικῶς - 34 θεοῦ: Vide Pach 629 A

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

20 τὸ πᾶν: τὰ πάντα Wc   21 sq θεοῦ: θεοῦ τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ
 MaxConf v   22 ὑμνεῖν omnes codd praeter MaxConf: ὑμνεῖν αὐτὸν MaxConf
 v   25 πρόνοιαν Max Conf v: προμήθειαν cett codd   31 ἀντὶ τοῦ: ἀντὶ τού-
 του v   32 ταῦτα καὶ: ταῦτα v   35 αἰσθητική, θηρίων: αἰσθητῆ θηρίων
 FaLc αἰσθητηρίων LeFd

ὧν ἡ ψυχὴ ἐκ τῶν 37 στοιχείων καὶ ἐκ τοῦ ἐνύλου πυρὸς συνεστῶ-
 σα ἐν πνεύματι 38 ἐνύλω ἔχει τὸ εἶναι, ταῦτα μόνον ἐκ τῆς αἰσθή-
 σεως 39 συναυνοῦμενα εἰς τὸ πεινῆν καὶ διψῆν ἐφίεται 40 εἰκό-
 τως αἰσθητῶς τοῦ χορηγοῦντος ὡς τό: πάντα 41 πρὸς σὲ προσδο-
 κῶσι δοῦναι τὴν τροφήν αὐτῶν 42 εἰς εὐκαιρον. καὶ πολλὰ τοι- 5
 205 D αὐτα παρὰ τῷ 43 Δαυιδ καὶ τῷ Ἰωβ εὐρήσεις. καὶ τὰ ἄλλα μέν-
 τοι ὅσα 44 τὴν φυτικὴν ἤτοι ζωτικὴν μόνην ἀναισθητῶς καὶ 45
 ἀψύχως ἔχει κίνησιν ὡς τὰ φυτὰ καὶ αἱ βοτάναι 46 πᾶσαι, ἅτινα
 τὸ ζωτικὸν μόνον πνεῦμα συνιστῶν 47 ἔχουσιν, τὴν αὐτῶν οὐσίαν

---

36 ὧν - 42 εὐκαιρον: Vide Pach 629 A sq   40 πάντα - 42 εὐκαιρον: Vide Ps
 104(103), 27   42 καὶ prim - 43 εὐρήσεις: Cf Ps 136(135), 25; 145(144), 15 sq;
 147(146-147),9; Hi 38,41   43 τὰ ἄλλα - 47 αἰσθησεως: Vide Pach 629 B

Ha(defic)   FaLc   LeFd   Ma(defic)Wc   MaxConf   v

---

37 ἐκ τοῦ omnes codd praeter MaxConf: τοῦ MaxConf v   38 ἐνύλω MaxConf
 v: ἐνύλη cett codd   40 τοῦ: τοῦ Χριστοῦ Fa τοῦ θεοῦ Le(sed corr)Fd   41
 δοῦναι: τοῦ δοῦναι FaLcLeFd v   42 sq καὶ πολλὰ τοιαῦτα παρὰ τῷ Δαυιδ
 καὶ τῷ Ἰωβ: καὶ τοιαῦτα πολλὰ παρὰ τῷ Ἰωβ καὶ τῷ Δαυιδ MaxConf καὶ
 τοιαῦτα πολλὰ καὶ παρὰ τῷ Ἰωβ καὶ τῷ Δαυιδ v   44 καὶ omnes codd
 praeter MaxConf: τε καὶ MaxConf v   45 τὰ φυτὰ καὶ αἱ βοτάναι omnes
 codd praeter MaxConf: τὰ φυτὰ πάντα καὶ βοτάναι MaxConf v   46 τὸ ζω-
 τικὸν μόνον πνεῦμα omnes codd praeter MaxConf: καὶ ζωτικὸν πνεῦμα μόνον
 MaxConf v   47 αὐτῶν omnes codd praeter MaxConf: ἑαυτῶν MaxConf v

ἄνευ αἰσθήσεως 48 κατὰ τὸ 49 ἀποξηραίνεσθαι τοῦ φυτικοῦ πνεύ-
 ματος στερούμενα, 50 δι' οὗ κινοῦνται πρὸς αὔξησιν, διὰ 51 τοῦτο
 δοκεῖ καὶ αὐτὰ ἐφίεσθαι τῆς θείας προνοίας, 52 ἐφ' ἣ συνίσταται
 καὶ ἀνθεῖ· ὅθεν καὶ αὐτὰ 53 παραλαμβάνεται ἐν τῷ ρμη' ψαλμῷ
 5 αἰνεῖν τὸν θεόν 54 διὰ τῆς αὐτῶν συστάσεως. μετέχει οὖν καὶ ταῦ-
 τα τῆς 1 ἀφάτου προνοίας, ἀλλὰ κατὰ μόνον τὸ ζῆν, εἰ καὶ 2 ἀψύ- 208 A
 χως καὶ ἀναισθητῶς, καὶ κατὰ τὴν ἐκτικὴν ἐπιτηδειότητα. 3 ἕξις
 4 γὰρ λέγεται ἡ ἔμμονος ποιότης, καθ' ἣν διάθεσιν καὶ 5 δύναμιν

---

50 δι' οὗ - 54 συστάσεως: Vide Pach 629 B   52 ὅθεν - 54 συστάσεως: Cf Ps
 148 passim   3 ἕξις: Cf DN 117,8   3 ἕξις - 5 λέγεται: Cf schol MaxConf
 205,5-6 (in DN 117,8)

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

post 47 αἰσθήσεως add ὡς τὰ δένδρα πάντα, ὡς εἴρηται, καὶ τὰ τοιαῦτα
 MaxConf v   50 αὔξησιν omnes codd praeter MaxConf: αὔξην καὶ εὐθάλειαν
 MaxConf v   51 αὐτὰ omnes codd praeter MaxConf: ταῦτα MaxConf v   52
 ἐφ' ἣ συνίσταται καὶ ἀνθεῖ FaLcLeFd: ἐφ' ἣς συνίσταται καὶ ἀνθεῖ Wc ἐφ'
 ῶ καὶ συνεστάναι καὶ ἀνθεῖν MaxConf v   αὐτὰ omnes codd praeter Max
 Conf: ταῦτα MaxConf v   53 ἐν τῷ: ἐν FaLcLeFd   54 αὐτῶν: αὐτοῦ v
 2 post ἐπιτηδειότητα add ἣτις ἐστὶν ἰδιότης τῆς δυνάμεως MaxConf v

208 B ποιόν τι λέγεται. κατ' αὐτὴν οὖν τὴν ἕξιν 6 τὰ μετέχοντα φυτικῆς ζωῆς εἰς αὐξῆσιν καὶ κίνησιν 7 οὐσιωδῶς τε καὶ ἐκτικῶς, ἀψύχως δὲ 8 καὶ ἀναισθητῶς λέγεται ἐφίεσθαι τῆς ἀγαθότητος 9 τοῦ θεοῦ.

(in αἰτιατῶν - DN 117,13)

20 Ὅρα, πῶς σαφῶς ἐκ τῶν αἰτιατῶν 2I καὶ κτιστῶν τὸν 5 πάντων ἀνώτατον ὑμολογοῦσιν. 22 αἰώνιον γὰρ φησι τὸν τῶν

22 αἰώνιον: Vide DN 118,15 20-30 Cf Pach 629 D sq

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

5-7 κατ' αὐτὴν οὖν τὴν ἕξιν τὰ μετέχοντα φυτικῆς ζωῆς εἰς αὐξῆσιν καὶ κίνησιν οὐσιωδῶς: κατ' αὐτὴν οὖν τὴν ἕξιν μετέχοντα φυτικῆς ζωῆς εἰς αὐξῆσιν καὶ κίνησιν οὐσιωδῶς FaLeFd κατὰ ταύτην οὖν τὴν ἕξιν τὰ φυτικῆς ζωῆς εἰς αὐξῆσιν καὶ κίνησιν μόνον μετέχοντα οὐσιωδῶς MaxConf κατὰ ταύτην οὖν τὴν ἕξιν τῆς φυτικῆς ζωῆς εἰς αὐξῆσιν καὶ κίνησιν μόνον μετέχοντα οὐσιωδῶς v post lin 9 inser in τὰ μὲν νοερά (DN 117,16): 10 νοερά μὲν τὴν ἀγγελικὴν φύσιν, 11 λογικὰ δὲ τὴν ἀνθρωπίνην φησίν. τὰ δὲ τούτων ὑφειμένα 12 τὴν ἄλογον, ἥτινι τὸ αἰσθητικὸν μόνον πρόσσεστιν, 13 διὸ καὶ αἰσθητῶς εἶπεν, τουτέστιν αἰσθητικῶς. 14 τὰ δὲ ἄλλα, ἤγουν τὰ φυτὰ καὶ ὅσα πάντῃ ἀψυχα 15 καὶ ἀκίνητα, τὰ μὲν φησι κατὰ τὴν ζωτικὴν κίνησιν, 16 τουτέστι τὴν θρεπτικὴν τε καὶ αὐξητικὴν, ταῦτα γὰρ 17 δὴ ἐν τοῖς φυτοῖς πρόσσειν, τὰ δὲ ἀψυχα ἐν τῷ ἔχειν 18 ἐν ἑαυτοῖς τὸ ὄλως εἶναι· τοῦτο γὰρ εἶπεν οὐσιώδη 19 καὶ ἐκτικὴν ἐπιτηδειότητα MaxConf v 20-28 lem: ὡς αἰώνιον (DN 118,15) Lc MaxConf v ὡς ὄντα (DN 118,15) Wc 20 ὅρα: ὁρᾶς LcWc 21 πάντων: ἀπάντων MaxConf v 22 γὰρ: μὲν v φησι: φασι Lc MaxConf v τὸν: om Wc τῶν αἰώνων: αἰώνων FaLcLeFd

αἰῶνων ποιητήν καὶ 23 τῷ ὄντι αἰῶνα, εἶγε ὁ ἀεὶ ὢν αὐτός ἐστιν, ὅθεν καὶ 24 λέγεται. αἰῶνιον δέ ἐστιν οὐκ αὐτός ὁ αἰὼν, ἀλλὰ 25 τὸ αἰῶνος μετέχον. καὶ γοῦν φησιν ὁ Ἡσαΐας· ὁ 26 θεὸς ὁ αἰῶνιος ὁ κατασκευάσας τὰ ἄκρα τῆς γῆς. 27 ὁ δὲ θεὸς οὐ δευτερός ἐστι 208 C
 5 τοῦ αἰῶνος, ἵνα καὶ μετέχη 28 αὐτοῦ, ἀλλ' αἰῶνων ποιητής. 29 τὸ δὲ ἀγήρω φησίν, ὅτι· σὺ ὁ αὐτός εἶ, καὶ τὰ 30 ἔτη σοῦ οὐκ ἐκλείψουσιν.

---

25 sq ὁ θεὸς - γῆς: Vide Jes 40,28   29 ἀγήρω: Vide DN 119,3   29 σὺ - 30 ἐκλείψουσιν: Vide Ps 102(101), 28

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

24 λέγεται: αἰὼν λέγεται MaxConf v   27 τοῦ αἰῶνος MaxConf v: αἰῶνος FaLcLeFdWc   27 μετέχη: μετέχει FaLeWc   29 sq schol in ὡς ἀγήρω (DN 119,3) MaxConf v   29 τὸ δὲ ἀγήρω φησίν, ὅτι· σὺ: τὸ ἀγήρω· κατὰ τό· σὺ δὲ MaxConf κατὰ τό· σὺ δὲ v   post lin 30 inser in αὔρα λεπτή (DN 119,5): 31 τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον ἐν ταῖς βασιλείαις, 32 ὅτι οὔτε ἐν τῷ συσσεισμῷ οὔτε ἐν τῇ νεφέλῃ 33 παρεγένετο ὁ κύριος λαλήσαι τῷ Ἡλιου· ἀλλὰ φωνῇ 34 αὔρας λεπτῆ καλεῖ ὁ κύριος. τοῦτο δὲ δηλοῖ, ὅτι 35 καὶ ἐν σώμασί φησιν εἶναι τὸν θεόν τὸν ἐν τοῖς πᾶσιν 36 ἀπερίληπτον. ἡ γὰρ πνοή καὶ παρὰ πάντων μετέχεται· 37 καὶ ἐν πᾶσιν ἐστι καὶ παρ' οὐδενὸς ἐμπεριλαμβάνεται, 38 ὡς καὶ ἐν Εὐαγγελίῳ φησίν ὁ κύριος· 39 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνούντας αὐτὸν 40 ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν MaxConf pars 1 v ὁ δηλοῖ περιεχόμενον ὡς ἐν αὔρα τὸν τοῖς πᾶσιν ἀπερίληπτον MaxConf pars 2   inser in πάντα τὰ ὄντα (DN 119,9): 47 διὰ τὸ ἐξ 48 αὐτοῦ εἶναι τὰ πάντα MaxConf v

(in *καὶ τὸ ἀνώνυμον* - DN 119,10 sq)

208 D 4I Ἀνώνυμον διὰ τὸ πάντα εἶναι 42 καὶ μηδὲν τῶν ὄντων, ἀλλὰ πάντα ἐξ αὐτοῦ εἶναι, 43 ὡς αὐτὸς ἑαυτὸν ἐξηγεῖται.

(in *ἐστία* - DN 120,2)

209 A I Ἐστίαν αὐτὸν πάντων καλεῖ ὡς οἴκησιν 2 ὄντα πάντων ἀγίων, ὡς ὁ κύριός φησιν· 3 ὑμεῖς ἐν ἐμοί. ὥσπερ γὰρ ναὸς αὐτοῦ ἐσμεν κατὰ 4 τό· ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, οὕτω 5 καὶ 5 αὐτὸς οἶκος ἡμῶν ἐστίν. καλῶς δὲ εὐθύς ἐπήγαγε 6 τὸ ἡνωμένως.

41 ἀνώνυμον: Cf 201,41; 201,49 sq τὸ πάντα - 42 ὄντων: Cf DN 119,9

42 πάντα ἐξ αὐτοῦ εἶναι: Cf 188,4; I Cor 11,12; Col 1,16 43 Cf II Cor 5,18

1 ἐστίαν - 16 μᾶλλον: Cf Pach 632 C sq 3 ὑμεῖς ἐν ἐμοί: Cf Joh 15,4 να-

ὸς αὐτοῦ ἐσμεν: Cf EH 86,10; I Cor 3,16;6,19; II Cor 6,16 4 ἐνοικήσω-ἐμ-

περιπατήσω: Vide II Cor 6,16; cf EH 68,19-21; Lev 26,11 sq; Ez 37,27; Joh 14,

23; Apc 21,3 6 ἡνωμένως: Vide DN 120,3

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

42 ὄντων: ὄντων εἶναι MaxConf v post lin 43 inser in ὡς ἀρχῆς (DN

119,13): 44 ἀρχῆς μὲν ὡς τὸ εἶναι παρασχομένης, 45 πέρατος δὲ ὡς ἐν τῷ

εἶναι συνεχούσης MaxConf v 1-19 lem: incert Wc 1 καλεῖ: ἔφη v 2

ἀγίων, ὡς: τῶν ἀγίων, ὡς Lc ἀγίων, ὡς αὐτὸς MaxConf τῶν ἀγίων, ὡς

αὐτὸς v 3 ὑμεῖς: μείνατε v 4 ἐνοικήσω MaxConf v: οἰκήσω FaLcLeFd

Wc(scr οἰκείσω) 5 καλῶς - 19 συνέστηκεν: schol in ἡνωμένως (DN 120,3)

MaxConf 6 αὐτὸν εἶπεν εἶναι τὰ πάντα: εἶπεν αὐτὸν εἶναι πάντα καὶ ἐν

αὐτῷ τὰ πάντα MaxConf v

ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸν εἶπεν εἶναι 7 τὰ πάντα, ἵνα μὴ τις εἰς σύνθεσιν 8
τὸν νοῦν καταγαγὼν ἐκπέσοι τῆς ἀληθείας ὑπονοῶν 9 ἅπαντα
συμπεφορηῆσθαι σωρηδὸν ἐν τῷ θεῷ ἢ 10 κατὰ σύνθεσιν τὸν θεὸν
εἶναι τὰ πάντα, ταχέως 11 ἐθεράπευσε τὸ ἀπεμφαῖνον εἰπὼν ἡνω-
5 μένως, τουτέστιν 12 ἐν τῇ οἰκείᾳ μονάδι, μᾶλλον δὲ ὑπὲρ ἐνάδα
μείναντα 13 ὑπερηπλωμένον ἀμερῶς καὶ ἀμιγῶς τοῖς οὖσιν εἶναι
14 τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν. ἀλλὰ καὶ ἀσχέτως ἐστὶν ἐν 15 πᾶσιν
ἀντὶ τοῦ ὑπ' οὐδενὸς κατεχόμενος ἢ περιγραφόμενος 16 σωματι- 209 B
κῶς, ἐξηρημένως δὲ μᾶλλον. ἔξω γάρ 17 ἐστὶ τῶν ἀπάντων οὐδα-
10 μοῦ ὄν, τῶν πάντων ἐξ αὐτοῦ ὄντων 18 καὶ αὐτοῦ ἐν πᾶσιν. ἐν

---

7 σύνθεσιν: Cf supra, 196,36 sqq 14 τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν: Cf DN 119,9,
13 sq; 198,8; 210,7 sq; I Cor 15,28 ἀσχέτως: Vide DN 120,3; Pl Cra 415 d
16 ἐξηρημένως: Vide DN 120,3 18 sq ἐν αὐτῷ-συνέστηκεν: Cf DN 117,14;
124,1 sq; 183,15 sq; 213,4 sq; Col 1,17

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

9 συμπεφορηῆσθαι FaLcLeFd(scr συμπεφορεῖσθαι)Wc(scr συμπεφορεῖσθαι):
συμφορεῖσθαι MaxConf v 10 σύνθεσιν: τὴν σύνθεσιν v ταχέως: ταχέως
αὐτὸ Wc 11 ἡνωμένως: ἡνωμένα v 12 μονάδι: ἐνάδι MaxConf v 17
τῶν πάντων ἐξ αὐτοῦ: ἐξ αὐτοῦ πάντων MaxConf v 18 αὐτοῦ: αὐτὸς Max
Conf v ἐν αὐτῷ: ἐξ αὐτοῦ MaxConf v

αὐτῷ γὰρ τὰ πάντα 19 συνέστηκεν. 20 τὸ δὲ ἀπλῶς τουτέστιν ἀσυνθέτως. ἐν οὐδενὶ 21 γὰρ τῶν ὄντων συνετέθη ἢ σωματικῶς ἠνώθη, εἰ μὴ 22 ἐν τῷ καιρῷ τῆς οἰκονομίας.

(in φασμάτων - DN 120,11)

23 Σημείωσαι, ὅτι φάσματα καλεῖ τὰς ἐν 24 συμβόλοις τοῦ θεοῦ ἀποκαλύψεις, καὶ σημειώσαι, πῶς αὐτὸ λέγει.

5

---

20 ἀπλῶς: Vide DN 120,5 23 sq Cf Pach 633 B

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

20 τὸ δὲ - 22 οἰκονομίας: schol in ἀπλῶς (DN 120,5) MaxConf πάντα δὲ ἀπλῶς (DN 120,5) v 20 τὸ δὲ ἀπλῶς τουτέστιν: ἀπλῶς τουτέστιν MaxConf τουτέστιν v 23-24 schol: coll ante 209,1 Le lem: συμβολικὴ θεολογία (DN 121,3) Fa θείων φασμάτων (DN 120,11) MaxConf v 23 σημειώσαι, ὅτι: ὅτι LeWc v 23 sq τὰς ἐν συμβόλοις τοῦ θεοῦ ἀποκαλύψεις: τὰς ἀποκαλύψεις τὰς ἐν συμβόλοις τοῦ θεοῦ MaxConf τὰς ἐν συμβόλοις ἀποκαλύψεις τοῦ θεοῦ v 24 καὶ σημειώσαι, πῶς αὐτὸ λέγει: καὶ, πῶς αὐτὸ λέγει, σημαίνει FaLcLeFd καὶ, πῶς αὐτὸ λέγει, σημειωτέον Wc καὶ τὸ πῶς αὐτὸ λέγει, σημειώσαι v post lin 24 inser in ἀνακτόροις (DN 120,11): 26 Ἕλληνες ἀνάκτορα ἐκάλουν τῶν 27 παρ' αὐτοῖς θεῶν τὰ τεμένη. ἐμφαίνει οὖν ὁ ἅγιος ἐν 28 τούτοις τὸ παρὰ τῷ Ἡσαΐα. δοκεῖ γὰρ ἐν τῷ ναῷ 29 ὑπαγορεύειν αὐτὸν ἔωρακέναι τὴν θείαν ἐκείνην 30 ὄψιν τῶν Σεραφίμ. τὰ δὲ ἐξῆς εἶρηκε 31 διὰ τὴν τοῦ Ἰεζεκιήλ ὄρασιν τὴν ἐν Βαβυλῶνι καὶ 32 ἐτέρας τινὰς θεωρίας MaxConf v

(in Συμβολικὴ θεολογία - DN 121,3)

34 Ὅτι ἄλλο σύνταγμα ὑπισχνεῖται 35 γράφειν Συμβολικὴν θεολογίαν. 209 C

(in Ἱεραρχικός - DN 121,7)

36 Ὅτι μάλιστα ἱερεῦσι 37 πρέπει θεωρεῖν τὴν θείαν γραφήν.

---

35 Συμβολικὴν θεολογίαν: opus deperditum vel fictivum; vide Suchla 1998, ³2002, 203 a; Suchla 2008, 60 et 210

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

34-35 schol: coll ante 209,23 Fa lem: φασμάτων (DN 120,11) Fa incert Wc
 34 ὅτι ἄλλο: ἄλλο MaxConf v 35 γράφειν Συμβολικὴν θεολογίαν: γράφειν ἐν τῇ Συμβολικῇ θεολογίᾳ Wc γράφειν, ὅπερ καλεῖ Συμβολικὴν θεολογίαν MaxConf γράφειν, ὅπερ καλεῖ Συμβολικὴν θεολογίαν v 36-37 lem: σοὶ μὲν οὖν (DN 121,14) FaLe incert Fd ὁ Ἱεραρχικός v 36 ὅτι: σημειώσαι, ὅτι v post lin 37 inser in καὶ ὧτα ἱερά (DN 121,8 sq): 39 ὧτα διεντέλλεται ἱερά τοῖς ἀγίοις 40 παρατίθεσθαι, τουτέστιν ἀκοὴν εὐσεβῆ καὶ ἀξίαν τῶν 41 ἀγίων MaxConf pars 1 v post lin 41 inser in ἀμύστων (DN 121,10): 42 σημειώσαι, ὅτι ὁ μετὰ 43 γέλωτος καὶ ἐμπαιγμῶν τῶν θείων ἀκούων λογίων ἢ 44 τῶν περὶ αὐτὰ ἐρμηνειῶν ὡς θεομάχος κρίνεται. Τιμοθέω 45 δὲ γράφει καὶ ὁ ἀπόστολος, ὅτι οὐ δεῖ τοῖς 46 μὴ δεχομένοις τὸν λόγον ἐν ἀληθείᾳ λαλεῖν περὶ 47 τοιούτων MaxConf pars 1 v

<Π.>

(in κεφάλαιον β' - DN 122,1 sqq)

209 D 49 Ἐκ τοῦ κεφαλαίου τούτου 50 μάλιστα καὶ Ἀρειανοὶ καὶ Εὐνο-
 μιανοὶ τὸ ἀνόμοιον 51 πρεσβεύοντες πολεμοῦνται καὶ Νεστοριανοὶ
 δὲ καὶ 52 Ἀκέφαλοι.

(in τὴν θεαρχικὴν - DN 122,1)

212 A 9 (b) Ὑπαρξις μὲν κυρίως 10 οὐ λέγεται ἐπὶ θεοῦ. καὶ γὰρ ἐστὶ 5
 προὔπαρξις, τουτέστι 11 καὶ πρὸ αὐτῆς τῆς ὑπάρξεως. ἐπειδὴ δὲ
 πᾶσα 12 ὑπαρξις ἐξ αὐτοῦ, ἐκ τῶν δι' αὐτοῦ φανέντων ὀνομάζε-
 209 D ται, 13 ἵνα νοηθῆ καὶ ὑπὲρ ταῦτα. 52 θεαρχικὴν δὲ ὄλην ὑπαρξίν
 212 A φησι τῆς 1 ἀγίας καὶ μόνης τριάδος τὴν ἐν τρισὶν 2 ὑποστάσεσι

---

50 Ἀρειανοὶ καὶ Εὐνομιανοὶ: Cf in DN 192,27 51 Νεστοριανοὶ: Cf in DN
 196,42; 197,42 52 Ἀκέφαλοι: Cf in DN 196,42; 197,43 9 (b) ὑπαρξις - 9
 (a) θεότης: Cf Pach 657 A sq 52 θεαρχικὴν ... ὄλην ὑπαρξίν: Vide DN 122,
 1

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

49 ἐκ τοῦ - 52 Ἀκέφαλοι: schol om omnes codd praeter MaxConf v 9 (b) -
 13; 52 - 9 (a) schol: coll 9 (b) ὑπαρξις - 13 ταῦτα post 52 θεαρχικὴν - 9 (a)
 θεότης Max Conf v lem: incert FaFd 9 b ὑπαρξις: ἰστέον δέ, ὅτι ὑπαρξις
 MaxConf v 10 οὐ λέγεται ἐπὶ θεοῦ: ἐπὶ θεοῦ οὐ λέγεται v 12 ἐξ αὐτοῦ:
 ἐαυτοῦ LeFd 1 μόνης τριάδος: μόνης προσκυνητῆς τριάδος MaxConf v

θεότητα. ἔθος γὰρ αὐτῷ 3 ὅλην θεότητα καλεῖν τὴν σεβασμίαν
 τριάδα. αὕτη 4 γὰρ καὶ τί ἐστὶν ὅλη θεότης ἑαυτὴν ἀποκαλύπτου-
 σα 5 μετ' ἀφορισμοῦ τῶν προσώπων, τουτέστι μετὰ 6 διαιρέσεως
 τοῖς ἁγίοις ἐφάνερωσε, τῶν τριῶν ὑποστάσεων 7 τὰς ιδιότητας
 5 ἐκφαίνουσα, ὅτι πατὴρ καὶ 8 υἱὸς καὶ ἅγιον πνεῦμα. οἱ γὰρ τρεῖς
 μία καὶ ὅλη 9 (a) καὶ μόνη θεότης.

(in οὐ μερικῶς - DN 122,7)

19 Καλῶς τὸ οὐ μερικῶς. αἱ γὰρ ἐνέργειαι 20 καὶ πᾶσαι τῆς θεο- 212 B
 λογίας αἱ ὑμνολογίαι οὐχ ἐνὶ 21 καὶ μόνῳ τῶν τῆς θείας τριάδος
 προσώπων ἀποκληρωτικῶς 22 ἀπονεμένηται, ἀλλὰ κοιναὶ μὲν

---

3 ὅλην θεότητα: Cf DN 122,7 sq; 122,11 sq; 123,2; 123,9; 123,13; 124,14; 125,
 13; 129,4 et al 8 οἱ γὰρ - 9 (a) θεότης: Cf DH 528 et al (una substantia [natu-
 ra], tres personae)

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

2 θεότητα: μεριζομένην θεότητα MaxConf γνωρίζομένην θεότητα v 4
 ἑαυτὴν: ἑαυτὴ FaLcLeFdWc 5 sq τουτέστι μετὰ διαιρέσεως: om Fa
 τουτέστι Wc 8 οἱ γὰρ τρεῖς: τὰ γὰρ τρία MaxConf ante lin 19 inser in
 ἀφορίζουσα καὶ ἐκφαίνουσα (DN 122,2): 14 τουτέστι γνωρίζουσα καὶ δεικ-
 νύουσα MaxConf v post lin 14 inser in τὴν θεαρχίαν (DN 122,3): 16 σημεί-
 ωσαι, ὅτι καὶ ἀνθρωπίνως 17 λεχθείσης τῆς φωνῆς τῆ θεότητι τάντην ἀνα-
 τίθησι 18 διὰ τὴν τοῦ προσώπου ἐνότητα MaxConf v 22 ἀπονεμένηται
 FaLcLe(sed corr s lin)FdWc ἀλλὰ κοιναὶ μὲν: ἀλλ' αὐταὶ μὲν κοιναὶ Max
 Conf v

εἰσι 23 τῆς τριάδος, δίχα μόνῃς τῆς ἐνανθρωπήσεως. μόνου 24 γὰρ τοῦ υἱοῦ, ὡς ἐφεξῆς λέγει. μόναι δὲ αἱ χαρακτηριστικαὶ 25 τῶν τριῶν ὑποστάσεων ἰδιότητες μερικῶς 26 ἰδίως ἐκάστη ὑποστᾶσι πρόσσεισιν, οἶον τῷ 27 πατρὶ τὸ πατὴρ εἶναι καὶ οὐκ ἄλλω τινί. οὕτω καὶ τὸ 28 υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα.

5

(in *ei mē peri tēs ὅλης* - DN 122,11)

212 C 3I Ὅτι ὁ μὴ κοινὰς 32 εἶναι λέγων τὰς θεολογίας, ἀποσχίζει ἀσεβῶς τὴν 33 ἐνότητα τῆς προσκυνητῆς τριάδος. 34 σημειῶσαι δέ, ὅτι δέχεται τὴν 35 ἀποκάλυψιν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ· 36 ἐκεῖ γὰρ ἐστὶ τό· ὁ ἐρχόμενος, <ὁ> παντοκράτωρ. 37

24 ὡς ἐφεξῆς λέγει: Cf DN 125,21-126,2 36 ὁ ἐρχόμενος, <ὁ> παντοκράτωρ: Vide DN 123,4; Apc 1,8; cf Apc 1,4

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

23 sq μόνου γὰρ: μόνου γὰρ ἐστὶ MaxConf μόνῃ γὰρ ἐστὶ v 25 sq μερικῶς ἰδίως: μερικῶς καὶ ἰδίως MaxConf v 27 πατὴρ εἶναι: πατὴρ MaxConf v 27 sq τὸ υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα: ἐπὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος MaxConf v post lin 28 inser in καὶ ὀλοκλήρου (DN 122,8): 29 σημειῶσαι ὅλης θεότητος τὴν 30 τριάδα σημαίνεσθαι MaxConf pars 2 v 31-41 lem: ἐγώ (DN 123,1) FaWc *ei mē kath' ὅλης* (DN 123,2) LcLeFd 31 ὅτι: σημειωτέον, ὅτι MaxConf σημειῶσαι, ὅτι v 32 θεολογίας: θεωνυμίας MaxConf v 34-41 schol in τὰδε λέγει ὁ ὢν (DN 123,3 sq) MaxConf v 34 σημειῶσαι δέ: σημειωτέον δέ Fa σημειωτέον MaxConf v 35 ἁγίου: ἐν ἁγίοις MaxConf v 35 sq εὐαγγελιστοῦ: εὐαγγελιστοῦ ὁ ἅγιος οὗτος Διονύσιος MaxConf v 36 ὁ ἐρχόμενος παντοκράτωρ: ῥητὸν τοῦτο MaxConf v

ὅτι δὲ ἐν Πάτμῳ εἶδεν 38 τὴν ἀποκάλυψιν ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ἐγίνωσκεν ὁ μέγας οὗτος 39 Διονύσιος. καὶ τοῦτο μαθήσῃ ἐκ τῆς ἰ' ἐπιστολῆς, 40 ἧς ἔγραψεν οὗτος πρὸς τὸν 41 θεολόγον Ἰωάννην.

(in τὸ ὄν - DN 123,5)

43 Ἐπίσκεψαι, 44 πῶς φησι τὴν χρῆσιν ταύτην· οὐ γὰρ φέρεται 212 D
5 νῦν 45 οὕτως.

---

43 sq Vide Pach 660 A 39 καὶ τοῦτο - 41 Ἰωάννην: Cf Ep X, 208-210

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

37 ὅτι δὲ - 41 Ἰωάννην: ὅτι δὲ ἦν ἐν Πάτμῳ ὁ θεῖος εὐαγγελιστής, ὅπου καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν εἶδεν, ἐγίνωσκεν ὁ ἅγιος Διονύσιος, καὶ τοῦτο μαθήσῃ ἐκ τῆς ἰ' ἐπιστολῆς, ἧς ἔγραψε πρὸς τὸν θεολόγον Ἰωάννην MaxConf ὅτι δέ, ὅτε ἦν ἐν Πάτμῳ ὁ θεῖος εὐαγγελιστής, ὅπου καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν εἶδεν, ἐγίνωσκεν ὁ ἅγιος Διονύσιος, καὶ τοῦτο μαθήσῃ κάτω ἐκ τῆς ἰ' ἐπιστολῆς, ἧς ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τὸν ἅγιον εὐαγγελιστὴν καὶ θεολόγον Ἰωάννην v 38 ὁ μέγας οὗτος: οὗτος ὁ μέγας Fa inser in προφητῶν (DN 123, 1): Ὁ Δαυὶδ Lc(man rec)Le(man rec) 42 Ὁ Δαυὶδ τοῦτο λέγει v 43-45 lem: τὸ ὄν, ὃ παρὰ τοῦ πατρός (DN 123,5) MaxConf v 43 ἐπίσκεψαι: ἐπίσκηψον FaLcLeFdWc 44 φέρεται: φαίνεται Wc ἐμφέρεται MaxConf

(in *θεογόνου* - DN 123,9)

47 "Οτι *θεογόνον* 48 *θεότητα* φησὶ τὸν πατέρα καὶ υἱικὴν *θεότητα* τὸν 49 *μονογενῆ*.

(in *περιληπτικῶς* - DN 123,15)

213 A 5I "Όταν λέγει· 52 τὰ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστι, *περιληπτικῶς* τὴν ὄλην I *θεότητα* σημαίνει, τουτέστι τὴν ἁγίαν τριάδα. ὅταν 2 δὲ φησὶν· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, 3 *διεξοδικῶς* 5
περὶ τῶν ὑποστάσεων σημαίνει· 4 τοῦτο γὰρ εἰς τὸν *δημιουργικὸν* λόγον ἐδέξαντο πάντες.

47-49 Cf Pach 660 B 47 sq *θεογόνου θεότητα*: Cf DN 123,9 sq 48 *υἱικὴν θεότητα*: Cf DN 123,10 51-53 Cf Pach 660 B 52 τὰ - θεοῦ: Vide DN 123,16 2 τὰ - ἔκτισται: Vide DN 124,1 3 *διεξοδικῶς*: Vide DN 123,16 4 Vide Pach 660 B

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

ante lin 47 inser in τὴν *θεαρχίαν* (DN 123,6, app crit): ἐν ἄλλοις *θεαρχικὴν ζωὴν* v 47-49 lem: incert Wc *θεογόνου θεότητος* (DN 123,9 sq) MaxConf v 47 ὅτι: *σημειῶσαι, ὅτι* Lc MaxConf v 48 *θεότητα φησὶ*: φησὶ *θεότητα* MaxConf 51-213,4 lem: ὡς ὅταν λέγει (DN 123,16) MaxConf τὰ πάντα δι' αὐτοῦ (DN 124,1) v 51 ὅταν λέγει: ὅταν λέγη LeFd *σημειῶσαι, ὅταν λέγη* Lc *σημειῶσαι, ὅταν λέγη, ὅτι* MaxConf v 52 τὰ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ: πάντα ἐκ θεοῦ Wc ἐστι v: εἰσι omnes codd 2 φησὶν: φῆ v post lin 4 inser in *διεξοδικῶς* (DN 123,16): τὸ δὲ *διεξοδικῶς* τουτέστι *πλατυτέρως* Max Conf pars 1 ἀντὶ τοῦ· *πλατυτέρως* (coll post lin 212,49) MaxConf pars 2 v

(in κοινωνικῶς - DN 124,7)

6 Σημεύωσαι, ὅτι κοινωνικῶς 7 ἤνωται τὰ τῆς ἁγίας τριάδος.

(in πηγαίαν - DN 124,8)

14 Εἶρηται ἐν ψαλμοῖς· ὅτι 15 παρὰ σοὶ πηγή ζωῆς. καὶ ἐν Ἱερε- 213 B
 μίᾳ· ἐμὲ ἐγκατέλιπον, 16 πηγήν ὕδατος ζῶντος. ὁ οὖν θεὸς λέγε-
 ται 17 πηγή, οἶά τις μήτρα, καὶ ἀρχὴ καὶ αἰτία τῶν φανέντων 18
 5 καὶ προελθόντων εἰς οὐσίαν ἀπάντων. ἃ γὰρ 19 καλεῖν εἰώθασί τι-
 νες καθολικά ἦτοι γένη ἢ ὅλα ἢ 20 περιέχοντα, ἅτε περιληπτικὰ
 τῶν μερικῶν ἐξ αὐτῶν 21 προόδων, ταῦτα αἰ θεῖαι γραφαὶ πηγαί-
 αν αἰτίαν φασίν. 22 διὰ τὸ δημιουργικὸν τοίνυν καὶ ἀνέκλειπτον
 τῶν 23 διὰ τοῦ πνεύματος ὑφισταμένων, καὶ ὅτι καὶ τὸ πνεῦμα

6-7 Cf Pach 660 C 14 ὅτι - 15 ζωῆς: Vide Ps 36(35),10 15 ἐμὲ - 16 ζῶν-
 τος: Vide Jer 2,13 17 αἰτία: Cf DN 124,8 22 ἀνέκλειπτον: Vide DN 124, 8

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

ante lin 6 inser in αὐτοῦ (DN 124,6): 5 τοῦ λόγου δηλονότι MaxConf v 6-7
 schol: om Wc lem: κοινωνικῶς καὶ ἠνωμένως (DN 124,7) v 6 σημεύω-
 σαι: om FaLeFd 7 τὰ: om Fa ante lin 14 inser in τὰς θεουργίας (DN 124,
 7): 8 οἶον τό· ἐγὼ ἐν πνεύματι θεοῦ 9 ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια. τὸ σέβας, ὡς
 τό· εἰς τὸ 10 ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 τὸ δὲ τῶν
 δωρεῶν, ἦτοι τῶν χαρισμάτων, ἐν τῷ λέγειν· 12 λήψθε δύναμιν ἐπελθόν-
 τος τοῦ ἁγίου 13 πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς MaxConf v 14-31 schol: coll post
 213,47-50 δημιουργήσαντος θεοῦ Lc lem: τὴν πηγαίαν (DN 124,7 sq) Lc v
 14 ἐν: ἐν [τοῖς] v 21 πηγαίαν αἰτίαν: πηγαῖα αἰτία omnes codd praeter
 MaxConf φασίν: φησίν Fa 23 ὅτι καὶ: ὅτι MaxConf v

24 τὸ ἅγιον τῶν ὄντων αἴτιον, ὡς 25 καὶ ἐν τῇ σοφίᾳ εἴρηται, εἰκότως καὶ πηγαίαν 26 αἰτίαν αὐτὸ θεολογεῖ. τὸ δὲ ἀνεκλείπτον τοῦ δημιουργεῖν 27 ἐκεῖθεν νόησον· ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, 28 καὶ γὰρ ἐργάζομαι· καὶ γὰρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ 29 ἅγιον σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ αἰεὶ ἐργάζεται ἀνεκλείπτως. 30 εἴρηται γάρ· 5
213 C ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά 31 σου, καὶ κτισθήσονται.

(in θεοπρεποῦς διαιρέσεως - DN 124,16 sq)

36 Ὅτι θεοπρεπῆ διαιρέσιν ἐπὶ 37 τῆς ἁγίας τριάδος τὴν περὶ τῶν ὑποστάσεων 38 ἔφη γνώσιν. καὶ ὅτι οὐ χρὴ φροντίζειν πείθειν 39

25 ἐν τῇ σοφίᾳ: Cf Sap 7,22-8,1 27 ὁ - 28 ἐργάζομαι: Vide Joh 5,17 29 αἰεὶ ἐργάζεται ἀνεκλείπτως: Cf Ph leg all I 5.18 30 ἐξαποστελεῖς - 31 κτισθήσονται: Vide Ps 104(103),30 38 καὶ - 39 γραφὴν: Cf DN 124,18-125,3

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

24 τῶν ὄντων: καὶ αὐτὸ τῶν ὄντων MaxConf καὶ αὐτὸ [πάντων] τῶν ὄντων v 26 αἰτίαν αὐτὸ: αὐτὸ αἰτίαν MaxConf v 27 νόησον: νόησον εἰς τὸ MaxConf v 28 καὶ γὰρ καὶ: ὡσαύτως καὶ MaxConf v post lin 31 inser in ἀδιαστρόφοις (DN 124,9): 32 καλῶς εἶπε τὸ 33 ἀδιαστρόφοις, ἐπειδὴ καὶ οἱ αἰρετικοὶ ἀναγινώσκουσι 34 τὰς γραφὰς καὶ ἐντρέφονται ἐν αὐταῖς καὶ ὁμως 35 διαστρέφουσιν ἑαυτοὺς MaxConf pars 1 v inser in κατὰ τὸν θεοτελή λόγον (DN 124,11): κατὰ τὸ θεώρητον FaLcFd inser in θεωνυμίαν (DN 124,14): 35b τουτέστιν ὁποῖαν τῶν ὑποστάσεων· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ θεωνυμίαν MaxConf pars 1 36-50 lem: incert Fd 36 ὅτι θεοπρεπῆ: σημειώσαι, ὅτι θεοπρεπῆ Lc θεοπρεπῆ MaxConf v 37 ὑποστάσεων: ὑποστάσεων ἀσύγχυτον MaxConf v

τοὺς μὴ δεχομένους τὴν θείαν γραφήν. τὸ γὰρ κοινῶς 40 ἐπὶ τῆς
 ἁγίας τριάδος θεολογεῖν οὐκ ἔστι σύγχυσις 41 εἰσάγειν. 42 θεολο-
 γικὴν δὲ ἐπιστήμην ἀνωτέρω 43 περὶ θεοῦ διαλεγόμενος, οὐκ ἔφη
 αὐτὴν ἐπιστήμην 44 εἶναι· ἐνταῦθα δὲ τὰ περὶ θεολογίας ἐπιστή-
 5 μην 45 φησίν. ἐπιστήμη γὰρ ἐστὶ δόξα ὀρθὴ λογισμῶ 46 δεθείσα 213 D
 ἢ λόγος ἀληθῆς ἐπὶ διάνοιαν ἀμετάπτωτος. 47-50 οἷον ὅτι ἡ τῶν
 κατὰ μέρος γνώσις τῶν αὐτῶν καὶ πρώτων αἰτιῶν ἐστὶ γνώσις,
 τουτέστιν ἐπιστήμη τοῦ δημιουργήσαντος θεοῦ.

---

40 sq σύγχυσις εἰσάγειν: Cf DN 124,16 sq 42 θεολογικὴν - 44 εἶναι: Cf
 DN 125,2 (τῆς ἐκ τῶν λογίων ... θεοσοφίας) 44 ἐπιστήμην: Vide DN 125,
 3

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

---

41 εἰσάγειν: εἰσάγειν τῶν ὑποστάσεων MaxConf v 42 θεολογικὴν - 50
 θεοῦ: schol in μελήση (DN 125,2) MaxConf ἐπὶ τὴν θεολογικὴν (DN 125,2 sq)
 v 42 θεολογικὴν δὲ: θεολογικὴν MaxConf v 42 ἀνωτέρω - 43 ἐπιστή-
 μην: om Wc 43 διαλεγόμενος: διηγούμενος MaxConf v αὐτὴν: αὐτὸν Fa
 LcLeFd 44 ἐπιστήμην: ἐπιστήμη FaLcLeFdWc 45 γὰρ: δὲ MaxConf v
 λογισμῶ: λογισμῶν Wc 46 δεθείσα: δοθείσα Wc 47-50 οἷον ὅτι ἡ τῶν
 κατὰ μέρος γνώσις τῶν αὐτῶν καὶ πρώτων αἰτιῶν ἐστὶ γνώσις, τουτέστιν
 ἐπιστήμη τοῦ δημιουργήσαντος θεοῦ: τῶν αὐτῶν καὶ πρώτων αἰτιῶν ἐστὶ
 γνώσις scr mg Le ὅτι om Fd καὶ ἡ ἀκριβῆς εἶδησις τοῦ πράγματος καὶ ἀπό-
 φανσις, οὗ καὶ λέγεται ἐπιστήμη, ἀληθείας λόγον καὶ δόξαν ὀρθὴν προβαλ-
 λομένη, μὴ δεομένη τῆς ἐκ παραθέσεως τοῦ ὁμοίου βεβαιώσεως MaxConf v

(in ἐκφαντορίας - DN 125,9)

5I Ἐκφαντορίας φησὶ τὰς 52 τὰ μυστήρια ἐκφαινούσας διδασκαλίας.

(in ἀπλήθυντα - DN 125,10)

53 Ὅτι οὐ δεῖ παρεξιέναι 54 τὴν θείαν γραφὴν ἐν τῷ θεολογεῖν.

(in ὑπεροχικῆς - DN 125,16)

216 A I Κατὰ ἀφαίρεσιν 2 ὑπὲρ ἔννοιαν δοξολογεῖται. ἐκ γὰρ τῶν μὴ
θεωρουμένων 3 περὶ αὐτὸν ὑπεραναβεβηκότως προσκυνεῖται 4 οἶον 5
ὡς ἀθάνατος, ὡς ἀτελεύτητος καὶ ἀόρατος καὶ 5 ἀνευδεῆς καὶ
ὅσα τοιαῦτα. κοινὰ γὰρ τῆς τριάδος καὶ 6 ταῦτα. αἰτιολογικὰ δέ
εἰσιν ὅσα ἐπὶ τὴν κτίσιν ἔρρευσε 7 παρ' αὐτοῦ, ἅτε αἰτίου παντὸς
καλοῦ, ὡς γέγραπται, 8 ὅτι πᾶν εἶη καλὸν αὐτοῦ.

4 ἀθάνατος: Cf DN 216,16-217,4; Ph aet 44 ἀτελεύτητος: Cf DN 153,5;
153,16; 160,11; 227,1 ἀόρατος: Cf DN 110,7; 149,7; 194,1; Col 1,15; I Tim 1,
17; Hbr 11,27 5 ἀνευδεῆς: Vide DN 193,1 6 αἰτιολογικὰ: Vide DN 125,
16 7 καλοῦ: Cf DN 125,17 8 ὅτι πᾶν εἶη καλὸν: Cf Gen 1,31; Zach 9,17;
I Tim 4,4

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

51-52 lem: incert Fa τὰς θείας ἐκφαντορίας (DN 125,9) v 53-54 lem: ἐκ-
φαντορίας (DN 125,9) Fa ἐν ἑαυτοῖς ἀπλήθυντα (DN 125,10) v 1-8 lem: τὸ
ὑπεράγαθον (DN 125,14 sq) FaLcWc τὸ ὑπέρθρον (DN 125,15) LeFd καὶ ὅσα
τῆς ὑπεροχικῆς (DN 125,15 sq) v 5 κοινὰ - 6 ταῦτα: om Fa 6 ταῦτα:
αὐτὰ Wc 8 εἶη: εἶ τι (EITI pro EIH) FaLcLeFdWc MaxConf ἐστὶ v

(in ὑπερούσιον - DN 125,19)

9 Κατὰ κοινοῦ τὸ ὑπερούσιον 10 ὡς ἐπὶ τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἐπὶ
τοῦ υἱοῦ καὶ 11 τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἐπὶ δὲ τῶν διακεκριμένων 12
τῆς ἁγίας τριάδος οἷον ὀνομάτων οὐδεμίαν 13 φησὶν εἶναι ἀντι-
στροφὴν ἢ κοινωνίαν. ὁ γὰρ 14 πατὴρ οὐκ ἂν εὐσεβῶς κληθεῖη
5 υἱός, οὐδὲ ὁ υἱός 15 πατὴρ. τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

(in ἡ καθ' ἡμᾶς Ἰησοῦ παντελὴς καὶ ἀναλλοίωτος ὑπαρξίς - DN 125,21 sq)

16 Ὅτι μόνου τοῦ 17 θεοῦ λόγου ἐστὶν ἡ ἐνανθρώπησις. παντελεῖ 216 B
δὲ αὐτήν 18 φησι κατὰ Ἀπολλιναρίου, ὡς ἐκ ψυχῆς νοερᾶς καὶ 19
ἡμετέρου σώματος. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ εἰπεῖν αὐτὸν 20 καθ'
ἡμᾶς, ὅπερ ἐστὶ καὶ κατὰ Εὐτυχοῦς. κατὰ 21 Νεστορίου δέ, ὅτι

---

11 τῶν διακεκριμένων: Cf DN 125,19 (τὰ δὲ διακεκριμένα) 13 φησὶν: Cf
DN 125,19 sq ἀντιστροφὴν ἢ κοινωνίαν: Cf DN 125,20 20 sq κατὰ Νε-
στορίου: Cf in DN 196,42; 197,42; 209,51

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(defic)Wc MaxConf v

9-15 lem: τὰ δὲ διακεκριμένα (DN 125,19) FaLcLeFdWc τὸ τοῦ πατρός (DN
125,19) v 9 κοινοῦ: κοινοῦ [δὲ] v 10 ἐπὶ τοῦ υἱοῦ: ἐπὶ υἱοῦ Lc MaxConf
[ἐπὶ τοῦ] υἱοῦ v 11 τοῦ ἁγίου: ἁγίου FaLcLeWc MaxConf [ἐπὶ τοῦ] ἁγίου v
12 οὐδεμίαν: οὐκ Wc 13 φησὶν: om Wc εἶναι: [ἄλλως] εἶναι v 15 πε-
ρι: ἐπὶ v 16-30 lem: χρῆ (DN 126,3) FaLcLeFdWc ἡ καθ' ἡμᾶς Ἰησοῦ (DN
125,21) v 16 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι Lc v 17 ἡ: om Fd 18 φησι: φασι
Wc κατὰ: κατὰ τὸ Fa 20 ὅπερ: ὅτι περ FaLcLe(sed corr)FdWc

τοῦ Ἰησοῦ φησὶ τὴν ἀναλλοιώτον 22 ὡς θεοῦ καθ' ἡμᾶς ὑπαρξίν.
καὶ ὅτι οὐσιώδη 23 φησὶ τὰ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι μυστήρια, τὴν
πεῖναν, 24 τὸν κόπον καὶ τὸ ἐπὶ ὕδατος βαδίσαι καὶ τὸ εἰσελθεῖν 25
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων πρὸς τοὺς μαθητὰς 26 καὶ τὸ ἐγεῖραι
τοὺς νεκροὺς καὶ αὐτὸ τὸ πάθος καὶ 27 ὅσα τοιαῦτα. 28 τὸ οὐσιώ- 5
δη δὲ ἐπὶ 29 τῆς σαρκώσεως. τοῦτο γὰρ ἔφη ἐκβαλῶν τὴν κατὰ
216 C 30 φαντασίαν δόξαν.

(in τὰς μὲν ἐνώσεις - DN 126,8)

33 Κρυφίας ἐνώσεις 34 φησὶ τὰς περὶ τῆς θείας οὐσίας ἀκαταλή-

---

22 οὐσιώδη: Vide DN 126,2 23 μυστήρια: Vide DN 126,2 πεῖναν: Cf Mt
4,2 24 τὸν κόπον: Vide Apc 2,2 τὸ ἐπὶ - βαδίσαι: Cf Mt 14,22-33; Mc 6,
45-52; Joh 6,16-21 24 sq τὸ εἰσελθεῖν - μαθητὰς: Cf Joh 20,19-29 26 τὸ
ἐγεῖραι τοὺς νεκροὺς: Cf Mt 9,18-26; Mc 5,21-43; Lc 8,40-56; Joh 11,1-44
πάθος: Cf Mt 26,1-27,50; Mc 14,1-15,37; Lc 22,1-23,46; Joh 18,1-19,30 29
ἐκβαλῶν - 30 δόξαν: Vide Pach 661 D 34 τὰς - 40 ἐκπόρευσιν: Vide Pach
661 D sq

Ha(defic) FaLc LeFd Ma(inc a 33 κρυφίας)Wc MaxConf v

---

21 τοῦ Ἰησοῦ φησὶ: φησὶ τοῦ Ἰησοῦ v 24 βαδίσαι: βᾶδισμα FaLeFd
28 τὸ - 30 δόξαν: schol in τὰς μὲν ἐνώσεις (DN 126,8) Fa (coll post 216,40) in
οὐσιώδη μυστήρια (DN 126,2) v om LeFd 28 τὸ: σημείωσαι τὸ LcWc v
δὲ: om FaLcWc v post lin 30 inser in ἱερομύσται (DN 126,8): 3I ἱερομύσται
λέγονται οἱ 32 τὰ ἱερά μεμνημένοι MaxConf v 33-40 lem: κρυφίας (DN
126,9) FaMaWc κρυφίας καὶ ἀνεκφοιτήτους (DN 126,9) v 34 φησὶ: om Wc
θείας: om FaLcLeFdMaWc

πτους γνώσεις· 35 τὴν γὰρ οὐσίαν αὐτὴν τῆς ἁγίας τριάδος, τί
 ἐστίν, 36 οὐδεὶς γινώσεταιί ποτε· 37 διακρίσεις δὲ τὰς ἐνυποστά-
 τους 38 προσκυνητὰς ὑπάρξεις, τουτέστι τοῦ μὲν υἱοῦ 39 τὸν ἐκ
 πατρὸς ἀνέκφραστον ἀπαυγασμόν, τοῦ δὲ 40 ἁγίου πνεύματος τὴν
 5 ἐκ πατρὸς ἀνευνόητον ἐκπόρευσιν.

(in ἀγνωσία - DN 127,1)

48 Πῶς ἄγνωστος καὶ παννόητος ὁ 49 θεός, καὶ πῶς ἐν ἀγνωσία 216 D
 τὴν περὶ αὐτοῦ κτώμεθα 50 γινώσιν, ῥητέον. ἀγνοία γὰρ γίνεται
 γνωστός ὁ θεός. 51 ἄγνοιαν δὲ μὴ τὴν δι' ἀμαθίας λάβοις, αὕτη

---

37 διακρίσεις: Vide DN 126,10 48 παννόητος: Cf DN 127,1 51 ἄγνοιαν
 - 217,22 φιλοδώρων: Vide Pach 664 C sq

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

35 τὴν γὰρ οὐσίαν: τὴν οὐσίαν v τί ἐστίν: coll post 36 ποτε Lc (sed corr s
 lin) 37 διακρίσεις - 40 ἐκπόρευσιν: schol in τὰς διακρίσεις (DN 126,10) v
 37 δὲ: φησὶ v 39 δὲ: om Fa 40 πατρὸς: τοῦ πατρὸς MaWc post lin 40
 inser in ἢ ὑπὲρ ἐναρχίαν ἐνότης (DN 126,17): 42 ἢ ὑπὲρ ἐναρχίαν ἐνότης τὸ
 43 ὑπὲρ πᾶσαν ἀπλότητα ἐν τοῖς οὐσι τῆς 44 θείας φύσεως ἀμερές τε καὶ
 ἀπλοῦν σημαίνει MaxConf v post lin 44 inser in τὸ ἄφθεγκτον (DN 126,17):
 45 ἄφθεγκτον διὰ τὸ ἀκατονόμαστον 46 τῆς οὐσίας, πολύφωνον δέ, ὅτι τῆ
 ποικιλία τῶν εὐεργετουμένων 47 τὸ πολύφωνον ἔχει MaxConf pars 2 v 48-
 220,2 lem: τὸ παννόητον (DN 127,1) v 51 ἄγνοιαν δὲ: εἰ ἄγνοιαν Fa
 LcLeFdMa δι': διὰ τῆς LcMaWc MaxConf v λάβοις: λάβης MaxConf v

217 A I γὰρ σκότος ἐστὶ ψυχῆς, μήτε τὴν γινώσκουσιν, ὅτι 2 ἀγνοεῖται
 ὁ ἄγνωστος, εἶδος γὰρ καὶ αὐτὴ γνωριστικόν, 3 ἀλλὰ κατ' ἐκεί-
 νην τὴν ἄγνοιαν, 4-7 καθ' ἣν ἀπλωθέντες ὑπὲρ τὰς νοήσεις καὶ
 πᾶσαν ἔννοιαν περὶ θεοῦ ὑπερβάντες ἀπλοῖ γενόμεθα. νομίζοντες
 δὲ κατειληφέναι 8 καὶ ἀδιάκριτοι μένοντες διὰ τὴν πρὸς τὴν ἐνό- 5
 τητα 9 στάσιν καὶ βεβαίως ἐστῶτες ἐν τῇ ἐνώσει 10 ἀγνοοῦμεν,
 ὅτι οὐ κατέλαβεν. τουτέστιν οὐχ ἑτέρου 11 τινὸς εἰδότης ἡμεῖς ὡς
 ἀμαθεῖς ἀγνοοῦμεν, 12 ἀλλὰ τὰ παρὰ πάσης 13 κτίσεως εὐσεβῶς
 ἀγνοούμενα ἀγνοοῦντες. ἐν 14 ταύτῃ γὰρ στάντες τῇ ἀγνοίᾳ εἶδος
 γινόμεθα τοῦ 15 πρὸ πάντων ὄντος. ἐάσαντες μὲν πάντα τὰ εἶδη 10

217,14 sq τοῦ πρὸ πάντων ὄντος: Cf DN 183,17 sq; 189,7 et al

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

3 τὴν ἄγνοιαν: ὅθεν τὴν ἄγνοιαν Ma τὴν ἄγνοιαν γίνεται γνωστός ὁ θεός
 MaxConf τὴν ἄγνοιαν γινώσκεται γνωστός v 4-6 νοήσεις καὶ πᾶσαν ἔν-
 νοιαν περὶ θεοῦ ὑπερβάντες ἀπλοῖ γενόμεθα. νομίζοντες δὲ κατειληφέναι:
 νοήσεις, αἵτινες 5 πληθυνόμεναι σκεδάννυνται καὶ ἀῖθις συμπτύσσονται, 6
 οὐκ οὔσαι ἑνός. ὅταν οὖν πᾶσαν νόησιν περὶ θεοῦ 7 ὑπερβάντες, ἀπλοῖ γε-
 νόμεθα, ἀγνοοῦντες λοιπὸν Ma (e corr man alt) MaxConf νοήσεις, αἵτινες 5
 πληθυνόμεναι σκεδάννυνται καὶ ἀῖθις συμπτύσσονται, 6 οὐκ οὔσαι ἑνός.
 ὅθεν οὖν πᾶσαν νόησιν περὶ θεὸν 7 ὑπερβάντες, ἀπλοῖ γινόμεθα, ἀγνοοῦντες
 λοιπὸν v 10 οὐ κατέλαβεν: ἀγνοοῦμεν Ma (e corr man alt) MaxConf v 11
 εἰδότης: εἰδότες Wc v ἀγνοοῦμεν: ἀγνοοῦμεν, δυνάμενοι μαθεῖν ἅ τέως
 ἀγνοοῦμεν MaxConf v 13 κτίσεως: λογικῆς κτίσεως Ma (e corr man alt)
 MaxConf v ἀγνοούμενα: ἀγνοοῦμεν FaWc 15 τὰ: om Ma(sed corr s lin
 man alt)Wc

καὶ 16 τὰς νοήσεις, ἐν ἀφασίᾳ δὲ κρείττονι πάσης φθέγγεως 17 217 B
 ἰδρυμένοι τῷ μῆδὲ τοῦτο γινώσκειν, ὅτι ἀγνοοῦμεν, 18 εἶτα πάλιν
 ὑποστρέψαντες ἐκ τῆς ἐν ἀφασίᾳ σιωπῆς 19 καὶ 20 συνιέντες, ὅτι
 ἠγνοοῦμεν, ἀφιστάμεθα λοιπὸν τοῦ περὶ 21 ἀγνώστου ζητεῖν. παν-
 5 νόητος δὲ πάλιν ὁ θεός ἐκ 22 τῶν φιλοδώρων προνοιῶν νοούμενος,
 ὅ τι ἐστί, καὶ 23-25 σωτήρ ἐστιν. 26 θέσιν δέ φασιν οἱ φιλόσοφοι
 καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα 27 εἶδη τῇ ὕλῃ· ἀφαίρεσιν δέ, ὅταν αἱ ποιότη-
 τες 28 ἀφαιρεθῶσι τῶν εἰδῶν οἷον γῆς τὸ βαρὺ, ὕδατος τὸ 29
 ὑγρόν. ὁ οὖν θεός, ὁ καὶ ταῦτα μετασχηματίζων, 30 ἢ πάντων θε-
 10 σις καὶ ἀφαίρεσις ἐστίν· θέσις μὲν πάντων 31 ὡς τὰ πάντα θεῖς 217 C
 καὶ ποιήσας καὶ ἰδρῦσθαι 32 παρασκευάζων, ἐν αὐτῷ γὰρ τὰ πάν-
 τα συνέστηκεν· 33 ἀφαίρεσις δὲ πάντων ἐστίν ὡς καὶ τὴν θέσιν
 αὐτὴν 34 τῶν ὄντων καὶ τὴν ποίησιν μεταρρυθμίζων καὶ

26 θέσιν: Cf DN 127,1 θέσιν - 29 ὑγρόν: Cf Epicur ep 1 (p 11,6); fr 30 (p.
 102,24) 27 ἀφαίρεσιν: Cf DN 127,2 29 θεός - 48 ἀπάντων: Vide Pach
 665 A sq 32 ἐν - συνέστηκεν: Cf Col 1,17; in DN 209,18 sq

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

19 καί: καὶ ἀπὸ τῆς σιγῆς εἰς φθέγγειν καταβαίνοντες MaxConf v 20 τοῦ:
 τὸ Lc περὶ: ὑπὲρ Wc 23-25 σωτήρ ἐστιν: 23 ἐκ τῶν δημιουργημάτων·
 ἐκ τῶν μὲν, ὅτι σωτήρ 24 ἐστίν· ἐκ τῶν δέ, ὅτι δημιουργός. καὶ θέσιν μὲν
 τὴν 25 ὑπαρξίν φησιν, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς πάντων οὔσης ὑπάρξεως Ma (e corr
 man alt) MaxConf v 26 θέσιν δέ φασιν οἱ φιλόσοφοι καί: λέγουσι δὲ καὶ οἱ
 φιλόσοφοι θέσιν Ma (e corr man alt) MaxConf v 28 sq γῆς τὸ βαρὺ, ὕδατος
 τὸ ὑγρόν: γῆς τὸ θερμὸν καὶ βαρὺ, τότε γὰρ ἔσται ὕδωρ FaLcLeFdMa(sed
 corr man alt)Wc(γὰρ om) 32 πάντα: ἅπαντα v

μετασκευάζων 35 καὶ ἀφαιρῶν ἐκ τῶν τεθειμένων τὰ 36 κατὰ φύσιν. εἰ γὰρ ὁμολογεῖται πάντα τὰ ἐν γενέσει πάντως 37 καὶ φθείρεσθαι, αὐτὸς δὲ πλούτῳ ἀγαθότητος τῶν 38 μὲν ἀνείλε καὶ τὸ φθαρτὸν ὡς ἀγγέλων καὶ ψυχῶν, 39 τῶν δὲ τὸ φθαρτὸν 40 εἰς ἀθανασίαν μετὰγει ὡς τὰ σώματα ἡμῶν ἐν 41 τῇ ἀναστάσει. δῆλον ὡς αὐτὸς ταῦτα ἡμῶν ὑπάρχων 42 αὐτὸς καὶ ὑπὲρ θεσιν ἐστὶ καὶ ἀφαίρεσιν θεμέλιος 43 καὶ ῥίζα πάντων ὄν, οὐ τοπικῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ 44 αἴτιον, οὔτε ἀφαίρεσις ὄν, ὣν αὐτὸς ἔχει. 45 τὸ γὰρ 217 D ἀθάνατον καὶ 46 ἀκατάληπτον καὶ ἄγνωστον καὶ ὅσα τοιαῦτα ἔχει 47 οὐχ ὡς μὴ ὄν τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ κατὰ ἰδιότητά τινα 48 10 πᾶσιν ἄρρητον καὶ ἀνεπινόητον. ἐξήρηται γὰρ τῶν 49 ἀπάντων ὡς ἀφηρημένος τῶν ὄντων καὶ ὑπ' οὐδενὸς 50 νοούμενος τῶν ἐν δημιουργίᾳ ἢ καταλαμβανόμενος 51 ὡς αὐτὸς ἑαυτὸν ἀρπάσας διὰ τῆς ἀπειρίας. οὐ γὰρ 52 ἐστὶν αὐτοῦ πέρας.

---

42 ὑπὲρ θεσιν ἐστὶ καὶ ἀφαίρεσις: Cf DN 127,2   43 οὐ τοπικῶς: Cf DN 138,10; 213,10   48 ἐξήρηται: Cf DN 110,6; 115,12; 115,18; 117,4 et al   49 ἀφηρημένος: Cf DN 117,11 et al   51 ὡς - ἀπειρίας: Vide Pach 665 B ἀπειρίας: Cf DN 109,11; 110,9 et al

---

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

36 πάντα τὰ: τὰ MaxConf v   37 καὶ: om Wc   39 φθαρτὸν: ἄφθαρτον Wc φθαρτὸν εἰς ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν Ma(e corr man alt) MaxConf v   41 ἡμῶν: ἡμῖν v   42 ἀφαίρεσιν: ἀφαίρεσιν καὶ MaxConf v   44 ἀφαίρεσις: ἀφαίρεσις αὐτὸς MaxConf v   45 ante τὸ add αὐτὸ γὰρ ἀθάνατον αὐτὸς ἔχει v   48 ἐξήρηται: ἐξήρηται Wc

(in μονή - DN 127,3)

52 Σημείωσαι τὸ ἐν ἀλλήλαις εἶναι 53 κατὰ τινα μονὴν καὶ ἰδρυσιν τὰς θείας ὑποστάσεις 54 ὡς τό· ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί. I οὕτω καὶ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὁ ἀπόστολος 2 φησίν. 220 A

---

52 - 2 Cf Pach 665 B 52 ἐν ἀλλήλαις: Vide DN 127,2 54 ἐγὼ - ἐμοί: Vide Joh 14,10.11; cf Joh 10,38; 14,20; 17,21 1 sq Cf II Cor 3,17

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

48 πῶς - 2 φησίν: schol in ἀγνωσία (DN 127,1) FaLcLeFdMaWc v 52 σημειώσαι: σημειωτέον MaxConf σημείωσαι δὲ v ἀλλήλαις: ἀλλήλοις Wc 2 φησίν: λέγει v post lin 2 inser in καθάπερ φῶτα λαμπτήρων (DN 127,4): 3 ὅλος ὁ νοῦς τοῦ 4 πατρὸς τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. παράδειγμα εἶπεν 5 ἐπὶ τῆς ἁγίας τριάδος, ὡσπερ τριῶν τινων λύχνων, 6 φησίν, ἢ κηρῶν ἡμμένων ἐν τινι ναῷ ἢ οἴκῳ, ταῖς 7 μὲν ὑποστάσεσι διακεκριμένων, ἡγουν κεχωρισμένων 8 ἀλλήλων· ἄλλος γὰρ καὶ ἄλλος λύχνος ἐστὶν ἰδικῶς ὁ 9 καθείς· τῷ δὲ φωτὶ ἠνωμένην ἔχουσι καὶ ἀχώριστον 10 τὴν κοινωνίαν τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐνεργείας· καὶ 11 οὐδεὶς δύναται ἐν τῷ οἴκῳ ἐν τῷ ἀέρι αὐτοῦ διακρίναι 12 καὶ εἰπεῖν, ποῖον μὲν ἐστὶ φῶς τοῦδε τοῦ λύχνου, 13 ποῖον δὲ τοῦ ἐτέρου. ταῦτα εἰπὼν, μετέρχεται λοιπὸν 14 ἐκ τοῦ τριαδικοῦ εἰς τὸν τῆς οἰκονομίας λόγον, καὶ 15 τὴν ἐνδοξον ἔξοδον τοῦ θεοῦ λόγου τὴν ἐκ πατρὸς 16 κατὰ τὴν αὐτοῦ φωνὴν τὴν φάσκουσαν, ὅτι· ἐκ τοῦ 17 πατρὸς μου ἐγὼ ἐξῆλθον, καὶ πρὸς τὸν πατέρα 18 μου ὑπάγω, σαφηνίζει καθὰ φησίν· ἀλλ' εἰ καὶ 19 τὸν ἕνα τις τῶν πυρσῶν ὑπεξάγοι τοῦ δωματίου, 20 συνεξελεύσεται καὶ τὸ οἰκεῖον ἅπαν φῶς, οὐδὲν 21 τῆς τῶν ἐτέρων φώτων ἐν ἑαυτῷ συνεπισπώμενον 22 λαμπηδόνος, ἢ τὸ ἑαυτοῦ τοῖς ἐτέροις καταλείπον. 23 ἔλθων γὰρ ὁ υἱὸς ἐκ τοῦ πατρὸς 24 καὶ ἐπιδημήσας ἐν τῷ κόσμῳ οὐδὲ τὸν πατέρα καὶ 25 τὸ πνεῦμα συνήγαγεν ἐν ἑαυτῷ, οὐδὲ μὴν τῶν οἰκειῶν 25 τι ἐξελθὼν ἐκείνοις κατέλιπεν, ἀλλ' ἀδιαίρετον τῆς 26 ἑαυτοῦ μονῆς ἐποίησατο τὴν ἔξοδον v

(in *ὑπερουράνια φῶτα* - DN 128,6)

- 220 C 39 Ὅτι καὶ τὰς 40 ψυχὰς καὶ τοὺς νόας ἅπαντας ὑπερουράνια φῶ-
τα καλεῖ 41 καὶ φησιν ἐνοῦσθαι τὰς ζώσας οὐσίας ταύτας 42 ἀπά-
220 D σας, ὡς εἴρηται ἐν τῷ παραδείγματι τῶν 43 ἐν οἴκῳ τινὶ πολλῶν
λαμπτήρων, ἀλλήλαις ἀμιγῶς τε 44 καὶ ἀσυγχύτως θεοειδεῖς τε
οὔσας καὶ 45 μετεχούσας ἀναλόγως ἑαυταῖς τῆς τοῦ θεοῦ ὑπερη- 5

39-47 Cf Pach 668 A 39 τὰς - 40 ἅπαντας: Cf DN 128,4 sq 42 ἐν τῷ -
43 λαμπτήρων: Cf DN 127,4-12 43 sq ἀμιγῶς τε καὶ ἀσυγχύτως: Cf DN
128,9 44 θεοειδεῖς - 46 ἐνώσεως: Cf DN 128,5-7

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 39 inser in *δωματίου* (DN 127,13): *οἰκήματος* FaLcFd inser in *τὴν ὑπερουσίον ἔνωσιν* (DN 128,3): 27 *αἱ τῶν σωματῶν* 28 *ἐνώσεις τῶν τε στοιχειωδῶς θεωρουμένων καὶ τῶν* 29 *ἄλλως πῶς μιγνυμένων δυνάμεσι καὶ ποιότησι τὸ* 30 *παρηλλαγμένον ἔχουσιν, καὶ ἕτερόν τι παρὰ τὴν τῶν* 31 *ἀπλῶν φύσιν ἢ τούτων ἔνωσις ἀποτελεῖ. ὡσαύτως* 32 *καὶ αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις τὸ ἑτεροειδὲς κατὰ τὴν κίνησιν* 33 *διάφορον ἔχουσιν. καὶ μὴν καὶ αἱ τῶν ἀγγέλων πρὸς* 34 *τὰς θείας ἐλλάμψεις ἐνότητες τὸ ἀνὰ μέρος καὶ ἀνάλογον* 35 *ταῖς οἰκείαις τάξεσιν ἔχουσιν. ἢ δὲ ἐν τῇ ἀγίᾳ* 36 *τριάδι θεότης καὶ ὅσα ταύτης οὐδενὶ τῶν εἰρημένων* 37 *διακοπτομένη ἢ ἑαυτῆς διαφέρουσα εἰκότως* 38 *ὑπὲρ ταύτας τὰς ἐνώσεις εἶναι δοξάζεται* MaxConf v 39-47 lem: *ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ψυχαῖς* (DN 128,4) FaLcLeFdMaWc καὶ *ὑπερουράνια φῶτα* (DN 128,5 sq) v 39 *ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι* MaxConf v 40 *ἅπαντας:* om Wc 41 *ζώσας: ζωούσας* Le(sed corr)Ma(e corr) MaxConf v 43 *ἀλλήλαις: ἀλλήλοισ* MaxConf v 44 *ἀσυγχύτως: ἀσυγχύτως ἐνουμένων* Ma(e corr) MaxConf v 45 *ἑαυταῖς: ἑαυτὰς* Le(sed corr)

νωμένης 46 ένωσης, ἄστινας δὲ ενώσεις δηλονότι ἐπὶ τὰ 47 ἀσώματα, ἃ καὶ δι' ἀλλήλων ἀσυγχύτως χωρεῖ.

(in ὑπερουσίου θεογονίας - DN 128,10)

48 Ὅτι ὑπερούσιον 49 θεογονίαν καὶ πηγῆν τὸν πατέρα καλεῖ· καὶ ὅτι 50 οὐκ ἀντιστρέφει τὰ ὀνόματα.

(in ενώσεις - DN 128,14)

- 5 I Τὰ περὶ τῆς ἀφράστου 2 τριάδος μέχρι τριῶν ὑποστάσεων προ- 221 A
 ὁδου νῦν 3 θεολογεῖ, ὅτιπερ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ κινήθεις ἀχρόνως καὶ
 ἀγαθοπρεπῶς 4 καὶ ἀγαπητικῶς προῆλθεν εἰς διάκρισιν ὑποστά-
 σεων, 5 ἀμερῶς τε καὶ ἀμειώτως μείνας ἐν τῇ οἰκείᾳ ὀλότητι

48-50 Cf Pach 668 A sq 49 πηγῆν: Cf DN 128,11 50 οὐκ ἀντιστρέφει:

Vide DN 128,11 221,1 τὰ - 11 πηγῆ: Cf supra, 216,33-40

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

46 ἄστινας δὲ: ἄστινας MaxConf v ενώσεις: τὰς ενώσεις FaLcLeFdMaWc
 47 ἀσώματα: σώματα Fd χωρεῖ: χωρεῖ· σημείωσαι δὲ τὸ περὶ ψυχῶν Fa
 (τὸ om)LcLeFd 48-50 lem: ἀλλ' ὅτι (DN 128,10) Fa τῆς ὑπερουσίου θεογο-
 νίας (DN 128,10) Le 48 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι MaxConf v 49 θεογονίαν
 καὶ πηγῆν τὸν πατέρα καλεῖ: θεογονίαν τὸν πατέρα λέγει καὶ πηγῆν MaWc
 221,1-29 lem: εἰ (DN 128,15) FaLcLeFdMaWc ενώσεις τε καὶ διακρίσεις (DN
 128,14 sq) v 3 ὅτιπερ: om Ma(add man alt)Wc ἀχρόνως καὶ ἀγαθοπρε-
 πῶς: ἀχρόνως Max Conf v

6 ὑπερῆνωμένος καὶ ὑπερηπλωμένος, τοῦ οἰκείου ἀπαυγάσματος 7
 εἰς ὕπαρξιν προελθόντος ὡς εἰκόνας ζώσης, 8 καὶ τοῦ παναγίου
 πνεύματος προσκυνητῶς καὶ ὑπεραενάως 9 ἐκπορευομένου ἐκ τοῦ
 πατρὸς, ὡς μυσταγωγεῖ ὁ 10 κύριος. ἀγαθότητι δὲ ἐπληθύνθη ἐπὶ 5
 τρισυπόστατον 11 θεαρχίαν ἢ αἰτία πάντων καὶ πηγῆ. ταῦτα καὶ
 ὁ 12 θεολόγος Γρηγόριος ἐν τοῖς κατὰ Εὐνομίου 13 φησίν. ἔστι δὲ
 καὶ κατ' ἄλλον λόγον θεία διάκρισις, 14 ἢ διὰ πλῆθος ἀγαθότητος
 221 B πρόοδος τοῦ θεοῦ εἰς τὴν 15 πολυεΐδειαν τῆς δημιουργίας τῆς ἀ-
 οράτου καὶ τῆς ὁρατῆς. 16 κοιναὶ δὲ εἰσι τῆς τρισυποστάτου καὶ
 διακεκριμένης 17 ἐνάδος αἱ δημιουργικαὶ πρόνοιαί τε καὶ ἀγαθό- 10
 τητες. 18 ἢ γὰρ παμβασιλὶς τριάς ἐν μεθέξει τῶν 19 δυναμένων
 μετέχειν γίνεται ἀσχέτως τε καὶ ἀμεθέκτως· 20 ταῦτὸν γὰρ δη-
 λοῖ ἐκάτερον. μετέχεται γὰρ 21 ὁ θεὸς ἀσχέτως οὐ κατεχόμενος ἐν

---

6 τοῦ οἰκείου ἀπαυγάσματος: Cf supra, 216,38 sq 8 ὑπεραενάως: Cf supra,
 213,28 sq 9 ἐκπορευομένου ἐκ τοῦ πατρὸς: Cf supra, 189,47; 216,40 9 sq
 ὡς - κύριος: Cf Ps 104(103),30; Sap 7,22-8,1; Joh 15,26; I Cor 2,12 10 ἀγα-
 θότητι δὲ ἐπληθύνθη: Cf DN 128,16 11 ταῦτα - 13 φησίν: Cf Gr Naz or 29,
 2 (SC 250, 178-181) 13 ἔστι - 17 ἀγαθότητες: Vide Pach 668 C 18 παμ-
 βασιλὶς τριάς: Cf supra, 192,33 sq

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

11 καὶ πηγῆ: πηγῆ FaLcLeFdMaWc 12 Εὐνομίου: Εὐνομίου λόγοις v
 13 καὶ: om Lc(sed ss) 14 πρόοδος: πρόοδοι LeFdMa(sed corr) 15 τῆς
 ὁρατῆς: ὁρατῆς MaxConf v 16 καὶ: om FaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc
 19 δυναμένων: δυνάμεων FaLeFd MaxConf

τόπω τῷ μετέχοντι 22 οὐδ' αἰσθητῶς μετεχόμενος, ἀλλ' ὅλως ἐν
 μετοχῇ 23 ἐκάστου ὃν καὶ ἐξηρημένος τῶν πάντων, ὡσπερ 24
 φωνῆς μεγάλης γενομένης ἅπαντες μετέχουσιν οἱ 25 παρόντες
 κατὰ τὴν οἰκείαν δύναμιν καὶ ἀνὴρ καὶ 26 νήπιον καὶ ἄλογα, ἀλλ'
 5 οἱ μὲν ἔρρωμενέστερον, οἱ 27 δὲ ἀμυδρότερον πρὸς τὴν τῆς ἀκου-
 στικῆς ἐνέργειαν, 28 καὶ ἔστι μεθεκτὴ ἡ φωνή καὶ ἐφ' ἑαυτῆς ἀ-
 μέθεκτος 29 μείνασα.

---

23 ὡσπερ - 29 μείνασα: Vide Pach 668 D 24 φωνῆς μεγάλης γενομένης:
 Cf Esther 1,1e

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

22 ὅλως: ὅμως Fa ὅλος LcMaWc MaxConf v 23 πάντων: ἀπάντων Max
 Conf v post lin 29 inser in ἀμεθέκτως (DN 129,3): 30 τὸ κατ' 31 οὐσίαν μὲν
 ἢ θεότης οὐ μετέχεται οὔτε νοεῖται. μεθεκτὴ 32 δὲ ἐστὶν ἐν τῷ ἐξ αὐτῆς
 εἶναι τὰ πάντα καὶ 33 ὑπ' αὐτῆς συνέχεσθαι εἰς τὸ εἶναι MaxConf v post
 lin 33 inser in ἐκτυπωμάτων (DN 129,8): 34 παραδειγματικῶς 35 φησι, πῶς
 ἀμεθέκτως μετέχεται ὁ θεός MaxConf pars 1 v post lin 36 inser in σφραγίς
 (DN 129,13): 36 ἀντίθεσις καὶ λύσις 37 ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς σφραγι-
 δος MaxConf pars 1 v post lin 37 inser in ἀπομόργματα (DN 129,15): 38
 ἀπομόργματα ἐνταῦθα τὰ ἐκτυπώματα 39 λέγει MaxConf pars 1 v post
 lin 39 inser in μήτε ἀντίτυπα (DN 129,16 sq): 40 ὡς λίθοι καὶ ξύλα ἢ πάλιν
 41 τὰ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας, ὧν οὐδὲν ἐπιδέχεται τὴν ἐκ 42 δακτυλίου σφραγιδα
 MaxConf v

(in διακρίεται - DN 130,5)

221 D 43 Ὅτι διακρίεται τῆς 44 ἁγίας τριάδος ἢ ἐνανθρώπησις τοῦ λόγου.

(in καθ' ἡμᾶς - DN 130,5)

46 Ἐνταῦθα περὶ τῆς οἰκονομίας πάλιν 47 διαλαβὼν τῷ θεῷ λό-
γω μόνῳ ταύτην προσάπτει, 48 μήτε τοῦ πατρὸς μήτε τοῦ ἁγίου
πνεύματος ἐπικοινωνησάντων 49 πλὴν κατὰ βουλήν μόνην. 49 5
σημειῶσαι δὲ τὴν 50 ἀκριβῆ τῆς οἰκονομίας διήγησιν, ὅτι οὐσιώθη
ὁ 51 ὑπερούσιος θεὸς λόγος ἀναλλοιώτως, ἐπεὶ μεμένηκε 52 θεός,
καὶ οὐσιώθη καθ' ἡμᾶς ἐξ ἡμῶν ὀλικῶς, τουτέστι 53 σῶμα καὶ
ψυχὴν λογικὴν κατ' ἀλήθειαν ἐσχηκώς· 54 καὶ ὅτι ὁ θεὸς λόγος

43-44 Cf supra, schol in DN 122,7 (212,23 sq) 46-224,7 Cf Pach 669 B 48
μήτε - ἐπικοινωνησάντων: Cf DN 130,8 sq 51 ἀναλλοιώτως: Cf DN 130,
11 52 καθ' ἡμᾶς ἐξ ἡμῶν ὀλικῶς: Vide DN 130,5 sq

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

43 sq schol: om Ma lem: διακρίεται δέ (DN 130,5) v 43 ὅτι: σημειώ-
σαι, ὅτι MaxConf v 44 λόγου: λόγου ὀλικῶς καὶ ἀληθῶς MaxConf v 46
-224,7 lem: τὸ (DN 130,5) Fa τὸ καθ' (DN 130,5) LcLe ἡμᾶς (DN 130,5) Fd
καθ' (DN 130,5) MaWc τὸ καθ' ἡμᾶς (DN 130,5) v 47 λόγῳ: om FaLcLe
FdMaWc μόνῳ: om v ταύτην προσάπτει: προσάπτει ταύτην Le 48
τοῦ πατρὸς: πατρός FaLcLeFdMaWc v τοῦ ἁγίου: ἁγίου FaLeFd 50 ὅτι:
[ἔτι] v 51 λόγος: ὁ λόγος Fd 52 θεός: ὁ θεός FaLe(sed corr) 54 ἐστίν:
ἐστὶν [κατ' ἀλήθειαν] v

ἐστὶν ὁ 1 παθῶν, δηλονότι σαρκί· καὶ ὅτι ἀνθρωπικὴ αὐτοῦ 2 ἐστὶ 224 A
 θεουργία πάντα τὰ ἐν τῇ οἰκονομίᾳ· καὶ ὅτι 3 οὐκ ἐκοινώνησεν εἰς
 ταῦτα ὁ πατὴρ οὔτε τὸ πνεῦμα, 4 εἰ μὴ εἰς τὴν εὐδοκίαν καὶ βού-
 λησιν 5 καὶ εἰς τὸ συνεργάζεσθαι τῷ υἱῷ τὰς 6 θεοσημείας. 6 ση-
 5 μείωσαι δὲ ταῦτα μάλιστα κατὰ Νεστοριανῶν 7 καὶ Ἀκεφάλων
 καὶ Φαντασιαστῶν.

---

1 παθῶν - 2 θεουργία: Cf DN 130,7   3 Cf DN 130,8   6-7 Νεστοριανῶν
 καὶ Ἀκεφάλων καὶ Φαντασιαστῶν: Cf schol in DN 113,7 (196,36-197,15);
 114,7 (197,33-51); 122,1 sqq (209,49-52); 125,21 sq (216,16-30)

Ha(defic)   FaLc   LeFd   MaWc   MaxConf   v

---

3 πνεῦμα: πνεῦμα τὸ ἅγιον MaxConf v   4 τὴν εὐδοκίαν καὶ βούλησιν: τῇ
 εὐδοκίᾳ καὶ βουλῆσει τῆς σαρκώσεως MaxConf v   5 υἱῷ: υἱῷ θεῷ Max
 Conf v   6 δὲ: om FaLcLeFd   ταῦτα: om FaLcLeFdMaWc   7 Φαντα-
 σιαστῶν: Φαντασιανῶν FaLcLeFdMaWc   post lin 7 inser in διακρίεται
 (DN 130,13): 8 τουτέστι κευρωσθαι τοῦ τριαδικοῦ 9 καὶ θεολογικοῦ λόγου
 τὸ καθ' ἡμᾶς ἐξ ἡμῶν ὀλικῶς 10 καὶ ἀληθῶς σαρκωθῆναι, τουτέστιν ὁ τῆς
 ἐνανθρωπήσεως 11 καὶ σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ λόγος, καὶ 12 δρᾶσαι καὶ
 παθεῖν ὅσα τῆς ἀνθρωπικῆς αὐτοῦ θεωρίας 13 ἐστὶν ἔκκριτα. ἀδιατηρητά
 φησι καὶ ἐξαίρετα, 14 τουτέστι καθαρὰ καὶ ἀδιάβλητα τῆς ἀνθρωπίνης 15
 αὐτοῦ φύσεως· ἄτινά ἐστι τόκος, νηπιότης, αὔξησις, 16 δίψα, κόπος, λύπη,
 δάκρυον, πτύελος, αἷμα, τρησις, 17 φθορά, ῥύσις, ἐκούσιος νέκρωσις, ἀ-
 φθελγία, ἀκίνησία, 18 καὶ τὰ ὅμοια. τούτοις γὰρ ὁ πατὴρ καὶ τὸ 19 πνεῦμα
 κατ' οὐδένα τρόπον ἢ λόγον κεκοινώνηκεν· 20 εἰ μὴ τις φαίη κατ' εὐδοκίαν
 τε καὶ βούλησιν v

(in *μυστικοῖς* - DN 131,3)

224 B 24 Κατὰ τὴν δύναμιν 25 τὴν ἐνυπάρχουσαν ἐν τῷ ἄρτῳ καὶ τῷ ποτηρίῳ.

(in *κρυφίότητα* - DN 131,8)

224 C 38 Ὅτι καὶ τὸ θεὸς ὄνομα οὐ δηλοῖ οὐσίαν, 39 οὐδὲ τί ἐστὶν ὁ θεός, ἀλλ' εὐεργεσίαν τινὰ εἰς 40 ἡμᾶς· καὶ ὅτι ἐκ τῶν μετοχῶν τῶν

---

40 ἐκ - 42 *ποιούμεθα*: Vide Pach 669 D

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 24 inser in *ἀνθρωπικῆς αὐτοῦ θεουργίας* (DN 130,7): 21 πῶς λέγει τὸν λόγον παθεῖν; 22 ὡς καὶ τὸ αἰ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν 23 περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς ἐξεθέμεθα MaxConf pars 1 v 24-25 schol: coll post 224,50 Fa om Ma lem: *ζωὴν* (DN 131,8) Fa incert Fd τοῖς δὲ ὡς *μυστικοῖς* (DN 131,3) v post lin 25 inser in *νοερὰν ἐνέργειαν* (DN 131,4): 26 τῶν περὶ θεοῦ λεγομένων 27 τὴν διάνοιαν μὲν ἀναπτύσσει ὁ ἱερὸς νοῦς, 28 ἤγουν ἐρμηνεύει ὁ τοῖς θείοις διόλου ἐνασχολούμενος 29 καὶ τοῖς γηϊνοῖς καὶ ἐμπαθέσιν ἀνεπιθόλωτος μένων, 30 αὐτοῖς δὲ τοῖς θείοις οὐκ ἄλλως ἐπιβάλλει ἢ κατὰ 31 ἀπόπασιν πάσης κινήσεως νοητικῆς τῶν ὄντων. 32 τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ὑπὲρ νοερὰν ἐνέργειαν εἰπεῖν, 33 τουτέστιν ὅταν τῷ ἀκαταλήπτῳ τοῦ θεοῦ πάντοθεν 34 περισχεθῆ, τότε καταλαμβάνει τὸ ζητούμενον MaxConf v post lin 34 inser in τὰ θεῖα (DN 131,5): 35 προσυπακουστέον ὀνόματα. 36 μετοχὰς δὲ φησιν, ὧν μετέχομεν, τὴν ἐξ αὐτοῦ τοῦ 37 θεοῦ παροχὴν MaxConf v 38-50 lem: τοῖς δὲ ὡς *μυστικοῖς* (DN 131,3) Fa *ζωὴν* (DN 131,8) LcLeFd *ὑπερούσιον* (DN 131,8) Wc incert Ma 38 καί: om Wc 39 οὐδὲ: οὔτε FaLcLeFdMaWc 40 καί: om Wc *μετοχῶν τῶν: μετεχόντων* LeFdWc

ὑπὸ τοῦ θεοῦ 41 δωρουμένων ἡμῖν καὶ τὰς περὶ θεοῦ ὀνομασίας 42 224 D
 ποιούμεθα· τὸ δὲ τί ἐστὶν ὁ θεὸς πᾶσιν ἐστὶν ἀνεπινόητον. 43 καὶ
 γὰρ ἡ θεία ὑπαρξις οὕτως ἀξίως ποσῶς 44 ὑμνηθήσεται, ὅτε πά-
 σης ἐνεργείας, καὶ τῆς 45 δραστικωτάτης, νοερᾶς δέ, πάντως ὑφ'
 5 ἡμῶν ἀπολυθεῖσα 46 δέξεται ἡμᾶς διὰ σιγῆς ἀγίας ἐπιβάλλοντας
 47 ταῖς ἐκείθεν ἐκφοιτώσαις δωρεαῖς. 47 θελήματι γὰρ τὰ 48 ὄν-
 τα παράγει, στάντων ἡμῶν βεβαίως ἐν τῇ τοῦ ἡμετέρου 49 νοῦ ἀ-
 διακρισία, ἣν ἐκάλεσε πρὸ ἐνὸς φύλλου γνῶσιν 50 ἐν ἀγνωσίᾳ.

(in πηγαία θεότης - DN 132,1)

5I Σημειῶσαι τὰ σεβάσματα 1 καὶ φρικτὰ ἐπὶ τῆς τριάδος ὀνό- 225 A
 10 ματα, 2 ὅτι πηγαία θεότης ὁ πατήρ, ὁ δὲ υἱὸς καὶ τὸ 3 πνεῦμα τὸ

43 ἡ θεία - 50 ἀγνωσία: Cf Pach 669 D sq 49 πρὸ ἐνὸς φύλλου: Cf DN 127,
 1 et supra, schol in DN 127,1 (216, 49 sq); DN 198,4; 198,12; Ep I, 157,4 51
 τὰ σεβάσματα - 3 βλαστοί: Vide Pach 672 A 2 πηγαία - 3 πνεῦμα: Vide DN
 132,1

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

41 καὶ: om MaWc 44 ὅτε: ὅτι Fa 46 δέξεται - 47 δωρεαῖς: coll post 49
 ἀδιακρισία (pro δέξεται scr δέξηται) FaLcLeFdWc δέξεται - 50 ἀγνωσία:
 man prim non legi potest Ma 48 στάντων: πάντων Wc βεβαίως: om Fa
 LcLeFdWc 49 πρὸ ἐνὸς φύλλου: πρὸ μικροῦ MaxConf v 51-225,25 lem:
 πάλιν, ὅτι μὲν ἐστὶ πηγαία (DN 132,1) FaLcLeFdWc v incert Ma 51 ση-
 μείωσαι: om FaLeFd 1 τριάδος: ἀχράντου τριάδος MaxConf v 3 πνεῦ-
 μα τὸ ἅγιον: ἅγιον πνεῦμα Fa(scr ἅγον πνεῦμα)LeFdMaWc

ἅγιον βλαστοί εἰσι τῆς θεογόνου θεότητος, 4 τουτέστι τοῦ πατρός, θεόφυτοι καὶ ἄνθη καὶ φῶτα 5 ὑπερούσια. μᾶλλον δὲ βλαστοὺς φησὶν εἰρησθαι ἐν 6 τῇ γραφῇ ἀπὸ τῆς περὶ τῶν ἐλαιῶν ὄπτασίας Ζαχαρίου, 7 τοῦ ἐνδεκάτου τῶν προφητῶν. δύο γὰρ κλάδους τῆς 8 ἐλαίας φασὶν οἱ Ἑβδομήκοντα, οἱ δὲ ἄλλοι ἐρμηνευταὶ 9 στάχνας 5 καὶ βλαστούς. φῶτα δέ, ἐν οἷς εἴρηται 10 πατὸς τῶν φώτων καὶ φῶς ἐκ φωτός. πατριὰν δὲ 11 λέγει τὴν οἰονεὶ πατρότητα. 12 καὶ γοῦν φησὶν ὁ ἀπόστολος· ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ 13 ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται. τὸ γὰρ εἶναι 14 τε πατέρας καὶ υἱοὺς καὶ ὀνομά-

---

3 βλαστοί: Vide DN 132,2 τῆς θεογόνου θεότητος: Vide DN 132,2 4 θεόφυτοι: Vide DN 132,2 4 sq ἄνθη καὶ φῶτα ὑπερούσια: Vide DN 132,3; Procl de mal sub 11,23 sq 6 ἀπὸ - Ζαχαρίου: Vide Pach 672 A ὄπτασίας Ζαχαρίου: Cf Zach 4,1-14 7 sq δύο - ἐλαίας: Cf Zach 4,12 9 στάχνας καὶ βλαστούς: Cf Gen 40,10; 41,5-7; Or hom 10,3 in Jer (73,14) 10 πατριὰν - 25 εἰπόντα: Cf Pach 672 B 10 πατὸς τῶν φώτων: Vide Jac 1,17 φῶς ἐκ φωτός: Vide symbolum Nicaenae synodi (DH 125: θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός); cf Ps 78(77),14 πατριὰν: Cf DN 132,6 12 sq ἐξ - ὀνομάζεται: Vide Eph 3,15

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

4 θεόφυτοι: θεόφυτα Wc 4 sq φῶτα ὑπερούσια: ὑπερούσια φῶτα Wc 6 περὶ τῶν: τῶν MaxConf v 7 ἐνδεκάτου: δεκάτου Fa τῶν προφητῶν: προφήτου FaLcLeFdMaWc κλάδους: κλάδου Fa 8 φασὶν: φησὶν FaLcLeFdMaWc 11 πατρότητα: πατρότητα. ἐπιφέρει γοῦν υἰότης MaxConf v 14 καὶ ὀνομάζεσθαι: ὀνομάζεσθαι MaxConf v

ζεσθαι ἄνωθεν ἔρρευσεν 15 ἐκ τοῦ πατρός μὲν φύσει τοῦ υἱοῦ, πα-
 τρός δὲ 16 πάντων δημιουργικῶς καὶ διδασκαλικῶς. ὅθεν καὶ 17 225 B
 ἀσώματοι καὶ νοητοὶ θεῶν πατέρες καὶ υἱοὶ διδασκαλικῶς 18 ἐν
 ἀγγέλοις καὶ δικαίοις, 19 ὡς καὶ ὁ ἀπόστολος δηλοῖ, πάντων πα-
 5 τέρων ἄρχοντος 20 τοῦ κυρίως πατρός, ἅτε καὶ τὴν τοιαύτην 21
 μέθεξιν δόντος, καὶ πάντων τῶν υἱῶν ἄρχοντος τοῦ 22 υἱοῦ, ἅτε
 καὶ αὐτοῦ μεθεκτοῦ ἐν τούτῳ γινομένου, 23 ὡς αὐτός φησιν· ἐφα-
 νέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς 24 ἀνθρώποις. ὅτι καλεῖται πατήρ ὁ
 αὐτὸν ἔχων υἱὸν 25 τὸν ταῦτα εἰπόντα.

---

17 ἀσώματοι καὶ νοητοὶ: Cf DN 132,10 19 ὡς καὶ ὁ ἀπόστολος δηλοῖ: Cf
 Ps 82(81),6; I Cor 8,5; Gal 3,26 23 sq ἐφάνερωσά - ἀνθρώποις: Vide Joh 17,
 6

Ha(defic) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

15 υἱοῦ: υἱοῦ ὄντος v 17 διδασκαλικῶς: διδασκαλικῶς καὶ ὑπερκειμένως
 MaxConf v 19 πάντων: πάντων τῶν v 22 καὶ: om Wc γινομένου:
 γενομένου FaLcLeFdMaWc post lin 25 inser in τοῖς αἰτιατοῖς (DN 132,14):
 26 αἰτιατά ἐστι πάντα τὰ παραχθέντα 27 εἰς κτίσιν, εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ
 γῆς. αἰτία δὲ 28 τὰ ὑπερόντα, τουτέστιν αἱ τρεῖς ὑποστάσεις τῆς ἁγίας 29
 τριάδος. πρόδηλον οὖν, ὅτι οὐδεμία ἐμφέρεια τούτων 30 πρὸς ἄλληλα,
 αἰτίων φησὶ καὶ αἰτιατῶν. καλῶς δὲ 31 προσέθηκε τὸ ἐνδεχομένας, οὐ γὰρ
 ἀπάσας v 26 αἰτιατά ἐστι πάντα τὰ παραχθέντα 27 εἰς κτίσιν, εἴτε ἐν
 οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς. αἰτία δὲ 28 τὰ ὑπερόντα, τουτέστιν αἱ τρεῖς ὑποστά-
 σεις τῆς ἁγίας 29 τριάδος. πρόδηλον οὖν, ὅτι οὐδεμία ἐμφέρεια τούτων 30
 πρὸς ἄλληλα, αἰτίων φησὶ καὶ αἰτιατῶν. καλῶς δὲ 31 προσέθηκε τὸ ἐνδε-
 χομένας, οὐ γὰρ ἀπάσας MaxConf pars 1 inser in ἐνδεχομένας (DN 132,
 15): καλῶς 31 προσέθηκε τὸ ἐνδεχομένας, οὐ γὰρ ἀπάσας MaxConf

(in πάσης θεολογίας - DN 133,5)

225 D 42 Ὅτι θεολογίαν 43 καλεῖ τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως. καὶ ὅτι
44 καθ' ἡμᾶς θεοπλαστίαν φησὶ τὴν Ἰησοῦ 45 σάρκωσιν. ταῦτα
κατὰ Νεστοριανῶν μάλιστα ἀνδρικῶς 46 αὐτὸν οὐσιωθῆναι· ὅρα
δέ, ὅτι ἐκ τῶν 47 παρθενικῶν αἱμάτων φησὶ τὸ σῶμα Ἰησοῦ 48

42-228,7 Cf Pach 672 D 44 καθ' ἡμᾶς θεοπλαστίαν: Cf DN 133,5 sq 45
sq ἀνδρικῶς αὐτὸν οὐσιωθῆναι: Vide DN 133,7 sq 47 παρθενικῶν αἱμά-
των: Vide DN 133,8 sq; Anast S viae dux XIII 4,23

Ha(inc a 44 +ν φησὶ) FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 42 inser in ὅτι περισσῶς καὶ οὐσιωδῶς προένεστι τὰ τῶν αἰτιατῶν
τοῖς αἰτίοις (DN 133,3 sq): 33 ὥστε οὐ 34 καλῶς λέγομεν ζῆν καὶ φωτίζε-
σθαι τὸ θεῖον. τοῦτο γὰρ 35 τοῦ ζῆν ἡμᾶς καὶ φωτίζεσθαι αἷτιον. οὐσιωδῶς
οὖν προένεστι 36 τῷ θεῷ, ἅπερ ἡμῖν κατὰ χάριν. τοῦτο γὰρ 37 σημαίνει τὸ
κατὰ μέθεξιν. λέγει γὰρ ὁ ἀπόστολος· 38 χάριτί ἐστε σεσωσμένοι, καὶ
ἡμεῖς μὲν σεσωσμένοι 39 λεγόμεθα. αὐτὸς δὲ ἡμῶν σωτὴρ ἐστίν. καὶ πάλιν·
40 ἀπὸ γὰρ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες 41 ἐλάβομεν MaxConf
pars 1 v 42-228,7 lem: incert Ha ἀλλὰ (DN 133,5) cett codd praeter MaxConf
ἀλλὰ καὶ τὸ πάσης θεολογίας (DN 133,5) v 42 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι LcLe
Fd MaxConf 43 τὰ περὶ: τὰ [περὶ] v 44 Ἰησοῦ: τοῦ Ἰησοῦ Wc τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ Ma MaxConf v 44 sq τὴν Ἰησοῦ σάρκωσιν: om Fa 45
μάλιστα ἀνδρικῶς: legi non potest Ha ἀνδρικικῶς: τὸ ἀνδρικικῶς Ma(e corr
man alt) MaxConf v 46 οὐσιωθῆναι: οὐσιωθῆναι λέγειν MaxConf v 47
-ν αἱμάτων φησὶ τὸ: non legi potest Ha Ἰησοῦ Suchla: lectio incert Ma τοῦ
Ἰησοῦ HaFaLcLeFdWc τοῦ κυρίου Ἰησοῦ MaxConf v

διαπλασθήναι. σημείωσαι δέ, πῶς φησι, πρεσβυτάτους 49 ἀγγέλους εἶναί τινας, καὶ πρῶτον αὐτῶν τινα 50 εἶναι. λέγει δὲ πρεσβυτέρους ἀγγέλους ὁ θεῖος Ἰωάννης 51 ἐν τῇ Ἀποκαλύψει. καὶ ἐπτὰ εἶναι τοὺς πρώτους 1 ἐν τῷ Γωβία ἀνέγνωμεν καὶ παρὰ 228 A
 5 Κλήμεντι βιβλίῳ 2 ε' τῶν Ὑποτυπώσεων. πρεσβυτάτους δὲ ἀγγέλους 3 εἶωθε καλεῖν τὰς ἀνωτάτας τρεῖς τάξεις, Θρόνους, 4 Χερουβίμ, Σεραφίμ, ὡς ἐν τῷ Περὶ τῆς οὐρανίας 5 ἱεραρχίας λόγῳ πολλάκις δηλοῖ. φησὶ δὲ ἐνταῦθα 6 μὴδὲ τῷ πρωτίστῳ τῶν ἀγγέλων ἐφικτὸν εἶναι τὸν 7 τρόπον τῆς ἐνανθρωπήσεως.

---

48 πρεσβυτάτους - 50 εἶναι: Cf DN 133,7 50 πρεσβυτέρους ἀγγέλους: Cf Apc 4,4; 8,2 51 ἐπτὰ - πρώτους: Cf Tobit 12,15; Apc 8,2 1 sq Vide Clem fr 5 2 πρεσβυτάτους - 5 δηλοῖ: Cf CH 26,9-21; 42,10; 42,18 5 φησὶ - 7 ἐνανθρωπήσεως: Cf DN 133,7 6 τῷ πρωτίστῳ τῶν ἀγγέλων: Cf DN 133,7

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

48 σημείωσαι δέ: om Ha lectio incert Ma 49 εἶναί τινας καί: non legi potest Ha 50 ὁ θεῖος Ἰωάν-: non legi potest Ha 51 τῇ: om HaFaLcLeFdWc 1 τῷ: om HaFa ἀνέγνωμεν: vix legi potest Ha 3 ἀνωτάτας: ἀνωτάτους Lc ἀνωτάτω MaxConf v θρόνους: om Fa 4 Χερουβίμ, Σεραφίμ: Σεραφίμ, Χερουβίμ v οὐρανίας: ἐν οὐρανοῖς HaFaLcLeFd 5 δηλοῖ: coll ante 4 ἐν MaxConf v 6 μὴδὲ: μήτε cum v omnes codd praeter Wc

(in παθῶν - DN 134,2)

228 C 36 b Πάθος λέγει, ὡς οἶμαι, τὴν εἰς τὰ θεϊότερα ἔκστασιν.

36 b ἔκστασιν: Cf DN 141,11 sq

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

ante lin 36b inser in ἐν ἄλλοις (DN 133,13): 7b σημειῶσαι, ὅτι καὶ ἕτερα εἰσὶ τούτου συντάγματα MaxConf pars 1 inser in καθηγεμόνι (DN 133,13): 9 καθηγεμόνα τὸν ἅγιον Ἱερόθεον 10 αἰνίττεται, ὡς εὐθύς δηλοῖ. μετὰ γὰρ τὸν 11 Παῦλον ἐκ τούτου ὠφελήθη. λέγει δέ, ὅτι ἴσως παθῶν 12 τὰ θεῖα ἐκεῖνος οὕτως ἐνεπνεύσθη. τί δέ ἐστιν 13-15 παθεῖν τὰ θεῖα, εἰσόμεθα ἐκ τοῦ εἰρημένου· ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν. ὁ γὰρ παθῶν πείρα γινώσκεται τὸ προβαλλόμενον. 16 οἶον ὁ τυπτόμενος μᾶλλον τοῦ μόνον ἀκούσαντος, 17 οὐ μὴν καὶ τυπτηθέντος ποτέ, τίς ὁ τοιοῦτος 18 πόνος, γινώσκει καὶ μᾶλλον ἂν παραστήσειεν, 19 ὁποῖόν ἐστι τὸ ἄλλος, οὕτω καὶ ὁ δι' ἀποκαλύψεως 20 μωούμενος θεϊότερον ἐρμηνεύσει τὰ θεῖα MaxConf inser in παθῶν (DN 134,2): 20 τὸ δὲ παθεῖν 21 τὰ θεῖα τοιοῦτόν ἐστιν. εἴρηται τῷ ἀποστόλῳ· 22 συνταφῶμεν τῷ Χριστῷ, ἵνα καὶ συναναστῶμεν αὐτῷ 23 καὶ συμβασιλεύσωμεν. ὁ δὲ σταυρῶν ἑαυτὸν καὶ τὴν 24 ἑαυτοῦ σάρκα αὐτὸς τὰ στίγματα τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ 25 οἰκείῳ σώματι περιφέρει. εἰκότως οὖν καὶ συμβασιλεύει 26 τῷ Χριστῷ καὶ τὰ θεῖα αὐτοῦ θαρρεῖται μυστήρια, 27 ὅθεν καὶ ὁ ἅγιος Ἱερόθεος λέγεται μὴ μόνον μαθεῖν, 28 ἀλλὰ καὶ παθεῖν τὰ θεῖα. καὶ ὁ δι' ἀποκαλύψεως τὰ θεῖα 29 μωούμενος ἐξίσταται ἑαυτοῦ καὶ καλῶς λέγεται παθεῖν 30 τὸ ἐπωφελές τούτο πάθος, ἵνα θεοῦ γένηται καταγώγιον MaxConf pars 1 31 παθεῖν αὐτὸν ἔφη τὰ θεῖα, ὡς οὐ διδακτῶς 32 διὰ λόγων τὴν περὶ τούτων δέξασθαι μύησιν 33 λέγων, ἀλλὰ τῇ θεῖα ἐλλάμψει τυπωθῆναι καὶ οἶον 34 ἐνσημασθῆναι τῇ διανοίᾳ τὴν γνῶσιν τῶν ὑπὲρ φύσιν. 35 καὶ τὴν τοιαύτην τῶν θειοτέρων μύησιν συμπάθειαν 36 ἐκάλεσεν ἡγῶν συνδιάθεσιν MaxConf (228,9-36 schol in καθηγεμόνι [DN 133,13] v) 36 b schol: om MaxConf v lem: incert HaFd πάθος - τὴν: non legi potest Ha τὴν εἰς: om MaWc

(in πάντων - DN 134,7)

37 Τὰ θεῖα ταῦτα παρίστησι ῥήματα, 38 πῶς καὶ ὁ υἱὸς τὰ πάντα
 ἐστὶν ἐν πᾶσι καὶ κεφαλὴ 39 πάντων κατὰ τὸν ἀπόστολον. καὶ φη-
 σιν, ὅτι πάντων 40 ἐστὶ πλήρωμα καὶ συνοχεύς, τὴν ἀλληλουχίαν
 τῶν 41 δημιουργημάτων συσφίγγων, τουτέστι τὰ μέρη τῷ 42 παν-
 5 τί, ὡς τὸ πᾶν ὢν. ὡς τοῦ παντός συναγωγεύς, 43 καὶ μέρος εἰκό- 228 D
 τως, ἐπειδὴ καὶ πᾶν μέρος τοῦ παντός 44 ἐστὶ μέρος. καὶ οὔτε πᾶν
 οὔτε μέρος, ὡς μηδὲν ὢν 45 ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πᾶσαν

---

38 τὰ πάντα ἐστὶν ἐν πᾶσι: Cf I Cor 12,6; 15,28 38 sq καὶ prim - ἀπόστο-
 λον: Vide Pach 673 B κεφαλὴ πάντων: Cf I Cor 11,3; Eph 1,22 sq; 4,15; 5,
 23; Col 1,18; 2,10 39 sq ὅτι - συνοχεύς: Vide Pach 673 B 40 πλήρωμα:
 Cf DN 150,3 συνοχεύς: Cf Ep VII, 167,6 ἀλληλουχίαν: Vide DN 158,16;
 161,4; cf DN 152,17 41 sq Cf Pach 673 B sq 44 οὔτε πᾶν: Cf DN 134,8
 οὔτε μέρος: Vide DN 134,8 45 ὑπὲρ πᾶσαν οὐσίαν: Cf DN 134,17

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

37-7 schol: coll ante 232,23 κἂν Ma lem: incert HaFaFd ἢ πάντων αἰτία
 (DN 134,7) v 37 τὰ - παρ: in lit non legi potest Ha 38 πάντα ἐστὶν: πάν-
 τα MaxConf v καὶ κεφαλὴ: in lit non legi potest Ha 39 πάντων: vix legi
 potest Ha 40 πλήρωμα: vix legi potest Ha 41 συσφίγγων: vix legi potest
 Ha συσφίγγωντος Wc(sed corr) τὰ μέρη: τῷ μέρει Ha τῶν: τῶν Fa 42
 παντός: in lit vix legi potest Ha non legi potest Ma(man prim) παντός οὖν Max
 Conf v 43 μέρος (prim): μέρους Ma(sed corr man alt)Wc παντός: in lit vix
 legi potest Ha 43 sq τοῦ παντός ἐστὶ μέρος: om Le(sed add mg)

οὐσίαν. μέρη δὲ 46 ὅλου τοῦ κόσμου εἰσὶ τὰ κατ' εἶδος ὀρώμενα, ἀήρ, γῆ, 47 φυτὰ καὶ τὰ λοιπά. καὶ ἔστι μὲν οἷά τις τελεία λεγομένη 48 αὐτοῦ ἢ θεότης πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀτελείς, 49 ὡς παρὰ Ματθαίῳ· τέλειοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ τέλειός 50 εἰμι. πρὸς δὲ ἀγγέλους 229 A τοὺς τελείους οὐ τέλειος, 1 ἀλλ' ὑπερτέλειός ἐστι καὶ τελετάρχης 5 ὁ υἱός, ὡς 2 ἀρχῶν πάσης τελειότητος. 3 οὕτω καὶ εἶδος λέγεται ἐν τοῖς ἀνειδέοις καὶ ἀσωμάτοις, 4 ὡς τῆς εἰδοποιίας ἀπάσης δημιουργός καὶ 5 ἀρχὴ παντὸς εἶδους. πρὸς δὲ αὐτὰ τὰ εἶδη ἀνειδέος 6 καὶ ὑπὲρ εἶδος, ἐπειδὴ δεύτερα αὐτοῦ καὶ τὰ εἶδη 7 καὶ αἱ ἰδέαι.

---

47 τελεία: Vide DN 134,10 48 ἀτελείς: Cf DN 134,10 49 sq τέλειοι - εἰμι: Cf Mt 5,48 1 ὑπερτέλειος: Cf DN 134,11 τελετάρχης: Cf DN 134, 10 3 εἶδος: Vide DN 134,11 ἐν τοῖς ἀνειδέοις: Vide DN 134,12 4 sq δημιουργός - εἶδους: Vide Pach 673 C 5 ἀνειδέος: Vide DN 134,12 6 ὑπὲρ εἶδος: Vide DN 134,12

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

46 ὅλου: ὅλως Ma(sed corr man alt)Wc 47 φυτὰ καὶ τὰ λοιπά: φυτὰ Fa καὶ τὰ λοιπὰ καὶ φυτὰ Ma(sed corr man alt)Wc 48 αὐτοῦ ἢ: non legi potest Ma ἢ αὐτοῦ v πρὸς: non legi potest Ma ὡς πρὸς MaxConf v 50 εἰμι: εἰμι· καὶ ἐν εὐαγγελίοις ὁ κύριος HaFaLcLeFdMa(sed καὶ - κύριος eras man alt)Wc 229,2 τελειότητος: τελειότητος, ἐπειδὴ καὶ προτέλειος Ma(e corr man alt) MaxConf v 3 ἀσωμάτοις: ἀσώματος Ma(e corr) 4 τῆς εἰδοποιίας ἀπάσης (pro ἀπάσης scr πάσης FaLeFd): ἀπάσης τῆς εἰδοποιίας v 5 αὐτὰ: ταῦτα Ma(e corr man alt) MaxConf v 6 καὶ ὑπὲρ εἶδος: om Lc(sed add mg καὶ ὑπερείδεος) ὑπὲρ εἶδος: om FaLeFd

(in μέτρον - DN 134,15)

10 Μέτρον ἐστὶ τῶν ὄντων, ἐπειδὴ 11 πάντα ἐν αὐτῷ πεπερασται,
καὶ αἰὼν μάλιστα δικαίως 12 ἂν λέγοιτο. εἰ γὰρ αἰὼν λέγεται,
οἶον αἰὲ 13 ὄν, αὐτός ἐστιν ὁ αἰὲ ὄν. εἴρηται γάρ· σὺ δὲ ὁ αὐτός 14 229 B
εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. καὶ πάλιν· 15 ὁ ἀριθμῶν
5 πλήθη ἄστρων, καί· ὁ τὸν οὐρανὸν μετρῶν 16 σπιθαμῇ καὶ τὴν
γῆν δρακί. ποιητῆς δὲ 17 αἰώνων, ἅτε τῶν ἀγγέλων ποιητῆς ὄν,

---

10 μέτρον ἐστὶ τῶν ὄντων: Vide DN 134,15   11 αἰὼν: Vide DN 134,15
13 σὺ - ἐκλείψουσιν: Vide supra, 208,29 sq; Ps 102(101),28; Hbr 1,12   15 ὁ -
ἄστρων: Vide Ps 147(146-147),4   15 sq τὸν - δρακί: Cf Jes 40,12   16 sq
ποιητῆς δὲ αἰώνων: Cf DN 118,15 sq (αἰώνων αἴτιον)   17 ἅτε - ὄν: Cf DN
190,3-10

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 10 inser in ἀφορίζουσα (DN 134,14): 8 ἀφορίζουσα ἀντὶ τοῦ διακρί-
νουσα καὶ πρὸς τὸ ἡ ἀσύγχυτον διασώζουσα MaxConf v   10-42 lem: incert
Ha καὶ μέτρον Fa (DN 134,15) καὶ μέτρον ἐστὶ (DN 134,15) v   10 μέτρον:
non legi potest Ha   11 πάντα ἐν αὐτῷ: πάντα ἐν ἑαυτῷ Wc ἐν αὐτῷ τὰ
πάντα v   πεπερασται - μάλ-: non legi potest Ha   12 οἶον: οἶονεὶ HaFaLc
LeFdMaWc v   αἰεὶ: ὁ αἰεὶ LcLeFd   12 sq αἰεὶ - ἐστιν: om HaFa   13 εἴρη-
ται γάρ: om MaWc   14 sq καὶ πάλιν - ὁ ἀριθ-: non legi potest Ha   15 καὶ
ὁ: καὶ v   16 δρακί: non legi potest Ha   17 sq ὄν: ὄν [ἀθάνατοι γὰρ οὗτοι,
καὶ] v

229 C 18 ἀθανασία, παράτασις, ἀειζωΐα, 19 αἰών, ἀλλ' οὐ χρόνος ἀτε-
 λεύτητος καὶ ἀεὶ ἐσόμενος 20 λέγεται. 34 σημείωσαι δέ, ὅτι ἀν-
 αλλοιώτως καὶ 35 ἀσυγχύτως ἐκοινωνήσεν ἡμῖν καὶ ἀπαθῶς, καὶ
 ὅτι ἐν 36 τοῖς φυσικοῖς ἡμῶν ἔμεινεν ὑπερφυῆς καὶ ἐν τοῖς 37 κατ'

---

18 ἀθανασία: Vide DN 190,6 παράτασις: Cf DN 113,9 ἀειζωΐα: Cf DN
 190,6 (app crit) 19 αἰών: Vide supra, 229,11 sq; DN 134,15 34 ἀναλ-
 λοιιώτως: Vide DN 135,5 35 ἀσυγχύτως: Vide DN 135,5 35 sq ἐν τοῖς
 φυσικοῖς ἡμῶν: Vide DN 135,7 36 ὑπερφυῆς: Vide DN 135,7 36 sq ἐν -
 ὑπερούσιος: Vide DN 135,8

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

18 ἀθανασία: ἡ ἀθανασία HaFaLcLeFdMaWc [ἡ] ἀθανασία v -τασις, ἀει-:
 non legi potest Ha ἀειζωΐα: ἐναειζωΐα FaLcLeFdMaWc 19 οὐ χρόνος: ἄ-
 χρονος Wc ἀεὶ: ἀεὶ ὦν MaWc 20 λέγεται: λέγεται. οὐ κατὰ τοῦτο οὖν
 λέγεται αἰών, κατὰ 21 τὸν χρόνον τὸν τέλος ἔχοντα, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀεὶ ὦν
 22 εἰς αἰῶνας τέλος οὐκ ἔχοντας MaxConf v post lin 22 inser in ὑπερπλή-
 ρης (DN 134,16): 23 ὅπερ εἶπεν ἄνω ἀτελής 24 δὲ ἐν τοῖς τελείοις, ὧδὲ φησιν
 ὑπερπλήρης ἐν 25 τοῖς πλήρεσιν. καὶ τὸ ἀτελής οὖν οὕτως ὀφείλεις 26 νοεῖν
 ὑπερτέλεια ἐν τοῖς τελείοις MaxConf pars 1 v post lin 26 inser in ἕως φύ-
 σεως (DN 135,2): 27 ὄρῳ, πῶς φησιν· ἐπειδὴ καὶ 28 ἕως φύσεως ἐλήλυθεν,
 φύσεως μὲν τῆς ἡμετέρας. 29 νόησον καί, ὅτι τὸ φύσεως οὐ καλῶς λέγομεν
 ἐπὶ 30 θεοῦ. ἰδοῦ γάρ, πῶς φησιν· ἕως φύσεως κατηγήλθεν, 31 τουτέστιν· ἕως
 ἐκείνου ἔφθασε τοῦ ἀτιμοτέρου καὶ 32 οὐπερ αὐτὸς οὐκ ἐκέκτητο. 32
 σημείωσαι τὰς ἐμφάσεις 33 τῶν λέξεων MaxConf pars 1 v 34-42 schol in
 ἀναλλοιώτως (DN 135,5) MaxConf v 34 σημείωσαι δέ: σημείωσαι Ha
 MaxConf v ὅτι: ὅτι καὶ Ha 35 ἡμῖν: om MaWc καὶ prim: om Ha

οὐσίαν ὑπερούσιος καὶ εἶχε τὰ ἡμῶν ὑπὲρ ἡμᾶς, 38 οἶον τὸ ἐκ
 παρθένου, τὸ ἀναμάρτητον, τὸ ἐν ἐξουσίᾳ 39 θεοῦ λαλεῖν καὶ πάν-
 τα πράττειν, τὸ περιπατεῖν 40 ἐπάνω τοῦ ὕδατος καὶ ὅσα τοιαῦτα.
 σημεῖωσαι οὖν, 41 ὅτι οὐδεὶς οὕτω θεολογεῖ περὶ τῆς οἰκονομίας
 5 κατὰ 42 Νεστοριανῶν καὶ Ἀκεφάλων καὶ Φαντασιαστῶν. 229 D

---

37 ἡμῶν ὑπὲρ ἡμᾶς: Vide DN 135,8 sq 39 sq τὸ - ὕδατος: Cf supra, 216,24;
 Mt 14,22-33; Mc 6,45-52; Joh 6,16-21 41 περὶ τῆς οἰκονομίας: Vide supra,
 221,46 41 κατὰ - 42 Φαντασιαστῶν: Vide supra, 224,6 sq

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

37 ὑπερούσιος: ὑπερουσίως HaFaLcLe(sed corr)Fd 39 τὸ περιπατεῖν: om
 LeFd 40 ἐπάνω τοῦ: ὑπὲρ FaLcLeFdMaWc 41 ὅτι: om HaFaLcLeFdMa
 Wc οὐδεὶς: οὐδεὶς γὰρ HaFaLcLeFdMaWc 42 Φαντασιαστῶν: Φαντα-
 σιανῶν HaFaLcLeFdMaWc

(in ἕως φύσεως - DN 135,2)

229 C 42 b Περὶ τῆς οἰκονομίας σημειῶσαι δέ, ὅτι οὐ κυρίως λέγεται ἐπὶ θεοῦ τὸ φύσεως.

---

42 b Cf supra, schol 216,16-30; 221,43-44; 221,46-224,5

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

229,42 b schol: om Ma pro schol scr: 27 ὀρῶς - 33 λέξεων MaxConf pars 1
v; vide supra, p 192, app crit lem: incert Fa ὄθεν (DN 135,2) HaLcLeFd τὸ:
om Ha post lin 42 b inser in κοινὰ (DN 135,11): 43 κοινὰ καὶ ἠνωμένα τὰ
τῆς 44 ἀγίας τριάδος ὀνόματα, ὅσα ἐκ τῶν αὐτῆς δωρεῶν 45 τῶν εἰς τὰ
μετ' αὐτὴν ὀνομάζονται. ἄστινας δωρεὰς 46 διακρίσεις φησὶ καὶ οἰονεὶ πλη-
θυσμούς MaxConf v post lin 46 inser in πολλαπλασιάζεται (DN 135,16): 47
τοῦτο κατὰ Φαντασιαστών 48 πολλαπλασιάζεσθαι λέγεται τὸ ἓν. ἐπειδὴ
γὰρ ἐξ 49 αὐτοῦ ἅπαντα καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, 50 καὶ αὐτὸς
ἐστὶ κεφαλὴ πάντων τῶν ὄντων καὶ αὐτὸς I τὰς ὄλας οὐσίας παρήγαγεν,
εἰκότως πολλαπλασιάζεσθαι 2 λέγεται διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ γενομένων, 3
ὅταν καὶ πάντων ὑποταττομένων τῷ πατρὶ αὐτὸς λέγεται 4 διὰ τῶν παρ'
αὐτοῦ γενομένων τῷ πατρὶ ὑποτάττεσθαι, 5 ὡς φησὶν ὁ ἀπόστολος· τότε
καὶ αὐτὸς 6 ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται. καὶ ὁ τοιοῦτος ἐν τῷ πληθυσμῷ 7 τῆς
πάντων παραγωγῆς ἔμεινεν εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ἐν τῇ 8 ἀνελαττώτῳ χύσει τῶν
αὐτοῦ μεταδόσεων ἐν τῷ 9 παντὶ μέρος ἴον καὶ μηδὲν ἴον τοῦ παντός. ἔστι
γὰρ 10 ὑπερούσιος καὶ ἡμῖν ἀνέφικτος. ἐρμηνεύει δὲ αὐτὸ II ὑποκατιῶν
MaxConf pars 1 v

(in λεγόμενοι θεοὶ - DN 137,2)

23 Τὸ κὰν θεοὶ πολλοὶ 24 καὶ κύριοι ὦσιν, πλὴν ἓνα θεόν, 25 πατέ- 232 B
ρα καὶ κύριον, καὶ ἓνα τὸν ἀληθῶς κύριον Ἰησοῦν, 26 τοῦτο δηλοῖ,
ὅτι ἡ πάντων αἰτία καὶ δημιουργὸς θεότης 27 κατὰ μετάδοσιν ἀ-
μέριστον καὶ ἀσκέδαστον τῆς 28 ἐπωνυμίας τῆς οἰκείας θεότητος
5 καὶ κυριότητος τοὺς 29 λεγομένους θεοὺς καὶ κυρίους προήγαγεν,

---

23 sq κὰν - ὦσιν: Vide Pach 677 A θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι: Vide DN 137,3;
I Cor 8,5 24 sq ἓνα - Ἰησοῦν: Cf DN 137,3 sq; I Cor 8,6 27 sq κατὰ -
κυριότητος: Vide Pach 677 A

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 23 inser in ἐνιαία (DN 136,6): 12 ἐνιαίαν ἔφη τῶν ἄλλων παραγωγὴν
13 δηλῶν ἅμα τῷ βούλεσθαι καὶ οὐ κατὰ μικρόν 14 τι καὶ μερικῶς κτισθῆ-
ναι ἥτοι πρὸς τὸ εἶναι ἐλθεῖν 15 τὰ γεγονότα. ἀνελάττωτον δὲ μετάδοσιν
ἔφη, ὅτι 16 κτίζων τὰ ὄντα ὁ θεὸς οὐδὲν τῶν οἰκείων μειοῖ ἀγαθῶν MaxConf
v inser in κοινός (DN 136,18): 19 ὁ ἅγιος Παῦλος FaLcFd 18 κοινός καθ-
ηγεμῶν 19 καὶ χειραγωγὸς ὁ ἀπόστολος Παῦλος δηλονότι· δι' αὐτοῦ 20 γὰρ
ἐπίστευσεν, ὡς ἔγνωμεν ἐν ταῖς Πράξεσιν. 21 καὶ σημειωτέον, ὅτι καὶ ὁ
ἅγιος Ἰερόθεος τῷ ἀγίῳ 22 Παύλῳ ἐμαθητεύθη MaxConf v inser in καθ-
ηγεμόνος (DN 136,18): 21 ὁ ἅγιος Ἰερόθεος FaLcFd 232,23-233,6 lem: in-
cert HaFa καὶ (DN 137,1) Lc γὰρ (DN 137,2) LeFdMaWc καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶ
λεγόμενοι (DN 137,2) v 24 ὦσιν: εἶεν HaFa(e corr)LcLeFdMaWc ἓνα θε-
όν: ἓνα εἶναι τὸν ἀληθῶς θεόν Ma(e corr man alt) MaxConf v 24-26 πλὴν+
+τοῦτο Ha 25 πατέρα καὶ κύριον: καὶ κύριον Ma(sed corr man alt)Wc καὶ
πατέρα καὶ MaxConf v 27 κατὰ+ +καὶ Ha 28 sq καὶ+ +λεγομένους Ha

- 232 C οὐ κατακερματισθείσης 30 τῆς θεότητος εἰς μέρη θεοτήτων ὡς χρυσὸς 31 εἰς νομίσματα πολλά, οὐδὲ τῶν πολλῶν θεῶν 32 συμπληρούντων τὴν αὐτοθεότητα, ὃν τρόπον τὰ 33 πολλά εἶδη τὸν ἓνα κόσμον· ἀλλὰ πληθύνεσθαι λέγεται 34 ὁ θεὸς τῷ καθ' ἕκαστον εἰς παραγωγὴν τῶν ὄντων 35 βουλήματι προνοητικαῖς προ- 5 ὁδοῖς πολλαπλασιαζόμενος, 36 μένειν δὲ ἀμερίστως ἐν ὥσπερ ἥλιος ἀκτίνας 37 πολλὰς ἐκπέμπων καὶ μένων ἐν τῇ ἐνότητι. εἴρηται 38 γὰρ καὶ περὶ τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης· ὁ καθ' 39 ἡμέραν μεριζόμενος, καὶ μὴ δαπανώμενος. καλῶς δὲ 40 ἐπὶ τῶν θείων εἴρηται τὰς ἐνώσεις τῶν διακρίσεων 41 ἐπικρατεστέρας εἶναι. καὶ 10 γὰρ οὐδεὶς τὸν νουνεχῶς 42 ἀκροώμενον περὶ θεοῦ, ἓνα δὲ περὶ αὐτοῦ
- 232 D ἀκούοντα 43 ὑπονοεῖν ἀσθένειαν οὔτε ἀπλοῦν ὡς ἀδύναμον. 44 οὐδὲν

---

29 οὐ - 36 ἐν: Vide Pach 677 A sq 35 προνοητικαῖς προόδοις: Vide DN 213, 14 36 μένειν δὲ ἀμερίστως ἐν: Cf Plot Enn III 4,3,26 sq; VI 9,9,3-7 ἀμερίστως: Cf DN 136,16 36 sq ὥσπερ ἥλιος - ἐνότητι: Cf DN 144,1-5; Thgn hypot fr 1 (PG 10,240,7-11; Harnack 1903, 76, II 7-10) 38 τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης: Cf Mal 3,20 40 sq τὰς ἐνώσεις - εἶναι: Cf Procl inst 60 sq

---

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

29 sq κατακερματισ+ +τος εἰς Ha 31 οὐδὲ: οὔτε MaxConf v 31 sq οὐδὲ+ +ῶν συμπληρούντων Ha 32 αὐτοθεότητα: αὐτοῦ θεότητα HaLcMaWc MaxConf v 33 εἶδη+ +κόσμον Ha ἀλλὰ+ +νεσθαι λέγεται Ha 36 μένειν: μὲν μένων Ma(e corr man alt) MaxConf v ἀμερίστως: ἀμερῶς Ma(e corr man alt) MaxConf ἀμερές v 38 καὶ om Wc ὁ: ὡς Wc 40 ἐπὶ: καὶ ἐπὶ v 42 ἓνα δὲ: ἐνάδα MaxConf v 43 ἀδύναμον: ἀδύνατον v

γὰρ ἐπὶ θεοῦ οἰκείως λέγεται τῆς 45 ιδιότητος ἐκείνης ἐφικνούμε-
 νον, οὔτε κατὰ στέρησιν 46 ὡς ἀθάνατος καὶ τὰ ὅμοια οὔτε κατὰ
 θέσιν ὡς ζωὴ 47 τυχόν καὶ τὸ ἐν· ἀλλὰ τὸ ἐν ὡς πᾶσιν ἀσύμβλη-
 τον ῥητέον, 48 ὅπερ ὡσαύτως ἔχει καὶ ἐν ταῖς ἀνεκφοιτήτοις τῆς
 5 49 οἰκείας ἐνάδος τῶν λοιπῶν ὑποστάσεσιν. μένει γὰρ ὁ αὐτός, 50
 κἂν τὸ βούλημα δοκῇ διακρίνεσθαι εἰς τὴν τῶν λοιπῶν 51 παρ-
 αγωγῆν. πάσης οὖν διακρίσεως, τουτέστιν εἰς 52 τὸ εἶναι τὰ ὄντα
 παρόδου, προαιτία καὶ ἐπικρατεστέρα 53 ἢ τοῦ θεοῦ ἀμέριστος
 ἐνάς. ἐπὶ δὲ τῶν αἰσθητῶν 1 τὸ ἐναντίον. οὐδὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶν ἐνάς· 233 A
 10 ἀλλ' αἱ 2 διακρίσεις τῶν στοιχείων προϋποῦσαι, σύνδρομοι γινό-
 μεναι 3 καὶ ἐνούμεναι, δευτέρας τὰς ἐκ τῆς συνθέσεως 4 ἐνώσεις

233,1 οὐδὲν - 4 ἐργάζονται: Vide Pach 677 B sq

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

44 λέγεται: παρ' ἡμῶν λέγεται Ma(e corr man alt)MaxConf v 45 ἐφικνού-
 μενον: ἀφικνούμενον Ha(scr ἀφηκνούμενον)FaLcLeFdMa(sed corr man alt)Wc
 47 τὸ prim: om HaFaLcLeFdMaWc 48 ἐν ταῖς: om Fa ἐν τοῖς HaLcLeFdMa
 (sed corr man alt)Wc 49 μένει: μὲν Ma(sed corr man alt s lin)Wc 50 τὸ:
 τε Ma(sed corr man alt)Wc δοκῇ v: δοκοίη omnes codd 52 ὄντα: πάντα v
 καὶ: δὲ καὶ v 53 ἢ τοῦ θεοῦ: iter Fa 233,1 οὐδὲν: οὐδὲ v 3 δευτέρας:
 δυτέρας Ha(sed corr s lin) δευτέρας δὲ Le(sed corr)Fd

ἐργάζονται. ἐπὶ δὲ τῶν θείων οὐχ οὕτως. 5 ἐπὶ αὐτῶν γὰρ προϋποῦσα ἢ ἔνωσις τὰς διακρίσεις 6 βουλήματι δευτέρας ποιεῖ.

〈III.〉

(in *πάρεστι* - DN 138,7)

233 B 20 Πῶς οὐ πάντα *πάρεστι* τῷ θεῷ, 21 φησὶ μὲν καὶ αὐτός, νοήσεις δὲ αὐτὸ καὶ ἐκ θείου 22 *χρησιμοῦ*: ἐγγίσατε πρὸς μέ, καὶ ἐγγιῶ πρὸς 23 ὑμᾶς, λέγει κύριος.

5

20-23 Cf Pach 688 A 21 φησὶ - αὐτός: Cf DN 182,1-16 22 ἐγγίσατε - ὑμᾶς: Cf Sirach 51,23; Jac 4,8

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

5 ἦ: om Ma(sed add man alt)Wc post lin 6 inser in αἱ ἐνώσεις (DN 137,5): 7 ἐνώσεις μὲν ἐπὶ τῆς 8 θεότητος φησὶν τὰ ἐνιαίως καὶ μοναδικῶς ἐπ' 9 αὐτῆς θεωρούμενα ἄνευ δηλαδὴ ὧν προϋπεστείλατο 10 ἰδιοτήτων, τουτέστι πατρότητος, υἰότητος, 11 καὶ τῆς τοῦ πνεύματος ἐκπορεύσεως. διακρίσεις 12 δὲ τὸ πολλὰ εἶναι τὰ τῶν θείων μετέχοντα 13 δωρεῶν. προκατάρχουσι τοίνυν καὶ ἐπικρατοῦσι τὰ 14 τῶν ἐνώσεων. οὐ γὰρ ἐκ τῶν πολλῶν συνήχθη τὰ τῆς 15 μιᾶς θεότητος καὶ κυριότητος, ἀλλ' ἐκ τοῦ ταύτης 16 μοναδικοῦ, ὃ ἐν ἐκείνοις πληθυσμὸς θεωρεῖται MaxConf pars 1 v ante lin 20 inser in ἀγαθαρχικὴν (DN 138,2): 18 ἀγαθαρχικὴν φησὶν ἀρχηγὸν πάσης θεότητος MaxConf pars 1 v 20-23 lem: οὐ πάντα (DN 138,7) HaFaLcLeFdMa MaxConf οὐ πάντα δέ (DN 138,7) v 20 οὐ: οὖν Ha 21 δέ: om Ma(sed corr man alt) Wc αὐτὸ καὶ: αὐτὸ HaFaLcLeFdMa(sed corr man alt)Wc 22 καὶ: καὶ ἐγὼ v

(in ἡμᾶς - DN 138,13)

24 Ὅτι ἡ εὐχὴ ἡμᾶς 25 ἀνάγει πρὸς τὸν θεόν, οὐκ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς κατάγει. 26 σημειῶσαι δὲ καὶ τὰ παραδείγματα ὠραία 27 ὄντα.

---

24 sq Cf Pach 688 A ἡ - θεόν: Cf DN 138,4 sq 26 παραδείγματα: Cf DN 139,1-12

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

24-27 lem: ταῖς εὐχαῖς (DN 138,13) Ha incert MaxConf ἡμᾶς οὖν αὐτούς (DN 138,13) v 24 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι MaxConf v ἡ: om LeFd MaxConf post lin 27 inser in σειρᾶς (DN 139,1): 28 καλῶς ἀπέεικασεν οὐρανία 29 σειρᾶ τὴν καθαρὰν προσευχήν. ὡςπερ γὰρ ὁ εἰς 30 ὕψος οὐρανοῦ ἀνιέναι θέλων ἐπιδράττεται ταῖς χερσὶν 31 ἰσχυρῶς τῆς σχοίνου ταύτης. 35 ὡςπερ οὖν ὁ 36 κατὰ μικρὸν ἑαυτὸν τῆς γῆς κουφίζων εἶτα ταῖς χερσὶ δοκεῖ 37 μὲν καθ- ἐλκεῖν τὴν σειρᾶν, αὐτὸς δὲ 38 πρὸς ὕψος αἶρεται τῇ κατὰ μικρὸν ἀναβάσει, 39 οὕτω καὶ ὁ ἐκτενωῶς προσευχόμενος διὰ τῶν πράξεων, 40 ἃς ὁ λόγος χεῖ- ρας καλεῖ, τῇ κατὰ μικρὸν ἐργασία καὶ 41 προσευχῇ τὸν νοῦν αὐτοῦ ἀναλέ- γεται πρὸς τὸν θεόν. ἐὰν δὲ 42 τὰς χεῖρας ἀπολύσωμεν τῆς σειρᾶς καὶ μὴ φροντίσωμεν 43 τῆς ἐπὶ τὰ ἄνω φορᾶς, πίπτομεν ἐξ ὕψους. 44 τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῆς νηός, ἵνα νοήσωμεν ναῦν τὴν 45 ἡμῶν διάνοιαν ῥιπιζομένην τοῖς τοῦ βίου ἀνέμοις, 46 θάλασσαν δὲ τὸν βίον τὸν γέμοντα πολλῶν χειμώνων, 47 πέτραν δὲ τὸν Χριστόν, ὃν κρατοῦντες ἀσάλευτοι 48 διαμένομεν πρὸς αὐτὸν τὸν βίον ἡμῶν ἔλκοντες MaxConf pars 1 v inser in πεισμάτων (139, 7): 32 σχοινίων FaLc MaxConf v

(in ἀπανταχῆ - DN 139,14)

233 C 33 Πῶς πανταχοῦ πάρεστι καὶ οὐδαμοῦ 34 ὁ θεός, παρέγραψα ἀνωτέρω πρὸ ἡ' φύλλων ἐν τῇ παραγραφῇ, 35 ἧς ἡ ἀρχή· θέσιν <δέ> φασιν οἱ φιλόσοφοι.

---

33 sq Cf Pach 688 C 35 θέσιν - φιλόσοφοι: Vide supra, 217,26

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

33-35 lem: διὸ καὶ πρὸ (DN 139,13) Ma πρὸ (DN 139,13) Wc τὴν ἀπανταχῆ (DN 139,14) v 33 πανταχοῦ: πανταχῆ Wc οὐδαμοῦ: οὐδαμῆ Ma(sed corr man alt)Wc 34 παρέγραψα: προέγραψα Ha εἴρηται ἡμῖν MaxConf v πρὸ ἡ' φύλλων ἐν τῇ παραγραφῇ: πρὸ ὀκτῶ φύλλων ἐν τῇ παραγραφῇ Fd ἐν τῇ παραγραφῇ Wc ἐν τῇ ἐξηγήσει MaxConf v 35 θέσιν <δέ> φασιν: θέσιν γὰρ φησὶν Ma(sed corr φησὶν in φασὶν man alt)Wc θέσιν φασὶν MaxConf v post lin 1 inser in στοιχειωθέντας (DN 140,4): 2 στοιχειωθέντας λέγει ἀντὶ τοῦ 3 ὠφεληθέντας· 4 ἰστέον δέ, ὅτι μετὰ Παῦλον ἐμαθητεύθη 5 τῷ ἀγίῳ Ἱεροθέῳ. ὑφαρπάζοντας δὲ λέγει 6 ἀντὶ τοῦ μεταγράφοντας MaxConf pars I v

(in *ὧς οἶον* - DN 140,7)

12 Ὡς οἶον τουτέστιν· ὡς δυνατὸν ἐμοὶ καὶ 13 αὐτὸς προέτρεψας 236 A
ἐρμηνεύσαι, καὶ ὅσοι καθ' ἡμᾶς 14 διδάσκαλοι οὕτως ἡρμηνεύ- 236 B
σαν. αὕτη ἢ σύνθεσις τοῦ 15 ὑπερβατοῦ.

(in ὥσπερ - DN 140,13)

16 Σημείωσαι δέ, ὅτι τὰ τοῦ ἁγίου 17 Ἱεροθέου συντάγματα ὡς
5 δευτέραν ἁγίαν γραφὴν 18 νομιστέον. 18b πρεσβυτικῶς γὰρ ἀντὶ

---

12 sq καὶ αὐτὸς προέτρεψας: Vide DN 140,11 13 sq καὶ ὅσοι καθ' ἡμᾶς
διδάσκαλοι: Vide DN 140,7 sq 17 δευτέραν ἁγίαν γραφὴν: Cf DN 140,14
18b πρεσβυτικῶς: Vide DN 140, 6

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 12 inser in πρεσβυτικῶς (DN 140,6): 7 τὸ πρεσβυτικῶς μὲν ἴσως ἔλα-
βεν 8 ἀντὶ τοῦ ἐμπείρους καὶ ἐπιστημονικῶς. συνοπτικοὺς 9 δὲ φησὶ τοὺς
σύντομον ἔχοντας τὴν θεωρίαν. 10 τοῦτο γὰρ ἐδήλωσε καὶ ἐνιαίας εἰπῶν.
συνελίξεις δέ 11 φησὶ τὰς δι' ὀλίγων ἐκφράσεις MaxConf v 12-15 schol:
coll post 237,31 Lc om Ma lem: ὡς οἶον ἡμῶν (DN 140,7) v 12 ὧς οἶον
τουτέστιν: τουτέστιν v 13 προέτρεψας: προέγραψας HaFaLcLeFdWc
16-18b cum schol in ὧς οἶον (DN 140,7) coniunx FaLcLeFdWc lem: incert
HaMa δεύτερα λόγια (DN 140,14) v 16 σημείωσαι - 18 νομιστέον: eras
man alt Ma 16 δέ: om MaxConf v τὰ: om Wc 17 συντάγματα: συγ-
γράμματα MaxConf v 18 post νομιστέον inser in αὐτοπτικὴν (DN 140,17):
19 αὐτοπτικὴν τὴν ἀνεπικάλυπτον καὶ ἐμφανεστέραν 20 κατανόησιν λέγει
MaxConf v 18b πρεσβυτικῶς - συγγράμματα om MaxConf v γὰρ: δὲ Ma

τοῦ προβεβηκότως καὶ μετὰ γηραλέας εἰς τὰ θεῖα νοήσεως καὶ ἐπιστημονικῶς ἔγραψε τὰ ἴδια συγγράμματα.

(in *πρεσβυτικῆς* - DN 140,18)

21 Ὅτι ἡ *πρεσβυτικὴ ἀξία* τελειότερα 22 καὶ διδασκαλικωτέρα πάντων *ιερέων* ἐστίν. τί δέ 23 ἐστὶ *πρεσβυτικὴ*, νοήσεις ἐξ Ἡσαΐου λέγοντος· οὐ 24 *πρέσβυς*, οὐκ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἦξει 5
25 καὶ σώσει ἡμᾶς, καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου 26 Ἀποκαλύψεως, ὃς εἴκοσι τέσσαρας *πρεσβυτέρους* εἶπεν 27 ἑωρακέναι ἐν οὐρανοῖς περὶ τὸν τοῦ θεοῦ ἀνεκκάλυπτον 28 θρόνον.

(in *ζωαρχικοῦ* - DN 141,6)

236 C 29 *Ζωαρχικὸν καὶ θεοδόχον σῶμα* ἴσως 30 τὸ τῆς θεοτόκου λέγει

---

24 sq ἦξει - ἡμᾶς: Vide Jes 35,4 25 καὶ ἐκ - 28 θρόνον: Cf Apc 4,4 29-237,23 Cf Pach 689 C sq 29 *ζωαρχικὸν - σῶμα*: Cf DN 141,6

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

21-28 schol: coll post 237,31 Lc lem: ὀρθῶς (DN 140,17) HaFaLcLeFd incert Wc 21 ἡ: om Le (sed sscr) *πρεσβυτικῆ: πρεσβυτικῆς* Ha 22 *ιερέων: ιερῶν* Fa coll post 22 ἐστίν MaWc τί: τὸ Ma(sed corr s lin)Wc 25 *ἁγίου: ἀποστόλου* LeFd 26 ὃς: om FaLeFd εἶπεν: εἶπεῖν HaLc post lin 28 inser in *καθιερωταῖς* (DN 140,20): ἐπισκόποις HaFaLcFd 29-237,23 lem: τοῦ (DN 141,6) Lc(versio prim) τοῦ *ζωαρχικοῦ* (DN 141,6) v 29-33 scr bis LcLeFd 29 *ζωαρχικὸν καὶ θεοδόχον*: om Lc(versio prim)Le(versio prim)Fd(versio prim) 29 sq *σῶμα ἴσως τὸ τῆς θεοτόκου: τάχα τὸ τῆς θεοτόκου σῶμα* Lc(versio prim) *τάχα τῆς θεοτόκου τὸ σῶμα* Le(versio prim)Fd(versio prim)

τότε κοιμηθείσης. 31 σημειώσαι δὲ καὶ τὸ ὁ ἀδελφόςθεος Ἰάκωβος καὶ 32 ὅτι συμπαρῆν Πέτρῳ καὶ Ἰακώβῳ τοῖς ἀποστόλοις ὁ 33 θεῖος οὗτος ἀνὴρ. 237, 16 καλῶς δὲ τὸ 17 τῆς ἀσθενείας τῆς 237 B

31 ὁ ἀδελφόςθεος Ἰάκωβος: Vide DN 141,7 32 sq Cf DN 141,7 237,17
τῆς ἀσθενείας τῆς θεαρχικῆς: Cf DN 141,10

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

σῶμα τάχα τὸ τῆς θεοτόκου Ma(e corr) σῶμα τάχα τὸ τῆς ἁγίας θεοτόκου
MaxConf v 30 sq τότε+ καὶ Ha 31 σημειώσαι - 237,23 σαρκί: schol in
παρῆν (DN 141,7) Fa 31 ὁ om Wc post lin 33 inser in θεολόγων (DN 141,
8): 34 τῶν ἀποστόλων φησὶν MaxConf v ante lin 237,16 inser in θεαρχικῆς
ἀσθενείας (DN 141,10): 35 θεαρχικὴν ἀσθένειαν 36 ἐνταῦθά φησι τὴν
ἐκούσιον τοῦ υἱοῦ ἄχρι σαρκὸς 37 ἁμαρτίας δίχα συγκατάβασιν. ἁμαρτίαν
γὰρ πάντη 38 ἀγνοήσας κατηξίωσεν ὑπὲρ ἡμῶν μὴ ἐκστὰς τῶν 39 οἰκείων
ἀναμαρτήτως ἁμαρτία γενέσθαι, ἵν' ἡμᾶς 40 τοὺς δουλωθέντας τῇ ἁμαρ-
τία διὰ τῆς δι' αὐτοῦ 41 ἡμῶν υἰοθεσίας εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐπαναγάγη ἐλευ-
θερίαν. 42 πλούσιος γὰρ ὢν θεότητι πτωχεύει τὴν πλουτοποιὸν 43 πτωχείαν
ἀναλαβὼν ὑπερφυῶς τὴν ἡμῶν 44 σάρκα, ἵνα ἡμεῖς τὴν ἐκείνου πλουτήσω-
μεν θεότητα. 45 καὶ ἐν μορφῇ θεοῦ καὶ θεὸς κατ' οὐσίαν ὑπάρχων 46 τὴν
τοῦ δούλου δι' ὑπέρχυσιν ἀγαθότητος ὑπέδου 47 μορφὴν λόγος ἀπλοῦς ὢν ἐν-
υπόστατος καὶ γεγωνὺς 48 ἀτρέπτως σάρξ, ἔτι πρὸς τούτοις καὶ πᾶσαν τὴν
49 ἔνσαρκον αὐτοῦ πενιχρὰν πολιτείαν, τὴν φάτνην, τὴν 50 εἰς Αἴγυπτον
φυγὴν, τὴν μετὰ πορνῶν καὶ τελωνῶν 51 ἀδιάφορον συνδιαγωγὴν, τὴν ἐκ-
λογὴν τῶν πτωχοτάτων 52 ἀλιέων, τὸ ἄοικον αὐτοῦ, τὸ αὐτοσχέδιον καὶ ἰ
ἀπροπαράσκειον πάντη τῆς ὄλης αὐτοῦ ἐνσάρκου 2 ζωῆς, τὸν ἄτιμον ἐπὶ
σταυροῦ θάνατον, ἐπικατάρατος 3 γὰρ πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, τὴν διὰ
τῆς λόγχης νύξιν τῆς πλευρᾶς, τὴν μετὰ 4 τῶν κακούργων ληστῶν
συναριθμησιν, τὰς διαπερονήσεις 5 τῶν ἥλων, 6 τὰ ραπίσματα, τὰ

θεαρχικῆς. διὰ γὰρ τὴν 18 πρὸς ἡμᾶς ἐκούσιον συγκατάβασιν 19 αὐτὸς τὰς ἀσθενείας 20 ἡμῶν αἶρει. καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ 21 τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἰάθημεν. καὶ τὸ πάθος 22 ἴδιον αὐτοῦ λέγεται κατὰ τὴν Πέτρου φωνήν· 23 Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί.

5

21 τῷ - ἰάθημεν: Vide Jes 53,5; cf I Ptr 2,24 23 Χριστοῦ - σαρκί: Vide I Ptr 4,1

Ha FaLc LeFd MaWc MaxConf v

ἐμπτύσματα, τὸ ὄξος, 7 τὴν χολήν, τὸν ἀκάνθινον στέφανον, τοὺς δια-
 παιγμοὺς 8 καὶ γελασμοὺς, τὰς γονυπετήσεις, τὴν εὐτελεστάτην 9 κηδείαν
 τε καὶ ταφήν. τοῦτο τὸ ὡσαυτεῖ μωρὸν 10 καὶ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ, τῷ λόγῳ
 τῆς οἰκονομίας σοφώτερον 11 καὶ ἰσχυρότερον ἀσυγκρίτως τῶν ἀνθρώπων,
 12 τῇ ὑπερδυνάμει καὶ ὑπερσόφει ἐκικλήσει τοῦ κρείττονος 13 διαπρυσίως
 ἀπεδείχθη, ἀφθέγκτω σιγῇ δι' ἔργων 14 ἐκβοώμενον πάσῃ τῇ κτίσει ἀ-
 καταλήκτως. εἰ γὰρ 15 καὶ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως
 16 κατὰ Παῦλον τὸν θεσπέσιον MaxConf pars 1 v 16 καλῶς δέ: εἰς τὸ
 αὐτό· καλῶς MaxConf v 17 τῆς θεαρχικῆς: τὰ τῆς θεαρχικῆς Ha τῆς θε-
 αρχικῆς εἶρηκεν v 17 sq γὰρ+ +πρὸς: Ha 18-20 συγκατάβασιν αὐτὸς
 τὰς ἀσθενείας ἡμῶν: συγκατάβασιν, πάντα ὑπομείνας ἄχρι θανάτου, θανά-
 του δὲ σταυροῦ, καὶ τὰς ἀσθενείας ἡμῶν αὐτὸς MaxConf v 19 sq αὐτὸς+
 +ἡμῶν: Fa 20 καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται: om MaxConf 21 sq ἰάθημεν+
 +τὰ τὴν Fa 22 ἴδιον αὐτοῦ: αὐτοῦ ἴδιον MaxConf v Πέτρου: τοῦ Πέτρου
 MaxConf v φωνήν: φωνήν τὴν λέγουσαν MaxConf v post lin 23 σαρκί
 add: 24 καί· εἰ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· 25 ὅθεν
 καὶ κυριοκτόνοι Ἰουδαῖοι λέγονται Ma(e corr man alt) MaxConf v(scr οἱ
 Ἰουδαῖοι)

(in ὑμνωδιῶν - DN 141,16)

26 Ὅτι καὶ ψαλμοὺς ἔλεγον 27 τότε ἐμμελεῖς οἱ περὶ τὸν ἅγιον
 Ἱερόθεον καὶ 28 ᾠδὰς, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ὑμνολογεῖν καὶ τὸ ὑμνω-
 δεῖν. 29 καὶ ὅτι τὰ μὲν ὑψηλὰ καὶ μυστικά τοῖς πολλοῖς ἄρρητα
 30 δεῖ φυλάττειν, ὁμιλεῖν δὲ καὶ διδάσκειν 31 τὰ δυνατὰ καὶ εὐ- 237 C
 5 ἀπόδεικτα.

(in θείων - DN 142,8)

32 Γραφῶν δηλονότι καὶ θεωρημάτων.

(in γνώσεως - DN 142,12)

35 Ὅτι οὐ δεῖ τῆς ἐνδεχομένης 36 τῶν θείων γνώσεως ἀμελεῖν,

---

28 ὑμνολογεῖν: Cf DN 141,14 (ὑμνολόγος) 29 τοῖς πολλοῖς ἄρρητα: Vide
 DN 142,1 35 τῆς - 36 ἀμελεῖν: Vide DN 142,12 sq

Ha Fa(defic a 32 γραφῶν)Lc LeFd MaWc MaxConf v

26-31 schol: om Ma lem: ὑμνολόγος (DN 141,14) Ha ὑμνολόγος κρινόμενος
 (DN 141,14) v 28 τὸ alt: om HaFaLcLeFd MaxConf 29 τοῖς πολλοῖς ἄρ-
 ρητα: ἄρρητα τοῖς πολλοῖς MaxConf v 30 δὲ: τε Ha 30 sq διδάσκειν
 τὰ: διδάσκειν δεῖ τοὺς πολλοὺς τὰ MaxConf v 32 schol: coll post 241,10 Lc
 om MaWc lem: τῶν θείων (DN 142,8) HaLc v δηλονότι: δηλοῖ ὅτι Lc
 post lin 32 inser in εὐλάβειαν (DN 142,10): 33 ὅτι εὐλαβὲς τὸ μὴ ζητεῖν 34 τὰ
 θεϊότερα MaxConf pars 1 v 35-38 schol: om Ma lem: ὡς (DN 142,12) Ha
 Lc χρῆ (DN 142,12) LeFdWc εἰλήφραμεν (DN 142,12) v 35 ὅτι: σημειώσαι,
 ὅτι Lc MaxConf v 36 γνώσεως: γνώσεων Le(sed corr)Fd

ἀλλὰ καὶ ἑτέροις 37 μεταδιδόναι. καὶ ὅτι κατὰ φύσιν οἱ νόες ἔφε-
σιν 38 ἔχουσι πρὸς τὴν ἐγχωροῦσαν τῶν ὑπερφῶν θεωρίαν.

---

36 sq ἑτέροις μεταδιδόναι: Vide DN 143,2   37 καὶ - 38 θεωρίαν: Cf DN
142,13 sq

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

37 οἱ νόες ἔφεσιν: νόες Wc   post lin 38 inser in θεσμῶν (DN 142,15): 42
εἴρηται 43 γάρ· ὑψηλότερά σου μὴ ζήτει, καὶ βαθύτερά 44 σου μὴ ἐρεύνα· ἃ
προσετάγη σοι, ταῦτα διανοοῦ MaxConf v(coll post 42 ἐνδεχομένων)   inser
in τὰ μὲν ὑπὲρ ἡμᾶς (DN 142,15): 40 ὅτι οὐ δεῖ τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς πολυπραγμο-
νεῖν, 41 οὐδὲ ἀμελεῖν τῆς θείας γνώσεως, ἀλλὰ 42 καὶ ἑτέροις μεταδιδόναι
τῶν ἐνδεχομένων MaxConf pars 1 v   inser in ἐγκελευομένη (DN 143,1): 45
κατὰ τὸν ἀπόστολον εἰπόντα· 46 ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις Max
Conf v   inser in πειθόμενοι (DN 143,3): 47 πόθεν ἐπὶ τὸ 48 συγγράφειν ἡλ-
θεν MaxConf v   inser in Ἱεροθέω (DN 143,8): 49 ὅτι ἐν τοῖς λεχθησομένοις
τὰ Ἱεροθέου 50 ἐρμηνεύει Max Conf pars 1 v

〈IV.〉

(in ἥλιος - DN 144,1)

7 Μηδεὶς ὑπολαβέτω 8 πρὸς τὸ τοῦ ἡλίου παράδειγμα ὀλοκλήρως 240 A
 τὰ περὶ 9 θεοῦ κρίνειν τὸν μέγαν Διονύσιον. ἀλλ' οὕτω νοείσθω 10
 ὡσπερ ὁ ἥλιος· οὐκ ἄλλο τι ὢν παρὰ τὸ φῶς οὐ 11 συμβατὸν ἔχει
 τὸ φῶς καὶ ὡς ἄλλο τι ὢν ἢ ψυχικῶς 12 προαιρέσει τοῦ εὐεργετεῖν
 5 ἔξωθεν λαμβάνει τὸ φῶς 13 καὶ διαδίδωσιν εἰς πάντα. τούναντίον
 γὰρ· οὔτε ψυχικὸς 14 ὢν οὔτε προαίρεσιν ἔχων εὐεργετεῖν, ἄλογος

7-26 Cf Pach 748 A sq 10 ὡσπερ ὁ ἥλιος: Cf DN 144,1

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 7 inser in ἀφορίζουσιν (DN 143,10): 53 τὸ μὲν ἀφορίζουσιν ἀντὶ τοῦ
 ἀνατιθέασιν 240,1 ἐκκληπτέον. τὸ δὲ ἀπὸ πάντων δηλοῦσθαι τὴν 2 θείαν
 ἀγαθότητα τὸ πάντα ἐξ αὐτῆς παρηῆχθαι 3 πρὸς ὑπαρξιν δηλοῖ MaxConf v
 post lin 240,3 inser in οὐσιῶδες (DN 143,12): 4 ὅτι οὐσιῶδες ἀγαθὸν αὐτὸ τὸ
 θεῖον, 5 καὶ ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ πάντα τὰ ὄντα μετέχει ὡς τοῦ 6 ἡλίου τὰ ποιη-
 τά MaxConf pars 1 v 7-26 schol: coll post 241,10 Wc lem: incert HaMa
 καὶ γὰρ ὡσπερ ὁ καθ' ἡμᾶς ἥλιος (DN 144,1) LcLeFd ὡσπερ ὁ καθ' ἡμᾶς ἡ-
 λιος (DN 144,1) v 7 ὑπολαβέτω: ὑπολαμβάνετω MaWc 8-9 ὀλοκλ+
 +νειν τὸν Ha 10 οὐκ+ +τὸ Ha 11-12 ψυχικῶς+ +εὐεργετεῖν Ha 12
 ἔξωθεν: ἔσωθεν Max Conf v 13 διαδίδωσιν: δίδωσιν Wc πάντα+ +τίον
 γὰρ Ha 14 εὐεργετεῖν: εὐεργετεῖ MaxConf v 14-15 ἄλογος+ +ἐτέρωθεν
 Ha

240 B 15 γάρ· οὐδ' ἐτέρωθεν τὸ φῶς λαμβάνων, αὐτὸς γὰρ 16 τὸ φῶς
 ἐστὶ καὶ φωτίζει. οὕτω χρῆ τοῦτο μόνον 17 καὶ ἐπὶ θεοῦ νοεῖν, ὅτι
 θεὸς τὸ ἀγαθὸν οὐ συμβεβηκότως 18 ἔχει καθάπερ τινὰ ποιότητα
 ὡς ἡμεῖς τὰς 19-21 ἀρετάς. ἀλλ' οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ αὐτὸς ὁ θεὸς 5
 ἐκτείνει περὶ πάντα τὴν τῆς ἀγαθότητος 22 αἴγλην διὰ τοῦ εὐερ-
 γετήσαι τοὺς φωτιζομένους. 23 ὅθεν φησὶ τὸ τοῦ ἡλίου ὑπόδειγμα,
 ὡς σκοτεινὴν 24 καὶ σχεδὸν ἀφανῆ εἰκόνα τοῦ παντελῶς ἀκοινω-
 νήτου 25 ἀρχετύπου ἔχει. εἰ γὰρ αἱ εἰκόνες ἀλήθειαν 26 εἶχον, οὐκ-
 ἐτί ἦσαν παραδείγματα, ἀλλ' ἀρχέτυπα.

---

24 τοῦ παντελῶς ἀκοινωνήτου: Cf DN 110,11 (οὐ μὴν ἀκοινωνήτὸν ἐστὶ)

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

15 οὐδ': καὶ οὐδὲ v αὐτὸς: αὐτὸ Le(e corr)Ma(e corr) MaxConf v 16 τὸ:
 τούτῳ Le τοῦτο LcFdMaWc MaxConf v 17 καὶ ἐπὶ θεοῦ νοεῖν: νοεῖν καὶ ἐπὶ
 θεοῦ Wc θεός: ὁ θεός HaLcLeFd MaxConf v 18 ἔχει coll post 19-21 ἀρε-
 τὰς HaLcLeFdMaWc 19-21 θεὸς ἐκτείνει περὶ πάντα: θεὸς ὑπάρχων, ὡς-
 περ καὶ τὸ φῶς, οὐσία ἡλίου, καὶ ὡς αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν ἔν ὃ θεὸς ἐκτείνει περὶ
 πάντας Ma(e corr man alt) MaxConf v 21 ἀγαθότητος: ἀγαθότης Ha 22
 τοῦ: τοῦτο Fd 23 ὑπόδειγμα: παράδειγμα v 24 ἀφανῆ: ἐμφανῆ Le ἐμ-
 φανεῖ Ma(sed corr man alt)Wc 25 ἀρχετύπου: τοῦ ἀρχετυπότου Ha

(in νοηταί - DN 144,6)

27 Κατὰ κυριότητα ἕτερον 28 νοητὸν καὶ ἕτερον νοερόν. τὸ γὰρ
 νοητὸν τροφή 29 οἶά τις τοῦ νοεροῦ ἐστίν, εἶπερ τὸ νοούμενον, ὃ 240 C
 ἐστὶ 30 νοητὸν, μεῖζόν ἐστὶ καὶ προεπινοούμενον τοῦ νοοῦντος, 31 ὃ
 ἐστὶ νοερόν. τὰ μὲν οὖν ὑπερκείμενα καὶ 32 προσεχῆ τῷ θεῷ τάγ-
 5 ματα νοητὰ κυρίως λεκτέον, τὰ 33 δὲ ὑποβεβηκότα νοερά, ἅτε
 νοοῦντα τὰ ὑπερκείμενα. 34 οὐχ ὅτι δὲ νοητά ἐστὶ τὰ νοούμενα,
 νομιστέον αὐτὰ 35 μὴ νοεῖν. νοεῖ γὰρ καὶ αὐτά, ἐπειδὴ νόες εἰσὶ
 καὶ 36 οὐσίαι ζωῆς καὶ νοῦ ἀνωτάτου δημιουργηθεῖσαι. ἀλλὰ 37
 καὶ ἐνέργειαι ἐκεῖ ἐνυπόστατοί εἰσι καὶ οὐσίαι, πᾶσα 38 γὰρ
 10 κίνησις καὶ ἡρεμία ἐκεῖ μέντοι ἐνυπόστατοί 39 εἰσιν, καὶ δυνάμεις

---

27 ἕτερον - 31 νοερόν: Vide Ps-MaxConf diversa capita V 64 (PG 90,1373,45-1376,3); cf in EH 120,31-33 νοούμενον 28 νοερόν: Cf DN 144,6 τὸ γὰρ - 36 οὐσία: Vide Pach 748 B sq 37 ἐνέργειαι: Vide DN 144,7 οὐσίαι: Vide DN 144,6 39 δυνάμεις: Vide DN 144,7

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

27-241,10 lem: incert Ha διὰ ταύτας ὑπέστησαν αἱ νοηταὶ καὶ νοεραὶ (DN 144,6) LcLeFd εἶεν δὴ οὖν (DN 143,9) MaWc αἱ νοηταὶ καὶ νοεραὶ (DN 144,6) v 27-28 +νοητὸν καὶ Ha 28 νοητὸν prim: ἐστὶ νοητὸν Ma(e corr man alt) MaxConf v 29 οἶά+ εἶπερ Ha ἐστίν coll post 28 τροφή MaWc 30-31 καὶ προεπινο+ +τος ὃ Ha 32 θεῷ τάγ+ +λεκτέον Ha 33 ὑποβεβηκότα: ὑπερβεβηκότα Ha 33 sq ὑπερκείμενα+ +νοητά Ha 35 αὐτά+ +νόες Ha νόες: νοὸς Ma(sed corr man alt)Wc 36 ἀνωτάτου: ἀνωτάτω Ma(sed corr man alt)Wc 38 ἐκεῖ: coll ante 38 καὶ HaLcLeFdMa(sed corr man alt)Wc

ζῶσαι, καὶ τῶν ῥευστῶν καὶ σωματικῶν 40 ἀλλοιώσεων ὑπέρτε-
 ραι. διὸ νοοῦνται μὲν 41 ὡς ἄυλοι, νοοῦσι δὲ τὰ ὄντα ὡς νόες ἀσώ-
 240 D τω 42 ὑπερκόσμιοι ἄνωθεν ἐλλαμπόμενοι τοὺς περὶ τῶν ὄν-
 τω 43 λόγους καὶ διαβιβάζοντες αὐτοὺς μυστικῶς εἰς 44 τοὺς
 ὑποβεβηκότας ἀγγέλους νοητῶς καὶ ἀποκαλυπτικῶς. 45 δύνη δὲ 5
 καὶ ἄλλως νοῆσαι τὸ δυνάμεις καὶ 46 ἐνέργειαι· δυνάμεις μὲν γάρ,
 ὅτι καὶ μήπω τῶν ἐν 47 τῇ κτίσει φανέντων δυνάμει πάντα ἐν τῷ
 θεῷ προῦφεστήκει, 48 μέλλοντα παράγεσθαι δι' αὐτοῦ εἰς τὸ
 εἶναι· 49 ἐνέργειαι δέ, ὅτι καὶ πρὸς ἔργον ἢ δημιουργία παρήχθη.
 50 σημειῶσαι δὲ τὸ τῆς ... ῥευστῆς ... ἀλλοιώσεως 51 ὡς ἡρμῆ- 10
 νευσα, ἐπειδὴ τρεπτοὶ καὶ οἱ ἄγγελοι, 52 κατὰ γνώμην δηλονότι,
 καὶ οὐκ οὐσίαν, ὡς μαρτυρεῖ 53 ὁ διάβολος καὶ τὸ τάγμα αὐτοῦ

---

39 ῥευστῶν: Cf DN 144,9 40 ἀλλοιώσεων: Cf DN 144,10 διὸ - 44 ἀγγέλους: Vide Pach 748 C 40 sq νοοῦνται ... ὡς ἄυλοι: Cf DN 144,10 41 ἀσώματα: Vide DN 144,10 42 ἄνωθεν - 43 λόγους: Cf DN 144,11 45 sq δυνάμεις καὶ ἐνέργειαι: Vide DN 144,7 46 καὶ μήπω - 49 παρήχθη: Vide Pach 748 C sq 50 τῆς ... ῥευστῆς ... ἀλλοιώσεως: Vide DN 144,9 sq; cf in DN 240,39 sq 51 ἐπειδὴ τρεπτοὶ καὶ οἱ ἄγγελοι: Vide Pach 749 A

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

39 καὶ σωματικῶν: ἐκ σωματῶν HaLcLeFdMa(sed corr man alt)Wc 46 ὅτι: ἐπειδὴ HaLcLeFdMaWc 48 παράγεσθαι: παραγενέσθαι Ma(sed corr man alt) Wc 49 ὅτι: ὅτε HaLcLe 50 δέ: δὲ καὶ MaxConf v 51 ὡς: om Fd

πεσὸν ἐξ οὐρανοῦ, 54 ὡς καὶ ἐν τῷ Ἰὼβ ἔχομεν. 241,4-5 ἐστίαν δὲ 241 A
 Φίλων ὁ Ἰουδαῖος ἐν τῷ 6 Περὶ τῆς φλογίνης ῥομφαίας καὶ τῶν
 Χερουβίμ 7 λόγῳ φησὶν οὕτως· ἡ δὲ μονὴ τῶν τοῦ κόσμου μερῶν
 8 ἐστῶσα παγίως ἐστία πρὸς τῶν παλαιῶν εὐθυβόλως 9 ὠνόμα-
 5 σται. τὸ αὐτὸ καὶ ἄνω φησὶν περὶ τὸ τέλος 10 τοῦ πρώτου κεφα-
 λαίου ἐν τῇ παραγραφῇ.

---

54 Cf Hi 1,6-12; 2,1-6 241,4-5 ἐστίαν: Cf DN 144,14 ἐν τῇ - 9 ὠνόμα-
 σται: Vide Pach 749 C 7 ἡ δὲ - 9 ὠνόμασται: Vide Ph cher 26 (176,11 sq)
 9 sq τὸ αὐτὸ - παραγραφῇ: Vide DN 120,2 (φρουρὰ καὶ ἐστία); cf supra, in
 DN 209,1-22

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

53 πεσὸν ἐξ: πεσὸν ἐκ τοῦ MaxConf v 54 ἔχομεν: ἔσχομεν MaWc post
 lin 54 inser in φθορᾶς καὶ θανάτου (DN 144,8): 241,1 ταῦτα γὰρ σωματίων
 ἴδια MaxConf pars 1 v post lin 1 inser in νοοῦνται (DN 144,10): 2 ὅτι τὰ ἀ-
 σώματα καὶ 3 οὐράνια νοοῦνται καὶ νοοῦσιν MaxConf pars 1 v 4-10 schol
 in ἐστία (DN 144,14) MaxConf καὶ φρουρὰ καὶ ἐστία (DN 144,13 sq) v 4-5
 ἐστίαν δὲ: om MaxConf 4 μονὴ καὶ ἐστία ἐκ παραλλήλου 5 ταῦτὸν σημαί-
 νουσιν v ὁ: om HaLcLe(sed corr man alt)FdMa(sed corr man alt)Wc 9 τὸ
 αὐτὸ: τοῦτο Fd τὸ αὐτὸ δὲ MaxConf τοῦτο δὲ v 10 παραγραφῇ: ἕκτη πα-
 ραγραφῇ Ma(e corr man alt) MaxConf v post 10 παραγραφῇ add: 4 μονὴ δὲ
 καὶ ἐστία ἐκ παραλλήλου 5 ταῦτὸν σημαίνει MaxConf

(in αὐταῖς - DN 144,18)

241 B II Σημεῖωσαι τὰ περὶ ἀγγέλων, 12 καὶ ὅτι τὰ ἄϋλα καὶ ἐν ἀλλή-
 λοις χωρεῖ ἀσυγχύτως 13 καὶ ἀποχωρεῖ, καὶ οἰονεὶ βαθμοὶ καὶ τά-
 ξεις εἰσὶν 14 πρῶται καὶ δεύτεραι, καὶ ὅτι οἱ θεῖοι νόες ἐκεῖνοι 15
 περὶ ἑαυτοὺς ἐλίссονται, οὐχ ἔλιξιν τινα σωματικὴν, 16 ἀλλ' 5
 ὑπερκόσμιον καὶ νοεράν καὶ οἶαν πέφυκε νοῦς 17 ἐλίττεσθαι, ἐξ
 ἑαυτοῦ προῖων ἐπὶ νοήσεις καὶ εἰς 18 ἑαυτὸν ἀναστρέφων, οὐ μὴν
 ἔξω ἑαυτοῦ χωρῶν 19 σκεδαστῶς καὶ μεριστῶς· τοῦτο αἰνίττονται
 καὶ οἱ 20 παρὰ τῇ θεσπεσίῳ Ἰεζεκιήλ τροχοὶ πολυόμματοι· 21
 καὶ ὅτι περὶ τὸν θεῖον ἔρωτα ἐν ταυτότητί εἰσι καὶ 22 ἀκρότητι.

---

12 ἐν ἀλλήλοισ χωρεῖ: Cf DN 144,18 sq ἀσυγχύτως: Cf DN 144,19 16
 ἀλλ' - 19 σκεδαστῶς: Vide Pach 752 D 19 sq τοῦτο - πολυόμματοι: Cf Ez
 1,15-18; 10,12; vide Pach 752 D 21 ταυτότητι: Cf DN 145,1 22 ἀκρότη-
 τι: Cf DN 145,2

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

11-49 lem: incert Ha ἐκεῖθεν (DN 144,18) LcLeFdMaWc ἐκεῖθεν αὐταῖς (DN 144,
 18) MaxConf v 11 σημεῖωσαι: om Lc(sed add man alt)LeFdMa(sed add man alt)
 Wc ἀγγέλων: τῶν ἀγγέλων v +ἀγγέλων Ha 12 τὰ: om Ha 12 sq ἀσυγ-
 χύτως+ +βαθμοὶ Ha 13 βαθμοὶ: βαθμὸς v 14 ἐκεῖνοι: ἐκεῖ v 14 sq
 ἐκεῖνοι+ +ται οὐχ Ha 15 ἑαυτοὺς: αὐτοῦ Fd αὐτοὺς MaxConf οὐχ ἔλιξιν
 τινα: ἔλιξιν τινα οὐ HaLcLeFdMaWc 16 οἶαν: οἶον Wc οἶαν+ +τεσθαι ἐξ
 Ha πέφυκε: πεφύκει LcLeFdWc 17 ἐπὶ νοήσεις: εἰς ἐπινοήσεις v 18 sq
 ἔξω+ +σκεδαστῶς Ha 20 τῇ θεσπεσίῳ: τῇ θείῳ MaWc τοῦ θεσπεσίου v
 20 sq Ἰεζεκιήλ τρ+ +όμματοι καὶ Ha 22 ἀκρότητι. ταυτότ+ +νοητέον Ha

ταυτότητα δὲ νοητέον τὴν ἀναπόστατον 23 πρὸς θεὸν προσοχήν.
 ἀκρότητα δὲ τὴν τῆς νοήσεως 24 αὐτῶν καὶ οὐσίας ἤδη πως εἰς
 θέωσιν πρόοδον νόησον. 25 καὶ τὰς ἐνώσεις δὲ τὰς πρὸς ἀλλήλας
 τῶν νοητῶν 26 τὸν πρὸς ἀλλήλους θεοπρεπή νόησον ἔρωτα, ὅς 27
 5 θεῖος ὢν καὶ ἐνοποιὸς συνάπτει αὐτούς, οὐ σωρηδὸν 28 συγκομί-
 ζων, ἀλλ' ἀγαπητῶς συνδεσμῶν. τῶν δὲ ὄντων 29 καὶ τῶν νοη-
 τῶν ὡς καὶ 30 τῶν αἰσθητῶν ὁμωνύμως λεγομένων τὰ μὲν ἔστιν
 31 ἡνωμένα καὶ ἀλληλουχούμενα, τὰ δὲ διηρημένα καὶ 32 ἐν πα- 241 C
 ραθέσει οἶον σωρηδόν. καὶ νοητῶν μὲν ἡνωμένα 33 οἶον ζῶων καὶ
 10 φῶς καὶ νοητὸς κόσμος καὶ 34 ὅσα τοιαῦτα, διηρημένα δὲ καὶ ἐν
 παραθέσει οἶον 35 στρατιά, τάξις, πατριά, χορός· ἐπὶ δὲ αἰσθητῶν
 ἐνώσεις 36 ζῶων, δένδρον, κόσμος, διαιρέσεις δὲ κατὰ σωρείαν 37

22 ταυτότητα - 24 αὐτῶν: Vide Pach 752 D 25 ἐνώσεις: Vide DN 144,18

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

22 ἀναπόστατον: ἀπόστατον HaLcLe(sed corr mg man alt)FdMa(sed corr mg
 man alt)Wc 25 ἐνώσεις: νοήσεις Ma(sed corr man alt)Wc ἀλλήλας: ἀλ-
 λήλους LeFd 26 τὸν: τῶν Ma(sed corr man alt)Wc 29 νοητῶν: νοητῶν,
 ὡς καὶ τῶν νοητῶν v 29 sq ὡς καὶ τῶν αἰσθητῶν: om Ma(sed corr man
 alt)Wc 31 τὰ δὲ διηρημένα: om LeFd 32 σωρηδόν: κατὰ σωρείαν Ha
 (pro σωρείαν scr σωρίαν)Lc(pro σωρείαν scr σωρίαν)LeFdMa(σωρείαν corr in
 σωρίαν man alt)Wc 34 παραθέσει: παραθέσεσιν Ha(scr παραθέσεσι)Lc(scr
 παραθέσεσι)LeFdMa(sed corr man alt)Wc(scr παραθέσεσι) 35 τάξις, πα-
 τριά: om Ha 35 ἐνώσεις: ἔνωσις Ma(e corr man alt)MaxConf v 36 δι-
 αιρέσεις: διαίρεσις Ma(e corr man alt)MaxConf v

241 D ποιμνη, δῆμος, σωρός, χορός. 41 ἀγγελοπρεπεῖς δὲ καθάρσεις 42 λέγει οἶον τὴν Ἑσαΐου καὶ τὴν Ἰεζεκιήλ φαγόντος 43 ἐν ἐκστάσει τὴν κεφαλίδα τοῦ βιβλίου. τελεσιουργίαν δὲ 44 ἀγγέλων λέγει ὡς ἐπὶ τοῦ Δανιήλ καὶ τοῦ ἀγγέλου 45 τοῦ ἐρμηνεύσαντος αὐτῷ, καὶ περὶ τοῦ ποιμένος τὸν 46 Ἑρμῶν τελειώσαντος, ὡς ἐκεῖ ἀν- 5 ἐγνωμεν ἐν τῷ Ποιμένι. 47 ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀγγελοι πῶς καθαίρονται 48 καὶ τελεσιουργοῦνταιί φησιν ἐν τῷ Περὶ τῆς οὐρανίας 49 ἱεραρχίας λόγῳ.

---

41 Vide DN 145,4 42 sq οἶον - βιβλίου: Cf Jes 6,6 sq; Jer 15,16; Ez 2,8-3,3
43 sq τελεσιουργίαν δὲ ἀγγέλων: Cf DN 145,5 sq 44 ἐπὶ - 45 αὐτῷ: Cf
Dan 10,1-12,13 45 καὶ - 46 Ποιμένι: Cf Herm vis 5 et mand, passim 48 sq
ἐν τῷ Περὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας λόγῳ: Cf CH 28,23-29,24

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

37 χορός: χῶρος HaLcLeFd post lin 37 inser in Περὶ τῶν ἀγγελικῶν ιδιο-
τήτων καὶ τάξεων (DN 145,2 sq) 38 ἰδοὺ ἄλλο πόνημα 39 Διονυσίου ζητεῖ-
ται Περὶ τῶν ἀγγελικῶν ιδιοτήτων 40 καὶ τάξεων MaxConf pars 1 v 41-
49 schol in ἀγγελοπρεπεῖς (DN 145,4) Ma(man alt)MaxConf v 41 δὲ: om
Ma(e corr man alt) MaxConf v 42 λέγει: φησὶν MaxConf v καί: om Ma
MaxConf τὴν alt: om HaLcLeFdMa(sed corr man alt)Wc 45 αὐτῷ:
αὐτῶν Ha αὐτὸ v 45 sq τὸν Ἑρμῶν: τερμῶν Ma(sed corr man alt)Wc 47
πῶς καθαίρονται: καθαίρονταιί πως Ma(sed corr man alt)Wc 48 τῆς: om
MaxConf v post lin 49 inser in περὶ (DN 145,2): περὶ τῶν ἀγγελικῶν ιδιο-
τήτων καὶ τάξεων Ha (lem incert)Lc (cf supra, app crit, post lin 241,37)

(in ἀγγέλους - DN 145,8)

50 Διὰ τί ἄγγελοι λέγονται, 51 καὶ ὅτι καὶ αὐτοὶ φῶτα.

(in ψυχαί - DN 145,10)

1 Ὅτι αἱ ψυχαὶ ἄλλαι μετὰ 2 τοὺς ἀγγέλους εἰσὶν ὑποβεβηκυῖαι 244 A
αὐτῶν. καὶ ὅτι 3 ἀθάνατοί εἰσιν, ἅτε κτισθεῖσαι οὐσιώδεις ζωαί.
καὶ 4 ὅτι διὰ τῶν ἀγγέλων αἱ ψυχαὶ χειραγωγοῦνται, αἱ 5 ζῶν
5 ἀγγελικὴν ἐπιτηδεύουσαι, οὕτω καὶ ἐν τῷ Ποιμένι 6 ἀνέγνωμεν.

(in Περὶ ψυχῆς - DN 145,17)

12 Ζητεῖται <τὸ> Περὶ ψυχῆς.

---

51 φῶτα: Vide DN 145,9 244,3 οὐσιώδεις ζωαί: Cf DN 145,12 5 Ποι-
μένι: Cf Herm vis 5 12 Περὶ ψυχῆς: opus perditum vel fictivum; vide
Suchla 1988, 104, an 1, et Suchla 2008,210

Ha Fa(defic)Lc LeFd Ma(defic a 50 διὰ)Wc MaxConf v

50-51 lem: incert Ha ὡσπερ ἐξαγγελτικῶς (DN 145,8) LcLeFdWc καὶ εἶναι
ἀγγέλους (DN 145,8) v 244,1-6 lem: προβεβλημένας (DN 145,9) Ha αἱ ψυ-
χαί (DN 145,10) LcLeFd v 1 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι HaLc v σημειωτέον, ὅτι
MaxConf 1 ὅτι - 2 εἰσὶν: ὅτι αἱ ψυχαὶ ἄλλαι εἰσὶν μετὰ τοὺς ἀγγέλους Ha
LcLeFd ὅτι ἄλλαι εἰσὶν αἱ ψυχαὶ μετὰ τοὺς ἀγγέλους Wc post lin 6 inser in
ἀγαθορχίαν (DN 145,14): 7 ὅτι ἐπὶ τὴν πάντων τῶν 8 ἀγαθῶν ἀγαθορχίαν
ἀνάγονται αἱ τῶν δικαίων ψυχαί, 9 ἤγουν ἐπὶ τὸν θεόν. καὶ ἐν μετουσίᾳ τῶν
ἐλλάμψεων 10 αὐτοῦ γινόμεναι πεπαρησιασμένως πρεσβεύουσιν Le(add
man rec mg) MaxConf pars 1 v 12 schol: om Ha lem: incert Wc ἐν τοῖς
Περὶ ψυχῆς (DN 145,17) v 12 ζητεῖται <τὸ>: ζητεῖται omnes codd v

(in ἔξεως - DN 146,5)

- 244 B 24 Καὶ ἤδη ἄνω εἶπομεν, 25 ὅτι ἔξις ἐστὶ ποιότης ἔμμοнос. ὅσα
οὖν ἐστὶν 26 ἄζωα καὶ ἄψυχα, διὰ τὴν ἀγαθότητα τοῦ θεοῦ οὕτω
27 παρήχθη πεποιωμένα ἐκτικῶς, οἷον λίθοι διάφοροι 28 καὶ γῆ
καὶ τὰ μεταλλικὰ 29 περὶ τι χρήσιμον ποιωθέντα καὶ ὅσα περὶ
244 C τὴν 30 ἰατρικὴν καὶ τὴν ἡμῶν χρήσιν. ταῦτα οὖν οὐκ ἔξωθεν 31 5
τὴν ἔξιν κτῶνται, ἀλλ' ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τὴν τῆς ἔξεως 32 ποιότη-
τα θεόθεν ἔλαβον.

---

24 ἄνω εἶπομεν: Cf supra, schol in DN 117,12 (208,3-9) 25 ποιότης ἔμμο-
νος: Vide supra, 208,4 26 ἄζωα καὶ ἄψυχα: Cf DN 146,4

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 24 inser in ἀλόγων ψυχῶν ἢ ζήτων (DN 145,18): I3 ἀλόγων ψυχῶν ἢ
αἰσθητικῶν I4 φησιν. I4 καὶ σημείωσαι, ὅτι ἄλλο ψυχὴ καὶ ἄλλο I5 ζωὴ
MaxConf pars 1 v post lin 15 inser in ἀμφιβίως λαχόντα (DN 145,20): I6 τὰ
ἐρπετὰ λέγει ἀμφιβίως I7 λαχόντα ὡς βάτραχοι καὶ ὀκτάποδες, ἐγκεχω-
σμένα I8 δὲ ὡς ἀσπάλακες καὶ ὅσα τοιαῦτα MaxConf pars 1 v 24-32
schol: coll post 244,39 Lc lem: incert HaFd δι' αὐτὸ τῆς οὐσιώδους ἔξεως
(DN 146,4 sq) v 24 εἶπομεν: εἶπαμεν LcLeWc 24 καὶ - 25 ὅτι: + ὅτι Ha
26 καὶ+ +θότη-τα τοῦ Ha 27 sq λίθοι+ +καὶ γῆ Ha 28 καὶ γῆ: [ἀλλὰ
καὶ βοτάναι καὶ ρίζαι] καὶ γῆ v 29 καὶ ὅσα: ὡς τὰ HaLcLeFdMa(sed corr
man alt)Wc 29 sq τὴν ἰα+ +τὴν ἡμῶν Ha 31 τῆ+ +τὴν τῆς Ha 31 sq
ἔξεως+ +τῆτα θεόθεν Ha 32 ἔλαβον: ἐλάβομεν Lc ἔλαχον v

(in ὑπερβολή - DN 146,8)

33 Ὅρα, πῶς αἱ στέρήσεις 34 ἐπὶ θεοῦ ὑπερβολαί εἰσι θέσεων δρα-
στήριοι 35 ὡς ἀνείδεος, ἀνούσιος, ἄζωος, ἄνους. ταῦτα 36 γὰρ ἔν-
νοιαν ἔχοντα τοῦ μὴ ὄντος ὅμως ἐν τῷ θεῷ τῷ 37 ὑπερουσίως ὄντι
κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν ἀπάντων - οὐδὲν 38 γὰρ ἐστι τῶν ὄντων - ὑπερ-
5 οχικῶς νοοῦνται. ἐν δὲ 39 τοῖς ἐξῆς τελειότερον αὐτὸ σαφηνίζει.

(in αἰτία - DN 146,14)

45 Τὸ αἴτιον τῶν οὐρανίων 46 ἀρχῶν καὶ ὑποπερατώσεών φησιν 244 D
εἶναι τὴν ἀγαθότητα 47 τοῦ θεοῦ. καὶ ταῦτα γὰρ δι' ἀγαθότητος

---

33 αἱ - 38 νοοῦνται: Vide Pach 753 C 35 ἀνείδεος - ἄνους: Cf DN 146,7 sq
37 sq οὐδὲν ... τῶν ὄντων: Vide DN 119,9 et al 38 sq ἐν δὲ τοῖς ἐξῆς: Cf
MTh V, passim 47 καὶ - 245,9 μειοῦται: Vide Pach 756 A

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

33-39 lem: incert HaMaWc ἄζωος (DN 146,4) Lc εἰ δὲ (DN 146,6) LeFd εἰ δὲ
καὶ ὑπὲρ πάντα (DN 146,6) v 33 +αἱ στέρήσεις Ha 34 sq θέσεων δρασ-
+ους. ταῦτα Ha 35 ὡς: καὶ ὡς v 36 τοῦ: om HaLcLeFdMa(sed add man
alt)Wc 36 sq ἐν τῷ+ +ἀφαίρεσιν Ha 38 ὑπεροχι+ +ἐν δὲ Ha post lin
39 inser in τὸ μὴ ὄν (DN 146,10 sq): 40 πῶς τὸ μὴ ὄν ἐφίεται τοῦ 41 ἀγαθοῦ;
εἰ γὰρ μὴ ἔστιν αὐτό, πῶς ἐφίεται; λέγομεν, 42 ὅτι τὸ μὴ ὄν ἐνόησεν εἶναι
τὸ κακόν, ὡς κάτω 43 ἀποδεικνύει, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ λεγόμενον κακόν τοῦ 44
ἀγαθοῦ ἔνεκα γίνεται MaxConf pars 1 v 45-245,17 lem: incert Ha τῶν
οὐρανίων (DN 146,13) LcLeFd καὶ τῶν οὐρανίων (DN 146,13) v 45 +αἴτιον
τῶν οὐρανίων Ha 46 ὑποπερατώσεών: ἀποπερατώσεών Le(sed corr man
alt) 46 sq τὴν ἀγαθότη+ +καὶ ταῦτα Ha

245 A ὑπερβολὴν 48 παρήγαγεν ὁ θεός. οὐρανίας δὲ ἀρχὰς καὶ I ὑποπε-
 ρατώσεις νοητέον τὴν ὡς ἐκ σημείου ἦτοι 2 κέντρου τοῦ θελήμα-
 τος τοῦ θεοῦ κυκλικῶς ὑποστᾶσαν 3 τῶν οὐρανῶν σφαιροειδῆ δη-
 μιουργίαν. τὸ γὰρ 4 κυκλικὸν σχῆμα ἀρχόμενον ἐξ ἑαυτοῦ εἰς ἑαυ-
 τὸ περατοῦται. 5 τὴν δὲ οὐρανίαν οὐσίαν ἀναυξῆ καὶ ἀμειώτον 6 5
 φησιν, ὡς τελείως ἔχουσαν καὶ αὐτάρκως πρὸς ὃ γέγονεν. 7 διὸ
 καὶ ἀναλλοίωτον αὐτὴν λέγει, ἐξ οὗ γέγονεν, 8 οὐ παρατραπέι-
 σαν. τέλειον δὲ ἐστίν, ὃ μήτε αὔξει 9 μήτε μειοῦται. ὑποπερατώ-
 σεις δὲ αὐτὰ κέκληκεν καὶ 10 οὐκ ἀποπερατώσεις διὰ τὸ σφαιρι-
 κὴν μὲν εἶναι τὴν 11 κίνησιν, οὐ κυρίως δὲ πέρασ ἔχειν, ἀλλ' οἴονεὶ πέ- 10
 ρας 12 τὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡσπερ ἀπὸ τινος ἀρχῆς ἐπὶ 13 οἶόν τι πέρασ

---

48 ἀρχὰς - 4 περατοῦται: Cf DN 160,11-15; 162,1-5; Procl inst 146 5 ἀναυ-
 ξῆ καὶ ἀμειώτον: Cf DN 146,14 7 ἀναλλοίωτον: Cf DN 146,15 8 τέ-
 λειον: Cf supra, 245,6 (τελείως) 9 ὑποπερατώσεις: Cf DN 146,14, app crit
 in loc αὐτὰ: Cf supra, 244,47 (ταῦτα) 10 ἀποπερατώσεις: Cf DN 146,14

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

48 οὐρανίας δὲ ἀρχὰς: ἀρχὰς δὲ οὐρανί+ Ha ἀρχὰς δὲ οὐρανίας LcLeFdMaWc
 v 48-245,2 οὐρανί+ +ρατώσεις νοη+ +ὡς ἐκ σημείου+ +τρου τοῦ θελήμα-
 τος Ha 1 ὑποπερατώσεις: ἀποπερατώσεις Le(e corr man alt) 3 τῶν: om
 LeFd οὐρανῶν: οὐρανίων LeFdMaWc 7 αὐτὴν: αὐτὸν HaLcLeFdMaWc
 8 παρατραπέισαν: παρατραπέντα HaLcLeFdMa(sed corr man alt) 9 ὑπο-
 περατώσεις: ἀποπερατώσεις Le(sed corr man alt) 12 ἐπὶ prim: ἀπὸ MaWc
 12 sq ἐπὶ οἶόν τι: ἐπὶ τι οἶον v

φέρεσθαι τυχὸν ἀνατολήν. σημειώσαι δέ, 14 ὅτι καὶ κινεῖσθαι ἀψόφως φησὶ καὶ ἀνεπαισθήτως τὸν 15 οὐρανόν. τὸ δὲ ἐνίων ἀστέρων μεταβατικῆς πολυκινήσεως 16 περὶ τῶν πλανήτων φησίν. σημειώσαι δὲ 17 καὶ τοῦτο, ὅτι αὐτοὺς μόνους ἐδέξατο κινεῖσθαι. 245 B

---

13 σημειώσαι - 16 φησίν: Vide Pach 756 A   14 ἀψόφως: Cf DN 146,15
 15 ἐνίων - πολυκινήσεως: Vide DN 146,17 sq   16 σημειώσαι - 17 κινεῖσθαι: Cf Pach 756 A

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

13 σημειώσαι - 17 κινεῖσθαι: schol in τῶν ἀψόφων (DN 146,15) Ma MaxConf
 13 δέ: om Ma(e corr man alt) MaxConf   15 ἐνίων: ἐνιαίων HaLcLeFdMa(sed corr man alt)Wc   16 περὶ τῶν πλανήτων: iter mg HaLcLeFd(scr in ἀστέρων [DN 146,17] LcLeFd)   δέ: om LcLeFd   17 καὶ τοῦτο, ὅτι: om HaLcLeFd Ma(sed corr man alt)Wc   αὐτοὺς: αὐτοὺς γὰρ HaLcLeFdMa(sed corr man alt) Wc   post lin 17 inser in μεγάλους (DN 146,19): 17 σημειώσαι, 18 πόθεν αἱ χρονικαὶ ἀριθμήσεις Max Conf pars 1 v(cum 244,45 τὸ - 245,17 κινεῖσθαι con-iunx v)   post lin 18 inser in καὶ τῆς τῶν δύο φωστήρων, οὗς τὰ λόγια καλεῖ μεγάλους (DN 146,18 sq): 20 δύο φωστήρας τὸν ἥλιον καὶ τὴν 21 σελήνην φησίν· μέγας δὲ εἶπεν ἐπόμενος τῷ Δαυίδ· 22 λόγια δὲ τοὺς ἐκείνου Ψαλμοὺς ὀνομάζει. περιοδικήν 23 δὲ ἀποκατάστασιν τὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ 24 αὐτὸ φορὰν λέγει, ἣν ὁ ἥλιος μὲν κατ' ἐνιαυτὸν ποιεῖται 25 τὸν ζωδιακὸν κύκλον περιῶν· ἡ δὲ σελήνη δι' 26 ἡμερῶν τινα τὸν ἀπὸ συνόδου μέχρι τῆς παντελοῦς 27 ταύτης μειώσεως. 27 σημειώσαι δέ, ὡς καὶ αἱ χρονικαὶ 28 ἀριθμήσεις ἐκ τούτων εἰσίν, καὶ ἔτι ἐκ τῶν μηνῶν v   post lin 28 inser in ἀφορίζουσι (DN 147,1): 29 τελέως ὀρίζουσιν v

(in *ὀλολαμπής* - DN 147,11)

248 A 3 Ὡσπερ ὁ αἰσθητὸς 4 ἥλιος πάντα τὰ ὄρατὰ φωτίζει, καὶ τὰ μὴ
μετέχοντα 5 τοῦ φωτὸς αὐτοῦ δι' οἰκείαν ἀδρανείαν οὐ μετέχει, 6

5 ἀδρανείαν: Cf DN 147,15 (*ἀδρανείας*)

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

ante lin 3 inser in ὑπὲρ (DN 147,6): 30 τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἄνω παρέγραψα, 31 ὅτι καὶ ἐν τοῖς πᾶσιν ὁ θεὸς καὶ οὐδὲν 32 τῶν ἀπάντων. ἐνταῦθα δὲ τὸ πλεον φησὶν, ὅτι καὶ 33 ἔτι ὑπὲρ πάσας τὰς οὐσίας ἐστίν, ὅπερ λέγει κατωτέρω, 34 ὅτι καὶ τῶν μὴ ὄντων ἐστὶ πληρωτικός. 35 ὅρα δέ, πῶς λέγει· μῆτε τῶν ἄνω φθανουσῶν αὐτῆς 36 τὴν ὑπεροχὴν, μῆτε τῶν κάτω ταύτην διαβαινουσῶν. 37 τουτέστιν· οὔτε ἀρχὴν οὔτε πέρας ἔχει τὸ 38 θεῖον, τῶν οὐρανίων καὶ ὑπερτέρων δυνάμεων ταύτην 39 μὴ καταλαβουσῶν, οὐχ ὅτι ἐστὶ μὲν, οὐ κατελήφθη 40 δέ, μὴ οὕτω νοήσεις, ἀλλ' ὅτι αὐτὸ οὔτε ἐστίν. 41 τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἢ ἐν ἀγνωσίᾳ γνώσις. ὑπέρτεροι 42 γὰρ γενόμενοι καὶ διὰ φιλοθεΐας ἐνωθέντες ταῖς ἄνω 43 δυνάμεσιν γινώσκομεν, ὅτι μετὰ πάντων τὴν θεΐαν 44 ἀγνοοῦμεν φύσιν MaxConf pars 1 v post lin 44 inser in δυνάμενα (DN 147,8): 45 τουτέστι τὰ χωροῦντα τὴν ὀλότητα 46 αὐτοῦ πρὸς τὸ μέτρον, ὃ χωροῦσιν. διὸ καὶ μέτρον 47 εἶναι λέγεται τῶν ὄντων. ἢ ὅτι καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ πέρας 48 τῶν ἀπάντων ἐπίσταται, ὡς μόνος δημιουργός. ἑαυτὸν 49 γὰρ παρακατιῶν ἐρμηνεύει MaxConf pars 1 v post lin 49 inser in τάξις (DN 147, 10): 50 τάξις διὰ τοῦτο λέγεται ὁ θεός, ἢ 51 ἐπειδὴ μετ' εὐταξίας τὰ πάντα ἐδημιούργησεν, ἢ 52 ὅτι πίστει παρὰ τῶν εἰς αὐτὸν φωτισομένων χωρεῖται, 53 μῆτε τῷ πληθυσμῷ τοὺς ἀσθενεστέρους καταβαπτίζων, 54 μῆτε τῇ συγκαταβάσει ἐπ' ἔλαττον παρὰ 248, I τῶν ἀγιωτέρων χωροῦμενος, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἐμὸν ἀγγεῖον 2 οὕτως ἐν ἐμοὶ πηγάζων τὴν ἀγαθότητα MaxConf pars 1 v 3-24 lem: incert HaMa οὕτω (DN 147,10) LcLeFd Wc κατὰ πολλοστὸν ἀπήχημα (DN 147,12) v 3-4 +ἥλιος πάντα Ha 5 τοῦ+ +οἰκείαν Ha

οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ θεοῦ πάντες παρ' αὐτοῦ ἀγιάζονται, 7 ὅσοι βού-
 λονται. καλῶς δὲ τὸ ἀπεμφαῖνον τῶν ἐπὶ τῷ 8 ἡλίῳ λεγομέ-νων
 εὐθύς ἐθεράπευσεν ὁ θεῖος Διονύσιος. 9 ἐπειδὴ γὰρ ἐμφανῆ εἰκόνα
 τῆς ἀγαθότητος τοῦ θεοῦ 10 τὸν ἡλίον εἶπε τὸν ἄψυχον, τὸ δημι-
 5 ούργημα τοῦ δημιουργοῦ 11 καλέσας εἰκόνα, πρῶτον μὲν 12 ἐπή-
 γαγε παραχρῆμα κατὰ πολλοστὸν ἀπήχημα, ἐν δὲ τῷ ἐξῆς 13
 φύλλῳ τελειότερον αὐτὸ σαφηνίζει. τί δέ ἐστι 14 πολλοστὸν ἀπή-
 χημα, λεκτέον· ὥσπερ γὰρ εἴ τις 15 μέγα βοήσας καὶ ἀνακράξας
 εἴποι τι, καὶ οἱ μὲν παρεστῶτες 16 ἐρρωμένοι τὰς ἀκοὰς καὶ 17 τῆς 248 B

---

7 καλῶς - 8 ἐθεράπευσεν: Vide Pach 756 C 9 ἐμφανῆ εἰκόνα: Cf DN 147,
 11 10 τὸ - 11 εἰκόνα: Cf DN 147,2 sq (ἐκ τὰγαθοῦ γὰρ τὸ φῶς καὶ εἰκὼν
 τῆς ἀγαθότητος) 12 κατὰ πολλοστὸν ἀπήχημα: Vide DN 147,12 ἐν δὲ
 τῷ ἐξῆς φύλλῳ: Cf DN 165,21-167,5 14 ὥσπερ - 23 φῶς: Vide Pach 756 C

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

6 τοῦ: om LeFdMaWc 6 sq θεοῦ πάν+ +ιάζονται, ὅσοι Ha 7 sq ἀπεμ-
 φαῖνον τῷ ἐπὶ τῷ+ +ων εὐθύς Ha 9-11 γὰρ ἐμφαν+ +ἀγαθότητος+ +ν
 ἡλίον εἶ+ +ἄψυχον+ +οὐς ζωῆς+ +δημιούργη+ +ὲ δημιουργοῦ Ha 9 ἐμφα-
 νῆ: ἐμφαίνει MaWc 10 εἶπε τὸν ἄψυχον: εἶπε τὸν ἄψυχον τῆς ἀληθοῦς
 ζωῆς καὶ LcFdMaWc τὸν ἄψυχον εἶπεν τῆς ἀληθοῦς ζωῆς καὶ Le 12 ἐπή-
 γαγε παραχρῆμα: παραχρῆμα ἐπήγαγε v κατὰ: ὡς HaLcLeFdMa(sed
 corr man alt)Wc 13 φύλλῳ: om Wc κεφαλαίῳ Ma(e corr man alt; scr κε-
 φαλαίῳ) MaxConf v 15 καὶ prim: om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc
 ἀνακράξας: ἀποκράξας HaLcLeFdMa(sed corr man alt)Wc 16 ἐρρωμένοι:
 ἐὰν ἐρρωμένοι v ἀκοὰς: ἀκοὰς ἴσιν v

βοῆς καὶ τοῦ λεχθέντος ἀκούουσιν, οἱ δὲ βραχὺ 18 ἀφεστῶτες, ὅσον ἀπέχουσιν, τοσοῦτον ἀδρανέστερον 19 τοῦ φθέγματος ἀκροῶνται, οἱ δὲ ἐπὶ μείζον διάστημα 20 κεχωρισμένοι πολλοστὸν τι μέρος καὶ ἀμυδρότατον 21 τοῦ ἀπηχήματος λαμβάνουσιν, ὡς φωνῆς μὲν ἀσήμου 22 τινὸς ἀκοῦσαι, μὴ νοῆσαι δὲ τὸ ἐκφωνηθέν, 23 5 τοσοῦτον ἔστιν εἰκάσαι τὸ ἡλιακὸν φῶς τῷ ἀληθεῖ, 24 ὡς καὶ ἀσύμβλητον εἶναι τὸ μέσον.

(in γένεσιν - DN 148,3)

25 Μὴ νομίσης, τὸν 26 ἥλιον γενέσεως ἢ ζωῆς ἢ τροφῆς ἢ αὐξήσεως ἢ τελειότητος 27 αἴτιον εἶναι τῶν ὄντων τινός, ὡσπερ οὐδὲ 248 C ἄλλο τι 28 στοιχεῖον, εἰ καὶ σφόδρα τύχοι τῶν ἀναγκαίων, 29 οἶον 10 τὸ ὕδωρ. δυνατὸν γὰρ ἡμᾶς διαγενέσθαι καὶ 30 ἡλίου χωρὶς καὶ ὕδατος, εἰ καὶ μὴ τελείως, ἀλλ' 31 οὖν ἰκανὸν χρόνον. ἀλλ' εἰδὼς ὁ θεός, ὅτι τὸ μὲν ψυχρὸν 32 ἄγαν ἄγονον, τὸ δὲ μεμετρημένως

31 ἀλλ' εἰδὼς - 35 ἔχοντα: Vide Pach 757 A

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

22 δὲ τὸ: τὸ δὲ v 23 εἰκάσαι: ὑπολαβεῖν MaxConf v ἀληθεῖ: ἀληθινῶ v post lin 24 inser in ἀδρανεῖας (DN 147,15): ἀσθενείας ἀδυναμίας Ha 25-44 lem: incert Ha ἀλλὰ (DN 148,3) LcLeFdMaWc ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν γένεσιν (DN 148,3) v 25 +μίσης τὸν Ha 26 ἢ ζωῆς ἢ τροφῆς: ἢ ζωῆς v 26 sq ἢ αὐξ+ +τος αἴτιον Ha 27 ὄντων: νοητῶν LeFd 28 στοιχεῖον+ +τύχοι Ha 29 διαγενέσθαι: γενέσθαι Ma(sed corr man alt)Wc 29 sq διαγενέσ+ +χωρὶς Ha 31 εἰδὼς+ +τὸ μὲν Ha 32 ἄγαν ἄγονον: ἄπαν ἄγονον παντελῶς v

33 θερμὸν γενεσιουργεῖ, καὶ ὅτι τὰ φυτὰ καὶ τὰ σπέρματα 34 θερ-
 μότητος δεῖται, ὡς καὶ τὰ σώματα πάντα τὰ 35 ζῶν ἔχοντα εἴτε
 αἰσθητικὴν εἴτε φυτικὴν, καθαίρονται 36 δὲ πολλὰ καὶ εἰς λευκό-
 τητα φέρονται, ὡς 37 ἐσθῆτες καὶ ἄλλα, ἀνανεοῖ δὲ καὶ τὰ ψυ-
 5 γέντα σπέρματα, 38 τούτου χάριν τὸν ἥλιον οὕτως ἔχειν φύσεως
 39 ἐποίησεν, ἵνα τὰ εἰρημένα πάντα ποιῆ ἐκ τοῦ δημιουργοῦ, 40 τὸ
 δύνασθαι λαβὼν οὐκ ἐκ προαιρέσεως 41 ἰδίας ἢ δυνάμεως. τοῦτο
 τελείως φησὶν ὁ ἅγιος 42 Διονύσιος ἑαυτὸν ὡς περ ἐξηγούμενος
 κατωτέρω, 43 ἐν τῷ τέλει τοῦ πέμπτου κεφαλαίου καὶ ἐν τῷ 44
 10 τέλει τοῦ ἔκτου. νόει ἀσφαλῶς καὶ μὴ διαστρέφου.

248 D

35 καθαίρονται: Cf DN 148,4 37 ἀνανεοῖ: Vide DN 148,5 38 τούτου -
 39 ἐποίησεν: Vide Pach 757 A 41 τοῦτο - 44 ἔκτου: Cf DN 187,17 sqq; 192,
 15 sqq

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

33 τὰ alt: om LcLeFdMaWc 33 sq γενεσιουργ+ +ὅτι τὰ φυτὰ καὶ+ +ματα
 θερμότητος Ha 34 τὰ σώματα πάντα τὰ: σώματα ἅπαντα HaLcLeFdMa
 (sed corr man alt)Wc 36 πολλὰ: πολλάκις Ma(sed corr man alt)Wc(sed corr
 man alt) καὶ: ὡς καὶ Ma(e corr man alt) MaxConf v φέρονται: φέρεσθαι
 Ma MaxConf v 37 ἄλλα: τὰ ἄλλα HaLcLeFdWc 41 ἅγιος: om HaLcLe
 FdMa(sed add man alt)Wc 42 ἐξηγούμενος: ἐπεξηγούμενος v 44 νόει:
 νόει [οὔν] v

(in *ἀσχημάτιστον* - DN 148,6)

249 A 5I Ὅτι ὁ ἥλιος 52 καὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας τὰς πρὸ τῆς αὐτοῦ ποιή-
σεως 53 ἐφώτιζεν ἀσχημάτιστος ὢν. καὶ ὅτι τὸ πρωτόκτιστον 54
φῶς τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ μετεσχηματίσθη εἰς ἥλιον. I καὶ ὅτι ἡμε-
ρῶν τριάδα φησίν, ὡς καὶ ὁ μέγας Βασίλειος 2 ἐν τῇ Ἑξαήμερῳ
σαφῶς φησιν. ἐκεῖνο δὲ μὴ 3 παραδράμῃς, ὅτι τὰ προειρημένα οὐ 5
περὶ τοῦ ἡλίου, 4 ἀλλὰ περὶ τοῦ σχηματισθέντος εἰς ἥλιον πρωτο-
κτίστου 5 φωτὸς ἐρρήθη.

51-54 Cf Gen 1,16-19 51-249,5 Cf Pach 757 A 1 ἡμερῶν τριάδα: Vide
DN 148,8 1 ὢς - 2 φησιν: Cf Bas hex 6,2 (Amand de Mendieta/Rudberg 90,8)

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 51 inser in μέτρον (DN 148,5): 46 μέτρον διὰ τοῦτο λέγεται ὁ ἥλιος
47 καὶ ἀριθμὸς ὥρων, ἐπειδὴ τῆς ἡμέρας ἄρχει. ἢ δὲ 48 ἡμέρα ἀνακυκλου-
μένη τὸν χρόνον ποιεῖ. διὰ τοῦτο 49 μέτρον ἐκλήθη, οἷα τὴν ἡμετέραν με-
τρῶν ζωὴν. λέγει 50 γὰρ παντὸς τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνου MaxConf pars 1 v
51-249,5 schol: om Wc lem: incert Ha αὐτὸ (DN 148,6) Ma αὐτὸ γὰρ ἐστὶ
τὸ φῶς (DN 148,6) v 51 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι LcLeFd v ὁ om HaLcLeFd
52 τὰς πρὸ: τῶν πρὸ HaLcLeFdMa(sed corr man alt) 1 ὢς - 5 ἐρρήθη: om
HaLcLeFdMa(sed add man alt) post lin 5 inser in ἐναρχικῇ (DN 148,9): 6
τουτέστιν· ἀρχὴ καὶ αἰτία τῆς πρὸς 7 τὸ ὄντως ὄν ἐννεύσεως ἢ ὁμοιώσεως.
καὶ τὸ παντελοῦς ἀντὶ τοῦ παντελείας. σημειῶσαι δέ, ὅτι πυθμένα καλεῖ τὸ
θεῖον παντοκρατορικόν MaxConf v(7 καὶ - παντοκρατορικόν om v)

(in ἐφίεται - DN 148,15)

8 Ὅρα, πῶς διαιρεῖ τὰ ὄντα 9 πάντα, καὶ περὶ τὸν πάντων ὄντα
 βασιλέα, οὗ καὶ πάντα 10 ἐφίεται, καὶ πῶς ἐφίεται. φησὶν οὖν
 πρῶτα νοερά, εἶτα 11 λογικά. νοερά μὲν οὖν εἰσι τὰ μὴ μεμιγμέ-
 να σώμασιν, 12 οἷον αἱ ὑπερκόσμιοι δυνάμεις πᾶσαι. λογικὰ δὲ αἱ
 5 13 ἀνθρώπιναι ψυχαί, αἱ τὴν σχέσιν ἔχουσαι πρὸς 14 σῶμα, κα-
 θώς ἐστὶν ὁ αἰσθητὸς ἄνθρωπος. εἰ γὰρ ὁ 15 ἔσω ἄνθρωπος μόνον 249 B
 ἐνεργοίη κατὰ τὸν ἀπόστολον, 16 τουτέστιν ἡ ψυχὴ, μὴ τὴν πᾶ-
 σαν ἔχουσα σχέσιν πρὸς 17 σῶμα, τότε νοερὸς ἄνθρωπος, οὐ μὴν λο-
 γικὸς καλοῖτο ἂν 18 κατὰ τὸ πᾶν ζῶον τὸ ἐκ σώματος καὶ λογικῆς

8-30 Cf supra, schol in DN 117,12 (205,16-208,9); Pach 757 B 9 βασιλέα:

Cf Apc 17,14; 19,16 10 νοερά: Vide DN 148,16 11 λογικά: Vide DN 148,

16 14 sq εἰ γὰρ - ἀπόστολον: Cf Rm 7,22 sq; II Cor 4,16; Eph 3,16

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

8-30 lem: incert HaMa οὗ ἐφίεται (DN 148,15) Fd καὶ οὗ (DN 148,15) Wc καὶ
 οὗ ἐφίεται πάντα (DN 148,15) v 8 ὅρα - 9 πάντα: +πάντα Ha 8 ὄντα:
 om Ma(sed add man alt)Wc 9 πάντα prim: πάντα τὰ HaLcLeFd τὸν:
 τῶν MaWc 9 sq πάντα ἐφίεται, καὶ πῶς ἐφίεται: πάντα+ +ίεται Ha πάν-
 τα ἐφίεται MaxConf τὰ ὄντα ἐφίεται πάντα v 10 πρῶτα: πρῶτον v 11
 μὲν: om v 11 sq τὰ+ +ώμασιν, οἷον Ha 12 αἱ prim: om MaxConf 13
 ἀνθρώπιναι: ἀνθρώπινοι HaLcLeFd 13 sq πρὸς σῶμα: πρὸς τὸ σῶμα v
 15 ἐνεργοίη: ἐνεργεῖν Ma(sed corr man alt)Wc ἐνεργεῖ v 16 sq μὴ τὴν πᾶ-
 σαν ἔχουσα σχέσιν πρὸς σῶμα: om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc 17
 ἄνθρωπος: ὁ ἄνθρωπος MaWc λογικὸς: λογικῶς v

19 ψυχῆς συνεστός. γνωστικῶς δέ φησι τὰ νοερά καὶ 20 λογικὰ ἐφίεσθαι τοῦ θεοῦ. φύσει γὰρ προσούσης αὐτοῖς 21 τῆς ὀρέξεως ταύτης τοῦ γνῶναι τὸν πάντων 22 βασιλέα καὶ μετέχειν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ διὰ τὸ 23 εἶναι τὴν ψυχὴν γνωστικὴν, καλῶς λέγεται 24 καὶ ἡ ἔφεσις τοῦ ἀγαθοῦ. τὰ δὲ ἄλογα ζῶα κατ' 25 αὐτὴν τὴν αἰσθητικὴν δύναμιν ζωῆς ἐφίεται, διὸ καὶ 26 τοῦ ἀγαθοῦ. τὰ δὲ ἀναίσθητα, οἷον φυτὰ καὶ τὰ 27 ἄψυχα καὶ ἄζωα, ἐφίεται μὲν φυσικῶς τοῦ ἀγαθοῦ, 28 οὐ μὴν ἴνα καὶ γνῶ αὐτό, ἀλλ' ἴνα μείνη, ὅπερ ἐστὶ 29 μόνον τῇ φυσικῇ ἐφέσει συνεχόμενα παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ 30 εἰς τὸ εἶναι αὐτά.

19 γνωστικῶς: Vide DN 148,16 20 φύσει: Cf Arist Metaph 980 a 21 24 ἔφεσις τοῦ ἀγαθοῦ: Cf DN 145,1;162,11;179,13;202,3 27 ἄζωα: Vide DN 148,18

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

19 συνεστός: συνεστός Le(e corr man alt)Ma(e corr man alt) MaxConf v 20 φύσει γὰρ: ὡς φύσει MaxConf v 21 τοῦ: τὸ Ma(sed corr man alt)Wc τὸν: om Ha πάντων: τῶν πάντων Ha v 23 γνωστικὴν: γνωστικὴν καὶ λογικὴν Ma (e corr man alt) MaxConf v λέγεται: coll post 24 ἔφεσις HaLcLeFd MaWc 26 φυτὰ: τὰ φυτὰ v post lin 30 inser in ἥλιος (DN 149,2): 31 a ὅτι 32 ὁ ἥλιος λέγεται παρὰ τὸ ἀολλῆ ποιεῖν καὶ συνάγειν τὰ 33 διεσκεδασμένα. καὶ ὅτι ἀναιρεῖ τὸ εἶναι θεὸν τὸν 34 ἥλιον, εἰ καὶ πολλὰ εἶπε τοῖς εὐχερῶς διαστρεφόμενοις 35 δοκοῦντα ἐναντία MaxConf pars 1 inser in ἀολλῆ (DN 149,2): 31 b Συνθηροισμένα MaxConf pars 2 inser in πάντα ἀολλῆ ποιεῖ (DN 149, 2): 31 ἀολλῆ, συνθηροισμένα. ὅτι 32 ὁ ἥλιος λέγεται παρὰ τὸ ἀολλῆ ποιεῖν καὶ συνάγειν τὰ 33 διεσκεδασμένα, καὶ ὅτι ἀναιρεῖ τὸ εἶναι θεὸν τὸν 34 ἥλιον, εἰ καὶ πολλὰ εἶπομεν τῆς εὐχερῶς διαστρεφόμενης 35 δοκοῦντα ἐναντία εἶναι v

(in παλαιότητα - DN 149,5)

36 Κατὰ τὸν τῆς παλαιότητος 37 λόγον ἢ ὅτι Ἑλληνας ὑπῆρχον
καὶ ὁ θεῖος Διούσιος 38 καὶ ὁ θεῖος Τιμόθεος, ὡς ἐν ταῖς Πράξεσι
39 τῶν ἀποστόλων δηλοῦται, ἢ τὸν μωρὸν 40 τῶν Ἑλλήνων λό-
γον φησίν· παλαιὸν γὰρ καὶ ἀρχαῖον 41 τὸν ἥλιον ἔλεγον, ὡς καὶ
5 ἐν τῇ κωμωδίᾳ εἴρηται.

36-41 Cf Pach 757 C 36 κατὰ τὸν τῆς παλαιότητος λόγον: Vide DN 149,5
38 ὡς - 39 δηλοῦται: Cf Act 16,1-3; 17,34 41 ὡς - εἴρηται: Cf Men frg 678
(Koerte) ap Clem prot 6,68,4

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

36-41 schol: om Ma lem: incert Wc κατὰ (DN 149,5) HaLc τὸν (DN 149,5)
Fd κατὰ τὸν τῆς παλαιότητος (DN 149,5) v 36 ὑπῆρχον: ἦσαν Ha(scr
εἴσαν)LcLeFdWc 37 καὶ ὁ θεῖος: θεῖος v 39 τῶν: τῶν ἀγίων MaxConf v
μωρὸν: μωρὸν [τὸν] v 41 ἥλιον: ἡλίθιον HaLcLeFd ἔλεγον: λόγον ἔλε-
γον LeFd ὡς καὶ: ὡς MaxConf v post lin 41 inser in ἐπιλάμπειν (DN 149,
18): 42 εἴρηται γὰρ· προσέλθετε πρὸς 43 αὐτὸν καὶ φωτίσθητε, καὶ τὰ
πρόσωπα ὑμῶν οὐ 44 μὴ καταισχυθῆ Max Conf pars 1 v post lin 44 inser
in ἠγάπησαν (DN 149,18): 45 τῷ γὰρ ἀγαπῶντι πολὺ 46 πολὺ καὶ δοθήσε-
ται· τῷ δὲ ἔλαττον, πρὸς τὸ μέτρον 47 τῆς ἀγάπης, ὅπερ λέγει ἄνω, ὅτι τά-
ξις καὶ 48 μέτρον ἡμῶν ἐστὶν ὁ θεός MaxConf pars 1 v

(in ὑπερκόσμιον - DN 150,2)

- 249 D 49 Σημεύωσαι τὸ ὑπερκόσμιον εἰρήσθαι 50 νοῦν, ὡς τινων μὲν
 ὑπὲρ τοὺς ἅπαντας κόσμους ὄντων 51 νοῶν, ἀγίων ἀνωτάτων τά-
 252 A ξεων ἀγγελικῶν, τινῶν δὲ 1 ἐπικοσμίων, τουτέστι τῶν ἐπὶ τῇ
 λειτουργίᾳ τῶν 2 κόσμων, εἰς διοίκησιν αὐτῶν τεταγμένων, τῶν
 παρά 3 τισι καὶ κοσμαγῶν λεγομένων, τινῶν δὲ ἐγκοσμίων 4 5
 νοῶν ὄντων, ἀνθρώπων τε καὶ ἀγγέλων, ἐθναρχῶν 5 καὶ πολιού-
 χων καὶ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ 6 τῶν ἀγίων, ὡς ἐν τῇ Ἀποκα-
 λύψει φησὶν ὁ θεῖος 7 Ἰωάννης, καὶ ἐπὶ τῶν ἐτέρων κοσμικῶν δια-
 τάξεων.

49-252,7 Cf Pach 760 B 50 νοῦν: Vide DN 150,3 252,1 ἐπικοσμίων: Cf
 DN 150,2 (v l) 3 κοσμαγῶν: Cf Synes hymn 3,271 (PG 66,1597) ἐγκο-
 σμίων: Cf DN 150,3 6 ὡς - 7 Ἰωάννης: Cf Apc 7,1-8,5

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

49-252,7 lem: incert Ha πάντα (DN 150,2) Lc ἐπικόσμιον (v l pro περικόσμιον;
 DN 150,2) Le τὸν ὑπερκόσμιον (DN 150,2) v 49 σημεύωσαι: om HaLeFdMa
 Wc v 50 ἅπαντας: πάντας v 50 sq κόσμους ὄν+ ὦν ἀγίων Ha 51
 ἀνωτάτων: ἀνωτάτω Le(e corr man alt)Ma(e corr man alt) v 252,1 sq τῶν
 κόσμων: τὸν κόσμον Ha 3 κοσμαγῶν: κοσμαγωγῶν Ha v 4 ἀνθρώπων
 τε καὶ ἀγγέλων: ἀγγέλων τε καὶ ἀνθρώπων MaxConf 5 καί: τε καὶ v
 7 διατάξεων: διατάξεων. 8 καὶ ὁ ψαλμωδὸς δέ· παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρίου
 Ma(e corr man alt; om ἄγγελος κυρίου) MaxConf v(scr δέ φησιν)

(in *φαντασίας* - DN 150,12)

21 Φαντασίας φησὶ τὰς πλασματώδεις 22 ἐννοίας περὶ τὰ αἰσθη- 252 B
τὰ ἢ ὡς αἰσθητά.

(in *καλόν* - DN 150,15)

23 Καλὸς μὲν εἴρηται ὁ θεὸς 24 καὶ ἐν τῷ Ἄισματι τῶν ἀσμά-
των, ὥσπερ οὖν καὶ 25 κάλλος. λέγει δὲ καὶ ὁ Δαυίδ· ὠραῖος κάλλει

---

21 πλασματώδεις - 22 τὰ αἰσθητά: Vide Pach 761 A 23-29 Cf Pach 761 B
23 sq Cf Cant 1,16 25 κάλλος: Vide DN 150,16 25 sq ὠραῖος - ἀνθρώ-
πων: Vide Ps 45(44),3

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 21 inser in ὑπερκόσμιον (DN 150,2): 9 ὑπερκόσμιός ἐστιν ὁ πνευματι-
κός· περικόσμιος ὁ 10 φυσικός· ἐγκόσμιος ὁ σαρκικός. 10 ἄλλως· ὑπερκό-
σμιός 11 ἐστιν ὁ τὴν θεολογίαν κατορθώσας· περικόσμιος 12 ὁ τὴν φυσικὴν
θεωρίαν· ἐγκόσμιος ὁ τὴν 13 πρακτικὴν ἀρετὴν Le(e corr man alt) MaxConf
pars 1 v post lin 13 inser in πάντα συνάγουσα καὶ ἀολλή ποιούσα (DN 150,
8): 14 καὶ ὁμοῦ πάντα ποιούσα καὶ 15 θάλπουσα καὶ αὔξουσα καὶ μετα-
ποιούσα Max Conf v post lin 15 inser in ἡ ἄγνοια (DN 150,8 sq): 16 διαιρεῖ
γὰρ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡ ἄγνοια, 17 ὡς μᾶλλον τὸ φῶς συνάγει καὶ ἀολλή ποιεῖ,
ὡς ἄνω 18 ἔφη MaxConf pars 1 v post lin 18 inser in δοξασμάτων (DN 150,
11): 19 τῶν εἰδώλων καὶ τῆς αὐτῶν πολυθειᾶς MaxConf pars 1 v 21-22
schol: om HaLcLeFdMa Wc lem: ποικίλας (DN 150,12) MaxConf 22 πε-
ρὶ τὰ: περὶ v 23-29 lem: incert Wc καὶ ὡς καλόν (DN 150,15) LeFd v 23
καλός: καλόν MaWc 25 λέγει δὲ: λέγει Ha λέγεται Ma(e corr man alt)
MaxConf v

252 C παρὰ 26 τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. 27 διαιρεῖται δὲ 28 τὸ καλὸν
καὶ τὸ κάλλος ἐπὶ τῶν ὄντων εἰς μετέχοντα 29 καὶ μετεχόμενα.
ἐπὶ δὲ τοῦ θεοῦ διαίρεσιν οὐκ ἐπιδέχεται.

(in *μονοειδές* - DN 151,15 sq)

33 Μονοειδὲς καλὸν ἐστὶν ὁ 34 θεός, ἐπεὶ μήτε σκεδάννυται εἰς
ἕξεις καὶ διαφορὰς 35 καλλοποιούς, μήτε πρὸς ἐνίους μὲν τὸ καλὸν 5
κέκτηται, 36 πρὸς ἐνίους δὲ οὐ, ἀλλ' ἀτρέπτως αὐτὸ τὸ καλὸν 37
ἀνάρχως καὶ ἀπολύτως, ἀνεπιτηθεύτως καὶ ὡσαύτως 38 αἰ
ἐστὶν. καὶ διὰ τοῦτο προέχει ἐν ἑαυτῷ λέγεται 39 τὴν καλλονήν,
252 D ὡς καὶ πρὸ τῶν δημιουργημάτων 40 πηγῆ καὶ ἀρχῆ καὶ αἴτιον ὄν

27 διαιρεῖται - 29 μετεχόμενα: Cf DN 151,3 sq 29 διαίρεσιν οὐκ: Cf DN
151,2 (οὐ διαιρετόν) 33-46 Cf Pach 761 C sq 38 προέχει ἐν ἑαυτῷ: Cf
DN 151,17

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

26 τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. 27 διαιρεῖται δὲ: 26 τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώ-
πων. λέγεται δὲ καλὸν καὶ 27 τὸ κάλλος μετέχον. καὶ σημείωσαι, πῶς δι-
αιρεῖται Ma(e corr man alt) MaxConf(coll διαιρεῖται post 28 κάλλος) v 29
καί: καὶ εἰς Ma(e corr man alt) MaxConf v διαίρεσιν οὐκ ἐπιδέχεται: οὐχ
οὕτως. 30 κάλλος μὲν γὰρ λέγεται διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ διαδομένην 31 πᾶσι
καλλονήν, καὶ ὅτι πάντα πρὸς ἑαυτὸ καλεῖ· καλὸν 32 δέ, ὡς αἰ ὄν καὶ μη-
δέποτε μειούμενον ἢ αὖξον Ma(e corr man alt) MaxConf v(scr διαδομένην)
33-46 lem: incert HaMaWc μεθ' ἑαυτοῦ *μονοειδές* (DN 151,15 sq) v 33 +κα-
λὸν ἐστὶν ὁ Ma 34 μήτε: μὴ Ma μηδὲ Wc 35 μὲν: om HaLcLeFdMaWc
36 sq αὐτὸ τὸ+ ἀνάρχως Ha 40 ὄν: om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc

τοῦ καλοῦ, ὅθεν καὶ 41 ὑπεροχικῶς ἔχει τὸ καλόν. καὶ γὰρ πολλὰ
καλά, 42 ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ εἰσι καλὰ καὶ οὐδὲ κατ' αὐτὸν καλά, 43
ὡς γε ἀναιτίως καλόν, αὐτὰ δὲ αἰτιατῶς καὶ 44 κατὰ μετοχήν.
ἐνοειδῶς γάρ ἐστι καλὸν ὁ θεός, ἐπεὶ 45 ἐξ αὐτοῦ τὰ μετ' αὐτὸν
5 καλὰ καὶ ὡς ἐν ποιότητι 46 κεκτημένα τὸ καλόν.

(in καλοῦ - DN 151,19)

47 Τό· ἰδοῦ πάντα καλὰ 1 λίαν, καὶ τὸ κατὰ τὸν Ζαχαρίαν· πᾶν, 253 A
εἴ τι καλὸν 2 αὐτοῦ, ἐκεῖθεν ἐκ τοῦ ἀναιτίου καλοῦ γέγονεν. διὰ
γὰρ 3 τὸ καλὸν αἰ τῶν στοιχείων γεγόνασιν ἀλληλουχίαι, 4 ἅς
ἐφαρμογὰς φησιν, καὶ αἰ τῶν ὄντων εὐτακτοὶ 5 συνδέσεις διαρ-
10 κοῦσιν, λεγόμεναι φιλῖαι καὶ κοινωνίαι 6 πάντων ἐναρέτων μὲν λο-
γικῶν, αἰ πρὸς θεόν που 7 ἐνώσεις, ὡς ἢ τῶν πρωτοτόκων ἐκκλησία

---

41 ὑπεροχικῶς: Vide DN 151,17   44 ἐνοειδῶς: Vide DN 151,19   47 sq
ἰδοῦ - λίαν: Vide Gen 1,31   253,1 sq εἴ τι καλὸν αὐτοῦ: Vide Zach 9,17   3
τὸ καλόν - 11 ἐπεστραμμένα: Vide Pach 764 A   4 ἐφαρμογὰς: Cf DN 152,2
5 φιλῖαι καὶ κοινωνίαι: Vide DN 152,2

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

43 ὡς: πόθεν ὅς MaxConf πόθεν ὅ v   47-253,11 lem: incert HaWc ἐκ τοῦ
καλοῦ (DN 151,19) LcLe ἐκ τοῦ καλοῦ τούτου (DN 151,19) v   47 +καλὰ Ha
253,2 ἐκεῖθεν+ +τίου καλοῦ Ha   3 sq γεγόνασιν+ +ουχίαι, ἅς Ha   5 φι-
λίαι: φῖναι (e ΦΙΛΙΑΙ) HaLe(sed corr man alt)FdMa(sed corr man alt)Wc   6
μὲν λογικῶν: λογικῶν v   6 sq θεόν που ἐνώσεις: θεοσπουδῖαν ἐνώσεις Ha
(pro ἐνώσεις scr αἰνώσεις)LcLeFdMaWc θεόν που διανοήσεις v

ἐν οὐρανῷ 8 καὶ ἐπὶ γῆς, ἐπὶ δὲ τῶν ἀλόγων αἱ ἀγελαῖαι 9 συνδι-
αγωγαί, ἐπὶ δὲ τῶν ἀψύχων αἱ πρὸς ἄλληλα 10 ἐκτικαὶ συμπά-
θειαι. πάντα οὖν ἤνωται τῷ καλῷ 11 τῇ μεθέξει πρὸς τὸν αἴτιον
ἐπεστραμμένα.

(in πέρας - DN 152,4)

12 Πέρασ πάντων λέγεται ὁ θεός, 13 καὶ ὡς συνέχων πάντα καὶ 5
ὡς πάντων εἰς ἀσφάλειαν 14 περιδεδραγμένος καὶ ὡς αὐτοῦ γε
253 B ἔνεκα πάντων 15 εἰς τὸ εἶναι παραχθέντων καὶ ἑτέρου τινὸς εἰς 16
τὸ τετελέσθαι οὐ δεομένων. ὅθεν ὡς ἀρχῇ πάντων, 17 ἅτε αἴτιος,

---

7 sq ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς: Vide Mt 6,10 10 πάντα ... καλῷ: Cf DN 152,
2 sq 12 πέρας - 16 δεομένων: Vide Pach 764 A 12 πέρας πάντων: Vide
DN 152,4 sq 13 συνέχων πάντα: Cf DN 152,4; Col 1,17 13 sq πάντων -
περιδεδραγμένος: Cf Ps 104(103),5 14 sq αὐτοῦ - παραχθέντων: Cf Joh 1,3
16 ἀρχῇ πάντων: Vide DN 152,3 16-18 ἀρχῇ ... μέσον ... τελευτή: Cf DN
187,3 (ἀρχῇ καὶ μεσότης καὶ τελευτή) 17 οὕτω - 20 ἐπέστραπται: Vide
Pach 764 B 17 αἴτιος: Cf DN 152,3

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

8 καὶ ἐπὶ γῆς: om MaxConf αἱ: om HaLcLeFdMaWc 11 ἐπεστραμμένα:
ἐπεστρεμμένα HaLcMaWc 12-31 lem: incert HaWc ἀγαπητὸν (DN 152,5)
LeFd καὶ πέρας πάντων (DN 152,4 sq) v 13 πάντα: τὰ πάντα HaLcLeFd
MaWc ὡς alt: om HaLcLeFdMaWc 14 ἔνεκα: ἔνεκα καὶ MaWc 17
ἅτε: om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc

λέγεται, οὕτω καὶ μέσον, ὡς τὴν εἰς τὸ 18 συνεστάναι παράτασιν διδούς, καὶ τελευτή, ὡς ἐν τῷ 19 θελήματι αὐτοῦ περατουμένων τῶν ὄντων, ἐφ' ὃν καὶ 20 ἐπέστραπται. καθὸ καὶ τελικὸν αὐτόν φησιν, ὡς ἀρχὴν 21 ὄντα καὶ τέλος κατὰ τὸν θεῖον Ἰωάννην ἐν
 5 Ἐποκαλύψει, 22 καὶ παραδειγματικόν, ὡς πάντων τῶν ἐσομένων 23 τοὺς προορισμοὺς ἐν ἑαυτῷ προειληφότα καὶ 24 πρὶν ἢ παραγαγεῖν, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, οὐς δὲ 25 προώρισεν, καὶ τὰ ἐξῆς. ταῦτα γὰρ παραδείγματα ὁ θεῖος Διονύσιος 26 ἐνόησεν, τὸ προωρισθαι ἐν αὐτῷ προγνωστικῶς 27-31 τὰ ἐσόμενα διὰ τῆς περιεχοῦσης τὰ πάντα ἐνιαίας προγνώσεως.

---

18 παράτασιν: Vide DN 113,9   20 τελικόν: Vide DN 152,5   20 sq ὡς - Ἐποκαλύψει: Cf Apc 1,8; 21,6; 22,13   22 καὶ - 25 ἐξῆς: Vide Pach 764 B
 22 παραδειγματικόν: Vide DN 152,6   23 προορισμοὺς: Vide DN 188,8
 24 παραγαγεῖν: Cf DN 188,10   24 sq οὐς δὲ προώρισεν: Vide Rm 8,30   26 τὸ - 31 προγνώσεως: Vide Pach 764 B

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

17 μέσον: μέση Ma MaxConf   24 παραγαγεῖν: προαγαγεῖν HaLcLeFd v
 δὲ: καὶ v   25 sq ταῦτα γὰρ παραδείγματα ὁ θεῖος Διονύσιος: ταῦτα γὰρ ὁ ἅγιος Διονύσιος παραδείγματα MaxConf v   26 αὐτῷ: ἑαυτῷ LeFd v   27-31 τὰ ἐσόμενα διὰ τῆς περιεχοῦσης τὰ πάντα ἐνιαίας προγνώσεως: τὰ ἐσόμενα, καὶ πρὶν παραχθῆ, τουτέστι 28 πρὶν ἀφορισθῆ καὶ διακριθῆ διὰ τῆς περιεχοῦσης τὰ 29 πάντα ἐνιαίας προγνώσεως τοῦ θεοῦ. ταῦτα εὐρήσεις 30 καὶ ἐν τῷ ἐξῆς πέμπτῳ κεφαλαίῳ. σημείωσαι δέ, ὅτι 31 ταῦτόν εἶναι φησι τὸ ἀγαθὸν τῷ καλῷ MaxConf v (pro 31 τὸ ἀγαθὸν τῷ καλῷ scilicet τῷ ἀγαθῷ τὸ καλόν v)

(in *μη ὄν* - DN 152,10)

253 C 32 Πῶς δύναται τὸ *μη ὄν* μετέχειν 33 τοῦ ἀγαθοῦ; 50 ὁ γὰρ θεὸς
256 A καὶ ὄν λέγεται καὶ *μη ὄν*, 1 ὡς οὐδὲν ὄν τῶν ὄντων, ἀλλ' ὑπερηρ-
μένος ἀγνώστως 2 τῶν ἀπάντων.

---

32 πῶς - 33 ἀγαθοῦ: Cf DN 146,10-12; 162,6-9 et al 50 ὄν: Cf DN 119,9
μη ὄν: Cf DN 109,16 1 ὡς - 2 ἀπάντων: Cf DN 117,4; 119,9 et al

---

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

32-256,2 schol: om HaLcLeFdMaWc lem: ὅτι καὶ τὸ *μη ὄν* (DN 152,10) v
33 ἀγαθοῦ: ἀγαθοῦ. εἰ γὰρ *μη ὄν* ὑπῆσται αὐτό, οὔτε ἔφεσιν 34 ἔχει, οὔτε μετ-
οχήν πρὸς τι τῶν ὄντων. λεκτέον οὖν, 35 ὅτι τὸ *μη ὄν* διαφόρως νοεῖ ὁ θεῖος
οὗτος ἀνὴρ· 36 ποτὲ μὲν γὰρ αὐτὸ τὸ θεῖον οὕτω καλεῖ, ὡς *μηδὲν ὄν* 37 τῶν
ὄντων· ποτὲ δὲ τὴν ὕλην· ἔστι δὲ ὅτε καὶ τὸ κακὸν 38 οὕτω καλεῖ κατὰ δια-
φόρους ἐννοίας. ἔστιν οὖν 39 εἰπεῖν, ὅτι ἡ ὕλη μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, καθὸ
μετεβλήθη 40 εἰς εἶδος, καὶ ἀπηλλάγη τῆς πρώην ἀμορφίας· ἢ ὅτι 41 τὸ
κακὸν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, καθὸ προαιρέσει καλῆ 42 καὶ αὐτὸ τὸ δοκοῦν θέ-
λει κακὸν εἶναι, καὶ ὅτι αἰεὶ 43 βούλεται εἶναι τὸ κακόν· πᾶν δὲ τοῦ εἶναι ἐφ-
ιέμενον, 44 τοῦ ἀγαθοῦ ἐφίεται. ἄνω δὲ πρὸ δύο φύλλων, τὸν 45 θεὸν φησι
καὶ ὑπὲρ τὰ ὄντα εἶναι· οὐκοῦν καλῶς ἂν 46 εἴποι τις τὸν θεὸν ὑπὲρ τὰ ὄντα
εἶναι, καὶ τὸ *μη ὄν* 47 μετέχειν τοῦ ἀγαθοῦ, ὡς καὶ ὑπὲρ τὰ ὄντα ὄντος, καὶ
48 *μηδὲν ὄντος* τῶν ὄντων. 48 σημειῶσαι ἀναγκαῖον, πῶς 49 φησι, τὸ *μη ὄν*
ὄν εὐρίσκεται καλὸν καὶ ἀγαθόν, ὅτε περὶ 50 θεοῦ λέγεται MaxConf v
256,2 ἀπάντων: ἀπάντων· οὐ γὰρ ἐστὶ τι τὸ γινώσκον κατὰ τί 3 οὐδὲν
ἐστὶν ὁ θεός MaxConf v

(in οὐσιώδεις ὑπάρξεις - DN 152,14)

4 Καλῶς τὸ οὐσιώδεις ὑπάρξεις. 5 αἱ γὰρ ὑπάρξεις καθ' ἑαυτὰς
 ἀνώτεραι τῶν οὐσιῶν εἰσιν. νῦν 6 οὖν ἐπειδὴ περὶ τῶν κτιστῶν
 φησιν, εἰκότως τῷ ὑπάρξεις 7 προσέθηκε τὸ οὐσιώδεις. ἐνώσεις δὲ
 λέγονται, 8 οὐχ ὅτι συνέκειντο σωρηδὸν ἐν τι ἀποτελοῦντα, ἀλλ'
 5 9 ὅτι πηγὴ αὐτῶν καὶ ἀρχὴ ἦν ὁ θεός, καὶ ἐξ αὐτοῦ παρήχθησαν
 10 ὑποστάντα καθ' ὑπόβασιν 11 ἅπαντα τὰ ὄντα, ὡς καὶ εἰς δια-
 κρίσεις ὑποστάσεων 12 φανῆναι. ταυτότητες δὲ εἰσιν αἱ ἀναγωγοὶ
 καὶ ἐνωτικαὶ 13 πρὸς θεὸν δυνάμεις τῶν νοητῶν, ὡς καὶ ὁμοιότη-
 256 B
 10 15 δὲ καθὸ καταγωγὸς οὐσα ἢ ἑτερότης καὶ μεριστικὴ 16 ἐν ταῖς ὑπο-
 βεβηκυαῖς προόδοις 17 τοῦ θείου θελήματος εἰς ὄρατὰ ἐπληθύνθη.

4 καλῶς - 5 εἰσιν: Vide Pach 764 D 6 περὶ - 14 αὐτῷ: Vide Pach 764 D sq
 7 ἐνώσεις: Vide DN 152,14 12 ταυτότητες: Vide DN 152,15 13 ὁμοιό-
 τητες: Vide DN 152,15 14 ἑτερότητες - 29 ιδιότητος: Cf Pach 765 A 14
 ἑτερότητες: Vide DN 152,15

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

4-31 lem: αἱ ἐνώσεις (DN 152,14) Ha αἱ οὐσιώδεις ὑπάρξεις (DN 152,14) Lc v
 5 αἱ γὰρ ὑπάρξεις: om v εἰσιν: om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc 6
 οὖν: δὲ v 10 ὑποστάντα: ἐλλάμψαντα καὶ ὑποστάντα MaxConf v 11
 ἅπαντα τα ὄντα: om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc 14 εἰσι+
 +προσεχεῖς Ha 15 δὲ καθὸ καταγωγὸς οὐσα ἢ ἑτερότης καὶ: δὲ οἰονεὶ HaLc
 LeFdMa(sed corr man alt)Wc μεριστικὴ: μεριστῆ v 16 ὑποβεβηκυαῖς:
 ὑποβεβηκυαῖς καὶ ἐσχάταις Ma(e corr man alt) MaxConf v 16 sq προό+
 +τοῦ Ha

ἀνομοιότητες 18 δὲ πάλιν, ἐπειδὴ τὸ γινόμενον ἕτερον ἂν εἶη τοῦ
 19 δημιουργήσαντος κατὰ πάντα καὶ οὐκ ἐμφορές. κοινωνία 20 δὲ
 τῶν ἐναντίων αἱ τῶν στοιχείων εἰσὶ κράσεις. 22 ἀλληλουχία δὲ
 τῶν ὁμοστούχων εἰσὶν αἱ τοῦ 23 κόσμου 24 κατατάξεις ἐκ μιᾶς
 οὐσίας τῆς ὕλης εἰς σώματα 25 πληθυνθεῖσαι στερεωμάτων καὶ 5
 οἰονεὶ σειρὰ ἀλλήλων 26 ἐχόμεναι. ἐκ τούτων νοήσεις καὶ τὰ ἐξ-
 ἧς. ἀσυμμιξία 27 δὲ τῶν ἠνωμένων εἰσὶν ὡς ἐπὶ τῆς τοῦ
 ἀνθρώπου 28 γένους κοινότητος καὶ τῆς καθ' ἕκαστον ἄνθρωπον

---

17 ἀνομοιότητες: Vide DN 152,15 19 sq κοινωνία ... τῶν ἐναντίων: Vide
 DN 152,16 22 ἀλληλουχία ... τῶν ὁμοστούχων: Vide DN 152,17 26 sq
 ἀσυμμιξία ... τῶν ἠνωμένων: Vide DN 152,16

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

18 ἐπειδὴ+ +μενον Ha 19 sq ἐμφορές+ +δὲ Ha 20 τῶν ἐναντίων: τοῦ
 ἐναντίου HaLcLeFdMa(sed corr man alt)Wc 20 sq κράσεις: κράσεις. 21 ἐκ
 γὰρ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὰ σώματα πάντα Ma(e corr man alt) Max
 Conf v(pro τὰ scr εἰσὶ τὰ) 22 δὲ: om Ma(sed add man alt)Wc τῶν ὁμο-
 στούχων: τοῦ ὁμοστούχου Ha τοῦ ὁμοστούχων LcLe 22 sq τοῦ κόσμου: τῶν
 κόσμου LeFd τῶν κόσμων Ma(e corr man alt) MaxConf v 23 κόσμου: κό-
 σμων τοῦ τε ὄρατοῦ καὶ τοῦ νοητοῦ καθ' ὑπόβασιν Ma(e corr man alt) Max
 Conf v 24 κατατάξεις: καὶ τάξεις Le(corr in κατάξεις)Fd οὐσίας om Le
 Fd 24 sq ὕλης ε+ +αι στερεωμάτων Ha 26 ἐκ τού+ +τὰ ἐξῆς Ha ἀ-
 συμμιξία: ἀσυμμιξία HaLcLeFdMa(sed corr man alt)Wc 27 εἰσὶν: ἐστὶν Ha
 LcLeFdMaWc 27 ἀνθρώπου: ἀνθρωπίνου LcLeFdMaWc 27 sq τοῦ ἀν-
 +τητος καὶ Ha 28 καὶ - 29 ιδιότητος: om MaxConf

29 ιδιότητος. τῷ μὲν γὰρ κοινῶ τῆς οὐσίας λόγῳ 30 πάντες ἠνώ- 256 C
μεθα, τῇ δὲ καθ' ἕκαστον ιδιότητι τὸ ἀσύμμικτον 31 ἔχομεν.

(in στάσεις - DN 152,22)

32 Στάσεις καὶ κινήσεις λέγει 33 τρεῖς, ἃς καὶ καταλέγει νοῶν
καὶ ψυχῶν καὶ σωμάτων. 34 δεῖ τοίνυν προσφόρως νοεῖν. οἱ μὲν
5 οὖν νόες 35 ἴστανται καὶ κινεῦνται, ὡς Ἡσαΐας φησὶν καὶ Ἰεζε-
κιήλ 36 περὶ τῶν Σεραφίμ καὶ Χερουβίμ, ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰσιν 37 οἱ
ἀναβαίνοντες καὶ καταβαίνοντες, ὡς φησι Μωϋσῆς. 38 τὸ μὲν γὰρ
ἐπεστράφθαι ἀλήκτως ἐπὶ τὸν θεὸν 39 καὶ ἰδρῦσθαι ἐν τῇ πρὸς
αὐτὸν ἀνατάσει, κὰν ἀποπέλλοιντο 40 καὶ καταβαίνοιεν ἐπὶ τὰ 256 D

---

29 τῷ - 31 ἔχομεν: Vide Pach 765 A 32 κινήσεις: Vide DN 152,22 34 οἱ
- 36 Χερουβίμ: Cf Jes 6; Ez 1.10 36 sq Cf Gen 28,12 39 τῇ - 41 ὠφελη-
θησομένων: Vide Pach 765 D

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

29 γὰρ κο+ +λόγῳ Ha 30 sq τὸ ἀσύμ+ Ha post lin 31 inser in ἐνιδρύον
(DN 153,2): δηλαδὴ κατὰ φύσιν MaxConf 32-257,6 lem: incert Wc αἱ στά-
σεις (DN 152,22) Ha αἱ στάσεις πᾶσαι (DN 152,22) v 33 ἃς - ψυχῶν: νοῶν
Ha νοῶν ψυχῶν LcLeFdMa(sed corr man alt)Wc 34 προσφόρ+ +οἱ Ha 35
Ἰεζεκιήλ+ +σεραφεῖμ Ha 36 Σεραφίμ καὶ Χερουβίμ: Χερουβεῖμ καὶ Σε-
ραφεῖμ Lc Σεραφίμ καὶ τῶν Χερουβίμ LeFd Σαραφίμ καὶ Χερουβίμ Ma Σα-
ραφεῖμ καὶ Χερουβίμ Wc 37 καὶ καταβαίνοντες: om HaLcLeFdMa(sed
add man alt)Wc 37 sq φησι Μωσ+ +μὲν Ha 38 γὰρ ἐπεστρά+ +ἀλή-
κτως ἐπὶ τὸν+ +καὶ Ha 39 ἀνατάσει: ἀναστάσει HaLcFd

ὑποβεβηκότα προνοίας 41 χάριν τῶν ὠφεληθησομένων, τουτέστι
 τὸ ἐστάναι 42 βεβαίως ἐν τῇ πρὸς θεὸν ἐγγίσει καὶ κινεῖσθαι 43
 εἰς τὰς περὶ τοὺς εὐεργετουμένους διακονίας. κινουῦνται 44 δὲ καὶ
 ἐν τῷ νοεῖν τὰ ὑπερβεβηκότα, καὶ ἐστᾶσιν ἐν 45 τῷ νοεῖσθαι παρὰ
 τῶν καταδεεστέρων, ὡς νοητά, μένοντα 46 ἐν τῇ οἰκείᾳ ταυτότη- 5
 τι. φρουραὶ γάρ εἰσιν ἑαυτῶν 47 καὶ μοναί. καὶ εἰς ἑαυτὰ οἰκειοῦν-
 ται καὶ ἐφ' 48 ἑαυτὰ συνεστραμμένα καὶ ἀσκέδαστα ἐπὶ τὰ ἀλ-
 λότρια 49 τῆς θεοσεβείας. καὶ γοῦν πάντα τὰ καταδεέστερα 50
 ἐπέστραπται ἐπὶ τὰ ὑπερβεβηκότα. αἱ δὲ κινήσεις 51 τῶν νοῶν
 καὶ ψυχῶν τροχοειδεῖς εἰσι καὶ κυκλικαί, ὡς 52 καὶ Ἰεζεκιήλ φη- 10
 257 A σιν, ἐπεὶ περ ἐξ ἑαυτῶν προΐασιν καὶ 1 εἰς ἑαυτὰ ἀναστρέφουσιν
 ἀνεξόδευτα ἑαυτῶν. καὶ 2 ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν ἀσωμάτων. στάσις
 δὲ καὶ κίνησις 3 ἐπὶ τῶν σωμάτων νοηθήσεται, μενούσης μὲν τῆς
 4 ὕλης ἐν ὑποκειμένῳ, κινουμένης δὲ εἰς τὰς τῶν 5 γινομένων ἐξ
 αὐτῆς τροπᾶς καὶ μεταλλαγᾶς σωμάτων 6 ἐμψύχων τε καὶ ἀψύ- 15
 χων.

---

51 ὡς - 52 φησιν: Cf Ez 1,15-21; 10,9-17

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

40 ὑποβεβηκότα: προσβεβηκότα Ha 44 δὲ καί: δὲ v ὑπερβεβηκότα:
 ὑποβεβηκότα MaWc 47 καὶ alt: om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc 49
 τὰ: om Ma(sed add man alt)Wc 51 καὶ κυκλικαί: om HaLcLeFdMa(sed add
 man alt)Wc 52 καὶ prim: καὶ ὁ HaLcLeFd προΐασιν: προϊούσιν HaLcLeFd
 Ma(incert)Wc 257,1 ἀναστρέφουσιν: ἐπαναστρέφουσιν v 4 ἐν: om Ma
 (sed add man alt)Wc 6 τε: om MaxConf

(in κυκλικῶς - DN 153,4)

7 Σημεύωσαι, πῶς κινούνται τὰ οὐράνια, 8 κυκλικῶς καὶ κατ' εὐ-
θεΐαν καὶ ἑλικοειδῶς, καὶ 9 πῶς νοεῖται ψυχῆς ἑλικοειδῆς κίνησις.

(in νοερῶν - DN 153,11)

12 Ἐπειδὴ καί, ὡς ἄνω προεγράψαμεν, 13 νοερά μὲν εἰσι τὰ νοούν-
τα, νοητὰ δὲ τὰ 14 νοούμενα, τροφή δὲ τῶν νοερῶν τὰ νοητά, εἰκό-
5 τως 15 ἐπὶ ψυχῆς νοεῶς φησι δυνάμεις αὐτῆς, ὡς μόνον 16 νοού- 257 B
σης τὰ ὑπερβεβηκότα, αὐτὴ γὰρ ὑπ' οὐδενὸς 17 νοεῖται, πάντων γὰρ
νοητῶν ἐσχάτη ἐστίν. δυνάμεις 18 δὲ εἰσι ψυχῆς αἱ πρὸς τὰς αἰσθή-
σεις ἐπιτηδειότητες.

8 κατ' εὐθεΐαν: Vide DN 153,5 sq ἑλικοειδῶς: Vide DN 153,7 12 ὡς
ἄνω προεγράψαμεν: Cf supra, in DN 205,28-31

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

7-9 schol: om HaLcLeFdMaWc lem: κυκλικῶς μὲν (DN 153,4) v post lin
9 inser in νόες (DN 153,4): 10 οἱ θεῖοι νόες κινούνται 11 ἢ κυκλικῶς ἢ κατ'
εὐθεΐαν ἢ ἑλικοειδῶς MaxConf v post lin 11 inser in ψυχῆς (DN 153,10): 33
αἱ ψυχαὶ αἱ λογικαὶ κινούνται 34 ἢ κυκλικῶς ἢ ἑλικοειδῶς ἢ κατ' εὐθεΐαν
MaxConf v 12-18 lem: incert Ha ψυχῆς (DN 153,10) LcLeFdWc ψυχῆς δὲ
κίνησις (DN 153,10) v 12 +ω παρέγραψεν Ha προεγράψαμεν: παρέγρα-
ψεν LcLeFd παρεγράψαμεν Ma(sed corr man alt)Wc 14 νοού+ +ἠ δὲ Ha
15 ἐπὶ: οὖν ἐπὶ v 15 φησι δυ+ +αὐτῆς Ha 17 νο+ +πάντων Ha πάν-
των γὰρ: καὶ πάντων MaxConf καὶ πάντων τῶν v 18 τὰς: om Ha

(in νοερῶς - DN 153,18)

20 Ὁρᾶς ἐντεῦθεν, πόση διαφορὰ ψυχῆς 21 πρὸς τὰ νοητά. τὰ μὲν
 γὰρ νοερῶς καὶ ἐνιαίως, 22 τουτέστι κατ' ἀθρόαν ἐπιβολήν, νοεῖ
 τὰς ὑπερκειμένας 23 θείας ἐλλάμψεις κατὰ τὸ αὐτῶν μέτρον ἀπο-
 καλυπτομένας, 24 ἢ δὲ ψυχὴ λογικῶς καὶ διεξοδικῶς, 25 τουτ- 5
 ἔστιν εἰς μερικὰ μεριζομένη καὶ ἐκ μετοχής 26 διδασκομένη. ὁ
 γὰρ νοῦς εἰς λογισμοὺς κατιῶν 27 οἴονεὶ μερίζεται καὶ δέεται τοῦ
 257 C δια πλειόνων παραδειγμάτων 28 διεξοδείουτος λόγου πρὸς παρά-
 στασιν τοῦ 29 νοουμένου. συμμίκτως οὖν 30 ἐνεργεῖ ψυχὴ καὶ με-
 ταβατικῶς, ὅτε καὶ νοερῶς νοεῖ, τοῦτο 31 γὰρ οἰκείον ψυχῆς, καὶ
 ὅτε ἔξωθεν ἐπὶ τὰ ὑψηλότερα 32 χειραγωγεῖται, ἐκ γὰρ τῶν ἀλ- 10
 λοτρίων ἀναβαίνει.

---

21 νοερῶς καὶ ἐνιαίως: Vide DN 153,18 22 κατ' ἀθρόαν ἐπιβολήν: Cf DN
 116,11; 156,15-19 22 τὰς - 30 νοεῖ: Vide Pach 768 B 24 λογικῶς καὶ δι-
 εξοδικῶς: Vide DN 153,18

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

20-32 lem: incert Ha ἐλικσειδῶς (DN 153,17) LcLeFdWc v 20 +ᾶς ἐντεῦθεν
 Ha 22 ἐπιβολήν: ἐπιβουλήν HaMa(sed corr man alt) Wc 25 τουτέστιν:
 ἀντὶ τοῦ HaLcLeFdMaWc 28 λόγου: τοῦ λόγου HaLcLeFdMa(sed eras man
 alt)Wc 29 νοουμένου: νοουμένου τὸ ὑπεραναβεβηκός Ma(e corr man alt)
 MaxConf v 30 ψυχῆ: ἡ ψυχὴ LeFdMa v νοερῶς: om v

(in αἰσθητῶν - DN 154,7)

35 Ὅρα, ὅτι καὶ 36 τῶν αἰσθητῶν τρεῖς φησιν εἶναι τὰς κινήσεις,
 τὴν 37 κυκλοειδῆ καὶ τὴν ἑλικοειδῆ καὶ τὴν κατ' εὐθείαν· 38 προ-
 αγόμεθα δὲ ταύτας νοεῖν ἐκ τῶν περὶ ψυχῆς εἰρημένων· 39 κυκλι-
 κὴν μὲν, ὅταν τὰ αἰσθητὰ αὐτὰ 40 κατὰ τὰς οἰκείας δυνάμεις καὶ
 5 ποιότητος ἐνεργῇ, 41 οἶον πῦρ θερμαῖνον καὶ ὕδωρ ψύχον καὶ τὰ 257 D
 ἐξῆς 42 ὁμοίως· ἑλικοειδῶς δέ, ὅταν μεταβατικῶς ἐνεργῇ, 43 οἶον
 ἐξ ὕδατος ἰχθύες καὶ πετεινὰ καὶ ἡ ῥάβδος 44 Μωϋσέως εἰς ὄφιν
 καὶ τὰ τοιαῦτα· κατ' εὐθείαν δέ, 45 ὅταν αὐθις εἰς τὰς οἰκείας ἀρ-
 χὰς ἀνατρέχη, οἶον ὅταν 46 μετὰ διάλυσιν τῶν γινομένων πάλιν
 10 εἰς τὰ στοιχεῖα 47 τὰ φθειρόμενα ἀναλύηται.

---

43 sq ἡ - ὄφιν: Cf Ex 4,1-4; 7,8-13

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

35-47 lem: incert HaWc τούτων (DN 154,7) LeFdMa τούτων οὖν, καὶ τῶν
 αἰσθητῶν (DN 154,7) v 35 +α ὅτι καὶ Ha 36 φησιν: εἶπεν HaLcLeFdMa
 Wc 36 sq κινήσεις+ +ἡ καὶ τὴν Ha 38 δὲ ταύ+ +ψυχῆς Ha εἰρημέ-
 νων: ἡνωμένων Ma(sed corr man alt)Wc 39 μὲν: μὲν αὐτὴν v τὰ αἰσθη-
 τὰ αὐτὰ: αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ HaLcLeFdMaWc 39 sq αἰσθ+ +είας δυνάμεις
 Ha 41 θερμαῖνον κα+ +καὶ Ha 41 ψύχον: ψύγον LeFd 42 ἑλικοειδῶς:
 ἑλικοειδῆς Wc 43 οἶ+ +δατος Ha ὕδατος: ὕδάτων Ma(e corr man alt) Max
 Conf v 44 τοιαῦτα+ +θείαν δέ Ha 45 ὅταν+ +εἰς Ha ἀρ+ +ἀνατρέχη
 Ha 45 sq οἶον ὄ+ +μετὰ Ha 46 εἰς: ἐπὶ HaLcLeFdMaWc post lin 47
 inser in διὸ (DN 154,10): 260,4 διὸ· ἀγαθὸν καὶ καλὸν δηλονότι MaxConf v

(in *pân ên kai plîthos* - DN 154,14)

- 260 A 6 Πῶς νοηθήσεται τὸ πᾶν ἐν 7 καὶ πλήθος; ὑπόθου τὸν πάντα κόσ-
 μον φυτὸν μέγα, 8 καθ' ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ τὰ ἔμψυχα ζῶν τρό-
 πον τινά, 9 οἶον πρέμνα καὶ στελέχη, καὶ τῶν μερῶν τὰ μέρη, 10
 οἶον κλάδους, ἀκρέμονάς τε καὶ φύλλα. εἰ γάρ μοι 11 τούτων ἕκα-
 στον οἶον αὐτοτελὲς ζῶον ὑπολάβοις, τηροῦν 12 δὲ τὴν ἐν τῷ ὄλω 5
 ἔνωσιν τε καὶ τάξιν, καθ' ἣν αὐτό 13 τε τὸ δένδρον ζῆ καθ' ἑαυτὸ
 καὶ μετὰ τῶν αὐτοῦ 14 μερῶν, ὡς ἔστι ζῆν τὰ μὲν λογικὰ νοερῶς
 τε καὶ 15 λογικῶς, τὰ δὲ ἄλογα αἰσθητικῶς, τὰ δὲ ἄψυχα καὶ 16
 260 B ἄπνοα φυτικῶς τε καὶ ἐκτικῶς, καὶ ζῶν καθ' ἑαυτό, 17 ὡς ἔφην
 ἕκαστον ζῆν καὶ μετὰ τοῦ ὄλου κινήτικῶς 18 τὰ μερικὰ μετὰ τῶν 10
 καθολικῶν, γνώση τοῦ παντὸς τὴν 19 εἰς τὸ ἐν συμφυΐαν τε καὶ
 σύζησιν καὶ τὴν εἰς τὸ 20 πλήθος, ὡς ἐκάστου προσφόρως τε καὶ
 ἰδίως ζῶντος, 21 ὡς ἔφημεν. καὶ πάλιν εἰ ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου θεοῦ

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

ante lin 6 inser in *κίνησις* (DN 154,10): 257,48 *κίνησιν ἄν τις προαχθείη νοη-*
σαι 49 *τῶν αἰσθητῶν τὴν ἀλλοιώσιν καὶ τὴν φθοράν. ἐξ οὗ 50 γὰρ ἡ στάσις*
τούτων σημαίνει τὴν γένεσιν, πρόδηλον 260,1 ὡς ἡ κίνησις τὸ ἐναντίον ἐμ-
φαίνει. σημειῶσαι 2 οὖν, ὅτι καὶ τὰ ἀλλοιούμενα καὶ τὰ φθειρόμενα 3 ἐξ
αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ὄρα MaxConf pars 1 v 6-24 lem: ἐν (DN
 154,14) Ha *pân* (DN 154,14) LcLeWc *pân ên* (DN 154,14) FdMa 8 *αὐτοῦ:*
 om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc ζῶν *τρόπον τινά:* coll ante 8 καθ' Ha
 LcLeFdMaWc 10 *φύλλα:* τὰ φύλλα HaLcLeFdMaWc 13 τε: om Le
 14 *λογικὰ:* νοερὰ Ma(e corr man alt)MaxConf v νοερῶς - 15 *ἄλογα:* om Ha
 16 *ἄπνοα:* ἄπνοια MaWc καὶ ζῶν - 18 *καθολικῶν:* om HaLcLeFdMaWc
 18 *μερικὰ:* μέρη v τὴν: τὸ Ha 19 τὴν: om Ha 21 καὶ alt: om Ha

22 τὰ πάντα, εἰκότως καὶ ἐν λέγεται διὰ τὴν σύνδεσιν 23 καὶ ἀρ-
μονίαν καὶ πλήθος διὰ τὴν πολυείδειαν τῶν 24 καθ' ἕκαστον.

(in ὄροι - DN 154,17)

25 Ὅροι εἰσὶν οἱ ἐρμηνευτικοὶ λόγοι τῆς οὐσίας 26 ἐκάστου τῶν
πραγμάτων καὶ τοῦ γένους καὶ 27 τῆς διαφορᾶς, καὶ τὸ τί ἐστι
5 δηλοῦντες.

(in παραδειγματική - DN 155,1)

28 Παραδειγματικὸν αἴτιον 29 ἦτοι ἀρχὴ ἐστὶ τοῦ πρὸς ὃ γίνεται 260 C
τὸ γινόμενον. 30 τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ ἰδέα, ἣτις ἐστὶ νόησις αὐτοτε-
λής, 31 αἰδίος τοῦ αἰδίου θεοῦ, ἡ παράδειγμα αἰώνιον ἐνεστὸς 32
ἐν τῇ φύσει, πρὸς ὃ γίνεται τὰ γινόμενα. ἀσώματοι 33 γὰρ αἱ
10 ἰδέαι καὶ τὰ παραδείγματα. τελικὸν δὲ αἴτιον 34 ἦτοι ἀρχὴ ἐστὶ τὸ

---

29 γίνεται - 31 θεοῦ: Vide Pach 769 B 31 sq ἐνεστὸς ἐν τῇ φύσει: Cf Pl
Prm 132 d 33 τελικόν: Cf DN 155,2

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

22 λέγεται: λέγονται MaxConf v 25-27 schol: coll post 261,4 Wc om Ma
lem: οἱ ὄροι (DN 154,17) HaLcWc v 26 καὶ prim: om HaLcLeFdWc 28-
261,3 lem: incert Ha πᾶσα ἀρχὴ (DN 155,1) LcLeFdMa ἀρχὴ παραδειγματι-
κή (DN 155,1) v 28 sq +ν ἦτοι Ha 29 τοῦ: τὸ HaLcLeFdMaWc 29 sq
γινόμεν+ +ἦτις Ha 30 τοῦτο: τοῦ Lc 31 θεοῦ+ +ιον Ha ἐνεστὸς:
ἐστὸς Ma(sed corr man alt)Wc ἐνεστὸς MaxConf v 32 ἐν τῇ: τῇ v 32 sq
ἀσώμ+ +δέαι καὶ Ha 34 ἐστι+ +νέκα τὸ Ha τὸ prim: τοῦ MaxConf

οὐ ἔνεκα τὸ γινόμενον τελειοῦται 35 ἢ τελικὸν αἴτιόν ἐστιν, ὃ ἀ-
 χωριστόν ἐστι 36 τοῦ ἀποτελέσματος, ἢ ἐξ οὗ ἐνυπάρχοντος γίνε-
 ται τὸ 37 γινόμενον ὡς ἡ τῶν ὄλων ὕλη. ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην 38
 παρήγαγεν. ποιητικὸν δὲ αἴτιόν ἐστι τὸ κεχωρισμένον 39 τοῦ ἀπο-
 τελέσματος, ὡς ὁ θεὸς ἢ ὑφ' οὗ 40 δημιουργοῦ γίνεται τὸ γινόμε- 5
 νον. 41 πῶς δὲ τὰ μὴ ὄντα ἐν τῷ 42 ἀγαθῷ, οὕτω νόησον· ἐπειδὴ
 260 D καὶ αἱ στέρησεις ἐν αὐτῷ 43 εἰσιν ὑπερουσίως, οὔτε γὰρ ἂν εἴποιμι
 οὐσίαν τὴν 44 στέρησιν, οἷον ἄναρχος, ἄφθαρτος, ἀθάνατος καὶ
 ὅσα 45 τοιαῦτα. οὐκ ἔστι γὰρ ταῦτα ὁ θεός, ἐπειδὴ 46 καὶ πρὸ
 αὐτῶν ἐστίν. ἐξ αὐτοῦ γὰρ ἐγνώσθη, τί ἐστι 47 ταῦτα. καὶ γοῦν οὐδὲ 10

---

36 ἐξ οὗ - 37 γινόμενον: Vide Pach 769 C 38 ποιητικόν: Cf DN 155,2 39
 οὗ δημιουργοῦ: Cf Pl Ti 28a 41 sq πῶς τὰ μὴ ὄντα ἐν τῷ ἀγαθῷ: Cf supra,
 253,32-256,2; DN 155,4 43 ὑπερουσίως: Vide DN 155,4 44 ἄναρχος: Cf
 DN 153,5; 160,12 ἄφθαρτος, ἀθάνατος: Cf DN 216,4

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

34 οὗ: οὖν Fd 35 sq ἀχώριστό+ +οὗ ἀποτελέσματος Ha 36 τοῦ: om Le
 Fd 37 γινόμενον ὡς+ +ῶν ὄλων Ha 39 ἢ: καὶ πᾶς MaxConf v 40 δη-
 μιουργοῦ: om MaxConf v 41 - 261,4 schol in ὑπερουσίως (DN 155,4) Max
 Conf καὶ πάντα τὰ οὐκ ὄντα (DN 155,4) v 41 δὲ: om Ma(e corr man alt)
 MaxConf v 42 καὶ: om MaxConf v αὐτῷ: ἑαυτῷ Ma(sed corr man alt)Wc
 44 ἀθάνατος: om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc 45 τοιαῦτα: τοιαυτά
 ἐστίν HaLcLeFdMaWc v οὐκ ἔστι γὰρ: καὶ γὰρ οὐκ ἔστι HaLcLeFdMaWc
 v ἐπειδὴ: ἐπεὶ MaxConf v 46 αὐτῶν: τούτων MaxConf v εἰσι: ἐστι v

τι ἔστιν ὁ θεὸς γινώσκουμεν 48 ἢ πῶς ἄρρητος καὶ ἀκατάληπτος. οὐ γὰρ ταῦτα 49 ἀρχὴ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ. αὐτὸς οὖν καὶ τοῦ μηθενὸς 50 αἴτιος πάντων ὑστέρων αὐτοῦ ὄντων, κατὰ τὴν 51 τοῦ εἶναι καὶ μὴ εἶναι αἰτίαν. καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ μηδὲν 52 στέρησις
 5 ἔστιν. ἔχει γὰρ τὸ εἶναι διὰ τὸ μηδὲν εἶναι 53 τῶν ὄντων. καὶ ὄν ἐστι διὰ τὸ εἶναι καὶ Ἰ πάντα ὡς ποιητῆς καὶ μηδὲν ὡς ὑπερ- 261 A
 βεβηκίως, 2 μᾶλλον δὲ καὶ ὑπεραναβεβηκίως καὶ ὑπερούσιος 3 ὄν.

(in τὰ ἤττω - DN 155,9)

5 Παρέγραψε 6 ἄνω τὸ ὅμοιον ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ, ὅτι αἰεὶ τὰ

53 ὄν: Vide DN 118,12 et al 261,1 πάντα ὄν: Cf DN 119,13 sq et al μη-
 δὲν ὄν: Cf DN 109,16 et al 2 sq ὑπερούσιος ὄν: Cf DN 109,13 sq 5-11 Cf
 Pach 769 D 6 ἄνω: Cf DN 144,19-21; 152,17 sq

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

47 ἔστιν: οὐκ ἔστιν Ma(e corr man alt) MaxConf v 49 ἐξ αὐτοῦ: ἐξ ἑαυτοῦ LeFd
 50 ὑστέρων αὐτοῦ: αὐτοῦ ὑστέρων v 51 γὰρ αὐτὸ: αὐτὸ γὰρ HaLcLeFdMa
 Wc 53 ὄν: μὴ ὄν Ma(e corr man alt) Max Conf v ἐστι: om HaLcLeFdMa
 (sed corr man alt)Wc καὶ: om HaLcLeFdWc καὶ ὑπερεῖναι Ma(e corr man alt)
 MaxConf v 261,1 ὑπερβεβηκίως: ὑπεραναβεβηκίως HaLcLeFdMa(sed corr
 man alt)Wc 2 μᾶλλον - 3 ὄν: om HaLcLeFdMa(sed add man alt)Wc 3
 ὄν: ὄν. ἀνάγνωθι καὶ ἐν τῷ προτέρῳ φύλλῳ τὴν 4 ἐμὴν παραγραφήν περὶ
 τοῦ μὴ ὄντος MaxConf v 5-11 schol: coll ante 260,28 Fd lem: καὶ τὰ (DN
 155,9) Ha ἤττω τῶν (DN 155,9) Fd καὶ τὰ ἤττω τῶν κρειττόνων (DN 155,9)
 v 5 παρέγραψε: παρέγραψα v 6 ἄνω: καὶ ἄνω MaxConf v

7 ὑποβεβηκότα ἐπέστραπται πρὸς τὰ ὑπερκείμενα, ὡς 8 ὑπ' ἐκείνων περιεχόμενα καὶ προνοούμενα. κοινωνικῶς 9 δὲ τὰ ὁμόστοιχα τῶν ὁμοταγῶν καὶ ἀπλῶς πάντα 10 ἀλλήλων καὶ ἑαυτῶν ἐρᾶ. καὶ ὁ θεὸς πάντων 11 ἐρᾶ.

(in ἐπωνυμίαν - DN 156,1)

261 C 27 Ὅτι οὐ 28 δεῖ τὰ ἀπεμφαίνοντα ὀνόματα λέγειν, εἰ 29 μὴ γε καὶ 5

8 κοινωνικῶς - 9 ὁμοταγῶν: Vide DN 155,10 9 πάντα - 10 ἑαυτῶν: Cf DN 155,11 10 sq πάντων ἐρᾶ: Vide DN 155,15 27-30 Cf Pach 769 D

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

7 ἐπέστραπται: ἐπέστρεπται HaLcMaWc 10 ἑαυτῶν: αὐτῶν MaxConf v
καὶ: [ἀλλὰ] καὶ v 11 ἐρᾶ: ἐρᾶ, ἵνα τὰ πάντα ἀγαθὰ ποιήσῃ Ma(e corr man alt) MaxConf v post lin 11 inser in ἔρωσ ἀγαθός (DN 155, 17): 12 θαυμαστῶς λέγει, ὅτι 13 ἀγαθὸς ἔρωσ ἐν τῷ ἀγαθῷ προϋπάρχων οὐκ ἔμεινεν 14 ἄγονος, ἀλλ' ἔτεκεν ἡμῖν τὸν ἀγαθὸν ἔρωτα, δι' ὃν τοῦ 15 καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἐφίεμεθα· πρακτικὸν γὰρ καὶ γεννητικὸν 16 τὸ θεῖον κατὰ τὸ εἰρημένον· ὁ πατήρ μου 17 ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. σημείωσαι δὲ 18 ἐντεῦθεν κίνησιν θεῖαν. ὁ γὰρ ἀγαθοεργὸς ἔρωσ ἐκίνησε 19 τὸ θεῖον εἰς πρόνοιαν καὶ σύστασιν ἡμῶν, ἵνα 20 καὶ πρακτικὸν ἢ κινούμενον καὶ μὴ μείνη ἄγονον. 21 ἐκ τούτου νοήσεις καὶ τὸ μονάδος μὲν κινήσεως 22 καὶ τὰ ἐξῆς εἰρημένα τῷ θεολόγῳ Γρηγορίῳ ἐν τῷ 23 πρώτῳ περὶ υἱοῦ MaxConf(pars 1; om pars 2) v post lin 23 inser in γεννητικὴν (DN 155,20): 24 τουτέστιν· τὴν κτίσιν παρήγαγεν, 25 ὥστε περὶ αὐτὴν τὰ τῆς ἀγαπητικῆς ἐπιδείκνυσθαι 26 κινήσεως MaxConf v 27-30 schol: om HaLcLeFdMaWc lem: καὶ μὴ τις ἡμᾶς οἰέσθω (DN 156,1) v 27 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι Max Conf v 28 λέγειν: λέγειν [περὶ θεοῦ] v

ἐν θείᾳ ἐμφέροντο γραφῇ, ὡς καὶ νῦν περὶ 30 ἔρωτός φησιν.

(in αἱ νοεραὶ δυνάμεις - DN 156,17)

2 Νοεράς 3 δυνάμεις φησὶ τὰς νοήσεις, αἵτινες κατώτεραί εἰσιν 4 264 A
καὶ σκεδασμὸς τοῦ νοῦ. ὅταν οὖν ἡ ψυχὴ βούληται 5 πρὸς θεὸν
ἀνανεῦσαι καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν ἐνωθῆναι 6 αὐτῷ, τὸ μὲν ὄμμα
5 αὐτῆς, τουτέστι τὸν νοῦν αὐτὸν, 7 ἀποστρέψαι ὀφείλει τῶν μερι-
κῶν καὶ ἐπὶ τὰ καθολικώτερα 8 ἀναπηδῆσαι· μερικά δὲ εἰσιν αἱ
νοήσεις, ὡς 9 ἔφημεν. τότε γὰρ νοῦς ὅλη γενομένη καὶ εἰς τὸ ἔσω

30 ἔρωτος: Vide DN 156,1 8 νοήσεις: Vide supra, 264,3

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

30 φησιν: φησιν. καὶ ὅτι οὐ χρὴ προσέχειν λέξεσιν, 31 ἀλλὰ τῇ δυνάμει τοῦ
σκοποῦ· θείως γὰρ αὐτὰ διέξιεν MaxConf v post lin 31 inser in ὁμοδυνά-
μων (DN 156,7): 33 ὅτι καὶ διὰ τῶν ἰσοδυνάμων 34 οὐ κωλύμεθα ἐκφωνεῖν
τὰς λέξεις MaxConf v post lin 34 inser in τέσσαρα (DN 156,11): 37 σκόπει
τῆν ἀνάγνωσιν MaxConf pars 1 inser in μητρίδα (DN 156,12): 35 μητρίδα
καὶ πατρίδα ταυτό φησιν MaxConf pars 1 v inser in λέξεσι (DN 156,14): 36
διὰ τί συλλαβαῖς καὶ λέξεσι χρώμεθα MaxConf v inser in λέξεσι (DN 156,
14): 37 ὃ θέλει εἰπεῖν - 52 χρὴ ἐπιλέγεσθαι MaxConf pars 1 v(36 cum 37 sqq
coniunx v) ante lin 2 inser (lem incert) I σημειῶσαι δὲ, ὅτι ἕτερον νοῦς καὶ ἕτε-
ρον ψυχὴ MaxConf pars 1 v(cum Ioan Scyth schol 264, 2-16 coniunx; om δὲ) 2-
16 lem: incert Ha ὡσπερ (DN 156,17) LcLeFdMa νοεραὶ (DN 156,17) Wc ὡσπερ
καὶ αἱ νοεραὶ δυνάμεις (DN 156,17) v 2-3 +τὰς νοήσεις Ha 2 νοεράς:
νοεράς [ἐνεργείας καὶ] v 4 σκεδασμὸς+ +ἡ ψυχὴ Ha βούληται: βούλοιοτο
HaLcLeFdMa 5 sq τὸ δυνατὸ+ +τῷ τὸ Ha 6 sq αὐτὸν ἀπο+ +εἶλει τῶν
Ha 8 ἀναπηδῆσαι: ἀναπηδῆσα Ha ἀναποδῆσαι MaWc μερικαὶ+ +αἱ
νοήσεις Ha μερικὰ: μερικαὶ HaLcLeFdWc 9 sq ἔσω στρα+ +ένὰς Ha

10 στραφεῖσα, ἐνὰς λοιπὸν καὶ ἀπλότης γενομένη, ἐπιβάλλειν 11
 δυνήσεται ταῖς θεαῖς ἀκτίσιν διὰ τῆς ἐπαινετῆς 12 ἀγνωσίας, οὐ
 τῆς ἐξ ἀμαθείας ἀγνοίας, ἀλλὰ τῆς 13 γινωσκούσης, ὅτι ἀγνοεῖ
 τὰ περὶ θεοῦ ἀκατάληπτα. 14 γνώσεται δὲ ἀπολαύουσα τῶν
 264 B θείων μαρμαρυγῶν οὐ 15 διὰ τῶν αἰσθητῶν ὁμμάτων, οὐ γὰρ κα- 5
 ταλαμβάνεται 16 τούτοις, ἀλλὰ ταῖς ἀνομμάτοις τοῦ νοῦ κατα-
 στάσειςιν.

(in αἰ ἐπιδηλότεραι τῶν αἰσθήσεων διαπορθμεύσεις - DN 156,20 sq)

18 Ἐξηγεῖται, τί 19 εἰσιν αἰ ἐπιδηλότεραι τῶν αἰσθήσεων δια-
 πορθμεύσεις, 20 καὶ φησιν αὐτὰς τοὺς σαφεστέρους λόγους καὶ τὰ

---

10 sq ἐπιβάλλειν ... ἀκτίσιν: Cf DN 156,18   16 ἀνομμάτοις: Vide DN 156,
 18   16 ἀνομμάτοις: Vide DN 156,18   20 τοὺς σαφεστέρους λόγους: Cf
 DN 157,1   20 sq τὰ τρανέστερα τῶν ὁρατῶν: Vide DN 157,1 sq

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

10 γενομένη: γεναμένη HaLc ἐπιβάλλειν: ἐπιλαβεῖν v   16 καταστάσε-
 σιν: καθαρότησιν HaLcLeFdMaWc   18-21 schol: coll ante 264,2 LeFd
 lem: incert LeFdWc ἐπιτηδεύονται (v l pro ἐπιδηλότεραι; DN 156,20) Ha ἐπι-
 δηλότεραι (DN 156,20) LcMa ἐπιδηλότεραι τῶν αἰσθήσεων (DN 156,20 sq) v
 20 αὐτὰς: αὐτοὺς HaLcLeFdMa om Wc   τοὺς σαφεστέρους λόγους: οἱ σα-
 φέστεροι λόγοι Wc

τρανέστερα 21 τῶν ὄρατῶν.

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

τρανέστερα: τρανιότερα HaFdMa(sed corr man alt) τρανότερα LcLeWc 21
 ὄρατῶν: ὄρατῶν οἶον πῦρ, ἀήρ παρὰ τὸ ὕδωρ καὶ τὴν γῆν HaLcLeFdWc(pro
 οἶον scr ἄλλο σχόλιον· HaLcFd[e corr]; οἶον om Le) post lin 21 inser in αὐταὶ
 (DN 157,3): 22 αἰ αἰσθήσεις LcFd MaxConf v(in καλῶς δυνήσονται [DN 157,
 3] v; post αἰσθήσεις add δηλονότι MaxConf v) post lin 22 inser in ἀγάπης
 (DN 157,10): 23 ὅτι καὶ ἡ ἀγάπη ἔρωτα 24 δηλοῖ, καὶ ὅτι θεióτερον ὄνομα
 τὸ τοῦ ἔρωτος MaxConf pars 1 v(in καιτοὶ ἔδοξέ τισιν [DN 157,9]; 24 τὸ om v)
 post lin 24 inser in ἀκουέτωσαν (DN 157,5): 25 σημείωσαι, ὅτι καὶ τότε ἦσαν
 τινες 26 ἐπιλαμβανόμενοι ὀνομάτων, οὓς ἐπιστομίζει ἐκ τῆς 27 θείας γρα-
 φῆς MaxConf v post lin 27 inser in θεῖος (DN 157,10): 28 καὶ ἐκ τούτου τι-
 νές οἰονται 29 διαβάλλειν εὐκαίρως τὸ παρὸν σύνταγμα, ὡς μὴ ὄν 30 τοῦ
 θείου Διονυσίου, ἐπειδὴ Ἰγνάτιον λέγουσι μεταγενέστερον 31 αὐτοῦ εἶναι.
 πῶς δὲ δύναται τις τῶν μεταγενεστέρων 32 μεμνησθαι; πλάσμα δὲ καὶ
 τοῦτο δοκοῦν 33 αὐτοῖς· ὁ γὰρ ἅγιος Παῦλος, ὁ φωτίσας Διονύσιον, 34 με-
 ταγενέστερος ἦν τῷ χρόνῳ τοῦ ἀγίου Πέτρου, μεθ' 35 ὃν ὁ Ἰγνάτιος ἐπί-
 σκοπος γίνεται Ἀντιοχείας μετατεθέντος 36 Πέτρου ἐν Ῥώμῃ. ἐπέζησε δὲ
 ὁ ἅγιος Παῦλος 37 χρόνον πολύν, ὁ φωτίσας Διονύσιον, καὶ Διονύσιος 38
 μετ' αὐτὸν ἔζησεν. ὁ δὲ εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης 39 ἐπὶ Δομετιανοῦ ἐξορίζε-
 ται εἰς Πάτμον· ᾧ ἀντιγράφει 40 Διονύσιος. Ἰγνάτιος δὲ πρὸ Δομετιανοῦ
 μαρτυρεῖ 41 ὥστε προγενέστερος Διονυσίου MaxConf pars 1 v(in ὁ θεῖος
 Ἰγνάτιος [DN 157,10] v)

(in γράφει - DN 157,10)

265 A 3 Ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῇ τὸ ῥητὸν γράφει ὁ Ἰγνάτιος. 4 προεισαγωγὰς δὲ καλεῖ τῆς θείας γραφῆς τὰ Σολομῶντος, 5 ἀφ' οὗ καὶ τὰ ῥητά εἰσιν.

3-5 Cf Pach 772 C 3 τὸ ῥητὸν: Cf DN 157,11 4 προεισαγωγὰς ... τῆς θείας γραφῆς: Cf DN 157,11 τὰ Σολομῶντος: Vide Sap, passim 5 τὰ ῥητά: Cf DN 157,12 sq

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

ante lin 3 inser in ὁ ἐμὸς ἔρωσ (DN 157,11): 42 ζητητέον, πῶς ἐπὶ Ὀνησίμου τοῦ 43 μετὰ Τιμόθεον Ἰγνατίου διαλεγομένου καὶ γράφοντος 44 Ῥωμαίοις τό· ὁ ἐμὸς ἔρωσ ἐσταύρωται Διονύσιος 45 Τιμοθέω γράφων τούτου ἐπιμέμνηται, ὡς Ἰγνατίου 46 ἥδη γράψαντος. καὶ μῆποτε παρά τινος τῶν φιλολόγων 47 ἔξω παρατεθέν πρὸς πλείονα σύστασιν τῶν περὶ 48 θείου ἔρωτος τῷ ἀγίῳ Διονυσίῳ εἰρημένων ὕστερον 49 κατὰ ἄγνοιαν ἔσω παρενετέθη, ὅπερ ἐν πολλοῖς πολλάκις 50 γενόμενον ἔγνωμεν. καὶ γὰρ δίχα τούτου ἵσταται 51 ἀπαραλείπτως τὸ σῶμα τοῦ λόγου. ἢ τάχα σύνηθες 52 αὐτῷ εἶναι ἀπόφθεγμα, ὡς καὶ τὸ θεοφόρος 53 αὐτῷ πολλάκις λεγόμενον καὶ γραφόμενον. τεκμήριον 54 δὲ τὸ μὴ προσκείσθαι· γράφει δὲ τισιν, τουτέστι ἱ Ῥωμαίοις, ἀλλ' ἀπλῶς· γράφει δὲ καὶ ὁ θεῖος 2 Ἰγνάτιος Max Conf pars 1(42 ζητητέον πῶς ἐπὶ Ὀνησίμου τοῦ 43 μετὰ Τιμόθεον Ἰγνατίου διαλεγομένου, καὶ γράφοντος om MaxConf pars 1) v(44 ὁ om; pro 45 Τιμοθέω scr 45 νῦν Τιμοθέω; pro 45 ἐπιμέμνηται scr μέμνηται; pro αὐτῷ πολλάκις scr πολλάκις αὐτῷ; pro καὶ scr τε καὶ v) 3-5 schol: om MaWc lem: καὶ ἐν ταῖς προεισαγωγαῖς (DN 157,11) v pro lin 3 scr ἐπιστατέον δέ, ὅτι MaxConf ἐπιστητέον, ὅτι v 4 προεισαγωγὰς: εἰσαγωγὰς HaLcLeFd δὲ: om MaxConf v Σολομῶντος: τοῦ Σολομῶνος Lc τοῦ Σαλομόνος HaLeFd v 5 ἀφ': om HaLcLeFd εἰσιν: om MaxConf v

(in τὰ πλήθη - DN 157,19)

10 Σημείωσαι, ὅτι πρὸς ὃ χωροῦσι τὰ 11 πλήθη δεῖ καὶ ταῖς λέξε-
σι χρῆσθαι. λέγει δέ, τί ποιεῖ 12 ὁ ἔρωσ, καὶ περὶ δύο ἐρώτων, τουτ-
έστι θείου καὶ μεριστοῦ 13 ἥτοι σωματοπρεποῦς.

(in ἡ ἀγάπησις τῶν γυναικῶν - DN 158,9)

5 15 Ὁ Δαυὶδ λέγει περὶ τοῦ 16 Ἰωνάθαν ἐν τῇ πρώπῃ τῶν Βασι-
λειῶν.

---

12 μεριστοῦ: Cf DN 157,20   13 σωματοπρεποῦς: Cf DN 158,1   15-16 Cf
II Reg 1,26; Pach 773 C

Ha   Fa(defic)Lc   LeFd   MaWc   MaxConf   v

---

ante lin 10 inser in *δεδιττόμενος* (DN 157,14): *ἐκφοβῶν ἐκφοβερίζων* LeFd(pro
ἐκφοβερίζων scr φοβερίζων)   inser 6 [a] *ὅτι ἡ ἀγάπη ἔρωτα δηλοῖ, καὶ ὅτι
θειότερον 7 ὄνομα τοῦ ἔρωτος* v(e 264,23-24 huc intrus; cf supra, 264,21, app
crit)   post lin 7 inser in *τὸν ὄντως ἔρωτα* (DN 157,16): 8 *διὰ τί τοῖς θείοις
μᾶλλον 9 ἀνατιθέασι τὸν ὄντως ἔρωτα οἱ θεολόγοι* MaxConf v   10-13 lem:
incert Wc   10 *σημείωσαι*: om MaWc   11 *χρῆσθαι*: *κεχρῆσθαι* HaLcLeFd
MaWc   12 *τουτέστι*: om MaxConf v   post lin 13 inser in *δυσχερέστερον*
(DN 158,3): 14 *ὡς διαβεβλημένον δηλονότι* MaxConf v   15-16 schol: om
Ma   lem: incert Wc *τίς* (DN 158,8) HaLeFd *ἐπέπεσε* (DN 158,8) Lc *ἐπέπεσε,
τίς φησιν* (DN 158,8) v   15 *ὁ Δαυὶδ λέγει: τὸ ῥητὸν τοῦ Δαυὶδ, ὅτι* HaLcLe
Fd(om ὅτι) ὁ Δαυὶδ Wc   16 *ἐν - Βασιλειῶν*: om HaLcLeFdWc   post lin 16
inser in *ἐπὶ τῆς αὐτῆς δυνάμεως* (DN 158,10): 17 *ὅτι τὸ αὐτὸ δύναται* 18
ἀγάπη καὶ ἔρωσ, καὶ τίς ἡ τοῦ ἔρωτος ἐνέργεια MaxConf v

(in συγκρατικῆς - DN 158,14)

265 B 19 Τουτέστιν· συγκιρνύσεως τὰ ἐρώντα 20 πρὸς ἄλληλα.

19-20 Cf Pach 773 D

Ha Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

19-20 schol: om Ma lem: incert Wc 19 τουτέστιν: om Wc ἐρώντα: ἐνόητα Wc post lin 20 inser in διὰ τὸ καλόν (DN 158,15): 21 ὅπερ εἶπεν ἄνω, ὅτι ὁ θεῖος 22 ἔρωσ, προϋπάρχων ἐν τῷ ἀγαθῷ, ἔτεκε τὸν ἐν ἡμῖν 23 ἔρωτα, δι' οὗ τοῦ ἀγαθοῦ ἐφίεμεθα MaxConf pars 1 v post lin 23 inser in ἐκστατικός (DN 158,19): 24 περὶ ἐκστάσεως ἐρωτικῆς MaxConf(partes 1 et 2) 24 περὶ ἐκστάσεως ἐρωτικῆς 25 καὶ ὁ Δαυίδ· ἐγὼ εἶπον ἐν τῇ ἐκστάσει μου MaxConf pars 1 v post lin 25 inser in ἐξεστηκῶς (DN 159,6): 26 σημείωσαι, πῶς νοεῖται τὸ ἐξεστηκῶς 27 θεῷ MaxConf v post lin 27 inser in τῶν πάντων ἔρωτι (DN 159,10): 28 σημείωσαι, ὅτι θεὸς πάντων ἐρᾷ MaxConf v post lin 28 inser in ζηλωτήν (DN 159,14): 29 κατὰ τί λέγεται ζηλωτῆς ὁ θεός MaxConf(partes 1 et 2) 29 κατὰ τί λέγεται ζηλωτῆς ὁ θεός 30 ὡς ἐραστῆς τῆς πάντων σωτηρίας MaxConf pars 1 v inser in καὶ ὄλως (DN 159,18): ἔτι ἐπανάληψις LcLe(pro ἔτι scr ὅτι)Fd(scr bis) post lin 30 inser in ἔρωτα (DN 160,1): πῶς εἴρηται ὁ θεὸς ἔρωσ καὶ ἀγάπη MaxConf pars 2 inser in ἔρωτα καὶ ἀγάπην (DN 160,1): 31 τῆς μὲν ἀγάπης καὶ τοῦ ἔρωτος 32 αὐτὸν δηλαδὴ τὸν θεὸν προβολέα φησὶ καὶ γεννήτορα. 33 αὐτὸς γὰρ ταῦτα ἐν ἑαυτῷ ὄντα προήγαγεν εἰς τὰ 34 ἐκτός, τουτέστι περὶ τὰ κτίσματα. καὶ κατὰ τοῦτο 35 εἴρηται· ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. καὶ ἐν τῷ ἕσματι 36 ὁμοίως ἀγάπη εἴρηται καὶ πάλιν γλυκασμὸς καὶ 37 ἐπιθυμία, ὅ ἐστιν ἔρωσ. τὸ δὲ ἀγαπητὸν καὶ ὄντως 38 ἐραστὸν αὐτός ἐστιν. τῷ μὲν οὖν τὸν ἀγαπητικὸν ἔρωτα 39 ἐξ αὐτοῦ προχεῖσθαι, αὐτὸς κινεῖσθαι λέγεται ὁ τούτου 40 γεννήτωρ. τῷ δὲ αὐτὸν εἶναι τὸ ἀληθῶς ἐραστὸν καὶ 41 ἀγαπητὸν, κινεῖ τὰ πρὸς τοῦτο ὀρώντα καὶ οἷς ἢ 42 τοῦ ἐφίεσθαι δύναμις ἀναλόγως αὐτοῖς MaxConf v

(in τὸν ἔρωτα - DN 161,1)

29 Ἐπίστησον, ὅπως ὁ μέγας 30 Ἱερόθεος τὰ περὶ τοῦ ἐπαινετοῦ 268 B

29 ἐπίστησον - 43 ἔν: Vide Pach 777 B sq

Ha(defic a 29 ἐπίστησον) Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

ante lin 29 inser in προαγωγικὸς καὶ κινητικὸς (DN 160,4 sq): 43 προαγωγι-
κὸν καὶ κινητικὸν 44 πρὸς ἐρωτικὴν συνάφειαν τὴν ἐν πνεύματι 45 τὸν θεὸν
εἶναί μοι νόει, τουτέστι μεσίτην ταύτης 46 καὶ πρὸς ἑαυτὸν συναρμοστήν
τοῦ ἐρᾶσθαι αὐτὸν ὑπὸ 47 τῶν αὐτοῦ ποιημάτων καὶ ἀγαπᾶσθαι. κινητικὸν δέ
48 φησιν ὡς κινουῦντα ἕκαστα κατὰ τὸν οἰκεῖον λόγον I πρὸς αὐτὸν ἐπιστρέφε-
σθαι. τὸ δὲ τῆς προαγωγίας 2 νόημα, εἰ καὶ παρὰ τοῖς ἔξωθεν πρᾶγμα σημαί-
νει 3 οὐκ εὐαγές, ἀλλ' ἐνταῦθα τὴν πρόξενον τῆς ἐν 4 θεῷ ἐνώσεως μεσι-
τεῖαν φησίν MaxConf v inser in καὶ τῷ μὲν κινεῖται (DN 160,3 sq): 5 ση-
μείωσαι κίνησιν θείαν, ἐν 6 ἣ κινεῖται καὶ αὐτοῦ ἐστὶ προαγωγεὺς καὶ κινητι-
κὸς 7 ὁ θεός MaxConf pars 1 v inser in ἐνώσεως (DN 160,9): 8 ἡ πρὸς θεὸν ἀγα-
πητικὴ 9 ἐνώσις πάσης ἐξήρηται καὶ ὑπέρεκται ἐνώσεως. 10 ἐξηρημένην
οὖν τὴν ἀνωτέραν φησίν. ἀναρχον δὲ II καὶ ἀτελεύτητον τὸν θεῖον ἔρωτα λέ-
γει, ὡς ἐκ τοῦ I2 ἀγαθοῦ προϊόντα καὶ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἐπαναστρέφοντα I3 κα-
τὰ σχῆμα κυκλικόν. ἐπεὶ καὶ ἡ τοῦ κύκλου γραμμὴ I4 οὐ γνώριμον ἔχει, ὅθεν
ἠρξαστο καὶ οὐ κατέληξεν. I5 καὶ γὰρ ἐξ αὐτοῦ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἔφεσις καὶ εἰς αὐτὸν
I6 πάλιν ὄρᾳ. ἐν αὐτῷ δὲ καὶ ἔστι καὶ μένει τὸ ἐρᾶν I7 τῆς συμφυοῦς ἀγαθότη-
τος καὶ τῶν πρὸς τὸ ἀγαθὸν I8 ἀναπεινομένων MaxConf v inser in ἐρωτικὴν
κίνησιν (DN 160,9): I9 ὅτι ἡ ἐρωτικὴ κίνησις τοῦ 20 ἀγαθοῦ προϋπάρχουσα, ἐν
τῷ ἀγαθῷ ἀπλή καὶ αὐτοκίνητος 2I οὖσα καὶ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ προϊούσα αἰθίς 22
ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐπιστρέφει ἀτελεύτητος καὶ ἀναρχος 23 οὖσα, ὅπερ δηλοῖ τὴν ἡμῶν
ἔφεσιν πρὸς τὸ θεῖον. 24 σημείωσαι δέ, ὅτι αἰῖδιον κύκλον προϊῶν φησιν εἶναι
25 ἐν τῷ ἀγαθῷ, προϊόντος μὲν αὐτοῦ ἐπὶ τὰ νοητὰ καὶ 26 αἰσθητὰ, πάλιν δὲ πρὸς
ἑαυτὸν ὑποστρέφοντος καὶ 27 μῆτε ἰσταμένου μῆτε λήγοντος MaxConf pars 1 v

- 268 C ἔρωτος ἄριστα φιλοσοφεῖ 31 πρῶτον μὲν θεῖον αὐτὸν λέγων, ἐπει-
 δὴ καὶ 32 πρῶτον αἴτιον τοῦ οὐρανοῦ ἔρωτος ὁ θεὸς ἐστὶν ἐξηρη-
 μένωσ 33 καὶ ἀναιτίως. εἰ γὰρ ὁ ἔρωσ αὐτός ἐστιν ἢ 34 ἀγάπη, ὡς
 προεῖρηται, γέγραπται δέ, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη 35 ἐστίν, δηλονότι
 πάντων ἐνοποιὸς ἔρωσ ἦτοι ἀγάπη 36 ὁ θεὸς ἐστίν. ἐκείθεν οὖν με- 5
 ταδοτικῶσ πρόεισιν 37 ἐπ' ἀγγέλους, ὅθεν καὶ ἀγγελικὸν αὐτόν
 φησιν. 38 ἔνθα μάλιστα καὶ τὸν τῆσ ἐνότητος εὔροι τις ἂν 39 ἔρω-
 τα θεῖον, οὐδὲν γὰρ ἀσύμφωνον ἢ στασιάζον παρ' 40 αὐτοῖσ. εἶτα
 μετ' ἀγγέλους καὶ νοερόν φησιν ἔρωτα· 41 τοῦτ' ἐστὶ παρὰ θεοσόφοις
 ἀνδράσιν, οἱ εἰσι τῆσ ἐκκλησίας. 42 πρὸς οὓσ ὁ Παῦλόσ φησιν· ἵνα 10
 τὸ αὐτὸ λέγητε, 43 καὶ τὰ ἐξῆσ. καὶ ὁ κύριοσ· ἵνα ὦσιν ἔν, 44 κα-
 θῶσ καὶ ἡμεῖσ ἔν ἐσμεν. καὶ ταῦτα μὲν περὶ 45 τῶν ἐξ ἀληθείασ
 268 D Χριστιανῶν, λοιπὸν δὲ καὶ περὶ 46 πάντων ἀνθρώπων, ἐν οἷσ ὁ πε-
 ρὶ φιλίας νόμοσ. 47 τὰσ δὲ λογικὰσ ψυχὰσ νοεράσ προσεῖπεν ἐκ τοῦ
 θείου 48 νοῦ προσειπὼν αὐτάσ. ψυχικὸν δὲ ἐκάλεσεν ἔρωτα 49 τὸν 15

---

31 θεῖον: Vide DN 161,1   34 ὡσ προεῖρηται: Vide DN 158,9-12   34 ὅτι -
 35 ἐστίν: Vide I Joh 4,8.16   37 ἀγγελικὸν: Vide DN 161,1   40 νοερόν: Vi-
 de DN 161,1   42 ἵνα - λέγητε: Vide I Cor 1,10; cf Phil 2,2   43 sq ἵνα - ἔν:
 Vide Joh 17,22   47-269,7 Cf Pach 777 C   47 τὰσ - προσεῖπεν: Vide DN
 156,15 sq (ἢ ψυχῇ ταισ νοεραῖσ ἐνεργείαισ)   48 ψυχικὸν: Vide DN 161,1

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

ante lin 29 add: 28 ἐκ τοῦ ἀγίου Ἱεροθέου MaxConf v   29 ὁ: om v   34 ὁ:
 om v   36 μεταδοτικῶσ: μεταβατικῶσ Ma(e corr man alt) MaxConf v   39
 οὐδὲν: οὐδὲ Ma(sed corr man alt)Wc   40 ἔρωτα: τὸν ἔρωτα LcLeFdMaWc
 48 προσειπὼν: προειπὼν LeFd   αὐτάσ: ταύτασ LcLeFdMaWc

τῶν ἀλόγων, τὴν αἰσθητικὴν φιλίαν, ἄνουν μέντοι 50 δηλονότι. ἐκ
 γὰρ τῆς ἐρωτικῆς ταύτης δυνάμεως καὶ 51 πτηνὰ ἀγεληδὸν ἵπταν-
 ται ὡς χῆνες καὶ 52 γέρανοι καὶ κόρακες. καὶ περὶ μέντοι 53 εἰσὶ
 τοιαῦτα, ἔλαφοι, βόες καὶ τὰ ὅμοια καὶ 54 νηκτὰ. νηκτὰ δὲ εἰσι
 5 θύννοι καὶ κέφαλοι. Ἴ καὶ τὰ μὴ ἀγελαῖα δὲ πρὸς τὴν τῶν 2 ὁμο- 269 A
 στοίχων σύνοδον ἔνθεν κινουῦνται. φυσικὸν δὲ ἔρωτά 3 φησι τὸν
 τῶν ἀψύχων καὶ ἀναισθητῶν κατὰ τὴν ἐκτικὴν 4 ἐπιτηδειότητα
 ἧτοι τῆς ποιότητος ἐρώντων τοῦ δημιουργοῦ, 5 ἐφ' ὃν δι' αὐτοῦ
 συνεστάναι. κατὰ οὖν τὴν 6 ζωτικὴν κίνησιν καὶ αὐτὰ ἐπέστρα-
 10 πται 7 πρὸς τὸν θεόν.

269,2 φυσικόν: Vide DN 161,2

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

---

50 δηλονότι: δῆλον LcLeFd(scr δῆλων LcLeFd)MaWc ἐκ: καὶ Ma(sed corr
 man alt)Wc 51 πτηνὰ: τὴν Ma(sed corr man alt)Wc ὡς: ὡς κύκνοι καὶ
 Ma(e corr man alt) Max Conf v 52 κόρακες: κόρακες καὶ ὅσα τοιαῦτα Ma(e
 corr man alt) MaxConf v 53 ὅμοια: παραπλήσια MaxConf v 54 νηκτὰ
 δέ: δὲ LcLeFdMaWc v θύννοι: ὡς θύννοι Ma(e corr man alt) MaxConf v
 καί: om LcLeFdMaWc 54 sq κέφαλοι: κέφαλοι καὶ ὅσα ὁμοίотροπα v 4
 ἐπιτηδειότητα: coll post ποιότητος LcLeFdMaWc 5 ἐφ' ὃν δι' αὐτοῦ: ἐφ'
 ᾧ δι' αὐτοῦ Ma διὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ MaxConf v κατὰ οὖν: πῆ δὲ καὶ κατὰ Lc
 LeFd πῆ δὲ κατὰ Ma(sed corr man alt)Wc 6 ζωτικὴν: ζωτικὴν ἧτοι φυσι-
 κὴν MaxConf ζωτικὴν ἧτοι τὴν φυσικὴν v 7 τὸν θεόν: αὐτόν LcLeFdMa
 (sed corr man alt)Wc

(in τῶν νοερῶν τε καὶ νοητῶν - DN 161,9)

8 Καὶ ἄνω εἶπομεν 9 νοερά εἶναι τὰ νοοῦντα, νοητὰ δὲ τὰ νοοῦμε-
 να 10 καὶ ἀζητήτως τὰ νοερά ὑπερβαίνεσθαι ὑπὸ 11 τῶν νοητῶν,
 ὅθεν καὶ τροφήν εἶναι τῶν νοοῦντων τὰ 12 νοοῦμενα. 15 ὡμολόγη-
 269 B ται οὖν, ὅτι οἱ τῶν 16 τοιούτων ἔρωτες ὑπερεστᾶσι τῶν αἰσθητῶν.
 ἀλλὰ 17 ταῦτα μὲν νοερά καὶ νοητὰ εἴρηται ἐκ μετοχής τοῦ 18 5
 ὄντως ἀγαθοῦ τοιαῦτα γενόμενα. οἱ δὲ αὐτονόητοι 19 ἔρωτες οἱ
 θεοὶ εἰσιν. ὡσπερ 20 γάρ ἐστιν ἀγαθόν, ὅπερ τινί ἐστιν ἀγαθόν,
 καὶ ἄλλο τὸ 21 ἀπλῶς ἀγαθόν καὶ αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, οὕτως ἐστὶ καὶ
 22 νοητὸν τὸ τινὶ νοητόν, ἅτε νοοῦμενον ὑπ' αὐτοῦ, καὶ 23 ἀπλῶς νοη-
 τόν, οὐχ ὡς ὁ χρόνος ἢ ὁ τόπος, νοητὰ γὰρ 24 καὶ ταῦτα, ἐπειδὴ μὴ 10
 αἰσθητά, ἀλλὰ νοῦς νοητῶν 25 ἐνέργεια ὧν καὶ ζωή. τὰ γὰρ μετὰ

8-27 Cf Pach 777 D-780 A 8 καὶ ἄνω εἶπομεν: Cf supra, 240,27-31; 257,12-14
 18 οἱ ... αὐτονόητοι: Vide DN 161,10 19 θεοὶ: Vide DN 161,10

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

8-27 lem: ἐπειδὴ (DN 161,6) LcLeFdMaWc ἐπειδὴ τοὺς ἐκ τοῦ ἑνός (DN 161,
 6) v 8 εἶπομεν: εἶπαμεν LcLeMaWc 9 νοερά: νοερά μὲν v 12 νοοῦ-
 μενα: νοοῦμενα· τῶν οὖν νοητῶν τὰ νοερά ἐρᾷ, ὡς ἐπεστραμμένα 13 πρὸς
 αὐτά, καὶ ὡσπερ ἀναβεβηκότα· ἐρᾷ 14 δὲ καὶ τὰ νοητὰ τῶν νοερῶν προ-
 νοητικῶς τῷ μεταδιδόναι 15 τῆς ἴσης ὠφελείας MaxConf v 17 μὲν: οἶμαι
 Ma(e corr man alt) MaxConf v νοερά καὶ νοητὰ: νοητὰ καὶ νοερά MaxConf
 v 18 ὄντως: ὄντος Fd v 19 εἰσιν: εἰσιν ἀντὶ τοῦ οἱ τοῦ θεοῦ MaxConf v
 20 ὅπερ τινί: ὅτινι MaxConf ὅτινι v ἕτερον: ἄλλο MaxConf v 24 καί:
 om LcLeFdMaWc ἐπειδὴ: ἐπεὶ MaxConf v 25 καί: καὶ ζῶν καὶ LcMaWc
 MaxConf v

τοῦτον 26 νοητὰ ἐκ ζητήσεως καὶ τῆς περὶ τὰ προβλήματα 27 ἀ-
κολουθίας εὐρίσκουσιν ἢ ἐξ ἀποκαλύψεως ἔχουσιν.

(in ὀλικὸς ἔρωσ - DN 161,16)

31 Εἰπὼν ὀλικὸν 32 ἔρωτα δηλοῖ καὶ μερικοὺς λέγων τὸν θεὸν 269 C
εἶναι τὸν 33 ὀλικὸν καὶ τὸν μερικόν, ὡς αἴτιον καὶ πᾶσι χορηγοῦν-
5 τα 34 κατὰ τὴν ἐκάστου δύναμιν ἐρωτικὴν οἴουσι 35 ἀπορροήν.
πῶς οὖν ὁ θεὸς καὶ τὸ ὅλον καὶ τὸ μέρος 36 ἀνεκφοιτήτως ἐαυτῶ
συνῶν εἶναι δύναται, ἐκ τοῦ 37 σπερματικοῦ λόγου σαφὲς ἔσται.
ὅταν μὲν γὰρ τὸ 38 σπέρμα ἀδιακόπως ὁμοῦ εἰς τὴν μήτραν κα-
ταβληθῆ, 39 ἐν ἀποτελεῖται τὸ ἔμβρυον. ἐὰν δὲ μερισθῆ τὸ σπέρ-
10 μα 40 εἰς διαφόρους κύστιδας τῆς μήτρας, ἕκαστον μέρος 41 ὀλό-
κληρον ἔμβρυον ἀποτελεῖ. ἔσται δὲ τοῦ σπέρματος 42 τὸ μὲν ῥίς, τὸ
δὲ ὀφθαλμοί καὶ τὰ ἐξῆς, 43 καὶ πάντα τέλεια. ὁμοιον οὖν τι καὶ 269 D
περὶ τὸν παντέλειον 44 νοῦν κατ' ἀναλογίαν θεωρητέον, ὅλη γὰρ ἢ

35 πῶς - 43 τέλεια: Vide Pach 780 B sq 44 ὅλη - 45 μέρη: Vide Pach 780 C

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd MaWc MaxConf v

25 τοῦτον: τοῦτο LcLeFd MaxConf v 26 νοητὰ: ὄντα MaWc post lin 27
inser in ἄσχετος (DN 161,15): 28 ἄσχετον τὸ ἀπόλυτόν φησιν, 29 οὐ πρὸς τὸ
πᾶν οὐδεμία σχέσις ἦτοι οἰκειότης φυσική MaxConf v 31-52 schol: cum
schol 269,8-27 coniunx LcLeFdMa(sed corr man alt)Wc lem: ἀπάντων ὀλι-
κὸς ἔρωσ (DN 161,16) v 31 εἰπὼν: εἰπὼν δὲ LcLeFdMa(sed corr man alt)Wc
33 τὸν om LcLeFdMa(sed add man alt)Wc 35 καὶ τὸ ὅλον: τὸ ὅλον v 36
συνῶν εἶναι: συνείναι Le(e corr) 37 ἔσται: ἔστι(v) Ma(sed corr man alt)Wc
40 ἕκαστον: ἕκαστον ἢ Ma(sed corr man alt)Wc 42 ῥίς: τι ῥίς LcLeFdMaWc

45 ἐνέργεια περιέχει καὶ τὰ μέρη. τῶν δὲ μερῶν ἕκαστον 46 ἀπ-
 ἤρτισται, καὶ τὸ μὲν αὐτοδικαιοσύνη, τὸ δὲ αὐτοανδρεία 47 καὶ τὰ
 ἐξῆς. οὕτω καὶ οὔτε συγκέχεται εἰς 48 ἀλλήλας, ἀλλὰ καὶ ἐκά-
 στη διακέκριται. καὶ οὔτε μετὰ 49 ἀταξίας τὸ ἀδιαίρετον ἔχουσιν
 ἐν τῷ μεταλαμβάνειν 50 αὐτῶν ἕκαστον ὡς δύναται. τῶν γὰρ 5
 εἰδῶν μεταλαμβάνει 51 ἕκαστος πρὸς τὴν οἰκείαν ἐπιτηδειότητα.
 52 οὕτως ὁ θεὸς καὶ ὄλον καὶ μέρη τοῦ ἔρωτος.

(in τὸ μὴ ὄν - DN 162,7)

272 A I Ἐπειδὴ εἶπεν καὶ 2 τὸ μὴ ὄν ἐφίεσθαι πως τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἐν
 αὐτῷ βούλεσθαι 3 εἶναι, ὅπερ καὶ ἄνω εὐρήσεις 4 αὐτὸν λέγοντα,
 εἰ καὶ ἐξ Ἑλληνικῶν σαφηνίζεται 5 δογμάτων, πρὸς γὰρ Ἑλλη- 10
 νας μάχεται μάλιστα 6 καὶ Μανιχαίους τοὺς τοῦ κακοῦ δόγματος
 προεστῶτας, 7 δεῖ πλατύτερον παραστήσαι, τί ὀνομάζεται 8 μὴ ὄν
 καὶ διὰ τί μίαν ἀρχὴν τῶν ὄντων εὐσεβὲς 9 καὶ ἐπάναγκες εἶναι.

3 ἄνω: Cf DN 146,10-12 4 εἰ - 5 δογμάτων: Cf Plot Enn I 8,6,33; Procl de
 mal sub 31,13 8 μίαν ἀρχὴν τῶν ὄντων: Cf DN 164,13 (ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς);
 169,1-3

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic a 269,47 καὶ οὔτε) MaWc MaxConf v

47 συγκέχεται: συγκέχονται LcLeWc 49 ἀταξίας: ἀξίαν LcLeMa(sed corr
 man alt)Wc 52 οὕτως: οὕτω καὶ Ma(e corr man alt) MaxConf v ὄλον:
 ὄλος LcLeMaWc ἔρωτος: σώματος Ma(sed corr man alt)Wc 1-45 lem:
 incert Wc ἐφίεται γὰρ (DN 162,7) LcLe ἐφίεται γὰρ αὐτοῦ (DN 162,7) v 3
 ἄνω: ἄνω πρὸ ὀλίγων φύλλων MaxConf v 6 τοὺς: om LcLeMa(sed corr
 man alt)Wc

τοῦτο γὰρ ὑγιές ἐστι φρονεῖν· Ιο ἔστι δὲ αὕτη ὁ θεός. εἰ γὰρ εἶεν
 ἀρχαὶ διάφοροι, ΙΙ πάντως ἀπειροπληθεῖς φανήσονται. εἰ οὖν ἀρ-
 χὴ μία Ι2 ὁ θεός, οὕτω καὶ τῷ ὄντι ὄν καὶ αὐτὸ τὸ ἀγαθόν. Ι3
 εὐρήσει δὲ ὁ λόγος καὶ τὰ ἐναντία τῶν εἰρημένων Ι4 ἀναγκαίως·
 5 ἔνθα γὰρ ἀρχή, ἔστι πάντως καὶ ἔσχατον· Ι5 καὶ εἰ ἔστιν ὄν, ἔστι
 καὶ μὴ ὄν· καὶ εἰ ἔστιν Ι6 ἀγαθόν, ἔστι καὶ κακόν. ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ
 ὄντα οὐσίαι Ι7 εἰσὶ καὶ εἶδη, τὸ μὴ ὄν ἀνείδεον ἂν εἴη καὶ ἀνού- 272 B
 σιον, Ι8 λόγῳ μόνῳ θεωρητόν. τὸ οὖν μὴ ὄν τοῦτο καὶ ἀνείδεον Ι9
 ὕλην ἐκάλεσαν οἱ παλαιοί, ἣν καὶ ἔσχατον αἰσχος 20 ὀνομάζουσιν.
 Ι0 λέγεται δὲ μὴ ὄν ἡ ὕλη, οὐχ ὅτι παντελῶς 21 οὐδέν ἐστιν, ἀλλ'
 ὅτι μὴ ἐστιν. τὸ γὰρ ὄντως ὄν 22 ὁ θεός καὶ αὐτὸ τὸ ἀγαθόν. παρ-
 ῆκται μὲν γὰρ ἐκ μὴ 23 ὄντων ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ἡ ὕλη, ἀλλ' οὐχ
 ὡς τινες 24 ὑπέλαβον ἀνείδεος καὶ ἀσχημάτιστος. ὅθεν οὐδὲ ἀρχή

18 sq ἀνείδεον ὕλην: Cf Plot Enn I 8,3,14; I 8,3,31; I 8,3,35-40; Dam pr 281,14; 281,
 18; 281,21 sq (Ruelle) 19 ἔσχατον αἰσχος: Vide Dam pr 282,26 sq (Ruelle)
 20 λέγεται - 21 μὴ ἐστιν: Vide Pach 781 A 21 τὸ γὰρ - 22 ἀγαθόν: Cf supra, 272,
 12 22 παρήκται - 26 ὄντων: Vide Pach 781 A 23 ὡς - 24 ἀσχημάτιστος:
 Cf Plot Enn I 8,3,14; I 8,3,31; I 8,3,35-40 24 ὅθεν - 26 ὄντων: Cf Plot Enn I 8,3,9-12

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

10 δέ: γὰρ MaxConf v 12 τῷ ὄντι ὄν: τῷ ὄντι ὄν καὶ ὄν LcLeMa(sed corr
 man alt)Wc τὸ ὄντως ὄν v 13 δέ: om Ma(sed add man alt)Wc 14 ἔστι:
 ἔσται LcLeMa(e corr man alt) MaxConf v 15 ἔστι: ἔσται LcLeMa(e corr
 man alt) MaxConf v 16 ἔστι: ἔσται LcLeMa MaxConf v 18 οὖν μὴ ὄν:
 μὴ ὄν οὖν v 22 μὲν γὰρ: γὰρ v 23 ὑπὸ: ἐπὶ Ma(sed corr man alt)Wc

25 τῶν αἰσθητῶν ἢ ὕλη, ἀλλὰ μᾶλλον συμπληρωτικῇ 26 τούτων
καὶ ἔσχατόν τι καὶ ὑποστάθμη τῶν ὄντων. 27 διὸ οὔτε εἰκὼν θεοῦ
ὡς τὰ λογικὰ οὔτε εἰδῶλον τοῦ 28 ὄντως ὄντος. καὶ τὸ αἰσθητὸν
δὲ εἰδῶλον τοῦ ὄντος 29 νοητοῦ κόσμου, ὅπερ αἰσθητόν, οὐκ ἄνευ
μὲν ὕλης 30 ἐστίν, κρεῖττον δὲ τῆς ὕλης εἶδους ὁπωσοῦν μετέχον. 5
272 C 31 οὐδέποτε οὖν δειχθήσεται ἢ ὕλη δίχα τοῦ εἶδους καὶ 32 τῶν
ποιότητων, αἰτινές εἰσιν ἕξεις. πότε γὰρ γέγονε 33 τὸ πῦρ ἄνευ
θερμότητος ἢ φωτὸς ἢ τοῦ λευκοῦ 34 τῆς χροιάς ἢ τὸ ὕδωρ ἄνευ
ψυχρότητος ἢ ὑγρότητος 35 ἢ τοῦ κυανίζοντος χρώματος; ἢ γῆ
καὶ ὁ ἀήρ 36 ὁμοίως. διὰ τοῦτο καὶ λόγῳ θεωρητῆν εἶπον τὴν 10
ὕλην 37 ἀνείδεον καὶ ἄποιον καὶ ἀσχημάτιστον. ἐξ οὗ γὰρ 38 τὰ
ὄρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα γέγονεν, ἐκ μὲν ὄντων 39 δηλονότι ὑπὸ θεοῦ παρ-
ήχθη, οὐ πρότερον ὕλης ἀμόρφου 40 ὑποκειμένης, εἶτα κοσμηθείσης,
ὡς διδάσκει 41 Μωϋσῆς ὁ θεῖος. ἐν μὲν οὖν τῷ θεῷ ἐστίν, ἅτε καὶ 42
ὑπ' αὐτοῦ παραχθεῖσα ἢ ὕλη, ὑπερουσίως δέ, τὰ 43 πάντα ἐκείνου 15

29 οὐκ - 35 χρώματος: Vide Pach 781 A 37 ἐξ οὗ - 41 θεῖος: Cf Gen 1,1-2,3

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

25 τῶν αἰσθητῶν: τῶν ὄντων αἰσθητῶν MaWc 26 ὑποστάθμη: ὑποστά-
θμην LcLeMaWc 28 ὄντος alt: ὄντως Le MaxConf v 32 sq γέγονε τὸ
πῦρ: τὸ πῦρ γέγονεν MaWc 34 χροιάς: χροίας LcLeMa(sed corr man alt)Wc
ἢ ὑγρότητος: om MaWc 36 εἶπον: εἰπὼν Ma(sed corr man alt)Wc 38 καὶ
τὰ ἀόρατα: om Ma(sed corr man alt)Wc καὶ ἀόρατα LcLe 41 Μωϋσῆς:
Μωσῆς LcLe MaxConf v 42 ὑπερουσίως: ὑπερούσιος v 43 ἐκείνου: coll
post ἀγαθοῦ MaWc

ὡς ἀγαθοῦ συνέχοντος, νοεῖται ἐν αὐτῷ. 44 ταῦτα εὐρήσεις ἐν τοῖς
λεχθησομένοις σποράδην 45 ἐγκείμενα.

(in πῶς ἡ δαιμονία πληθὺς οὐκ ἐφίεται τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ - DN 162,9 sq)

46 Λοιπὸν προβλήματα 47 διαγυμνάζει λέγων ὅτι εἰ πάντα ἐκ τοῦ 272 D
ἀγαθοῦ, πόθεν 48 τὰ κακά, καὶ πόθεν ἄγγελοι ἐγένοντο δαίμονες;

5 49 ταῦτα πάντα κατὰ Μανιχαίων.

(in ἀγαθοειδές - DN 162,13)

50 Καλῶς καὶ ἀκριβῶς 51 ἐπὶ τῶν ἀγγέλων τέθεικε τὸ ἀγαθοειδές.
ὁ μὲν γὰρ 52 θεὸς οὐσιωδῶς αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν ἴν, τὰ δὲ μετ' αὐτὸν
53 ὡς ἐκ μετοχής καὶ ἔξωθεν ἀγαθυνόμενα τῇ περὶ αὐτὸν 54
ἐφέσει, εἰκότως ἀγαθοειδῆ λέγονται, οὐκ αὐτόχρομα 55 ἀγαθά.

44-45 Cf DN 166,9 sq 50-55 Cf Pach 781 B

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

44 sq ταῦτα εὐρήσεις ἐν τοῖς λεχθησομένοις σποράδην ἐγκείμενα: εὐρήσεις
καὶ πρὸ πέντε φύλλων τοιαύτην ζήτησιν LcLe εὐρήσεις καὶ πρὸ ὀλίγου τοι-
αύτην ζήτησιν Ma(sed corr man alt)Wc 46-49 schol: om LcLeMaWc lem:
πῶς ἡ δαιμονία πληθὺς (DN 162,9 sq) v 49 ταῦτα πάντα: πάντα v 50-
55 lem: τὰγαθοῦ (DN 162,14) LcLe οὐκ ἔστιν ἀγαθοειδές (DN 162,13) v

(in τὸ δὲ κακὸν - DN 163,21)

273 C 32 Εἰ ὁ 33 θεὸς ὑπερουσίως ὡς λέγεται ὡς ἄναρχος καὶ πάντων

33 ὑπερουσίως ὡς: Cf DN 109,13 sq et al

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 32 inser in καὶ πῶς ὁ ἀγαθός (DN 163,2): 56 Ὅρα, ὅπως προβλήμα-
τα 57 ὡς ἐν ζητήσῃ παράγει, ἔχοντα μὲν καὶ αὐτὰς τὰς τῶν 58 ἐχθρῶν ἀν-
τιθέσεις, οἷον Μανιχαίων, δηλούσας δὲ I ὁμῶς τὸν ὀρθὸν σκοπὸν τοῦ θείου
τούτου ἀνδρός. 2 λέγει γάρ, ἐκ τίνος ἀρχῆς παρήχθη τὸ κακὸν καὶ 3 εἰ ἐξ
ἄλλης αἰτίας καὶ ὅσα τοιαῦτα τῶν ἀντιδίκων εἰσίν, 4 εἶτα λοιπὸν, πῶς ὁ
ἀγαθὸς αὐτὸ παραγαγεῖν 5 ἠβουλήθη, πῶς δὲ καὶ προνοία ἐστὶ τὸ κακόν, ἐκ
6 τούτων δεικνύς, ὅτι, εἰ καὶ ὅλως παραγωγὴν ἔσχε τὸ 7 κακόν, ἐκ τοῦ
ἀγαθοῦ ταύτην ἔσχε, καὶ ὅτι μόνῃ ἢ 8 πρόνοια διοικεῖ τὸ ὄλον, ὡς ἐκ τού-
των μίαν ἀγαθὴν 9 ἀρχὴν εἶναι τοῖς οὖσιν. ταῦτα δὲ ἐν τοῖς προβλήμασιν
10 ἐξήτασεν ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ. παρακατιῶν γάρ II ἀναλύει σαφῶς τὰ
προβλήματα δεικνύς ὡς οὔτε ἐνυπόστατον 12 τὸ κακὸν οὔτε ἐν φύσει, ἀλλὰ
κατὰ στέρησιν 13 τοῦ ἀγαθοῦ γινόμενον, οὔτε ὄν οὔτε ὡς μὴ ὄν 14 λογιζό-
μενον. καὶ τοῦτο αἰνίττεται τὸ ἐν ψαλμῷ 15 τριακοστῷ ἔκτῳ εἰρημένον·
εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερυψούμενον 16 ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου· καὶ παρήλ-
θον, 17 καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν, καὶ ἐξήτησα αὐτόν, τουτέστι 18 τὸν τόπον αὐτοῦ,
καὶ οὐχ εὐρέθη. τοῦτο γάρ 19 δηλοῖ, ὅτι τὸ κακόν, εἰ καὶ σφόδρα ἐπαίρεται,
ἀλλ' 20 οὖν οὐκ ἔστιν, οὔτε καταλείπει τόπον ἑαυτοῦ, τουτέστιν 21 ἴχνος·
ἅμα γὰρ τῷ φανῆναι διαλέλυται, μήτε 22 ἔχον ὑπόστασιν. μὴ οὖν ὑπολά-
βῃς αὐτὸν ἐναντίον 23 λέγειν τι MaxConf pars 1 v ante lin 32 inser in τὸ
κακὸν οὐκ ἔστιν ἐκ ἀγαθοῦ (DN 163,9): 24 σημειώσαι, 25 πῶς θαυμασίως
πλέκει τὴν λύσιν ἐκ διαφόρων 26 ἐπιχειρημάτων MaxConf pars 1 v inser
in εἰ τὰ ὄντα τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἐφίεται καὶ πάντα, ὅσα ποιεῖ, διὰ τὸ δο-
κοῦν ἀγαθὸν ποιεῖ (DN 163,15 sq): 27 καὶ γὰρ ὁ ὀργιζόμενος 28 ἦτοι θυμού-
μενος, ὡς ἐν ὑποδείγματι δὲ ὁ λόγος, ὡς 29 δοκεῖ, κακόν τι ποιοῦντος τοῦ
πρὸς ὃν θυμοῦται, 30 πρὸς τὸ ἐναντίον τοῦτον μεταγαγεῖν βουλόμενος, τουτ-

34 αἴτιος, τὸ ἀντίθετον ὡς ἔσχατον τῶν ὄντων καὶ 35 ἀνούσιον, ὡς ὑπερουσίου τοῦ θεοῦ, τουτέστιν ἢ ὕλη, 36 καὶ μὴ ὄν λέγεται καὶ ἐν θεῷ λέγεται δι' ἀγαθότητα 37 αὐτοῦ γενομένη. εἰ καὶ διὰ τοῦ μεμίχθαι τοῖς 38 αἰσθητοῖς οὐ πάντη κακόν, οὐδὲ πάντη ἀγαθόν, ὡς 39 δηλοῖ διὰ τὸ ἄστατον, ἔχει μὲν γὰρ τὸ κακόν ἐν τῷ 40 ἀστάτῳ, μερίδα δὲ τοῦ ἀγαθοῦ, ἐπειδὴ καὶ ὑπὸ θεοῦ 41 παρήχθη καὶ ἐν θεῷ ἐστίν. τὸ δὲ αὐτοκακόν - οὐ λέγω ἢ 42 κακία, ἥτις ὡς εἶδος καὶ ποιότης συμβαίνει τῷ λογικῷ 43 καὶ ἀποσυμβαίνει, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀπλῶς κακόν - οὔτε ἐν 44 τοῖς οὖσιν ἐστίν, τοῖς ὀπωσοῦν ἐφιεμένοις τοῦ ἀγαθοῦ, 45 οὔτε ἐν τοῖς μὴ οὖσιν, ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ὑλικοῖς ὡς νοουμένοις 46 ἐν τῷ ὑπερουσίῳ. ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ ὄντος, 273 D ὅ ἐστι 47 τῆς ὕλης, τὸ κακόν πλέον ἀφέστηκε τοῦ ἀγαθοῦ καὶ 48 ἔστιν ἐντεῦθεν εἰκότως ἀνουσιώτερον τῆς ὕλης, τὸ 49 αὐτὸ κακόν

36 μὴ ὄν: Vide supra, in DN 272,20 ἐν θεῷ: Cf supra, in DN 272,22 sq; 272, 41 41 αὐτοκακόν: Vide DN 165,11

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ἐστὶ 31 τὸ ἀγαθόν, τῇ τοιαύτῃ κινήσει κέχρηται MaxConf v inser in πάντα (DN 163,16): 31b τὸ ἀγαθόν δηλονότι MaxConf pars 2 inser in φύσιν (DN 163,18): 31c σημειῶσαι, ὅτι φύσιν φησὶν ἐπὶ κακοῦ MaxConf pars 2 32-54 lem: τὸ κακόν (DN 163,9) LcLeWc ὄντα (DN 163,20) Ma καὶ εἰ τὰ ὄντα πάντα (DN 163,20) v 32 εἰ: ἔφημεν ἀνωτέρω, εἰ MaxConf v 37 τοῦ: τὸ Ma(sed corr man alt)Wc 38 οὐδὲ: οὔτε LcMaWc MaxConf v ὡς: ᾧ Ma(sed corr man alt)Wc 40 δὲ: om Ma(eras man alt, ut vid) 41 τὸ δὲ: om v 42 λογικῷ: λογίῳ Ma (sed corr man alt)Wc 44 τοῦ: om Ma(sed add man alt)Wc 45 νοουμένοις: νοουμένης MaxConf

ὡς πάντη οὐδὲν ὄν. τὸ οὖν ἀπλῶς αὐτοκακὸν 50 οὐδαμῆ οὐδαμῶς. τὸ δὲ τῆς ὕλης κατ' ἔλλειψιν 51 τῆς ἀγαθότητος, καθὸ καὶ ἀναίσθητος καὶ ἀνείδεος 52 ὁρᾶται. ὅθεν νοήσεις καὶ τὸ παρὰ Ἀβδίου τῷ προφήτῃ 53-54 εἰρημένον πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς· καὶ ἔσονται ὡς μὴ ὄντες.

5

(in πόθεν οὖν ἐστι τὸ κακόν - DN 164,4)

276 A Γ Ἐντεῦθεν ἀντίθεσιν 2 προτιθεὶς πλατέως γυμνάζει τὴν ὑπόκρουσιν, ὡς ἐξ 3 εὐλογοφανοῦς ἀντιθέσεως. εἰ γὰρ μὴ δῶμεν τι 4 εἶναι τῷ καλῷ ἐναντίον, τουτέστι τὸ κακόν, οὐκ ὀφθήσεται 5 ἀγαθὸν ἢ ἀρετῆ. ἀλλ' ἀναμιξ ἀδιάκριτα ἔσται 6 πάντα. οὔτε ἀρετῆς ἐπαινουμένης οὔτε τοῦ ἐναντίου 7 ψεκτοῦ ὄντος, ὡσπερ μὴ ὄντος νόμου

10

52 ὅθεν - 54 ὄντες: Cf Ob 16; Pach 788 C 276,7 ὡσπερ - 8 ἔσται: Cf Rm 4, 15; 7,7-13

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

49 τὸ: καὶ Ma(sed corr man alt)Wc ἀπλῶς αὐτοκακόν: αὐτὸ καὶ ἀπλῶς κακόν LcLeMa(sed corr man alt)Wc 51 καθὸ: καὶ καθὸ LcLeMaWc 52 ὁρᾶται· ὅθεν: θεωρεῖται· ἔνθεν LcLeMaWc 53-54 εἰρημένον πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς· καὶ ἔσονται ὡς μὴ ὄντες: εἰρημένον· καὶ ἔσονται ὡς μὴ ὄντες, πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοὺς δηλονότι Ma(e corr man alt) MaxConf v post lin 53-54 inser in οὐδὲν γὰρ ἔσται τὸ καθόλου μὴ ὄν (DN 163,22): 54 b σημείωσαι, τί τῶν μὴ ὄντων καθόλου εἶναι λέγεται MaxConf 276,3 δῶμεν: δοίημεν v 4 sq τι εἶναι: εἶναί τι MaxConf v 6 ἀρετῆς: ἀρετῆ v 7 νόμου: ὁμοῦ Ma (sed corr man alt)Wc

οὔτε ἀμαρτία 8 ἔσται. νῦν δὲ φησιν ὁ ἀντιθεῖς· εἰ μὴ δώμεν 9 κα-
 κὸν ἐναντίον τῷ ἀγαθῷ, ἔσται αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν 10 ἐναντίον ἑαυτῷ
 ἐν τοῖς κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἀγαθοῦ 11 ἀμαρτάνουσιν. ἀλλὰ καὶ πρὸ
 τῆς ἐνεργείας τῆς ἀρετῆς 12 τοῦ ἐναρέτου ἀνθρώπου ὀρώμεν ἐν τῇ
 5 ψυχῇ αὐτοῦ 13 διακεκριμένας τῆς ἀρετῆς τὰς κακίας. ὅταν μὲν 14
 γὰρ τὸ λογικὸν μέρος τῆς ψυχῆς τὰ οἰκεία ἐνεργῇ, 15 εἰς οὐδὲν
 τῶν ἀγαθῶν ἐμποδίζεται· ὅταν δὲ τὸ ἄλογον 16 μέρος τῆς ψυχῆς, 276 B
 ὅπερ μέμικται ὕλη καὶ σώματι, 17 ἐπικρατῇ, τότε ἐμποδίζεται τὸ
 λογικὸν οἰκείως ἐνεργεῖν. 18 κακύνεται οὖν τὸ ἄλογον ἐκ τῆς πρὸς
 10 ὕλην 19 ἐπιμιξίας. τὸ δὲ λογικὸν οὐ τῷ μεμίχθαι τῇ ὕλει, ἀλλὰ 20
 τῷ νεύειν πρὸς ὕλην, τουτέστι τῷ ἐνδιδόναι τῷ 21 ἀλόγῳ καὶ μὴ
 κρατεῖν αὐτοῦ, κακύνεται, ὡς ὄμμα 22 σκότους ὄντος κωλύεται
 ὄραῖν. οὐ δείκνυσιν οὖν τοῦτο, 23 εἰ ὑφέστηκε τὸ αὐτοκακόν. οὐ γὰρ
 τό τι κακόν, 24 τουτέστι τὸ αὐτοκακόν, ἀλλὰ κακία ἐστὶν εἶδος
 15 25 οὔσα καὶ συμβεβηκὸς ἐκ τοῦ κακοῦ. ταῖς γὰρ προσθήκαις 26
 καθίσταται εἰς τὸ τόδε τι εἶναι. οἷον ἀδικία 27 μὲν ψυχῆς ἐστὶ πο-
 νηρία. καὶ πάλιν τῆς ἀδικίας 28 εἶδη πρὸς τὴν τῆς ὀρέξεως ὕλην·
 ἢ μὲν γὰρ περὶ 29 χρήματα, ἢ δὲ περὶ τιμᾶς συμβαίνει. γίνεται δὲ
 καὶ 30 κατὰ προσθήκας εἶδη κακῶν καὶ ἀπὸ τῶν μερῶν τῆς 31
 20 ψυχῆς· δειλία μὲν γὰρ ἢ θρασύτης ἀπὸ τοῦ θυμικοῦ, 32 ἀκολασία δὲ 276 C
 ἀπὸ τοῦ ἐπιθυμητικοῦ. 33 γίνεται δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἐνεργειῶν εἶδη

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

8 ἔσται: ἔστιν Ma(sed corr man alt)Wc ἀντιθεῖς: ἀντιτιθεῖς LeMaxConf δώμεν:
 δοίμεν v 12 ἐν: om Ma(sed corr man alt)Wc αὐτοῦ: om LcLeMa (sed corr
 man alt)Wc 18 ὕλην: τὴν ὕλην v 20 πρὸς: εἰς MaxConf v 24 ἀλλὰ: ἀλλὰ καὶ
 MaxConf v 25 ἐκ: om v 29 δὲ: δὲ καὶ v 32 δὲ: δὲ ἢ ἡλιθιότης MaxConf v

κακῶν· ἢ 34 μὲν γὰρ ἀφροσύνη οἶον περὶ τὸ ὀρμῶν ἔστιν ἔλλειψις,
 35 ἢ δὲ θρασύτης περὶ τὸ ὀρμῶν ὑπερβολή, ἢ δὲ ἀκολασία 36 περὶ
 τὸ πάσχειν. σαφὲς οὖν γέγονεν, πῶς ἐν 37 ψυχῇ καὶ πρὸ ἐνεργείας
 διακέκριται τὰ κακὰ ἐκ τῶν 38 ἀρετῶν διὰ τοῦ ἀλόγου καὶ τοῦ
 λογικοῦ μερῶν ὄντων 39 τῆς ψυχῆς. ταῦτα δὲ τὰ τοῦ ἀλόγου ἕτε- 5
 ρον νόμον 40 δείκνυσιν ἐν ἡμῖν ἀντιστρατευόμενον τῷ νῷ, ὡς 41
 φησιν ὁ ἀπόστολος, καὶ ἐν τῷ μὴ κρατεῖσθαι αἰχμαλωτεύοντα 42
 τὸ λογικόν, ὡς ἀπεδείξαμεν.

(in πρὸς τὸν λόγον - DN 164,11)

276 D 43 Ἐντὶ τοῦ· πρὸς τὸ λογικόν τῆς 44 ψυχῆς μέρος.

(in ἢ οὐχὶ πολλάκις ἢ τοῦδε φθορὰ τοῦδε γίγνεται γένεσις - DN 164,19 sq)

49 Ἐπι τῆς ἀντιθέσεώς εἰσι καὶ 50 ταῦτα, ὅτι μᾶλλον καὶ ἐν τοῖς 10

39 ἕτερον νόμον: Vide Rm 7,23 40 ἀντιστρατευόμενον τῷ νῷ: Cf Rm 7,23

43 τὸ λογικόν - 44 μέρος: Cf supra, 276,14 50 καὶ ἐν τοῖς οὖσιν ἔστι καὶ
 ὄν: Cf DN 164,16

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

34 ἀφροσύνη: δειλία v ὀρμῶν: ὀρᾶν LcLeMa(sed corr man alt)Wc 36 ἐν:
 om Ma(sed add man alt)Wc 40 ἐν: om v 43-44 schol: om LcLeMaWc
 post lin 44 inser in οὐκ ἐκβάλλει τοῦτο (DN 164,18): 45 ἐντὶ τοῦ· εἰ ἐν 46 τοῖς
 οὖσι τὸ φθείρεσθαι ὀρᾶται, ἡγουν εἰ τινα τῶν ὄντων 47 ὑπόκειται φθορᾷ, ἐκ
 τούτου δείκνυται τὸ εἶναι τὸ 48 κακόν. τὸ γὰρ οὐκ ἐκβάλλει τοῦτο δηλοῖ
 MaxConf v 49-277,3-4 lem: ἔστιν (DN 164,16) LcLe οὖν (DN 164,16) MaWc
 ἢ οὐχὶ πολλάκις (DN 164,19) v

οὖσιν ἔστι καὶ ὃν τὸ 51 κακόν. κὰν γὰρ τὸ κακὸν φθορά ἐστι τῶν
 ὄντων, ἀλλ' 52 οὖν ἡ φθορὰ αὕτη ἕτερον ἔσθ' ὅτε εἰς γένεσιν ἄγει.
 53 οἶον τὸ ὠὸν φθείρεται μὲν, μεταστοιχειοῦται δὲ εἰς 54 πτηνόν.
 καὶ ὁ κύαμος δὲ καταμασσόμενος καὶ ἐν 1 γῆ κρυπτόμενος μετα- 277 A
 5 σχηματίζεται εἰς ἐμβρύου εἶδος. 2 καὶ τὰ σώματα δὲ ἡμῶν εἰς
 σκώληκας καὶ ἕτερα 3-4 ζῶα καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα.

(in φθορὰ - DN 165,4)

6 Εἰ ἡ φθορὰ κακόν, φθείρει δὲ ἡ φθορὰ 7 καὶ τὸ κακόν, πῶς ἔσται
 τὸ κακὸν αὐτὸ ἑαυτὸ φθείρον; 8 εἰ γὰρ ἐν τῇ ὕλῃ τὸ κακόν, εὐδη-
 λον, ὡς τὸ εὐφθαρτότατον. 9 ὕλη δὲ ἔστιν, καὶ τοῦτο ἑαυτὸ φθείρει.
 10 διὰ τοῦτο γὰρ ἡ ὕλη καὶ ἀνούσιος λέγεται κατ' ἀντιπαράθεσιν
 11 τῆς ὑπερουσίου τοῦ θεοῦ οὐσίας, ὡς αὐτῇ 12 φθαρτὴ οὖσα καὶ οὐκ

52 ἡ φθορὰ - 54 πτηνόν: Vide Pach 784 D 277,2 καὶ τὰ - 3-4 τοιαῦτα: Cf
 Hi 7, 5; Sirach 7,17; 10,11; 1 Clem 25,3 10 ἀνούσιος: Cf Plot Enn I 8,3,37

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

54 sq ἐν γῆ: ἐν τῇ γῆ v 1 εἰς: εἰς τὸ LcLe 2 εἰς σκώληκας: εἰς εὐλάς
 καὶ σκώληκας LcMaWc εἰς ὕλας καὶ σκώληκας Le 3-4 ἄλλα: ἄλλα δὲ
 LcLeMaWc ζῶα καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα: ζῶα καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα
 ὡς ἵπποι μὲν σφηκῶν γένεσις, ταῦροι δὲ μελισσῶν Max Conf v ante lin 6
 inser in ἐρεῖ (DN 164,22): λύσις τῶν προβληθεισῶν ἀντιθέσεων MaxConf pars 1
 6-16 lem: ἐρεῖ (DN 164,22) LcLe δὲ (DN 164,22) MaWc καὶ ἔσται τὸ κακόν (DN
 164,20) v 6 εἰ: λύσις τῶν προβληθεισῶν ἀντιθέσεων· εἰ v 8 εὐφθαρτότα-
 τον: εὐφθαρτότερον MaxConf v 9 καὶ τοῦτο v: τοῦτο omnes codd 10 τοῦτο
 γὰρ: γὰρ τοῦτο LcLeMaWc 12 φθαρτὴ: εὐφθαρτος LcLeMa ἄφθαρτος Wc

ἀεὶ οὐσα, καὶ ἀνείδεος 13 κατ' ἀντιπαράθεσιν τοῦ θεοῦ, ὡς ἐκάλεσε 14 Μωϋσῆς τὸν δημιουργικὸν λόγον. καὶ μὴ ὄν δὲ λέγεται 15 ἢ ὕλη κατ' ἀντιπαράθεσιν τῆς θείας κατ' οὐσίαν 16 ὑπάρξεως.

(in ἀμιγῆ ... ἀγαθὰ - DN 165,13)

24 Τὰ μὲν ἀμιγῆ ἀγαθὰ 25 καὶ ὀλοτελῆ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ ἐγγίνε-
 τοῖς ὑπερκοσμίοις 26 νοητοῖς, ἅτε καὶ ἀσωμάτοις, τὰ δὲ μεμιγμέ- 5
 να 27 ἀγαθὰ περὶ τὰ λογικὰ σώματα θεωρεῖται, 28 τουτέστιν ἐν
 ἡμῖν, τοῦ μὲν ἀλόγου τῆς ψυχῆς μέρους, 29 ὡς εἴρηται, μετέχοντος
 ὕλης διὰ τοῦ σώματος τοῦ 30 εἶδος ἔχοντος, τοῦ δὲ λογικοῦ μέρους
 277 C ῥέποντος 31 πρὸς τὸ ἄλογον καὶ ἐνδιδόντος ἔσθ' ὅτε αὐτῷ καὶ διὰ

12 ἀνείδεος: Vide DN 174,6; cf Plot Enn I 8,3,14 13 ὡς - 14 λόγον: Cf Gen 32,31 (εἶδος θεοῦ); Ex 24,17 14 μὴ ὄν: Vide Plot Enn II 5,4,11-14 26 με-
 μιγμένα: Vide DN 165,14 29 ὡς εἴρηται: Cf supra, 276,19-21

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

13 τοῦ θεοῦ: τοῦ εἶδους τοῦ θεοῦ Ma(e corr man alt) MaxConf v 14 Μωϋ-
 σῆς: Μωσῆς Le δημιουργικόν: δημιουργόν MaxConf v post lin 16 inser
 in ἧ κακόν (DN 164,22): 17 τὸ ἧ κακόν ἀντὶ τοῦ καθ' ὃ κακόν MaxConf pars 2 v
 post lin 17 inser in μάλλον δὲ οὐδὲ γὰρ ἔσται τὸ αὐτὸ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἀγα-
 θὸν καὶ κακόν (DN 165,8 sq): 19 σημείωσαι, ὅτι καὶ ἐν τοῖς θείοις λόγοις 20
 ἀκώλυτος ἢ ἐξ ἐπιλογοισμοῦ τῶν ἀκριβεστέρων 21 παράδοσις. ἰδοὺ γάρ, ὡς
 ὀρᾶς, μετὰ τὴν ἔκθεσιν 22 τῆς προτέρας γνώμης ἐξ ἐπιλογοισμοῦ τὰ ἀκριβέ-
 στερα 23 παραδίδωσιν MaxConf v 24-46 lem: incert Ma τὸ δὲ ἀγαθόν (DN
 165,12) LcLe τελέως (DN 165,12) Wc καὶ ἀμιγῆ καὶ ὀλόκληρα (DN 165,13) v
 30 εἶδος ἔχοντος: εἶδους μετέχοντος v

32 τοῦτο πρὸς ὕλην νεύοντος. τὸ μὲν γὰρ αὐτοκακὸν δεῖ 33 θεωρεῖν
 αὐτοάπειρον, αὐτοάμετρον, αὐτοανείδρον, ἑαυτῷ 34 κακὸν οὐσιώ-
 δες, οὐ μὴν ἑτέρῳ κακόν· τοῦτο γὰρ 35 εἶδός ἐστι καὶ συμβεβηκὸς
 κακίας. δεῖ οὖν τὸ κακὸν 36 τοιοῦτόν τι εἶναι, οἷον ἔφη, ὥσπερ ὁ
 5 θεὸς πάντων 37 αὐτοπέρας καὶ αὐτομέτρον καὶ αὐτοειδοποιόν καὶ
 38 αὐτοαγαθὸν οὐσιώδες· οὐ γὰρ λέγω νῦν τὸ ἑτέρῳ 39 ἀγαθόν,
 συμβεβηκὸς γὰρ τοῦτο. πῶς οὖν ἔσται τὸ 40 κακὸν οὐσιώδες καὶ
 ἑτέροις, πάντων καθάπαξ τῶν 41 ὄντων μεμιγμένως κακυνομένων
 καὶ ἐχόντων τὸ εἶναι 42 ἐν τῷ ἀγαθῷ, οὐδενὸς κατὰ τὸ παντελές
 10 ἀμετόχου 43 ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλὰ πάντων πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπι-
 τηθείότητα 44 μετεχόντων τοῦ ἀγαθοῦ; τὸ οὖν κακὸν 45 οὐκ ἐν 277 D
 ὑπάρξει, ἀλλ' ἐν παρεισδύσει, ἐν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ 46 στερήσει φαι-
 νόμενον.

(in ἐσχάτων - DN 165,19)

47 Ἐσχατον 48 νοητέον τὰ ὑλικά σώματα καὶ γήϊνα. ὥσπερ γὰρ 49
 15 πάντων ἀρχὴ ὁ θεός, ὡς καὶ ἤδη ἔφημεν, οὕτω πάντων 50 ἔσχατον

33 αὐτοάμετρον - 46 στερήσει φαινόμενον: Cf Pach 785 D 49 ὡς - ἔφη-
 μεν: Cf supra, in DN 200,22; 213,17 sq; 253,16

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

35 sq οὖν τὸ κακὸν τοιοῦτόν τι εἶναι: οὖν τοιοῦτόν τι εἶναι τὸ κακὸν LcLeMa
 Wc 37 αὐτοπέρας: αὐτῶν πέρας Ma(sed corr man alt)Wc καὶ tert: om Lc
 LeMa(sed corr man alt)Wc 38 τὸ: τῆ v 42 παντελές: παντελῶς Ma(sed
 corr man alt)Wc 47-280,3 lem: ἐκτείνεται δὲ ἄχρι τῶν ἐσχάτων (DN 165,
 18 sq) v

τὸ σκυβαλιῶδες τοῦτο καὶ παχὺ τῆς ὕλης 51 μέρος καὶ γεῶδες. ὄ-
 θεν καὶ ὑποπόδιον λέγεται τοῦ 52 θεοῦ, ὡς καὶ ἔσχατον καὶ ὁμῶς
 μετέχον ἀγαθότητος 53 αὐτοῦ, ὡς καὶ φέρον αὐτὸν ἐσχάτως. λέ-
 γει γὰρ καὶ 54 ἡ σοφία· βρίθει τὸ γεῶδες τοῦτο σκῆνος νοῦν πολυ-
 280 A φρόντιδα, I ὡς τοῦ ἀλόγου τῆς ψυχῆς μέρους μεμιγμένου 2 τῷ ὕλι- 5
 κῷ σώματι καὶ κατακρατοῦντος ἔσθ' 3 ὅτε τοῦ λογικοῦ τῆς ψυ-
 χῆς.

(in κατὰ ἔσχατον ἀπήχημα - DN 166,1)

4 Ὅσον γὰρ ἐπὶ τὸ παχύτερον 5 καὶ ὕλικώτερον ὑποβαίνει τὰ ἐν δη-
 μιουργία, τοσοῦτον 6 κατὰ στέρησιν καὶ ἔλλειψιν τοῦ ἀγαθοῦ ἦτ-
 τον 7 μετέχει ὡς ἐξ ἀμυδροῦ καὶ ἐσχάτου ἀπηχήματος. 8 ὡς γὰρ 10
 ἔφημεν ἤδη· ὑπόθου τινὰ βοῆσαι τι μέγα, καὶ 9 τοὺς μὲν πλησίον

51 ὑποπόδιον: Vide Mt 5,35 54 βρίθει - πολυφρόντιδα: Vide Sap 9,15 1
 ὡς - 3 ψυχῆς: Cf supra, in DN 276,19-21; 277,24-32 4-14 Cf Pach 788 A sq
 8 ὡς γὰρ ἔφημεν ἤδη: Cf supra, in DN 248,14-24

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

50 σκυβαλιῶδες: ἐνκυμβαλιῶδες Ma(sed corr man alt)Wc καί: τὸ Ma(e corr
 man alt) v 51 μέρος καί: μέρος τὸ LcLeMa(sed corr man alt)Wc 52 sq
 ἀγαθότητος αὐτοῦ: τῆς ἀγαθότητος τοῦ θεοῦ Ma(sed corr man alt)Wc 53
 γὰρ: δὲ LcLeMaWc 54 βρίθει: βρίθει γὰρ LcLeMa(e corr man alt) MaxConf
 v τοῦτο σκῆνος: om LcLeMa(sed corr man alt)Wc 4-14 lem: incert Wc τὰ
 μὲν (DN 165,21) Lc μετέχειν (DN 165,20) Le ἔσχατον (DN 166,1) Ma πάρεστι
 τὰγαθόν (DN 166,1) v 6 ἦττον: ἀπηχήματος Ma(sed corr man alt)Wc 8
 τι: om Ma(e corr man alt) v

5 ὄντας καὶ ἐρρωμένους τὸ ἀκουστικὸν I0 ὄλην δέξασθαι τὴν βοήν
καὶ γῶναι καὶ τὸ II λαληθέν, τοὺς δὲ ἀφεστηκότας ἀναλόγως
τῇ διαστάσει I2 ἤττον ἀκοῦσαι τοῦ φθέγματος, τοὺς δὲ πάνυ πόρ-
ρω I3 διεστηκότας ἀμυδρότατα ὡς ἀπηχήματος ὑστάτου I4 πο-
σῶς αἰσθῆσθαι.

(in τὰ ὄντα πάντα - ὄντα ἐστίν - DN 166,9-11)

30 Τὸ προκείμενον 31 αὐτῷ ἐστὶν ἀποδείξει, ὅτι οὐκ ἔστιν οὐσία 280 C
τὸ ἀπλῶς 32 αὐτοκακόν. καὶ φησιν, ὅτι οὐδὲν τῶν ἐν τοῖς οὐσι καὶ
33 ἐν δημιουργίᾳ ἀμέτοχόν ἐστὶ παντελῶς τοῦ ἀγαθοῦ. 34 τὰ γὰρ
πάντη ἄμοιρα τοῦ ἀγαθοῦ, ὡς μηδὲ παραχθέντα 35 ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ,

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

9 ὄντας: om LcLeMa(sed corr man alt)Wc 10 καὶ alt: om MaWc post lin
14 inser in καὶ τὴν ἑαυτοῦ στέρησιν (DN 166,6), sed e lin 281,22-26 huc intrus
(vide infra, 281,22, app crit): I5 τὸ μὴ ἐστερημένον I6 τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ μερι-
κῶς καὶ αὐτὸ τὸ ἐστερημένον I7 τοῦ ἀγαθοῦ συνεστάναι, ποιεῖ τὸ ὄλως κα-
τά τι μετέχειν I8 τοῦ ἀγαθοῦ. οὐ γὰρ ἡ μερική, ἀλλ' ἡ παντελής I9 ἔλλει-
ψις τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶ τὸ κακόν MaxConf pars 1 v inser in καὶ τὰ μαχόμενα
αὐτῷ (DN 166,7 sq): 20 ὄρα, πῶς φησιν, ὅτι καὶ 21 τὰ μαχόμενα τῇ δυνάμει
τοῦ ἀγαθοῦ δι' αὐτοῦ ὑπέστη 22 καὶ σώζεται. οὐκοῦν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ
θεός; 23 μὴ γένοιτο· ὁ μὲν γὰρ θεὸς ὡς πάντων ἀρχὴ καὶ 24 δημιουργὸς δι'
ὑπερβολὴν ἀγαθότητος καὶ δι' ἀγάπην 25 ἄφατον καὶ ἀμαρτωλῶν ἀνέχε-
ται, ἵνα καὶ τὴν ἰδίαν 26 ἐπιδείξῃ φιλανθρωπίαν καὶ τὸ τοῦ πλάσματος αὐτ-
εξούσιον. 27 εἴρηται γάρ· ἡ ἀγάπη πάντα στέγει, καὶ πάλιν· 28 ὁ ἀνατέλ-
λων τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ δικαίους 29 καὶ ἀδίκους MaxConf pars 1 v 30-281,
22 lem: τοῦ ἀγαθοῦ (DN 166,5) Lc ἀγαθοῦ (DN 166,4) Le νῦν (DN 166,5) Ma
Wc τὸ δὲ κατὰ πάντα τρόπον (DN 166,16 sq) v 31 αὐτῷ ἐστὶν: αὐτῷ
LcLeMaWc 34 πάντη: παντελῶς LcLeMaWc

οὔτε ἐστίν. τίς γὰρ ἄλλος δημιουργός; 36 ἀλλ' οὔτε δύναται τι ὑφ-
 εστάναι, μὴ τῆς ἕξεως 37 ἥτοι ποιότητος τοῦ ἀγαθοῦ μετέχον κα-
 τὰ συμβεβηκός. 38 πολλὰ μὲν γὰρ καὶ καταλειφθέντα ὑπὸ τῆς
 προσγενομένης 39 ἕξεως ἥτοι ποιότητος μένει συνεστῶτα. 40 οἶον
 ὁ σίδηρος πυρωθεὶς καὶ θερμότητος ἄκρας μεταλαβὼν 41 σβεσθέν- 5
 τος τοῦ πυρὸς μένει, ὅπερ ἦν. καὶ 42 τὸ ὕδωρ καθ' ἑαυτὸ μὲν τὸ στοι-
 χεῖον ἄποιον εἶναι λέγεται, 43 διὰ δὲ γῆς παριὼν ἐκείθεν ποιοῦται.
 καὶ ὁμῶς 44 μετοχετευθὲν παύεται τῆς ποιότητος καὶ ἔτι συνέστη-
 280 D κεν. 45 οὔτω καὶ τὰ χιονιζόμενα καὶ ψυχόμενα 46 παυσαμένης τῆς
 ψυχρότητος ὁμῶς συνέστηκεν. ἀλλὰ 47 καὶ τὰ ζωῆς ἄμοιρα, ὡς 10
 δένδρα καὶ λίθοι καὶ ἄστρα, 48 καὶ τὰ νοῦ, ὡς τὰ κτήνη, ὁμῶς ὑφ-
 ἴσταται. καὶ οὐσίας 49 δὲ ὁ θεὸς ἐξήρηται ὑπερούσιος ὄν. καὶ
 ὁμῶς 50 ἔστι καὶ πρόεστιν. οὔτω δὲ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ἐπὶ 51 τοῦ
 ἀγαθοῦ. εἰ μὴ γὰρ μετέχοι ποιότητος τοῦ ἀγαθοῦ, 52 ἐν ᾧ συν-
 ἴστασθαι χρή, οὐ δύναται ὑφεστάναι. 53 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν... καὶ 15
 ἐσμέν, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος. 54 τί οὖν; ὁ ἀκόλαστος ἐν τῷ

53 ἐν - ἐσμέν: Vide Act 17,28   54 ὁ ἀκόλαστος: Vide DN 167,2

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

35 οὔτε: οὐ τι Ma(sed corr man alt)Wc ἐστίν: εἰσίν LcLeMa(e corr man alt)
 MaxConf v τίς γὰρ: τίς v 37 μετέχον: μετέχοντα Ma(sed corr man alt)
 Wc 38 προσγενομένης: προγενομένης LcLeMa(sed corr man alt)Wc 39
 μένει: μένην Ma(sed corr man alt)Wc 42 sq εἶναι λέγεται, διὰ: λέγεται
 εἶναι, διὰ MaxConf v 46 ὁμῶς: ἔτι v 48 τὰ prim: om LcLeMa(sed corr
 man alt)Wc 49 ὑπερούσιος ὄν: ὑπερουσίως LcLeMa(sed corr man alt)Wc
 50 οὐκ: καὶ οὐκ v 51 τοῦ ἀγαθοῦ alt: ἀγαθοῦ Ma(sed corr man alt)Wc

ἀκολασταίνειν οὐκ I ἐστέρηται τοῦ ἀγαθοῦ; καὶ ὅμως ὑφέστηκεν. 281 A
καί φησι 2 μὲν κατ' αὐτὸ τὸ ἀκολασταίνειν, ὡς ἐν στερήσει 3 ὄν
τοῦ ἀγαθοῦ κυρίως οὐκ ἔστιν, ἀλλ' οὔτε ὄντων 4 ἐπιθυμεῖ. τί γὰρ
ἐστὶν αὐτοακολασία δίχα τοῦ εἶδους 5 τοῦ ἀκολασταίνειν; ὅμως
5 ἐπειδὴ κατὰ ψευδοδοξίαν 6 δοκεῖ αὐτὸς ἀγαθοῦ τινος ἔχουσι καὶ
ἠνώσθαι 7 κατὰ φιλίαν τῷ συμφθειρομένῳ αὐτῷ, ἢ δὲ φιλία, κὰν
ἐσφαλμένως 8 δοκῆ, ὅμως τοῦ θεοῦ ἔρωτος ἀμυδρόν 9 ἐστὶν ἀπ-
ῆχημα καὶ διὰ τοῦτο ἀγαθοῦ φαντασίαν 10 ἔχει. οὐ γὰρ δεῖ ἀ-
γνοεῖν, ὅτι, ὅταν κρατηθῆ ὑπὸ τοῦ 11 ἀλόγου μέρους, τὸ λογικὸν
10 τῆς ψυχῆς ἐμποδίζεται 12 μὲν τὰ οἰκεία ἐνεργεῖν, συνδοξάζει δὲ
οὕτω λοιπὸν 13 τῷ ἀλόγῳ, ὡς μήτε κρατεῖν αὐτοῦ τῶν ὁρμῶν,
μήτε 14 συμψηφίζεσθαι ταῖς πράξεσιν. αἱ γὰρ ψευδοδοξίαι 15 οὐκ
εἰσὶ τοῦ λογικοῦ δόξαι. οὔτε αἱ ψευδεῖς διάνοιαι 16 τῶν διανοιῶν 281 B
15 καὶ ὁ θυμικὸς ἔσθ' ὅτε 18 ἐσφαλμένως ἐπέξευσιν. ὅμως οὐκ ἄμοιρος

281,1 ἐστέρηται τοῦ ἀγαθοῦ: Vide DN 167,2 sq 3 οὔτε ὄντων ἐπιθυμεῖ:

Vide DN 167,3 sq 8 ἀμυδρόν ... ἀπήχημα: Vide DN 167,5

Ha(defic) Fa(defic)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

54 ἀκολασταίνειν: ἀκολάσται νοεῖν Ma(sed corr man alt)Wc 281,2 μὲν
coll post 2 αὐτὸ: LcLeMaWc MaxConf v 3 ὄν: ὄν Le MaxConf v 4 ἐπι-
θυμεῖ: ἐκθυμεῖ v 7 sq ἢ δὲ φιλία, κὰν ἐσφαλμένως δοκῆ: κὰν ἐσφαλμέ-
νως δοκῆ ἢ φιλία εἶναι MaxConf κὰν διεφθαρμένη δοκῆ ἢ φιλία εἶναι v 9
διὰ τοῦτο: κατὰ τοῦτο LcLe κατὰ τοῦ Ma(sed corr man alt)Wc διὰ τοῦ v 16
μέρους: μέρος LcLe οὔτε γὰρ: αὐτὸ γὰρ οὔτε LcLe(corr αὐτὸ e
αὐτῷ)Ma(sed corr man alt)Wc 17 κυρίως: om LcLeMaWc

τοῦ ἀγαθοῦ 19 δοκῶν ἐπὶ διορθώσει τοῦ κολαζομένου τῷ θυμῷ
 χρῆσθαι. 20 καὶ ὁ αἰσχροὺς οὕτως ὑπονοῶν ἀγαθὸν τέλος τὴν 21
 ἡδονήν. ἐκ τούτου οὖν καὶ οἱ θεομαχοῦντες διὰ τὸ 22 ὅλως εἶναι
 ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ συγχωροῦνται.

(in νόσος - DN 167,14)

281 C 4I Ἡ νόσος εὐδηλον ὡς ἔλλειψίς 42 ἐστὶν ὑγείας καὶ ὑπερβολῆ 5

41 ἡ νόσος - 43 ἀνεχομένων: Cf Plot Enn I 8,5,21-23

Ha(defic) Fa(inc a 281,41 ἡ νόσος)Lc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

18 τοῦ ἀγαθοῦ: ἀγαθοῦ MaxConf v 19 χρῆσθαι: χρήσασθαι LcLeMa(sed
 corr man alt)Wc 20 αἰσχροὺς: αἰσχροῦς MaWc 22 συγχωροῦνται: συγ-
 χωροῦνται. 22 τὸ γὰρ μὴ 23 ἐστερημένον τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ μερικῶς αὐτὸ τὸ
 ἐστερημένον 24 τοῦ ἀγαθοῦ συνεστάναι, ποιεῖ τὸ ὅλως μετέχειν 25 τι τοῦ
 ἀγαθοῦ. οὐ γὰρ ἡ μερικὴ, ἀλλ' ἡ παντελής 26 ἔλλειψις τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶ τὸ
 κακόν. καὶ γὰρ οὐ τὸ 27 μερικῶς, ἀλλὰ τὸ παντελῶς τοῦ ἀγαθοῦ ἐστερημέ-
 νον 28 τοῦτο οὔτε ἦν οὔτε ἐστὶν οὔτε ἔσται οὔτε εἶναι δύναται MaxConf
 v(om 26 γὰρ) ante lin 41 inser in οἶον ὁ ἀκόλαστος - ἀπήχημα (DN 167,2-
 5): 30 ὅτι ὁ ἀκόλαστος, εἰ καὶ 31 κατὰ τὸ ἀκολασταίνειν αὐτὸ οὔτε ἐστὶν οὔτε
 ὄντων 32 ἐπιθυμεῖ, ὅμως κατ' αὐτὸ τὸ τῆς ἐνώσεως καὶ φιλίας 33 σχῆμα ἀμυ-
 δρῶς μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ MaxConf v inser in καὶ ὁ θυμὸς μετέχει τὰγαθοῦ
 (DN 167,6): 34 σημειῶσαι, ὅτι καὶ ὁ τῷ 35 θυμῷ ἀποχρώμενος μετέχειν λέ-
 γεται τοῦ ἀγαθοῦ ἐν 36 τῷ πρὸς διόρθωσιν κινεῖσθαι τῶν δοκούστων κακῶν.
 37 οὕτω καὶ ὁ χειρίστης ἤγουν κακίστης ζωῆς ἐφίεμενος 38 μετέχει τοῦ ἀγα-
 θεῦ ἐν τῷ τῆς ἀρίστης αὐτῷ δοκούσης ζωῆς 39 ἐφίεσθαι. καὶ ὁ τὸ κακόν δὲ μετ-
 ιῶν 40 ἐν τῷ δοκεῖν καλὸν ποιεῖν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ MaxConf v 41-53
 lem: καθ' ὅσον (DN 167,13) FaLcLeMa καθ' ὅσον καὶ νόσος (DN 167,13 sq) v

σωμάτων ἐνύλων οὔτε μέτρων 43 οὔτε τάξεως ἀνεχομένων, ἀλλὰ
 δι' ἀκρασίας τῶν ὑλῶν 44 μιᾶς ὑπὲρ τὴν εὐτακτον κρᾶσιν στασια-
 ζούσης ποιούντων 45 τὴν νόσον. ἐπὶ τοσοῦτον μὲν οὖν ἡ νόσος 281 D
 ἐστὶν 46 ἐν τῷ σώματι, ἐφ' ὅσον ὀπωσοῦν ἡ τάξις ἐλλείποι καὶ 47
 5 τὸ σῶμα συνίσταται. ἡ γὰρ παντελής ἀμετρία λύει 48 τὸ σῶμα,
 τουτέστι τῶν ὑλῶν τὴν τάξιν, καὶ ἡ νόσος 49 ἀφανίζεται, τοῦ σώ-
 ματος λυομένου, ἐν ᾧ συνεστήκει 50 ἡ νόσος. οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ
 ἀγαθοῦ· ἐν ὅσῳ σώζεται ἐν 51 ἡμῖν, ἔχομεν ἐξουσίαν πράττειν καὶ
 τὸ κακόν. ἀφισταμένου 52 γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ οὔτε κακὸν ἔστιν εὔρεϊν
 10 53 ἐν ἡμῖν.

(in οὐκ ἄρα ὃν τὸ κακόν - DN 168,11)

54 Ὁ σκοπὸς τοῦ θεοῦ Διουσιίου 55 ἐκ πολλῶν σαφής. μαχόμε-
 νος ταῖς τινῶν Ἑλλήνων ἰδόξαις περὶ τοῦ κακοῦ λέγει γὰρ μὴ εἶναι 284 A
 2 ὃν τὸ κακόν. κακὸν γὰρ αὐτὸ καθάπαξ οὐσιώδες οὐκ 3 ἂν εἶη εἰ
 μὴ τὸ κατὰ παντελή ἐλλειψιν τοῦ ἀγαθοῦ 4 ὀλοσχερῶς ἄμοιρον ὃν

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

42 μέτρων: μέτρον v 43 τάξεως: τάξιν v ἀνεχομένων: ἐχομένη Max
 Conf v ἀκρασίας: ἀκρισίας FaLcMa(sed corr man alt)Wc 44 κρᾶσιν: τά-
 ξιν Ma(sed corr man alt)Wc 46 ὀπωσοῦν: coll post 46 τάξις FaLcLeMaWc
 47 ἡ: εἰ FaLcLeMa(e corr man alt) MaxConf v παντελής: ἡ παντελής FaLc
 Le MaxConf λύει: σὺ εἶ Fa λύσει cett codd v 48 ὑλῶν: ὄλων Ma(sed corr
 man alt)Wc 50 οὕτω - σιώζεται: om Ma(sed add man alt)Wc 54-284,39
 lem: γὰρ (DN 167,16) FaWc τὸ (DN 167,16) Lc πάντα (DN 167,16) LeMa τὸ
 γὰρ πάντα ἄμοιρον (DN 167,16) v 55 πολλῶν: πολλοῦ FaLcLeMa(sed corr
 man alt)Wc τινῶν: τῶν FaLeMa(sed corr man alt)Wc

τούτου. τούτο δὲ οὐκ ἔστιν 5 οὐδαμοῦ εὐρεῖν, οὐδὲ ἐν τῇ ὕλῃ αὐτῇ
 τῇ ἀνειδέῳ. 6 ὃ γὰρ ὅλως ὑπὸ 7 θεοῦ παρηήκται, κὰν ἀμυδρῶς καὶ
 ἐσχάτως, μετέσχε 8 γοῦν ὅμως τοῦ ἀγαθοῦ. τούτο δὲ προϊῶν ἐν
 τῷ δεκάτῳ 9 κεφαλαίῳ τούτου τοῦ προβλήματος τελείως 10 ἀπο-
 δείκνυσιν. εἰ δὲ μικτὸν εἴῃ τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν, 11 τουτέστιν, πῆ 5
 μὲν μὴ ὄν διὰ τῆς ἐπ' ὀλίγον ἐλλείψεως 12 τοῦ ἀγαθοῦ, πῆ δὲ καὶ
 ὄν διὰ τὸ εἶναι ὅλως τὸν 13 ποιῶντα, οὐ κακόν τούτο. οὐ γὰρ ἐν τῇ
 ὀπωσοῦν 14 ἐλλείπει, ἀλλ' ἐν τῇ παντελεῖ τὸ 15 κακόν. τὸ γοῦν
 284 B ἐλλείπον ὀλίγῳ τοῦ ἀγαθοῦ οὐ κακόν, 16 δύναται γὰρ καὶ τέλειον
 εἶναι ὡς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ 17 φύσιν. ἔστι γὰρ τι ὡς μὲν πρὸς τὸ ἀγαθὸν 10
 ἐλλίπες, 18 ὡς δὲ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ φύσιν τέλειον. ὃ δὲ 19 ἀγαθὸν
 μὲν ἔστιν, κακόν δὲ οὐδαμῶς, καίτοι γε ἐλλείψεως 20 μετέχον ὡς
 πρὸς τὸ πρῶτον ἀγαθόν. τὸ δὲ μὴ 21 παντελῶς ἄμοιρον τοῦ ἀγα-
 θοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεον 22 ἐγγίζον τῷ κακῷ, οὐ πάντῃ κακόν,
 ὡσπερ καὶ τὸ 23 ἔλαττον ἐγγίζον τῷ ἀγαθῷ ἔχει τι τοῦ ἀγαθοῦ καὶ 15

8 sq ἐν τῷ δεκάτῳ κεφαλαίῳ: Cf DN IV 28   10 μικτὸν: Vide DN 167,17;
 168,6   11 sq πῆ μὲν μὴ ὄν - πῆ δὲ καὶ ὄν: Cf DN 167,21   13 οὐ alt - 17
 φύσιν: Vide Plot Enn I 8,5,5-8   21 ἄμοιρον τοῦ ἀγαθοῦ: Vide DN 167,16 sq

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

4 τούτο δέ: τούτο γὰρ v   6 ὃ: ὃ Ma(sed corr man alt)Wc κὰν τούτο τισι
 τῶν Ἑλλήνων δοκῆ· ὃ MaxConf v   8 γοῦν: δ' οὖν v   ὅμως: om FaLcLe
 Ma(sed add man alt)Wc   10 δέ: γὰρ MaxConf v   12 καί: μὴ v   14 παν-
 τελεῖ: παντελεῖ ἐλλείπει τοῦ ἀγαθοῦ MaxConf v   15 ὀλίγῳ: ὀλίγον MaWc
 MaxConf v   17 ἔστι: ἔστι μὲν MaxConf v   ὡς μὲν πρὸς: ὡς πρὸς μὲν Fa
 LcLeMa(sed corr man alt)Wc v   19 γε: τε v   23 τι: om FaLe

24 οὐσιοῦται ἐξ αὐτοῦ καὶ τὴν ἑαυτοῦ στέρησιν οὐσιοῖ 25 ἐν τῷ
 ὄλως μετέχεσθαι ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ. εἰ γὰρ 26 ἀκράτως καὶ παντε-
 λῶς ἀπουσία εἶη τοῦ ἀγαθοῦ, δηλὸν 27 ὡς οὔτε καθόλου ἀγαθὸν
 οὔτε μικτὸν ἀγαθὸν 28 οὔτε αὐτοκακόν. ἔνθα γὰρ οὐκ ἔστι τὸ
 5 ἀγαθόν, οὐδ' 29 ἐστὶ τι ἐν τῇ φύσει. ποῦ οὖν ἔσται τὸ κακὸν μὴ 30
 ὑπὸ τινος οὐσιούμενον; ἄνελε γὰρ τὰ σώματα καὶ τὸ 31 φῶς, καὶ 284 C
 οὐκ ἔσται σκιά. οὐκοῦν οὐκ ὄν τὸ κακὸν 32 ἀπλῶς ἐν συντόμῳ. τὸ
 ἀγαθὸν καὶ 33 δίχα τοῦ ὑποκειμένου καὶ φύσιν ἔχει καὶ σώζεται
 34 καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀγαθόν. τὸ δὲ κακὸν δίχα τοῦ 35 ὑποκειμέ-
 10 νου τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ φυλαττομένου 36 (πάντα γὰρ ἐξ αὐτοῦ οὔτε
 ἐστὶν οὔτε φαίνεται οὔτε 37 φθείρεται. πῶς γὰρ, μὴ ὄντος ὑποκειμένου
 τινός; 38 ἀλλὰ παντελῶς ἀνύπαρκτον) καὶ οὐδαμῆ οὐδαμῶς 39 ὄν.

24 καὶ τὴν - 25 ἀγαθοῦ: Cf DN 168,4 sq 27 οὔτε - 28 αὐτοκακόν: Cf DN
 168,5 sq 31 οὐκ ... ὄν τὸ κακόν: Vide DN 168,11 38 sq οὐδαμῆ οὐδαμῶς
 ὄν: Cf DN 167,21 (μηδαμῆ μηδαμῶς ὄν)

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

24 οὐσιοῖ: om FaLcLeMa(sed add man alt)Wc 25 μετέχεσθαι: μάχεσθαι v 28
 οὔτε: οὐδὲ FaLcLeMaWc αὐτοκακόν: αὐτὸ τὸ κακόν FaLcLeMa(sed corr man
 alt)Wc 29 τι: om FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc ἐν: om FaLe τῇ: om Fa
 LcLeMa(sed corr man alt)Wc ποῦ: πῶς v 29 sq μὴ ὑπὸ τινος οὐσιούμενον: om
 FaLcLeMa(sed add man alt)Wc 32 ἐν συντόμῳ: ἀλλ' ὡς ἐν ὑποκειμένῳ v τὸ:
 τὸ δὲ v post lin 39 inser in καὶ οὐσιοῖ (DN 168,4): 40 τουτέστιν οὐσιοῖ τὸ κακόν·
 εἰ γὰρ τὸ 41 κακὸν στέρησις ἐστὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ δὲ ἀγαθὸν οὐσιοῖ 42 τὴν
 ἑαυτοῦ στέρησιν, οὐσιοῖ ἄρα τὸ κακόν, ὅπερ 43 στέρησις ἐστὶ τοῦ ἀγαθοῦ
 MaxConf pars 1 v

(in ἀλλὰ οὐδὲ ἐν τοῖς οὖσιν ἔστι τὸ κακόν - DN 168,12)

- 284 D 46 Ταῦτα εἶδη εἰσὶ τοῦ 47 κακοῦ, ὡς προείπομεν, οὐ γὰρ τὸ οὐσιώ-
 δεσ αὐτοκακόν, 48 ὃ μηδέ ἐστιν. τὸ γὰρ τότε εἶναι κακὸν ἠδονῆς δὲ
 49 αἰσχροῦ ὡς ἀγαθοῦ τινος ἀντέχεσθαι, οὐκ αὐτοκακόν, 50 ἀλλ'
 εἶδος κακοῦ. τὸ γὰρ πάντη κακὸν αὐτὸ οὐτ' 51 ἔστιν, ἐπειδὴ μὴ
 μετέχει, κὰν κατ' ἔσχατον ἀπήχημα, 52 τοῦ ἀγαθοῦ. ὅρα γάρ, τί 5
 φησι παρακατιών· εἰ 53 πάντα μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἐν πᾶσι
 285 A τοῖς οὖσιν 54 ἐστι τὸ ἀγαθόν, τὸ κακὸν προδηλῶς ἢ οὐκ ἔστιν ἢ 1
 ἐν τῷ ἀγαθῷ ἐστιν. οὐδὲ γὰρ φύσις πυρὸς τὸ ψύχειν· 2 εἰ δὲ ἄρχε-
 ται ψύχειν, οὐκ ἔστι πῦρ. οὐκοῦν καὶ τὸ 3 κακόν, ἐὰν μὲν ὑπεστιν,
 μετέχει ἀμυδρῶς τοῦ ἀγαθοῦ. 4 πάντα γὰρ τὰ ὄντα ἐν τῷ ἀγαθῷ 10
 εἰσι καὶ μένουσιν. 5 εἰ δὲ οὐδὲν ἔχει ἀγαθόν, οὐκ οὖν οὐδὲ ὑπεστιν.

46 ταῦτα: Cf DN 167,2; 167,6; 167,15 47 ὡς προείπομεν: Cf supra, in DN
 276,28; 276,30 et 33 (εἶδη κακῶν) 52 παρακατιών: Cf DN 168,12-16

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 46 inser in μεθέξει (DN 168,5): 44 ὅτι τῇ μερικῇ τοῦ ἀγαθοῦ 45 μεθ-
 ἔξει καὶ ἢ στέρησις αὐτοῦ οὐσίωται MaxConf v 46-285,7 lem: incert FaMa
 ἀλλὰ οὐδὲ (DN 168,12) Lc τὸ δὲ (DN 167,21) Le οὐδὲ (DN 168,12) Wc ἠνίκα
 τοῖς μέν ἐστι κακόν (DN 168,9) v 51 ἐπειδὴ μὴ: ἐπειδὴ v μετέχει: μετ-
 ἔχειν Ma(sed corr man alt)Wc κατ' ἔσχατον: κατὰ τὸ ἔσχατον MaWc
 52 εἰ: εἰ γὰρ MaxConf v 285,2 ἄρχεται: ἄρξεται FaLcLeMa ἄρξεται Max
 Conf v ἔστι: ἔσται v 5 ἀγαθόν: ἀγαθοῦ Ma(e corr man alt) MaxConf v
 οὐκ οὖν οὐδὲ: οὔτε MaxConf v

αὐτὸ γὰρ 6 τὸ θέλειν ὑπεῖναι ἀγαθῆς ἐστὶ μεταλήψεως, ὡς ἄνω 7
πολλάκις εἴρηται.

(in δύο παντελῶς ἐναντία - DN 169,1)

16 Σημεῖωσαι ταῦτα. πάνυ γὰρ 17 κατὰ Μανιχαίων ἀγωνίζεται 285 B
τῶν δυνάδα ἀρχῶν ἐναντίων 18 δογματιζόντων ἀνοήτως. ἢ μὲν
5 γὰρ ἀριθμητικὴ 19 τὸ ἐν ἀριθμοῖς διαίρεσιν ἔχον πλήθους εἰς πέρασ
20 ἀνάγει, τὴν μὲν μονάδα τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ ἀρχὴν 21 τιθεμέ-
νη, τὴν δὲ δυνάδα τῶν ἀρτίων. ἢ τοίνυν ἀρχὴ 22 τὸ ἀπλούστατον
ἐν ἐκάστω γένοιθ' ἀριθμοῦ. πῶς οὖν ἢ 23 δυνὰς ἀρχὴ πάντων ἔσται; οὐ
γὰρ ἐστὶν ἀπλή ἀρχὴ 24 ἢ δυνὰς, ἀλλὰ σύνθετος. οὐκοῦν οὐχ
10 ἀπλοῦν ἢ ἐκ συνθέσεως 25 ἀρχή. καὶ πῶς ἂν κληθεῖται ἀρχή; πρὸ γὰρ

285,6 sq ὡς - εἴρηται: Cf supra, in DN 269,5-7; 272,1-3 et al

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

6 θέλειν ὑπεῖναι: ὑπεῖναι θέλειν MaxConf ἄνω: ἀνωτέρω Ma(e corr man
alt) MaxConf v 7 εἴρηται: εἰρήκαμεν MaWc post lin 7 inser in οὐ δύνα-
ται (DN 168,17): 8 σημειώσαι, ὅτι 9 καὶ ἐπὶ τοῦ θεοῦ καλῶς λέγεται ἐν τισὶ
τὸ οὐ δύναται, 10 ὡς καὶ ὁ ἀπόστολός φησιν· εἰ ἀπιστοῦμεν, 11 ἐκεῖνος πι-
στὸς μένει, καὶ ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ 12 δύναται MaxConf v inser in πᾶ-
σα γὰρ δυνὰς οὐκ ἀρχή, μονὰς δὲ ἔσται πάσης δυνάδος ἀρχή (DN 168,22): 13
ὅτι πᾶσα δυνὰς οὐκ ἀρχή, μονὰς 14 δὲ πάσης δυνάδος ἀρχή, σημειώσαι κατὰ
Μανιχαίων MaxConf v 16-29 lem: incert Fa πᾶσα (DN 168,22) LcLeWc
γὰρ (DN 168,22) Ma παντελῶς ἐναντία (DN 169,1) v 16 σημειώσαι: om
Ma(sed add man alt)Wc 17 ἀρχῶν: ἀρχὴν v 21 τῶν: om FaLcLeMaWc
22 ἢ: om FaLcLeMa(sed add man alt)Wc

26 τῆς συνθέτου ταύτης ἀρχῆς ἔσται ἢ κυρίως ἀρχή, 27 τὸ ἓν, ἀφ' οὗ μονάδων συντεθεισῶν δυὰς ἀπετελέσθη. 28 δῆλον οὖν παντα-
285 C χόθεν, ὡς ἀσύστατον τὸ τῶν δύο 29 ἀρχῶν δόγμα.

(in πρὸς ἓν ἀγαθὸν συντεταγμένα - DN 169,10)

33 Ἐπειδὴ τοῦ ἀγαθοῦ 34 πάντα μετέχει καὶ αὐτῷ τῷ εἶναι εἰς τὸ
ἀγαθὸν 35 ἀνάγονται, τὸ ἀγαθὸν καὶ καλὸν τῶν πάντων οὐκ 36 ἂν 5
εἶη τὸ πρῶτον καλόν, οὗ πάντα μετέχοντα, καλὰ 37 γίνεται,
ὁμοιωθέντα πως τῇ μεταλήψει τῷ καλῷ, 38 πλὴν πολλῶ ἀμυ-
δρότατα ὁμοιοῦται τοῦ ἐνὸς ἀγαθοῦ 39 καὶ καλοῦ, καθάπερ αὐξο-
μένου καὶ εἰς τὴν τῶν 40 καλῶν φύσιν ἐκφαινομένου. ὅθεν καί· πάντα

38 τοῦ ἐνὸς ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ: Cf DN 152,12 sq (τὸ ἓν ἀγαθὸν καὶ καλόν)

40 sq πάντα καλὰ λίαν: Cf supra, in DN 252,47 sq; Gen 1,31

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

27 μονάδων: μονάδος Ma(sed corr man alt) Wc 28 πανταχόθεν: ἀπαντα-
χόθεν v 28 sq τὸ τῶν δύο ἀρχῶν δόγμα: τῶν δύο ἀρχῶν τὸ δόγμα Max
Conf v post lin 29 inser in καὶ μὴν - δυνατὸν εἶναι (DN 169,3 sq): 30 ὅτι οὐ
δυνατὸν δύο ἐναντίας 31 ἀρχὰς τῶν ὄντων εἶναι MaxConf v inser in οὐκ
ἀπήμων (DN 169,5): 32 ἀβλαβῆς ἄλυπον ἐκτὸς κακοῦ MaxConf pars 2 v(in
οὐδὲ ἐκτὸς δυσχερείας [DN 169,6] v) 33-288,2 lem: incert Fa μὴν (DN 169,
3) LcLeWc καὶ tert (DN 169,3) Ma διὸ καὶ φίλα τὰγαθά (DN 169,9) v 34
αὐτῷ τῷ: αὐτὸ τὸ MaWc 35 καλόν: τὸ καλόν FaLcLeMaWc v 36 sq
καλὰ γίνεται ὁμοιωθέντα: om Ma(sed add man alt)Wc 37 γίνεται: γίνον-
ται v τῷ καλῷ: τῶν καλῶν Ma(sed corr man alt)Wc

καλὰ 4I λίαν. ἢ δὲ τῶν καλῶν φύσις προϊούσα κατὰ πλήθος, 42 285 D
 ἤδη πως καὶ εἰς τὰ σύνθετα, ἃ δὴ καὶ μάλιστα 43 καλὰ εἰώθασι
 καλεῖν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδείκνυται πολλαχῶς 44 τοῦ καλοῦ συντι-
 θεμένου καὶ κατὰ πολλοὺς 45 τρόπους λεγομένου. τὸ δὲ ἐν τοῖς
 5 οὔσι καλὸν οὔτε 46 οὐσία ἐστὶν οὔτε γένος, ἀλλὰ συμβεβηκὸς
 ὁμοιότητά 47 τινα κεκτημένον, κατὰ μικρὸν συναπτομένην. οὐ 48
 γὰρ καθ' ἐν εἶδος λέγεται τὰ καλά, ἀλλὰ πολλαχῶς. 49 προσ-
 εῖοικε δὲ μόνον ἀλλήλοις ὡς ὅμοια, κἂν πολυειδῶς 50 περὶ τὸ καὶ
 αὐτὰ καλὰ εἶναι κατὰ τὰ οἰκεία εἶδη I ἕκαστα καὶ κατὰ τοῦτο 288 A
 10 ἅτε ὁμοιούμενα καὶ προσήγορα 2 ὄντα ἀλλήλοις.

288,1 sq προσήγορα ... ἀλλήλοις: Vide DN 169,11

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

42 καὶ μάλιστα: om FaLe 44 καλοῦ: κακοῦ v 48 τὰ καλά: om FaLcLe
 Ma(sed add man alt)Wc 49 μόνον: μὴ μόνον FaLcLeMaWc 288,1 καὶ alt:
 om FaLcLeMaWc post lin 2 inser in οὐκ ἐν θεῷ - ἐκ θεοῦ τὸ κακόν (DN 169,
 11-13): 2b ὅτι οὐκ ἐν θεῷ τὸ κακόν οὐδὲ τὸ κακὸν ἔνθεον οὐδὲ ἐκ θεοῦ τὸ κα-
 κόν MaxConf pars 2 inser in εἰ δὲ ἐν θεῷ τὰγαθὸν ὑπαρξίς ἐστὶν (DN 169,
 16): 3 ὅτι ἐν θεῷ τὰγαθὸν 4 ὑπαρξίς ἐστὶν MaxConf v inser in ἀπλῶς (DN
 169,19): 5 ἀπλῶς ἀντὶ τοῦ αἰδίου· κατὰ χρόνον ἀντὶ τοῦ ποτὲ μέν, ποτὲ δ' οὐ
 MaxConf v(om κατὰ - οὐ v) inser in ἀλλ' οὔτε ἐν ἀγγέλοις (DN 169,20): 7
 περὶ ἀγγέλων, 8 ὅτι οὔτε ἐν αὐτοῖς τὸ κακόν, καὶ διὰ τί ἄγγελοι λέγονται
 MaxConf pars 2 v

(in *θείαν* - DN 169,21)

288 B 10 Θεῖα λέγει τὰ περὶ 11 φύσεως ἀγγέλων τῶν μεινάντων θεοειδῶν. εἶπομεν 12 δὲ ἀνωτέρω, διὰ τί ἀγαθοειδεῖς καὶ οὐκ αὐτοαγάθους 13 τοὺς ἀγγέλους φησίν. κατὰ τὰς αἰτίας τοίνυν ταύτας 14 οὔτε ἐν ἀγγέλοις τὸ κακόν. ἐτυμολογεῖ δέ, διὰ τί 15 ἐκλήθησαν ἄγγελοι.

5

(in *εἰκῶν* - DN 169,22 sq)

16 Σημεῖωσαι, ὅτι τοὺς ἀγγέλους 17 εἰκόνας φησὶ τοῦ θεοῦ.

(in *κολάζειν* - DN 170,6)

19 Ὡς ἐξ ὑποκρίσεως προλαμβάνει 20 τὴν τινων αἰρέσεων ἀντίθεσιν τῶν τοὺς κολαστὰς 21 κελεύσει θεοῦ ἀγγέλους καὶ αὐτὴν δὲ τὴν

---

11 sq εἶπομεν δὲ ἀνωτέρω: Cf supra, in DN 272,50-55 12 ἀγαθοειδεῖς: Cf DN 162,13; 169,21 19-32 Cf Pach 793 B 19 ὡς - 22 τιθεμένων: Cf Pl Lg 717 d; Chrysipp Stoic apud Plu de Stoicorum repugnantiis 35 (1050 e)

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

10-15 lem: incert Wc γὰρ (DN 169,20) FaLc ἐξαγγέλλει (DN 169,20) Le ἀλλ' οὔτε (DN 169,20) Ma τὴν ἀγαθότητα τὴν θείαν (DN 169,20 sq) v 12 καὶ οὐκ: οὐκ FaLcLeMa(sed add man alt)Wc αὐτοαγάθους: αὐτοαγαθοειδεῖς Wc 16-17 schol: om FaLcLeMaWc lem: εἰκῶν ἐστι τοῦ θεοῦ (DN 169,22 sq) v 17 θεοῦ: θεοῦ. καὶ σημεῖωσαι, 18 πῶς τοῦτο λέγει MaxConf ἀγαθοῦ. καὶ σημεῖωσαι, 18 πῶς λέγει v 19-32 lem: incert Wc ἀλλὰ (DN 170,6) FaLcLe ἀλλὰ τῷ κολάζειν (DN 170,6) v 19 ὑποκρίσεως: ὑποκρούσεως MaxConf v προλαμβάνει: om Ma(sed add man alt)Wc

κόλασιν 22 τοῦ κακοῦ τιθεμένων. καὶ εὐθύς ἐκλύει ταῦτα 23 φιλο-
 σοφώτατα καὶ ἐκ τῶν ἱερέων 24 τὴν ἀτοπίαν παραπλησίως λυόν-
 των καὶ εἰργόντων 25 καὶ ἐξωθούντων τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ βεβή-
 λους καὶ ἐναγέσι 26 δηλῶν ὡς οὐδὲ αὐτοὶ τιμωρούμενοι τοὺς 27 ἐν-
 5 αργεῖς ἐκ τοῦ κακοῦ εἰσιν. μὴ γένοιτο. εἴρηται 28 γάρ· οὐ γὰρ εἰκῆ
 τὴν μάχαιραν φορεῖ θεοῦ 29 γὰρ διάκονός ἐστι εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κα-
 κὸν πράσσοντι. 30 σημείωσαι οὖν τὰς λύσεις. πολλὰς γὰρ ζητήσεις 288 C
 31 διαλύει τῶν λεγόντων, εἰ ἐκ θεοῦ οἱ δῆμιοι καὶ οἱ 32 ἄρχοντες.

28 οὐ γὰρ - 29 πράσσοντι: Vide Rm 13,4

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

22 εὐθύς: εὐθέως MaxConf ἐκλύει: λύει MaxConf 23 καὶ: καὶ προσφυῶς
 καὶ v 24 τὴν ἀτοπίαν: om FaLcLeMaWc παραπλησίως: παραπλησιῶν FaLe
 λυόντων: κολούντων Wc 24-25 τὴν - ἐκκλησίας: τοὺς ἐναργεῖς καὶ βεβή-
 λους τῆς ἐκκλησίας εἰργόντων καὶ ἐξωθούντων v 25 ἐναγέσι: ἐναγέσι πράξε-
 σιν v 26 οὐδὲ: οὔτε FaLcLeMaWc 28 γὰρ prim: om MaWc 28 θεοῦ γὰρ
 διάκονός ἐστιν: διάκονος γὰρ ἐστι θεοῦ FaLcLeMaWc v 30 τὰς λύσεις: om Wc
 Ma post lin 32 inser in βέβηλον (DN 170,8): 34 σημείωσαι, ὅτι δεῖ τοὺς βεβή-
 λους ἀπείργεσθαι 35 τῶν θείων μυστηρίων διὰ τῶν ἱερέων Max Conf v inser
 in κολάζεσθαι (DN 170,8 sq): 36 ὅτι οὐ τὸ κολάζεσθαι κακόν, 37 ἀλλὰ τὸ κολά-
 σεως ἄξιον γενέσθαι MaxConf pars 2 v(post γενέσθαι add 37 σημείωσαι 38
 περὶ ἱερέων καὶ ἀρχόντων, τῶν βεβήλους κολαζόντων v) inser in δαίμονες
 (DN 170,12): 40 ὅτι οὔτε οἱ δαίμονες 41 φύσει κακοί MaxConf v inser in ἔπειτα
 οὐδὲ τοῦτο παντὶ καὶ πάντῃ κακόν (DN 170,18 sq): 42 σημείωσαι, ὅτι οὐ 43
 παντὶ καὶ πάντῃ κακόν ἢ φθορὰ ὡς ἐπὶ θηρίων καὶ 44 ἐρπετῶν καὶ βοτανῶν
 ὄλεθρίων MaxConf v

(in *φθορά* - DN 170,23)

- 288 D 47 Ὅτι φθορὰν καλεῖ 48 τὴν πλημμελῆ καὶ ἀναρμόνιον παρὰ τὴν
 49 τάξιν κίνησιν τῆς φύσεως. ἔχεις δὲ καὶ τοῦτο παρὰ 50 τῷ Ἰεζε-
 κιηλ περὶ τοῦ διαβόλου· ἐφθάρη ἢ ἐπιστήμη 51 σου σὺν τῷ κάλλει
 289 A σου· φησὶ δὲ τὸ παρ' 1 Ἑλλησι καὶ Μανιχαίοις λεγόμενον δια-
 λύων, ὅτι οὔτε 2 οἱ δαίμονες φύσει κακοί. εἶτα τὰ καθ' ὑπόθεσιν 3 5
 παρ' αὐτῶν ἀντιτιθέμενα προτιθεῖς καὶ διαλύων 4 λέγει· πρῶτον
 μὲν οὐ φθείρουσιν οἱ δαίμονες οὐσίας. 5 αἱ γὰρ οὐσῖαι καθ' ὃ οὐσῖαι
 οὐ χωροῦσιν εἰς ἀνυπαρξίαν. 6 ἔπειτα, εἰ καὶ τοῦτο ἦν, οὐ πᾶσιν
 οὐδὲ πάντων 7 ἢ φθορὰ κακῆ, ὡς ἐν τοῖς θηρίοις καὶ τοῖς 8 ἔρπου-
 σιν καὶ πόαις ὀλεθρίαις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς 9 ὁμοίοις. ζήτητέον 10
 οὖν, μὴ δύναμιν ἢ ἐνέργειαν φθείρουσιν 10 οἱ δαίμονες, καὶ τέως ἐν

47-289,38 Cf supra, in DN 277,6-16 50 sq ἐφθάρη - σου alt: Cf Ez 28,17
 289,1 sq οὔτε - κακοί: Vide DN 170,12 4 οὐ - 5 ἀνυπαρξίαν: Cf DN 170,15-20

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 47 inser in οὐδὲ φθίρεται τι τῶν ὄντων, καθ' ὃ οὐσία (DN 170,19): 45
 ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων φθίρεται, 46 καθ' ὃ οὐσία MaxConf v 47-289,38
 lem: ἀλλὰ (DN 170,20) FaLcLe τοιαύτη (DN 170,23) Ma φθίρεται (DN 170,
 19) Wc ἀλλὰ τῇ ἐλλείψει (DN 170,20) v 47 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι Le v ση-
 μειωτέον, ὅτι MaxConf 47 sq καλεῖ τὴν: καλεῖ καὶ τὴν FaLcLeMa(e corr
 man alt) MaxConf v 289,2 τὰ καθ' ὑπόθεσιν: κατὰ ὑπόθεσιν τὰ FaLcLeMa
 Wc 3 προτιθεῖς: προτιμηθεῖς Fa προτίθησι MaxConf v 3 sq διαλύων λέ-
 γει: διαλύει λέγων MaxConf v 5 ἀνυπαρξίαν: ἀνύπαρξιν FaLc 6 εἰ καὶ:
 καὶ εἰ MaxConf v 8 ὀλεθρίαις: ὀλεθρίοις FaLcLeMaWc

συντόμῳ χρῆ εἶπεῖν, 11 τί δύναμις καὶ τί ἐνέργεια. ἰστέον οὖν, ὅτι
 ἡ διάφορα 12 τῆς δυνάμεως πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοιαύτη 13 ἐστίν,
 ὡς ἡ ἕξις πρὸς τὴν ἐνέργειαν τὴν κατὰ τὴν 14 ἕξιν. ἡ μὲν οὖν ἕξις
 ποιότητος ἐστὶν ἔμμοнос. σαφὲς 15 δὲ ἔσται οὕτως· τὸ πῦρ δυνάμιν
 5 ἔχει θερμαντικὴν, 16 καὶ ἐστὶν αὐτοῦ ἕξις ἢ ποιότητος τὸ θερμαντι- 289 B
 κόν. 17 ἔσται οὖν ἐνέργεια ἢ κατὰ τὴν ἕξιν ἢ ποιότητα, 18 ὅτε καί
 τι σῶμα θερμαίνεται. ἰδοὺ γάρ· ἀποτελεῖται 19 ἡ ἐνέργεια τῆς
 ἕξεως τοῦ πυρός. ἡ οὖν δύναμις 20 παρ' ἑαυτῆ ἔχει τὴν ἐνέργειαν.
 αὐτῆς γάρ ἐστι 21 τῆς δυνάμεως ἢ ἐνέργεια τὸ ἐξ αὐτῆς ἀποτε-
 10 λούμενον. 22 ἡ γὰρ δύναμις κατὰ τὸ ποιεῖν λαμβάνεται. φθορὰ 23
 οὖν δυνάμεως ἢ ἐνέργεια. ὡσπερ οὖν καὶ οὐσίας ἢ δύναμις, 24
 ταῦτ' οὖν καὶ περὶ ἐνεργείας ἢ παρὰ τὴν 25 τάξιν καὶ τὴν συμμε-
 τρίαν καὶ ἀρμονίαν ἀσθενῆς 26 πρόοδος, καθ' ἣν προιοῦσαν πλημ-
 μελῶς οὐ δύνανται 27 μένειν ὡς εἶχον ἢ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια
 15 καὶ ἡ 28 οὐσία. ἡ γὰρ παντελής, ὡς ἔφημεν, ἀσθένεια, 29 οὐ μὴν ἢ

11 τί δύναμις καὶ τί ἐνέργεια: Cf DN 170,16 sq 14 Cf supra, in DN 208,3
 sq (ἕξις γὰρ λέγεται ἢ ἔμμοнос ποιότητος); MaxConf in DN 205,5-6 25 τάξιν
 - ἀρμονίαν: Cf DN 170,20 sq 28 ὡς ἔφημεν: Cf supra, in DN 284,2-39

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

11 διάφορα: διαφθορὰ v 12 πρὸς - 13 ἕξις: om FaLcLe(sed add man alt)Ma(sed
 add man alt)Wc 16 ἢ: ἦτοι Ma(e corr man alt) MaxConf v 17 ἔσται: ἔστιν v
 ἢ: ἦτοι Ma(e corr man alt) MaxConf v 20 ἑαυτῆ: ἑαυτῆς v 23 ἡ ἐνέρ-
 γεια: om FaLcLeMa(sed add man alt)Wc ἡ δύναμις: om FaLcLeMa(sed add man
 alt)Wc 24 περὶ: περὶ τῆς v 28 ἢ: εἶ v ὡς ἔφημεν: coll post 29 μὴν FaLcLeMaWc
 ἀσθένεια: ἔσται ἀσθένεια FaLcLeWc 29 ἢ: om FaLcLeMa(sed add man alt)Wc

289 C μερική, τῶν εἰρημένων καὶ τὸ ὑποκείμενον 30 φθείρει, ἐν ᾧ ἡ δύ-
 ναμις καὶ ἡ ἐνέργεια. καὶ οὔτε ἡ 31 δύναμις οὔτε ἡ ἐνέργεια, ὡς
 οὔτε ἡ οὐσία, ἀλλ' οὔτε 32 αὐτὴ ἡ φθορὰ περιλειφθήσονται ἀπο-
 λομένων ἐκείνων, 33 περὶ ἃ ἡ φθορὰ. ἐνέργεια μὲν οὖν νοητῶν καὶ
 34 νοερῶν νοῶν τὸ κατὰ φύσιν πράττειν, τουτέστι τὸ 35 εἰς θεὸν 5
 ἀνατετάσθαι. δύναμις δὲ νοῦ τὸ εἰς νοήσεις 36 κατιέναι. περὶ οὗ τὰ
 εἰρημένα, πλημμελῶς κινούμενα, 37 ἐλλείπουσι τοῦ ἀγαθοῦ. φύ-
 σει οὖν κακὸν οὐδέν.

36 πλημμελῶς - 37 ἀγαθοῦ: Cf supra, in DN 288,47-49

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

31 οὔτε prim: καὶ v 32 αὐτὴ ἢ: αὐτήν Ma(sed corr man alt)Wc 32 περι-
 λειφθήσονται: παραλειφθήσονται v 33 οὖν: om FaLcLeMa(sed add man
 alt)Wc 34 τὸ alt: om FaLcMaWc MaxConf 35 θεόν: ἐν Ma(sed corr man
 alt)Wc 36 οὗ: οὖν FaLcLeMaWc κινούμενα: κινούμενοι FaLcLeMa(sed
 corr man alt)Wc post lin 37 inser in ἡ δὲ ἀσθένεια οὐ παντελής (DN 170,21):
 38 ὅτι τῆς μερικῆς ἀθeneίας MaxConf pars 2 inser in ἐλλιπὲς ἀγαθόν (DN
 170,24): 39 ὡς μὴ τὴν τελείαν φθορὰν 40 τῆς φθορᾶς εἰσάγον MaxConf v
 inser in κακοί (DN 171,2): 41 πρὸς τοὺς λέγοντας· εἰ ἐκ 42 θεοῦ ἐγένοντο οἱ
 δαίμονες, πῶς εἰσι κακοί; MaxConf v inser in κακοί εἰσιν οἱ δαίμονες (DN
 171,2): 43 λύσις τῆς πύσεως τοῦ κακοί εἰσιν οἱ δαίμονες· 44 καὶ φησιν, ὅτι
 οὐ καθὸ ἀγαθοί εἰσι κατὰ τὴν παραγωγὴν 45 τῆς οὐσίας αὐτῶν· ἐκ τοῦ
 ἀγαθοῦ γὰρ παρήχθησαν 46 κακοί· ἀλλὰ καθὸ ἡσθένησαν τῆς φυσικῆς 47
 αὐτῶν ἐνεργείας MaxConf pars 1 v(cum schol 289,41-42 conounx v) inser in
 καὶ ἀγαθὴν ἔλαχον οὐσίαν (DN 171,4): 48 ὅτι ἀγαθὴ ἡ τῶν 49 δαιμόνων
 οὐσία MaxConf v

(in τηρῆσαι τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν - DN 171,5 sq)

50 Σημεύωσαι, πῶς νοεῖ τὸ ἀγγέλους 51 τε τοὺς μὴ τηρήσαντας 289 D
 τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν. 52 ἀρχὴν γὰρ αὐτῶν φησι τὴν εἰς τὸ εἶναι
 παραγωγὴν. 53 παρήχθησαν δὲ καὶ αὐτοὶ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν 54
 ὡσπερ καὶ ἡμεῖς. ἐκ τούτων οὖν εἰσιν οἱ δαίμονες, 55 ἐν τούτῳ μό-
 5 νον κακυνόμενοι, ἐν τῇ παύσει τῆς ἕξεως 56 τῶν ἀγαθῶν καὶ ἐν
 τῷ μὴ ἐνεργεῖν τὸ ἀγαθόν. ὥστε 1 κατὰ προαίρεσιν εἰσι κακοί, 292 A
 ἀλλ' οὐ κατὰ φύσιν. τὸ 2 δὲ ἀγαθὸν πρόσεστι τοῖς οὖσι κατα φύ-
 σιν. πολλὴ 3 τοίνυν διαφορά. 5 ἰδοῦ· ἦν δὲ προεῖπε δύναμιν, ταύ-
 την 6 νῦν ἕξιν φησίν, ὡς ἡρμηνεύσαμεν ἐν τοῖς ἀνωτέρω 7 ἐν τῇ
 10 μεγάλῃ παραγραφῇ.

---

50 ἀγγέλους - 51 ἀρχὴν: Vide Judas 6 55 ἐν τῇ - 56 ἀγαθῶν: Cf DN 171,6
 sq 55 ἐν τῇ - 292,1 φύσιν: Vide Pach 796 C sq 56 ἐνεργεῖν τὸ ἀγαθόν:
 Cf Eph 2,10 292,5 δύναμιν: Vide DN 171,1 (δύναμιν καὶ ἐνέργειαν) 6
 ὡς - 7 παραγραφῇ: Cf supra, in DN 288,47-289,37

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

50-292,3 lem: ἀλλὰ (DN 171,4) FaLc καθ' ὃ (DN 171,4) LeMa τηρῆσαι (DN
 171,5) Wc ὡς τὰ λόγια φησι (DN 171,5) v 50 σημεύωσαι: om MaWc 51
 τε τοὺς: om FaLcLeMaWc 52 ἀρχὴν: ἀρχή LeMa(sed corr man alt)Wc
 53 δὲ: γὰρ MaxConf v 55 μόνον: μόνον v 292,5 - 7 schol in ἕξεως (DN
 171,7) MaxConf τῶν θείων ἀγαθῶν ἕξεως (DN 171,7) v 5 ἰδοῦ: coll post 5
 δύναμιν FaLcLeMaWc σημεύωσαι τὸ ἕξεως καὶ ἐνεργείας: ἰδοῦ γὰρ MaxConf
 v δὲ: om MaxConf v 6 ἐν τοῖς ἀνωτέρω: om FaLcLeMaWc

(in οὐ πάντη ἄμοιροι τοῦ ἀγαθοῦ - DN 171,11)

8 Ὅτι οὐ πάντη ἄμοιροι τοῦ ἀγαθοῦ ἢ οἱ δαίμονες.

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

8-9 schol: om FaLcLeMaWc lem: οὐκοῦν, εἰ ἀεὶ (DN 171,9) v 8 sq τοῦ ἀγαθοῦ οἱ δαίμονες: οἱ δαίμονες τοῦ ἀγαθοῦ v post lin 9 inser in τὸ γὰρ ἀεὶ ταῦτόν τοῦ ἀγαθοῦ ἴδιον (DN 171,9 sq): 10 ὅτι τὸ ἀεὶ ταῦτόν τοῦ 11 ἀγαθοῦ ἴδιον MaxConf v inser in εἰ δὲ οὐκ ἀεὶ κακοὶ (DN 171,10): 11 b ὅτι τὸ μὴ ἀεὶ κακὸν οὐ φύσει κακὸν MaxConf pars 2 inser in κακοὶ (DN 171,13): 12 διὰ τί κακοὶ λέγονται οἱ δαίμονες MaxConf pars 2 v inser in ἔκβασις (DN 171,15): 14 ἔκβασιν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ 15 ἀρμόζοντος λέγει, ἀτέλειαν δὲ τὴν τοῦ τελείου, ἥτοι 16 τῆς τελειότητος τὴν ἔλλειψιν MaxConf v inser in φαντασία (DN 171,18): 17 τί ἐστὶ φαντασία, ἐν τῇ πρώτῃ 18 κεφαλαίῳ εἵπομεν MaxConf v inser in οὐ φύσει κακοὶ (DN 171,10): 19 ἰδοὺ καὶ ἕτερα λύσις τοῦ μὴ εἶναι 20 τὸ κακὸν φύσει κακόν, ἀλλὰ κατὰ ἔκπτωσιν τοῦ 21 ἀγαθοῦ· τὸ γὰρ ἐν φύσει ὄν ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει καὶ 22 οὐ καταβάλλεται, ὡσπερ αὐτὸ τὸ ἀγαθόν. τὸ δὲ κακὸν 23 ἄστατόν ἐστιν, ἐπειδὴ καὶ φθείρει καὶ ἀλλοιοῖ τὸ προστυχόν, 24 ὡς εἵπομεν ἄνω. οὐκοῦν οὐκ ἐν φύσει τὸ κακόν, 25 ὡσπερ ἐπὶ τῶν δαιμόνων φησὶν ὁ θεὸς οὗτος ἀνὴρ. 26 εἰ γὰρ οὐκ ἀεὶ κακοὶ οἱ δαίμονες, οὐ φύσει κακοὶ· 27 τὸ γὰρ ἐν φύσει ὄν ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει. ἀπέδειξεν οὖν, 28 ὅτι καὶ δαίμονες καθὸ εἰσὶ καὶ νοοῦσι καὶ ζῶσι καὶ 29 ἔφεσιν ἔχουσι τοῦ ἀγαθοῦ, οὐκ εἰσὶ φύσει κακοὶ, 30 ἀλλὰ κατὰ παρατροπὴν τοῦ ἀγαθοῦ, ἐν ᾧ καὶ 31 ἐγένοντο Max Conf pars 1 v

(in θυμὸς ἄλογος, ἄνους ἐπιθυμία, φαντασία προπετής - DN 171,17 sq)

32 Ὁ θυμὸς ὁ 33 ἄλογος καθ' ἑαυτὸν καὶ ἡ ἄνους ἐπιθυμία καθ' 292 C
 ἑαυτήν 34 καὶ ἡ προπετής φαντασία οὐ πάντως καὶ ἐπὶ 35 πάν-
 των κακὸν καθ' ἑαυτὰ σκοπούμενα, ἀλλ' ἔσθ' ὅτε 36 καὶ ἡ ἀναί-
 ρεσις αὐτῶν λυμαίνεται τῷ ταῦτα ἔχοντι 37 ζώῳ, ὡς φησι τε-
 5 λείως ἐν τῷ ζ' κεφαλαίῳ τοῦ προβλήματος 38 τούτου. καλῶς δὲ
 ἐν ταῖς σχέσεσι ταύταις τὰ διαβάλλοντα 39 τέθεικεν, ἐπεὶ ἔστι
 καὶ θυμὸς μετὰ λόγου, 40 ὡς ὁ κατὰ τῆς ἀμαρτίας καὶ τῶν ἐχ-
 θρῶν τοῦ 41 θεοῦ, καὶ ἐπιθυμία ἔνους, ὡς τὸ ἐπιθυμεῖν τοῦ 42
 βελτίονος καὶ τό· ἐπιθυμία ἐπεθύμησα φαγεῖν 43 τὸ πάσχα τοῦτο
 10 μεθ' ὑμῶν. οὕτως ἔστι καὶ φαντασία 44 οὐ προπετής, καθ' ἣν ἐφ-
 απτόμεθα τῶν νοητῶν 45 τῷ νῷ ἡμῶν τοῦτο ποιοῦντες.

32-45 Cf Pach 797 A 37 ὡς - 38 τούτου: Cf DN 173,1-9 42 ἐπιθυμία -
 43 ὑμῶν: Vide Lc 22,15

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

32-45 lem: θυμὸς (DN 171,17) FaLcLeMaWc οὐδὲ αὐτὰ καθ' αὐτὰ κακά (DN
 171,19) v 35 σκοπούμενα: σκοποῦμεν FaLcLe 36 αὐτῶν λυμαίνεται:
 om FaLcLeMaWc 37 τελείως: om Wc 37 sq τοῦ προβλήματος τούτου:
 τοῦτο τοῦ λόγου v 40 καί: καὶ κατὰ v post lin 45 inser in σχέσις (DN
 171,20): 46 σχέσιν μὲν φησιν αὐτὸ τὸ ἔχειν 47 ἀπλῶς. τὰ δὲ προειρημένα,
 λέγω δὴ θυμὸς καὶ τὰ 48 συνημμένα, τῆς ἔν τισι ζώοις ιδιότητος
 συστατικαὶ 49 δυνάμεις εἰσίν, καὶ κατὰ τοῦτο οὐ κακὸν τὰ τοιαῦτα Max
 Conf v inser in κατὰ φύσιν (DN 172,1): 50 ἀπὸ κοινοῦ τὸ κατὰ φύσιν
 MaxConf v

(in *παμφαεῖς* - DN 172,5)

293 A 9 *Σημείωσαι δέ, ὅτι φωτοειδεῖς καὶ 10 οἱ δαίμονες, μᾶλλον δὲ
φῶτα κατ' οὐσίαν, ὡς καὶ οἱ 11 λοιποὶ ἄγγελοι. οὕτω καὶ ἐν Εὐ-
αγγελίοις· ἐθεώρουν 12 τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπήν.*

(in *τοῦ μὴ ὄντος ἐφίεμενοι τοῦ κακοῦ ἐφίενται* - DN 172,10 sq)

293 B 19 *Πῶς οἱ τοῦ μὴ ὄντος 20 ἐφίεμενοι τοῦ κακοῦ ἐφίενται, λεκτέον.
ὁ 21 θεὸς ὄν ἐστίν ὑπὲρ τὰ ὄντα. καὶ ἡ ἀλήθεια οὖν 22 ὄν ἐστίν,* 5

---

11 *ἐθεώρουν* - 12 *ἀστραπήν*: Vide Lc 10,18 19-39 Cf Pach 797 C

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

9-12 schol: om FaLcLeMaWc lem: οὐ μήποτε αὐτάς (DN 172,4) v 9 *ση-
μείωσαι*: 5I ἰδοὺ ἐνταῦθα σαφῶς I φησιν, ὅτι ἐξ ἄγγέλων οἱ δαίμονες· τὰς
γὰρ δοθείσας 2 αὐτοῖς ἀγγελικὰς δωρεὰς οὐκ ἀποβάλλουσιν, τουτέστιν 3
ὅπερ ἐκ φύσεως ἔχουσιν ἀγαθόν, οὐ μετατρέπουσιν, 4 εἰ καὶ αὐτοὶ μὴ βού-
λονται ὀρᾶν τὸ ἐν αὐτοῖς 5 φῶς, μύσαντες αὐτῶν τὰς ἀγαθοπτικὰς δυνά-
μεις, ὡς 6 τὸ εἰρημένον περὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν· τοὺς ὀφθαλμοὺς 7 αὐτῶν
ἐκάμμυσαν, καὶ τοῖς ὠσὶν 8 βαρέως ἤκουσαν, μήποτε ἐπιστρέψωσι καὶ 9
ιάσωμαι αὐτούς. *σημείωσαι* MaxConf pars 1 v inser in λέγονται κακοί
(DN 172,9 sq): 13 οὐχ ἀπλῶς τὸ λέγεσθαι, 14 ἀλλὰ τὸ ὄν τῇ φύσει ζητη-
τέον. τὸ δὲ καθ' ὃ οὐκ εἰσὶν 15 οὕτω νοητέον· οὐ γεγόνασιν ἐπὶ παρατροπῇ
τῶν 16 θεόθεν αὐτοῖς δεδομένων ἀγαθῶν, ἔξεῶν τε καὶ ἐνεργειῶν, 17 ἦντινα
ἀποθέμενοι γεγόνασι κακοί, καθ' ἣν 18 οὐκ εἰσὶ τὸ εἶναι λαχόντες MaxConf v
19-39 lem: εἰ μὲν (DN 172,12) FaLe τοῦ prim (DN 172,10) LcMa ὄντος (DN
172,10) Wc καὶ τοῦ μὴ ὄντος (DN 172,10) v 19 *λεκτέον*: *λεκτέον οὕτως* v
21 *οὖν*: οὖν τὸ FaLcLeMa MaxConf v

ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀλήθεια ὁ θεὸς ἐστίν. εἰκότως 23 οὖν τὸ ἀντικείμενον
 τῇ ἀληθείᾳ ψεῦδος ἐστίν μήτε 24 ὄν, ἕξω γὰρ ἐστὶ τοῦ θεοῦ παν-
 τελῶς, μήτε εἰκὼν 25 ἀληθείας ὄν, οὐδὲν γὰρ ἀγαθὸν ἐκ τοῦ θεοῦ
 ἔχει. 26 ἐπειδὴ δὲ ὅλως πείθει τινὰς εἶναί τι, ἔσται σκοτεινὸν 27
 5 καὶ ἀμυδρὸν τῶν ὅπως οὖν ὄντων εἰδῶλον. διὸ καὶ 28 ἐνεργεῖα
 εἰδῶλον καὶ ἐνεργεῖα ψεῦδος, τουτέστιν· 29 ἀληθινῶς καὶ ὄντως
 ψεῦδος. ὅθεν καὶ ἐνεργεῖα μὴ 30 ὄν, καὶ ὄντως μὴ ὄν. τοιγαροῦν 293 C
 ὡςπερ 31 ἐπὶ τῶν ψευδῶς ὄντων καὶ τὸ ὅλον τοῦτο ψεῦδος 32 ὄν-
 των τὸ ψεῦδος ἀναιρεθεὶν πᾶσαν τὴν οὐσίαν τοῦ 33 πράγματος ἀν-
 10 αἰρεῖ, οὕτω καὶ ὁ τοῦ ψεύδους ἐρώων, 34 ὡς οἱ δαίμονες, τοῦ μὴ
 ὄντος ἐρᾶ καὶ ἐν τῷ 35 ὄντι, τουτέστιν ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστη-
 κεν, ὡς αὐτὴ 36 ἡ ἀλήθειά φησιν. οἱ οὖν δαίμονες, καθὼς φησιν ὁ

---

23 Cf Plot Enn I 8,6,45 28 ἐνεργεῖα εἰδῶλον: Vide Plot Enn II 5,5,22 ἐν-
 ενεργεῖα ψεῦδος: Vide Plot Enn II 5,5,23 29 ἀληθινῶς ... ψεῦδος: Vide Plot
 Enn II 5,5,23 sq 29 sq ἐνεργεῖα μὴ ὄν: Vide Plot Enn II 5,5,24 sq 35 ἐν -
 ἔστηκεν: Vide Joh 8,44

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

25 ὄν: om FaLcLeMaWc 26 ὅλως: coll post τινὰς v 26 sq σκοτεινὸν καὶ
 ἀμυδρὸν: καὶ ἀμυδρὸν καὶ σκοτεινὸν FaLcLeMaWc 27 sq καὶ ἐνεργεῖα
 εἰδῶλον: om FaLeMaWc 30 ὄν prim: ὄν, οὐκοῦν ἐστὶ FaLc ὄν, καὶ ὄντως
 μὴ ὄν, οὐκοῦν ἐστὶ MaxConf ὄν, οὐκ ὄν ἐστὶ v καί: om FaLc ὄν alt: ὄν,
 οὐκοῦν ἐστὶν ὄντως μὴ ὄν MaWc 31 ἐπὶ: καὶ ἐπὶ MaxConf v 34 ὡς:
 ὡςπερ MaxConf v 35 ὡς - 36 φησιν: om MaxConf 36 καθὼς: καθά Fa
 LcLeMaWc

37 κύριος, ψεύσται ὄντες καὶ πατέρες τοῦ ψεύδους 38 οὔτε εἰσίν. καὶ τοῦ μὴ ὄντος ἐφίενται, ὅθεν καὶ κακοῦ 39 ἐφίενται τοῦ ψεύδους.

(in συγγίνονται - DN 172,12)

41 Ὅτι τὸ συγγενέσθαι κακοῖς ἐπὶ προνοίᾳ τοῦ καὶ 42 αὐτὰ ἀγαθῶναι οὐ κακὸν κατὰ τὸ εἰρημένον· 43 ἐγενόμην τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄ-
 293 D νομος, ἵνα καὶ 44 ἀνόμους κερδήσω. ἔφημεν δὲ καὶ ἄνω 45 μὴ 5
 παντελεῆ στέρησιν γενέσθαι τοῦ 46 ἀγαθοῦ ἐν τοῖς οὖσιν, ἐπεὶ καὶ
 παντελεῆς ἐγένετο 47 φθορὰ καὶ αὐτῆς τῆς φθορᾶς, ἀλλὰ κατ' ἔλ-
 λειψιν 48 τοῦ ἀγαθοῦ μερικῆν. οὐκοῦν κατὰ τοῦτο οὔτε ἡ ψυχὴ 49
 παντελεῆς ἔχει τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔξει, τὸ δὲ οὐχ 50 ἔξει. καὶ
 τὸ μὲν ἀγαθὸν οὐσιῶδες, τὸ δὲ κακὸν ἔξωθεν. 51 ἀλλὰ καὶ οὕτως 10
 ἐρεῖ τις κακὸν εἶναι τῇ ψυχῇ 52 τὸν ἐμποδισμὸν τῆς οἰκείας κατὰ

41-296,6 Cf Pach 800 A 43 ἐγενόμην - 44 κερδήσω: Cf I Cor 9,21 44
 ἔφημεν δὲ καὶ ἄνω: Cf supra, in DN 280,30-281,22; 281,54-284,39 45 μὴ
 παντελεῆ στέρησιν: Cf Plot Enn I 8,5,5 sq (ἐν τῇ παντελεῖ τὸ κακόν); I 8,5,12
 sq (ἡ δὲ παντελεῆς τὸ κακόν) et al 47 φθορὰ καὶ αὐτῆς τῆς φθορᾶς: Cf DN
 170,23 (φθορὰ καὶ ἑαυτῆς φθορά)

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

37 κύριος: Ἰησοῦς v 38 ὅθεν: ὅταν v 41-296,6 lem: εἰ δὲ (DN 172,14)
 Fa εἰ μὲν (DN 172,12) LcMa κακύνεσθαι (DN 172,14) Le εἰ δὲ τὸ κακύνεσθαι
 (DN 172,14) v 41 ὅτι: σημειώσαι, ὅτι v συγγενέσθαι: συγγίνεσθαι Max
 Conf v 42 ἀγαθῶναι: ἀγαθύνεσθαι v 44 ἄνω: ἀνωτέρω ἐν τῷ ε' κεφα-
 λαίῳ MaxConf v 45 γενέσθαι: γίνεσθαι FaLcLeMaWc 46 ἐγένετο: ἐγέν-
 νετο ἂν v 49 sq τὸ δὲ οὐχ ἔξει: om Ma(sed add man alt)Wc

φύσιν ἐνεργείας. 53 εἰ καὶ ἔξωθεν τοίνυν ἦν ὁ ἐμποδισμὸς, ἀλλ' οὖν ὡς I ἐν σκότῳ βλέπειν κωλυομένη ψυχὴ ποιήσῃ κακά. 2 πρὸς 296 A
 ὁ λεκτέον, ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων εὐρίσκεται ὁ 3 ἐμποδισμὸς ποιη-
 τικὸν κακοῦ, οὐ μὴν αὐτοκακόν. οὐ 4 γὰρ ἡ κακία πρῶτον κακόν,
 5 ἀλλ' εἶδος κακοῦ, ὡσπερ 5 ἡ ἀρετὴ συνεργὸν τί ἐστι πρὸς ἀγαθόν,
 οὐ τὸ πρῶτον 6 ἀγαθόν.

(in ἀλλ' οὐδὲ ἐν ζήροις ἀλόγοις ἐστὶ τὸ κακόν - DN 173,1)

14 Ὅτι οὔτε ἐν 15 ζήροις ἀλόγοις ἐστὶ τὸ κακόν, ἐπεὶ μήτε φύσει κακά 296 B

296,1 ἐν σκότῳ βλέπειν κωλυομένη: Cf Plot Enn I 8,13,1 sq 3 ποιητικὸν κακοῦ: Vide Plot Enn I 8,13,4 sq 4 πρῶτον κακόν: Cf Plot Enn I 8,3,39 5 ἡ ἀρετὴ συνεργὸν τί ἐστι πρὸς ἀγαθόν: Cf Plot Enn I 8,13,5 sq 5 sq πρῶτον ἀγαθόν: Cf Plot Enn I 7 passim 15 μήτε φύσει κακά: Cf DN 173,2 sq (οὐκ ἔστιν ... φύσει κακά)

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

53 ἦν: εἴη FaLcLeMaWc 2 εἰρημένων: om Ma(sed add man alt)Wc 5 οὐ τὸ: οὔτω Wc οὔτοι v post lin 6 inser in ἔλλειψις (DN 172, 19): τουτέστιν· οὐκ οὐσία 8 τις τὸ κακόν. ἀλλ' οὐδὲ ἐν τοῖς κατ' οὐσίαν οὔσι ὡς 9 συμπληρωτικὸν ταύτης ὁράται ὡσπερ δύναμις καὶ 10 ἐνέργεια τὸ κακόν. καὶ πρὸς τὴν τοιαύτην τῆς ἐννοίας 11 ἀπόδοσιν ὁ πᾶς περὶ τούτου σκοπὸς ὁράται τοῦ 12 πατρός MaxConf v inser in ἀλλ' ὡς ἔλλειψις (DN 172,19): 13 πῶς νοεῖται τὸ κακόν v 14-17 schol: om FaLcLeMaWc lem: ἀλλ' οὐδὲ ἐν ζήροις (DN 173,1) v

16 εἰσιν, ἀλλ' οὔτε αἱ σχέσεις αὐτῶν κακαὶ οἶον θυμός, 17 ἐπιθυμία, φαντασία προπετηής.

(in ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ ὅλῃ φύσει τὸ κακόν - DN 173,10)

22 Φύσις ἐστὶ 23 καθ' ἕξιν θεία τέχνη εἰς γένεσιν ἰούσα, ἧς θείας
 24 τέχνης τὰ ἀποτελέσματα φυτὰ τε καὶ ζῶα καὶ καρποὶ 25 καὶ τῶν
 στοιχείων εἰς ἄλληλα μεταβολαὶ καὶ 26 ὅλως καθ' ἑαυτὴν ἢ 5
 οὐσία τῶν φυομένων, ἀρχὴ 27 κινήσεως οὔσα καὶ στάσεως. ὥσπερ
 296 C οὖν ἐπὶ τῶν 28 κηροπλάστων καὶ τῶν τὰς πλαστικὰς μετιόντων 29
 τέχνας δεῖ εἶναι τι ἐν αὐτοῖς μένον, τουτέστι λόγον 30 καὶ νοῦν, οἱ διὰ
 χειρῶν ποιούσι τὰ ἑαυτῶν ἔργα, 31 οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς φύσεως τῶν
 ὄλων ἐστὶ τι ἐν αὐτοῖς 32 μένον, τουτέστιν ἡ δύναμις, οὐ διὰ χειρῶν 10
 ἐργαζομένη, 33 ἀλλὰ βούλησις καὶ διανόησις οὔσα θεοῦ, 34 προ-
 ἰούσα οἷα τέχνη εἰς γένεσιν τῶν φυομένων. οὐ 35 γὰρ δεῖται ἡ φύσις

17 φαντασία προπετηής: Vide DN 171,18; cf supra, in DN 292,34 22-297,7
 Cf Pach 801 C sq

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

post lin 17 inser in φύσει (DN 173,3): 18 ὅτι φυσικαὶ εἰσιν αἱ σχέσεις 19 τῶν ἀλό-
 γων, ὥσπερ λέοντι καὶ ἔρπετοῖς ὁ θυμός 20 καὶ κυνὶ τὸ ὑλακτικόν. ὅθεν ὡς φυ-
 σικαὶ οὔτε 21 κακαὶ MaxConf v 22-297,7 lem: incert Ma ἀλλ' οὐδὲ (DN 173,
 1) FaLcLe ἀλόγοις (DN 173,1) Wc ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ ὅλῃ (DN 173,10) v 23 ἰού-
 σα: προϊούσα v 24 τε: om Ma(sed add man alt)Wc 30 διὰ: δίχα FaLcLe
 (sed corr) 3 ἔστι-32 δύναμις: μένει ἐν αὐτῇ ἢ δύναμις FaLcLeMaWc χει-
 ρῶν: χειρῶν οἶον FaLcLeMaWc 34 οἷα: οἶον v 35 φύσις: ὕφεσις Le(sed
 corr)Ma(sed corr man alt)Wc

τινῶν μερόντων, ἐτέρων δὲ ὡς 36 κινουμένων. ἡ γὰρ ὕλη ἐστὶν ἡ εἰς γένεσιν κινουμένη. 37 τὸ δὲ κινεῖν αὐτὴν ὁ ἀκίνητος ἐστὶ λόγος ὁ ἐν 38 τῷ ὄλῳ, ὅς ἐστιν ἡ θεία τέχνη, ἣν ἔφημεν φύσιν, 39 εἶδος οὐσα, οὐ μὴν ἐξ ὕλης καὶ εἶδους. τί γὰρ αὐτὴ 40 ὕλης δεῖ, θερμῆς ἢ ψυχρᾶς; ἡ γὰρ δεδημιουργημένη 41 ὕλη τοῦτο φέρει ἐν ἑαυτῇ. οὐ γὰρ δεῖ πῦρ προσελθεῖν, 42 ἵνα πῦρ ἡ ὕλη γένηται, ἀλλὰ λόγον. ὁ καὶ σημεῖον 43 ἐστὶν οὐ μικρὸν τοῦ καὶ ἐν τοῖς ζῴοις καὶ ἐν τοῖς 44 φυτοῖς 296 D τοὺς λόγους εἶναι τοὺς ποιητικούς καὶ τὴν 45 φύσιν εἶναι λόγον τὸν μένοντα, λόγους δὲ τοὺς κατὰ 46 τὰς μορφὰς τῶν ὀρωμένων τῆς φύσεως εἶναι γεννήματα 47 ἥτοι τοῦ κατ' αὐτὴν ἀκινήτου καὶ μένοντος 48 λόγου. πῶς οὖν ἐν τῇ καθόλου φύσει τὸ κακὸν τῶν 49 ἐν τοῖς δημιουργήμασι λόγων φυσικῶν ὄντων καὶ ἐν 50 οὐδενὶ ἐναντιουμένων τῇ ὄλῃ φύσει ἐξ ἀγαθοῦ οὔση; 51 εἰ τοίνυν ἀποδέδεικται τὴν καθόλου φύσιν ἐκ τἀγαθοῦ 52 εἶναι, τοὺς δὲ καθ' ἕκαστον ἐν τοῖς δημιουργήμασι 53 λόγους μὴ ἐναντιοῦσθαι τῇ καθόλου φύσει, πρόδηλον 54 ὡς οὐδὲ ἐν φύσει τὸ κακόν. τοῦτο δὲ τῷ καλῷ ἐναντίον.

44 τοὺς λόγους - 48 λόγου: Cf DN 188,6-10

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

35 μερόντων: μέν ὄντων Ma(sed corr man alt)Wc 37 ὁ prim: om FaLcLe (sed add s lin)Ma(sed add man alt)Wc 39 οὐσα: οὐσία FaLcLeMaWc 40 δεδημιουργημένη: δημιουργουμένη FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 41 δεῖ πῦρ: πῦρ δεῖ FaLcLeMaWc 43 ἐν alt: om MaxConf v 44 ποιητικούς: ποιητικούς ἥτοι φυσικούς FaLcLeMaWc καί: κατὰ v 47 καί: om FaLcLe 50 ἀγαθοῦ: ἀπαθοῦ Ma(sed corr man alt)Wc 51 ἀποδέδεικται - 52 τοὺς δὲ: om Ma(sed add man alt)Wc 53 λόγους: λόγοις MaWc 54 τῇ: τὸ Ma(sed corr man alt)Wc

297 A **Ι** οὐκοῦν οὐκ ἔστι τὸ κακόν, οὐδὲ ἐν τῷ καθόλου. 2 τὰ δὲ ἐν τοῖς κατ' εἶδος τῆς δημιουργίας ἐναντία, 3 εἴτε ἐν κράσεσιν εἴτε ἐν ζύροις καὶ λοιποῖς, οὐχ 4 ἑαυτοῖς εἰσι παρὰ φύσιν, ἀλλὰ τοῖς ἄλλοις. ἐν οἷς 5 δὲ παρὰ φύσιν πλημμελῶς φέρονται, τοῦ κατὰ φύσιν 6 ἐστὶν ἀσθένεια. οὐ μὴν τοῦτο κακόν, κακία δὲ τάξεως 7 μᾶλλον 5 ἐστίν.

297,5 παρὰ φύσιν: Cf DN 173,8 sq 6 ἀσθένεια: Vide DN 173,6

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

297,1 τὸ: om FaLcLe 5 πλημμελῶς - 7 μᾶλλον ἐστίν: ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐν οἷς δὲ Fa 6 τοῦτο: αὐτὸ LcLeMaWc post lin 7 inser in τῆς καθόλου φύσεως (DN 173,11): 8 καθόλου φύσιν τὴν θεῖαν 9 φύσιν καλεῖ MaxConf pars 1 v inser in οἱ πάντες φυσικοὶ λόγοι παρὰ τῆς καθόλου φύσεως (DN 173,10): 10 πάντες, φησίν, οἱ τῆς φύσεως 11 λόγοι, ἡγουν αἰ αἰτίαι, καθ' ἃς γέγονασι καὶ 12 εἰσίν, παρὰ τῆς θείας φύσεως ὑπάρχουσιν, ἦν, ὡς εἴρηται, 13 καθόλου καλεῖ, ἐπειδὴ ἐξ αὐτῆς ἔφυ τὰ ὅλα. 14 ὅλην δὲ φύσιν πάντα τὰ ὑπὸ θεοῦ κτισθέντα 15 ἐκάλεσεν. οὐδὲν οὖν ἐστίν, φησίν, ἐν τοῖς οὖσιν, ὅπερ ὅλον 16 ὅλοις ἀντίκειται· τὸ γὰρ τι τῶν ὄντων παρὰ τὴν 17 αὐτοῦ φύσιν ἑτέρω ἐστὶ φύσις· τοῦτο δὲ ἀγαθόν. 18 πάσῃ οὖν φύσει τὸ μὴ μένειν ἐφ' οἷς γέγονεν κακόν. 19 τοῦτο γὰρ ἔφη στέρησιν τῶν τῆς φύσεως τὸ μὴ ἐκτελεῖν 20 καθ' ὅποιανοῦν αἰτίαν τὰ ἐφ' οἷς παρήχθη πρὸς 21 γένεσιν MaxConf v

(in *αἰσχος* - DN 173,17)

22 Ὡσπερ τὸ 23 κάλλος συμμετρία ἐστὶ μελῶν καὶ μερῶν μετ' 297 B
24 εὐχροίας, οὕτως αἰσχος ἀσυμμετρία ἐστὶ τῶν αὐτῶν.

(in τὸ σῶμα alt - DN 173,20)

26 Ἐπειδὴ τινες τῶν φιλοσόφων 27 φασὶν ἐκ τοῦ ἀλόγου τῆς ψυ-
χῆς μέρους, ὕλη 28 καὶ σῶματι μεμιγμένον, ῥεπούσης ἐπ' αὐτὸ
5 τῆς 29 ψυχῆς, τὰ κακὰ πράττειν, ὡς ἀνωτέρω διήλθον, παγκά- 297 C
λως 30 ὁ θεῖος Διονύσιος λύει τὸ ἐπαπόρημα ἐκ τῶν 31 ἄλλων ἀ-
σωμάτων καὶ ἀμιγῶν σώματος πάντη, οἷ 32 καὶ δίχα σώματος
ἐλλείπει τοῦ ἀγαθοῦ πλημμελοῦσιν.

22-24 Cf Pach 804 A 23 μελῶν καὶ μερῶν: Vide Pl Lg 795 e 4 26 ἐπει-
δὴ - 27 φασὶν: Cf Plot Enn I 8,14 passim 29 ὡς ἀνωτέρω διήλθον: Cf supra,
in DN 276,15-19

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

22-24 schol: om Ma lem: ἀλλ' (DN 173,10) Fa ἀλλ' (DN 173,17) LcLe σώ-
μασι (DN 173,17) Wc ἀλλ' οὐδὲ ἐν σώματι (DN 173,17) v 23 μελῶν καὶ
μερῶν: μερῶν καὶ μελῶν FaLcLeWc 24 ἀσυμμετρία: ἀσυμμετρίας Fa ἀ-
σύμμετρον Wc 26-32 lem: incert FaMa ὅτι (DN 173,20) LcLe πῶς (DN
174,17) Wc αἴτιον τῆ ψυχῆ (DN 173,20) v 28 μεμιγμένον: μεμιγμένα
Ma(sed corr man alt)Wc αὐτό: αὐτῷ Le αὐτὰ Wc 29 διήλθον: διήλθεν v
31 ἄλλων: ἄλλω Ma(sed corr man alt)Wc οἷ: ὁ Ma(sed corr man alt)Wc
post lin 32 inser in παρφυρίστασθαι κακίαν (DN 174,1): 34 ὅτι δυνατὸν καὶ
ἄνευ 35 σώματος παρφυρίστασθαι κακίαν, ὡς ἐν τοῖς δαίμοσιν MaxConf pars
1 v inser in καὶ σώμασι κακόν (DN 174,2): 37 τί ἐστὶ κακόν v

(in εἰ μὲν γὰρ οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἔστιν - DN 174,8)

39 Εὐλόγον ἐπιδρομάδην ἐκθέσθαι τὰς δόξας τῶν 40 λεγόντων
 τὴν ὕλην μὴ ὄν, καὶ πῶς καλοῦσιν αὐτὴν μὴ 41 ὄν, ἵνα καὶ οἱ συλ-
 λογισμοὶ τοῦ θείου Διονυσίου νοηθῶσιν. 42 καλοῦσιν οὖν τὴν ὕλην
 μὴ ὄν ἐκ τοιούτων· 43 φασὶ γάρ, ὅτι τὸ ὄν, ὃ ἔστιν ἐν τοῖς νοητοῖς
 297 D διακόσμοις, 44 ἐκ τοῦ πρώτου τοῦ ὑπὲρ τὸ ὄν ὄντος ἐγένετο. 45 ἐπι- 5
 εἰ οὖν ἐκεῖνος ὑπὲρ τὸ ὄν ἐστίν, τὸ ἐξ αὐτοῦ 46 ἐκλήθη ἕτερον ὄν
 τοῦ ὄντος καθ' ὑπόβασιν. τὸ γὰρ 47 ὄν, ὃ λέγουσιν, τὴν τῶν νοη-
 τῶν ὕλην ὀνομάζουσιν, λόγῳ 48 μόνῳ θεωρητὴν, ἣν καὶ αὐτὴν
 εἶδος καὶ ζωὴν φασιν, 49 οἰοῦντι τὸ ὑποκείμενον ταῖς νοηταῖς
 οὐσίαις, τὴν δὲ 50 ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὕλην, ὡς ἐνδεᾶ πάντων τῶν 10
 ἐν 51 τοῖς νοητοῖς. οὔτε γὰρ εἶδος οὔτε ζωὴ αὐτή. ἐγένετο 52 δὲ
 αὕτη, ὡς φασιν, ὑπὸ τοῦ ὄντος. 53 ὥστε 54 ἕτερον αὐτὴν οἶσαν τοῦ

---

39 τὰς δόξας τῶν λεγόντων: Cf Plot Enn I 8,5,9-12; II 4 (περὶ τῶν δύο ὕλων)
 passim 46 καθ' ὑπόβασιν: Cf Plot Enn I 8,7,19 (ὑποβάσει) 48 εἶδος: Cf
 DN 174,5

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

39-300,28 lem: incert FaWc ἀλλ' (DN 174,4) LcLe εἰ μὲν (DN 174,8) Ma ἢ
 μηδὲ τὸ πάσχειν δύνασθαι καθ' ἑαυτὴν (DN 174,7) v 41 νοηθῶσιν: διαλυ-
 θῶσι Ma(sed corr man alt)Wc 42 τοιούτων: τοῦ τοιούτου v 43 ὄ: om Fa
 LcLeMa(sed add man alt)Wc 44 ὑπὲρ: ὑπὸ v 45 αὐτοῦ: αὐτοῦ ὄν v 47
 τῶν: om Ma(sed add man alt)Wc 50 ἐν prim: ὄν Ma(sed corr man alt)Wc
 ἐνδεᾶ: ἐνδεῆ v 52 αὕτη, ὡς φασιν: ὡς φασιν, αὕτη FaLcLeMaWc Max
 Conf ὄντος: ὄντος, ὃν ἔφησαν γενέσθαι ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ ὑπερόντος
 Ma(e corr man alt) MaxConf v

ὄντος οὐ λέγουσιν αὐτὴν εἶναι I ὄν, ἀλλὰ μὴ ὄν. φασὶ γὰρ χρῆναι 300 A
 τὴν ὑπόβασιν 2 καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων ἰέναι. καὶ διὰ τοῦτο ἕτερόν
 3 φασὶ τὴν ὕλην τοῦ ὄντος καὶ τοῦ καλοῦ, ὡς μὴδὲ 4 καλὸν εἶναι.
 οὐδὲν οὖν φασὶν αὐτὴν ἐνεργεῖα εἶναι, 5 ἀλλὰ πάντων ἐστερηῆσθαι
 5 τῶν ἐπ' αὐτῆς συμβαινόντων, 6 οἷον εἶδους καὶ ποιότητος. οὔτε
 γὰρ 7 μορφοὶ ἑαυτὴν εἰς εἶδος, οἷον οὐρανοῦ, γῆς, ἀέρος, ὕδατος, 8
 ζῳῶν, ἀστέρων, οὔτε ποιεῖ, ἀλλ' ἐξ ἑτέρου κοσμεῖται 9 εἰς ταῦτα.
 ὡς οὖν οὐδὲν οὐσα τῶν ὄντων ἐπ' 10 αὐτῆ εἶδους φασὶ καὶ ποιότη-
 10 τος, μόνον δὲ δυνάμει 11 οὐσα ταῦτα, τουτέστιν εἰς εἶδος καὶ ποιό-
 τητα ἐνεχθῆναι 12 δυναμένη, οὐ μὴν ἐνεργεῖα τι οὐσα τούτων, 13
 εἰκότως μὴ ὄν ἐστιν, καθ' ἑαυτὴν ἐνεργεῖα μὴ οὐσα. 14 διὸ καὶ ὡς
 ἀνείδεος καὶ ὡς ἄποιος καὶ μὴ ὄν καὶ 15 ὡς πάντων ἐνδεῆς ἐκλήθη
 κακὸν παρ' αὐτῶν. ταῦτα 16 οὖν λύων ὁ θεῖος Διονύσιος φησιν· πῶς 300 B

300,2 τῶν ἐσχάτων: Cf Plot Enn I 8,7,19 5 sq ἐστερηῆσθαι ... εἶδους καὶ
 ποιότητος: Cf DN 174,6 (ἄποιός ἐστι καὶ ἀνείδεος) 15 ἐκλήθη κακὸν παρ'
 αὐτῶν: Cf Plot Enn I 8,7,19 sq

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

300,4 καλὸν: καλῶν Ma(sed corr man alt)Wc οὐδὲν - εἶναι alt: om Ma(sed
 add man alt)Wc 5 αὐτῆς: αὐτῆ LcMa(sed corr man alt)Wc 7 μορφοὶ
 ἑαυτῆς: ἑαυτὴν μορφοῖς Lc ἑαυτὴν μορφοῖ MaxConf v 8 ποιεῖ: ποιοῖ LcLe
 MaWc MaxConf v 9 οὖν: om MaxConf ἐπ' αὐτῆ: om FaLcLeMa(sed add
 man alt)Wc 12 οὐ μὴν ἐνεργεῖα τι οὐσα τούτων: om FaLcLeMaWc 13
 ὄν: ὄν Ma(sed corr man alt)Wc 14 ὡς prim et alt: om FaLcLeMa(sed add
 man alt)Wc μὴ ὄν: μὴ ὄν v 15 παρ' αὐτῶν: om FaLcLeMaWc

ποιήσει κὰν κακὸν 17 ἢ ὕλη, ἢ παντελῶς μὴ οὖσα τῇ ἐνεργείᾳ, τὸ γὰρ 18 ποιεῖν ἐνεργείας ἐστίν, ἀλλὰ μὴδὲ πάσχειν τι δυναμένη, 19 καθ' ἑαυτὴν μόνον οὖσα; 21 εἰ δὲ μὴ ὄν αὐτὴν λέγεται, ὡς 22 παντελῶς οὐδὲν οὖσαν, οὔτε κακὸν ἐστίν οὔτε ἀγαθόν. 23 εἰ δὲ ἐστίν ὄν ἢ ἐκ θεοῦ ἐστίν ἢ ἐξ ἑαυτῆς 24 ἢ ἐξ ἐτέρας ἀρχῆς καὶ 5 αὐτῆ καὶ ὁ θεός. εἰ δὲ ἀναγκαῖον 25 ἢ ὕλη ὡς συμπληρωτικὸν κόσμου, πῶς κακὸν 26 ἢ ὕλη; ὅρος γὰρ ἀναγκαῖου, αἰθιον, ἀληθές, ὡς 27 ὠφέλιμον, οἷα ἐστίν ἢ ἀρετὴ ὠφελούσα. ἄλλο οὖν 28 τὸ κακὸν καὶ ἄλλο τὸ ἀναγκαῖον.

(in πῶς ἢ ὕλη κακὸν - DN 174,15)

300 C 29 Ἀνατρέπων τὰς δόξας 30 τῶν λεγόντων κακὸν εἶναι τὴν ὕλην 10

18 μὴδὲ πάσχειν τι δυναμένη: Cf DN 174,7 22 Cf DN 174,8 sq 23 εἰ - 24 θεός: Cf DN 174,9-13 24 εἰ - 26 ὕλη: Cf DN 174,14 sq 27 ἄλλο - 28 ἀναγκαῖον: Cf DN 174,15 29-51 Cf Pach 804 D

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

16 κὰν: om Ma(e corr man alt) MaxConf v 17 ἢ prim: om LcMa(sed add man alt)Wc ὕλη: ὕλη καὶ Ma(sed corr man alt)Wc 18 ἐστίν: om FaLcLe Ma(sed add man alt)Wc 21 εἰ: ἐξ ἐτέρου γὰρ καθ' ἡμᾶς κοσμεῖται εἰς εἶδος καὶ ποιότητα· οὐ πάσχει οὖν καθ' ἑαυτὴν οὖσα. εἰ Ma(e corr man alt) v(lin 19-21) λέγεται: λέγετε v 22 οὐδὲν: αὐτὴν Fa μὴδὲν MaWc ἐστίν: ἔσται v 23 ὄν: τι ὄν Ma(e corr man alt) MaxConf v 25 συμπληρωτικόν: συμπληρωτικὴ FaLcLeMaWc 28 ἀναγκαῖον: ἀγαθόν Wc 29-51 lem: πῶς (DN 174,17) FaLcLeMaWc τὸ γὰρ κακὸν, ἢ κακὸν (DN 174,18) v

φησίν· πῶς 31 ἐξ ὕλης γεννᾶται καὶ τρέφεται ἢ ἔκφυσις τῶν ἐπὶ
 32 γῆς, φυτὰ καὶ ζῷα; καὶ ταῦτα γὰρ ἐξ ὕλης καὶ 33 εἶδους εἰσίν.
 τὸ οὖν αὐτοκακὸν πῶς γεννᾶ καὶ τρέφει 34 καὶ οὐκ εὐθὺ φθείρει
 καὶ φθείρεται; αὕτη γὰρ ἔξις 35 τοῦ κακοῦ. ἀλλ' οὔτε, ὡς ἔφημεν
 5 ἄνω λέγειν τινάς, 36 ἐφέλκεται εἰς κακίαν τὰς ψυχὰς ἢ ὕλη διὰ
 τοῦ ἀλόγου 37 μέρους τῆς ψυχῆς διὰ τοῦ σώματος μιγνυμένη τῷ
 38 ἀλόγῳ τῆς ψυχῆς. πολλοὶ γὰρ ἐκράτησαν τοῦ τοιοῦτου 39 μέ-
 ρους, ὡς οἱ ἅγιοι τοῦ θεοῦ. ἐπειδὴ δὲ ἔνιοι 40 τῶν Ἑλλήνων φασίν,
 10 διὰ τοῦτο τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ 41 ἄστρα μὴ φθίρεσθαι διὰ τὸ ἐκ
 τοῦ καθαρωτέρου 42 τῆς ὕλης γενέσθαι, τὰ δὲ προσεχῆ τοῖς φθαρ-
 τοῖς 43 σώμασιν ἐκ τῆς ὑποστάθμης καὶ παχυτέρας ὕλης 44 λέ- 300 D
 γουσι γενέσθαι, ἀναγκαίως καθ' ὑπόβασιν τῶν 45 κτισθέντων
 ἐσχάτην οὔσαν ἀποβῆναι τοιαύτην. διὸ 46 καὶ φθείρονται τὰ κα-
 τώτερα καὶ ἀστατοῦσιν μὴ 47 δυνάμενα ἰδρῦσθαι καὶ βεβαίως ἔχειν
 15 ἐφ' ἑαυτοῖς, 48 ὡς ὁ οὐρανὸς καὶ τὰ ἄστρα. εἰ οὖν ἀναγκαίως 49 οὕτω

---

31 γεννᾶται καὶ τρέφεται: Cf DN 174,18   33 γεννᾶ καὶ τρέφει: Vide DN
 174,18   35 ὡς ἔφημεν ἄνω: Cf supra, in DN 276,15-19; 297,26-29   λέγειν
 τινάς: Cf Plot Enn 1,8,14 passim   44 καθ' ὑπόβασιν - 45 οὔσαν: Cf Plot Enn
 I 8,7,19

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

30 πῶς: πῶς οὖν FaLc MaxConf v   31 ἐπὶ: ἀπὸ LcLe (e corr)MaWc Max
 Conf v   32 sq ὕλης καὶ εἶδους: εἶδους καὶ ὕλης v   37 μιγνυμένη: μεμιγ-
 μένη v

γένουεν, πῶς ἡ ὕλη τὸ κακὸν ἔχουσα καθ' ἡμᾶς 50 ἐν ἑαυτῇ τὸ ἀναγκαῖον; οὐκ οὖν οὐδαμῶς ἡ ὕλη 51 κακόν.

(in ἡ γὰρ παντελής στέρησις - DN 175,6)

301 A I Ἡ στέρησις 2 οὐκ ἔστιν ὑπόστασις τις, ἀλλὰ περὶ τὸ ἐστερημέ-
νον 3 τοῦ παρεῖναι πεφυκότος καὶ ἐπιβάλλοντος εἶδους 4 γίνεται,
ὡς καὶ ἐνταῦθα. μερικῶς γὰρ τῆς στερήσεως 5 οὔσης ἐν τῇ ὕλη 5
τοῦ εἶδους, ἔσται τε τοῦ ἀγαθοῦ 6 τι ἐν αὐτῇ, καθ' ὃ καὶ εἶδους καὶ
κόσμου ἐρᾷ καὶ δέχεται 7 ταῦτα ὡς ἀγαθὰ. τὸ δὲ αὐτοκακὸν οὔτε
ἀγαθοῦ 8 μετουσίαν ἐνδέχεται, διὸ οὔτε ἔστιν. ἡ γὰρ παντελής 9
στέρησις καὶ αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον σῶμα φθείρει, ὡς 10 μηδὲ νό-
σον ἔτι ὑπομείναι. ὅθεν καὶ ἀδύναμον αὐτὴν 11 εἶπεν. ἡ δὲ μερικὴ 10
ὡς ἔχουσά τι τοῦ ἀγαθοῦ 12 δύναμιν λέγεται ἔχειν.

49 καθ' ἡμᾶς: Cf Plot Enn I 8,7 passim 1-12 Cf Pach 805 C 10 ἀδύνα-
μον: Cf DN 175,6

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

49 τὸ: om MaxConf v ἡμᾶς: ἡμᾶς v 50 οὐκ: καὶ οὐκ Ma(sed eras)Wc
1-12 lem: incert FaMa ἀλλ' οὐδὲ (DN 175,5) LcLeWc ἡ στέρησις κατὰ δύνα-
μιν (DN 175,5) v 2 τις: om FaLcLeMaWc 5 τε: τὸ FaLe om MaxConf v
6 τι: om FaLe 8 ἐνδέχεται: δέχεται Ma(e corr man alt) MaxConf v 9
ὑποκείμενον: ὑπερκείμενον FaLe(sed corr man alt) 10 ὑπομείναι: ὑπεῖναι Fa
LcLeMa(sed corr man alt)Wc post lin 12 inser in συνελόντι δὲ φάναι (DN 175,
10): 13 ὅρος σύντομος 14 τοῦ κακοῦ, ὅτι οὐ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατὰ μερικὴν
15 ἔλλειψιν τοῦ ἀγαθοῦ ἔστιν MaxConf v

(in οἶδεν ὁ θεὸς τὸ κακόν - DN 175,11)

20 Καὶ τὰ λεγόμενα κακὰ 21 οἶδεν ὁ θεὸς ἔσθ' ὅτε ὡς ἀγαθά. κα- 301 B
 κὰ δὲ νῦν φησιν 22 οἶον πολέμους, νόσους παιδευτικάς, θανάτους
 καὶ τὰ 23 τοιαῦτα. νομίζονται γὰρ ἡμῖν κακά, εἰσὶ δὲ δυνάμεις 24
 ἀγαθοποιῶν αἰτίας. καὶ γὰρ διὰ τῶν εἰρημένων μετάνοια 25 καὶ
 5 ἐπίγνωσις θεοῦ καὶ εὐσεβείας τοῖς πλείοσιν 26 ἐγένετο. καὶ ἐν τοῖς
 προφήταις ἡ κακία 27 παιδεία λέγεται.

20-27 Cf Pach 808 A sq 27 παιδεία: Vide Jes 26,16

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 20 inser in τῆς ὅλης αἰτίας (DN 175,10): 16 ὅλην αἰτίαν τὴν τῶν 17
 ὄλων φησίν. τὸ δὲ μερικὸν εἴρηκεν, ἵνα τὸ καθόλου 18 ἀνέλῃ. παντελῆς δὲ
 ἔλλειψις τὸ μὴ εἶναι συνίστησιν MaxConf v 20-27 lem: incert Ma οἶδεν
 (DN 175,11) FaLcLe τὸ κακόν (DN 175,11) Wc 21 ἔσθ' ὅτε: om FaLcLeMa
 Wc ἀγαθά: τὰ ἀγαθά FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 26 ἐγένετο: ἐγένε-
 νετο πρόφασις MaxConf v 26 sq ἡ κακία παιδεία: παιδεία κακία Fa παι-
 δεία ἡ κακία LcLeMaWc 27 λέγεται: λέγεται. ἀνάγνωθι τὸ κβ' κεφά-
 λαιον Ma(e corr man alt) MaxConf v post lin 27 inser in αἱ αἰτίαι τῶν κα-
 κῶν (DN 175,12): 28 αἰτία τοῦ ἐν τῷ 29 ἀσελγαίνειν κακοῦ ἢ ἐπιθυμία παρὰ
 λόγον κινηθεῖσα. ἀλλ' 30 αὐτὴ ἢ ἐπιθυμία δύναμις ἀγαθοποιῶν λογικοῖς μὲν
 31 πρὸς τὸ δι' αὐτῆς πρὸς τὸ ὄντως ἀνατείνεσθαι ἀγαθόν, 32 ἀλόγοις δὲ
 πρὸς ὄρεξιν τῶν ἐπιτηδεῶν τῆς οἰκείας 33 διαμονῆς MaxConf v inser in εἰ
 τὸ κακὸν αἰδῖον καὶ ... δρᾶ (DN 175,13): 34 ταῦτα Μανιχαίων 35 ἔλεγχος
 καὶ τῆς δόξης αὐτῶν ἀνατροπή. εἰ γὰρ 36 καὶ μήπω ἢ αἵρεσις, ἀλλὰ προ-
 φυλακτικῶς ἐνεπνεύσθη 37 τὰ τὴν πλάνην αὐτῶν ἀνατρέποντα. ἴσως δὲ
 καὶ πρὸς 38 τινὰς τῶν ἔξωθεν δόξας τὰ τοιαῦτα MaxConf v

(in *ὠρισμένης* - DN 175,16)

- 301 C 40 Ἐπεται τῷ κατὰ φύσιν τὸ 41 ὠρισμένον, ὅρος γὰρ ἐστὶ καὶ ὁ
 ἐρμηνευτικὸς λόγος 42 τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων καὶ τὸ τί ἦν
 301 D εἶναι δηλῶν 43 τοῦ τί ἦν εἶναι τῷ τί ἐστὶν ἴσα δυναμένου. πᾶν οὖν
 44 τὸ κατὰ φύσιν ἐξ αἰτίας ὠρισμένης ἐστίν, δι' ἣν αἰτίαν 45 γίνε-
 ται τὸ γινόμενον. εἰ οὖν τὸ κακὸν ἀναίτιόν ἐστίν, 46 οὐ γὰρ διὰ τι 5
 γέγονεν, εἰκότως καὶ ἐν ἀοριστίᾳ, οὐ 47 γὰρ ἐστὶν αὐτοῦ λόγος τὸ
 τί ἦν εἶναι ἐρμηνεύων, ἐξ 48 ἀνάγκης οὐδὲ κατὰ φύσιν. εἰ δὲ παρὰ
 φύσιν, οὐχ 49 ἔξει ἐν τῇ φύσει λόγον ὡς οὔτε ἐν τῇ τέχνῃ ἢ 50
 ἀτεχνία.

---

40 τῷ κατὰ φύσιν: Cf DN 175,16 44 τὸ κατὰ φύσιν ἐξ αἰτίας ὠρισμένης:
 Vide DN 175,16 45 γίνεταὶ τὸ γινόμενον: Vide supra, in DN 260,29 τὸ
 κακὸν ἀναίτιόν: Vide DN 175,16 46 ἐν ἀοριστία: Cf DN 175,17 48 οὐδὲ
 κατὰ φύσιν: Cf DN 175,17 παρὰ φύσιν: Vide DN 175,17 49 sq ἐν τῇ
 τέχνῃ ἢ ἀτεχνία: Cf DN 175,17 sq

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 40 inser in τὸ κατὰ φύσιν ... γεννᾶται (DN 175,16): 39 τουτέστιν· οὐκ
 ἄτακτοι 40 τῶν φύσεων οἱ λόγοι MaxConf v(cum 301,40-50 coniunx v) 40-
 50 schol: om Fa cum Maximi Confessoris schol 301,39-40 coniunx Ma(e corr
 man alt) MaxConf v lem: incert Ma πᾶν (DN 175,16) LcLeWc πᾶν τὸ κατὰ
 φύσιν (DN 175,16) v 40 ἔπεται: ἔπεται δὲ MaxConf v 43 δυναμένου:
 δυναμουμένου LcLeMa(sed corr man alt)Wc 44 τὸ: om LcLeMaWc ἐστίν:
 coll ante 44 ὠρισμένης LcLeMaWc 45 γινόμενον: γενόμενον v 48 δὲ:
 οὖν MaxConf v 49 λόγον: λόγος v 49 sq ἢ ἀτεχνία: coll ante 49 ἐν τῇ
 τέχνῃ LcLeMa(om ἢ, sed add man alt)Wc(om ἢ)

(in ἡ ψυχῇ - DN 175,18)

51 Εἰ μὴ κατὰ στέρησιν μερικὴν I τοῦ ἀγαθοῦ κακύνεται ψυχῇ, ἕξω- 304 A
 θεν τῆς οὐσίας αὐτῆς 2 ἀλλοτρίου τινὸς ἐπισυμβαίνοντος, ἔσται τῆς
 3 οὐσίας αὐτῆς ἢ στέρησις τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ ἔσται οὐσιῶδες 4 αὐτῇ τὸ
 κακόν. καὶ πῶς ἔσται ψυχῇ; 5 οὐ γὰρ ἔξει ζωὴν· ἀγαθὸν δὲ ἡ ζωὴ. ἡ
 5 6 δὲ ψυχῇ μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, τουτέστι ζωῆς. οὐσιῶδες 7 οὖν ἔξει τὸ
 ἀγαθὸν καὶ οὐ τὸ κακόν. διὸ καὶ 8 ἀγαθοειδῆς λέγεται. ἀσθενεία δὲ
 τῇ περι τὸ τὰ οἰκεία 9 κατὰ φύσιν ἐνεργεῖν κακύνεται, ὡς ἀσθενῆς καὶ
 εὐκίνητος 10 οὐσα περι τὰ πάθη. ἀσθένεια δὲ ψυχῆς οὐχ 11 ὡς ἐπὶ σω-
 μάτων παχύτης ἢ ἰσχυρότης εἰς τὴν οὐσίαν 12 αὐτῆς, ἀλλ' ἡ ἐπὶ τὰ
 10 ὑλικά καὶ πρόσκαιρα ἔνδοσις. 13 ὅθεν καὶ πλημμελῶς λοιπὸν κινεῖται.

10 ἀσθένεια - 12 αὐτῆς: Cf Plot Enn I 8,14,11.15 sq

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

51-304,13 lem: ἀρα (DN 175,18) FaLcLe εἰ (DN 175,13) Ma ἡ (DN 176,2) Wc
 εἰ μὲν φύσει (DN 176,3) v 304,2 ἀλλοτρίου: ἀλλ' ἀλλοτρίου v 4 ψυχῇ:
 ψυχῇ; οὔτε γὰρ ἔσται ζῶσα Ma(e corr man alt) MaxConf v 5 ἡ prim: om v
 ἡ alt: εἰ MaxConf v 6 ψυχῇ: ψυχῇ ἐστὶν MaxConf v 8 λέγεται: λέγον-
 ται FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc τὸ: om v 10 περι: πρὸς MaxConf v
 12 ἡ: om Ma(e corr man alt) MaxConf v 13 κινεῖται: 13 ἔκγονα δὲ ταύτης
 14 ἐνταῦθα τὰ ποιήματα λέγει. σημείωσαι δέ, ὅτι ἡ 15 ἐνέργεια τῆς ψυχῆς
 οὐκ ἔχει τὸ ἀμετάβλητον ὡς συμβαίνουσα 16 καὶ ἀποσυμβαίνουσα v post
 lin 13 inser in ἔκγονα (DN 176,5): 13 ἔκγονα δὲ ταύτης 14 ἐνταῦθα τὰ ποιή-
 ματα λέγει MaxConf inser in ἐνεργείαις (DN 176,6): 14 σημείωσαι, ὅτι ἡ
 15 ἐνέργεια τῆς ψυχῆς οὐκ ἔχει τὸ ἀμετάβλητον ὡς συμβαίνουσα 16 καὶ
 ἀποσυμβαίνουσα MaxConf

(in ἐναντίον - DN 176,9)

- 304 B 24 Τῷ ἐνὶ 25 ἐναντία τὰ πολλά. οὐκοῦν τῷ ἐνὶ καὶ ἀγαθῷ αἰτίῳ
 26 αἴτια πολλά τῷ κακῷ. καὶ εἰ τῶν 27 κατὰ φύσιν, ὡς καὶ ἄνω
 ἔφην, λόγοι καὶ δυνάμεις εἰσὶ 28 τὰ ποιητικά, τῶν παρὰ φύσιν τὰ
 304 C καὶ ἀδυναμίας 30 συμβαίνουσαι, δι' ὧν καὶ παρυφίσταται τὸ κα- 5
 κόν, 31 ποιεῖ δὲ τὰ κακὰ ἔσθ' ὅτε καὶ μίξις τῶν ἀνομοίων 32 ἀ-
 σύμμετρος, ὅταν ἢ τὸ θερμὸν ἢ τὸ ψυχρὸν ἢ τὸ ξηρὸν 33 ἢ τὸ ὑγρὸν

27 ὡς καὶ ἄνω ἔφην: Cf supra, in DN 296,22-297,7 λόγοι καὶ δυνάμεις: Vi-
 de DN 176,10 sq 29 ἐξ ἀσθενείας καὶ ἀδυναμίας: Cf DN 176,11 30 παρ-
 υφίσταται: Cf DN 177,1 31 sq μίξις τῶν ἀνομοίων ἀσύμμετρος: Vide DN
 176,11

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 24 inser in εἰ δὲ ταῖς ἐνεργείαις (DN 176,6): 17 ἵνα ἢ ὁ νοῦς ἐν συντό-
 μῳ 18 οὕτως· ὅτι ἡ φύσις τῆς ψυχῆς ἀγαθή, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ 19 ἀγαθοῦ παρή-
 χθη, καὶ αἱ ἐνέργειαι αὐτῆς ἀγαθαί· ὁρῶμεν 20 γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας
 ἐνεργοῦντας τὰ οἰκεία· 21 ἐκ παρατροπῆς δὲ καὶ ἐλλείψεως τοῦ ἀγαθοῦ
 παρεισθύνει 22 τὸ κακόν. οὐκοῦν οὐκ ἐν φύσει, οὐδὲ ἐνούσιον 23 τὸ κακόν
 MaxConf pars 1 v 24-42 lem: τῶν ἀγαθῶν (DN 176,9) FaLeMa τῶν (DN
 176,9) LcWc εἰ τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν (DN 176,9) v 25 τῷ: εἰ τῷ v 26
 αἴτια: ἐναντίον τὰ πολλά, αἴτια v 27 ὡς καὶ: ὡς v 28 φύσιν: φύσιν δὲ
 FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc τὰ alt: om Ma(e corr man alt) MaxConf v
 29 τῶν φυσικῶν: τῶν κατὰ φύσιν MaxConf v 30 συμβαίνουσαι: συμβαί-
 νουσι Le(e corr)Ma(sed corr s lin) 31 τὰ: om MaxConf v 32 ἢ τὸ ξηρὸν:
 om FaLcLeMaWc

πλέον τῶν ἄλλων κρατήση, ὅθεν καὶ 34 νόσοι πολλακίς. πῶς δὲ
 συσταίη κακόν, τῶν γενομένων 35 ἀπάντων, ὡς ἐποιήθησαν, με-
 νόντων; ταῦτα μὲν γὰρ 36 ἐκ κινήσεως βουλήματι θεοῦ παρήχθη
 καὶ ἀκίνητα 37 ἐν τοῖς ἰδίοις ὅροις μένει ἐστῶτα καὶ πεπερασμένα
 5 38 ἐν τῷ θεῷ. τὸ δὲ τούτων ἐναντίον, τὸ αὐτοκακόν, 39 ἄστατον
 καὶ πέρασ οὐκ ἔχον οὔτε ὠρισμένον, ὧν οὐδὲν 40 ἐν τῇ δημιουργίᾳ
 ὀρώμεν. πῶς οὖν ἐνυπόστατον τὸ 41 κακόν;

---

36 ἀκίνητα: Vide DN 176,12 39 πέρασ οὐκ ἔχον οὔτε ὠρισμένον: Cf DN
 176,12 40 πῶς - 41 κακόν: Cf DN 176,16 sq (οὔτε ὑπόστασιν ἔχει τὸ
 κακόν)

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

34 γενομένων: γεναμένων LcWc 36 βουλήματι: βουλήματος FaLcLeMa
 (sed corr man alt)Wc παρήχθη: καὶ παρήχθη FaLcLeMaWc post lin 41
 inser in λόγοι (DN 176,10): 42 τουτέστιν· οὐ κατὰ λόγον 43 ἀναγκαῖον τῇ
 φύσει ἢ τινὰ οὐσιώδη ιδιότητα 44 ταῦτα λογίζεσθαι χρῆ. μίξιν δὲ τῶν ἀν-
 ομοίων οἶμαι 45 νοῆσαι τὴν τῶν φυσικῶν δυνάμεων ἐπὶ τὰ μὴ προσήκοντα
 46 κίνησιν, ὅπερ ἢ ἀσυμμετρία ποιεῖ, μὴ λόγῳ κρατουμένων 47 τῶν κινή-
 σεων εἴσω μένει τῶν ὅρων, ἐφ' 48 οἷς καὶ γεγονάσιν MaxConf v inser in
 πάντων καὶ τῶν κακῶν ἀρχὴ καὶ τέλος ἔσται τὸ ἀγαθόν (DN 176,13 sq): 49
 ὅτι πάντων καὶ τῶν 50 κακῶν ἀρχὴ καὶ τέλος ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, ἐπειδὴ καὶ
 51 κακὸν ποιούντες ἀγαθὸν ποιεῖν νομίζομεν MaxConf v inser in ὑπό-
 στασιν (DN 177,1): 51 ὅτι 52 ὑπόστασιν οὐκ ἔχει τὸ κακόν, ἀλλὰ παρυπό-
 στασιν I τοῦ ἀγαθοῦ ἔνεκα καὶ οὐχ ἑαυτοῦ γινόμενον MaxConf v inser in
 τοῦ ἀγαθοῦ (DN 177,1): I τοῦτο 2 δὲ καὶ ἀνωτέρω εἰρήκαμεν, ὅτι οὐ πρὸς τὸ
 κακόν 3 ὀρώντες τοῦτο πράττομεν, ἀλλὰ δοκούντες ἀγαθὸν 4 ποιεῖν, εἰ καὶ
 ἢ ἔκβασις τοῦναντίον δείκνυσιν MaxConf v

(in στέρησις - DN 177,10)

- 305 A 15 Θαυμασίως ἔδειξεν ἀνυπόστατον 16 τὸ κακόν, στέρησιν αὐτὸ
 305 B δείξας τῶν ἐν τάξει καὶ 17 φύσει. ἢ δὲ στέρησις οὐκ αὐτοῦπόστα-
 σις, ὡς προέφημεν, 18 ἀλλὰ τὸ πεφυκὸς καὶ ἐπιβάλλον παρεῖναι
 μὴ 19 παρόν. ὅθεν καὶ ἀμαρτίαν, τουτέστιν ἀτευξίαν καὶ 20 ἀπό-
 πτωσίν τινα τοῦ προσήκοντος, αὐτὸ τὸ τῆς στερήσεως 21 καλεῖ 5
 καὶ ἄσκοπον, ἀντὶ τοῦ παρὰ τὸν σκοπὸν 22 βάλλον, ἐκ μεταφορᾶς
 τῶν τοξευόντων. ὡσπερ 23 γὰρ ἐκεῖνοι ἐπιτυγχάνοντες τοῦ σκοποῦ,
 τουτέστι 24 τοῦ σημείου, ἐφ' ὃ τοξεύουσιν, ὃ δὴ καὶ σκοπὸς λέγεται,
 25 καλῶς προΐασιν, οὕτως οἱ ἔξω τοῦ σκοποῦ τοξεύοντες 26 ἀμαρ-
 τάνουσι τοῦ προσήκοντος. 10

---

18 ἀλλὰ - 22 τοξευόντων: Vide Pach 809 D - 812 A 19 ἀμαρτίαν: Cf DN
 177,11 21 ἄσκοπον: Vide DN 177,11

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 15 inser in τῷ κακῷ ... ἀγαθὸν οἰόμεθα (DN 177,3-6): 5 ὃ εἶπεν ἐν τῷ
 πρὸ 6 τούτου κεφαλαίῳ διὰ τὸ ἀγαθόν, ἐπειδὴ νομίζομεν, ὃ 7 ποιούμεν, ἀγα-
 θόν MaxConf v inser in τῷ ὄντι δὲ οὐκ ὀρθόν (DN 177,5): 8 ἐφιέμενοι γὰρ κα-
 τὰ φύσιν 9 καὶ δύναμιν τοῦ ἀγαθοῦ ἐκτικῆν, πράττομεν ἔσθ' 10 ὅτε ἀγνοοῦν-
 τες τὸ κακόν, ὃ ἡμῖν μὲν νομίζεται καλόν, 11 τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἐστὶ κακόν· τί
 γάρ; ὅτι, τιμωροῦντες 12 τῷ ἡθικημένῳ, φονεύομεν ἔσθ' ὅτε τὸν ἀδικήσαν-
 τα 13 μὴ ἄξιον ὄντα θανάτου. οὕτω νόει, καὶ οὐ 14 σφάλλη MaxConf pars 1 v
 305,15-26 lem: κακῷ (DN 177,3) FaLe στέρησις ἄρα ἐστὶ (DN 177,10) v 16
 αὐτὸ δείξας: ἀποδείξας v 23 τουτέστι: τὸ κακὸν δὲ ἢ ἔλλειψις τοῦ ἀγαθοῦ Ma
 (sed corr man alt)Wc

(in δαίμονι ... φύσιν - DN 178,1 sq)

34 Θείως τὰς ὑποβάσεις τῶν ἐν τῇ 35 δημιουργία διέσφρασεν. ὁ μὲν 305 C
 γὰρ νοῦς, καθ' ὃν οὐσίωονται 36 οἱ θεῖοι νόες καὶ πάντη αἴυλοι,
 ἀνώτερος ψυχῆς 37 ἐστίν. ὁ οὖν ἄγγελος, ὁ παρὰ τὸν ἀγαθοειδῆ
 38 νοῦν κινήθεις, δαίμων ἀπέβη. ἡ δὲ ψυχὴ, καθὼ νοερὰ 39 καὶ λο-
 5 γικὴ κατὰ λόγον ἐνεργοῦσα τὸν ὑποβεβηκότα 40 τὸν νοητὸν νοῦν,
 ἐνεργεῖ τὰ οἰκεία. τὰ 41 δὲ σώματα τὰ ὑποβεβηκότα τὸν νοερόν
 λόγον παρὰ 42 φύσιν εὐρεθέντα οὐκ ἔρρωνται εἰς τὰ ἑαυτῶν.

---

34 τὰς - 37 ἐστίν: Vide Pach 812 B

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 34 inser in καὶ ἁμαρτία (DN 177,11): 27 τὸ ἁμαρτία μὴ νοήσης τὴν γε-
 νομένην 28 ἐν ἡμῖν, οἶον μοιχείαν ἢ ἀδικίαν ἢ ἄλλο τι 29 τοιοῦτον· ἀλλ' ὁ λέ-
 γει, τοιοῦτόν ἐστιν· τοῦ ἀγαθοῦ 30 καὶ τῆς κατὰ φύσιν κινήσεως ἥτοι τάξεως
 ἀποτυγχάνοντες, 31 φερόμεθα εἰς τὴν παρὰ φύσιν ἄλογον, καὶ 32 παντελῆ
 καὶ ἀνούσιον ἀνυπαρξίαν· ὅθεν καὶ μηδαμῆ 33 μηδὲν ὃν λέγει τὸ κακόν Max
 Conf pars 1 v 34-42 lem: incert Fa δαίμονι (DN 178,1) LcLeMaWc οὐ πάντα
 πᾶσι (DN 177,20) v 39 κατὰ: οὐ κατὰ Ma(e corr man alt) MaxConf v 40
 τὸν νοητὸν νοῦν: νοῦν τὸν νοητὸν v ἐνεργεῖ: οὐκ ἐνεργεῖ Ma(e corr man alt)
 MaxConf v 41 τὰ: om MaWc παρὰ: κατὰ Ma(sed corr man alt)Wc
 post lin 42 inser in πῶς (DN 178,3): κατὰ πεῦσιν, κατὰ ἀπόκρισιν Lc κατὰ
 πεῦσιν, κατὰ ἐρώτησιν Le inser in προνοίας (DN 178,3): 43 εἰ πρόνοια ἐν
 πᾶσιν, οὐδαμοῦ 44 φύσει τὸ κακόν MaxConf v

(in ἀλλὰ ... προνοεῖ - DN 178,8-10)

305 D 45 Ὅτι καὶ 46 τοῖς γινομένοις καὶ νομιζομένοις κακοῖς ἀγαθοπρε-
πῶς 47 κέχρηται ὁ θεὸς πρὸς διόρθωσιν ἢ ὠφέλειαν 48 ἡμῶν ἢ
ἐτέρων.

(in διὸ καὶ ... ἄγειν - DN 178,11-12)

5I Σημεῖωσαι, πῶς 52 ἐπιπλήττει τοῖς λέγουσιν· διὰ τί γὰρ μὴ 5
ἐποίησεν 53 ἡμᾶς ὁ θεὸς οὕτως, ἴνα, καὶ θέλωμεν, μὴ ἀμαρτάνω-
308 A μεν; 54 τοῦτο γὰρ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ λέγειν· διὰ I τί μὴ ἀνόητα
καὶ ἄλογα ἡμᾶς ἐποίησεν; τὸ γὰρ ἐξ 2 ἀνάγκης ἡμᾶς ἄγεσθαι ἐπ’
ἀρετὴν οὔτε αὐτοκράτορας 3 ἡμᾶς ἐδείκνυ τῶν καθ’ ἑαυτοὺς οὔτε
τὴν 4 νοερὰν ἡμῶν φύσιν εἶναι συνεχώρει, τουτέστι τὴν 5 νοερὰν ψυ-
χὴν. ἄνελε γὰρ ἡμῶν τὸ αὐτεξούσιον καὶ 6 οὔτε εἰκὼν θεοῦ ἐσόμμε- 10
θα οὔτε ψυχὴ λογικὴ καὶ 7 νοερά, καὶ τῷ ὄντι φθαρήσεται ἢ φύσις,

---

45 ὅτι - 48 ἐτέρων: Cf supra, in DN 301,20-27 51-308,17 Cf Pach 812 C sq

308,4 φύσιν: Vide DN 178,13 7 φθαρήσεται ἢ φύσις: Cf DN 178,13

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

45-48 schol: om FaLcLeMaWc lem: ἀλλὰ καὶ τοῖς γινομένοις (DN 178,8) v

post lin 48 inser in ἄκοντας ἡμᾶς (DN 178,12): 49 πρὸς τοὺς λέγοντας, ὅτι 50
ἐχρῆν ἡμᾶς καὶ ἄκοντας εἶναι ἀγαθούς MaxConf pars 2 v(cf infra, app crit, in
308,17 sqq) 51-308,17 lem: incert Ma ὅλως (DN 178,3) Fa διὸ (DN 178,11)

Lc τὸν (DN 178,11) LeWc οἱ χρῆναί φασι τὴν πρόνοιαν (DN 178,11 sq) v 51

σημεῖωσαι: om LcWc 53 οὕτως: om MaWc 308,3 ἡμᾶς: τινας ἡμᾶς v

6 οὔτε prim: οὐδὲ MaWc 7 ἢ: om FaLe

οὐκ οὔσα, 8 ὅπερ ἔδει αὐτὴν εἶναι. ὅπερ δέ φησιν αὐτοκινήτων, 9 ἀντὶ τοῦ αὐτεξουσίων καὶ αὐτοκρατόρων εἰρήσθαι 10 νοητέον, οὐ γὰρ τῶν ἑαυτοὺς κινούντων, οἷον ἐμφύχων, 11 πρὸς ἀντιδιαστολήν τῶν ἀκινήτων, ὡς οἴκων, 12 ἢ ἑτεροκινήτων, ὡς λίθων καὶ ξύ-
 5 λων. 13 περὶ γὰρ ἀρετῆς διαλεγόμενος τοὺς αὐτοκινήτους 14 παρέλαβεν, ὧν φησι πρόσφορον τὴν πρόνοιαν, οἷον 15 τὴν διὰ νόμου καὶ προφητῶν, τὴν διὰ τῶν εὐεργεσιῶν, 16 ὡς καὶ ὁ ἀπόστολος δηλοῖ δημηγορῶν παρ' 17 Ἀθηναίους.

308 B

(in ἀλλοίωσις - DN 178,21)

24 Σημεῖωσαι, ὅτι καὶ 25 τὰ ἀσώματα καὶ ἄϋλα ἀλλοιοῦται μὴ μέ-
 10 νοντα ἐν 26 τῇ τοῦ ἀγαθοῦ ὀλοτελῶς ταυτότητι. τὸ μὲν γὰρ ἀγαθὸν 27 ταυτόν, ὡς αἰεὶ ἐστός καὶ βέβαιον, τὸ δὲ τρεπόμενον 28 οὐ ταυτόν.

8 αὐτοκινήτων: Vide DN 178,14 16 sq Cf Act 17,25-27

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

11 οἴκων: οἰκείων Ma(sed corr man alt)Wc οἴκων καὶ ὄρων Ma(e corr man alt) Max
 Conf v post lin 17 inser in ἄκοντας ἡμᾶς (DN 178,12): 18 καλῶς ἀνέτρεψε τὸν
 λόγον τῶν 19 λεγόντων, ὅτι ἐχρῆν ἡμᾶς καὶ ἄκοντας καὶ ἐξ ἀνάγκης 20 εἶναι
 καλοῦς. τοῦτο γὰρ φθορὰ ἦν τῆς ἡμῶν 21 οὐσίας· ἀνήρητο γὰρ ἂν καὶ τὸ
 αὐτεξούσιον MaxConf pars 1 v (cf supra, app crit, in 305,48 sqq) inser in τῶν
 αὐτοκινήτων (DN 178,14): 22 ἀντὶ τοῦ· τῶν αὐτεξουσίων, 23 ὡς ἢ παρακει-
 μένη δηλοῖ παραγραφή MaxConf pars 2 v 24-28 lem: incert Fa καὶ τοῖς (DN
 178,20) LcLe δαίμοσιν (DN 178,20) Wc καὶ ἀλλοίωσις (DN 178,21) v 24 ση-
 μείωσαι: om MaWc 25 ἄϋλα: τὰ ἄϋλα Ma(e corr man alt) MaxConf v 25
 ἀλλοιοῦται v: ἀλλοιοῦνται omnes codd

(in ἐν γνώσει δὲ ἁμαρτάνοντας - DN 179,5)

308 C 29 Ὅρα, πῶς ἐρμηνεύει 30 τό· οὐαὶ τοῖς ἐν γνώσει ἁμαρτάνουσιν, καὶ τό· 31 ὁ δοῦλος ὁ εἰδῶς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ 32 καὶ μὴ ποιῶν αὐτό, δαρήσεται πολλάς.

(in Περὶ δικαίου καὶ θείου δικαιωτηρίου - DN 179,19)

40 Ζητεῖται <τὸ> Περὶ δικαίου καὶ θείου δικαιωτηρίου.

29-32 Cf Pach 813 A 31-32 Cf Lc 12,47 40 Περὶ δικαίου καὶ θείου δικαιωτηρίου: opus deperditum vel fictivum; vide Suchla 1988, 104, an 1, et Suchla 2008,210

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

29-32 schol: om FaLcLeMaWc ante lin 40 inser in γνώσιν (DN 179,6): 33 γνώσιν φησιν ἴσως τὴν ἐκ διδασκαλίας 34 προσγινομένην, ἣν καὶ λήθη πολλάκις δύναται 35 ἀμαυρῶσαι, ἣν καὶ ἀνωτέρω φησὶν ἐξ ἀκοῆς 36 ἐγγίνεσθαι. ἄληστον δὲ γνώσιν νοητέον τὴν ἐκ 37 φυσικῆς θεωρίας ἢ ἐλλάμψεως ἀδιδάκτως προσγινομένην MaxConf v 40 lem: incert Wc δικαιωτηρίου (DN 179,19) Fa περὶ (DN 179,19) Lc δικαίου (DN 179,19) LeMa ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡμῖν (DN 179,18) v 40 ζητεῖται <τὸ>: ἢ ζητεῖται Fa(προ ζητεῖται scr ζητεῖται)Lc ζητεῖται LeMaWc pro lin 40 scr: 39 σημείωσαι, ὅτι καὶ ἄλλο 40 ἐστὶν αὐτοῦ σύνταγμα περὶ δικαίου καὶ θείου δικαιωτηρίου. 41 σημείωσαι δέ, καὶ ὅτι εἴκοσι τρεῖς συλλογισμοὺς 42 ἔχει τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀποδεικνύοντας, 43 ὅτι οὐκ ἐστὶν ὄν τὸ κακόν Ma(e corr man alt) MaxConf v

〈V.〉

(in μετιτέον ... ὑμνήσαι - DN 180,8-13)

45 Ἐν ὀνόμασιν τὸν θεὸν 46 οἱ πάλαι οὐχ ὡς ἀριθμῶν ἀρχήν, 308 D
ἀλλὰ διὰ τὸ πάντων 47 ἐξηρηθῆσθαι καὶ οὐδὲν ἔχοντα συναριθμοῦ-
μενον τῶν 48 μετ' αὐτόν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀσύνθετον καὶ ἀπλοῦν.
49 οὐ τοῦτο δὲ παρίστησιν, τίς ἢ οὐσία τοῦ θεοῦ. κυρίως 50 γὰρ
5 οὐσία ἐπὶ θεοῦ οὐκ ἂν λέγοιτο. ἔστι γὰρ ὑπερούσιος.

45 ἔν: Vide DN 226,8   50 οὐσία ... ὑπερούσιος: Cf DN 180,10 (ὑπερούσιον οὐσίαν)

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

45-50 lem: αὐτήν (DN 180,11) FaLcLeWc οὐσίαν (DN 180,10) Ma οὐ τὴν ὑπε-
ρούσιον (DN 180,9 sq) v   47 οὐδὲν: μηδὲν Ma(e corr man alt) MaxConf v   ἔχον-
τα: ἔχειν Ma(e corr man alt) MaxConf v   48 τὸ: om Ma(sed add man alt) Wc
49 τίς: om Ma(sed corr man alt)Wc   post lin 50 inser in οὐσιαρχίας (DN 180,
12): 52 οὐσιαρχίαν φησὶ τὴν 53 πάσης οὐσίας ἀρχὴν καὶ αἰτίαν. αὐτὴ γὰρ ἢ
θεότης I ὑπὲρ πᾶσαν οὐσίαν. πρόοδον δὲ τὴν θείαν ἐνέργειαν 2 λέγει, ἢ τις πᾶ-
σαν οὐσίαν παρήγαγεν MaxConf v   inser in καὶ γὰρ ἢ τὰγαθοῦ θεωνυμία (DN
181,1): 3 πῶς ἀγαθὸς λέγεται 4 ὁ θεός MaxConf pars 2 v   inser in τὰγαθοῦ θε-
ωνυμία (DN 181,1): 4 ὅρα δέ, πῶς φησὶ τὸ ἀγαθὸν ἦτοι 5 τὴν αὐτοῦ θεωνυμίαν
ἐκτείνεσθαι εἰς τὰ ὄντα πάντα 6 καὶ εἰς τὰ οὐκ ὄντα εἶναι, τὸ δὲ ἐν ὑπὲρ τὰ
ὄντα 7 εἶναι καὶ ὑπερεκτείνεσθαι αὐτό, τὴν δὲ ζῶν ὑπὲρ 8 τὰ ζῶντα εἶναι
καὶ τὴν σοφίαν ὑπὲρ τὰ νοερά καὶ 9 λογικὰ καὶ αἰσθητικὰ ἐκτείνεσθαι, ὡς
εἶναι δῆλον, 10 ὅτι τὸ ἀγαθόν, τουτέστιν ὁ θεός, καὶ τοῦ ὄντος καὶ 11 ζωῆς
καὶ σοφίας αἴτιον. τὸ δὲ ὄν, ζωῆς καὶ σοφίας 12 αἴτιον, τοῖς οὐσι νόει ἀκο-
λούθως τοῖς λοιποῖς MaxConf pars 1 v(309,3-4 cum 309, 4-12 coniunx)

(in τὰ οὐκ ὄντα - DN 181,3)

309 B 17 Τὰ οὐκ ὄντα φησὶν τὰ ὑλικά, 18 ὡς πολλάκις ἐδηλώσαμεν ἄνω. ἢ οὕτως, ἐπειδὴ οὐ 19 περιγράφεται τόπω ὁ θεός, εἰκότως φησὶ καὶ ὑπὲρ 20 τὰ οὐκ ὄντα αὐτὸν εἶναι, ἵνα δείξῃ τὸ ἀπερίγραπτον 21 αὐτοῦ.

(in νοερά - DN 181,5)

22 Ἐπισημῆσθαι χρή, πῶς, 23 ὅταν μὲν περὶ ἀγγέλων φησὶ 5 καὶ ἀνθρώπων, τοὺς 24 ἀγγέλους νοητά φησιν, τὰς ἡμετέρας δὲ ψυχὰς νοεράς, 25 ὡς πολλάκις ἀνωτέρω παρεστήσαμεν καὶ τὰς ἐρ-
309 C μνηείας 26 ἐκθέμενοι τοῦ νοητοῦ καὶ νοεροῦ. νῦν δὲ ἐπειδὴ 27 περὶ

---

18 ὡς πολλάκις ἐδηλώσαμεν ἄνω: Cf supra, in DN 272,20 sq; 273,35 sq; 277, 14 sq 25 ὡς πολλάκις ἀνωτέρω παρεστήσαμεν: Cf supra, in DN 205,28-34; 240,27-31; 257,12-18; 269,8-27

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 17 inser in καὶ εἰς τὰ οὐκ ὄντα ἐκτείνεται (DN 181,2): 13 καὶ εἰς τὰ 14 οὐκ ὄντα ἐκτείνεται τὸ ἀγαθόν, ὡς εἰς τὸ εἶναι καλοῦν 15 αὐτά, ἢ καὶ κατὰ τὸ εἰρημένον αὐτῷ τῷ πατρί, ὅτι 16 καὶ αὐτὸ τὸ μὴ ὄν καλόν, ὅταν ἐν θεῷ διὰ τὸ ὑπερούσιον 17 θεωρηῖται. ὄντα δὲ Ma(e corr man alt) MaxConf v (309,13-17 cum 309,17-21 coniunx) 17-21 lem: οὐκ ὄντα (DN 181,3) FaLe ὑπὲρ (DN 181,3) LcMaWc 17 φησὶν τὰ ὑλικά: ὑλικά φησιν Ma(e corr man alt) MaxConf v 21 αὐτοῦ: αὐτό FaLc 22-38 lem: incert Fa δὲ τῆς σοφίας (DN 181,5) Ma σοφίας (DN 181,5) Wc καὶ ὑπὲρ τὰ ζῶντα (DN 181,5) v 24 ἡμετέρας δὲ: δὲ ἡμετέρας v

θεοῦ πρῶτόν φησιν, εἰκότως καὶ τοὺς ἀγγέλους 28 μεθ' ἡμῶν νοε-
 ροὺς φησιν, ἅτε καὶ αὐτοὺς διὰ 29 τοῦ νοεῖν τὸν θεόν, ὅσον οἶόν τε,
 τρεφομένους τῇ 30 νοήσει τῷ ἐπεστράφθαι ἐπὶ τὴν θείαν σοφίαν,
 ὡς καὶ 31 αἱ ἀνθρώπιναι ψυχαί. καὶ τὰ αἰσθητικὰ δέ, τουτέστι 32
 5 τὰ ἄλογα. ἔμψυχα δὲ ὅμως πάντα σοφίας μετέχουσι 33 θείας καὶ
 ἐν ταῖς φυσικαῖς αὐτῶν ὀρμαῖς, ὡς καὶ 34 ὁ θεῖος Βασιλείος ἐν τῇ
 Ἐξαήμερῳ δείκνυσιν καὶ 35 αὐτὸ δὲ τὸ ἐν σοφίᾳ γενέσθαι πάντα
 κατὰ τὸ εἰρημένον· 36 πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας. ἢ δὲ σοφία ἐστὶν
 37 ὁ υἱὸς ὁ ὢν. πάντα οὖν ἐν υἱῷ τῷ ὄντι 38 ἐγένετο.

(in τὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἀγαθότητα καὶ θεότητα - DN 181,9 sq)

10 41 Ὅτι 42 καλῶς λέγομεν τὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἀγαθότητα καὶ 43 θεότη- 309 D
 τα. ὑποβεβηκυίας οὖν θεότητας νόησον ἀγγέλων 44 καὶ ἀνθρώπων

31 αἰσθητικὰ: Vide DN 181,6 33 sq Cf Bas hex 9,3-6, passim 36 πάντα
 - ἐποίησας: Vide Ps 104(103),24 43 ὑποβεβηκυίας ... θεότητας: Cf DN
 181,17 sq

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

27 θεοῦ: τοῦ θεοῦ v 31 αἱ: om FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 37 οὖν:
 om FaLe coll post 37 ἐν Wc υἱῷ: τῷ υἱῷ v 38 ἐγένετο: ἐγένοντο FaLcLe
 ἐγένετο, φησὶν Ma(e corr man alt) ἐγένοντο, φησὶν MaxConf v post lin 38
 inser in ἐκφαντορικός θεωνυμίας (DN 181,7 sq): 39 ἐκφαντορικός φησι τὰς
 40 ἐκφαινούσας ἢτοι παριστάσας MaxConf v 41-46 lem: incert FaMa ὑπὲρ
 (DN 181,10) LcLe ἄλλο δὲ (DN 181,16) Wc τὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἀγαθότητα (DN
 181,9 sq) v 41 ὅτι: σημειώσαι, ὅτι Lc MaxConf v 42 τὴν: ὅτι ἐστὶν v
 43 ὑποβεβηκυίας: ὑπερβεβηκυίας Ma(sed corr man alt)Wc

δικαίων. 45 τὸ δὲ ἐν ἀποκρύφους ὡς τό· ἔθετο σκότος ἀποκρυφήν
46 αὐτοῦ, καὶ πάλιν· ἐν ἀποκρύφω καταιγίδος.

(in οὐκ ἄλλο ... μερικωτέρων - DN 181,16-21)

312 A I Ἐπειδὴ πρὸ μικροῦ 2 ἔδοξέ πως ὑπόβασιν λέγειν τὸ ἀγαθὸν
εἰπὼν 3 τοῦ ὄντος αἴτιον καὶ οὕτω καθεξῆς, ἵνα μὴ οἱ 4 ἀσυνέτως
ἀναγινώσκοντες εὕρωσι μέμψεως ἀφορμὴν, 5 φησὶν οὐκ ἄλλο δὲ 5
εἶναι τὸ ἀγαθὸν καὶ ἄλλο τὸ 6 ὄν καὶ ἄλλο τὴν ζωὴν ἢ τὴν σο-
φίαν, ἐν 7 γὰρ τῶν ἀπάντων αἴτιον καὶ οὐ πολλά, καὶ 8 μίαν εἰκό-
τως θεότητα πάντα παράγουσαν, τὴν ἀγίαν 9 καὶ ὁμοούσιον τριά-
δα, καὶ μὴ πολλὰς θεότητας 10 δημιουργούς. τοῦτο δὲ οὐ περιττῶς

45 ἔθετο - αὐτοῦ: Vide Ps 18 (17),12 45 ἐν ἀποκρύφους: Vide DN 181,10 sq

46 ἐν - καταιγίδος: Vide Ps 81(80),8 312,1 πρὸ μικροῦ: Cf DN 181,1-6 3

τοῦ ὄντος αἴτιον: Cf DN 109,15; 117,4 5 οὐκ - 6 σοφίαν: Vide DN 181,16 sq

7 οὐ πολλά: Cf DN 181,17 8 μίαν - 10 δημιουργούς: Cf DN 181,17-21

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

45 - 46 schol in ἐν ἀποκρύφους (DN 181,10 sq) MaxConf v 45 τὸ δὲ ἐν

ἀποκρύφους ὡς: ὡς MaxConf v ἔθετο: ἔθος τὸ FaLc σκότος: σκότος ἐν

Ma(sed corr man alt)Wc 312,1-15 schol: coll ante 309,41-46 MaWc lem:

incert FaMa οὐκ (DN 181,16) Lc ἄλλο prim (DN 181,16) Le ὑπὲρ (DN 181,10)

Wc καὶ αἰσθήσεως μετειληφόντων (DN 181,14 sq) v 2 ἔδοξέ: ἔδειξέ FaLcLe

MaWc 6 καί: καὶ αὖ πάλιν MaxConf v 7 γὰρ: γὰρ εἶναι Ma(e corr man

alt) MaxConf v 9 ὁμοούσιον: μακαρίαν MaxConf v

εἶπεν, ἀλλὰ καθαπτόμενος 11 τῶν τε παρ' Ἑλλησι σοφῶν καὶ τῶν ἀπὸ 12 Σίμωνος αἰρετικῶν, οἳ κοσμοποιούς φασὶ θεούς, 13 καθόσον ὑποβεβήκασιν, τοσοῦτον καὶ τὰ ἀσθενέστερα 14 τῶν κτισμάτων παράγοντας, ἕως καὶ τῆς τῶν ἀπάντων 15 ὑποστάθμης, 5 ὡς φασιν, τουτέστι τῆς ὕλης.

(in καίτοι ... ὑπερέχειν - DN 182,1-6)

28 Ἀσαφέστερόν 29 πως ἐγκειμένης τῆς ῥήσεως, οἶμαι τὸ λεγόμενον 30 τοιοῦτόν τινα νοῦν ὑποφαίνειν· ὡς τινος οὖν ἐπαποροῦντος 312 BC

12 Σίμωνος: Cf DN 192,9; Act 8,9 sqq; 8,18 sqq 15 ὑποστάθμης: Vide Plot Enn II 3,17,24

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

10 εἶπεν: εἶπεῖν Ma(sed corr man alt)Wc 11 τῶν τε: τῶν Ma(e corr man alt) MaxConf v παρ': ἐν FaLcLe om Ma(sed corr man alt)Wc 14 παράγοντας: παραγαγόντας FaLcLeWc τῆς: om Ma(sed corr man alt)Wc post lin 15 inser in τὴν μὲν ... ἐκφαντικὴν (DN 181,19 sq): 16 τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἐπωνυμίαν 17 παντελοῦς προνοίας δεικτικὴν εἶναί φησιν, τὰς δὲ λοιπὰς 18 μερικὰς, οἷον ζωὴν καὶ σοφίαν καὶ λόγον. καὶ 19 πάντα μὲν γὰρ τὰ ὄντα δι' ἀγαθότητα θεοῦ παρήχθη 20 πρὸς ὑπαρξιν καὶ εἰσιν ἀγαθὰ, ἥτοι καλὰ λίαν. οὐ 21 πάντα δὲ ζωῆς ἢ σοφίας ἢ λόγου μετέχουσιν. διὸ τὰς 22 τοιαύτας ἐπωνυμίας κατὰ ἀντιδιαστολήν τῆς παντελοῦς 23 τέθεικεν. ὀλικωτέρας δὲ φησι τὰς ἐπὶ πλείονων 24 θεωρουμένας, οἷον ἢ ζωὴν. φθάνει γὰρ ἐπὶ φυτῶν 25 καὶ ζώων, λογικῶν τε καὶ ἀλόγων. σοφία δὲ καὶ λόγος 26 μερικώτεροι. ἐπὶ μόνων γὰρ λογικῶν ὀρῶνται 27 ταῦτα MaxConf v 28-313,7 lem: incert FaWc καίτοι (DN 182,1) LcLe φαίη (DN 182,1) Ma καὶ τῆς ζωῆς τὴν σοφίαν (DN 182,1 sq) v 29 ἐγκειμένης: ἐκκειμένης FaLeMaWc 30 οὖν: om v

31 καὶ λέγοντος· διὰ τί, τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦ ὄντος 32 ὑπε-
 ρέχοντος τῆς ζωῆς τὴν προσηγορίαν καὶ πάλιν 33 τοῦ ὀνόματος τῆς
 ζωῆς ὑπεραίροντος τὴν σοφίαν, ἅτε 34 καὶ τῆς τάξεως τοῦτο
 ἀπαιτούσης, ὡς καὶ αὐτὸς πρὸ 35 βραχέως ἐδήλωσεν εἰπὼν καὶ ὄν
 καὶ ζῶν καὶ σοφίαν 36 τὴν οὐσιοποιὸν καὶ ζωοποιὸν καὶ σοφοδό- 5
 τιν αἰτίαν 37 τῶν οὐσίας καὶ ζωῆς καὶ νοῦ καὶ λόγου 38 καὶ αἰ-
 σθήσεως μετεληφότων, οὐκέτι τὴν τάξιν ταύτην 39 ὀρώμεν ἐν
 τοῖς οὖσιν; δέον γὰρ κατὰ τοὺς εἰρημένους 40 ὑπὸ σοῦ βαθμοὺς τὰ
 ὄντα πλέον τῶν ζώντων καὶ 41 τῶν αἰσθανομένων καὶ τῶν νοερῶν
 καὶ λογικῶν, 42 τουτέστι τῶν νοῦ καὶ λόγου μετεληφότων, πλη- 10
 312 D σιάζειν 43 θεῶ. οὐκέτι μὲν οὕτως, ἐξ ἐναντίου δέ ἐστιν· οἶον 44
 οὐρανοῦ καὶ ἄστρων καὶ γῆς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος 45 καὶ τῶν ἐξ
 αὐτῶν πλησιαίτερα περὶ τὴν πρόνοιαν 46 τοῦ θεοῦ τὰ ζῶντα, εἰ καὶ
 τὴν φυτικὴν ζῶσι ζῶν, 47 οἶα τὰ φυτὰ καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ τῶν
 ζώντων πλησιαίτερα 48 τὰ αἰσθητικά, τουτέστι τὰ ἄλογα. τῶν 15
 γὰρ 49 φυτῶν καὶ βοτανῶν τιμιώτερα ἐν ζωῇ τὰ ἄλογα, 50 καθ'
 ὃ κὰν μόνον αἰσθάνωνται, τῶν φυτῶν μὴ αἰσθανομένων. 51 τῶν δὲ

35 καὶ ὄν - 38 μετεληφότων: Vide DN 181,13-15

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

33 σοφίαν: ζωὴν Ma(sed corr man alt)Wc 35 ἐδήλωσεν: ἐδήλωσας FaLcLe
 MaWc καὶ ζωὴν: om FaLcLeMa(sed add man alt)Wc 38 μετεληφότων:
 coll ante 38 καὶ αἰσθήσεως MaxConf v 39 ἐν: om Ma(sed corr man alt)Wc
 40 πλέον: πλείω FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 42 τῶν: τοῦ v 43 θεῶ:
 τῷ θεῷ FaLcLeMaWc 44 ἄστρων: ἀστέρων FaLcLeMaWc 45 περὶ: om
 Ma(sed add mg man alt)Wc

αἰσθητικῶν ἐγγύτερα τῷ θεῷ τὰ 52 λογικά, τῶν δὲ λογικῶν οἱ νόες, τούτέστιν αἱ 53 ὑπερκόσμιοι δυνάμεις, ὡς ἡμῶν τῶν λογικῶν ἀνώτεραι 54 κατὰ τὸ αὔλον καὶ νοερόν. Ἰ καίτοι ἔδει τὸ ἐναντίον τὰ ὄντα τὰ καὶ μειζόνων 2 δωρεῶν τοῦ θεοῦ ἀπολαύοντα ὑπὲρ τὰ ἄλλα εἶναι, 3 οἷον τὸν οὐρανόν, τὰ ἄστρα καὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ αὕτη 4 μὲν ἢ ἐπαπόρησις. λοιπὸν οὖν ἀποκρίνεται ὁ θεῖος 5 Διονύσιος ἐκ τοῦ νοῦ καὶ τοῦ λόγου καὶ τῆς αἰσθήσεως 6 καθ' ὑπόβασιν καὶ τὰς προτιμήσεις τάπτων. 7 οὕτως εὐρήσεις μετὰ μίαν σελίδα.

313 A

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

54 νοερόν: τὸ νοερόν MaWc νοερόν ἐγγίζουσαι μᾶλλον ἡμῶν τῷ θεῷ Max Conf v 313,1 τὰ alt: om FaLe MaxConf v 2 ἀπολαύοντα: coll ante 2 τοῦ θεοῦ FaLcLeMaWc 3 τὰ prim: om FaLcLeMaWc post lin 7 inser in μειζόνων ἐκ θεοῦ δωρεῶν (DN 182,5): 8 μείζονας δωρεάς 9 φησι τὰς ἐπὶ πλειόνων θεωρουμένας, οἷον τὸ ὄν καὶ 10 τὴν ζωὴν. ἀλλὰ τὰ τούτων μόνων μετέχοντα οὐκ ἐν 11 πρώτοις καὶ κρείττοσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἥττοσιν ὁράονται, 12 ἐπειδὴ τὰ μὲν ὑπερέχοντα καὶ τὰς τῶν ὑφειμένων 13 ἔχουσιν ιδιότητος τοῦ εἶναι, τοῦ ζῆν καὶ κατὰ 14 τοῦτο κρείττονα, εἰ καὶ διὰ τῶν μερικωτέρων ἐπωνυμιῶν 15 σημαίνονται, τὰ δὲ τῶν ὀλικωτέρων οὐ μετέχουσι τῆς 16 τῶν κρειπτόνων ιδιότητος, τούτέστι σοφίας καὶ λόγου 17 καὶ νοερότητος, καὶ κατὰ τοῦτο ἥττονα, ὡς 18 ἥττόνων ἤγουν ὀλιγωτέρων δωρεῶν μετέχοντα, ὡσπερ 19 οὖν τὰ ἕτερα, ὡς πλειόνων, καὶ κρείττονα καὶ 20 θεῷ πλησιαιτέρα MaxConf v inser in ζῶσιν ὑπὲρ τὰ ἄλλα ζῶντα (DN 182,8 sq): 21 ὅτι τὰ ὑπερκείμενα 22 καὶ μᾶλλον θεῷ πλησιάζοντα λέγεται πλέον ζῆν τῶν 23 ὑποβεβηκότων, οἷον οἱ θεῖοι νόες ὑπὲρ ἡμᾶς ζῶσιν, 24 ὡς μᾶλλον θεῷ πλησιάζοντες. πάλιν ἡμεῖς ὡς λογικοὶ 25 τῶν ἀλόγων πλέον λεγόμεθα ζῆν. πάλιν τὰ ἄλογα, 26 ὡς αἰσθησιν ἔχοντα, πλέον ζῆ τῶν φυτῶν, ὡς αἰσθησιν 27 μὴ ἔχόντων, ἀλλὰ μόνον τὴν φυτικὴν ζωὴν MaxConf v

(in ὁ ὄν - DN 182,18)

313 B 28 Τὸ ὄν ἐπὶ τοῦ θεοῦ 29 λεγόμενον ὄλου συλλήβδην τοῦ εἶναι
 ὑπέρεστιν, τοῦτο 30 γὰρ φησιν ὑπερούσιον, ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ τὸ ἐν γε-
 313 C νέσει 31 ὄν. τὸ γὰρ ὄν οὐσία· ἀπὸ γὰρ τοῦ εἶναι τὸ 32 ὄνομα παρη-
 κται τῆς οὐσίας. ὁ οὖν θεός, ὡς 33 καὶ τοῦ εἶναι ὑπερκείμενος (τὸ
 γὰρ εἶναι ἐξ 34 αἰτίας τινὸς δηλοῖ εἰς τὸ εἶναι ἀχθῆναι) ὡν ὑπερ- 5
 ουσίως 35 νοεῖται. διὸ καὶ αἰὼν λέγεται εἶναι τῶν παρηγημένων 36
 ὑπ' αὐτοῦ αἰώνων· ὅπερ γὰρ μήτε ἦν μήτε ἔσται, 37 ἀλλ' ἔστι μόν-
 ον, τοῦτο ἐστὼς ἔχον τὸ εἶναι τῷ μὴ 38 μεταβάλλειν εἰς τὸ ἔσται,
 μηδ' αὖ μεταβεβληκέναι ἀπὸ 39 τοῦ ἦν εἰς τὸ ἔστιν, τουτέστιν
 αἰών. οὐ γὰρ μόνον 40 τὰ ὄντα πάντα δεῖ παρεῖναι τῷ παντὶ καὶ 10
 ὄλω, ἀλλὰ 41 καὶ τὸ μηδὲν τοῦ ποτε μὴ ὄντος· οὐδὲ γὰρ τι προσ-
 γέγονεν 42 αὐτῷ μὴ ὄν πρότερον. αὕτη οὖν ἡ διάθεσις 43 καὶ φύσις

---

36 μήτε - 38 μεταβεβληκέναι: Vide Plot Enn III 7,3,34 sq 40 τὰ - 41 ὄν-
 τος: Vide Plot Enn III 7,4,40-42

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 28 inser in λόγον (DN 182,9): 28a ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς νοῦς ὑπὲρ λόγον
 ἔστιν. πρόοδος γὰρ νοῦ ὁ λόγος εἰς ψυχὴν MaxConf pars 2 v 28-316,23 lem:
 incert Fa ὁ ὄν ὄλου τοῦ εἶναι (DN 182,18) v 28 τοῦ: om Ma(sed corr man
 alt) Wc 29 ὑπέρεστιν v: ὑπὲρ τὸ εἶναι ἔστιν omnes codd 31 οὐσία:
 οὐσίας Ma(sed corr man alt)Wc 31 sq τὸ ὄνομα παρηκται: παρηκται τὸ
 ὄνομα Fa LcLeMaWc 36 γὰρ: om FaLe 38 μηδ': μὴτ' v μεταβεβλη-
 κέναι Kannicht: μεταβεβληκέναι omnes codd v 39 τουτέστιν: om Ma(sed
 corr man alt)Wc 41 οὐδὲ: οὐ Ma(sed corr man alt)Wc

καλοῖτο ἂν καὶ εἴη αἰών· αἰὼν γὰρ ἀπὸ 44 τοῦ αἰεὶ ὄντος. εἴ τις οὖν
οὕτω τὸν αἰῶνα λέγοι 45 ζῶην ἄπειρον ἤδη τῷ πάσαν εἶναι καὶ 313 D
μηδὲν 46 ἀναλίσκειν αὐτῆς τῷ μὴ παρεληλυθέναι μηδ' αὖ μέλ-
λειν, 47 ἐπεὶ οὐκ ἂν εἴη πάσα, ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ ὀρίζεσθαι τί 48
5 αἰών. ἐκεῖνο γοῦν ἐστὶν ἄπειρον, τὸ μὴ ἐπιλείπον· 49 καὶ τοῦτο κυ-
ρίως, ὅτι μηδὲν ἑαυτοῦ ἀναλίσκει. οὕτως 50 οὖν ὁ θεὸς καὶ αἰὼν
καὶ αἰῶνας ποιῶν. αἰὼν τοίνυν 51 ἐστὶν οὐ τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ
τὸ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὑποκειμένου 52 ἐκλάμπων. τὰ οὖν νοητὰ καὶ τὰ
μηδ' ὀρώμενα 53 κατὰ τὸν ἀπόστολον αἰώνια· αἰώνιον δὲ ἐστὶν οὐκ
10 αὐτὸς 54 ὁ αἰὼν, ἀλλὰ τὸ αἰῶνος μετέχον, τουτέστι 55 τῆς ἀδια-
στάτου καὶ ἀπίρου ζωῆς. ὡς οὖν καὶ τῶν 56 αἰῶνος, τουτέστι τοῦ
αἰεὶ ὄντος, μετεχόντων καθ' 57 ὁμοιότητα αἰώνων λεγομένων ποιη-
τῆς ὁ θεός, πεποιηκέναι I τοὺς αἰῶνας λέγεται ἀντὶ τοῦ τὰ νοητὰ, 316 A

---

43 αἰὼν γὰρ - 46 μέλλειν: Vide Plot Enn III 7,5,25-28 47 ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ
ὀρίζεσθαι: Vide Plot Enn III 7,5,28 49 καὶ - ἀναλίσκει: Vide Plot Enn III 7,
5,25 51 οὐ - 52 ἐκλάμπων: Vide Plot Enn III 7,3,24 sq 52 τὰ οὖν - 53
αἰώνια: Cf Rm 1,20; II Cor 4,18

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

44 ὄντος: ὄντος εἴρηται MaxConf v 45 ἤδη τῷ πάσαν: τῷ πάσαν ἤδη Ma (e
corr man alt) MaxConf v 45 sq καὶ μηδὲν ἀναλίσκειν: om Ma(sed add man alt)
Wc 46 μὴ: om Ma(e corr man alt) MaxConf v μέλλειν: μένειν v 47 ἐπεὶ:
om Ma(e corr man alt) MaxConf v ἂν: δ' ἂν Ma(e corr man alt) MaxConf v 48
γοῦν: οὖν MaWc 53 ἐστὶν οὐκ αὐτὸς: οὐκ αὐτὸς ἐστὶν v 56 αἰῶνος: αἰώνων Fa
LcLeMa(sed corr man alt)Wc τουτέστι: τούτου FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc

αἰῶν 2 αὐτῶν ὧν καὶ συνοχεύς. οὕτω καὶ χρόνος ὁ ἄχρονος 3 λέγε-
 ται ἅτε καὶ χρόνων αἴτιος. ὅπερ γὰρ ἐν τοῖς νοητοῖς 4 αἰῶν, τουτ-
 ἔστιν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς χρόνος. 5 ὡςπερ οὖν τὰ ὀρώμενα εἰκόνες
 εἰσὶ τῶν ἀοράτων καὶ 6 νοητῶν, καὶ αἰῶνα λέγομεν τὴν ἀτρεμῆ
 ἐκείνην καὶ 7 ὁμοῦ πᾶσαν ζωὴν καὶ ἄπειρον ἤδη καὶ ἀκλινηὴ πάντη 5
 8 καὶ ἐν ἐνὶ καὶ πρὸς ἐν ἐστῶσαν, οὕτω καὶ τὸν χρόνον, 9 τότε μὲν
 ἐν τῷ ἀεὶ ὄντι ἀναπαύεσθαι, ἐκφανῆναι 10 δὲ καθ' ὑπόβασιν, ὅτε
 καὶ ὕστερον φύσιν ὀρατὴν 11 ἐχρῆν προελθεῖν. τὴν οὖν εἰς τὰ
 αἰσθητὰ πρόοδον τῆς 12 εἰς τὸ ταῦτα δημιουργεῖν ἀγαθότητος τοῦ
 θεοῦ καλοῦμεν 13 χρόνον· οὐ γὰρ ἡ κίνησις τῶν εἰς μοίρας 14 καὶ 10
 ἡμέρας καὶ νύκτας διαστάσεων, τοῦτο χρόνος, 15 ἀλλ' ὁμώνυμον
 316 B τῷ χρόνῳ· ὡςπερ γὰρ τὸ μετροῦν 16 καὶ μετρούμενον εἰώθαμεν
 ὁμώνυμῶς καλεῖν, οὕτω 17 καὶ ἐνταῦθα· οἷον ἐὰν τὸ ὑπὸ πῆχεως
 μετρούμενον, 18 εἴτε ἔδαφος εἴτε τοῖχον ἢ καὶ ἕτερον πῆχυν λέγω-
 μεν. αἰ 19 γοῦν τῶν ἀστρων φοραί, κατὰ τὸ εἰρημένον ἔστωσαν 15

316,6 τὴν - 8 ἐστῶσαν: Vide Plot Enn III 7,11,2-4 9 sq Cf Plot Enn III 7,11,
 10 sqq 13-22 Cf Plot Enn III 7,12,25-28. 40 sqq. 56 sq 19 ἔστωσαν - 20
 ἐνιαυτούς: Vide Gen 1,14

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

316,4 τουτέστιν: τοῦτο FaLcLeMaWc 8 ἐν: om Ma(sed add man alt)Wc
 πρὸς ἐν ἐστῶσαν Kannicht: προευστῶσαν omnes codd προεστῶσαν v 10
 ὑπόβασιν: ὑπόστασιν Wc 12 τὸ ταῦτα: τοσαῦτα Ma(sed corr man alt)Wc
 13 μοίρας: μοίρας καὶ ὥρας v 14 καὶ ἡμέρας καὶ νύκτας: καὶ νύκτας καὶ
 ἡμέρας v 18 τοῖχον: τείχον Fa τύχον Le(e corr) τείχος v καὶ: om v 19
 ἀστρων: ἀστέρων Ma(sed corr man alt) MaxConf v

20 εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιροὺς καὶ εἰς ἐνιαυτούς, 21 πρὸς διορισμὸν καὶ δῆλωσιν ἡμῖν ἐναργῆ παρὰ θεοῦ 22 ἐγένοντο. ὁ οὖν καὶ ταῦτα διατάξας αὐτὸς ἂν εἴη 23 ὑπεραιωνίως καὶ ἀχρόνως ταῦτα ὡς αἴτιος.

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

post lin 23 inser in διὸ (DN 183,5): 23 b διὰ τὴν βασιλευσὶν λέγεται τῶν αἰώνων ὁ θεός MaxConf pars 2 post lin 23 b inser in τοῦ εἶναι (DN 183,6): 24 ὅτι οὔτε τὸ ἦν οὔτε τὸ ἔστιν 25 οὔτε τὸ ἔσται κυρίως λέγεται ἐπὶ θεοῦ· ὑπὲρ γὰρ 26 ταῦτα ὁ θεός. λέγεται δὲ καὶ ταῦτα διὰ τὸ κατὰ πᾶσαν 27 ἐπίνοιαν ὑπερουσίως αὐτὸν εἶναι MaxConf v inser in οὔτε ἦν οὔτε ἔσται (DN 183,7): 28 καλῶς εἶπεν· οὔτε ἦν. τὸ γὰρ ἦν δηλωτικόν 29 ἐστὶ χρόνου. ἔστι δὲ ὁ θεός καὶ ὑπὲρ τὸ ἦν, 30 τουτέστιν ὑπὲρ χρόνον. ἐρεῖς οὖν· καὶ πῶς κεῖται 31 περὶ τοῦ θεοῦ λόγου· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος; ἰδοὺ 32 γὰρ ἐνταῦθα κεῖται τὸ ἦν. πολλάκις λέγομεν, ὅτι ἀρχὴ 33 καὶ αἰτία πάντων ὁ πατήρ· διὰ τοῦτο οὖν φησὶν· ἐν ἀρχῇ 34 ἦν ὁ λόγος, ἐπειδὴ ὁ υἱὸς ἐν τῷ πατρὶ 35 ἐστίν. καλῶς οὖν εἶπεν· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος. τὸ 36 δὲ ἔσται σαφές ἐστιν. τοῦτο γὰρ δηλοῖ, ὅτι νῦν οὐκ 37 ἔστιν, ἀλλ' ἔσται ποτέ, ὅπερ ἐπὶ θεοῦ λέγειν ἀνόσιον 38 καὶ ἀπρόσφορον MaxConf pars 1 v inser in μᾶλλον δὲ οὔτε ἐστίν (DN 183,8): 39 προσυπακουστέον καὶ 40 ταῦτα, οἷς ἐπιλέγεται κυρίως τὸ ἐγένετο καὶ τὰ 41 σὺν αὐτῷ κείμενα. ἢ καὶ ἐτέρως νοητέον, ὡς ὑπὲρ 42 πᾶσαν τοῦ εἶναι ἐννοίαν τε καὶ φαντασίαν ὑπάρχων. 43 διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν τὰ ὄντα τὸ ὅλως αὐτὰ πρὸς ὑπαρξιν 44 ἀχθῆναι δηλοῖ. τὸ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ εἶναι τῶν ὄντων 45 προσθεῖς τὴν διαμονὴν αὐτῶν ἐσήμανεν MaxConf v

(in τοῦ εἶναι - DN 183,6)

- 316 D 46 Ταῦτα οὐ δεῖ νομίζειν 47 περὶ τοῦ τῶν ἀπάντων αἰτίου λέγε-
σθαι, ἀλλὰ 48 περὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ δημιουργικῶς ὑποστάντων νοη-
τῶν 49 τε καὶ νοερῶν καὶ αἰσθητῶν καὶ λοιπῶν. καθὰ γὰρ 50 προ-
317 A ειρήκαμεν, ὁ θεὸς καὶ πρὸ τοῦ εἶναι. καὶ γὰρ ἔστι I προῶν. τὸ δὲ
εἶναι ἔμφασιν οἶον ἔχει τινὰ προὔποντος 2 αἰτίου. προῶν μὲν οὖν ὁ 5
θεὸς καὶ 3 λοιπὸν λέγεται καὶ ὄν, ὡς ἀπάντων αἴτιος, εἶτα τὸ 4
εἶναι τὰ πάντα ἐξ αὐτοῦ. τὸ οὖν εἶναι κατ' ἐπίνοιαν 5 ἐκ μετοχῆς
ὑπέστη τοῦ προὔπειναι αὐτοῦ, οὐχ ὡς 6 τοῦ θεοῦ μερισθέντος εἰς τὸ
εἶναι, ἀλλὰ τὸ 7 θέλημα αὐτοῦ τὸ παραγαγὸν εἰς τὸ εἶναι τὰ ὄν-
τα, 8 τοῦτο λέγεται εἶναι προὔποσταν ἐν τῷ θεῷ, καὶ τούτου 9 τοῦ 10
θείου θελήματος εἰς τὸ εἶναι κτίσιν προορισθέντος. 10 εἰκότως πρὸ
τῶν ἄλλων, ὧν μετέχει τὰ ὄντα, 11 τοῦ θεοῦ πρεσβυτέρα τις ἀρχὴ

49 sq καθὰ γὰρ προειρήκαμεν: Cf supra, in DN 200,4-31; 260,45 sq; 260,49-51
et al 50 πρὸ τοῦ εἶναι: Cf DN 183,12 sq 317,10 πρὸ τῶν ἄλλων: Vide
DN 183,18 ὧν μετέχει τὰ ὄντα: Cf DN 183,22 11 πρεσβυτέρα: Cf DN
183,19

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

46-317,39 lem: incert HaFaMaWc αἰῶνος (DN 183,14) LcLe καὶ ἔστιν αὐτὸ
καθ' αὐτό (DN 183,18 sq) v 50 καὶ prim: om v 317,1 ἔμφασιν οἶον: οἶον
ἔμφασιν v 2 οὖν: οὖν λέγεται v 5 προὔπειναι: προεῖναι v 6 τοῦ θεοῦ
μερισθέντος: μερισθέντος τοῦ θεοῦ MaxConf v εἶναι: εἶναι καὶ προεῖναι
MaxConf v 7 τὸ - 8 καὶ: om Ma(sed add man alt)Wc 7 παραγαγὸν: παρ-
αγαγεῖν FaLcLe

ἡ τοῦ εἶναι ἐπινοεῖται 12 αὐτὸς ὁ θεός. πρῶτον γὰρ ἔστι τι, καὶ τότε ἔσται 13 ζωὴ καὶ σοφία. οἱ γοῦν ἀόρατοι καὶ ἀνώτατοι 14 νόες πρῶτον τοῦ εἶναι μετέσχον καὶ οὕτω ζωῆς καὶ 15 σοφίας. ὥσπερ γὰρ ἐφ' ἡμῶν πρώτη τις ὑπέστιν ὕλη, 16 ἀφ' ἧς ἐσμέν, οὕτω ἐπὶ 317 B
 5 τῶν ἀσωμάτων νοῶν 17 οἴονεὶ ὕλη νοεῖται αὐτὸ τὸ ὄν ἐκάστου διὰ ζωῆς εἶδος, 18 καθ' ὃ οὐσίωται εἰς ζωὴν καὶ σοφίαν καὶ ὁμοιότητα. 19 ὁμοιότητα δὲ καὶ ἄνω διεξήλθομεν καὶ ταυτότητα 20 τὰς ἀναγωγοὺς ἐπὶ θεὸν δυνάμεις, καθ' ἃς 21 ὁμοιοῦνται αὐτῷ προσεχεῖς αὐτῷ οὐσαι, καὶ τούτων 22 καθ' ὑπόβασιν μετέχουσι τὰ με-
 10 τὰ ταῦτα πρῶτον καὶ 23 αὐτὰ τοῦ εἶναι μετέχοντα. ἀρχὰς δὲ τῶν ὄντων τὰς 24 πρώτας ὑποστάσας ἐν τῇ κτίσει οὐσίας νόησον, ἀρχὰς 25 λεγομένας, οὐχ ὅτι ἐξ αὐτῶν τὰ ὄντα ὡς ἀπὸ 26 στοιχείων, ἀλλ' ὅτι, καθὰ εἴρηται, πρὸ τῶν μετ' αὐτὰς 27 ἐδημιουργήθησαν. οἶον ἐπὶ μὲν τῶν νοητῶν ἀρχῇ 28 κτίσεως θρόνοι καὶ οὕτω τὰ ἐξῆς,

---

11 ἐπινοεῖται: Vide DN 183,17   19 ὁμοιότητα: Cf DN 183,20   ἄνω: Cf supra, in DN 256,12-14   23 ἀρχὰς δὲ τῶν ὄντων: Cf DN 184,6   26 καθὰ εἴρηται: Cf DN 184,6 sq   28 θρόνοι: Vide Col 1,16

Ha(defic) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

12 ἔσται: ἐστὶ Le(sed corr)Wc v   13 ζωὴ: καὶ ζωὴ v   15 ὑπέστιν: ὑφέστη Ma(sed corr man alt)Wc ὑπέστη MaxConf v   16 οὕτω: οὕτω καὶ Ma(e corr man alt)MaxConf v   17 διὰ: om FaLcLeMa(sed add man alt)Wc   18 καθ': καὶ καθ' FaLcLeMa(e corr man alt) MaxConf v   19 ὁμοιότητα: om FaMa(sed add man alt)Wc   22 πρώτου: πρώτον v   24 τῇ: om FaLcLeMa(sed add man alt)Wc   26 πρὸ τῶν: πρώτον FaLcLeWc

ἐπὶ δὲ τῶν αἰσθητῶν 29 ἀρχαὶ κτίσεως οὐρανόσ καὶ γῆ. ἐν ἀρχῇ
 317 C γὰρ 30 ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. τῶν 31 γὰρ
 αἰσθητῶν πρωτόκτιστα ταῦτα. εἶτα καὶ ἄλλως 32 αἱ ἰδέαι καὶ τὰ
 παραδείγματα, ἅπερ εἰσὶ νοήσεις αὐτοτελεῖς 33 αἰῖδιοι τοῦ αἰδίου
 θεοῦ, καθὰ προέφημεν, 34 ἐπινοοῦνται οἰονεὶ στοιχεῖα καὶ ἀρχαὶ 5
 καὶ ὕλη ἄλλος 35 καὶ ἀσώματος τῶν μετεχόντων αὐτῶν τῶν
 ἰδεῶν 36 οἶον τῶν παραχθειςῶν ἀσωμάτων τάξεων. ἡ γὰρ αὐτο-
 ζωὴ 37 καὶ αὐτοσοφία καὶ αὐτόταξις καὶ ἄλλα τὰ 38 ἐν θεῷ
 παραδείγματά εἰσιν, ὧν μετέχουσιν αἱ δημιουργίαι 39 ὡς σημείου
 ἦτοι κέντρου αἱ κατ' εὐθείαν 40 γραμμαὶ ἐπὶ τὸν κύκλον 10
 φερόμεναι.

---

30 ἐποίησεν ... γῆν: Vide Gen 1,1   33 καθὰ προέφημεν: Cf supra, in DN
 253,22-31   36 sq αὐτοζωὴ καὶ αὐτοσοφία: Cf DN 183,19   39 ὡς - 40 φε-
 ρόμεναι: Cf DN 185,4-7

Ha(inc a 31 ἄλλως) FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

29 ἀρχαὶ κτίσεως: ἀρχαὶ FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc ἀρχῇ κτίσεως v
 31 ταῦτα: om Ma(sed corr man alt)Wc   35 αὐτῶν: καὶ αὐτῶν Ma(e corr
 man alt) MaxConf v   38 θεῷ: τῷ θεῷ HaFaLcLeMaWc   post lin 40 inser in
 αὐτὸς (DN 183,10): 40b τίς ἐστὶν αἰὼν τῶν αἰώνων MaxConf pars 2

(in και εἰ ... πολλά ἐστι - DN 184,8-12)

4 Ὡσπερ λόγῳ τινὶ ἐπὶ 5 τῶν ποιοτήτων οἶονεὶ προὔπεισιν αἰ 320 A
 αὐτοποιότητες, 6 εἶτα συμβαίνουσαι ποιούσιν, οὕτω καὶ ταῦτα
 νόει, 7 οἶον ἢ αὐτοασώματος λευκότης, ἐπιγινόμενη σώματι, 8
 λευκαίνει τοῦτο. οὕτω καὶ τὰ εἰρημένα ὧδε νόησον 9 ἀναλόγως,
 5 ὅτι προὔπων ὁ θεός, ἦτοι ἢ ζωῆ, ζωοῖ 10 πάντα τὰ αὐτοῦ μετέχον-
 τα.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 4 inser in ὄν (DN 184,2): 4I ἐαυτῷ ταύτην τὴν προσηγορίαν 42 ἔθετο
 ὁ θεός εἰπών· ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν. ἐξῆς πρὸ 43 τῶν ἄλλων, ὅσα περὶ αὐτοῦ λέγε-
 ται, οἶον ζωῆς καὶ 44 σοφίας καὶ τῶν τοιούτων εἰκότως ἀναγορεύεται. τὸ
 45 δὲ εἰπεῖν προεῖναι καὶ ὑπερεῖναι τὸ ἀναρχον καὶ 46 πάντη ἀκατανόητον
 τοῦ εἶναι τὸν θεὸν ὑφηγήσατο, ὅς 47 καὶ τῷ προορισμῷ τῆς οἰκείας ἀρρήτου
 γνώσεως 48 προὔπεστήσατο τὸ ὅλως εἶναι τὰ πάντα. τοῦτο γὰρ 49 ἀθρόως
 κατὰ πρώτην προσβολὴν ἐπιβάλλει ὁ νοῦς τῷ 50 εἶναι. εἶθ' οὕτω τὸ ὅπως-
 οῦν εἶναι αὐτὰ θεωρεῖ. τὸ 5I οὖν ἀπλῶς εἶναι, οὐ τὸ πῶς εἶναι ἐδήλωσεν
 εἰπών 52 καθ' αὐτὸ τὸ εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐξῆς τὴν αὐτοζωὴν, τὴν 53 αὐτο-
 μοιότητα καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς εἰπὼν τὸ ὅλως εἶναι I ζωὴν καὶ ἀπλῶς τὸ ζῆν,
 οὐχὶ δὲ τὴν τοιάνδε 2 ζωὴν εἰσηγήσατο. καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὁμοίως τοῦτο 3
 πρῶτον κατηγοροῦνται τὸ εἶναι MaxConf v 4-10 lem: incert HaFaWc πάν-
 των (DN 184,2) LcLe βούλει (DN 184,8) Ma καὶ εἰ βούλει τῶν ζώντων (DN
 184,8) v 7 αὐτοασώματος: αὐτοσίματος v 9 ζωοῖ: om FaLe post lin
 10 inser in αὐτομετοχάς (DN 184,12): II μετοχάς φησιν, ὧν τὰ ὄντα μετ-
 ἐχουσιν, 12 οἶον αὐτὸ τὸ εἶναι ἢ ζωὴ ἢ σοφία ἢ τάξις 13 καὶ τὰ λοιπά, αἴτι-
 νες μετοχαὶ θεῖαι τυγχάνουσι δωρεαί, 14 ἃς καὶ ἀρχὰς τῶν ὄντων ἐκάλεσεν
 MaxConf v

(in καὶ ἔστιν ἐξ αὐτῆς καὶ ἐν αὐτῇ - DN 184,18 sq)

- 320 B 15 Καὶ ἔστιν ἐξ αὐτῆς καὶ ἐν αὐτῇ οὕτω 16 νοητέον· ἡ αὐτοῦπερα-
 αγαθότης, νοῦς οὐσα καὶ ὅλη 17 ἐνέργεια, εἰς ἑαυτὴν ἐστραμμέ-
 νη, ἐνεργεία ἐστίν, οὐ 18 δυνάμει, πρότερον οὐσα ἀφροσύνη, εἶτα
 νοῦς ἐνεργεία 19 γινομένη. ὅθεν ἐστὶ καὶ νοῦς μόνος καθαρός, οὐκ
 20 ἐπέισακτον ἔχων τὸ φρονεῖν. ἀλλὰ παρ' ἑαυτοῦ πάντως 21 5
 νοεῖ. εἰ γὰρ ἡ μὲν οὐσία αὐτοῦ ἄλλη ἐστίν, ἀ δὲ 22 νοεῖ ἕτερα
 αὐτοῦ, αὐτὸς ἀνόητος ἔσται, ἢ γοῦν ἡ οὐσία 23 αὐτοῦ. εἴ τι δὲ ἔχει,
 παρ' ἑαυτοῦ ἔχει, οὐ παρ' 24 ἄλλου. εἰ δὲ παρ' ἑαυτοῦ καὶ ἐξ
 αὐτοῦ νοεῖ, αὐτός 25 ἐστίν, ἀ νοεῖ. οὐκοῦν νοῦς ὢν ὄντως νοεῖ τὰ
 ὄντα ὡς 26 ὢν. εἰ οὖν νοῶν ἑαυτὸν τὰ ὄντα νοεῖ, αὐτός ἐστὶ τὰ 27 10
 ὄντα. ἢ γὰρ ἐτέρωθι ὄντα αὐτὰ νοήσει ἢ ἐν ἑαυτῷ 28 ὡς αὐτοῦ ὄν-
 320 C τα. ἀλλαχοῦ μὲν οὖν ὄντα οὐ δυνατὸν 29 νοῆσαι. ποῦ γὰρ ὄντα ἐν
 αἰσθητοῖς; τὰ γὰρ αἰσθητὰ 30 οὐκ εἰσὶν ὄντα, ἅτε τρεπτὰ ὑπάρ-
 χοντα καὶ γινόμενα καὶ 31 ἀπολλύμενα. ἑαυτὸν οὖν ἄρα καὶ ἐν
 ἑαυτῷ νοεῖ. 32 ἐπειδὴ δὲ καὶ ποιητῆς τῶν ὄντων ἐστὶν ὁ θεός, ἐν 15

16 αὐτοῦπεραγαθότης: Vide DN 184,17 19 sq Cf Plot Enn V 9,5-8 321,

28 ἀριθμὸς: Vide DN 184,21 31 κέντρον: Cf DN 185,4 32 Cf DN 185,5

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

15 καὶ ἔστιν ἐξ αὐτῆς καὶ ἐν αὐτῇ: om v 19 γινομένη: γενομένη HaFaLc
 LeMaWc ἐστὶ καὶ: καί ἐστι Ma(e corr man alt) MaxConf v μόνος: μόνον
 MaWc MaxConf v 20 ἐπέισακτον: ἔπακτον HaFaLcLeMaWc 22 αὐτός:
 om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc ἢ γοῦν: om HaFaLcLeMa(sed add man
 alt)Wc 28 οὖν ὄντα: ὄντα Ha ὄντα οὖν v 30 ὑπάρχοντα: ὄντα MaxConf
 v 32 τῶν ὄντων ἐστὶν ὁ θεός v: ὁ θεὸς τῶν ὄντων ἐστὶν omnes codd

33 τῷ μήπω ὄντι νοήσει αὐτά. ἀλλ' αὐτὸς ἀρχέτυπὸν ἐστὶ 34 τοῦ-
του τοῦ παντός. καὶ ἂ νοεῖ οὐ τύπους λαμβάνων 35 ἀφ' ἐτέρων,
αὐτὸς ὄν τῶν ὄντων παράδειγμα. ὥστε 36 οὔτε αὐτὸς ἐν τόπῳ οὔ-
τε τὰ ἐν αὐτῷ ὡς ἐν τόπῳ. 37 ἀλλ' ἔχει αὐτὰ ὡς ἑαυτὸν ἔχων καὶ
5 ἐνὼν αὐτοῖς, 38 πάντων μὲν ὁμοῦ ὄντων καὶ ἐν ἀμερεῖ ὄντων ἐν
αὐτῷ, 39 διακεκριμένων δὲ ἐν τῷ ἀμερεῖ ἀμερῶς. αἱ 40 τοίνυν
νοήσεις αὐτοῦ εἰσι τὰ ὄντα, τὰ δὲ ὄντα εἰσι τὰ 41 εἶδη. νοήσεις δὲ
οὐχ οὕτως ἀκουστέον, ὅτι, ἐπειδὴ 42 τόδε ἐνόησεν, ἐγένετο τόδε ἢ
ἐστὶ τόδε. ταύτης γὰρ 43 τῆς νοήσεως προηγεῖσθαι δεῖ νοούμενόν
10 τι, ἵνα αὐτὸ 44 νοήσας ποιήσῃ. ἀλλὰ νοεῖ τὰ ὄντα, ἅτε ἑαυτὸν 320 D
νοῶν, 45 καὶ τοῖς ἐνοῦσι συναπτόμενος. αὐτῇ γὰρ αὐτοῦ ἢ νόησις
46 γένεσις ἐστὶ τοῖς οὖσιν. τὸ οὖν ἐνὸν ἐν αὐτοῖς, 47 τουτέστι τὸ
εἶδος καὶ τουτέστιν ἡ ἰδέα. αὐτὸς δέ, 48 νοῦς ὅλως ὄν, ὅλως ἐστὶν
ἐπιστήμη. τὰ δὲ ἐξ αὐτοῦ 49 καὶ ἐν αὐτῷ νόες εἰκότες θεωρήμασι
15 τῆς ἐπιστήμης. 50 εἰσι δὲ ὁμοῦ καὶ διακεκριμένα ἐν αὐτῷ, ὡς καὶ
ἐν 51 ψυχῇ ὁμοῦ πολλαὶ ἐπιστήμαι οὔσαι ἀσύγχυτοι μένουσιν 52 καὶ

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

33 ἀρχέτυπὸν: ἀρχέτυπός v 35 αὐτὸς: ἀλλ' αὐτὸς HaFaLcLeMaWc 36
ὡς ἐν τόπῳ: om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc 39 ἀμερεῖ: μέρει FaLe
40 εἰσι prim: εἰς HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 42 ἢ ἐστὶ τόδε: om Ma
(sed add man alt)Wc 43 τι: τὸ Ma(sed corr man alt)Wc αὐτὸ: αὐτὸν Ma
(sed corr man alt)Wc 44 νοεῖ τὰ: νοητὰ HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc
45 ἐνοῦσι: νοοῦσι Ma(sed corr man alt)Wc αὐτοῦ: αὐτῷ v 46 ἐνὸν: ἐν ὄν
Ma(sed corr man alt)Wc αὐτοῖς: αὐτῷ HaFaLcLe αὐτὸ Ma(sed corr man alt)
Wc 48 ὅλως ὄν: ὄν ὅλως v 51 ὁμοῦ πολλαὶ: ὁμοῦ Fa πολλαὶ ὁμοῦ Ha
LcLeMaWc

ἐνεργοῦσιν ἔξω κατὰ μίαν, ὅταν δέη. καὶ πάσας 53 ὁμοῦ τὰς δυνά-
 μεις ἢ ψυχὴ ἐν ἑαυτῇ ἔχει, καθ' ἃς 54 προνοεῖ τοῦ σώματος, καὶ
 321 A ὅμως ἀσυγχύτως αὐτὰς I κατὰ καιρὸν προβάλλει, τὴν μὲν φυσι-
 κὴν ἐνεργοῦσα 2 περὶ τὸ σῶμα δύναμιν, καθ' ἣν τρέφει τοῦτο καὶ
 αὔξει 3 καὶ πρὸς γένναν ἐπιτήδειον ποιεῖ. τὴν δὲ αἰσθητικὴν 4 ἐν- 5
 εργεῖ δύναμιν περὶ φλέβας καὶ ἀρτηρίας 5 καὶ τὴν σάρκα καὶ τὰ
 νεῦρα, καθ' ἣν δύναμιν τῶν 6 αἰσθητῶν ἀντιλαμβανόμεθα· τὴν δὲ
 δοξαστικὴν, καθ' ἣν 7 ἣν κρίνει τὰ αἰσθητά· καὶ τὴν φανταστικὴν,
 καθ' ἣν 8 φαντάζεται τὰ αἰσθητά· ἀναζωγραφικὴν δέ, καθ' ἣν 9
 ἀναπλάττει· καὶ μνημονευτικὴν, καθ' ἣν μέμνηται· 10 ὀρεκτικὴν 10
 δέ, καθ' ἣν ὀρέγεται καὶ κινεῖ τὸ ζῶον 11 κατὰ τόπον· καὶ εἰκαστι-
 κὴν καὶ θυμοειδῆ καὶ 12 ἐπιθυμητικὴν. ταύτας γὰρ ἔχει δυνάμεις
 σώματι χρωμένῃ 13 ἐν τῷ ἀλόγῳ αὐτῆς μέρει. μετὰ δὲ θάνατον

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

54 ἀσυγχύτως: ἀσυγχύτους HaFaLcLeMaWc 321,1 φυσικὴν: φυτικὴν Ha
 FaLcLeMa ἐνεργοῦσα: ἐνεργοῦσαν HaFaLcLeMaWc 3 πρὸς: πρὸς τὸ Ha
 FaLcLeMaWc 7 τὴν: om HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 8 αἰσθητά:
 αἰσθητικά HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 9 ἀναπλάττει: ἀντιπλάττει
 Ma(sed corr man alt) Wc

ὁ 14 νοῦς μόνος ἔσται ἐνεργῶν τούτων ἀργουσῶν. 28 ὁ γὰρ 321 B
 ἀριθμὸς ἐκ πολλῶν 29 μονάδων συντιθεμένων εἰς μέγεθος παρ-
 αύξει. ἢ 30 οὖν μονὰς ὡς αἰτία ἀριθμῶν ἐνοειδῶς τοὺς πάντας 31 321 C

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

14 ἀργουσῶν: ἀγουσῶν FaLcLe post lin 14 inser in αὐτοῦπεραγαθότης
 (DN 184,17): 15 ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ 16 ὑπεραγαθότητος, φησίν, ἣτις ἐστὶν αὐτὸ
 τὸ εἶναι αὐτοῦ 17 τοῦ θεοῦ, ἢ ὑπάρξις τῶν ὄντων καὶ ἢ τούτων 18 διαμονή.
 ἐνιαίως φησίν, ἡγουν κατὰ ἀπλήν τινα καὶ 19 περιεκτικὴν τῶν ὄλων αἰτίαν
 καὶ ἄσχετον. οὐδενὶ 20 γὰρ λόγῳ ἢ νοήματι ἢ πράγματι ἔχει τὸ θεῖον τὴν
 21 πρὸς τὰ ὄντα σχέσιν τε καὶ κοινωνίαν. ἀλλ' ἔστι 22 πάντη καὶ κατὰ
 πάντα ὑπερηρμένον, μόνῳ τῷ 23 συνέχειν καὶ προνοεῖσθαι τούτων ἐφαπτό-
 μενον, ὡς ἂν τις 24 εἴποι. τὰ δὲ ἐξῆς ὑποδείγματα πιστωτικὰ τοῦ λόγου 25
 τοῦ εἶναι πάντα ἐκ θεοῦ ὡς αἰτίου τῆς τούτων 26 ὑπάρξεως ἄλλο παρὰ ταῦ-
 τα ὑπάρχοντος καὶ ἐν αὐτῷ 27 συνεστάναι ἄλλω παρὰ ταῦτα ὑπάρχοντι
 MaxConf v 28 - 32 schol separat (lem incert) Ma(e corr man alt) in πᾶς
 ἀριθμὸς (DN 184,21) MaxConf καὶ ἔχει πάντα ἀριθμὸν (DN 185,1) v 28 ὁ
 γὰρ ἀριθμὸς: περὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ HaFaLcLeMa(sed eras man alt ut vid)Wc
 29 εἰς: ὁ ἀριθμὸς εἰς HaFaLcLeMaWc

περιείληφεν ἀριθμούς. οὕτω καὶ τὸ κέντρον, ἥτοι 32 σημείον, τὰς ἐπὶ τὸν κύκλον εὐθείας περιέχει.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

post lin 32 inser in καὶ γὰρ - διεστήκασιν (DN 184,21-185,11): 33 ταῦτα βεβαιωτικά τοῦ λόγου 34 ὑποδείγματα MaxConf v inser in κέντρῳ (DN 185, 4): 34 σημειῶσαι, ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν γραμμικῶν 35 τὰ περὶ θεοῦ σαφηνίζει κέντρῳ αὐτὸν παρεικάζω MaxConf v inser in ἐνοειδῶς (DN 185,5 sq): 37 τὸ ἐνοειδῶς ἐνταῦθα τέθεικεν 38 ἀντὶ τοῦ ἀπλῶς καὶ ὁμοίως· οὐ γὰρ ἑτεροίως MaxConf v inser in μᾶλλον (DN 185,8): 38b κατὰ κοινοῦ τὸ διακρίνονται MaxConf inser in ἀλλὰ - δυνάμεις (DN 185,12-15): 40 πρόδηλον, ὅτι 41 ἐν τῷ ὄλῳ τὰ μέρη. οὐκοῦν οἱ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον 42 τῶν ὄντων φυσικῶς θεωρούμενοι τῶν ἐνυπαρχουσῶν 43 αὐτοῖς δυνάμεων ἢ κινήσεων λόγοι ἐν τῇ καθόλου 44 λαμβανομένη φύσει θεωροῦνται φησίν. οἷον οἱ τῆς 45 ἔξω φιλοσοφίας πάντα τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα 46 καὶ ἐν ἄλλοις θεωρούμενα, ἃ ἔμφυχά τε καὶ ἄψυχά 47 φαμεν, ταῦτα πάντα ὑπὸ μίαν κατηγορίαν ἤγαγον 48 εἰπόντες οὐσίαν, ἐν τῇ τοιαύτη φωνῇ περιλαμβάνονται 49 καὶ τὰ τῆς καθ' ἕκαστον οὐσίας ἰδιώματα καὶ οἱ 50 λόγοι ἀσύγχυτοι μένοντες. ἕτερος γὰρ τῶν ἐμφύχων 51 καὶ ἄλλος τῶν ἀψύχων ὁ λόγος. ὡσαύτως καὶ τῶν 52 αἰσθητικῶν, τουτέστι λογικῶν τε καὶ ἀλόγων, καίτοι 53 κατὰ τὸν τῆς οὐσίας ἥτοι τοῦ ἀπλῶς εἶναι συνηνωμένοι 54 λόγον. τὸ δὲ ἐν ψυχῇ μονοειδῶς εἶρηκεν σημαίνων 55 μίαν εἶναι τὴν ἐκ ψυχῆς ἐνδιδομένην ὄλῳ τῷ I σώματι ζωτικὴν δύναμιν ποικίλως ἐνεργούσαν ἐν 2 τοῖς μέλεσιν Max Conf v

(in *μονοειδῶς καὶ ἠνωμένως* - DN 185,18)

3 Εἰ αἰτίον ἐστί 4 τό, δι' ὃ γίνεται τὸ γινόμενον, εἰκότως ἐν τῷ 324 A
 πάντων 5 αἰτίῳ πάντα προὔφεστηκεν, ὡς ἐν ἰδέα καὶ παραδείγ-
 ματι, 6 καθὰ προέφημεν, ὁμοῦ καὶ ἐνοειδῶς. καὶ τὰ 7 ἐναντία ἐν
 τῷ θεῷ, ὡς εἴρηται, ἐπιθεωρούμενα. πῶς 8 δὲ καὶ ἠνωμένως καὶ
 5 τὰ ἐναντία, οὕτω νοήσεις· τὸ 9 κοσμηθὲν ἔχει τὸ εἶδος μεμερισμέ-
 νον, ὡς ἐν τῷ 10 κόσμῳ ἀλλαχοῦ τὰ ἄστρα καὶ ἀλλαχοῦ τὸν ἄν-
 θρωπον 11 καὶ αὖθις ἄλλη τὸ πῦρ καὶ ἄλλη τὸ ὕδωρ. 12 ἐναντία
 γὰρ ὄντα, εἰς ὁμοῦ γένωνται, συμφθεύονται. 13 ἐν δὲ ταῖς νοή-
 σεσι τοῦ θεοῦ καὶ πάντα 14 ἦσαν ὁμοῦ ὄντα καὶ ἀσυγχύτως καὶ
 10 οὐκ ἐν τόπῳ, οὐ γὰρ 15 σώματά εἰσιν οὔτε ἐν σώματι, ἀλλ' ἐν
 αἰδίῳις νοήσεσιν, 16 αἰτίνες εἰσι παραδείγματα. ὅθεν καὶ πάντων 324 B
 17 ἀρχὴ ὁ θεός, ἀρχὴ γὰρ ἐστί πᾶν τὸ προὔφεστός τοῦ 18 γινομέ-
 νου. καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τάξις ἐστί τῶν 19 ὡς τεταγμένων.
 τάξις δὲ ἐστὶν ἐργασία ὁμοιότητος 20 πρὸς ἄλληλα πάντων τῶν
 15 ὄντων καὶ συμμετρία γινομένη 21 αἰτία κοινωνίας τῶν πρὸς ἄλ-
 ληλα παντὸς τοῦ 22 ὄντος. ἀλλὰ καὶ πᾶσα στάσις καὶ πᾶσα κίνησις

6 καθὰ προέφημεν: Cf supra, in DN 253,12-31; 316,46-317,40 6 sq Cf DN
 185,18 8 ἐναντία: Vide DN 185,18 8 τὸ κοσμηθὲν - 10 ἄνθρωπον: Cf
 Plot Enn V 9,9,14 sq 18 τάξις: Vide DN 185,20 22 πᾶσα στάσις: Vide
 DN 185,22 πᾶσα κίνησις: Vide DN 185,22 sq

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

3 εἰ: *μονοειδῶς καὶ ἠνωμένως* (e lem huc intrus)· εἰ HaFaLcLeMaWc 4 τό:
 om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc 7 ὡς: coll ante ἐν v 8 τὰ: om v
 14 ἦσαν ὁμοῦ: ὁμοῦ ἦσαν v 17 ὁ: om HaFaLcMa(sed add man alt)Wc

23 ἔστι τῶν ὄντων ὁ θεός. διαφόρως δὲ ταῦτα νοητέον. 24 ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν νοητῶν καὶ νοερῶν ἢ φύσις 25 ἀρχὴ οὐσα κινήσεως καὶ στάσεως ἦτοι ἡρεμίας, 26 ταῦτὸν γὰρ ἔστιν, ἐνέργειαν δηλοῖ. ἢ τε γὰρ κίνησις 27 ἢ εἰς διακονίας θείας καὶ διδασκαλίας τῶν ὑποβιβηκότων 28 ἐνέργειά ἐστι ζωτική, ἢ τε ἡρεμία καὶ στάσις 29 5 αἰώνιος οὐσα καὶ ἄτρεπτος τὰ οἰκεῖα ἐνεργεῖν 30 δηλοῖ τοὺς νόας 324 C καὶ τῶν θείων ἐμφορεῖσθαι. ἐπὶ δὲ 31 τῶν αἰσθητῶν ἢ φύσις ἀρχὴ οὐσα κινήσεως καὶ στάσεως 32 ἦτοι ἡρεμίας τὴν μὲν κίνησιν δηλοῖ τὴν εἰς τὸ 33 εἶναι παραγωγὴν, τὴν δὲ στάσιν ἦτοι ἡρεμίαν τὴν διὰ 34 τῆς φθορᾶς τοῦ εἶναι ἢ παῦσιν ἢ μεταβολήν. λέγεται 10 δὲ 35 ταῦτα εἶναι ὁ θεός, ὡς αἴτιος αὐτῶν ὑπάρχων ὑπερουσίως. 36 κίνησις δὲ ἐπὶ θεοῦ ἢ εἰς τὰ ἐξ αὐτοῦ καὶ 37 δι' αὐτοῦ ἐν ἀγαθότητι προνοητικῇ πρόοδος. στάσις 38 δὲ τὸ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχειν καὶ ἀνεκφοιτήτως ἑαυτοῦ 39 τὴν ἀνεπίγνωστον ἡρεμίαν καὶ ἀτρεμῆ ἀοχλησίαν 40 κεκτήσθαι. σημειωτέον δέ, ὅτι τὰς νοητὰς δυνάμεις 15 41 αἰωνίας ἐκάλεσεν ὡς αἰῶνος μετεχούσας. ἢ δὲ τοῦτο 42 λέγουσα γραφὴ ἐστίν· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, 43 τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. τὰ δὲ ἐν 44 ἐτέροις ὑπάρχοντά εἰσιν οἶον ἀγιασμός,

---

29 ἄτρεπτος: Cf DN 209,9   41 αἰωνίας: Vide DN 186,14   42 τὰ - 43 αἰώνια: Vide II Cor 4,18   43 sq ἐν ἐτέροις: Vide DN 186,3

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

23 ταῦτα: ταύτας HaFaLcLeMaxConf v   24 ἐπὶ μὲν γὰρ: καὶ ἐπὶ μὲν MaxConf v νοερῶν: τῶν νοερῶν v   29 ἄτρεπτος: ἀμετάτρεπτος Ha(sed corr)FaLcLeMaWc 32 τὴν alt: om v   33 τὴν δέ: καὶ τὴν HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 34 ἢ prim: ἦν HaFaLcLe 35 αὐτῶν: αὐτὸς v   40 σημειώσαι: σημειωτέον MaxConf v

ἀθανασία, 45 εὐζωΐα. ταῦτα γὰρ ἐν νοηταῖς καὶ νοεραῖς οὐσίαις 46 324 D
 τοιαῦτά εἰσιν. κατ' ἐπίνοιαν δὲ λέγονται ἐν τοῖς νοητοῖς 47 καὶ
 ἡμῖν ὡς θεοὶ καὶ κύριοι καὶ δυνατοὶ ἰσχύϊ 48 ἄγγελοι κατὰ μέθεξιν
 καὶ ἄνθρωποι.

(in ἐκ τοῦ προόντος - DN 186,15)

5 15 Ὅτι αὐτὸς αἴτιος τοῦ εἶναι 16 τὰ πάντα καὶ πρὸ τοῦ εἶναι, ἅπε 325 B

46 κατ' ἐπίνοιαν: Vide DN 186,3 47 δυνατοὶ ἰσχύϊ: Vide Ps 103(102),20

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

post lin 48 inser in ὅσα τῶ εἶναι ὄντα (DN 185,24): 49 ὅσα τῶ εἶναι ὄντα
 εἰσίν, 50 ταῦτά φησιν ἐν ἑτέροις θεωρούμενα ὑπάρχειν, καὶ 51 οὐ καθ'
 ἑαυτὰ ὄντα. αἱ γὰρ οὐσίαι - ταῦτα γὰρ ἐκάλεσεν 52 ὄντα - τῶν καθ' ἑαυτὰ
 εἰσίν, ἄστινας χαρακτηρίζουσιν 53 ἀθανασία, σοφία, τάξις, ἁρμονία καὶ τὰ
 συν 1 αὐτοῖς, ἅπερ ἐν ἑτέροις ὑπάρχειν λέγονται, ὥσπερ 2 καὶ τὰ κατ'
 αἰσθησιν περὶ τὰ σώματα ὀρώμενα, οἶον 3 χρῶμα, σχῆμα, πηλικότης καὶ
 τὰ ὅμοια, ἅπερ σωμάτων 4 ἐκτὸς συνίστασθαι ἀδύνατον. διείλε δὲ αὐτὰ 5 ὁ
 πατήρ τῶν κατ' ἐπίνοιαν. ταῦτα δὲ εἶναι φαμεν 6 τὰ τῆ νοήσει μόνη κατα-
 λαμβανόμενα, οἶον νόημα, λόγον, 7 αἰσθησιν καὶ τὰ τοιαῦτα, ἅτινα τῆ ἐπι-
 νοία μόνη 8 οἶονεὶ τῆ ἐπενθυμῆσει γνωρίζομεν. ἢ καὶ κατ' ἐπίνοιαν 9 λέγει
 τὰ νοητά καὶ αἰσθήσει ὑποπίπτοντα μηδαμῶς MaxConf v inser in αἱ νοη-
 τὰ καὶ νοεραὶ (DN 186,1): 11 σημείωσαι δέ, ὅτι 12 τὸ νοητὰ ὡς πρὸς ἡμᾶς,
 τὸ δὲ νοεραὶ ὡς πρὸς τὸν 13 θεὸν νοεῖται MaxConf v inser in καὶ τὸ εἶναι
 (DN 186,5 sq): 14 καὶ τὸ θεοειδῶς εἶναι v 15-25 lem: incert FaWc ψυχαι
 (DN 186,8) HaLe καὶ alt (DN 186,8) Lc εἶναι prim (DN 186,16) Ma καὶ τὰ ἄλ-
 λα πάντα (DN 186,8) v 15 αἴτιος: ὡς αἴτιος Ma(sed corr man alt)Wc

καὶ ἰδέα ἦτοι 17 παράδειγμα ὡν τοῦ εἶναι, ὡς ἐντεῦθεν δηλοῦται. τὸ 18 γὰρ αὐτοεἶναι οὐκ αὐτὸς ἐστὶν ὁ θεὸς διὰ τὸ εἶναι 19 τὸν θεόν. ἀλλὰ διὰ τὸν θεὸν καὶ τὸ εἶναι ἐστὶν καὶ 20 λέγεται. διὸ ἐν τῷ θεῷ ἐστὶ τὸ εἶναι ὡς ἰδέα, οὐ 21 μὴν ὁ θεὸς ἐν τῷ εἶναί ἐστιν, πρὸ γὰρ τοῦ εἶναι ἦν. 22 ὅμως διὰ τὸ πάντων αἴτιος εἶναι καὶ παραγωγεὺς 23 δείκνυται. καὶ ἔξω πάντων ἐστίν, ὡς αἴτιος πάντων, 24 καὶ τοῖς τῶν πάντων γνωρίσμασι προσαγορεύεται, 25 ὡς τὰ πάντα παραγαγόν.

5

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

17 παράδειγμα: παραδείγματα Ma(sed corr man alt)Wc ὡν: om Ma(sed add man alt)Wc 18 αὐτὸς: αὐτό Le(e corr man alt)Ma(e corr man alt) MaxConf v 19 διὰ: om HaFaLcLeMa(sed add mg man alt)Wc 20 διὸ: διὸ καὶ HaFaLcLeMaWc 22 τὸ: om Ma(e corr man alt) MaxConf 23 δείκνυται: om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc 24 προσαγορεύεται: προσαγορεύεται FaLe(sed corr man alt) post lin 25 inser in καὶ αὐτοῦ ἐστὶ τὸ εἶναι (DN 186, 15 sq): 26 αὐτοῦ μὲν ὡς ἔξ αὐτοῦ 27 ἐστὶ τὸ εἶναι, ἐν αὐτῷ δὲ τῷ συντηρεῖσθαι παρ' 28 αὐτοῦ, οὐκ αὐτὸς δὲ τοῦ εἶναι, οὐδὲ ἐν τῷ εἶναι συνεχόμενος. 29 ὑπὲρ γὰρ τὸ εἶναι ὁ ὑπερούσιος MaxConf v inser in καὶ αὐτὸν ἔχει τὸ εἶναι, καὶ οὐκ αὐτὸς ἔχει τὸ εἶναι (DN 187,1): 30 προσυπακουστέον ἐν 31 ἀμφοτέροις τὸ αἴτιον. τουτέστιν· τὸ εἶναι αὐτὸν ἔχει αἴτιον, 32 καὶ οὐχὶ αὐτὸς ὡς ἐκ προσηγουμένης αἰτίας 33 ἔχει τὸ εἶναι MaxConf v inser in κατὰ πᾶσαν τῶν ὄντων ἐπίνοιαν (DN 187, 4 sq): 34 ἢ τῶν ὄντων 35 θεωρία, ἣν ἐνταῦθα ἐπίνοιαν ἐκάλεσεν, πολλή τις οὔσα 36 καὶ ποικίλη, πάσῃ ἐπιβολῇ τοῦ νοῦ προὔπαντῶσαν 37 εὕρισκει τοῦ αἰτίου τὴν ἔνοιαν, ἣγουν τοῦ δημιουργοῦ. 38 τὸ οὖν πολλαπλασιάζεσθαι δηλοῖ τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς 39 τὸν αὐτὸν αἴτιον θεωρεῖσθαι MaxConf v

(in πάνσχημος, πανείδεος, ἄμορφος, ἀκαλλής - DN 187,13 sq)

41 Πρὸς τὸ πάνσχημος 42 τὸ ἄμορφος, διὰ τὸ ὑπὲρ ἀσωματίαν καὶ 328 C

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 41 inser in τὸ ἦν ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔστι καὶ τὸ ἔσται καὶ τὸ ἐγένετο καὶ γίνεται καὶ γενήσεται κυρίως ὑμνεῖται (DN 187,5 sq): 325,40 ἄπερ ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ 41 ἀπέφησεν, νῦν ἐπειπὼν τῷ θεῷ ἀναγκαίως ἑαυτὸν 42 ἐρμηνεύων κατὰ τὴν τοῦ αἰτίου ἔννοιαν ταῦτα νοεῖν 43 ὑποβάλλει. τὸ μὲν οὖν ἐγένετο καὶ γίνεται καὶ γενήσεται, 44 ἐπὶ μὲν τῶν κτισμάτων κυρίως κατηγορεῖται. 45 τὰ μὲν γὰρ ἅπαξ ἐγένετο, οἶον οὐρανός, ἄγγελοι, 46 ἥλιος καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐφ' ὧν χώραν οὐκ ἔχει τὸ 47 γίνεται καὶ γενήσεται. τὸ δὲ παρὰ τοῦ Δαβὶδ λεχθέν· 48 ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα ἢ κατὰ 49 τὸ συντηρεῖσθαι ληπτέον, καθὰ εἴρηται· ὁ πατήρ 50 μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, ἢ κατὰ τὴν συνθήειαν τῆς 51 γραφῆς, ἐνηλλαγμένως τὴν σημασίαν τὴν χρονικὴν 52 πολλάκις προαγούσης καὶ ἀντιπαρωχηκός μέλλοντι 53 κεκρημένῃ καὶ τὸ ἔμπαλιν. ἐπὶ τούτων μὲν οὖν 328,1 κυρίως τὸ ἐγένετο. γίνεται δὲ καὶ τὰ ἐν γενέσει καὶ 2 φθορᾷ πάντα καὶ ὅσα κατὰ ἀντιπεριχώρησιν, οἶον ἢ 3 νύξ, ἢ ἡμέρα, θέρος καὶ ἔαρ καὶ τὰ τοιαῦτα. γενήσεται 4 δὲ μόνως, ἅτινα οὐπω μὲν γεγονάσιν ὄλως, προσδοκῶνται 5 δέ, οἶον ἢ τοῦ παντός μεταστοιχείωσις καὶ τὰ 6 σὺν αὐτῇ. ὡς τούτων οὖν ἀπάντων αἴτιος ὁ θεὸς ὑμνεῖται. 7 οὐ γὰρ εἶπεν· ταῦτα ἐπ' αὐτοῦ κατηγορεῖται, 8 ἀλλά· κυρίως ὑμνεῖται. τὸ δὲ ἦν καὶ τὰ σὺν αὐτῷ κατὰ 9 πᾶσαν ἐπίνοιαν οὐκ ἄλλω τινὶ ἢ τῷ θεῷ ἀρμόσει 10 διὰ τὸ πάσης ἀρχῆς ἀνώτερον ἐπ' αὐτοῦ θεωρεῖσθαι 11 τὸ ἦν, τὸ δὲ ἔστι καὶ τὸ ἔσται ὡς πάντῃ τὸ ἀναλλοιώτον, 12 καὶ κατὰ πάντα ἀμετάβλητον ἔχοντος, διὸ καὶ 13 ὑπερούσιος εἴρηται MaxConf v post lin 13 εἴρηται (λέγεται v) add: 22 πῶς ἀνωτέρω 23 εἰπὼν· οὔτε ἦν οὔτε ἐστὶν οὔτε ἐγένετο 24 οὔτε γίνεται οὔτε γενήσεται, ἐναυθᾶ φησιν, ἐπ' 25 αὐτοῦ καὶ τὸ ἐστὶν καὶ τὸ ἔσται καὶ τὸ ἐγένετο καὶ 26 τὸ γίνεται καὶ γενήσεται, κυρίως ὑμνεῖται; ἄρα 27 ἐναντίως ἑαυτῷ λέγει ὁ ἅγιος Διονύσιος; μὴ γένοιτο. 28 ἄνω μὲν γὰρ αὐτὸν δημιουργὸν εἶπε πάσης

328 D ὑπὲρ 43 αὐλίαν, οὐ μεμορφωμένος πρὸς τι τῶν ὄντων. 44 πρὸς δὲ τὸ πανείδεος τὸ ἀκαλλῆς. ἀκαλλῆ 45 δὲ λέγει, ὡς καὶ τοῦ κάλλους ἐξ αὐτοῦ γεγονότος, 46 αὐτοῦ δὲ καὶ ὑπὲρ κάλλος ὄντος. αἱ δὲ χρήσεις· καὶ 47 εἶδομεν αὐτόν, καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος, 48 καὶ τὰ ἐξῆς.

46 καὶ alt - 47 κάλλος: Vide Jes 53,2

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ὑπάρξεως, 29 ὑποστάσεως, οὐσίας, φύσεως καὶ τοῦ χρόνου. 30 εἰκότως οὖν ἐπὶ αὐτοῦ τὸ ἦν ἔταξεν καὶ τὰ ἕτερα, ἵνα 31 νοήσης, ὅτι οὔτε ἀπὸ χρόνου οὔτε ἐν χρόνῳ οὔτε μετὰ 32 χρόνον ἤρξατο ὁ θεός, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτοῦ τοῦ εἶναι 33 ἀνώτερός ἐστιν· ἐν αὐτῷ, γὰρ εἶπεν, τὸ εἶναι. ἐνταῦθα 34 δέ, ἐπειδή κατὰ πᾶσαν ἐπίνοιαν εἶπεν αὐτὸν πολλαπλασιάζεσθαι, 35 δικαίως εἶπεν· ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἦν 36 καὶ τὸ ἔσται καὶ τὰ ἐξῆς, ἵνα οἶον καιρόν ἢ χρόνον 37 ἐπινόησης. ἐκεῖ τὸν θεὸν εὐρήσεις καὶ ὑπὲρ τὰ ὄντα 38 καὶ προόντα καὶ αὐτῶν τῶν ὄντων αἴτιον καὶ δημιουργόν 39 καὶ οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ὄντα, ὡσπερ λέγομεν, 40 ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων ἐστὶν καὶ ἐν τοῖς πᾶσιν ἐστὶν Max Conf pars 1 v(coll post 328,22 νοητέον) inser in διὸ καὶ ... πάντων (DN 187, 12 sq): 14 κατὰ τὴν τοῦ αἰτίου ἔννοιαν πάντα 15 αὐτοῦ φησι τοῦ θεοῦ λέγεσθαι ἡγῶν ἐπ' αὐτοῦ νοεῖσθαι. 16 τὸ γὰρ κατηγορεῖσθαι κατὰ φιλοσόφους τοῦτο 17 δηλοῖ. αὐτὸς δὲ οὐδὲν τῶν πάντων ἐστίν, ὧν ἐστὶν αἴτιος 18 διὰ τὸ εἶναι ὑπὲρ τὸ εἶναι. διὸ αἱ μὲν ἀποφάσεις 19 τοῦτο δηλοῦσιν, οἶον τὸ ἄμορφος, τὸ ἀκαλλῆς καὶ 20 τὰ ὅμοια· τὸ δὲ πάνσχημος καὶ πανείδεος τὸ παντός 21 εἶδους καὶ σχήματος αἴτιον αὐτὸν ὑπάρχειν δηλοῖ. 22 καθὼ καὶ τὸ ἐξῆς νοητέον MaxConf v 41-48 lem: incert Wc πάνσχημος (DN 187,13) Ha FaLcLeMa καὶ οὐδὲν ἔστι τῶν πάντων (DN 187,13) v 41 πάνσχημος: ἄσχημος HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 42 τὸ alt: τοῦ HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 43 αὐλίαν: αὐλίαν εἶναι v μεμορφωμένος: μεμορφωμένον v 46 καὶ alt: om Ma(sed add man alt)Wc

(in παραδείγματα - DN 188,6)

13 Τὰ παραδείγματα, ἅτινα καὶ ἰδέας 14 καλοῦσιν, ἤδη μὲν καὶ 329 A
 ἄνωτέρω ἐδηλώσαμεν, ὅπως 15 ὀρίζονται, ὅτι νόησιν αὐτοτελή
 αἰδίων τοῦ αἰδίου 16 θεοῦ τὴν ἰδέαν ἤτοι τὸ παράδειγμα φασίν. καὶ 329 B
 ἐνταῦθα 17 μέντοι σαφηνίζει ὁ μέγας Διονύσιος τὴν γραφὴν 18
 5 προορισμὸς καλῶν τὰς ἰδέας, αἰνιττόμενος τὸν 19 θεῖον Παῦλον,
 ὃς ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους φησίν· οὗς 20 δὲ προώρισεν, τούτους καὶ

14 ἤδη - ἐδηλώσαμεν: Cf supra, in DN 316,46-317,40; 320,15-321,32 18
 προορισμὸς: Vide DN 188,8 19 οὗς - 20 ἐκάλεσεν: Vide Rm 8,30

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 13 inser in εἰ γὰρ ὁ καθ' ἡμᾶς ἥλιος (DN 187,17): 49 κάτω ἐν τῷ τέ-
 λει 50 τοῦ ἐξῆς λόγου ἤτοι τοῦ ἕκτου κεφαλαίου, ὅπου τὸ 51 σημεῖον, δείκ-
 νουσιν, ὅτι οὐδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ ποιεῖ ὁ ἥλιος, 52 ἀλλ' ἐκ τῆς πάντων αἰτίας καὶ
 ἀρχῆς, ἣτις ἐστὶν ὁ 1 θεός. καλῶς δὲ ἀπέδειξεν ἐκ τοῦ ἡλίου τὸ περὶ θεοῦ 2
 νοούμενον. ὥσπερ γὰρ αὐτὸς εἶς ὢν ὁ ἥλιος πάντα 3 τὰ αἰσθητὰ ζωογονεῖ
 καὶ τρέφει καὶ αὔξει καὶ 4 ἐναλλάττει, τουτέστιν ἀπὸ μικρῶν μεγάλα ποιεῖ
 ἢ 5 καὶ ἀπὸ σπόρου τὸ ἐξ αὐτοῦ φυόμενον βλαστὸν ἢ 6 δένδρον, καὶ ἐν πᾶσι
 τοῖς ὀρωμένοις ἐστίν, μηδὲν ἐξ 7 αὐτῶν ὑπάρχων, οὕτω καὶ ὁ θεὸς καὶ αὐτοῦ
 τοῦ 8 ἡλίου καὶ πάντων τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν νοητῶν 9 καὶ τῶν νοερῶν
 ὢν αἴτιος, οὐδὲν ἐκ τῶν ὄντων ἐστίν, 10 καὶ ἐν τοῖς πᾶσιν ἐστίν· αὐτοῦ γὰρ
 τὰ πάντα μετέχει. II διὸ καὶ ἡ γραφὴ δικαιοσύνης ἥλιον αὐτὸν ὀνομάζει
 MaxConf pars 1 v 13-46 lem: incert Le παραδείγματα (DN 188,5) LcMaWc
 14 ἐδηλώσαμεν: ἐδήλωσα HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc ὅπως: πῶς
 Ma(sed corr man alt)Wc 15 νόησιν: ποίησιν MaxConf v 16 φασίν: φησίν
 Ma(e corr man alt) MaxConf v 19 ὃς: ὃς καὶ Ha(scr ὡς καὶ)FaLcLeMaWc

ἐκάλεσεν, καὶ ἐτέρωθι· 21 προορίσας ἡμᾶς ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ.
 θέλημα 22 γὰρ καὶ προορισμὸν τὰς ἰδέας καὶ τὰ παραδείγματα 23
 λέγει. παράγει μέντοι καὶ τὸν μακάριον Κλήμεντα, 24 τὸν Ῥώ-
 μης ἐπίσκοπον, οὗ μέμνηται ὁ ἀπόστολος, 25 εἰπόντα ἐν τοῖς οὔσιν 5
 εἶναι παραδείγματα ἀρχηγικώτερα 26 οἷον τῶν πρὸς τι. σαφέστε-
 ρον δὲ 27 ἔσται οὕτως τὸ λεγόμενον· ἔστι τις δόξα γραμμῆ ἀπει-
 κάζουσα 28 τὰ πάντα καὶ τῆς γραμμῆς τὸ μὲν ἄνω μέρος τοῖς 29
 νοητοῖς ἀποδιδούσα, τὸ δὲ κάτω τοῖς αἰσθητοῖς καὶ 30 τούτων,
 329 C τοῖς μὲν ἀρχηγικωτέροις, ἅπερ ἐστὶ τὰ ἰδίως 31 νοητά, τὸ πρῶτον
 καὶ ἀνώτατον μέρος, τοῖς δὲ ἐκ 32 τῶν νοητῶν τὸ μετ' ἐκείνο, εἴθ' 10
 οὕτω καθ' ὑπόβασιν 33 τῆς γραμμῆς τὰ ἄλλα. δεῖξαι γὰρ θέλει ἡ
 τοιαύτη 34 δόξα μὴ τῆς ἀξίας τῆς αὐτῆς εἶναι τὰ πάντα, ἀλλ' 35
 ἐξ ἀλλήλων ἔνια γενόμενα οἷον τὰ ὑφειμένα εἶδη 36 τῶν
 καθολικῶν ἐν δημιουργίᾳ καὶ ἀρχῶν, ἃς καθολικὰς 37 ἀρχὰς

---

21 προορίσας - αὐτοῦ: Cf Eph 1,5 θέλημα: Cf DN 188,9 24 οὗ - ἀπό-
 στολος: Cf Phil 4,3 25 ἐν τοῖς οὔσιν - 26 πρὸς τι: Cf DN 188,11 sq

---

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

22 τὰς ἰδέας καὶ τὰ παραδείγματα: τὰ παραδείγματα καὶ τὰς ἰδέας v 24
 τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον: om MaxConf 25 ἀρχηγικώτερα: ἀρχικώτερα HaFaLc
 LeMaWc 27 ἔσται οὕτως: οὕτως ἔσται v τὸ λεγόμενον: om HaFaLc
 LeMaWc 30 ἀρχηγικωτέροις: ἀρχικωτέροις HaFaLcLeMaWc ἐστὶ: εἰσὶ v
 31 ἀνώτατον: ἀνωτάτω HaFaLcLeMaWc ἀνώτερον v 35 ἔνια γενόμενα: ἔνι'
 ἀγόμενα HaFaLcLeMa (sed corr man alt)Wc

ἀρχηγικώτερα φησίν. τὸν οὖν ἱερόν 38 Κλήμεντά φησι λέγειν εἶναι
καὶ ἐν τοῖς ποιήμασι 39 παραδείγματα γενικώτερα ἤτοι ἰδέας τῶν
πρὸς τι 40 ἀντὶ τοῦ τῶν ὑποβεβηκότων εἰδῶν τῶν πρὸς τι τῶν 41
ὑπερβεβηκότων ὑπόδειγμα ὑποστάντων οἷον τὸ ἔνυλον 42 πῦρ πρὸς
5 τὸ αἰθέριον. ἀλλ' οὐ ταῦτα κυρίως 43 ἰδέας φησὶν ὁ μέγας Διονύ-
σιος, ἀλλὰ τὰς νοήσεις τοῦ 44 θεοῦ, κὰν γὰρ λέγοιτο παραδείγμα-
τα ἐν κτίσει, 45 ἀλλ' οὐ προσκυνητά, ὡς φησι Μωϋσῆς. πού δὲ 329 D
ταῦτα 46 εἶπεν ὁ ἅγιος Κλήμης, οὐκ ἐδήλωσεν.

37 ἀρχηγικώτερα: Vide DN 188,12 45 Cf Ex 20,4 sq; Lev 26,1; Dt 5,8 sq

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

37 ἀρχηγικώτερα: ἀρχικώτερα HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 41 ὑπερ-
βεβηκότων: ἐπιβεβηκότων Ha ὑποβεβηκότων FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc
43 ἰδέας φησίν: φησὶν ἰδέας Ma φασὶν ἰδέας Wc 44 λέγοιτο παραδείγμα-
τα: λέγει τὸ παράδειγμα τὰ HaFaLcLe(pro λέγει scr λέγη)Ma(sed corr man
alt)Wc(pro λέγει scr λέγη) λέγεται παραδείγματα v 46 ἅγιος: om HaFaLc
LeMa(sed add man alt)Wc post lin 46 inser in παραδείγματα - παρήγαγεν
(DN 188,6-10): 47 Πλάτων μὲν τὰς 48 ἰδέας καὶ τὰ παραδείγματα ταπει-
νῶς καὶ ἀναξίως 49 θεοῦ ἐξείληφεν. ὁ δὲ πατήρ τῆ μὲν λέξει ἐχρήσατο, 50
τὴν δὲ ἔννοϊαν εὐσεβῶς ἐξηγήσατο. ἀφοριστικὰ δὲ 51 τὰ θεῖα θελήματα
ἔφη καὶ ποιητικά, τὸ μὲν, ὅτι 52 μόνω τῷ βούλεσθαι τὰ πάντα ὑφίστησι
καὶ ποιεῖ, τὸ 53 δὲ διὰ τὸ ἑτεροειδῆ καὶ διάφορα τὰ ὄντα γενέσθαι. 332,1
σημειῶσαι οὖν, ὅτι παραδείγματα καλεῖ τοὺς 2 ἐν τῷ θεῷ τῶν ὄντων
οὐσιοποιούς καὶ ἐνιαίως προῦφεστῶτας 3 λόγους ἤτοι προορισμούς MaxConf

(in εἰ δὲ - λόγος αὐτῷ - DN 188,11-13)

- 332 A 4 Μᾶλλον ὁ μακάριος 5 Κλήμης δόξη τινὶ κατηκολούθησε λεγού-
ση καὶ ἐν τῇ 6 γενέσει τῶν αἰσθητῶν εἶναι ἀρχικὰς τινὰς αἰτίας.
7 οἷον τὰς τῶν νοητῶν, ἥτοι ἀσωμάτων ἀγγέλων, 8 ἐνεργείας ἥ-
τοι εἰς οὐσίαν παραγωγὰς, αἰτίας ἀρχικὰς 9 ἔχειν, τὰς ἰδέας ἥτοι
νοήσεις τοῦ θεοῦ. περὶ 10 ἅς ἰδέας παραδειγματικὰς οὕσας τὰ νοη- 5
τὰ εἶναι ὡς 11 ἐνεργείας ἀρχικὰς καὶ εὐδαιμονικὰς καὶ ἡγεμονι-
κὰς. 12 ἐπὶ δὲ τῶν αἰσθητῶν αἴτιον ἀρκτικὸν καὶ εὐδαιμονικὸν 13
καὶ δημιουργικὸν τὸ εἶδος τὸ ἐπὶ τῇ 14 ὕλῃ ἢ εἰρημένῃ φησὶ δόξα.
τὸν γὰρ λόγον τῆς ἐν 15 γενέσει φύσεως, καθ' ἣν εἰδοποιήθη τὰ
332 B αἰσθητά, 16 τοῦτον εἶδος φησὶν ἀρκτικόν. ἔοικεν οὖν τάχα τοῦτο 10
17 εἰρηκέναι ὁ μακάριος Κλήμης. οὐκ ἔστι δὲ κυρίως 18 ταῦτα
εἰπεῖν παραδείγματα ἥτοι ἰδέας ἀρκτικὰς, 19 ἥγουν ἀρχικὰ αἴτια.
οὐ γὰρ ἐξ αὐτῶν ταῦτα, 20 ἀλλ' ἐκ τῶν θεοῦ νοήσεων, ὧς μόνος
προσκυνητός.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

4-21 lem: incert HaFa εἰ δὲ (DN 188,11) LcMaWc ὁ φιλόσοφος (DN 188,11) Le
πρόεισι μὲν οὐ διὰ κυρίων (DN 188,12) v 6 τῶν: τῶν ὄντων v 11 καὶ
ἡγεμονικὰς: om Ma(sed add mg man alt)Wc 12 ἀρκτικόν: ἀρχικόν v 14
φησὶ: φύσει Ha(φύσει)FaLc(φύσι)LeWc 16 τοῦτον: τοιοῦτον v φησιν:
φασιν MaxConf ἀρκτικόν: ἀρκτέον v τάχα: om HaFaLcLeMa(sed add
man alt)Wc 20 θεοῦ: τοῦ θεοῦ HaFaLcLeMaWc post lin 20 inser in προ-
όδου (DN 188,18): 22 πρόοδόν φησὶ τὸ μὴ 23 μόνον αὐτὴν περὶ τὴν αὐτῆς
ἀσχολεῖσθαι θεωρίαν, 24 ἀλλὰ χυθῆναι καὶ ὀδεῦσαι καὶ τὰ ὄντα ὑποστησα-
σθαι MaxConf v

(in ἀγαλλομένη - DN 189,2)

38 Τὸ δὲ ἀγαλλομένη 39 συμφωνεῖ τῷ παρὰ Δαβίδ· εὐφρανθήσε- 332 C
ται κύριος 39 b ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. 39 c καὶ ἐν Παροιμίαις· 39 d
ἐγὼ ἤμην, ἣ προσέχαιρεν.

(in διπλόην - DN 189,3)

32 Ἐπειδὴ τινες τὰς ἰδέας καὶ 33 τὰ παραδείγματα ἐνυπόστατα
5 ἔφησαν, τούτους ἐπιρραπίζει 34 νῦν Ἑλληνας ὄντας καὶ φησιν· εἰ
γὰρ μὴ 35 ἀπλῶς καὶ ἐνιαίως εἶεν αἱ ἰδέαι, νοήσεις ὑπερηπλωμέ-
ναι 36 οὖσαι τοῦ ὑπερηπλωμένου 37 θεοῦ, σύνθετος ἂν εἴη ὁ θεὸς
ἐκ παραδείματος καὶ 38 ἑαυτοῦ, ὅπερ διπλόην ὠνόμασεν.

---

39 εὐφρανθήσεται - 40 αὐτοῦ: Vide Ps 104(103),31 39 d ἐγὼ – προσέχαι-
ρεν: Vide Prov 8,30

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

38-39 d schol: coll ante 332,41 et cum schol 332,32-38 coniunx codd v 39
παρὰ: om v Δαβίδ: τῷ Δαβίδ MaWc pro lin 39 b – 39 d scr καὶ 40 τὰ
ἐξῆς MaxConf v ante lin 32 inser in ἀγαλλομένη (DN 189,2): 26 ὅτι ἐπὶ πᾶ-
σι τοῖς οὖσιν 27 ἀγάλλεσθαι φησι τὸν θεὸν κατὰ τὸ ψαλμικόν· εὐφρανθήσε-
ται 28 κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ MaxConf v inser in προέχει (DN 189,3):
29 τὸ 30 προέχει ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ προώρισε καὶ προείληφε 31 κέται Max
Conf v 32-38 lem: incert Ma πάντα (DN 189,2) HaFaLcLeWc πᾶσαν δι-
πλόην (DN 189,3) v 33 ἐπιρραπίζει: ἀπορραπίζει Ma(sed corr man alt)Wc
36 ὑπερηπλωμένου: ὑπερηπλωμένου καὶ ὑπερηνωμένου MaxConf v

(in *πέρας πάντων* - DN 189,8)

- 332 D 50 Τῷ *πέρατι πάντως ἢ ἀπειρία* 51 *ἀντεπινοεῖται. ὁ δὲ θεὸς καὶ*
πέρας πάντων, 52 οὐδὲν γὰρ ἐκβαίνει τὴν αὐτοῦ πρόνοιαν καὶ δυ-
 333 A *ναστείαν, 1 καὶ ἀπειρία δὲ κατὰ τὴν θείαν γραφήν· 2 καὶ τῆς συν-*
έσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, 3 καὶ πάλιν· καὶ τῆς βασιλείας
αὐτοῦ οὐκ ἔσται 4 πέρας. ὡς οὖν ἀπερίληπτος καὶ ἄπειρος. ταῦτα 5
5 γὰρ ὑπερεξόχως ἔχει ὁ θεὸς καὶ πάντα ὑπερβεβηκῶς 6 καὶ πέρας
*παντὸς *πέρατος* ὄν. εἰς αὐτὸν γὰρ 7 τὰ πάντα περατοῦται, καὶ ἀ-*
πειρία ἐστὶ πάσης 8 ἀπειρίας. κὰν οὖν ἀπειρία λέγεται καὶ ἡ ὕλη,

333,2 Vide Ps 147(146-147),5 3 sq καὶ alt - *πέρας*: Vide Lc 1,33

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 50 inser in *καθάπερ καὶ φωνὴ μία* (DN 189,5 sq): 41 *σημείωσαι τὸ*
τῆς φωνῆς, 42 ὅτι ἀσώματος καὶ μία οὔσα ὑπὸ πολλῶν ὁμοίως 43 ἀκούεται
καὶ οὔτε δαπανᾶται ἐκ τοῦ πλήθους. οὕτω 44 καὶ ὁ θεὸς ὑπὸ πάντων ἐπίσης
μετέχεται· τοῦτο 45 γὰρ ἐστὶ τὸ ἐνικῶς. κατὰ ἀναλογίαν δὲ τῆς πίστεως
 46 *καὶ οὔτε μεριζόμενος δαπανᾶται* MaxConf pars 1 v inser in *ὡς τοῦ ἔνε-*
κα (DN 189,8): 47 *ἄνω ἐν τῷ πρὸ τούτου κεφαλαίῳ 48 εἶπομεν τελείως ὀρί-*
σαντες τελικόν αἴτιον εἶναι 49 τὸ οὐ ἔνεκα τὸ γινόμενον MaxConf pars 1 v
 50-333,16 lem: *ἐν ἐνὶ* (DN 189,9) LcMa *πέρατος* (DN 189,9) Le *γὰρ* (DN 189,
 9) Wc *καὶ πέρας πάντων* (DN 189,8) MaxConf v 51 *καὶ*: om v 333,1
κατὰ: ἐπεὶ κατὰ Ma(e corr man alt) MaxConf v 5 *γὰρ*: δὲ HaFaLcLeMa(sed
 corr man alt)Wc *καὶ*: om HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc *ὑπερβεβη-*
κῶς: ὑπερβέβηκεν HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 8 *κὰν οὖν: καὶ γὰρ*
 HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc *λέγεται: λέγεται* HaFaLcLeMa(sed corr
 man alt)Wc *καὶ*: om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc

ὡς 9 ἀεὶ μετασχηματιζομένη καὶ ἄλλοτε εἰς ἄλλα εἶδη 10 μετα-
βάλλουσα, ἀλλ' οὖν πεπέρασται ἐν τῷ θεῷ, εἰ 11 καὶ ἄστατός
ἐστὶ καὶ ἀόριστος ὑπὸ θεοῦ μεταγομένη 12 εἰς εἰδοποιίας. καὶ εἰκό-
τως ὁ θεὸς πέρας ἐστὶ τῆς 13 τοιαύτης ἀπειρίας καὶ ἄπειρος τοῖς πέ-
5 ρασι τῶν 14 ὄντων, ὡς καὶ τὴν ὕλην ἐξ οὐκ ὄντων παραγαγών. 15
φησὶ γὰρ ἡ γραφή· ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ 16 εἰς αὐτὸν τὰ πάντα. 333 B

---

15 ἐξ - 16 πάντα: Vide Rm 11,36

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

12 εἰς: om Ma(sed add man alt)Wc 15 ἐξ αὐτοῦ καὶ: coll post 15 καὶ alt Ha
FaLcLeMaWc inter lin 16 et 336,3 inser in ἀντικειμένων (DN 189,9): 17 ἀν-
τίκειται τὸ πέρας 18 τῇ ἀπειρίᾳ κατὰ ἀπόφασιν καὶ κατάφασιν ὡς τὸ 19
θνητὸν καὶ ἀθάνατον. καλῶς δὲ τὸ ὡς ἀντικειμένων. 20 οὐ γὰρ κυρίως ταῦ-
τα ἀλλήλοισ ἀντίκειται 21 οἰονεὶ κατ' ἕξιν ἢ στέρησιν, ἀλλ' ὡς εἴρηται 22
κατὰ ἀπόφασιν καὶ κατάφασιν MaxConf v inser in πανταχοῦ (DN 189,11):
23 πανταχοῦ γὰρ φησὶ παρὼν καὶ 24 τοῖς καθ' ἕν ἕκαστον καὶ τοῖς πᾶσιν
ὁμοῦ πάρεστι 25 καὶ ὁμοίως· ἐστὼς δὲ λέγεται ὁ θεὸς τῷ 26 κατὰ μηδὲν
ὄλως ἐν αὐτῷ μεταβολὴν θεωρεῖσθαι, 27 κινούμενος δὲ τῷ συνέχειν τὰ ὄντα
καὶ συντηρεῖν. 28 καὶ ταῦτα δὲ ὑπὲρ πᾶσαν ἐπίνοιαν. διὸ καὶ ἐπήγαγε 29 τὸ
οὔτε ἐστὼς οὔτε κινούμενος MaxConf v

336 A 3 εἶπομεν δὲ καὶ ἀνωτέρω, αἰώνιον 4 λέγεσθαι κυρίως οὐκ αὐτὸν τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ 5 αἰῶνος μετέχον. τὸ δὲ προσήκει τι νόησον

336,3 ἀνωτέρω: Cf supra, in DN 313,53-54 (αἰώνιον δέ ἐστιν οὐκ αὐτὸς ὁ αἰὼν, ἀλλὰ τὸ αἰῶνος μετέχον) αἰώνιον: Cf DN 189,16 sq 5 προσήκει: Vide DN 189,14

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 3 inser in καὶ ἐστὼς καὶ κινούμενος (DN 189,12): 30 δοκεῖ, πως ἐναντίον 31 εἶναι τὸ εἰρημένον τὸ ἐστὼς καὶ κινούμενος καὶ 32 οὔτε ἐστὼς οὔτε κινούμενος· πῶς γὰρ τὸ αὐτὸ 33 πράγμα καὶ ἴσταται καὶ κινεῖται ἢ οὔτε ἴσταται 34 οὔτε κινεῖται; πρῶτον μὲν οὐ δεῖ ἐκ τῶν αἰσθητῶν 35 κατανοεῖν τὰ θεῖα ἢ τὰς εἰκόνας ἐντεῦθεν λαμβάνειν. 36 ἵνα δὲ μὴ δόξαιμεν λύσεως ἀπορεῖν, στάσιν 37 εἶπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τὴν γένεσιν, κίνησιν δὲ 38 τὴν ἀλλοίωσιν ἥτοι μεταβολήν. 38 ἐστὶν οὖν ὁ θεὸς 39 πάντων γένεσις· αἰεὶ γὰρ ταῦτα εἰς τὸ εἶναι παράγει. 40 ὥστε ἐστήκεν ὁ θεός. κινεῖται δὲ πάλιν, 41 διότι πάντα μετασχηματίζει καὶ ἀλλοιοῖ πρὸς τὸ 42 κρεῖττον· δι' αὐτοῦ γὰρ καλλίους γινόμεθα. ὅθεν 43 καὶ περὶ αὐτοῦ πρὸ μικροῦ φησιν ὁ θεὸς Διονύσιος· 44 πάντων ἀρχὴ καὶ τελευτὴ τῶν ὄντων. τὸ γὰρ 45 οὔτε ἐστὼς οὔτε κινούμενος τὸ πρὸς αὐτοῦ 46 ἐξηγεῖται τὸ μένων ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ ἐπὶ πάντα 47 προϊών. μεταδίδωσι γὰρ πᾶσι τοῖς οὖσι τῆς οἰκείας 48 ὀλότητος, καὶ ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοιώτος αὐτός 49 ἐστι κατὰ τὸ εἰρημένον· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ. 50 οὐκοῦν καὶ πρόεισι καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ μένει ὁ 51 θεός MaxConf pars 1 v inser in οὔτε ἔν τινι (DN 189,13 sq): 52 οὐκ ἔν τινι εἶπεν. ἐν 53 πᾶσι γὰρ, καὶ διὰ τὸ ἐν πᾶσιν ἄσχετον. αἰωνίως γὰρ 54 ὄντα τὰς ὑπερκοσμίους οὐσίας φησὶ διὰ τὸ πρὸ I τῆς τοῦ χρόνου φύσεως γενέσθαι αὐτάς. χρόνος γὰρ 2 ἀπὸ τῆς τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς ποιήσεως ἀριθμεῖται MaxConf v 336, 3-5 om Ma schol separat in αἰωνίως (DN 189,15) MaxConf in ἢ τῶν χρονικῶς (DN 189,15) v 3 εἶπομεν δὲ: εἴρηται MaxConf v

κατ' οὐσίαν. 10 μέτρα δὲ τῶν ὄντων εἰσὶν 11 οἱ αἰῶνες τῶν νοη-
 τῶν καὶ ὁ χρόνος τῶν αἰσθητῶν. 12 τὰ γὰρ νοητὰ ὡς ὑπὸ μέτρου
 μετρεῖται τοῦ αἰῶνος, 13 εἰ καὶ ὁμωνύμως τῷ μετροῦντι αἰῶνι καὶ
 τὰ μετρούμενα 14 λέγονται. αἰῶνες γὰρ λέγονται καὶ οἱ ἄγγελοι. 336 B
 5 15 οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν. τὰ γὰρ μετρούμενα τῷ 16 χρόνῳ
 ὁμωνύμως χρόνοι λέγονται, ὡς καὶ ἡ κίνησις 17 τῶν ἄστρον καὶ
 τοῦ ἡλίου καὶ οἱ βίοι. μετρούμενοι 18 γὰρ ὑπὸ χρόνου χρόνοι λέγον-
 ται.

<VI.>

(in ἐξ αὐτῆς καὶ αἱ ψυχαὶ τὸ ἀνώλεθρον ἔχουσι - DN 191,4 sq)

23 Μετὰ τὴν τῶν ἀγγέλων 24 ζωὴν ἀκολούθως τάττει τὴν τῶν

---

10 μέτρα δὲ τῶν ὄντων: Cf DN 189,17

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

post lin 5 add: 6 σημειῶσαι δέ, ὅτι εἰσὶ τινὰ τῶν ὄντων αἰώνια 7 οἷον ἄγγελοι. καὶ ὅτι οὐ τὸ αἰώνιον ἤδη καὶ ἀναρχον. 8 ἐν δὲ τῷ ἐφεξῆς κεφαλαίῳ εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῇ 9 τοῦ αἰωνίου φωνῇ καὶ ἐπὶ τοῦ θεοῦ κέχρηται MaxConf v 10-18 om Ma schol separat in μέτρα (DN 189,17) MaxConf καὶ τὰ μέτρα τῶν ὄντων (DN 189,17) v 10 δέ: om MaxConf v 16 καί: om HaFaLcLeWc 17 ἄστρον: ἀστέρων HaFaLcLeWc ante lin 23 inser in καὶ συνοχικῆς αἰτίας (DN 190,10): 20 συνοχικὴν ὠνόμασεν 21 ὡς τὴν ζωὴν τῶν ἐν τοῖς οὐδοσιν οὐ μόνον δημιουργήσασαν, 22 ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ διαμένειν συνέχουσιν MaxConf v 23-50 lem: incert Fa ἀνώλεθρον (DN 191,5) Ha ἐξ αὐτῆς (DN 191,4) LcLeMaWc ἐξ αὐτῆς καὶ αἱ ψυχαί (DN 191,4) v

ἡμετέρων ψυχῶν, 25 ἄτε καὶ λογικῶν οὐσῶν, ἀθανασίαν. μετὰ δὲ
 τὰς λογικὰς 26 ψυχὰς ἐπάγει λοιπὸν τὴν ζωὴν τῆς αἰσθητικῆς 27
 336 C ψυχῆς καὶ τῆς θρεπτικῆς ἥτοι φυτικῆς 28 τῶν ἀλόγων καὶ τῶν
 φυτῶν, ἃς καὶ ἔσχατον 29 ἀπήχημά φησιν, ὅπερ ἄνω πολλακίς
 ἠρμηνεύσαμεν. 30 αἱ δὲ ζῶαι τῶν ἀλόγων καὶ τῶν φυτῶν οὐκ εἰσὶ 5
 θεῖαι, 31 ἀλλὰ τοῦ ἐνύλου πυρός τε καὶ πνεύματος. περὶ τούτων 32
 οὖν μόνων τῶν ἐσχάτων, ὡς εἴρηται, ζῶων φησι 33 τὸ τοῦ Δαβὶδ
 εἰρήσθαι· ἀντανελεῖς τὸ πνεῦμά 34 αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσιν καὶ εἰς
 τὸν χοῦν αὐτῶν 35 ἐπιστρέψουσιν. ἔξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου,
 36 καὶ κτισθήσονται, καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον 37 τῆς γῆς. 10
 ἐπὶ γὰρ τῆς αἰσθητικῆς μόνης ψυχῆς καὶ τῆς 38 φυτικῆς ζωῆς
 ταῦτα δέχεται τὰ θεῖα λόγια ὁ μέγας 39 Διούσιος. περὶ γὰρ τῆς
 τῶν νοητῶν ζωῆς ἢ τῆς 40 καθ' ἡμᾶς οὐ νοεῖ ταῦτα. τὴν γὰρ
 ζωὴν ταύτην οὐσιωδῶς 41 δημιουργήσας εἰς ἀθανασίαν ὁ θεός,
 336 D τοῖς 42 νοητοῖς καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν οὐκ ἂν ἀφέλοι αὐτῶν 43 τὸ 15
 ζῆν, ἐπεὶ οὐδὲ οὐσίαι ἔσονται. ἀλλὰ καὶ περὶ 44 ζῳων ἀπὸ γῆς

---

28 ἔσχατον ἀπήχημα: Vide DN 191,5   29 ἄνω: Cf supra, in DN 248,12-24;
 280,4-14; 281,8   32 φησι: Cf DN 191,6-8   33 ἀντανελεῖς - 37 γῆς: Vide
 Ps 104(103), 29 sq

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

24 ψυχῶν: εὐθὺ ψυχῶν HaFaLcLeMaWc   25 οὐσῶν: τὴν HaFaLcLeMaWc
 26 λοιπὸν: coll post ζωὴν HaFaLcLeMaWc   27 φυτικῆς: φυτικῆς ἥτοι v
 28 ἔσχατον: κατ' ἔσχατον MaxConf v   34 αὐτῶν prim: σου v   35 σου:
 αὐτῶν LeWc   37 τῆς alt: om v   44 ἀπὸ γῆς: coll post ἀνανεουμένων Ha
 FaLcLeMaWc

ἀνανεουμένων φησὶν ὁ Δαβίδ, οὐ μὴν 45 περὶ τούτων. καὶ περὶ τῆς
 ζωῆς δὲ τῶν ἔκουσίως 46 ἀποβάντων δαιμόνων ἔφη, ὅτι καὶ αὐτὴ
 διαμένει 47 ἀνώλεθρος, τοῦ κτίσαντος αὐτοὺς θεοῦ τοῦτο βουλομέ-
 νου, 48 κὰν αὐτοὶ ἀπέστησαν τοῦ θεοῦ. ἀμεταμέλητα 49 γὰρ τὰ
 5 χαρίσματα τοῦ θεοῦ τοῦ ἐξ ἀρχῆς ποιήσαντος 50 αὐτοὺς ἀθανά-
 τους.

---

48 ἀμεταμέλητα - 49 θεοῦ: Vide Rm 11,29

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

45 δὲ: om Le coll ante τῆς HaLcMa(sed corr man alt)Wc 46 ἔφη: ἐπάγει
 Ma(e corr man alt) MaxConf v 49 τὰ: om v 50 ἀθανάτους: ἀθανάτους.
 ἔσχατον δὲ ἀπήχημα λέγει 51 τὴν ἀμυδροτέραν μετοχὴν τοῦ ζῆν, καὶ οἶον
 εἶπεῖν, 52 ὀλίγως μετέχουσαν ζωτικῆς δυνάμεως MaxConf v(pro τοῦ ζῆν scr
 τῆς ζωῆς) inser in κατὰ τὸ λόγιον (DN 191,6): I τὸ μὲν ψαλμικὸν ῥητὸν 2
 περὶ ἀνθρώπων καὶ τῆς τελευταίας καὶ κοινῆς ἀναστάσεως 3 λέγει, ἦν μι-
 κρῶ πρόσθεν τρανότερον τίθησιν 4 ὁ πατήρ. ἐνταῦθα δὲ τὸ ῥητὸν παρήγα-
 γεν, τὸν 5 λόγον ποιούμενος περὶ πάντων τῶν ὄψωσθαι τὸ ζῆν ἐχόντων, 6
 δεικνὺς μὴ ἄλλως ταῦτα ἢ ἐκ θεοῦ τὸ ζῆν 7 ἐν αὐτοῖς θεωρεῖσθαι. τὸ δὲ
 ἀνταναιρεῖσθαι ἐπὶ τοῦ 8 κεχωρίσθαι τέθεικεν, ὥσπερ καὶ τὸ ἐπιστρεφόμενα
 9 ἀντὶ τοῦ μετέχοντα. ἀσθενεῖν δὲ πρὸς τὸ μετέχειν 10 τῆς ζωῆς ταῦτα φη-
 σὶν, διὰ τὸ μὴ οἴκοθεν 11 καὶ παρ' ἐαυτῶν ἔχειν τὴν ζωὴν, ἀλλ' ἐπακτὴν ἐκ
 12 θεοῦ. τὰ γὰρ ὅσον ἀφ' ἐαυτῶν, οὐκ ἐν τῷ ζῆν θεωρούμενα, 13 τῇ δὲ πρὸς
 τὸν θεὸν ἀναθέσει τοῦτο ἔχοντα, 14 τρόπον τινὰ ἀναζῆ, καὶ ὡς αὐτός φησιν,
 πάλιν ζῆα 15 γίγνεται MaxConf v

(in *συμμίκτοις* - DN 191,15)

337 B 16 Θαυμασίως πάντα τὰ 17 δόγματα μετὰ ὀρθότητος διδάσκει.
 τὸν γὰρ περὶ τῆς 18 ἀναστάσεως τόπον νῦν παραδιδούς μικτούς
 μὲν 19 ἡμᾶς ἀποφαίνει, ἅτε ἐξ ἀθανάτου ψυχῆς καὶ θνητοῦ 20
 σώματος ὄντας, τὴν δὲ ζωὴν τὴν οὐσιώδη τῆς 21 ψυχῆς ἐλάττονα
 φησι τῶν ἀγγελικῶν οὐσιῶν, παρ' 22 ὅσον αὐτὴν καὶ ἀγγελοειδῆ 5
 ζωὴν, οὐ μὴν ἀγγελικὴν 23 ὀνομάζει, οὐχ ὡς αὐτοαγγελικὴν, ἀλ-
 λὰ παρεμφερῆ. 24 καὶ ἡμᾶς μὲν μερικῶς εἶναί φησι τὰς λογικὰς
 ψυχὰς, 25 ὅλους δὲ ἡμᾶς τοὺς ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ὄντας. 26
 ἀπαθανατίζεσθαι δὲ φησι τὰ σώματα ἡμῶν ἐν τῇ ἀναστάσει 27
 φάσκων τὸ περὶ ἀναστάσεως δόγμα ἄπιστον 28 δοκεῖν τῇ παλαιό- 10
 τητι, ἀντὶ τοῦ τῇ ἀνοήτῳ δόξῃ τῶν 29 Ἑλλήνων, διὰ τὸ παρὰ φύ-
 σιν εἶναι τῆς ὕλης τὸ ἀπαθανατίζεσθαι. 30 παλαιότης δὲ λέγεται ἢ
 337 C ἀνοησία. εἰ δὲ 31 καὶ ὑπὲρ φύσιν τὸ πρᾶγμα τῆς ἀναστάσεως οἶον

22 ἀγγελοειδῆ ζωὴν: Vide DN 191,15 sq 25 ὅλους ... ἡμᾶς: Vide DN 192,
 2 28 τῇ παλαιότητι: Vide DN 192,3 29 παρὰ φύσιν: Vide DN 192,4

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

16-35 lem: incert HaMa ὅτι καὶ (DN 192,1) Fa ὅτι (DN 192,1) Lc ὅλους (DN
 192,2) LeWc τὴν ὡς *συμμίκτοις* (DN 191,15) v 18 τόπον: τρόπον Ma(e corr
 man alt)MaxConf v μικτούς: θνητούς v 20 ὄντας: ὄντας θνητούς v
 τὴν alt: om v 21 ἐλάττονα: ἐλάπτων Ma(sed corr man alt)Wc 24 εἶναί
 φησι: φησιν εἶναι v 29 τὸ alt: τὸ δὲ Ma(sed corr man alt)Wc ἀπαθανατί-
 ζεσθαι: ἀθανατίζεσθαι HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 31 οἶον: ὅσον Ha
 FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc

32 πρὸς τὸν παρόντα βίον τὸν διὰ τροφῆς καὶ ἐκκρίσεως 33 καὶ νό-
σων διεξαγόμενον, ἀλλὰ πρὸς τὸν θεόν, οὐδὲν 34 παρὰ φύσιν οὐδὲ
ὑπὲρ φύσιν, ἐπειδὴ αὐτός ἐστιν ὁ 35 πάσης ζωῆς αἴτιος, καὶ ἐξ
αὐτοῦ ἔστι πᾶσα ζωή.

(in Σίμωνος - DN 192,9)

- 5 42 Σίμωνός φησιν ἀντιρρήτικούς 43 εἶναι λόγους κατὰ τοῦ δόγμα-
τος ἡμῶν 44 τοῦ λέγοντος τὸ σῶμα ἡμῶν ἀνίστασθαι καὶ θανατί-
ζεσθαι, 45 ὡς παρὰ φύσιν ὄντος τοῦ πράγματος. οἱ 46 δὲ εἰρηκότες 337 D
κατὰ Σίμωνος καὶ περὶ τούτων αὐτὸν 47 ἐλέγχουσιν Εἰρηναῖος καὶ
Ἰππόλυτος καὶ Ὁριγένης 48 καὶ Ἐπιφάνιος. ὁ δὲ μέγας Διονύσιος

47 Εἰρηναῖος - 48 Ἐπιφάνιος: Cf Iren haer I 23; Hipp haer VI 7,1-20,4; Or Cels
1,57; 6,9; Epih haer 21

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

35 καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔστι πᾶσα ζωή: om v post lin 35 inser in φιλανθρωπίας
(DN 191,16): 35 a ταύτην χρῆ καλεῖν ἀλλοίωσιν, ὡς ἀνωτέρω εἰρήκαμεν.
ἀπὸ κακῶν γὰρ καλλίους ἡμᾶς ποιεῖ ὁ θεός MaxConf pars 1 inser in πα-
λαιότητι (DN 192,3): 35 b παλαιότητα τὴν Ἑλληνικὴν δόξαν καλεῖ Max
Conf pars 2 inser in φημι καὶ τὰ συζυγῆ σώματα (DN 192,2): 36 ὅτι καὶ
τὰ σώματα 37 ἡμῶν ἀθανασίας μετέχειν ὁ θεὸς βούλεται λόγος, 38 κατὰ τὸν
ἀπόστολον· δεῖ γὰρ τὸ θνητὸν τοῦτο 39 ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν MaxConf pars 1
v ante lin 42 inser in ὑπὲρ φύσιν (DN 192,4 sq): 40 τοῦτό φησι διὰ τὸ μόνω θεῷ
κατὰ 41 φύσιν εἶναι τὸ ζῆρῶν MaxConf v 42-340,3 lem: ὥστε (DN 192,8)
Ma περὶ (DN 192,8) Wc Σίμωνος ἀντιρρήτικοὶ λόγοι (DN 192,9) v 44 ἡμῶν: om
HaFaLcLeMaWc 47 Ἰππόλυτος καὶ Ὁριγένης: Ὁριγένης καὶ Ἰππόλυτος
MaxConf v

θείως ἐκλύει 49 τὸ λεγόμενον παρὰ Σίμωνος παρὰ φύσιν εἶναι τὴν
 50 ἀνάστασιν τῶν σωματίων. τῷ γὰρ θεῷ οὐδενὸς ὄντος 51 ἐναν-
 τίου πῶς ἔσται τι παρὰ φύσιν; τὸ δὲ οἶεσθαί 52 τινα ἐκ τῶν φανε-
 ρῶν καὶ αἰσθητῶν τούτων τὰς ἀποδείξεις 53 πορίζεσθαι κατὰ τῆς
 ἀκαταλήπτου καὶ πᾶσιν ἀφανοῦς 54 αἰτίας τῶν πάντων, τουτέστι 5
 340 A κατὰ τοῦ θεοῦ, I τουτέστιν τὸ ἀληθῶς παρὰ φύσιν. τὰ γὰρ δοξα-
 στὰ καὶ 2 αἰσθητὰ πῶς ἀνατρέψει τὸ ὑπὲρ πᾶσαν αἴσθησιν καὶ 3
 νόησιν;

(in καὶ εἴτε ... ποτέ ζωὴν - DN 192,16 sq)

10 Σημεῖωσαι, πῶς διαιρεῖ τὰ περὶ ζωῆς μεθεκτῆς. II ζωῆς γὰρ
 ἀρχὴν φησιν, οἷον τὴν ἡμετέραν 12 ψυχὴν καὶ τὴν αἰσθητικὴν δέ. 10
 αὐταὶ γὰρ ἀρχαὶ εἰσι 13 ζωῆς τοῖς δι' αὐτῶν ἀρχομένοις εἰς ζωὴν

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

49 παρὰ Σίμωνος: om HaFaLcLeMaWc 50 σωματίων: σωματίων ὑπὸ Σί-
 μωνος HaFaLcLeMaWc τῷ: τῷ μὲν omnes codd 52 τῶν: om v 340,1
 τὸ: om v 2 αἰσθητὰ: νοητὰ v post lin 3 inser in ἔλαθε ... ἐναντίον (DN
 192,10-14): 4 οὐ χροή, φησίν, διὰ 5 τὰ τῇ αἰσθήσει ληπτὰ ἀπιστεῖν τοῖς περὶ
 θεοῦ λόγοις, 6 ὅς ἐστιν ἡ πάντων ἀφανῆς αἰτία. κυρίως γὰρ τουτέστιν 7 πα-
 ρὰ φύσιν εἰπεῖν, τὸ ἀθετεῖν τὰ ὑπὲρ αἴσθησιν 8 διὰ τὸ τῶν αἰσθητῶν προφα-
 νές MaxConf v 10-21 lem: οὐδὲν ἐναντίον (DN 192,14) Ha ἐξ αὐτῆς (DN
 192,15) FaLcLe ζωοῦται (DN 192,15) Ma ἐξ (DN 192,15) Wc εἴτε λογικὴν εἴτε
 αἰσθητικὴν εἴτε θρεπτικὴν (DN 192,16) v 10 σημεῖωσαι, πῶς διαιρεῖ τὰ
 περὶ ζωῆς μεθεκτῆς: σημεῖωσαι τὰ περὶ ζωῆς μεθεκτῆς πῶς διαιρεῖ HaFaLc
 LeMaWc(σημεῖωσαι om; pro τὰ scr τὸ) 13 ἀρχομένοις: coll post 13 ζωὴν
 HaFaLcLeMaWc MaxConf

κινεῖσθαι 14 σώμασιν. ζωῆς δὲ οὐσίαι αἱ νοηταὶ δυνάμεις καὶ αἱ 340 B
 15 ἡμέτεραι ψυχαί. τὴν γὰρ οὐσίαν ζωῆν οὐσαν ἔχουσιν, 16 οἶον
 ὕλην τινὰ καὶ ὑποκείμενον καὶ αὐτοεῖδος, ὃ ἐστὶ 17 ζωῆς, ὑπάρ-
 χουσιν. διὸ καὶ ζωοῦσι τὰ σώματα, ὡς 18 ἔφην, αἱ ψυχαί. ὁ οὖν
 5 θεός, ὡς αἴτιος καὶ συμπληρωτικὸς 19 τῆς ζωῆς ἡμῶν, ὡς συν-
 οχεὺς καὶ διαιρετικὸς, 20 ὡς τὰς διαφορὰς πάσης ζωῆς διατάξας,
 νοητῶν, λογικῶν, 21 αἰσθητικῶν, αὐξητικῶν ἀρχὴ πάντων ἐστίν.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

14 *σώμασιν*: *σῶμα εἰ* Ma(sed corr man alt)Wc οὐσίαι: οὐσίαν Ma(sed corr
 man alt)Wc αἱ alt: om FaLe 16 ἐστὶ: *εἶσι* omnes codd 21 ἐστίν: *ἐστίν*.
 22 ὥστε ἐπειδὴ ἄνω εἶπε καὶ τὸν ἥλιον ζωῆν διδόναι 23 καὶ τρέφειν πάντα,
 μὴ νοήσης, ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦτο 24 ἔχει, ἀλλ' ἐκ τῆς πάντων ἀρχῆς καὶ
 αἰτίας Ma(e corr man alt) MaxConf v

〈VII.〉

(in ἥλιος - DN 193,11)

340 D 45 Σημεύωσαι, ὅτι 46 ἥλιον ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Ἱεροθέου τὸν ἀπόστολον 47 Παῦλόν φησιν.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 45 inser in ὑπὲρ πᾶσαν σοφίαν (DN 193,7): 26 εἰσί τινες τῶν ἀκαίρων 27 φιλοσόφων λέγοντες, ὅτι ἐὰν βούλησθε τὸν θεὸν 28 λέγειν ὑπὲρ πᾶσαν σοφίαν καὶ σύνεσιν, ποιεῖτε αὐτὸν 29 ἄσοφον καὶ ἀσύνετον. πρὸς οὓς λεκτέον· ὁ θεὸς 30 ἡμῶν ὑπὲρ πάντα τὰ νοούμενα καὶ ὄντα ἐστίν. εἴτε 31 οὖν σοφία εἴτε σύνεσις εἴτε ζωὴ εἴτε ὑπόστασις 32 εἴτε ὕπαρξις εἴτε οὐσία νοεῖται παρ' ἡμῶν, ὑπὲρ 33 πάντα ταῦτα ἐστίν, οὐχ ὡς μὴ μετέχων αὐτῶν - τοῦτο 34 γὰρ ἀνόητον· ὁ γὰρ αἴτιος τῶν γινομένων πῶς οὐ μετέχει 35 τῶν ἐξ αὐτοῦ; - ἀλλ' ὡς τῶν πάντων ἐξ αὐτοῦ 36 προελθόντων καὶ τῆς αὐτοῦ μετεχόντων ὀλότητος. 37 πᾶν γὰρ τὸ μετεχόμενον ἀρχαιότερόν ἐστι τῶν ἐξ αὐτοῦ. 38 διὸ καὶ ὂν καὶ αἰὼν κυρίως καὶ χρόνος ὀνομάζεται 39 ὡς καὶ τοὺς αἰῶνας καὶ τοὺς χρόνους ποιήσας. 40 οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς ζωῆς 41 λεκτέον, ὅτι καὶ αὐτῶν ἐστὶ δημιουργός. εἰ γὰρ ταῦτα 42 ἄλλως ἔχειν εἴπωμεν, εὐρίσκεται ὁ θεὸς ὕστερον σοφισθεὶς 43 ἢ συνετισθεὶς, ὅπερ τῆς αὐτῶν ἐστὶ τόλμης, 44 οὐχ ἡμέτερον· μὴ γένοιτο MaxConf pars 1 v 45-47 schol: om HaFaLcLeMaWc lem: καὶ τοῦ καθηγεμόνος ἥλιος (DN 193,10 sq) v 47 φησιν: φησιν. 47 σημεύωσαι δέ, πῶς ἔλαβεν ὁ πατήρ 48 τὸ ῥητὸν τοῦ ἀποστόλου· ὁ γὰρ Χρυσόστομος 49 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πατέρων περὶ τοῦ σταυροῦ αὐτὸ 50 ἔλαβον MaxConf pars 1 v

(in και σύνθηθές ἐστι τοῖς θεολόγοις - DN 193,14)

51 Τὸ εἰρημένον 52 ἔθος εἶναι τοῖς θεολόγοις ἀντιπαθῶς ἐπὶ θεοῦ 340 D
 τὰς 1 στερήσεις ἐκφέρειν οὕτως ἂν νοήσαιμεν· βουλόμενοι 2 γὰρ 341 A
 ἐκεῖνοι τὸ φῶς τὸ θεῖον ὅσον οἶόν τε παριστᾶν, 3 ὅτι ἀπροσπέλα-
 στον καὶ ἀκατόπτευτον, ᾧ μὴ δύναται 4 προσβαλεῖν μηδὲν μήτε
 5 ἄλλον μήτε αἰσθητόν, σκότος 5 ὠνόμασαν, ὡς τό· ἔθετο σκότος
 ἀποκρυφὴν 6 αὐτοῦ, ὅπερ ὁ θεῖος ἀπόστολός φησιν φῶς οἰκῶν 7 ἀ-
 πρόσιτον. ᾧ γὰρ μηδὲν πρόσεισιν ὁμοίον ἐστι τῷ 8 μὴ ὀρῶντι
 ὑπεροχικῶς εἰπεῖν σκότῳ. πάλιν εἴρηται· ἐθαυμαστώθη 9 ἡ γνῶ-
 σίς σου ἐξ ἐμοῦ, λίαν ἐκραταιώθη, 10 οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν.
 10 ὥστε οὖν ἡ ἀκατάληπτος 11 καὶ ἀπερινόητος ἀκράτως τοῦ θεοῦ
 γνῶσις 12 ἀγνωσία παρεικάζεται τῇ ὑπεραιρούσῃ πᾶσαν ἐν κτι-
 στοῖς 13 γνῶσιν. ἡ γὰρ περὶ θεὸν ἀγνωσία τῶν περὶ τὰ 14 θεῖα σο-
 φῶν οὐκ ἔστιν ἀμαθία, ἀλλὰ γνῶσις σιγῇ 15 γινώσκουσα, ὅτι, ὅπερ
 ἐστίν, ἄγνωστός ἐστιν ὁ θεός. οὕτως οὖν 16 καὶ κένωσιν καλοῦσι 341 B

5 ἔθετο - 6 αὐτοῦ: Vide Ps 18(17),12   6 φῶς - 7 ἀπρόσιτον: Vide I Tim 6,16

8 ἐθαυμαστώθη - 10 αὐτήν: Vide Ps 139(138),6   16 κένωσιν: Cf Phil 2,7

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

51-341,35 lem: incert HaFa ἀλλ' ὅτι (DN 193,13 sq) LcLe ὅτι καὶ (DN 193,14)

Ma ἀλλ' (DN 193,13) Wc 51 sq +μένον ἔθος Fa +νον ἔθος Ha 52 ἀντι-
 παθῶς: ἀντιπεπονηθῶτως Lc(e corr) 8 εἰπεῖν: om v 10 οὐ μὴ: οὐ v

ὥστε: ὡς τὸ Wc ὡσπερ v 11 ἀκράτως: om Le ἄκρατος Wc 12 ὑπεραι-
 ρούση: ὑπερούση v 13 περὶ alt: om HaFaLcLe 15 ὅπερ ἐστίν, ἄγνωστός
 ἐστίν: ἐστὶν ἄγνωστος v οὖν: om HaFaLcLeMaWc

τοῦ θεοῦ λόγου τὴν ἐνανθρώπησιν, 17 καίτοι πλήρη τυγχάνουσαν,
 μᾶλλον δὲ ὑπερπλήρη 18 σοφίας καὶ δυνάμεως καὶ σωτηρίας. ἀλ-
 λὰ καὶ 19 ἀσθένειαν θεοῦ τὸ διὰ σταυροῦ τρόπαιον ὀνομάζουσιν, 20
 οἶον ἐπειδὴ θανάτῳ αἱ πονηραὶ καὶ ἀόρατοι δυνάμεις 21 τοῦ διαβό- 5
 λου κατελύθησαν, καὶ ἀντὶ θανάτου ἀνάστασις 22 νεκρῶν καὶ βα-
 σιλεία οὐρανῶν ἀντεισήχθη. 23 τοῦτον οὖν τὸν τρόπον καὶ μωρία
 θεοῦ ἢ πᾶσαν σοφίαν 24 καὶ ἐπιστήμην ὑπεραίρουσα τῶν ἀνθρώ-
 πων 25 σύνεσις τοῦ θεοῦ. νοήσει δὲ ἂν τις τὸ λεγόμενον, 26 ἐννοῶν
 τοὺς ἀπὸ τῶν αἰρέσεων, μεθ' ὧν καὶ τοὺς 27 Ἑλληνας, οἱ συλλο- 10
 γισμοῖς αἰσθητοῖς ἀποδεικνύναι 28 φαντάζονται θεοῦ σάρκωσιν ἀ-
 δύνατον εἶναι μέχρι 29 θανάτου οἰκονομηθεῖσαν. πρὸς οὓς ἐννοῶν ὁ
 341 C θειότατος 30 Παῦλος ἰλιγγιάσας ἀνέκραγεν· ὃ βάθος πλούτου 31
 καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα 32
 αὐτοῦ. τὸ οὖν ὑπεραίρον πάσης κτιστῆς σοφίας μέθοδον 33 ἴσον ἂν 15
 εἶη τοῖς οὐ θεοδιδάκτοις μωρίας λόγοις; 34 λόγοις γὰρ οὐκ ἂν

19 ἀσθένειαν θεοῦ: Cf I Cor 1,25; II Cor 13,4   23 μωρία θεοῦ: Cf I Cor 1,25

30 ὃ - 32 αὐτοῦ: Vide Rm 11,33

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

20 οἶον: om HaFaLcLeMaWc   25 νοήσει: νοήσειε(ν) HaFaLcMaWc νοήσαι
 v   29 ἐννοῶν: ἰλιγγιῶν MaWc   30 ἰλιγγιάσας: om MaWc   31 καὶ
 γνώσεως: om MaxConf v   31 sq ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ: om
 HaFaLcLeMaWc   32 μέθοδον: om HaFaLcLeMaWc   33 λόγοις: om
 HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc

ἐξομαλισθείη δι' αἰσθητῶν ἀποδείξεων 35 τὸ μυστήριον πίστεως οὐ προηγουμένης.

(in δέον εἶδέναι - ἐπέκεινα ἑαυτοῦ - DN 194,10-12)

1 Καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, 2 ὅτι ὁ νοῦς νοεῖν βουλόμενος κάτεισιν 344 A
ἑαυτοῦ εἰς τὰς 3 νοήσεις καταβαίνων. αἱ γὰρ νοήσεις κατώτεραί
5 εἰσι 4 τοῦ νοῦντος 5 καὶ σκεδασμὸς εἰκότως καὶ μερισμὸς τῆς
ἐνότητος 6 τοῦ νοῦ αὐτοῦ. ὁ μὲν γὰρ νοῦς ἀπλοῦς καὶ ἀμερής, 7 αἱ
δὲ νοήσεις παμπληθεῖς καὶ σκεδασταὶ καὶ οἶον 8 εἶδη τοῦ νοῦ. διὰ

---

1 ἀνωτέρω: Cf supra, in DN 196,6 καὶ ἐν τῷ - 9 φαύλους; 264,2 - 4

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

34 δι': ἢ δι' MaxConf v post lin 35 inser in ἀντιπεπονθότως (DN 193,14):
36 ἀντιπεπονθότως φησίν, 37 τουτέστιν ἀντιπεριτροπὴν τοῦ λόγου πάσχον-
τος. 38 διὰ γὰρ τῶν τὰς στερήσεις δηλουσῶν ἀποφάσεων 39 ἢ περὶ θεοῦ
ὑπεροχὴ δηλοῦται, ὅπερ ἐν ἐτέρω δύναμιν 40 ὑπεροχικῆς ἀποφάσεως εἴρη-
κεν MaxConf v inser in παράλογον καὶ ἄτοπον (DN 194,5): 41 καὶ γὰρ τὸ
42 κατὰ τὸν σταυρὸν πάθος καὶ τὸ λέγειν θεὸν παθόντα 43 σαρκὶ καὶ παρά-
λογον δοκεῖ καὶ ἄτοπον, ὅπερ τὴν 44 ὄντως ἐδήλου ἀλήθειαν MaxConf v
inser in ἐνιλλόμενοι (DN 194,8): 49 ἐνστρεφόμενοι, ἐγκαλινδούμενοι. δείκνυσι
δὲ διὰ 50 τούτων, ὅτι οὐ δεῖ τὰ θεῖα τοῖς ἀνθρωπίνοις παραβάλλειν MaxConf
v 1-9 lem: incert Fa δέον εἶδέναι (DN 194,10) HaLcLeMaWc τὴν μὲν ἔχειν
δύναμιν (DN 194,10 sq) v 1 εἶπομεν: εἶπαμεν HaLcLeWc 1 sq +αμεν,
ὅτι Fa 4 νοῦντος: νοῦντος, ὡς νοούμεναι καὶ καταλαμβάνόμεναι Ma(e
corr man alt) MaxConf v

τοῦτο τὰ νοερά, τουτέστι τὰ νοῦντα, 9 ἐλάττονά ἐστι τῶν νοη-
τῶν ἀντὶ τοῦ τῶν νοουμένων.

(in ταύτην οὖν - ἀπόκρυφοι - DN 194,16-20)

344 B 16 Ἐνταῦθα μάλιστα τρανοί, 17 πῶς μωρία θεοῦ τὸ ὑπέροσον
τῆς περὶ 18 θεοῦ ἀκαταληψίας μέγεθος. φησὶ γάρ, ὅτι τῷ αἰσθη-
τῷ 19 περικεκλεισμένοι, τὸ περὶ ἀϋλίας καὶ ὑπερουσιότητος 20 φέ- 5
ρε εἰπεῖν τοῦ θεοῦ κατεξετάζοντες δόγμα πλανώμεθα 21 ἐκ τῶν

17 μωρία τοῦ θεοῦ: Cf I Cor 1,25

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

9 ἐστι: εἰσι MaxConf v νοουμένων: νοουμένων. 10 ἔνωσιν δέ φησι τοῦ
νοῦ, καθὼς ἐν τοῖς ἐξῆς σαφέστερον 11 λέγει, δι' ἧς πρὸς τὰ ἐπέκεινα ἑαυ-
τοῦ ἀνατείνεται, 12 ἤγουν τῇ περὶ θεοῦ προσβάλλει θεωρία, τῷ 13 πάντων
ἐκστῆναι τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν νοητῶν, ἔτι 14 δὲ καὶ τῆς οἰκείας κινή-
σεως, εἴθ' οὕτω τῆς θείας 15 γνώσεως δεῖσθαι τὴν ἀκτίνα MaxConf v
post lin 15 inser in κατὰ ταύτην (DN 194,12): 15 a τὴν ὑπὲρ νοῦν ἔνωσιν δη-
λονότι MaxConf pars 2 inser in κρείττου (DN 194,14): 15b δηλονότι καὶ ἐκ τῶν
θελημάτων MaxConf pars 2 16-35 lem: incert HaFa μωρὰν σοφίαν (DN 194,16)
Lc μωρὰν (DN 194,16) LeMaWc ταύτην οὖν τὴν ἄλογον (DN 194,16) v 16 + μάλ-
ιστα τρανοί Ha 17 θεοῦ: τοῦ θεοῦ MaxConf v 17 sq τὸ - θεοῦ: om
Ma(sed add man alt)Wc 18 θεοῦ +ταληψίας Ha ἀκαταληψίας: καταλη-
ψίας Ma(sed corr man alt)Wc αἰσθητῶ: συνήθει ἡμῶν αἰσθητῶ HaFaLcLe
συνήθει αἰσθητῶ MaWc 19 περικε+ +μένοι, τὸ Ha περὶ: ὑπὲρ LeMa(sed
corr man alt)Wc 20 κατεξετά+ +τες Ha κατεξετάζοντες: κατεξετάζον-
τος MaWc δόγμα: δόγματα MaWc

αἰσθητῶν ἐκεῖνα σταθμώμενοι. οἶον 22 τὸ περὶ τριάδος τῆς μόνης
 προσκυνητῆς διεξιόντες 23 κήρυγμα καὶ τρισυπόστατον ἀμέριστον
 καὶ ἀδιαίρετον 24 ἀκούοντες τινες θεολογίαν εὐθύς ἰλιγγιῶσιν, εἰς
 25 τὰ σώματα προσέχοντες τὰ καὶ τόπου δεόμενα καὶ διαστημά-
 5 των, 26 λέγοντες, πῶς οἶόν τε τρεῖς ὑποστάσεις 27 ἐφ' ἑαυτῶν
 εἶναι καὶ ἀδιαίρετους εἶναι; καὶ γὰρ 28 ἀγνωοῦσι μωραίνειν ἐν τοῖς
 αἰσθητοῖς, ἵνα τὰ θεῖα 29 σοφισθῶσιν, καὶ τοιαῦτα ἕτερα μωρία. 344 C
 πρὸς οὓς ὁ κύριος 30 ἀποτείνεται· εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ
 31 πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; 32
 10 καὶ ὁ θεῖος Παῦλος λέγει· ψυχικός 33 ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ
 πνεύματος. μωρία γὰρ 34 αὐτῷ ἐστιν. ὥστε οὖν ἢ παρὰ ἀνθρώ-
 ποις μωρία τοῦ 35 θεοῦ τὰ πνευματικά ἐστιν, ἅτινα μεταδιωκτέον.

30 εἰ - 31 πιστεύσετε: Vide Joh 3,12   32 ψυχικός - 33 πνεύματος: Vide I
 Cor 2,14

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

21 sq οἶ+ +τὸ Ha   23 καὶ τ+ +υπόστατον Ha   25 τὰ καὶ: καὶ MaxConf v
 27 ἐφ': ὑφ' v   29 μωρία: μωρία MaWc   30 ἀποτείνεται: ἀνατείνεται
 MaWc   εἶπον ὑμῖν: ὑμῖν εἶπον HaLc   31 ἐὰν: ἂν LcLeMa(sed corr man alt)
 Wc   ἐπουράνια: οὐράνια HaFaLcLe   32 λέγει: om HaFaLcLeMaWc λέγει,
 ὅτι ὁ v   35 μεταδιωκτέον: μεταδιωκτέον. μωρὰν 36 γὰρ σοφίαν εἶπεν, τῷ
 μηδεμίαν αὐτῇ δύνασθαι 37 προσβάλλειν σοφίαν· ὥσπερ οὖν καὶ ἄλογον
 καὶ 38 ἄνοον, ὡς μὴ ἔχουσιν λόγον ἢ νοῦν ἐρμηνευτικὸν 39 ἢ γοῦν καταλη-
 πτικὸν αὐτῆς Ma(e corr man alt) MaxConf v

(in ἐξ αὐτῆς - νοήσεις - DN 195,3-4)

- 40 Σημείωσαι, ὅτι καὶ ἐν 41 ἀγγέλοις νοηταὶ καὶ νοεραὶ εἰσι δυνά-
 μεις. καὶ εἰκότως 42 ἐν αὐτοῖς εἰσιν οἱ αὐτοὶ καὶ νοητοὶ καὶ νοεροί.
 344 D 43 ὡςπερ αἱ ἀνώταται τάξεις νοηταὶ μὲν καθ' ὃ ἐκ τῶν 44 ὑποβε-
 βηκότων νοοῦνται, νοεραὶ δέ, καθ' ὃ καὶ ἀνώταταί 45 εἰσιν καὶ
 τὸν ὑπὲρ πάντα θεὸν νοεῖν, ὅσον 46 ἐφικτόν, ἀνατείνονται ἄνωθεν 5
 μὲν τρεφόμεναι τῇ 47 νοήσει, τρέφουσαι δὲ τοὺς ὑφειμένους νοοῦν-
 τας. αἱ 48 δὲ ἡμέτεραι ψυχαὶ νοεραὶ μόνον. νοοῦσι γὰρ ἐπιστητῶς,
 49 ὅσον οἶόν τε, τὰ ὑπερβεβηκότα. οὐκέτι δὲ 50 ἔχουσι νοερόν τι
 μετ' αὐτάς, ἵνα καὶ νοηθῶσιν. ἢ 51 ἄλλογος γὰρ καὶ ἄνους ψυχῇ
 345 A 52 ταῖς καθ' ἡμᾶς, εἰς ἱὰς διανοήσεις κάτεισιν ἡμῶν ὁ νοῦς ἐκ τῶν μερι-
 στῶν, 2 τουτέστι τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν διεξοδικῶν λόγων, 3 ἀντὶ
 τοῦτῶν εἰδῶν καὶ τοῦ πλήθους, ὅπερ ἐστὶ τῶν 4 ὑλικῶν, συλλέγουσαι

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

40-345,51 lem: incert FaWc ἐξ αὐτῆς (DN 195,3) HaLc τῆς αὐτοσοφίας (DN
 195,1) Le ἐξ αὐτῆς αἱ νοηταὶ (DN 195,3) v 40 σημείωσαι: om HaMaWc
 ὅτι: ὡς v 41 ἀγγέλοις: ἄλλοις v εἰσί: coll post 41 νοηταὶ v 43 ἀνώ-
 ταται: incert Ma ἄνω Le(sed corr) MaxConf v 44 ὃ: ὅτι MaWc 47 τρέ-
 φουσαι: τρέφουσι Ma(sed corr man alt)Wc ὑφειμένους: ὑφειμένως Ma(e corr
 man alt) MaxConf v 48 δέ: γὰρ v νοοῦσι: νοοῦσαι MaxConf v 49 δέ:
 om MaxConf v 50 μετ' αὐτάς: μετὰ ταύτας MaxConf v 52 ταῖς: εἰσιν
 ταῖς HaLcLe 345,2 τῶν alt: om v

τὰς νοήσεις αὐλως, πάντα ἐν τῷ 5 ἀπλῶ τοῦ νοῦ θεωροῦσαι. 19 νοε- 345 B
 ρὰν δὲ ἐνεῖναι φησι 20 δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τοῖς ἀγγέλοις ἐκ τῆς
 ὑπερσόφου σοφίας τοῦ 21 θεοῦ γενομένην. ἐξ αὐτοῦ γὰρ οἱ θεοὶ ἄγ-
 γελοι κατὰ 22 μετοχὴν τὴν δύναμιν τῆς νοεράς ἐνεργείας ἔχουσιν,
 5 23 καθ' ἣν νοοῦσιν ἑαυτοὺς καὶ τὰ ὄντα καὶ τὰς ἰδέας 24 ἐποπτικῶς

345,19 νοεράν - 20 ἐνέργειαν: Cf DN 195,8

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

4 νοήσεις: νοήσεις ἀλλὰ HaFa(scr ἀλλ')LcLeMaWc 5 τοῦ νοῦ: om v
 post lin 5 inser in αἱ νοηταὶ καὶ νοεραὶ (DN 195,3); 6 τὸ νοητὰ νόησον ὡς
 πρὸς ἡμᾶς, τὸ δὲ 7 νοεραὶ ὡς πρὸς τὸν θεόν MaxConf v inser in ἐν μερι-
 στοῖς (DN 195,4); 8 ἡμεῖς ἐν μεριστοῖς τοῖς αἰσθητηρίοις 9 (ἄλλο γὰρ ἀκοή
 καὶ ἕτερον ὄψις καὶ τὰ 10 ἀλλὰ ὁμοίως) καὶ ἀπὸ μεριστῶν τῶν κατὰ ταῦτα
 11 αἰσθητῶν τὴν τῶν ὄντων γνώσιν ἀναλαμβάνομεν ἢ 12 ἐν μεριστοῖς μὲν
 τοῖς κατὰ μέρος νοήμασιν ἀπὸ μεριστῶν 13 δὲ τῶν μαθήσεων ἢτοι τῶν
 νοουμένων, ἔσθ' 14 ὅτε δὲ καὶ διὰ λόγων τῶν διεξοδικῶν, τουτέστι σαφῆ 15
 καὶ διηλωμένην τὴν ἐξήγησιν ποιουμένων. αἱ δὲ 16 νοεραὶ φύσεις ἀκοινω-
 νήτως πρὸς τὰ τοιαῦτα πάντα 17 ἔχουσαι ἐνιαίᾳ καὶ ἀπλή νοήσει τῆς ἀλη-
 θείας τὴν 18 γνώσιν ἐλλάμπονται MaxConf v post lin 18 inser in ἐνοειδῶς
 (DN 195,7): 18a οὐ γὰρ εἶτα τὰ τοῦ θεοῦ ἐν καταλείψει τῆς κτιστῆς ὑπάρχει
 φύσεως, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ αὐτὴν τὴν ἀγγελικὴν ὑπάρχει γνώσιν καὶ νόησιν
 MaxConf pars 2 19 - 51 schol separat in καὶ ἔστιν αὐταῖς (DN 195,8) Max
 Conf v 19 sq νοεράν δὲ ἐνεῖναι φησι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τοῖς ἀγγέλοις
 ἐκ τῆς ὑπερσόφου: νοεράν δὲ ἐνεῖναι φησι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τοῖς ἀγγέ-
 λοις ἐκ τῆς ὑπερφυοῦς Ma(e corf man alt) καὶ ἔστιν αὐταῖς· τοῖς ἀγγέλοις
 νοεράν εἶναί φησι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ἐκ τῆς ὑπερφυοῦς MaxConf τοῖς ἀγ-
 γέλοις νοεράν εἶναί φησι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ἐκ τῆς ὑπερφυοῦς v

νοούντες, ἃς νοήσεις ὠνόμασε τοῦ θεοῦ 25 εἶναι. ἐπέισακτον οὖν
 ἔχουσιν ἐξ αἰτίου τοῦ θεοῦ 26 τὴν νοερὰν ταύτην ἐνέργειαν. καὶ
 νοοῦσι τὰ ὄντα λίαν 27 ὑπεραναβεβηκότως τῶν ψυχῶν, εἴ γε αἰ
 μὲν ψυχαὶ ἐκ 28 τῶν ὄντων αὐτῶν νοοῦσι τὰ ὄντα καὶ τοῖς εἶδεσιν
 345 C 29 ἐπιβάλλουσιν, ὅπερ διεξοδικώτερόν ἐστι νοεῖν, καὶ 30 κύκλω 5
 περιέμναι τὰ ὄντα. οἱ γε μὴν ἄγγελοι 31 κατὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτοῖς
 θεοείδειαν ἐνιαίως τὰ 32 πλήθη τῆς κτίσεως νοοῦσιν καὶ οὐ μερί-
 ζονται εἰς τὸν 33 σκεδασμὸν τῆς ποικιλίας τῶν ὄντων ἥτοι εἰς τὰ
 αἰσθητὰ 34 ὡς αἰ λογικαὶ ψυχαί. ἐκείνου δὲ ποσῶς 35 ἀξιοῦνται αἰ
 ψυχαὶ εἰς μίμησιν ἀγγέλων, ὅτι τὴν 36 νόησιν τῶν πολλῶν εἰς ἐν 10
 συνλίπτουσαι ἔχουσιν 37 ὁμοῦ πάντα ἐν αὐταῖς ἀσυγχύτως διακε-
 κριμένα. καὶ 38 ἔξωθεν μέντοι αἰ ψυχαὶ ἐπέισακτον ἔχουσι τὸ
 νοεῖν, 39 τῶν ἀγγέλων ἐξ ἑαυτῶν καὶ ἐν ἑαυτοῖς νοούντων, ἅτε 40
 καὶ θεοειδῶν ὄντων. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν νοητῶν. 41 περὶ δὲ
 θεοῦ ὅπως νοεῖ, ἔχεις καὶ ὠδὲ καὶ ἄνω 42 πρὸ δύο φύλλων. ὃ δὲ εἵπομεν 15

29 ὅπερ - 30 πάντα: Cf DN 195,12 sq   42 πρὸ δύο φύλλων: Cf supra, in DN
 320,15-321,32

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

26 νοοῦσι + +τα λίαν Ha ὄντα: νοητὰ Ma(sed corr man alt)Wc λίαν - 28 ὄν-
 τα: om Fa 27 ὑπεραναβεβηκότως: ὑπερβεβηκότως HaLcLeMa(sed corr man alt)
 Wc 28 ὄντων αὐ+ νοοῦσι Ha 30 περιέμναι: περιεῖναι MaxConf v ὄντα:
 πάντα MaxConf v γε μὴν: μὲν οὖν MaWc 31 ἐνοῦσαν + +ειαν ἐνιαίως
 Ha 32 sq οὐ μερίζον+ +δασμὸν τῆς Ha 33 sq αἰσθητὰ+ +χαί· ἐκείνου Ha
 35 ὅτι: ὅτε MaxConf v 41 νοεῖ: νοεῖν Ma(sed corr man alt)Wc 42 πρὸ
 δύο φύλλων: om Wc ἐν πέμπτῳ κεφαλαίῳ ἐγγὺς τοῦ τέλους Ma(e corr man
 alt) MaxConf v

43 *περὶ ψυχῶν, ὅτι ἀγγελοειδῶς εἰς ἓν τὰ πολλὰ 44 συνελίξασαι 345 D*
νοοῦσιν, μάλιστα ἐν τῇ ἀναστάσει τελείως 45 ἔξουσιν, ὅτε αὐθις
ἐν τοῖς ἑαυτῶν σώμασι γινόμεναι, 46 τὴν τῶν ὄντων γνῶσιν τε-
λείαν ἀπολήψονται. ταῦτα δὲ 47 ἢ τῶν δικαίων ἀνάστασις τε-
 5 *λείως ἔξει κατὰ τὸ εἰρημένον· 48 καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσό-*
μεθα, 49 καὶ πάλιν· νῦν ὡς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ ἐν αἰνίγματι 50 βλέπομεν,

---

48 *καὶ - ἐσόμεθα*: Vide I Thess 4,17   49 *νῦν - 50 πρόσωπον*: Cf I Cor 13,12

Ha   FaLc   LeFd(defic)   MaWc   MaxConf   v

---

44 *νοοῦσιν*: *νοήσουσιν* HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc   46 *τελείαν*: *τε-*
λείως MaWc   47 *τελείως*: om HaFaLcLeMaWc   49 *ἐσόπτρῳ*: *κατόπτρῳ*
 v   ἐν alt: om MaxConf v

τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. 51 τὴν τῶν ὄντων γνώσιν δη-
λονότι παιδευθησόμεθα.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

50 τότε: τὸ Le post lin 51 inser in διεξοδικῶς (DN 195,12): I εἴρηται, τί τὸ διεξοδικῶς 2 νοεῖται. διεξοδικῶς τοίνυν καὶ κύκλῳ τουτέστιν· 3 οὐκ ἀθρόα τοῦ νοῦ ἐπιβολῇ ἢ ἀνθρωπίνη ψυχῇ 4 τὴν θείαν καταλαμβάνεται γνώσιν. ἀλλὰ τὴν ἀληθῆ 5 τῶν ὄντων κατανόησιν ἐκ τοῦ κατὰ μέρος δεχομένη, 6 καθ' ὃ καὶ τῆς ἀγγελικῆς ἀπολείπεται θεοπτίας, 7 περὶ τὸ ἐν αἴτιον τὴν τῶν ποικίλως θεωρουμένων 8 συνάγει ἔννοιαν καὶ τῶν ἰσαγγέλων ἀξιούται νοήσεων MaxConf v inser in ὁ δαιμόνιος νοῦς (DN 195,18): IO ἐφέιται μὲν ἐξ ἀλογίας τὸ II ἰσόθεον ὁ δαιμόνιος νοῦς. οὐκ οἶδε δέ, ὅπως τούτου I2 τυχεῖν ἔνεστιν, οὐ φύσει παθῶν τὴν ἄγνοιαν, ἀλλ' I3 ἐκουσίως τὸ παρὰ φύσιν αἰρούμενος MaxConf v(post αἰρούμενος add σημείωσαι δέ, I4 ὅτι οἱ δαίμονες καθ' ὃ νοῦν ἔχουσιν ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ I5 τοῦτον κέκτηνται· ἀλογήσαντες δὲ καὶ μὴ βουληθέντες I6 μείναι ὅπερ ἦσαν, ἔκπτωσιν σοφίας ὑπέμειναν Max Conf pars 1 v) inser in πῶς γὰρ (DN 196,4): I6b πῶς νοεῖται τὰ νοητὰ ἢ τὰ αἰσθητὰ ὁ θεὸς μηδὲ νοεράς ἔχων ἐνεργείας καὶ πάσης αἰσθήσεως ὑπερ-ιδρυμένος MaxConf pars 2 inser in καθ' ὑπεροχὴν, οὐ κατ' ἔλλειψιν (DN 196,9): I7 περὶ τοῦ, ὅτι τὰ κατὰ στέρησιν I8 λεγόμενα ἐπὶ θεοῦ καὶ τὰ ἐναντία ὑπεροχικῶς I9 νοοῦνται MaxConf v inser in ὁ εἰδὼς (DN 196,17): 20 μηδεὶς ἐκ τούτων 2I πρὸς ἀτόπους ἀπαγέσθω ἐννοίας, ὥστε λέγειν καὶ 22 τῶν κακῶν ἐν ἑαυτῷ κατ' αἰτίαν προέχειν τὸν θεὸν 23 ἢ γου αἴτιον αὐτῶν ἐκ τούτου συναγεσθαι αὐτὸν εἶναι. οὐ 24 γὰρ περὶ τούτων ἐστὶν ὁ λόγος τῷ πατρὶ - ἤδη γὰρ 25 ἔδειξε μήτε ὃν μήτε ἐν τοῖς οὐσι τὸ κακόν -, ἀλλὰ 26 περὶ τῶν ἐν οὐσίᾳ ὄντων, οἷον ἀγγέλων καὶ τῶν λοιπῶν 27 κτισμάτων, καθὼς καὶ προεῖπεν, ὧν τὴν γνώσιν 28 οὐκ ἐκ τοῦ μαυθάνειν αὐτὰ, ὁποῖά τινά εἰσιν, 29 ἔχει. τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰπών· οὐκ ἐκ τῶν ὄντων 30 τὰ ὄντα μαυθάνων, καὶ τό· οὐ κατ' ἰδέαν ἐκάστοις 3I ἐπιβάλλων,

(in ὡσπερ καὶ τὸ φῶς - DN 196,21)

47 Ἄπτωτον τὸ τῆς παραβολῆς. 48 ὡσπερ γὰρ εἴ τις ὑπόθοιτο τὸ 348 D
φῶς τοῦτο τὸ ὄρατόν 49 ἔνουν εἶναι καὶ λογικόν. εἶτα πυθόμεθα
αὐτοῦ, 50 εἰ γινώσκοι τὸ σκότος. τὸ δὲ εἶποι γινώσκειν, 51 καὶ
πρὶν γένηται τὸ σκότος· γινώσκειν δὲ οὐ κατὰ 52 τινα πείραν (πῶς
5 γὰρ ἴδοι σκότος τὸ φῶς; εἰ γὰρ 53 φῶς, οὐκ ἔσται σκότος). ἀλλὰ
γινώσκειν εἶποι τὸ 1 σκότος, καθ' ὃ φῶς ἔστιν. διὸ καὶ οἶδεν, ὅτι, 349 A
ἐὰν συστείλῃ, 2 τὸ οἰκεῖον φῶς οὐδεὶς ὄψεται. οὕτω καὶ ὁ θεὸς

2 κατ' - 3 ἔχει: Cf DN 196,19

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ἀλλ' ὡς ποιητῆς τούτων τὴν εἶδησιν τῶν 32 οἰκείων ἔργων προέχει, εἰδὼς
ὅπως αὐτὰ καὶ ἐφ' 33 οἷς παράξει πρὸς γένεσιν, ὧν ἡ παρατροπή καὶ ἔλλει-
ψις 34 ἤγουν ἡ ἀποτυχία καὶ ἀδυναμία τὸ κακὸν εἰσάγει, 35 τῇ στερήσει
τοῦ κατὰ φύσιν τὸ παρὰ φύσιν 36 ποιούσα. πρὸς τοῦτο γὰρ τὸ τοῦ φωτὸς
παρήγαγεν 37 ὑπόδειγμα. τῇ γὰρ τούτου στερήσει τὸ σκότος παρυφίστα-
ται, 38 καὶ αἰτίαν ἔχει τὴν ἀπουσίαν τῆς τοῦ 39 φωτὸς φύσεως, ὡσπερ καὶ
τῶν στερήσεων αἱ ἔξεις 40 ἀρχηγικώτεραι τυγχάνουσιν καί, ὡς ἂν τις
εἶποι, αἰτίαι. 41 ἐνταῦθα οὖν ὁ πατήρ περὶ τῶν ὑπὸ θεοῦ εἰς 42 γένεσιν
ἀχθέντων, καὶ τῆς ἐκάστου τούτων φύσεως 43 τὸν λόγον ποιεῖται, ἃ καὶ
προῦφεστάται ἐν θεῷ 44 κατὰ πρόγνωσιν καὶ τὸ προωρίσθαι εἶρηκεν Max
Conf pars 1 v inser in καὶ γνώσιν - προσυνείληφεν (DN 196,19-20): 45 ὅτι ἡ
γνώσις τὴν οὐσίαν 46 προέχει καὶ προσυνείληφεν MaxConf v 47-349,8
lem: incert Ha οὐκ ἄλλοθεν (DN 197,1) FaLe 47 + τὸν τὸ τῆς Ha 49 +νου
εἶναι καὶ Ha πυθόμεθα: πυθόμεθα MaWc 50 τὸ δὲ +ποι γινώσκειν Ha
51 τὸ: ἂν τὸ v 52 πείραν + +τοι σκότος Ha τὸ: om MaWc 53 sq γινώ-
σκειν εἶ+ +θ ὃ φῶς Ha 349,1 σκότος: φῶς v 2 φῶς οὐ+ +τω καὶ ὁ θεὸς Ha

κατ' 3 αἰτίαν ἐν ἑαυτῷ τὴν πάντων εἶδησιν ἔχει, οὐ τῇ 4 πείρα ταύτην ἐπικτησάμενος, ἐπεὶ εὐρίσκεται 5 μεταγενέστερος ὁ θεὸς τῆς γνώσεως ἢ κατὰ τινα 6 χρόνον μὴ γινώσκων. σημείωσαι δὲ τὸ σκότος εἶναι 7 τὸ αἰτιατὸν ἐξ ἑλλείψεως τοῦ φωτὸς παρφυσιστάμενον, 8 ὅπερ ἐστὶ κατὰ Μανιχαίων.

5

(in οὐκ ἄρα - ἑαυτοῦ - DN 197,10-14)

349 B I4 Ταῦτα δὲ πολλαχῶς ἐν I5 τῷ πέμπτῳ κεφαλαίῳ εἴρηται· πῶς ὁ θεὸς ἑαυτὸν I6 γινώσκων ἦτοι νοῶν, νοεῖ καὶ γινώσκει τὰ ὄντα παραδειγματικῶς.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

4 ἐπεὶ: ἐπεὶ οὕτως v 6 σημείωσαι: σημειοῦται Ha σημείου FaLcLeMaWc
6 sq τὸ σκότος εἶναι τὸ αἰτιατὸν: τὸ αἰτιατὸν εἶναι τὸ σκότος HaFaLcLeMa
Wc 7 παρφυσιστάμενον: om HaFaLcLeMaWc post lin 8 inser in οὐκ -
φωτὸς (DN 197,1-2): 9 ὅτι τὸ σκότος οὐχ ἑτέρωθεν, ἀλλ' I0 ἀπὸ τοῦ φωτὸς
γνωρίζεται MaxConf v inser in οὐκ ἄλλοθεν (DN 197,1): I0a τῇ ὡς ἀνεῖποι
τις ἑαυτοῦ ἀποκρύψει HaFa(in ὅσπερ [DN 196,21]Fa)LcLeMa(coll post 349,
40)Wc(coll post 349,40;lem incert; pro τῇ scr τὴν Wc) inser in κατὰ (DN
197,6; lem incert HaWc): κατὰ τὴν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι τῶν πάντων
προγνωστικὴν παραγωγὴν HaFaLcLeMaWc inser in οὐκ ἄρα - συλλαμ-
βάνουσαν (DN 197,10-11): I8 ἐν οὐδεμιᾷ γὰρ διπλόῃ τὸ θεῖον I9 πάντη
ἀπλοῦν ὃν καὶ ὑπὲρ πάν ἀπλοῦν MaxConf v 14-16 schol: om HaFaLcLeMa
Wc lem: καὶ οὐκ ἐκ τῶν ὄντων (DN 197,7 sq) v 14 ταῦτα: II ὄρα, πῶς
φησι τὸν θεὸν I2 εἰδέναι τὰ ὄντα, οὐκ ἐκ τῆς πάντων γνώσεως, ἀλλ' ἐκ I3
τῆς ἰδίας, ὡσπερ τὸ φῶς οἶδε τὰ τοῦ σκότους, οὐδὲν I4 τοῦ σκότους ἔχων ἐν
ἑαυτῷ. ταῦτα MaxConf pars 1 v

(in τοὺς ἀγγέλους - DN 197,14)

20 Τὸ τοὺς ἀγγέλους 21 εἰδέναι τὰ ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δι' αἰσθήσεως
 προσβάλλοντα 22 τοῖς αἰσθητοῖς, ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ διὰ δυνάμεως
 23 ἐπαναβεβηκυίας ἐπιβάλλω δηλοῦσθαι ἐκ διαφόρων 24 λογίων,
 οἷον ὡς ἐν τῷ Τωβία, ὅπου εἴρηται, ὅτι ὁ 25 θεῖος Ῥαφαήλ ὁ ἄγ-
 5 γελος εἶπε τῷ υἱῷ τοῦ Τωβίου λαβεῖν 26 τὴν χολὴν τοῦ ἀνελθόν-
 τος ἰχθύος, ὡς ἀφαιροῦσαν 27 λευκώματα ὀφθαλμῶν γινόμενα
 ἀπὸ ἀφοδευμάτων 28 στρουθίων. οὐ γὰρ ἂν τις ὑπονοήσειεν, ὅτι
 παθῶν 29 ἔμαθε τὴν ἰατρείαν. ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τοῖς Κριταῖς ἄγγελος 349 C
 30 ἐπὶ τοῦ Γεδεὼν εἰς τὴν θυσίαν ἐκβαλὼν ἐκ τῆς 31 πέτρας πῦρ
 10 οὐκ αἰσθήσει οἶδεν, ὅτι καυστικὸν τὸ πῦρ, 32 ὡς ἡμεῖς, ἀλλ' ἀνω-
 τέρῳ τρόπῳ προσφόρω. οὕτω καὶ τὰ 33 λοιπά. εἰ δέ τις εἴποι, καὶ
 πῶς τοῦ αἰωνίου πυρὸς 34 αἰσθήσεται ὁ διάβολος καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ,

24-28 Cf Tobit 2,9 sq; 6,9 29-31 Cf Jud 6,11-24

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

20-37 lem: incert HaFaWc γὰρ (DN 197,14) Le γὰρ καὶ τοὺς (DN 197,14) Ma
 καὶ γὰρ καὶ τοὺς ἀγγέλους (DN 197,14) v pro lin 20-23 scr: ὅτι καὶ οἱ ἄγ-
 γελοι ἴσασιν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ κατ' αἴσθησιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ θεοειδοῦς
 ἀπτῶν νοῦ δύναμιν MaxConf pars 2 21 τῆς: om v 22 +αἰσθητοῖς Ha
 23 δηλοῦσθαι: νοεῖσθαι v 25 θεῖος ++ ὁ ἄγγελος Ha 26 τοῦ ἀνελ ++
 ος, ὡς Ha 27 sq ἀπὸ ἀ ++ θίων οὐ Ha 29 τὴν ἰατ+ + τοῖς Κριταῖς Ha
 31 καυστικὸν τὸ πῦρ: τὸ πῦρ καυστικὸν v 32 τρόπῳ προσφόρω: τρόπῳ Ha
 FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc

ἐν τῷ 35 προσφόρῳ τόπῳ λεχθήσεται. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Δαυιήλ,
36 ἐν τῷ κεφαλαίῳ τοῦ Βαλθάσαρ, οἶδεν ὁ γράφων 37 γράμματα
μὴ μαθῶν.

(in ἐπὶ - γινώσκομεν - DN 197,17)

41 Νῦν ζητεῖ, πῶς 42 θεὸν γινώσκομεν καὶ τί τοῦ θεοῦ γινώσκο-
μεν. καὶ φησιν ὀρθῶς, ὅτι θεοῦ μὲν φύσις, 43 ὃ τί ποτέ ἐστιν, οὔτε 5
349 D τινὶ τῶν ἐν δημιουργίᾳ πώποτε 44 ἐγνώσθη οὔτε ἐπιστητῶς οὔτε
ἐποπτικῶς. τούτοις 45 γὰρ ἐπιβάλλομεν τοῖς ἀσωμάτοις. ἀλλὰ
γινώσκεται 46 ὁ θεὸς ἐκ τῆς τῶν κτισμάτων διατάξεως. εἰ γὰρ
κατὰ 47 τὸν θεῖον ἀπόστολον ἢ τῶν δημιουργημάτων καλλονὴ 48
τὸν γενεσιουργόν, τούτέστι τὸν τῶν ἐν γενέσει 49 ποιητὴν μνηύει, 10
352 A εἰκότως ἢ τῶν ὄντων διάταξις 1 γινώσις ἐστὶ τοῦ διατάξαντος. τὰ
γὰρ ὄντα, τούτέστι 2 τὰ εἶδη, καὶ αἱ καθ' ἕκαστον κτίσεις, οἷον αἱ
ἀγγελικαὶ 3 τάξεις πᾶσαι, καὶ τὰ αἰσθητὰ πάντα εἰκόνες εἰσὶ 4 καὶ

34 ἐν - 35 λεχθήσεται: Cf Ep VIII 6, 188,9-192,2 35-37 Cf Dan 5,1-30

46 εἰ - 352,1 διατάξαντος: Cf Rm 1,20

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

37 μαθῶν: μαθῶν. σημειῶσαι δέ, ὅτι οὐ κατ' 38 αἰσθησιν τοῖς ἀγγέλοις ἢ
γνώσις τῶν αἰσθητῶν· οὐδὲ 39 γὰρ τοῖς καθ' ἡμᾶς αἰσθητηρίοις κέχρηται,
ἀλλὰ 40 νοῦ δυνάμει καὶ φύσει MaxConf v 41-352,36 lem: incert HaFaLe ἐπὶ
δὲ (DN 197,17) Lc πῶς (DN 197,17) Ma πῶς ἡμεῖς (DN 197,17) Wc ἐπὶ δὲ τού-
τοις ζητῆσαι χρὴ (DN 197,17) v 41 νῦν ζητεῖ: συζητεῖ MaxConf v 42 καὶ
τί τοῦ θεοῦ γινώσκομεν: om MaxConf v μὲν: om MaWc 43 δημιουργία: τῆ
δημιουργία HaFaLcLeWc πώποτε: coll ante 43 τῶν v 352,3 πᾶσαι: om v

ὁμοιώματα τῶν θείων ιδεῶν, ἥτοι παραδειγμάτων 5 τῶν ἐν τῷ θεῷ,
 ἅτινα παραδείγματα αἱ αἰῖδοι νοήσεις βείσι τοῦ θεοῦ, δι' ἃς καὶ καθ'
 ἃς ἅπαντα ἦν ἐν αὐτῷ, 7 οὐχ ἕτερα ὄντα αὐτοῦ, καὶ παραχθέντα γέγο-
 νεν, 8 ὡς καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει ὁ θειότατος Ἰωάννης φησί 9 τῶν
 5 τῶν πρεσβυτάτων ἀγγέλων εἶπεν αὐτῷ, ὅτι τὰ 10 πάντα ἦσαν
 καὶ γεγόνασιν τὰς ιδέας λέγων, ὅτι ἦσαν, 11 καὶ τὰς εἰκόνας καὶ τὰ
 ὁμοιώματα τῶν ιδεῶν ἥτοι 12 παραδειγμάτων τὰ γεγονότα πάντα.
 τῶν γὰρ νοητῶν 13 τὰ νοητὰ εἰκόνες καὶ τῶν ὑποβεβηκότων τὰ
 ὑποβεβηκότα. 14 κατ' ἀφαίρεσιν οὖν τούτων πάντων (ἀφήρηται 15
 10 γὰρ τῶν ὄντων ὁ θεός, οὐδὲν ὄν τῶν ὑπ' 16 αὐτοῦ κτισθέντων, ἀλλ' 352 B
 ἀφάτως ὑπερέχων πάντων) 17 ὑπεροχικῶς γινώσκεται ὁ θεός.

4 ὁμοιώματα: Cf Gen 1,26   8 Cf Apc 4,11   14 ἀφαίρεσιν: Cf DN 198,1
 17 ὑπεροχικῶς: Cf DN 198,2

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

4 θείων: θεοειδῶν Ma(sed corr man alt)Wc   παραδειγμάτων: παραδείγμα-
 τα MaxConf v   5 τῶν: om MaWc   6 ἦν: ἦν τε HaFaLcLeWc   8 τῆ: om
 HaFaLcLeMaWc   11 εἰκόνας: εἰδέας HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc
 τὰ: om FaLcLe   12 παραδειγμάτων: παραδείγματα HaFaLcLeMaWc
 τὰ: om Ma(sed corr man alt)Wc   13 νοητὰ: ὄντα Ha voerà v   ὑποβεβηκό-
 των: ὑπερβεβηκότων v   14 οὖν: coll ante 14 ἀφαίρεσιν HaFaLcLeMaWc
 post lin 17 inser in ἐκ τῆς αὐτοῦ φύσεως (DN 197, 19): 18 σημείωσαι ἀναγ-
 καῖον 19 πρόχειρον εἰς εὐσεβείας ἀπολογία MaxConf pars 2 v

352 C 31 καὶ αἱ ἰδέαι 32 τῶν ζώων ἐν τῷ θεῷ καὶ πάντων τῶν κατὰ φύ-
 σιν 33 εἰσὶ καθόλου. ἀλλ' οὐχ ὡς τῶν καθ' ἕκαστα εἰδῶλα 34 καὶ
 ὁμοιώματά εἰσι τῶν ἐκεῖ τὰ ἐνταῦθα. πάντα δὲ 35 τὰ ὡδε εἰδῶλα
 τῶν ἐκεῖ. ἢ γὰρ ψυχὴ καὶ αὕτη εἰκῶν 36 καὶ ὁμοίωμα τῆς ἰδέας.

(in διὸ καὶ - πάντων - DN 198,2 sq)

37 Πῶς διὰ τῶν ἐναντίων 38 γινώσκεται ὁ θεός, καὶ διὰ τῶν θέ- 5
 σεων καὶ διὰ τῶν 39 ἀφαιρέσεων, δηλοῖ ἐπεξιὼν αὐτά. εἰ γὰρ καὶ
 ἄνω ἐν 40 τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ εἶπεν μὴδὲν εἶναι τῆς οὐσίας 41
 τοῦ θεοῦ παραστατικόν, μὴ νόησιν μὴ ἐπαφήν μὴ 42 φαντασίαν

39 sq ἄνω - κεφαλαίῳ: Cf DN 109,7-110,1; 116,3 sq et al

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 31 inser in εἰκόνας τινάς καὶ ὁμοιώματα τῶν θείων αὐτοῦ παρα-
 δειγμάτων (DN 197,21 sq): 20 ἐνταῦθα θεῖα παραδείγματα 21 τοὺς προορι-
 σμούς ἐκκληπτέον, ὧν εἰκόνες τὰ τῆς 22 κτίσεως ἀποτελέσματα. τοὺς δὲ
 προορισμούς προθέσεις 23 ἐκάλεσεν ὁ ἀπόστολος, ὡς ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους
 24 εἰπών· κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων. ἐν πᾶσι δὲ τοῖς 25 κτίσμασι δηλαδὴ
 θεὸς γινώσκεται, ὡς ὁ τεχνίτης 26 ἐν τοῖς τεχνητοῖς. πάντα δὲ κεχωρι-
 σμένος τὸ κατ' οὐσίαν 27 τῶν πάντων. κἀντεῦθεν ἄγνωστος ὢν τοῖς τεχνη-
 τοῖς 28 ἐκ τῆς ἀγνωσίας γινώσκεται, ὥσπερ οὖν καὶ 29 διὰ τῆς τῶν κτι-
 σμάτων ἐπιστημονικῆς κατανοήσεώς 30 τε καὶ γνώσεως. ταῦτα οὖν ἐπα-
 ναλαμβάνων συνήψε 31 τὰ ἐπόμενα εἰς τὸ αὐτό MaxConf v 31-36 cum
 352,20-31 coniunx MaxConf v 31 καὶ: ἐπειδὴ καὶ Ma(e corr man alt)Max
 Conf v ἰδέαι: ἰδέαι δὲ HaFaLcLe 34 δὲ: γὰρ v 36 τῆς: om HaFaLc
 37-50 lem: incert HaFa διὸ (DN 198,2) LcLe γνώσεως (DN 198,4) Ma πᾶσιν
 (DN 198,2) Wc καὶ διὰ γνώσεως ὁ θεός (DN 198,4) v

μη δόξαν μηδ' ὅσα ἔφη ἐκεῖ καὶ ἐνταῦθα, 43 ἄτινα καὶ ἡρμηνεύ-
 σαμεν ἐν ἐκείνοις, νῦν λέγει καὶ 44 διὰ τῶν ἐκεῖ ἀπηγορευμένων 352 D
 γινώσκεισθαι τὸν θεόν, 45 οὐ μὴν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, καὶ πάλιν μη-
 δὲν αὐτὴν 46 ἔχειν τούτων εἰς κατάληψιν. ὡς μὲν οὖν αἴτιος ἀπάν-
 5 των 47 γινώσκεται ἐκ τῶν ἐξ αὐτοῦ· ὡς δὲ μηδὲν ὄν 48 τῶν ἐξ
 αὐτοῦ μένει ἀγνοούμενος ὑπὸ πάντων. πῶς 49 δὲ καὶ διὰ τῆς ἀ-
 γνωσίας γινώσκεται, καὶ ἐνταῦθά 50 φησιν, καὶ ἀνωτέρω προ-
 εἶρηται ἐν κεφαλαίῳ δευτέρῳ.

---

43 ἐν ἐκείνοις: Cf in DN 189,4-19; 201,8-40 50 Cf DN 131,10 sq

---

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

45 αὐτὴν: αὐτῶν Ma(sed corr man alt)Wc αὐτὸν MaxConf v 46 αἴτιος: coll
 post 46 ἀπάντων HaFaLcLeMaWc 47 δὲ: om HaFaLcLeMa(sed corr man alt)
 Wc 50 ἀνωτέρω προεἶρηται ἐν: ἄνω τελείως παρέγραψα HaFaLcLe(pro
 παρέγραψα scr παρεγράψαμεν)Ma(sed corr man alt)Wc post lin 50 inser in
 καὶ οὔτε νοεῖται (DN 198,6): 5I διὰ γὰρ τῶν δεδημιουργημένων 52 νοοῦμεν,
 ἐφαπτόμεθα τῆς ἐπιστήμης, ἔχομεν, ὅτι I θεὸς ἔστιν. τίς δὲ ἢ ποταπὸς ἢ
 πηλίκος αὐτὸς ὁ θεός, 2 οὔτε νοοῦμεν οὔτε ὀνομάζομεν οὔτε νῶ ἢ αἰσθήσει 3
 καταλαμβάνομεν. ὅμοιον γὰρ τούτῳ ἐστὶ καὶ τό· ἐν 4 πᾶσιν ἔστιν ὁ θεός,
 καὶ ἐν οὐδενὶ τῶν πάντων ἐστὶν MaxConf pars 1 v inser in κατὰ τὴν ὑπὲρ
 νοῦν ἔνωσιν (DN 198,13): 5 σημείωσαι, ὅτι 6 κατὰ τὰ προπαρατεθειμένα
 τὴν ἔνωσιν ἔλαβε τῆς 7 ὑπὲρ νοῦν τοῦ θεοῦ θεωρίας MaxConf v

(in αὐτή γάρ - καλλιεργούσα - DN 198,16-20)

353 A 8 Τοῦτο ἐκ 9 τῆς Σοφίας Σαλωμώνος ἐστίν, ἔνθα λέγεται τεχνί-
τις 10 ἡ σοφία τῶν πάντων, καὶ ἐκ τῶν Παροιμιῶν, ἔνθα 11 εἴρη-
ται ἐκ τῆς σοφίας, ὅτι· ἐγὼ ἤμην ἀρμόζουσα παρ' 12 αὐτῶ. καὶ ὁ
Δαβίδ· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.

(in λόγος - DN 198,21)

13 Περὶ τοῦ θεοῦ λόγου, καὶ διὰ 14 τί λέγεται λόγος, τί δηλούσης 5
τῆς τοιαύτης ὀνομασίας, 15 καὶ μίαν αἰτίαν ἐνταῦθα φησιν, καθ'
ἣν ὀνομάζεται 16 λόγος, διὰ τὸ τὰς τῶν ὄντων πάντων αἰτίας ἐν

9-10 Cf Sap 7,21 11-12 Cf Prov 8,30 12 πάντα - ἐποίησας: Vide Ps 104
(103),24

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

8-12 lem: incert FaWc αὐτή (DN 198,16) HaLcLe αὐτή γάρ (DN 198,16) Ma
αὐτή γάρ ἐστὶ κατὰ τὸ λόγιον (DN 198,16) v 8 τοῦτο: τοῦτο καὶ HaFaLc
LeMaWc v 10 ἡ σοφία τῶν πάντων: τῶν ἀπάντων ἡ σοφία HaFaLcLe
(pro ἀπάντων scr πάντων)MaWc Παροιμιῶν: Παροιμιῶν αὐτοῦ HaFaLcLe
MaWc 11 ὅτι: om v 11 sq παρ' αὐτῶ: μετ' αὐτοῦ HaFaLcLeMaWc
ante lin 13 inser in λόγος δὲ ὁ θεὸς ὑμνεῖται (DN 198,21): 12 b ὁ θεὸς λόγος
λέγεται, ὅτι νοῦ καὶ σοφίας χορηγὸς καὶ ὡς πάντων ἔχων τὰς αἰτίας καὶ ὡς
διὰ πάντων χωρῶν καὶ ὡς πάσης ἀπλότητος ἀπλούστερος MaxConf 13-
27 lem: incert Ha λόγος δὲ ὁ θεός (DN 198,21) v 13 +καὶ διὰ Ha τοῦ: om
Ma(sed add man alt)Wc 15 μίαν: μίαν δὲ HaFaLcLeMa μίαν μὲν Wc
αἰτίαν: αἰτίαν ταύτην HaFaLcLeMaWc ἐνταῦθα: om HaFaLcLeMaWc
16 ὄντων: νοητῶν Ma(sed corr man alt)Wc

17 ἑαυτῷ ἔχειν. οἱ γὰρ λόγοι φύσεως ἀπάσης ἐν αὐτῷ 18 εἰσιν ὡς 353 B
 αἰτίῳ πάσης δημιουργίας. 19 αἶ τε γὰρ ἰδέαι καὶ τὰ παραδείγμα-
 τα ἐν 20 αὐτῷ, οὐχ ἕτερα ἐν ἑτέρῳ, ἀλλὰ νοήσεις αἰῖδιοι οὖσαι 21
 καὶ λόγοι ποιῶντες τὰ πάντα, τουτέστι φύσις. καὶ ἡ 22 φύσις γὰρ
 5 λόγος αἰτίαν ἔχων καὶ σοφίαν, ὡς οὐκ 23 εἰκῆ καὶ μάτην αἰ φύ-
 σεις τῶν ὄντων εἰσίν. λέγει δὲ 24 αὐτὸν λόγον καὶ ὡς διὰ πάντων
 χωροῦντα ἀκωλύτως 25 καὶ πάντα περιμόντα, καὶ μέχρι τῶν
 ἐσχάτων, ὡς καὶ 26 ἐν τῇ Πρὸς Ἑβραίους· ζῶν γὰρ ὁ λόγος καὶ
 ἐνεργῆς 27 καὶ τὰ ἐξῆς.

(in οὗτος ὁ λόγος - DN 199,3)

10 28 Ὅτι ὁ θεὸς λόγος, ἡ αὐτὸ 29 καὶ τῷ ὄντι οὖσα ἀλήθεια, εἰκό-
 τως ἐστὶ καὶ ἀπλή 30 τῶν ὄντων γνώσις. τί δὲ ἐστὶ γνώσις, εὐθύς
 ἐπισυνάπτει 31 διδάσκων. 353 C

26 ζῶν - ἐνεργῆς: Vide Hbr 4,12

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

18 sq δημιουργίας: δημιουργίας· δι' αὐτοῦ γὰρ τὰ πάντα MaxConf v 21
 φύσις: φύσεις HaFaLcLeMaWc 22 σοφίαν: φύσιν MaxConf v 25 καὶ μέ-
 χρι: μέχρι καὶ HaFaLcLeMaWc ὡς καὶ: ὡς MaxConf v 28-31 lem: incert
 Wc οὗτος (DN 199,3) HaFaLcMa λόγος (DN 199,3) Le οὗτος ὁ λόγος ἐστίν
 (DN 199,3 sq) v 29 ἀπλή: ἀπλανῆς HaFaLcLeMa πλάνη Wc

(in εἰ γὰρ - ἐγνωσμένων - DN 199,8)

32 Τὰ περὶ τῆς ἀληθοῦς 33 γνώσεως σαφηνίζων αὐτὸς ὁ θεὸς λό-
 γος, Χριστὸς 34 Ἰησοῦς, περὶ οὗ ὁ λόγος, καὶ ὅτι ἡ γνώσις ἀλη-
 θῶς 35 ἐνωτική ἐστὶ τῶν ἐγνωκότεων καὶ τῶν ἐγνωσμένων, 36
 φησὶν· κἀγὼ γινώσκω τὰ ἐμὰ πρόβατα, καὶ γινώσκομαι 37 ὑπὸ
 τῶν ἐμῶν, καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ 38 κἀγὼ γινώσκω τὸν πα- 5
 τέρα. ὡς περὶ γὰρ ἡ γνώσις 39 γνοῦσα ἐκεῖνο, ὃ γινῶναι ἠθέλησεν,
 ἐνοῦται τῷ 40 γνωσθέντι, οὐκέτι ἀμφιβολίαν ἔχουσα περὶ αὐτοῦ,
 41 οὐδὲ διὰ τὴν ἀμφιβολίαν σχιζομένη εἰς ἑτέρας ἐννοίας 42 καὶ ἀ-
 στατοῦσα καὶ ἄγνοια διὰ τοῦτο γινομένη διὰ 43 τὸ μὴ πεισθῆναι
 ὅτι ἔγνω, οὕτως οἱ πιστοὶ τῇ γνώσει 44 ἐνωθέντες τῷ γνωσθέντι 10
 Χριστῷ, ὅς ἐστιν ὁ θεὸς 45 λόγος, καὶ τὴν πίστιν εἰς αὐτὸν ἐρεί-
 353 D σαντες, μονιμωτάτην 46 καὶ ἀσάλευτον τῶν ἐγνωσμένων τὴν πί-
 στιν 47 ἔχοντες, ὅτι θεὸν ἔγνωσαν καὶ ὑπὸ θεοῦ ἐγνώσθησαν, 48
 ἐξεστήκασιν μὲν τῆς ἀγνοίας, ἣν εἶπομεν διαιρεῖν 49 καὶ σχίζειν
 καὶ διασαλεύειν εἰς ἄλλοτε ἄλλας 50 ἀμφιβολίας, ὡς μὴ γνοῦ- 15
 σαν, ὃ δεῖ γινῶναι, ἐφεστήκασιν 51 δὲ τῇ βεβαιότητι, τῇ πίστει
 πληροφορηθέντες, ὅτι 52 ἔγνωσαν καὶ ἠνώθησαν διὰ τοῦτο τῷ
 γνωσθέντι. 53 ὁ μὲν οὖν κατὰ τὸν ἀπόστολον ἐν τῷ σκότῳ τῆς

36 κἀγὼ - 37 ἐμῶν: Cf Joh 10,14 37 καθὼς - 38 πατέρα: Vide Joh 10,15

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

32-356,18 lem: εἰ γὰρ (DN 199,8) HaFaLcLeMa γὰρ (DN 199,8) Wc εἰ γὰρ ἡ
 γνώσις ἐνωτική (DN 199,8) v 36 ἐνωτική: ἐνωτικῆς HaFaLcLe 42 γι-
 νομένη: γενομένη v 53 κατὰ τὸν ἀπόστολον: coll post 53 ἀγνοίας Max
 Conf v σκότῳ: σκοπῶ v

ἀγνοίας 1 ὄν ὑπὸ τῆς πλάνης ταύτης σαλευόμενος, 2 περιφέρεται 356 A
παντὶ ἀνέμῳ τῆς κυβείας τῶν ἀνθρώπων, 3 ὥσπερ οἱ ἐν πελάγει
κλυδωνιζόμενοι, καὶ 4 ταῦτα γάρ φησιν ὁ ἀπόστολος, καὶ νομίζει
τοὺς γνωστικούς 5 μαίνεσθαι, ὡς καὶ ὁ Φῆστος ἔφη τῷ Παύλῳ 6 κη-
5 ρύττοντι τὴν θεῖαν γνῶσιν· μαίνη, Παῦλε. ὁ δὲ 7 γνωστικὸς καὶ τῷ
ὄντι Χριστιανός, ἅτε τῇ ἀληθείᾳ 8 γνοὺς Χριστὸν καὶ δι’ αὐτοῦ θεο-
γνωσίαν 9 κτησάμενος, τὴν ἐνιαίαν λέγω τῆς ἀληθείας γνῶσιν 10
(ἐνιαία δὲ ἐστὶν ἡ ἀπλή καὶ ἀσύνθετος γνῶσις), ἐξέστηκε 11 μὲν τῆ
κόσμῳ, μὴ ὄν ἐν τῇ κοσμικῇ τῶν 12 ἀπίστων γνώμῃ καὶ πλάνῃ.
10 ἑαυτὸν δὲ γινώσκει νήφοντα 13 καὶ ἀπηλλαγμένον τῆς πολυπλα-
νοῦς ἀπιστίας. 14 διὸ καὶ καθ’ ἐκάστην ἡμέραν ἀποθνήσκουσιν
ὑπὲρ 15 τῆς ἀληθείας, οὐ μόνον μέχρι θανάτου κινδυνεύοντες 16 ἐκά- 356 B
στοτε διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀγνωσίᾳ 17 τελευτῶντες
πάντοτε, τῇ δὲ γνώσει ζῶντες καὶ Χριστιανοὶ 18 μαρτυρούμενοι.

356,2 sq Cf Eph 4,14 6 *μαίνη*, Παῦλε: Vide Act 26,24 14-18 Cf DN 199,18-200,2

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

356,1 *ταύτης*: αὐτῆς MaxConf v 4 *φησιν*: om HaFaLcLe(sed corr)Ma(sed add
man alt)Wc 6 *θείαν*: om HaFaLcLeMaWc δὲ: om v 8 *θεογνωσίαν*: τὴν
θεογνωσίαν v 11 *τῷ κόσμῳ*: τοῦ κόσμου v 12 *γνώμῃ καὶ*: om HaFaLcLeMa
Wc 15 *μόνον*: μόνον καὶ HaFaLcLeMaWc 16 *ἀγνωσία*: ἀγνοία v 17 *πάν-
τοτε*: om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc post lin 18 inser in *διαίρεσεως* (DN
199,9): 19 *διαίρεσιν ἐναυθθα τὸ τῆς γνώμης* 20 *ἀνίδρυτον καὶ εἰς πολλὰ μεριζό-
μενον ἔφη* MaxConf v inser in *ἐστίας* (DN 199,11): 21 *μονῆς, οἰκήσεως* MaxConf
pars 2 v inser in *ἐνιαία* (DN 199,21): 22 *ἐνιαίαν τὴν καθ’* 23 *ἡμᾶς πίστιν ὠνόμασεν*,
ὡς ἀπλήν τε καὶ ἀπλανῆ τὴν 24 *τοῦ ὄντος ἀληθῶς ἔχουσαν γνῶσιν* MaxConf v

〈VIII.〉

(in *κυρεία*ν - DN 200,9)

28 Ὡς τό· κύριος τῶν δυνάμεων 29 αὐτός ἐστίν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

(in ἄκλιτον - DN 201,3)

356 C 34 Ἐκλιτον ἔφη, τουτέστι 35 τῆς οἰκείας ἀκρότητος μὴ ὑποκατιοῦσαν. οὐ γὰρ 36 κλινόμενος εἰς δύναμιν δημιουργεῖ, ἀλλ' ἀκίνητος 37 καὶ ἄκαμπτος ὑπάρχων τῆς ἰδίας ἰσχύος παράγει 38 τὰ ὄντα. τάχα δὲ τὸ ἄκλιτον οἶον 39 ἀκλειστόν ἐστίν. διὸ ἐπάγει καὶ ἀπερίοριστον. οὐ γὰρ 40 κλείεται, ὡς ἀδυναμοῦσα ἔν τινι, ἀλλ' αἰ ἀνέωγεν 41 ἐν δυνάμει τοῦ πάντα ποιεῖν. 5

---

28 sq κύριος - δόξης: Vide Ps 24 (23),10   39 ἀπερίοριστον: Vide DN 201,3

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 28 inser in καὶ ὡς δύναμιν (DN 200,3 sq): 26 κατὰ τί λέγεται δύναμις ὁ 27 θεός MaxConf pars 1 v   28-29 schol: om HaFaLcLeMaWc   lem: καὶ τὴν *κυρεία*ν (DN 200,9) v   29 δόξης: δόξης. πάλιν· 30 κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ 31 ἡμῶν ὁ θεός Ἰακώβ MaxConf pars 2 v
 post lin 31 inser in ἀφορίζουσα (DN 200,9 sq): 32 ἀφορίζουσα, τουτέστιν 33 ἀποδιαστέλλουσα καὶ χωρίζουσα MaxConf v   34-41 lem: incert Ha κατὰ δύναμιν ἄκλιτον (DN 201,3) v   34 sq ἄκλιτον - ὑποκατιοῦσαν: om HaFaLc LeMa(sed add man alt)Wc   37 ὑπάρχων: om HaFaLcLeMaWc   38 sq τάχα δὲ τὸ ἄκλιτον οἶον ἀκλειστόν ἐστίν: τάχα δὲ λεκτέον ἄκλειτον καὶ τὸ οἶον μὴ κλειόμενον MaxConf v   41 ποιεῖν: ποιεῖν ἢ τοῦ θεοῦ δύναμις MaxConf v

(in *ἀσθένειαν* - DN 201,11)

42 Ἀσθένειαν καλεῖ τὰ 43 ὑλικά καὶ περίγεια σώματα, ἅτινα καὶ
 ἔσχατα 44 ἀπηχήματά φησιν, καθὰ πολλάκις ἀνωτέρω ἔφημεν, 356 D
 διὰ 45 τὸ ἀμυδρῶς καὶ κατὰ τὴν οἰκείαν ἐπιτηδειότητα μετέχειν
 46 τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. καὶ περὶ μὲν τῶν καθ' ἡμᾶς 47 σωμα-
 5 των εἴρηται· πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί 48 με Χριστῷ.
 θεωρητέον δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς 49 ζήοις, ὡς ἐπὶ τῶν ἐμπί-
 δων καὶ μυιῶν καὶ τῶν 50 τοιούτων, ὅποσον ἰσχύουσιν ἐν τοῖς
 οἰκείοις κέντροις 51 τὰ οὕτως ἀσθενῆ καὶ ἐξουθενημένα ζῆα ἐνδυ-
 ναμωθέντα 1 παρὰ τοῦ ποιήσαντος θεοῦ. ὅθεν καὶ ἐν Ἰωήλ 2 τῷ 357 A
 10 θείῳ προφήτῃ φησὶν ὁ θεὸς περὶ ἀκρίδος καὶ 3 βρούχου καὶ κάμ-
 πης· ἡ δύναμις μου ἡ μεγάλη. 4 καὶ πῶς ἄχρι τούτων τὸ ἀπειρο-
 δύναμον τοῦ θεοῦ 5 φθάνει, φησὶν εἰκόνας θαυμαστὰς καὶ ἀλη-
 θεστάτας. 6 ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἀψύχοις τὸ αὐτὸ εὐρήσεις, ἐν πόαις

44 καθὰ - ἔφημεν: Cf supra, in DN 248,13-24; 280,4 47 πάντα - 48 Χρι-
 στῷ: Vide Phil 4,13 3 ἡ - μεγάλη: Vide Joel 2,25

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

42-357,9 lem: incert Ha καὶ τὴν ἀσθένειαν δυναμοῖ (DN 201,11) v 43
 ὑλικά: ὑλικά ταῦτα Ma(e corr man alt) MaxConf v 45 οἰκείαν: ἰδίαν MaWc
 49 καὶ prim: καὶ τῶν Ma(e corr man alt) v μυιῶν: μυῶν omnes codd(Ma
 corr) 51 ζῆα: om Ma(sed corr man alt)Wc 357,4 πῶς: ὅπως MaWc
 τούτων: καὶ τούτων HaFaLcLeMaWc 5 φθάνει: φανῆ Ma(sed corr man
 alt)Wc θαυμαστὰς: θαυμασίας HaFaLcLeMaWc 7 ἐν πόαις: ἐν πόαις
 καὶ βοτάναις v

7 καὶ μετάλλοις θεωρῶν δυνάμεις βλαπτικὰς 8 καὶ ὠφελίμους, καὶ εὐθρυπτα τὰ πλείω καὶ 9 ἄλλα ἰσχυρὰ καὶ ἀνένδοτα ὡς τὸν ἀδάμαντα.

(in δύναμιν - DN 201,19)

357 B 18 Τὴν δύναμιν οὐ μόνον 19 τὴν εἰς τὸ συνεστάναι ἰσχὺν νοεῖ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα 20 εἰς τὸ τοιῶσδε εἶναι δύναμιν σημαίνει. 21 διάδοσιν δὲ καλεῖ δυνάμεως τὴν εἰς τὰ ἔξω περὶ τὰ 22 ὄντα πρόοδον τῆς προνοίας τοῦ θεοῦ καὶ ἀγαθότητος, 23 εἰς τὸ εἶναι τὰ ὄντα καὶ δύναμιν ἔχειν εἶναι καὶ παραχθῆναι. καὶ πρώτην 24 μὲν δύναμιν φησι τὴν τῶν ὄντων. ταῦτα δὲ εἰσι τὰ 25 νοητὰ καὶ ἀσώματα ὄντα λεγόμενα, ὡς ἀθάνατα. τοῖς 26 δὲ γε νοητοῖς καὶ τὰ 10 νοερὰ συγκατατακτέον, ὡς 27 ψυχὰς τὰς καὶ λογικὰς νῦν λεγομένας. ὁ γὰρ λόγος 28 νοῦς ἐστίν, καθ' ὃν ἡ ψυχὴ καθ' ὑπόβασιν μετὰ τοὺς 29 ἀγγέλους νοερὰ λέγεται, εἶτα καὶ ταύτης ὑφειμένη

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

9 ἀδάμαντα: ἀδάμαντα. 9 ἄλλως: 10 ἀσθένειαν δυναμουμένην ἐν τούτοις τὰ ἀσθενέστατα 11 τῶν ζώων φησίν, ταύτην ἔχοντα τοῦ ὄντως εἶναι τὴν 12 δύναμιν ἢ ἀσθένειαν οἰητέον τὴν ἀψυχον καὶ πάντη 13 ἀκίνητον φύσιν, ἢ τις τὴν οὐσιώδη, τουτέστι τὴν τοῦ 14 ὄλως εἶναι δύναμιν, εἴληφεν ἐκ θεοῦ MaxConf v post lin 14 inser in καὶ αὐτὸ δέ, εἰ θέμις (DN 201,20): 15 τουτέστιν, οὐκ ἦν 16 δυνατὸν εἶναί τι ὄλως, μὴ τοῦτο τῆς θείας δυνάμεως 17 ὑποστησαμένης MaxConf pars 1 v 18-53 lem: incert HaFa ἀλλ' ἢ (DN 201, 19) MaWc δύναμιν εἰς τὸ εἶναι ἔχει (DN 201,20) v 21 τὰ prim: τὸ FaLcLe 23 καὶ δύναμιν ἔχειν εἶναι καὶ: κατὰ δύναμιν ἔχειν εἶναι καὶ MaWc καὶ v 24 φησι: om Wc 27 ψυχὰς: ψυχικὰς v τὰς καὶ: καὶ τὰς HaFaLcLe(sed καὶ eras)MaWc

30 δύναμις ἢ αἰσθητική, ἢ τῶν ἐμψύχων ἀλόγων, εἶτα 31 ἢ ζωτι- 357 C
 κή καὶ ἢ φυτική, ἢ τῶν φυτῶν ἀπάντων καὶ 32 βοτανῶν, καθ' ἣν
 φυτικὴν ζωὴν ἀνοθοῦσιν. μετὰ δὲ 33 πάσας ἢ οὐσιώδους δύναμις,
 τουτέστιν ἢ τῶν ἀψύχων, 34 οἶον τῶν μεταλλικῶν καὶ γεωδεστέ-
 5 ρων, ἣτις δύναμις, 35 ἢ συνιστάσα καὶ εἰς τὸ εἶναι διαρκεῖν ποιοῦ-
 σα καὶ 36 τὴν τῶν ποιοτήτων δύναμιν δίδωσι θερμῶν ἢ ψυχρῶν 37
 ἢ τῶν ἐξῆς κράσεων καὶ ἣτοι ὠφελεῖν ἢ τοιῶσδε 38 ὠφελεῖν. καὶ
 τὰς ὀρεκτικὰς δὲ δυνάμεις τοῦ θέλειν 39 ἀεὶ τὰ λογικὰ δύνασθαι
 καὶ ἐπιθυμεῖν τοῦ δύνασθαι ὁ θεὸς 40 χορηγεῖ καὶ δυναμοῖ πρὸς φι-
 10 λίαν τὰ ἠνωμένα καὶ 41 πρὸς κοινωνίαν, τουτέστι τὰ σπέρματα
 πάντων ἣτοι 42 τὰ στοιχεῖα συμμετρῶς πρὸς σύνοδον ὀδεύοντα
 καὶ 43 πρὸς ἄλληλα μιγνύμενα καὶ πλησιάζοντα πρῶτως εἰς 44 δύ-
 ναμιν ἄγει τοῦ τὰ αἰσθητὰ ὅμοια γεννᾶν. τῆς γοῦν 45 ἐνώσεως ταύ- 357 D
 15 χείων τρεπομένου εἰς διαφορὰν 47 καὶ χωρισμὸν διακρινόμενα τὰ
 μέρη χωρίζεται 48 εἰς γενέσεις καὶ ζήων καὶ φυτῶν καὶ τῶν ἐξῆς.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

31 καὶ ἢ: ἢ καὶ HaFaLcLeMaWc 31 ἀπάντων: πάντων HaFaLcLeMaWc
 32 φυτικὴν: φυσικὴν HaFaLcLeMaWc 35 συνιστάσα: συνιστώσα v 37
 ἣτοι: om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc 38 θέλειν: ἐθέλειν HaFaLcLeMa
 Wc 39 τοῦ δύνασθαι: om HaFaLcLeMaWc 39 sq ὁ θεὸς χορηγεῖ: ὁ χο-
 ρηγῶν ἐστὶ θεός v 41 ἣτοι: ἢ HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 44
 ἄγει: ἄγειν HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 46 ὡς: ὧν FaLcLe 46
 διαφορὰν: διαφθορὰν HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 48 εἰς: εἰς τὰς Ha
 FaLcLeMaWc καὶ prim: om HaFaLcLeMaWc

49 καὶ λαμβάνει θεόθεν ἢ διάκρισις αὕτη ἦτοι ὁ χωρισμὸς 50 δύναμιν εἰς τὸ εἶναι καὶ παραγωγὴν τοῦ εἶναι 51 τὰ κατ' εἶδος γινόμενα. τὰς οὖν συγκρίσεις καὶ διακρίσεις 52 ἐνώσεις καὶ φιλίας ἔφη καὶ ἀσύγχυτα καὶ 53 ἀσύμφυρτα τὰ εἶδη διάκρισιν ὠνόμασεν.

(in τῶν ἀγγελικῶν ἐνάδων - DN 202,11)

360 A 9 Ἐνάδας καλεῖ τὰς τῶν οὐσιῶν αὐτῶν ἀπλότητας 10 καὶ ἀσωματίας καὶ αὐλίας. 5

51 τὰς - 53 ὠνόμασεν: Cf DN 202,6-9

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

49 αὕτη: αὐτῶν Ma(sed corr man alt)Wc ἦτοι ὁ χωρισμὸς: om HaFaLcLeMaWc 52 ἐνώσεις: om Ma(sed add man alt)Wc ἔφη: εἶπεν HaFaLcLeMaWc 53 ὠνόμασεν: ὠνόμασεν. σημείωσαι, 54 ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ἔφεσιν ἐκ θεοῦ ἔχουσιν αἱ ἀγγελικαὶ 55 δυνάμεις MaxConf pars 1 v inser in ἐφίεσθαι (DN 202,4): 56 ἢ τῶν ὄντων φύσις τὸ εἶναι I ἐπιζητεῖ οὐ προαιρετικῶς, ἀλλὰ τῷ ἀναγκαίῳ τε καὶ 2 χρησίμῳ τῆς ὑπάρξεως. καὶ τοῦτο οὖν φησι τὸ οὕτως 3 εἶναι καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἐπιζητεῖσθαι, ὡς 4 ἀναγκαῖον τὸ εἶναι παρὰ τῆς θείας καὶ ἀπειροδυνάμου 5 οὐσίας MaxConf pars 1 v 9-10 schol: om HaFaLcLeMaWc lem: καὶ εὐθημοσύνας (DN 202,10) v 9 ἐνάδας: 6 εὐθημοσύνας φησι τὰς εὐ 7 ἐχούσας θέσεις καὶ τάξεις εὐθέτους καὶ εὐσχημους 8 δημιουργίας· ἀγγελικῶν δὲ ἐνάδων τῶν ἀπλοτήτων 9 φησίν· ἢ ἐνάδας Max Conf v 10 αὐλίας: αὐλίας. σημείωσαι δέ, II ὅτι τοὺς ἀστέρας διαιωρίζειν λέγει MaxConf v

(in προόδοις - DN 202,14)

21 Προόδους 22 χρονικάς φησι τὰς τῶν πλανήτων ἄστρον κινή- 360 B
 σεις 23 ἐπί τινα ἀριθμὸν χρόνου διερπούσας τὰ ἰβ' 24 τῶν λεγομένων
 οἰκῶν διαστήματα, ἀποκαταστάσεις 25 δὲ τὰς ἀπὸ σημείου τινὸς ἐπὶ
 5 τὸ αὐτὸ σημεῖον ἐπαναδρομάς. 26 οἶον ὁ ἥλιος δι' ἐνιαυτοῦ περιπολεῖ
 τοὺς ἰβ' 27 οἴκους ἀπὸ τοῦ λεγομένου κριοῦ ἐπὶ τὸν αὐτὸν κριὸν 28 δι-
 ερχόμενος, ἢ σελήνη διὰ μηνός, καὶ οἱ ἕξῃς ε' οὕτως. 29 ἐκ γὰρ
 τούτων οἱ χρόνοι μετροῦνται.

---

24 ἀποκαταστάσεις: Cf DN 202,14

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 21 inser in ἀναλλοιώτους (DN 202,12): 12 ἀναλλοιώτους τὰς οὐρα-
 νίας 13 οὐσίας μὴ κατὰ τὸ αἰδίως εἶναι νοήσης. 14 αὐτοὶ γὰρ κατὰ τὸ γε-
 γραμμένον λειτουργικὰ πνεύματά 15 εἰσιν. ἀλλὰ περὶ τὴν φυλακὴν τῶν ἐξ
 ἀρχῆς 16 αὐταῖς ὑπὸ θεοῦ τεταγμένων ὄρων τὸ ἀναλλοίωτον 17 νόησον.
 προόδους δὲ τοῦ χρόνου τὸ μῆκος τούτου καὶ 18 τὴν ἐπὶ τὸ πρόσω φορὰν λέ-
 γει, διάκρισιν δὲ τὴν 19 διὰ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν καιρῶν ἥτοι ὥρων σημείω-
 σιν 20 πρὸς τὰ αὐτὰ πάλιν ἀποκαθισταμένην. διὸ καὶ 21 συνελίξεις ἐκάλεσε
 τοῦ χρόνου τὴν κίνησιν· ἢ MaxConf v 21-29 schol: cum Maximi Confessoris
 schol 360,12-21 coniunx MaxConf v lem: χρόνου (DN 202,13) HaLcLe τὰς
 (DN 202,13) Fa 22 πλανήτων: om HaFaLcLeMaWc

(in πυρός - DN 202,15)

360 C 30 Τοῦ αἰθερίου δηλονότι. 31 φησὶ δὲ περὶ τῶν τεσσάρων στοι-
χείων καὶ 32 ὅτι ἡ γῆ ἐπ' οὐδενὸς τεθεμελίωται.

(in Ἐλύμας ὁ μάγος - DN 203,5)

360 D 42 Δείκνυται 43 ἐντεῦθεν ἡ ἀρχαιότης τοῦ ἀνδρός. 44 ἂν γὰρ εἶπεν
Ἐλύμας ὁ μάγος, ὅς καὶ ἀντέστη τῷ 45 ἀγίῳ Παύλῳ ἐν Κύπρῳ,

---

32 ἡ - τεθεμελίωται: Cf DN 202,16 (καὶ τὴν γῆν ἐπ' οὐδενὸς ἰδρύει)

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

30-32 lem: incert Ma καὶ prim (DN 202,15) Ha τὰς prim (DN 202,15) Lc καὶ
τὰς τοῦ πυρός δυνάμεις (DN 202,15) v 30 αἰθερίου: αἰσθητοῦ HaFaLcLeMa
(sed corr man alt)Wc 32 τεθεμελίωται: τεθεμελίωται· ἡ δὲ γραφή φησιν,
33 ἐπὶ ὑδάτων ἐθεμελίωσας MaxConf pars 1 v ante lin 42 inser in οὐσιώδεις
(DN 202,20 sq): 34 ἴσως οὐσιώδη λέγονται καὶ τὰ 35 πάντα ἄψυχα καὶ ἀν-
αίσθητα δηλονότι ἀπὸ τοῦ εἶναι 36 οὕτω λεγόμενα MaxConf v inser in ἐκ-
θεουμένοις (DN 202,23): 37 ἐκθεοῦνται οἱ δίκαιοι καὶ οἱ ἄγγελοι 38 κατὰ τό-
ἐγὼ εἶπα· θεοὶ ἐστε MaxConf v inser in παντελῶς θέσις (DN 203,5): 39 θέ-
σιν καλεῖ τὴν εἰς τὸ εἶναι 40 παραγωγὴν ἀντὶ τοῦ· ὃ μὴ μετέχει δυνάμεως,
οὐδὲ 41 ἐν δημιουργίᾳ ἐστίν MaxConf pars 1 v 42-361,42 lem: incert FaMa
Wc Ἐλύμας (DN 203,5) Ha καίτοι (DN 203,5) LcLe καίτοι φησὶν Ἐλύμας ὁ
μάγος (DN 203,5) v 42 δείκνυται: δείκνυται καὶ HaFaLcLeMa 43 ἡ ἀρ-
χαιότης τοῦ ἀνδρός: τοῦ ἀγίου τούτου ἀνδρός ἡ ἀρχαιότης Ma(e corr man alt)
MaxConf v 44 ὅς: ὃ HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc ἀντέστη: ἀντι-
στάς HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc

γινώσκει, καὶ μέμνηται αἱ Πράξεις 46 τῶν ἀποστόλων. ὅμως
 πολλοὺς 47 ὁμοίους τῷ Ἑλύμα ἢ Ἀραβία ἔχει, οἱ φασι πρὸς 48
 ἡμᾶς λέγοντας Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν θεὸν λόγον σαρκὶ 49 παθεῖν
 ὑπὲρ ἡμῶν, ἀλλὰ μὴ θεότητι, ὅτι· εἰ μὴ 50 δέχεσθε καὶ θεότητι
 5 αὐτὸν παθεῖν ὡς ἠθέλησεν, ἀδύναμον 51 ποιεῖτε τὸν θεὸν φάσκο-
 ντες μὴ δύνασθαι θεότητα 52 παθεῖν εἰ ἐθέλοι. πρὸς οὓς λεκτέον,
 ὅτι αὐτὸ οὐκ 53 ἠβουλήθη ὁ θεὸς ἔχων εἰς τί πάθει τὸ παρὰ φύσιν
 1 γενέσθαι, ἵνα ἢ θεότης πάθει ἢ κατὰ φύσιν ἀπαθῆς. 4 ὕπερ δὲ 361 A
 ἔφησεν Ἑλύμας ὁ 5 μάγος σκώψας τὸν θεῖον Παῦλον εἰπόντα μὴ
 10 δύνασθαι 6 ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν τὸν θεὸν καὶ τό γε ἐπὶ τῷ Παύλῳ

---

45 sq Cf Act 13,8-11 361,5 μὴ - 6 θεὸν: Cf DN 203,7

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

45 sq καὶ μέμνηται αἱ Πράξεις τῶν ἀποστόλων: καὶ μέμνηται αἱ Πράξεις
 τῶν ἀποστόλων Wc καὶ μέμνηται αἱ Πράξεις τῶν ἀγίων ἀποστόλων Max
 Conf οὐδ' αἱ Πράξεις τῶν ἀγίων ἀποστόλων μέμνηται v 49 θεότητι - 50
 δέχεσθε: om Fa 49 θεότητι: τῇ θεότητι HaLcLeMaWc θεότητα v ὅτι:
 om LcLe 50 καὶ θεότητι αὐτὸν: αὐτὸν θεότητι v 51 θεότητα: θεότητι v
 53 ὁ: om FaLe 361,1 ἢ prim: om HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc post
 lin 1 inser in φήσαντι μὴ δύνασθαι τὸν θεὸν ἑαυτὸν ἀρνήσασθαι (DN 203,7):
 2 ὅρα, πῶς ἐρμηνεύει τὸ ἀποστολικὸν ῥητόν· οὐ δύναται 3 ὁ θεὸς ἑαυτὸν ἀρ-
 νήσασθαι MaxConf pars 1 v 361,4 - 42 schol separat in ἢ γὰρ ἑαυτοῦ ἀρνη-
 σις (DN 203,12) MaxConf v 4 δὲ: om Ma(e corr man alt) MaxConf v ἔφη-
 σεν: ἔφην MaxConf v 4 sq Ἑλύμας ὁ μάγος σκώψας: Ἑλύμαν τὸν μάγον
 σκῶψαι HaFaLcLeMaWc 6 τῷ: om MaxConf v

7 ἀδύνατον δείκνυσθαι τὸν θεὸν μὴ δυνάμενον ἂ βούλεται, 8 τουτέστιν ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν, φιλοσοφώτατα λύει 9 ὁ μέγας Διονύσιος. φησὶ γάρ, ὅτι ὁ θεὸς ἀλήθειά ἐστιν, ἢ 10 δὲ ἀλήθεια ὄν ἐστιν, τὸ γὰρ ψεῦδος, ὡς ἀνυπόστατον, οὐδὲ 11 ὄν ἐστιν. ἐὰν οὖν ἀρνήσῃται ἑαυτὸν ὁ θεός, ἢ ἀλήθεια 12 ψευσαμένη γίνεται μὴ ὄν. 5
καὶ πῶς οἶόν τε τοῦτο 13 συμβῆναι; τὸ οὖν μὴ δύνασθαι ἐπὶ θεοῦ ταπτόμενον 14 ἀφάτου δυνάμεώς ἐστι σημεῖον. ὅμοιον γάρ 15
361 B ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι δύναται ὁ θεὸς ποιῆσαι ἑαυτὸν μὴδὲ 16 εἶναι θεόν, ἀλλὰ χωρῆσαι εἰς ἀνυπαρξίαν, ὃ μετὰ τοῦ 17 ἀδύνατου καὶ τὸ βλάσφημον ἔχει. πῶς τοίνυν λεχθήσεται, 18 ὁ ὢν ἔσται μὴ ὢν; οὐ 10
δύναται οὖν ὁ θεός, 19 τουτέστιν ἀνεγχώρητόν ἐστι μὴ εἶναι αὐτὸν ἀντὶ τοῦ 20 ἀνένδεκτον ἐστὶν αὐτὸν μὴ εἶναι. οὐκοῦν καὶ τὸ μὴ δύνασθαι 21 τὸν θεόν, τουτέστι τὸ ἀδύναμον εἶναι τὸν θεόν, οὐ 22 δυνατὸν γενέσθαι. ὥσπερ γὰρ τὸ φῶς, καθ' ὃ φῶς, οὐ 23 δύναται σκοτος γενέσθαι, οὕτω καὶ ταῦτα ἀδύνατα 24 τῷ θεῷ διὰ τὴν ἀνυπέμβλητον ἀλήθειαν. οὕτως οὖν 25 οὐκ οἶδεν ὁ θεὸς κατὰ στέρησιν τὸ μὴ 15

---

9 ἢ - 10 ἐστιν: Vide DN 203,12 25 Cf DN 203,16

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

7 μὴ: om MaxConf v 8 ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν: καὶ ἑαυτὸν ἀρνεῖσθαι HaFaLc LeMaWc 10 γάρ: δὲ v 12 γίνεται μὴ ὄν: μὴ ὄν γίνεται v 15 ποιῆσαι ἑαυτὸν: ἑαυτὸν ποιῆσαι v μὴδὲ: μὴ v 18 οὖν: τοίνυν MaxConf v 19 ἀνεγχώρητόν: ἀναχώρητόν v ἀντὶ τοῦ: τουτέστιν MaxConf ἤγουν v 20 ἐστὶν αὐτὸν μὴ εἶναι: μὴ εἶναι αὐτόν MaxConf v 21 ἀδύναμον: ἀδύνατον v 23 γενέσθαι: εἶναι HaFaLcLeMaWc 25 τὸ: τοῦ HaFaLcLeMa

εἰδέναι, οἷον 26 οὐ πεπειράται ὁ θεός, ὃ ἐστίν. οὐκ οἶδε τί ἐστίν 27
αὐτὸ τὸ μὴ εἰδέναι ἢ τὸ ἀγνοεῖν τι. κατὰ στέρησιν 28 δὲ οὐκ οἶδε
τὸ ἀγνοεῖν. στέρησις γὰρ ἐστίν ἡ ἄγνοια, 29 οὐχ ὑπόστασις, ἀλλ'
ἕξωθεν τῆς οὐσίας, περὶ ἣν συμβαίνει. 30 ἡ στέρησις ἔλλειψις γὰρ
5 ἐστὶ τοῦ ὀφείλοντος 31 παρεῖναι. οὐκοῦν ἐστέρηται ὁ θεός τοῦ ἀ- 361 C
γνοεῖν καὶ 32 οὐδέποτε οἶδε τὸ μὴ εἰδέναι. εἰ γὰρ μὴ κατὰ στέρη-
σιν 33 εἶπομεν μὴ εἰδέναι τὸν θεὸν τὴν ἄγνοιαν, εὐρίσκεται 34 τῆς
οὐσίας αὐτοῦ τὸ μὴ εἰδέναι. καὶ ἦν ἂν οὐσιώδης 35 αὐτοῦ ἡ ἄ-
γνοια, καὶ εὐρίσκεται ὁ θεὸς σκότος. 36 ἡ γὰρ ἄγνοια σκότος
10 ἐστίν. οὕτως ὑψηλῶς νοήσεις 37 καὶ τό· ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσα-
σθαι θεόν, καὶ τό· οὐ δύναται 38 ποιεῖν ὁ υἱὸς ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν,
ἐὰν μὴ τι βλέπη 39 τὸν πατέρα ποιῶντα· ὅπερ ὁμοίον ἐστὶ τῷ
εἰπεῖν· 40 ἀμήχανόν ἐστὶν ἕτερα βουλομένου τοῦ πατρὸς, 41 ἕτερα
βουληθῆναι τὸν υἱόν. ἐν γὰρ θέλημα 42 τῆς μόνης προσκυνητῆς
15 τριάδος.

37 ἐν οἷς - θεόν: Vide Hbr 6,18   37 οὐ - 39 ποιῶντα: Vide Joh 5,19

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

26 ὁ θεός: θεός Ma(sed add man alt)Wc   27 ἢ τὸ: ἦτοι Ma(e corr man alt)
MaxConf v   τι: om FaLcLe   37 ἐν οἷς: om v   38 ποιεῖν ὁ υἱὸς ἀφ'
ἑαυτοῦ οὐδὲν: ἀφ' ἑαυτοῦ ὁ υἱὸς οὐδὲ ἐν HaFaLcLeMaWc ποιεῖν ὁ υἱὸς οὐδὲν
ἀφ' ἑαυτοῦ v   βλέπη: εἶδη HaFa(scr ἰδη)LcLe(scr ἰδη)MaWc   42 τριάδος:
τριάδος κατὰ τὴν θεότητα· 43 οὐδὲ γὰρ ἀγνοοῦμεν, ὅτιπερ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ,
καὶ 44 θεός, ὁ εἷς τῆς πανμυνηίου καὶ παναχράντου τριάδος 45 γενόμενος
ἄνθρωπος, προσέλαβεν ἀνθρώπινον θέλημα 46 φυσικὸν καὶ ἀναμάρτητον
MaxConf pars 1 v

(in δικαιοσύνη - DN 204,5)

364 A I Ὅρος δικαιοσύνης ἐστίν· ἀρετὴ 2 διανεμητικὴ τοῦ κατ' ἀξίαν ἢ
 ἰδιοπραγία τῶν 3 τῆς ψυχῆς μερῶν ἢ μεσότης πλεονεξίας καὶ
 μειονεξίας 4 ἢ ἕξις ἀπονεμητικῆ ἰσότητος ἢ ἕξις τοῦ 5 μὴ συμφέ-
 ροντος ἐστοχασμένη ἢ ἐπιστήμη ἀπονεμητέων 6 καὶ μὴ καὶ οὐδε-
 τέρων. 7 περὶ δὲ τῶν λαλούντων κατὰ τοῦ 8 θεοῦ ἀδικίαν, ὡς φη- 5
 σιν ὁ ψαλμωδός, ἐνταῦθα εὐκαίρως 9 εἶπεν, ἀλλόκοτα τὰ αὐτῶν ἀπο-
 δεικνὺς ῥήματα. 10 αὐτοκίνητοι γὰρ ὄντες, τουτέστιν αὐτεξούσιοι

7 sq κατὰ - ἀδικίαν: Vide Ps 75(74),6   8 ἀδικίαν: Vide DN 204,13   10
 αὐτοκίνητοι: Cf DN 204,15

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

inser in καὶ τὸ μὴ εἶναι οὐκ ἔστιν (DN 203,15): 47 ἀπόφασις κατὰ 48 ἀποφά-
 σεως τιθεμένη κατάφασιν ποιεῖ. ὁ οὖν λέγων, 49 ὅτι τὸ μὴ εἶναι οὐκ ἔστιν
 ἐν θεῷ, τὸ εἶναι αὐτὸν 50 συνάγει. οὕτως οὖν φησιν· οὐ δύναται μὴ δύνα-
 σθαι, 51 ὡσαύτως καὶ τὸ μὴ εἰδέναι οὐκ οἶδεν, ἐξ ὧν 52 συνάγεται τὸ πάν-
 τως αὐτὸν εἰδέναι καὶ δύνασθαι. 53 καλῶς δὲ προσέθηκεν ἐνταῦθα τὸ κατὰ
 στέρησιν. οὐ 54 γὰρ ὑπεροχικῶς ταῦτα λέγονται ἐπὶ θεοῦ, ἀλλὰ στερητι-
 κῶς 55 τὸ οὐ δύναται καὶ οὐκ οἶδεν MaxConf v   1-26 lem: δικαιοσύνη δὲ
 ὑμνεῖται (DN 204,5) v   1 ὅρος: 56 κατὰ τί δικαιοσύνη I ἐστὶν ὁ θεός. ὅρος
 δὲ MaxConf pars 1 v   2 ἢ: om HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc   ἰδιοπρα-
 γία: ἰδιοπραγίαν v   4 ἢ prim: om HaFaLcLeMaWc   5 μὴ: κοινή Le(e corr
 man alt)Ma(e corr man alt) MaxConf v   7 - 26 schol in διαλοιδροῦνται (DN
 204,12) MaxConf v   7 δὲ: om v   8 ὡς: om HaFaLcLeMaWc   ψαλμ-
 ωδός: ψαλμός HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc   9 εἶπεν: εἶπεῖν HaFaLcLe
 (sed corr man alt)MaWc   ἀποδεικνὺς: δεικνὺς MaxConf v

καὶ ΙΙ τῶν ἰδίων ὀρμῶν ἄρχοντες, φασίν· διὰ τί αὐτεξούσιοι Ι2 γε-
 γόναμεν καὶ οὐ μᾶλλον καὶ ἄκοντες κωλυόμεθα Ι3 ἁμαρτάνειν;
 ἀγνοοῦντες, ὅτι λίθοι ἑτεροκίνητοι Ι4 βούλονται εἶναι, καὶ γῆινα
 σώματα ἔχοντες φασίν· διὰ τί Ι5 μὴ ἐν ταυτότητι μένομεν, τουτ- 364 B
 5 ἔστιν ἄτρεπτοι, Ι6 ἀθάνατοι ὄντες, καὶ χρώμενοι τοῖς ὑλικοῖς καὶ
 Ι7 προσκαίροις; ὅπερ ἀγνοούντων ἐστὶ φύσιν αἰσθητῶν Ι8 καὶ νοη-
 τῶν καὶ πολλὴν ἀλογίαν νοσοῦντων. τὸ Ι9 γὰρ σῶμα ἡμῶν
 ὑλικὸν καὶ πρόσκαιρον καὶ τρεπτὸν 20 ὑπάρχον εἰκότως ἐδέετο
 τῶν ὁμοίων, προσκαίρων 21 φημι καὶ ὑλικῶν. ἡ δὲ ψυχὴ αὐλὸς
 10 καὶ ἀθάνατος 22 κτισθεῖσα εἰκότως τὸ αὐτεξούσιον ἔχει διὰ τὴν
 πρὸς 23 τὸν δημιουργὸν ὁμοιότητα. ἄπερ μὴ νοοῦντες ἐν 24 ἑκατέ-
 ρῳ οἱ λοῖδοροι μέμφονται τὴν θεῖαν πρόνοιαν 25 τοσαύτην ὀρώντες

---

15 ταυτότητι: Cf DN 204,15 16 ἀθάνατοι: Cf DN 204,14

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

11 φασίν· διὰ τί: διὰ τί, φασίν MaxConf v 12 καὶ alt: om MaWc 13
 ἁμαρτάνειν: ἁμαρτεῖν HaFaLcLeMaWc 14 φασίν: coll post 15 ταυτότητι
 MaxConf v 16 καὶ alt: om HaFaLcLeMaWc 20 ὁμοίων: ὁποίων καὶ Ha
 ποίων FaLe ὁποίων LcMa(sed corr man alt)Wc

εὐταξίαν. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τό· καὶ 26 ὅλως τὰ ἄλλων ἄλλοις ἀποδιδοῶσιν.

---

25 sq καὶ - ἀποδιδοῶσιν: Vide DN 204,17-18

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

post lin 26 inser in τοῖς αὐτοκινήτοις (DN 204,15): 27 τουτέστιν· τοῖς αὐτεξουσίοις Max Conf pars 2 v inser in δικαιοσύνην (DN 204,18): 27a ὅρος δικαιοσύνης Max Conf pars 2 (cf supra, in DN 364,1) inser in ἀλλ' εἴποι ἄν τις (DN 205,1): 28 πρὸς τοὺς λέγοντας, πῶς 29 οὐκ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ συγχωρῶν τοὺς δικαίους ὑπὸ 30 τῶν φαύλων κακοῦσθαι Max Conf pars 2 v inser in ἀλλ' εἴποι ἄν τις (DN 205,1): 31 ἐνταῦθα ζητεῖ κεφάλαιον προτεθὲν ἡμῖν 32 ὑπὸ ἐτέρου. φησὶ γάρ· εἴποι ἄν τις, καὶ τὰ λοιπά, 33 λύομενος εὐσεβῶς καὶ θεοφιλῶς. λέγει γὰρ δι' 34 ἣν αἰτίαν συγχωρεῖ ὁ θεὸς δίκαιος ἢν ἀδικεῖσθαι 35 τοὺς ὀσίους ἄνδρας ὑπὸ ἀδίκων καὶ πλεονεκτῶν. 36 πολλοὺς γὰρ ὀρώμεν δικαίους ζημίας ὑπομένοντας 37 ἢ ἐν χρήμασιν ἢ ἐν πράγμασι παρὰ τῶν ἀδίκων 38 καὶ πλεονεκτῶν· καὶ ἀπολογεῖται δεξιῶς· λέγει 39 γάρ, ὅτι οἱ ὄσιοι οὐκ ὀφείλουσι τοῖς γηῖνοις καὶ 40 προσκαιροῖς προσπάσχειν, ἐπεὶ οὐκ ἔτι ὄσιοι· προτιμῶν 41 γὰρ ὀφείλουσι τὰ ὄντως ἐραστὰ καὶ θεῖα. 42 χρημάτων γὰρ ἐφίεμενοι οὐκ ἔτι ὄσιοι. καὶ λέλυται 43 ἡ ἐρώτησις· τοῦτο γὰρ ὁ θεῖος Παῦλός φησὶν· διὰ τί 44 γὰρ μὴ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; λέγων μὴ περὶ τὰ κοσμικὰ 45 ἐπτοῆσθαι. καὶ πάλιν τὸν θεῖον ἔρωτα εἰσηγούμενος, 46 περὶ ὃν οὔτε ἀδικία οὔτε πλεονεξία δύναται 47 γενέσθαι, φησὶν· τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς 48 ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία; καὶ 49 τὰ ἐξῆς MaxConf pars 1 v inser in προσύλων (DN 205,3): 49 τοὺς ἐμπαθεῖς καὶ ἰ μόνοις τοῖς γηῖνοις προσκειμένους τούτους προσύλους φησὶν MaxConf v inser in παρευδοκιμούμενα (DN 205,6): ἰ παρευδοκιμεῖσθαι 2 ἐστὶ τὸ ἠττόνως εὐδόκιμον φαίνεσθαι MaxConf v inser in ἐφετῶν (DN 205,7): 2a ἐφετόν ἐστὶ τὸ ἐπιθυμητόν MaxConf pars 2

(in ἀμειλίκτω στάσει - DN 205,14 sq)

33 Ἀμειλικτον στάσιν φησὶ τὴν 34 ἀνένδοτον πρὸς τὸν γαργαλισμὸν 365 C

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 33 inser in ταῖς ἀγγελικαῖς ἀρεταῖς (DN 205,8): 3 ὅτι καλῶς λέγεται
 4 καὶ ἐπ' ἀγγέλων ἀρετῆ, ὡσπερ καὶ ἐπὶ θεοῦ, κατὰ 5 τό· ἐκάλυψεν οὐρα-
 νοὺς ἢ ἀρετῆ αὐτοῦ MaxConf v inser in τῆς τῶν ὑλικῶν προσπαθείας (DN
 205,9 sq): 9 ὄρα, πῶς φησίν, 10 ὅτι τὸ μὴ προσπάσχειν τοῖς ὑλικοῖς πράγμα-
 σιν ἀρρενότητα 11 δηλοῖ, τουτέστιν ἀνδρίαν. οἱ γὰρ δουλεύοντες 12 κοσμι-
 κοῖς καὶ σωματικοῖς πάθεσι θηλυδρίαί εἰκότως 13 προσαγορεύονται. καὶ ὅτι
 ἡ θεία δικαιοσύνη 14 οὐ βούλεται διὰ τούτων ἡμᾶς θέλγειν καὶ ἀπολλύ-
 ειν, 15 ἀλλὰ συνθερίζει πρὸς τὴν τούτων περιφρόνησιν κατὰ 16 τὸ εἰρημένον·
 ὄν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, 17 μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.
 τί οὖν; 18 οἱ τὸν πλοῦτον ἔχοντες οὐκ ἀγαπῶνται ὑπὸ τοῦ 19 θεοῦ; ἐρεῖς, ὅτι
 πρῶτον μὲν οὐχ ὁ πλοῦτος καθ' 20 ἑαυτὸν κακός, ἀλλ' ἡ περὶ τοῦτον προσ-
 πάθεια καὶ 21 ἡ κακὴ χρῆσις. ἔπειτα οἶδεν ὁ θεὸς τοὺς ἐν ἡμῖν 22 ἀσθενεῖς
 καὶ βουλόμενος αὐτοὺς περισῶσαι εἰς 23 προτροπὴν καὶ χρήματα ἴσως καὶ
 βίου περιφάνειαν 24 δίδωσιν αὐτοῖς οὐκ ἀγνοῶν, ὅπερ εἰσίν. πῶς γὰρ ὁ 25
 γινώσκων πάντα πρὶν γενέσεως αὐτῶν; ἀλλ' ἵνα μηδεμίαν 26 ἔχωμεν ἀπο-
 λογίαν κατὰ τὸν ἀπόστολον· διὰ 27 τοῦτο ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε·
 καὶ πάλιν· 28 ἔχομεν ἀρχιερέα μέγαν, δυνάμενον συμπαθῆσαι 29 ταῖς ἀ-
 σθενεαῖς ἡμῶν MaxConf pars 1 v inser in θέλγειν (DN 205,12): 30 θέλγειν
 ἐστὶ τὸ δι' ἡδονῆς ἀπατᾶν. 31 λέγεται δὲ καὶ τὸ ἀπλῶς ἡδύνειν MaxConf v
 inser in τῶν ἀρίστων (DN 205,12): 32 τῶν ἐπιθυμητῶν MaxConf pars 2 v
 33-36 lem: incert Ha ἀμειλίκτω (DN 205,14) FaLcLeMaWc

τῶν γηγῆνων ἔνστασιν 35 καὶ τὸ μὴ κάμπτεσθαι πρὸς τὰ ὑλικά διὰ τῶν 36 πειρασμῶν.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

post lin 36 inser in *ιδιοπραγίας* (DN 205,18): 37 *ιδιοπραγίαν* 38 *ὠνόμασε τὴν ἐκάστου τῶν ὄντων κατὰ φύσιν ἰδιάζουσαν* 39 *κίνησιν. οὐδὲ γὰρ τὰ ἀγγέλων ἀνθρώποις* 40 *πράττειν δυνατὸν ἢ τὰ πυρὸς ὕδατι καὶ τὸ ἔμπαλιν* Max Conf v inser in *καὶ ὡς ἐκ τῶν χειρόνων* (DN 205,20): 42 *τὰ χεῖρω ἐναυθα μὴ* 43 *νοήσης πρὸς τὰ ποιήματα· οὐδὲν γὰρ ἐν αὐτοῖς κακόν·* 44 *ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀμαρτίαν, ἣτις ἐκ τῆς ἡμῶν* 45 *προαιρέσεως κατὰ στέρησιν ἀγαθοῦ παρुπέστη.* 46 *ἀναρπάζει γὰρ ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐξ αὐτῆς ἐκόντας, εἰ* 47 *προσδράμοιμεν αὐτῷ* MaxConf pars 1 v inser in *καὶ ἀρρεπῆ πρὸς τὰ χεῖρω* (DN 206,3): 48 *ταῦτα περὶ τῶν αἰσθητῶν* 49 *καὶ ὑπὸ τὴν κτίσιν ὄντων νόμιζε λέγειν αὐτόν,* 50 *ὅτι πάντα ἐν τῇ οἰκείᾳ εὐταξίᾳ διαφυλάττει·* 51 *οὐδὲν γὰρ αὐτῶν μετετρέπη, ἀλλ' οὕτως ὡς ἐκτίσθησαν,* 52 *μειναν· τοῦτο δηλοῖ τὸ ἀμετάβλητα.* ἀρρεπῆ 53 *δὲ πρὸς τὰ χεῖρω, ἢ ὅτι προαιρετὰς αὐτὰς* 54 *πεποίηκεν, ἢ ὅτι οὐδὲν ἐξ αὐτῶν τῆς οἰκείας ἐξέστη* 55 *καταστάσεως, ἢ πρὸς τὰ ὑποδέστερα μετηνέχθη.* ὁ I γὰρ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἔμειναν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς 2 ὡσαύτως ἔχοντα. τὸ δὲ τὴν ἀλλοτριπραγίαν ἐξορίζειν, 3 καὶ ἀμεταπτώτους φυλάττειν τὰς ἐκάστου 4 ἰδιότητος, οὕτω νόησον, ὅτι τὰ στοιχεῖα ἐναντία 5 μένουσιν ἀλλήλοις, οἷον τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν, καὶ 6 ὑγρὸν καὶ ξηρὸν, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ ὀλότητι 7 ἐναπομένει, καὶ οὐ μεθίσταται πρὸς τὸ ἐναντίον· 8 οὐδέποτε γὰρ τὸ πῦρ ὕδωρ γίνεται, οὐδὲ τὸ ὕδωρ 9 πῦρ. εἰ δὲ καὶ συνέλθοιεν κατὰ τὴν τοῦ δημιουργοῦ 10 κέλευσιν, μένει ἕκαστον αὐτῶν, σῶζον τὴν οἰκείαν 11 ἰδιότητα MaxConf pars 1 v inser in *ἀναλογίας* (DN 206,6): 12 *ἀναλογίας φησὶ τὰς ἀρμοδιότητος* 13 *ἐκάστης φύσεως καὶ συμμετρίας* MaxConf v inser in *οὐκ ἀπὸ σκοποῦ* (DN 206,7 sq): 14 *τουτέστιν οὐκ ἔξω τοῦ σκοποῦ* 15 *τῆς γραφῆς* MaxConf pars 2 v inser in *ὑπερείδουσα* (DN 206,16): 16 *ὑποστηρίζουσα* MaxConf pars 2 v

(in *ἀνισότητα* - DN 207,1)

25 Δύο τρόπους, 26 καθ' οὓς ἀνισότης λέγεται, εἰδὼς τοὺς δύο δια- 368 B
 τρανοῖ 27 καὶ φησιν, ὅτι κατὰ τοῦτο δικαιοσύνη λέγεται ὁ θεός, 28
 καθ' ὃ καὶ τὴν ἰσότητα τῶν πάντων ἐπιμετρῆ καὶ τὴν 29 ἀνισό- 368 C
 τητα τῶν πάντων ἐξορίζει. ἀνισότητα δὲ νῦν φησι 30 τὴν κατὰ στέ-
 5 ρησιν τῆς ἰσότητος συμβαίνουσαν, τουτέστι 31 τὴν πλεονεξίαν. τὸ
 γὰρ ἴσως νέμειν τοῖς πᾶσι 32 τὰ κατ' ἀξίαν, τοῦτο συγκρατεῖ τὰ πάν-
 τα καὶ σώζει. 33 ταῦτα φήσας ἐπιφέρει καὶ τὸν ἕτερον τρόπον, καθ'
 34 ὃν ἀνισότης λέγεται. καὶ γὰρ οἶδέ τινας τὰ μὲν 35 νοητὰ καὶ ἀ-
 σώματα εἶδη καὶ τὰς πρώτας τῶν ὄντων 36 ἀρχάς, φημι δὴ τὴν ἀ-
 10 θάνατον δημιουργίαν, τὰς ἐνάδας, 37 τουτέστι τὰς ἀπλᾶς οὐσίας,

---

32 τὰ κατ' ἀξίαν: Vide DN 205,15

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 25 inser in τῶν λελωβημένων (DN 206,19): I7 βεβλαμμένων, τῶν
 λώβην καὶ I8 ἀχρεΐωσιν προξενούντων Max Conf pars 2 v inser in ἀλλὰ
 περὶ - ἐξορίζεται (DN 206,20-207,1): I9 οὐχ ἀπλῶς φησι τὴν ἀνισότητα 20
 ἐξορίζειν, ἀλλ' τὴν ἐν τοῖς καθ' ἕκαστον, τουτέστι 21 τὸ μὴ ἴσως καὶ
 ὁμοίως ἕκαστον τῶν γεγονότων ἐν 22 ταυτότητι τῇ κατὰ φύσιν διαμένειν.
 διὸ καὶ τὸ κατὰ 23 στέρησιν προσέθηκεν, ἐπεὶ κατὰ τὸ διάφορα εἶναι 24 τὰ
 ὄντα καὶ ἄνισα ἢ ἀνισότης οὐκ ἐκβάλλεται MaxConf v 25-48 lem: incert
 HaMa πᾶσαν (DN 206,5) FaLe τῆς ἐν αὐτοῖς ἐκάστοις ἰσότητος (DN 206,21
 sq) v 26 διατρανοῖ: τρανοῖ MaxConf v 27 δικαιοσύνη: coll ante 27 κατὰ
 v 28 τῶν: om Wc MaxConf v 29 τῶν: om Wc MaxConf v φησι: φησι
 λέγω HaFaLcLeMaWc 31 τοῖς πᾶσι: ἐκάστοις v 32 τὰ prim: om Wc
 τὰ alt: om MaxConf v 35 νοητὰ: ὄντα MaWc

ἰσότητα καὶ ταυτότητα 38 ὀνομάσαντας, τὰ δὲ αἰσθητά, ἃ καὶ
 μεριστά 39 εἰσιν καὶ ἐν μεταβολῇ καὶ διαφορᾷ καὶ ἄλλοτε ἄλλως
 40 ἔχοντα ἀνισότητα καὶ ἑτερότητα καλέσαντας. λέγει 41 οὖν,
 ὅτι, κὰν ταύτην τὴν ἀνισότητα νοήσῃε τις, τὴν 42 τῶν αἰσθητῶν
 εἰς εἶδη διαφορὰν, δι' ἧς αἱ τῶν ζώων 43 καὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν 5
 ἐξῆς γενέσεις ὑφίστανται, 44 ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς ἀνισότητος ὁ
 368 D θεὸς φύλαξ καὶ 45 φρουρός ἐστὶν μὴ ἑῶν τὰ ἐναντία εἰς ἐν συμμι-
 χθῆναι 46 καὶ συνδραμόντα διὰ τῆς φυράσεως εἰς φθορὰν 47 ἐλ-
 θεῖν. ὡς γὰρ παρήγαγε τὰ πάντα, οὕτω συντηρεῖ 48 αὐτά, καὶ
 εἰσὶν, ὡς ἐξ ἀρχῆς ἐγένοντο. 10

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

41 νοήσῃε: νοήση v 43 τῶν prim: om HaFaLcLeMaWc γενέσεις: γενέ-
 σει Ma(sed corr man alt)Wc 44 ἀλλὰ: ἀλλ' οὖν HaFaLcLeMaWc φύλαξ:
 καὶ φύλαξ HaFaLcLeMaWc 45 συμμιχθῆναι: συμμιχθέντα HaFaLcLeMa
 Wc 46 φυράσεως: φύρσεως HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 47 τὰ
 πάντα: πάντα MaxConf v 48 καὶ εἰσὶν: ὡς καὶ εἰσὶ καὶ HaFaLcLeMa(sed
 corr man alt)Wc ὡς: om LeMa(sed corr man alt)Wc post lin 48 inser in τὴν
 γὰρ ἀνισότητα (DN 207,1): 49 σημειώσαι, ὅτι τὴν ἀνισότητά 50 φησι καὶ
 τὴν ἐν τῷ ὅλῳ πρὸς ὅλα διαφορὰν τῶν ὅλων, 51 καὶ ὅτι τὴν τοιαύτην ἀν-
 ισότητα ἢ τοῦ θεοῦ δικαιοσύνη 52 φρουρεῖ. σημειώσαι δέ, ὅτι ἐστὶ καὶ φυσι-
 κῆ 53 ἀνισότης MaxConf v

〈IX.〉

(in τῶν θεωνυμικῶν ἀγαλμάτων - DN 207,8)

55 Θεωνυμικῶν I ἀγαλμάτων σοφώτατά φησιν ἐξ Ἑλλήνων ἐπὶ 368 D sq
 τὸ ἀληθές μετάγων. 2 ἐκεῖνοι γὰρ οἶά τινας ἀνδριάντας ἐποίουν
 μήτε 3 χεῖρας μήτε πόδας ἔχοντας, οὐς Ἑρμῆς ἐκάλουν. ἐποίουν 4
 δὲ αὐτοὺς διακένους θύρας ἔχοντας, καθάπερ τοιχοπυργίσκους. 5
 5 ἔσωθεν οὖν αὐτῶν ἐτίθεσαν ἀγάλματα, ὧν 6 ἔσεβον θεῶν, ἔξωθεν
 δὲ ἀπέκλειον τοὺς Ἑρμῆς. 7 ἐφαίνοντο οὖν οἱ Ἑρμαῖ εὐτελεῖς,
 ἔσωθεν δὲ τοὺς τῶν 8 θεῶν αὐτῶν καλλωπισμοὺς εἶχον. οὕτως οὖν
 κἀνταῦθα 9 φησίν, τὰ μὲν περὶ τοῦ ὄντος καὶ μόνου ἀληθινοῦ θεοῦ
 10 ἐν τῇ γραφῇ ὀνόματα ἀνάξια εἶναι περὶ θεοῦ 11 λεγόμενα, ὡς
 10 τὸ μικρὸν καὶ τὸ καθῆσθαι, καὶ τὰ 12 ἐξῆς. ἀναπτυσσόμενα δὲ τὰ

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

55-369,14 lem: incert Ha θεωνυμικῶν (DN 207,8) FaLeMa τῶν (DN 207,8) Lc
 ἀγαλμάτων (DN 207,8) Wc τούτων τῶν θεωνυμικῶν (DN 207,8) v 55-369,
 1 θεωνυμικῶν ἀγαλμάτων σοφώτατά φησιν: σοφώτατά φησι θεωνυμικῶν
 ἀγαλμάτων MaxConf v μετάγων: μεταγαγῶν HaFaLcLeMaWc 2
 ἐκεῖνοι: ἐκεῖνα Ma(sed corr man alt)Wc 3 οὐς: τούτους δὲ HaFaLcLeMaWc
 4 καθάπερ τοιχοπυργίσκους: om HaFaLcLeMaWc 6 δέ: οὖν HaFaLcLeMa
 Wc 7 τοὺς τῶν: τούτων Ma(e corr man alt) v 9 φησίν: νοήσεις v μό-
 νου: coll post 9 θεοῦ v 10 sq εἶναι περὶ θεοῦ λεγόμενα: περὶ θεοῦ λεγόμενα
 εἶναι MaWc(pro θεοῦ scr οὐ) 11 καθῆσθαι: καθῆσαι HaFaLcLeMa(sed corr
 man alt)Wc

ὀνόματα, καὶ ἀξίως θεοῦ 13 ἐρμηνευόμενα, ἔχουσιν ἔσωθεν τὰ ἀγάλματα καὶ τοὺς 14 θείους τύπους τῆς περὶ θεοῦ δόξης.

(in μέγας - DN 207,10)

369 B 21 Εἰ 22 καὶ ἐρμηνεύει τῶν ἐπὶ θεοῦ κατηγορουμένων τὰς 23 προσηγορίας, ἀλλ' ἀνάγκη γραφικαῖς μαρτυρίαις 24 ταύτας τρα-
νωσαι. μέγας μὲν οὖν εἴρηται, ἔνθα γέγραπται· 25 μέγας ὁ κύριος 5
ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ 26 ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐν τῇ γρα-
φῇ. τὸ δὲ 27 εἶναι καὶ μικρός, δηλοῦται ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Βασι-
λειῶν, 28 ἔνθα φησὶ πρὸς Ἡλίαν τὸν προφήτην· ἰδοῦ, 29 φωνὴ αὔρας
λεπτῆς, κάκει κύριος. δηλοῖ γὰρ 30 ὡς περιεχόμενον αὐτὸν ὑπὸ τῆς

25 μέγας - 26 αὐτοῦ: Vide Ps 147(146-147) 5   27 μικρός: Cf DN 208,1; 208,
18   29 φωνή - κύριος: Vide III Reg 19,12

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

12 θεοῦ: οὖν MaWc   13 ἐρμηνευόμενα: ἐρμηνεύονται HaFaLcLeMa(sed corr
man alt)Wc   ἔχουσιν ἔσωθεν: καὶ ἔσωθεν ἔξουσι Ha καὶ ἔσωθεν ἔχουσι Fa
LcLeMa(sed corr man alt)Wc   post lin 14 inser in μέγας (DN 207,10): 15 οὐ
16 πρὸς ἀντιπαράθεσιν ἐτέρου μέγας ὁ θεὸς φησίν, 17 ὡσπερ· βοῦς μεΐζων
προβάτου, ἢ κύαμος κέγχρου, 18 ἀλλὰ διὰ τὸ ἀπαράθετον καὶ ὄντως ἀκα-
τάληπτον τῆς 19 θείας μεγαλειότητος. τοῦτο γὰρ ἐσήμανε τὸ ἰδίως, 20
ἡγουν ιδιότητα εἰπῶν MaxConf v   21-50 lem: incert Wc θεωνυμικῶν (DN
207,8) Ha μέγας μὲν οὖν ὁ θεὸς ὀνομάζεται (DN 208,8) v   26 ἐν τῇ γραφῇ:
τῇ γραφῇ HaFaLcLeMa(sed corr man alt) om Wc   28 Ἡλίαν: ἡλίου HaFaLc
LeMaWc MaxConf   29 φωνή: φωνή ὡς φωνή MaWc

αύρας, ὃ ἐστὶ 31 σμικρότητος. τὸ δὲ ταυτὸς ἔχεις ἐνταῦθα 32 καὶ 369 C
 ἐν τῷ· ἐγὼ εἶμι, καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι. τὸ 33 δὲ ἕτερος, ὅτε τῷ Ἰεζε-
 κηὴλ ὄφθη ὡς ἄνθρωπος ἐκ 34 πυρὸς καὶ ἠλέκτρον, καὶ ἐτέρωθι·
 οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ 35 ὡς λαμπάδες, καὶ τὰ λοιπά· ὡς εἶδος χαλ-
 5 κοῦ καὶ 36 κλιβάνου, ὅπερ φησὶν ὁ Ἰωάννης ἐν Ἀποκαλύψει. καὶ
 37 ὅμοιος, ὅτε καθ' ὁμοιότητα αὐτοῦ λέγεται δημιουργεῖν 38 τὸν
 ἄνθρωπον. ἀνόμοιος δέ, ὅταν λέγη ἐν Ἡσαΐα· 39 τίني με ὁμοιώ-
 σατε; λέγει κύριος, ἅτε μηδὲν ἔχων 40 ὅμοιον. καὶ ἐστὼς καὶ ἀκί-
 νητος ἐν τῷ λέγειν Μωϋσεὶ 41 περὶ τῆς πέτρας· ὅδε ἐγὼ ἕστηκα
 10 πρὸ τοῦ σε 42 ἐκεῖ, καὶ τὰ ὅμοια. καθήμενος δέ, ἔνθα ὁ 43 Βαρούχ

---

31 ταυτὸς: Vide DN 208,1 32 καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι: Vide Mal 3,6 32 τὸ -
 34 Cf Ez 1, 27 34 οἱ - 35 λαμπάδες: Vide Dan 10,6 35 ὡς εἶδος - 36 λι-
 βάνου: Cf Apc 1,15; 2,18 36 καὶ ὅμοιος - 38 ἄνθρωπον: Cf Gen 1,26 sq; Sap
 2,23; Col 3,10 37 ὅμοιος: Vide DN 208,3 38 ἀνόμοιος: Vide DN 208,4
 39 τίني με ὁμοιώσατε: Vide Jes 40,25; 46,5; cf Jes 40,18 40 καὶ ἐστὼς καὶ
 ἀκίνητος: Vide DN 208,5 41 ὅδε - 42 ἐκεῖ: Vide Ex 17,6 42 καθήμενος:
 Vide DN 208,5

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

31 σμικρότητος: [λεπτότητος καὶ] σμικρότητος v ταυτὸς: αὐτὸς Ma(e corr
 man alt) MaxConf v 33 ἕτερος: ἕτερον MaxConf v 34 αὐτοῦ: om HaFaLc
 LeMa(sed add man alt)Wc 35 sq καὶ κλιβάνου: λιβάνου HaFaLcLeMa(sed corr
 man alt)Wc 36 ὁ: om MaxConf v 37 λέγεται: λέγει v 38 ἐν Ἡσαΐα: coll
 post 38 δέ v 39 μηδὲν: οὐδὲν v 42 ἐκεῖ: εἶναι ἐκεῖ Ma(e corr man alt) Max
 Conf v ὅμοια: ὅμοια τούτῳ HaLc ὅμοια τοῦτο Fa ὅμοια τούτων LeMaWc

φησιν· σὺ καθήμενος εἰς τὸν αἰῶνα; καὶ 44 ἡμεῖς ἀπολλύμενοι εἰς
 τὸν αἰῶνα, καὶ πάλιν· ὁ 45 καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβίμ, ἐμφάνη-
 369 D θι. κινούμενος δέ, ὡς 46 ὅταν λέγη· καὶ ἐπέβη ἐπὶ Χερουβὶν καὶ ἐπ-
 ετάσθη, 47 καὶ πάλιν· δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν τὰς 48
 γλώσσας αὐτῶν, καί· ἔκλινεν οὐρανοὺς καὶ 49 κατέβη. καὶ ταῦτα 5
 μὲν νῦν. ἐν δὲ ταῖς κατὰ μέρος 50 ἐξηγήσει τὰ δέοντα σαφηνι-
 σθήσεται.

(in τὸ μέγεθος - χύσιν - DN 208,15-17)

51 Ἐπειδὴ 52 παντέλειον πέρασ ἔχει ὁ θεός, καὶ ὑπερτέλειος ὢν
 53 ὑπεράπειρός ἐστιν, ὡς τό· καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ 54 οὐκ
 ἔσται πέρασ. ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πάντα ἐστὶν 55 ἀριθμόν. εἰ γὰρ καὶ 10
 372 A λέγοιτο ὁ θεός εἷς καὶ ἓν, ἀλλ' οὖν καὶ I ὑπὲρ τὸ ἓν ἐστὶν. κυρίως

43 σὺ - 44 αἰῶνα: Vide Bar 3,3 44 ὁ - 45 ἐμφάνηθι: Vide Ps 80(79),2 45
 κινούμενος: Vide DN 208,6 46 καὶ ἐπέβη - ἐπετάσθη: Vide Ps 18(17),11
 47 δεῦτε - συγχέωμεν: Vide Gen 11,7 48 ἔκλινεν - 49 κατέβη: Vide II Reg
 22,10 53 καὶ τῆς - 54 πέρασ: Cf Dan 7,14; Lc 1,33

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

43 φησιν: coll post 42 ἔνθα HaFaLcLeMaWc 45 ἐμφάνηθι: om MaxConf v
 46 λέγη: λέγει τὸ Ha λέγοιτο FaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 47 καὶ alt:
 om MaxConf v καταβάντες: ἀναβάντες Ma(sed corr man alt)Wc 48 καὶ
 prim: καὶ τό HaFaLcLeMaWc 51-372,8 lem: incert Wc χύσιν (DN 208,17)
 Ha παντός (DN 208,9) FaLcLe τὸ μέγεθος τοῦτο καὶ ἄπειρόν ἐστὶν v 53
 ὑπεράπειρός: καὶ ὑπεράπειρός Ma(e corr man alt) MaxConf v 55 οὖν καί:
 οὖν MaxConf v 372,1 ἔχει: δηλοῖ v

μὲν γὰρ τὸ ἐν σχέσιν ἔχει 2 πρὸς τοὺς ἐξ αὐτοῦ πολλοὺς ἀριθμοὺς
καὶ οἴονεϊ 3 ἀρχὴ πλήθους ἀριθμῶν εἶναι δοκεῖ. ὅμως ἠξίωσεν 4 ὁ
θεὸς καὶ τὸ ἐν ἐκ τῶν ἐξ αὐτοῦ δέξασθαι, ἐπειδὴ 5 τὸ ἐν ἀπλοῦν
ἐστὶ καὶ ἀμερές καθ' αὐτὸ καὶ ἀσύνητον. 6 ἀλλὰ καὶ οὕτως ὑπερ-
5 ἤνωται, ἀντὶ τοῦ· καὶ ὑπὲρ 7 τὸ ἐν ἐστίν. διὸ εἴρηται· καὶ τῆς συν-
έσεως αὐτοῦ 8 οὐκ ἐστὶν ἀριθμὸς.

(in δικνούμενον - DN 209,4)

17 Τὸ ὑπεροξύροπον τῆς τοῦ θεοῦ 18 καὶ ἐπὶ τὰ ἀσώματα χωρή- 372 B
σεως ἐντεῦθεν δηλοῦται, 19 τὸ γὰρ δικνεῖσθαι τὸν θεὸν ἄχρι μερι-
σμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος. 20 οὕτω γὰρ ἔχειν δεῖ. τοῦτο ἀποφαίνει,

7 καὶ τῆς - 8 ἀριθμὸς: Vide Ps 147(146-147),5 19 ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς
καὶ πνεύματος: Vide Hbr 4,12

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

2 οἴονεϊ: ὡς ὃν Ma(sed corr man alt)Wc 4 ἐκ τῶν: ἐκ τοῦ HaMa(sed corr
man alt)Wc om FaLcLe 6 καὶ ὑπὲρ: ὑπὲρ MaxConf v post lin 8 inser in
οὕτως οὖν ἐπὶ θεοῦ τὸ σμικρὸν (DN 209,2): 9 πάντα 10 γὰρ τὰ ὄντα καὶ τὰ
λίαν μεγάλα καὶ τὰ ἄγαν μικρά, 11 μετέχουσι τῆς τοῦ μικροῦ μετουσίας·
οὐδὲν γὰρ 12 τῶν ὄντων διέφυγε τὸ σμικρὸν ἐν πᾶσιν ἀναφαινόμενον· 13 ἢ
ὅτι ἐκ μικροῦ πρὸς τὸ μείζον πρόεισι τὰ 14 ἐν αὐξήσει, τοῦτό φησιν ὁ πατήρ·
ἢ ὅτι ἐν τῷ μείζονι 15 τὸ μικρὸν ἐνθεωρεῖται, καὶ οὐκ ἐν τῷ μικρῷ τὸ μείζον
16 κατ' αὐτὸ τὸ μείζον εἶναι Max Conf pars 1 v 17-36 schol: coll post 376,
18 συνέχων Fa lem: incert Fa καὶ δικνούμενον (DN 209,3 sq) Ha v καὶ tert
(DN 209,3) Le 17 ὑπεροξύροπον: ὑπεροξύπορον MaxConf ὑπεροξύτερον v
18 ἀσώματα: σώματα HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 19 τὸν θεόν: om v
19-25 ψυχῆς + + καὶ νοήσεως Fa 20 δεῖ: δοκεῖ MaxConf v

ὅτι καὶ 21 αὐτὸ τὸ ἀσώματον τῆς ψυχῆς ἐνοειδὲς ὑπὸ τοῦ θεοῦ 22
 διαιρεῖσθαι δύναται. διὸ καὶ τὰς ἐννοίας ὁ θεὸς οἶδεν, 23 ἃς ὁ νοῦς
 κινούμενος καὶ ἐνεργῶν ἐννοεῖ, καὶ τῆς τοσαύτης 24 ἀσωματίας
 καὶ ἀδιαιρεσίας. τί γὰρ μεταξὺ 25 νοῦ καὶ νοήσεως; ὁ θεὸς χωρεῖ,
 ὡς καὶ 26 εἴρηται. σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισμούς μου ἀπὸ 27 μα- 5
 κρόθεν. ἀλλὰ καὶ μεταξὺ ψυχῆς καὶ 28 πνεύματος, τουτέστιν ἐν ᾧ
 372 C τὰς αἰσθήσεις ἐπεστηριγμένας 29 ἔχομεν, δι' οὗ καὶ τοῖς αἰσθη-
 τοῖς ἢ ψυχῇ 30 προσβάλλει καὶ τὸ διανοητικὸν τῶν σκέψεων ἔχο-
 μεν, 31 ἀκωλύτως χωρεῖ ὁ θεός. τοῦτο δὲ τὸ πνεῦμα δύναμιν 32
 καὶ οἰονεῖ δευτέραν ψυχὴν αἰσθητικὴν τῆς ψυχῆς 33 οἱ παρ' Ἑλ- 10
 λησι φιλόσοφοι καλοῦσιν. ἢ οὖν αἰσθητικὴ 34 αὕτη ψυχὴ ἐστὶν ἢ
 μέχρι μυελῶν καὶ φλεβῶν 35 καὶ ἀρτηριῶν καὶ ὀστέων καὶ ὅλου
 τοῦ σώματος 36 διήκουσα.

---

26 σὺ - 27 μακρόθεν: Vide Ps 139(138),2

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

21 ἐνοειδὲς: καὶ ἐνοειδὲς HaLcLeMaWc 22 οἶδεν: νοεῖ v 23 ἐννοεῖ: νοεῖ
 v 24 τί: τὸ Ma(sed corr man alt)Wc 25 θεός: θεὸς μέσος Ma(e corr man
 alt)MaxConf v 26 συνῆκας: ἔγνωσ HaFaLcLeMaWc 27 ψυχῆς: τῆς ψυ-
 χῆς Ma(e corr man alt)MaxConf v 28 πνεύματος: τοῦ πνεύματος Ma(e corr
 man alt)MaxConf v 33 φιλόσοφοι: σοφοὶ MaxConf v 35 καὶ ὀστέων: om
 MaWc ὅλου: ὅλου δὲ HaFaLcLeMaWc

(in ἀγένητον - DN 209,14)

45 Εἰπὼν ἀγένητον τὸν θεὸν τὰς 46 παλιμφήμους ἐρμηνείας τοῦ 372 D
 ὀνόματος ἀποκαθαίρει 47 καὶ φησιν· ὄρα μὴ ἀγένητον ἀκούων ἐπὶ
 θεοῦ βλασφήμως ὑπονοήσης, ὡς μήπω γενόμενον ἢ τελειωθέντα
 εἰς τὸ γεγενῆσθαι δέξῃ τὴν 48 λέξιν, ὡς τοῦ θεοῦ ἔχοντος τὸν ὑπὲρ
 5 αὐτόν, ἵνα ἐκ 49 τοῦ πρὸ αὐτοῦ γένηται τόδε, οἷον δημιουργὸς ἢ 50
 ἀγαθὸς ἢ πῦρ ἢ πνεῦμα ἢ τι τοιοῦτον. ἀλλὰ μὴδὲ I ἀγένητον ὑπο- 373 A
 λάβῃς τὸν αὐτόν, μὴδὲ ὄντα παντελῶς, 2 μῆτε ἐν γενέσει μῆτε
 ἕτερόν τι. πῶς οὖν 3 τὸ ἀγένητον δεῖ ἀκούειν, φησὶν ἐφεξῆς. ταῦτα
 δὲ κατὰ 4 Ἀρειανῶν καὶ Εὐνομιανῶν ποιεῖ τῶν ἐκ γενητοῦ 5 καὶ ἀ-
 10 γενήτου τὸν θεὸν βλασφημησάντων. 6 ἐπειδὴ δὲ φησιν, ὡς 7 ὑπὲρ

373,6 sq ὡς ὑπὲρ πάντων ἀγένητον: Vide DN 209,15 sq

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 45 inser in ἀγένητον (DN 209,14): 37 σημειώσαι, ποσαχῶς 38 λαμβάνεται τοῦ ἀγενήτου ἢ σημασία. ἢ τὸ 39 μήπω γενόμενον, γεννησόμενον δέ, ὡς ἡ Σάρρα εἶπε 40 τό· οὐπω μὲν ἐμοὶ γέγονεν, ἢ ὡς ἀτελείωτον, ὡς 41 ὁ ἐν Χαλάνῃ πύργος, ἢ ὑπὸ τοῦδε, ὡς τό· Παῦλος 42 ἀπόστολος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἢ τόδε, ὡς· Ἰουστος εἰς 43 τῶν δώδεκα, ἢ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄν, ὡς ὅσα τερατεύονται 44 Ἕλληνας· Σκύλλαν καὶ Χίμαιραν καὶ τὰ 45 ὅμοια. ἰδικῶς οὖν καὶ ἀπολύτως τὸ ἀγένητον ἐπὶ 45 θεοῦ MaxConf v 45-376,18 schol: cum MaxConf schol 372,37-45 coniunx MaxConf v lem: incert Fa πάντων ἀγένητον (DN 210,1) Ha 47 καὶ φησιν: om MaWc ἀγένητον - τελειωθέντα: om v 50 ἢ πῦρ ἢ πνεῦμα: ἢ πνεῦμα ἢ πῦρ v 373,3 τὸ ἀγένητον δεῖ: δεῖ τὸ ἀγένητον MaxConf v 6-39 schol separat in ἀλλ' ὡς ὑπὲρ πάντων ἀγένητον (DN 209,15 sq) MaxConf v 6 ἐπειδὴ δὲ φησιν, ὡς: ἐπειδὴ, ὡς φησιν MaxConf v

πᾶν ἀγέννητον ὄντα τὸ θεόν, ποιεῖ νομιζεσθαι 8 λέγειν αὐτὸν ἐκ
 τούτου εἶναί τινα μετὰ τὴν 9 ἁγίαν τριάδα ἀγέννητα ἐν τῇ κτίσει.
 φέρε, σαφὲς 10 ποιήσωμεν τὸ σημαινόμενον. καὶ τέως δῆλός ἐστιν
 11 ἐξ ἀρχῆς ὁ θεῖος Διονύσιος, ἅτε μάλιστα τότε ἐν 12 Ἐφέσω
 ἀκμαζόντων τῶν φιλοσόφων, ἔνθα καὶ ἡ 13 Ἰωνικὴ φιλοσοφία 5
 συνειστήκει, τοῦ ἁγίου Τιμοθέου 14 ἐπισκόπου ὄντος, σπουδάζων
 πάντα τὰ ἐκείνοις 15 ἐσφαλμένως λεγόμενα, ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν
 373 B μεταγαγεῖν. 16 ἦδει οὖν εἶναι δόγμα τινῶν αὐτῶν λεγόντων τὰ 17
 νοητὰ πάντα καὶ ἀθάνατα καὶ νοερὰ γενητὰ πάντα 18 καὶ ἀγέ-
 ννητα· γενητὰ μὲν, ὡς ἐξ αἰτίου τοῦ θεοῦ 19 ὑποστάντα κατὰ πρό- 10
 οδον ἐλλάμψεως, ἀγέννητα δέ, 20 καθ' ὃ μὴ ἐν χρόνῳ, ἀλλ'
 αἰωνίως, τουτέστιν ἐν τοῖς 21 αἰώσιν, προήλθον. καὶ γὰρ ἔφημεν
 ἄνω τὰ αἰσθητὰ 22 τὸν χρόνον ἔχειν, τὰ δὲ νοητὰ τὸν αἰῶνα, ὅθεν
 καὶ 23 αἰώνια λέγονται. ὡς οὖν ἐκ προόδου λάμψαντα καὶ 24 ἀγέ-
 ννητα αὐτὰ εἶπον. πάλιν ἦδει ἐτέρους καὶ τόνδε 25 τὸν ὄρατὸν κό- 15
 σμον εἰπόντας καὶ γενητὸν καὶ ἀγέννητον· 26 γενητὸν μὲν, καθ'
 ὅσον τότε τὸ πᾶν 27 ἢ ἐξ ἐνὸς ἐπὶ τὰ πολλὰ ὁδεύει, ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ

10-15 Cf supra, prol 20,48-21,4   21 καὶ - 23 λέγονται: Cf supra, in DN 324,
 40 sq

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

8 λέγειν: καὶ λέγειν Ma(e corr man alt)MaxConf v   19 δέ: δὲ καὶ Ma(sed
 corr man alt)Wc   20 ἐν χρόνῳ: ἐνχρονα Ma(sed corr man alt)Wc   22 τὸν
 αἰῶνα: αἰώνια HaFaLcLeMaWc   25 τὸν ὄρατὸν κόσμον εἰπόντας: τοῦ
 ὄρατοῦ εἰπόντας κόσμον v   26 γενητὸν: καὶ γενητὸν v   τότε: εἰς τόνδε v
 27 τὰ: om MaxConf v

τὰς γενέσεις 28 τῶν κατ' εἶδος ζώων καὶ φυτῶν καὶ τῶν ἄλλων,
 29 ἢ ἐκ τῶν πολλῶν ἐπὶ τὸ ἓν, ἀντὶ τοῦ, ὅταν ἐπὶ 30 φθορὰν
 ὀδεύῃ, εἰς τὴν ἐπὶ τὰ στοιχεῖα ἀνάλυσιν, 31 ἀγένητον δὲ αὖθις τὸν 373 C
 αὐτὸν λέγοντας κόσμον ἦτοι 32 αἰδῖον, καθ' ὅσον τῶν κινήσεων
 5 τῶν ἐπὶ γένεσιν καὶ 33 τῶν ἀποκαταστάσεων τῶν ἐπὶ φθορὰν
 οὐδέποτε κατ' 34 αὐτοὺς ἐφίσταται. φησὶν οὖν ὁ μέγας Διούσιος,
 ὅπως 35 ποτ' ἂν λέγοιτο τὸ ἀγένητον, εἴτε ὡς ἔφη, εἴτε ὡς 36 οἱ
 Ἕλληνες, μὴ ἐπὶ θεοῦ τοῦτο δέξῃ. τὰ μὲν γὰρ 37 ἄλλα αἰτιατῶς
 λέγεται ἀγένητα, ὁ θεὸς δὲ ἀναιτίως 38 καὶ ἀπολύτως. τίς γὰρ
 10 αἰτία θεῷ πάντων ἀπαξιαπλῶς 39 ὑπερέχοντι; 53 τὸ δὲ αἰὲ 373 D

38 καὶ ἀπολύτως: Vide DN 210,1

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

29 τῶν: om FaLcLe 34 ἐφίσταται: ἀφίσταται MaxConf 36 θεοῦ: τοῦ θεοῦ
 MaxConf v γὰρ: om v 37 λέγεται: λέγονται HaFaLcLeMaWc 37 sq ἀν-
 αιτίως καὶ ἀπολύτως: ἀπολύτως καὶ ἀναιτίως HaFaLcLeMaWc ante lin 373,53
 inser in μονοειδῶς καὶ ταύτοειδῶς (DN 210,2): 40 μονοειδῶς μὲν ἔφη 41 διὰ τὸ
 παντελῶς ἀπαράβλητον τῆς θείας φύσεως· 42 ταύτοειδῶς δὲ διὰ τὸ ἀναλ-
 λοίωτον καὶ ἀμετάβλητον· 43 ἀφοριζόμενον δὲ τὸ δεικνύμενον, ἀπὸ τοῦ ὀρί-
 ζειν· ἢ 44 τὸ ἐξηρημένον καὶ κεχωρισμένον MaxConf pars 1 v inser in ταῦτὸν
 (DN 210,3): 45 τὸ αἰὲ ταῦτὸν καὶ ὠσαύτως ἔχον 46 ἐπὶ μόνῃς τῆς τῶν ὄλων
 ποιητικῆς ὁράται αἰτίας, ἐξ 47 ἧς καὶ τοῖς κτίσμασι τὸ ἐν ταυτότητι διαμέ-
 νειν δεδώρηται 48 καὶ ἡ τῶν ἐναντίως ἡγουν ἑτεροίως ἐχόντων 49 πρὸς ἄλ-
 ληλα σύνταξις. ταῦτῶς οὖν ἅπαντα, καὶ τὰ 50 μὴ ἐν ταυτότητι φύσεως, ἐν τῷ
 θεῷ θεωρεῖται. πάντων 51 γὰρ τῶν ὄντων ταῦτῶς ἡγουν ὁμοίως αἴτιος 52 ὁ
 θεός MaxConf v 373,53-376,18 schol separat in κατὰ τὴν μίαν καὶ ἐνικὴν
 τῆς ὄλης ταυτότητος (DN 210,5 sq) MaxConf v 53 τὸ δὲ: τὸ MaxConf v

ὡσαύτως καὶ 54 ἀναλλοιώτως ἔχειν, ὅπερ ἐστὶ ταῦτόν, ὁ θεός
 ἐστίν. 55 καὶ ὑφ' ἑτέρου μὲν οὐ περατοῦται, οὐδ' ἐστὶ 56 τι αὐτοῦ
 376 A πέρας, εἰς αὐτὸν δὲ τὰ πάντα περατοῦται. I καὶ ἔστιν ὁ αὐτὸς αἰ
 θεός ὡς μονὰς ὢν καὶ τὸ 2 ἀληθῶς ταῦτόν καὶ ὄρος ἑαυτοῦ καὶ
 τῶν ἀπάντων 3 ὄρος ἐκ πάντων ἀφωρισμένος καὶ ὑπεραναβεβη- 5
 κῶς 4 μονοειδῶς καὶ ταῦτοειδῶς, τουτέστι κατὰ τὸ μονὰς 5 εἶναι
 ἢ πάντων ἀμιγῆς καὶ ἀπλή καὶ κατὰ τὸ 6 ὡσαύτως ἔχειν. οὐδὲν
 γὰρ διαφέρει 7 μονάδα εἰπεῖν ἢ μονοειδῆ καὶ ταῦτόν ἢ ταῦτοειδῆ·
 8 τὸ γὰρ αὐτὸ σημαίνουσιν. μεταδίδωσι δὲ καὶ τοῖς 9 ἐξ αὐτοῦ κτί-
 σμασι τοῦ ταῦτοῦ ὁ θεός, ὅθεν τὰ πάντα 10 κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσ- 10
 αῦτως, καθὼς καὶ ἐγένοντο, II ἐν τῇ συμπνοῖα καὶ σωτηρία καὶ
 συμπαθεία μένουσιν, 12 ὡς δύνανται τούτου μετέχοντα. οὕτω καὶ
 τὰς 13 ἑτερότητας, τουτέστι τὰς ἐξ αὐτοῦ διαφόρους τῶν δημιουρ-
 γημάτων 14 προόδους, ἐν ἑαυτῷ σωζομένας ἔχει 15 καὶ συντεταγ-
 376 B μένας, ὁμῶς τῆς ταυτότητος ἑαυτοῦ ἐχόμενος 16 καὶ εἰς ἑτερότητα 15

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

55 μὲν: μὲν αὐτὸς v 376,5 πάντων ἀμιγῆς: παναμιγῆς HaFaLcLeMaWc
 5 sq κατὰ τὸ ὡσαύτως: κατὰ τὸ ταῦτόν, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ ὡσαύτως Ma(e
 corr man alt)MaxConf v 8 σημαίνουσιν: σημαίνει v δέ: om v 9 ὁ
 θεός: om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc 10 ὡσαύτως: κατὰ τὰ αὐτὰ
 καὶ ὡσαύτως MaxConf v 13 διαφόρους τῶν δημιουργημάτων: τῶν δημι-
 ουργημάτων διαφόρους v

μη ἀλλοιούμενος, μήτε εἰς 17 ἐναντιότητα, καὶ τοιαῦτα ἐναντία ἐν τοῖς αἰσθητοῖς 18 συνέχων.

(in καὶ εἰ - ἀγνωσίαν - DN 211,2-6)

35a Σχήματα τρία τῶν ἐπιπέδως ὀριζομένων· πλάτος, μήκος, 376 C
βάθος.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

17 καὶ τοιαῦτα: καίτοι καὶ MaxConf v post lin 18 inser in ἐπειδὴ - πάρεστι (DN 210,7): 19 καθ' ὑπέρβατόν 20 ἢ σύνταξις πρὸς τὸ οἰητέον ἔχουσα τὴν ἀπόδοσιν, 21 ἵνα ἢ τὸ ἕτερον οἰητέον, ἐπειδὴ πᾶσι προνοητικῶς 22 πάρεστιν ὁ θεὸς καὶ τὰ ἐξῆς MaxConf v inser in ὡς γὰρ εἰ τὴν ψυχὴν (DN 210,14): 23 ὅρα, πῶς ἔνεστι τὴν 24 ψυχὴν σωματικῶς νοῆσαι, καὶ πῶς νοεῖ μέρη ψυχῆς 25 εἶναι σωματικῶς· καλῶς γὰρ αὐτὴν διαπλάττει τῷ 26 λόγῳ MaxConf pars 1 v inser in τῇ ἀμερεῖ (DN 210,15): 27 ἀμερῆς ἢ ψυχὴ οὐχ ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς 28 πρὸς σῶμα ἀμερῆς· μέρη γὰρ αὐτῆς καὶ τὰς δυνάμεις 29 φησίν, ὧν εἰς εἰκόνα τὰ μέρη τοῦ σώματος ἔσθ' 30 ὅτε παραλαμβάνεται MaxConf pars 1 v inser in ἀναπτύξεσιν (DN 211,1): 31 ἀνάπτυξιν δὲ λέγει ἐξάπλωσιν 32 ἣτοι σαφήνειαν τῆς ἐγκεκρυμμένης ἐν τῇ λέξει ἐννοίας· 33 τὸ δὲ ἀνακαθαίρεσθαι, τὸ παντοίως τῶν σωματικῶν 34 ἀπαλλάξαι τὸ θεωρούμενον MaxConf pars 1 v 35a schol: om Ma cum schol 376,35b - 40 coniunx et pro schol scr: 40 σημειῶσαι δὲ τί μήκος καὶ 41 βάθος καὶ πλάτος ἐπὶ θεοῦ MaxConf v lem: incert HaWc εἰ βούλει (DN 211,2) FaLc βούλει (DN 211,2) Le

(in τριττὰ - DN 211,2)

35b Τριττὰ σχήματα 36 τῶν σωμάτων φησὶ τὸ τριχῆ διαστατόν, ὡς 37 εὐθὺς σαφηνίζει καὶ καλῶς ἐντεῦθεν νοήσεις καὶ τὸ 38 εἰρημένον τῷ ἀποστόλῳ, ὡνα γνῶτε τί τὸ βάθος, 39 καὶ ὕψος καὶ πλάτος καὶ τὰ ἐξῆς, ὅπερ τινὲς εἰς τὸν σωτήριον 40 σταυρὸν ἐδέξαντο.

(in ἑτερότητα - DN 211,10)

376 D 42 Τὸ ἐνότητα καὶ ταυτότητα 43 καὶ ἰσότητα καὶ ὁμοιότητα τὸ 5
αἷτιον τῆς 44 τῶν ὄλων συμπαθείας καὶ προνοίας καὶ σωτηρίας 45
ἐκάλεσαν οἱ παλαιοί, ὅπερ καὶ ἐν ἔλεγον· 46 ἑτερότητα δὲ καὶ ἀν-
ισότητα καὶ ἀνομοιότητα τὴν εἰς τὰ μεριστά 47 καὶ μεταβλητὰ
καὶ αἰσθητὰ καὶ τὴν εἰς τὰ ὄντα 48 δὲ ἤτοι νοητὰ δημιουργικὴν
πρόοδον ἐκάλουν 49 ἀναλόγως τοῖς δηλουμένοις νοοῦντες καὶ τὰ 10

---

38 τί τὸ - 39 πλάτος: Cf Eph 3,18

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

35b-40 schol: om Ma lem: τὰ τριττὰ τῶν σωμάτων σχήματα (DN 211,2)
MaxConf v 36 ὡς: om Wc 37 καὶ τὸ: τὸ MaxConf v 39 καὶ ὕψος καὶ
πλάτος: καὶ ὕψος MaxConf τί τὸ ὕψος v 40 σταυρὸν ἐδέξαντο: ἐδέξαντο
σταυρὸν HaFaLcLeWc post lin 40 inser in Συμβολικὴ Θεολογία (DN 211,9):
53 ὅτι συντάττειν ἐπαγγέλλεται ἡ Συμβολικὴ 54 Θεολογία MaxConf pars 2 v
(post lin 376,53 coll et cum schol 376,42-53 coniunx v) 42-53 schol: om Wc
lem: νῦν δὲ αὐτὴν τὴν θεῖαν (DN 211,10) v 44 προνοίας: συμπνοίας HaFaLc
LeMa(sed corr man alt) 45 ἐκάλεσαν: αἷτιον ἐκάλεσαν v 46 καὶ ἀνισότη-
τα: om v 48 πρόοδον: πρόνοιαν MaxConf v

ὀνόματα 50 ὡς καὶ ἄνω διαφόρως εἰρήκαμεν. ἄλλοι 51 δὲ τὴν ταυτότητα καὶ ἑτερότητα, ἥτοι ταῦτὸν καὶ 52 ἕτερον εἶδος, καὶ στέρησιν εἶπον, ἕτεροι πέρας 53 καὶ ἄπειρον.

(in ὅμοιον - DN 211,13)

5 Ἐφ' ἡμῶν οὐκ ἔστιν εἰπεῖν 6 ὅμοιον, τὸ γὰρ σῶμα ἡμῶν ἐξ 377 A
 5 ὁμοιομερῶν καὶ ἀνομοιομερῶν 7 συνέστηκεν, ὡς καὶ Ἀριστο-
 τέλης δείκνυσιν 8 ἐν ἀρχῇ τῆς Περὶ ζῴων γενέσεως πραγματείας.
 9 ὁ δὲ θεός, ὅ ἐστιν, ὅλον ὅμοιος ἐστίν, ἐπεὶτοι γε ἢ 10 θεία γραφή,
 ὡς αἰεὶ τὸν αὐτὸν ἀναλλοιώτως ὄντα, 11 ἀνόμοιον πᾶσι φησιν ἐν
 τῷ· τίς ὁμοίος 12 σοι ἐν θεοῖς, κύριε; καὶ πάλιν· τί με ὁμοιώσατε,

50 Cf supra, in DN 256,4-31 7 sq Cf Arist GA 1,1 (715 a 9-11 Bekker) 11-
 12 τίς ὁμοίος σοι ἐν θεοῖς, κύριε: Vide Ex 15,11 12 τί με ὁμοιώσατε:
 Vide Jes 40,25; 46,5

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

50 ὡς: om HaFaLcLeMa εἰρήκαμεν: παρατεθείκαμεν HaFaLcLeMa 52
 ἕτεροι: ἕτεροι δὲ v post lin 53 inser in ἐνιαῖον ... πολυπλασιασμόν (DN 211,
 11): 54 ἐνιαῖον πολυπλασιασμόν 1 φησι τὸ ἐν τῇ οἰκείᾳ ἀπλότητι μένοντα
 τὸν θεὸν τὰ ποικίλα 2 καὶ παντοδαπὰ εἶδη τῆς κτίσεως παραγαγεῖν. 3
 πρόοδον γὰρ λέγει τὴν πρὸς τὸ κτίσαι τὰ ὄντα, οἶον 4 κίνησιν καὶ ὁρμὴν
 MaxConf v 5-15 lem: ὅμοιον δὲ τὸν θεόν (DN 211,13) v 7 δείκνυσιν:
 δείκνυσιν εὐθύς HaFaLcLeMaWc 8 ἀρχῇ: τῇ ἀρχῇ MaxConf v 11 πᾶσι:
 ἐν πᾶσι(v) HaFaLcLeMaWc ἐν τῷ: ὡς τό v 11-12 τίς ὁμοίος σοι ἐν
 θεοῖς, κύριε: τίς ἐν θεοῖς ὁμοίος σοι, κύριε v 12 κύριε: κύριος MaWc με:
 om Ma(sed add man alt)Wc

λέγει 13 κύριος· καὶ αὐθις· ἐγὼ ὀράσεις ἐπλήθυνα καὶ 14 ἐν χερσὶ
 377 B προφητῶν ὁμοιώθην, τουτέστιν ὁ αὐτὸς 15 ἐγὼ ἐμαυτῶ, ὡς
 Εἰρηναῖος λέγει ἐν τοῖς Καθ' αἱρέσεων.

(in εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν - DN 211,19 sq)

377 C 32 Πῶς τὸ κατ' εἰκόνα καὶ 33 ὁμοίωσιν νοητέον, ἐνταῦθά φησιν,
 ὅτι οὐ κατ' εἶδος, 34 ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπεστράφθαι καὶ τὸν νοῦν ἀνατε- 5
 ταμένον 35 ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν τὸν αἴτιον τοῦ εἶναι καὶ 36 εὐ εἶναι.

---

13 ἐγὼ - 14 ὁμοιώθην: Vide Hos 12,11 14 sq Cf Iren haer III 12,13; IV 20,6

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

14 ἐν: om v προφητῶν: τῶν προφητῶν v ὁ αὐτὸς: αὐτὸς MaxConf v
 15 τοῖς: τῶ MaxConf ante lin 32 inser in μιμήσει (DN 211,17): 17 ἔστι μὲν
 τὴν μίμησιν 18 λαβεῖν ἐν τούτοις ἐπὶ τῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς 19 φύσεως
 πρὸς τὸν θεὸν ἐπιστρεφομένης κατὰ τό· 20 γίνεσθε τέλειοι καὶ γίνεσθε
 οἰκτίρμονες ὡς ὁ πατήρ 21 ὑμῶν ὁ οὐράνιος. ἄπερ ἐπὶ θεοῦ μὲν κυρίως 22
 καὶ ὑπὲρ πάντα ὄρον καὶ λόγον, ἐπὶ δὲ τῶν κτισμάτων 23 κατὰ τὴν ἐκά-
 στου δύναμιν ἀναλόγως τῇ φύσει. 24 ἔστι δὲ μίμησιν ἐν τούτοις νοῆσαι καὶ
 τὴν μετοχὴν 25 τῶν ἐν θεῷ θεωρουμένων ὑπερουσίως, ἣν τὰ παραχθέντα
 26 πρὸς γένεσιν εἴληφεν, τοῦ εἶναι καὶ τῶν λοιπῶν 27 μετέχοντα, ὧν διεξ-
 ἤλθεν ἐν τοῖς πρὸ τούτων. 28 τὸ δὲ εἰπεῖν ὅμοια θεῷ κατὰ τὴν θείαν εἰκόνα,
 οὐκ 29 ἀναιρουντός ἐστι τὸ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο εἰρησθαι, 30 ἀλλὰ κατὰ
 τὸν τῆς μετοχῆς λόγον καὶ ἐπὶ τῶν 31 λοιπῶν τὴν λέξιν παρώδησεν Max
 Conf v 32-48 lem: καὶ (DN 211,18) HaFaLc ἢ prim (DN 211,18) Le ταῦτα
 γοῦν (DN 211,19) Ma ταῦτα (DN 211,19) Wc καὶ κατὰ θείαν εἰκόνα (DN 211,
 19 sq) v 34 ἐπιστράφθαι: ἐπιστραφῆναι HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc

ὅπερ ἕτεροι τὸ αὐτεξούσιον ἐνόησαν, ἐπεὶ οὐ 37 κατὰ τὴν οὐσίαν
 ὁμοῖος ὁ θεὸς τοῖς λογικοῖς, οὔτε 38 γὰρ ἡμεῖς ὅμοιοι ταῖς εἰκόσιν
 ἡμῶν ταῖς ἐκ 39 κηροῦ τυχὸν ἢ χαλκοῦ, ἅτινα ἑτεροοῦσια ἡμῖν
 ἐστὶ 40 καὶ ποσῶς ὅμοια. τὰ μὲν γὰρ ὁμοταγῆ, τουτέστι τὰ 41
 5 τῆς αὐτῆς τάξεως καὶ οὐσίας ὡς τὰ Χερουβιμ καὶ 42 τὰ Σεραφίμ
 καὶ αἱ λοιπαὶ τάξεις, ὁμοιοῦνται ἀλλήλοις κατὰ 43 τὸ προηγού-
 μενον εἶδος. ὅπερ εἶδος ἐπὶ τῶν νοητῶν 44 ἐστὶν οἷα τις ὑποκειμένη
 ὕλη αὐλὸς ζωὴ οὐσα, 45 καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος, ὃ ἐστὶν ἕκαστον τῶν 377 D
 νοητῶν. ὁ δὲ 46 θεὸς οὐχ οὔτω πρὸς τὰ ἐξ αὐτοῦ. οὐ γὰρ ὅμοιον τὸ
 10 47 αἴτιον τοῖς αἰτιατοῖς. ὁ δὲ εἶπον ἐπὶ τῶν νοητῶν, 48 νόησον καὶ
 ἐπὶ τῶν νοερῶν ἡμῶν ψυχῶν.

---

47 ὁ δὲ - 48 ψυχῶν: Cf supra, 377,43-45

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

36 ὅπερ: ὅτε Ma(sed corr man alt)Wc 37 ὁμοῖος ὁ θεός: ὁ θεὸς ὁμοῖος v
 38 ὅμοιοι: ὅμοιοι [ἐσμὲν] v 39 χαλκοῦ: ἀνδριάντος χαλκοῦ HaFaLcLeMa
 Wc ἡμῖν ἐστὶ: ἐστὶν ἡμῖν HaFaLcLeMaWc 40 ποσῶς: πῶς HaFaLcLe
 Ma(sed corr man alt)Wc μὲν: om HaFaLcLeMaWc ὁμοταγῆ: ὁμοιοταγῆ
 HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 42 τὰ: om HaFaLcLeMaWc αἱ λοι-
 παὶ: λοιπαὶ MaxConf v 45 ὃ: om MaWc 47 αἰτιατοῖς: αἰτίοις HaFaLcLe
 Ma(sed corr man alt)Wc ὁ: οἱ Ma(sed corr man alt)Wc τῶν: om HaFaLcLe
 Ma(sed corr man alt)Wc

(in ἀντιστρέφειν - DN 212,2)

- 380 A 10 Ἀντιστρέφειν ἔστιν, ἃ καὶ 11 τοῖς τὸν ἐναντίον χειρίζουσι λό-
γον ἐπ' ἴσης ἔστιν εἰπεῖν, 12 οἶον εἰ ζῶον τὸ κατὰ γαστρός, καὶ τὸ
ἐναντίον, 13 εἰ οὐ ζῶον τὸ κατὰ γαστρός. οὕτω φησὶν ὁ Κλήμης
14 ἐν ἀρχῇ τοῦ πέμπτου Στρωματέως, ὥσπερ οὖν καὶ 15 ἐνταῦθα.
380 B εἰ ὅμοια τὰ ὁμοταγῆ, καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου, 16 εἰ οὐχ ὅμοια τὰ 5
ὁμοταγῆ.

(in ὑποστάτης - DN 212,7)

17 Ἔθος ἔστι τῷ μεγάλῳ Διονυσίῳ 18 τὸν θεὸν λέγειν ἐπὶ τῶν

---

10 ἀντιστρέφειν - 12 γαστρός: Vide Clem str V 1,5,3 (329,1 sq)

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 10 inser in ὁμοταγῶν (DN 212,1): 49 ὁμοταγῶν φησι 50 τῶν ὁμο-
φυῶν, ἐφ' ὧν ἡ ὁμοιότης ἀντιστρέφει οἶον 1 Πέτρος Παύλῳ ὅμοιος κατὰ
τὴν φύσιν καὶ ἀντιστρόφως 2 Παῦλος Πέτρῳ ὅμοιος. ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου 3
καὶ τῆς τούτου εἰκόνας οὐχ ὁ αὐτὸς λόγος. οὐ 4 γὰρ ὁ τῆς οὐσίας λόγος ὁ
αὐτὸς ἐπ' ἀμφοῖν, ὅπερ 5 ἐκάλεσε προηγούμενον ὁμοίου εἶδος. ὁ δὲ ἄν-
θρωπος 6 καὶ ἐτέρως λέγεται οὐχ ὅμοιος τῇ ἰδίᾳ εἰκόνι, ὅτι ἡ 7 εἰκὼν μὲν
πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρώπου γέγονεν ὁμοιότητα, 8 καὶ οὐχὶ ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὴν
ταύτης. οὕτως 9 οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ αἰτίου καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ μὴ δεκτὸν 10 εἶναι
τὸ ἀντιστρέφειν MaxConf v 380,10-16 schol: coll post 380,39 Ma lem:
incert Fa καὶ ἀντιστρέφειν (DN 212,2) Ha καὶ alt (DN 212,2) Le 10 ἔστιν:
δέ ἔστιν MaxConf v 12 οἶον: om MaWc 14 Στρωματέως: Στρωμα-
τέων v 15 εἰ: εἰ οὖν v 17-39 lem: καὶ αὐτῆς (DN 212,7) HaLc αὐτῆς
(DN 212,7) FaMaWc ἔστι καὶ (DN 212,6 sq) Le τῆς αὐτομοιότητος (DN 212,
7) v 17 ἔστι: om HaFaLcLeMaWc

αἰτιατῶν αὐτὸν εἶναι 19 τὸ αὐτοὸν καὶ τοῦ αὐτοεῖναι ὑποστάτην,
 καὶ αὐτὸν 20 εἶναι τὴν αὐτοζωὴν καὶ τῆς αὐτοζωῆς ὑποστάτην,
 21 ὡς καὶ νῦν αὐτὸν εἶναι τὴν αὐτομοιότητα καὶ τῆς 22 αὐτο-
 μοιότητος ὑποστάτην. φησὶ δὲ ταῦτα, οὐχ ὡς 23 ἑτέραν μὲν φά-
 5 σκων ζωὴν αὐτὸν τὸν θεόν, ἑτέραν δὲ 24 παρήχθαι ζωὴν οὐσιώδη
 καὶ οἰονεῖ τινα ἐνυπόστατον 25 παρὰ τὸν θεόν, ἧς μετέχει τὰ ζωῆς
 μετέχοντα, 26 ἀλλ' ὡς αὐτὸς ἑαυτὸν ἐρμηνεύει ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ
 27 κεφαλαίῳ, αὐτοζωὴ μὲν καὶ αὐτοδύναμις καὶ αὐτομοιότης, 28
 καὶ τὰ τοιαῦτα λέγεται ὁ θεός, ὡς ἀρχικῶς 29 τοῦτο ἴν καὶ θεϊ-
 10 κῶς καὶ αἰτιατικῶς. ταῦτα 30 γὰρ αὐτὸς τῷ ὄντι πηγαῖός ἐστιν. 380 C
 τῆς δὲ αὐτομοιότητος 31 ἐστὶν ὑποστάτης καὶ τῶν τοιούτων, 32
 ὡς μεθεκτῶς αὐτοῖς τοῖς πρώτως ἐν τοῖς οὐσι 33 τῆς δωρεᾶς ταύ-
 τῆς μετέχουσι χορηγῶν. πάντα γὰρ 34 οἰκείως ἑαυτοῖς μετέχει
 τῶν τοιούτων, αἱ μὲν πρώται 35 καὶ ἀνώταται τῶν νοητῶν κτί-
 15 σεις ἀρχηγικῶς, τὰ 36 δὲ ἐξῆς ὑποβατικῶς. ὁμοιότητα δὲ καὶ ἄνω
 ἔφημεν εἶναι 37 τὴν τῶν ὄλων ἐνότητα, καθ' ἣν τὰ ὅλα τοῦ κατὰ
 τὸ 38 ὡσαύτως ἔχοντος καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ εἰς σύμπνοιαν 39 μετ-
 εἶχει κατὰ μετουσίαν τοῦ πρώτου αἰτίου.

36 ἄνω: Cf supra, in DN 376,42-45

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

19 αὐτοὸν: αὐτὸ ἔν Ma(sed corr man alt)Wc αὐτοεῖναι: αὐτὸν εἶναι MaWc

21 αὐτὸν: om FaLcLe 25 ζωῆς: τῆς ζωῆς MaxConf v 27 αὐτοζωὴ μὲν:

αὐτὸ μὲν ζωὴ HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 29 ταῦτα: τούτων v 30

αὐτομοιότητος: αὐτοζωῆς v 31 ὑποστάτης: ὑποστάτης καὶ αὐτομοιό-

τητος v 36 εἶναι: om Le v

(in *στάσεως ἦτοι καθέδρας* - DN 212,16)

- 380 D 43 Τὴν 44 στάσιν καὶ τὴν καθέδραν τὸ αὐτὸ δέχεται. στάσιν 45
 γὰρ οὐ τὴν εἰς τὸ ὀρθὸν γενέσθαι ἀπὸ τοῦ συγκεκάμφθαι 46 ἐν τῇ
 καθέδρα ὑπόνοιάν φησιν, ἀλλὰ τὸ ἀκλόνητον 47 καὶ ἀμετά-
 τρεπτον τοῦ θεοῦ βεβαίαν στάσιν 48 ἐκάλεσεν ὡς καὶ τὸ καθῆσθαι
 τὸ ἐν ἀνωνομάστῳ 49 βασιλείᾳ καὶ ἀναπάυσει διαρκῶς καὶ ἀκα- 5
 ταλήκτως 50 ἔχειν. καὶ μὴν ἐν τῇ γραφῇ ὡς ἀπὸ τοῦ καθῆσθαι 51
 381 A ἀνιστάμενος εἴρηται, ὡς ἐν τῷ· ἀνάστηθι, κύριε, Ἰ πρόφθασον
 αὐτοῦς καὶ ὑποσκέλισον αὐτούς, καὶ πάλιν ὡς ἀπὸ *στάσεως* ἐπὶ
 τῷ 2 καθῆσθαι μεταβαίνων ἐν τῷ· ὅτι ἐπιβήσῃ ἐπὶ τοὺς 3 ἵππους
 σου καὶ ἡ ἵππασία σου σωτηρία, καὶ αἰθῆς· 4 ἐπέβῃ ἐπὶ Χερουβὶμ 10
 καὶ ἐπετάσθη, μάλιστα δὲ τό· 5 ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου, ὁ κρίνων δι-
 καιοσύνην, καί· 6 ὁ θεὸς κάθηται ἐπὶ θρόνου ἀγίου αὐτοῦ. ταῦτα

51 ἀνάστηθι - αὐτοῦς: Vide Ps 17(16),13 2 ὅτι - 3 σωτηρία: Vide Hab 3,8

4 ἐπέβῃ - ἐπετάσθη: Vide Ps 18(17), 11 5 ἐκάθισας - δικαιοσύνην: Vide Ps

9,5 6 ὁ - αὐτοῦ: Vide Ps 47(46),9

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 43 inser in *ἐνδεχομένην* (DN 212,13): 39 *ἐνδεχόμενον* 40 *εἶπε γὰρ τε-
 λείως οὐδὲ καθ' ὄλου* 41 *ἡ μίμησις* MaxConf v inser in τὸ ἀποδέον (DN
 212,14): 42 ἀπολείπον v 43-381,7 lem: *στάσεως* (DN 212,16) HaFaLcLeMa
 τί δὲ (DN 212,16) Wc τί δὲ καὶ περὶ τῆς θείας *στάσεως* (DN 212,16) v 47
βεβαίαν: βέβαιον HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 49 *ἀκαταλήκτως*: ἀ-
 καταλήκτως v 50 ὡς: ὡς καὶ HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 51 ὡς:
 om HaFaLcLeMaWc 381,1 καὶ ὑποσκέλισον αὐτούς: om MaWc MaxConf v
 3 καὶ ἡ ἵππασία σου σωτηρία: om MaWc 4 ἐπὶ: om v

δὲ 7 οὐ σαρκικῶς ὀφείλουσι νοεῖσθαι, ἀλλὰ πνευματικῶς ἦτοι θεο-
ειδῶς.

(in ἐπὶ πάντα προϊόντα καὶ κινούμενον - DN 213,7 sq)

8 Ἐπὶ πάντα 9 προῖων καὶ κινούμενος λέγεται ὁ θεός, ὡς ἐν τῷ ΙΟ
Ἱερεμία· ἐγὼ θεὸς ἐγγίζων καὶ οὐχὶ πόρρωθεν, ΙΙ καὶ πάλιν· ὁ ἐπὶ
5 πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ μάλιστα· Ι2 εἰς ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρα-
νόν, σὺ ἐκεῖ εἶ· εἰς στρώσω εἰς τὸν ἄδην, πάρει, καὶ τὰ Ι3 ἐξῆς, ἐν
δὲ ταῖς θεοφανείαις· κλῖνον οὐρανοῦς σου Ι4 καὶ κατάβηθι, καί·
ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ. Ι5 διδάσκων δὲ εὐσεβῶς Ι6 νοεῖν τὰ 381 B

10 Vide Jer 23,23 11 ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων: Vide Eph 4,6 12
εἰς ἀναβῶ - πάρει: Vide Ps 139(138),8 13 κλῖνον - 14 κατάβηθι: Vide Ps 144 (143),
5 14 ἀνέβη - ἀλαλαγμῷ: Vide Ps 47(46),6 15 εὐσεβῶς: Vide DN 213,9

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

7 ὀφείλουσι νοεῖσθαι: om MaxConf v πνευματικῶς ἦτοι: om MaxConf v
post lin 7 inser in καθέδρας (DN 212,16): 7b σημείωσαι, ὅτι ταῦτὸν ἐπὶ θεοῦ
φησι στάσιν καὶ καθέδραν πρὸς τὴν ἀκίνητον ταυτότητα ἐκάτερον δεξάμε-
νος MaxConf pars 2 v 8-49 lem: incert HaFa ἐπὶ πάντα (DN 213,7) Lc πάν-
τα (DN 213,7) Le προϊόντα (DN 213,7) MaWc καὶ ἐπὶ πάντα προϊόντα (DN
213,7) v 9 ὁ θεός: om HaFaLcLeMaWc 11 ὁ - μάλιστα: om HaFaLcLe
MaWc 12 εἰς prim: καὶ εἰς MaxConf ἐκεῖ εἶ· εἰς στρώσω εἰς τὸν
ἄδην, πάρει: ἐκεῖ MaxConf v 13 σου: om HaFaLcLeMaWc 15 - 49 schol
separat in εὐσεβῶς οἰητέον οὐ κατὰ φορὰν ἢ ἀλλοίωσιν (DN 213,9) MaxConf
οὐ κατὰ φορὰν ἢ ἀλλοίωσιν (DN 213,9) v 15 διδάσκων δὲ: διδάσκων Max
Conf v 16 νοεῖν: νοῆσαι Ma(sed corr man alt)Wc

περὶ θεοῦ λεγόμενα φησὶν· ἀκούων κινεῖσθαι 17 τὸν θεόν, μηδέπο-
 τε νοήσης κίνησιν τὴν ἐπὶ 18 τῶν κτιστῶν νοουμένην καὶ μάλιστα
 τῶν αἰσθητῶν. 19 τὰ γὰρ ὑλικά κινεῖται μὲν κατὰ φοράν. φορὰ
 20 δέ ἐστὶν ἡ καθ' ὅλον τόπον ἐναλλαγὴ καὶ μάλιστα 21 ἢ μὴ δυ-
 ναμένη ἐφ' ἑαυτῆς στηῆναι, ὅταν ἐθέλῃ. κίνησις 22 δέ ἐστὶν ἡ κα- 5
 τὰ ἀλλοίωσιν. ἀλλοίωσις δέ ἐστὶν, 23 ὅταν μένοντος τοῦ ὑποκει-
 μένου αἰσθητοῦ ὄντος μεταβάλλῃ 24 ἐν τοῖς αὐτοῦ πάθεσιν ἐναν-
 τίοις οὖσιν ἢ καὶ 25 μεταξὺ ἐναντίων καὶ μὴ· οἶον τὸ σῶμα ὑγιαί-
 νει 26 καὶ πάλιν κάμνει. τὸ αὐτὸ καὶ ὁ χαλκὸς ποτὲ στρογγύλος,
 27 ποτὲ γωνοειδής, τουτέστιν εἰς γωνίας μετασχηματισθείς. 28 10
 ὅταν δὲ ὅλον μεταβάλλῃ μὴ ὑπομένουτος 29 αἰσθητοῦ τινος ὡς
 ὑποκειμένου τοῦ αὐτοῦ, ἀλλ' 30 οἶον ἐκ γονῆς πάσης αἷμα καὶ ἐξ
 381 C ὕδατος ἀήρ ἢ ἐξ 31 ἀέρος παντὸς ὕδωρ ἢ ὡς ἡ ῥάβδος Μωϋσέως
 εἰς ὄφιν 32 ἢ τὸ ὕδωρ εἰς αἷμα, τοῦτο καὶ τροπὴ καὶ γένεσις καὶ 33
 φθορὰ μετακινήθέντων τῶν προτέρων. ἀλλ' ἔστι καὶ 34 κατὰ 15
 ἑτεροίωσιν κίνησις ἢ εἰς τὸ ἀνόμοιον καὶ ἀπὸ 35 χρώματος εἰς
 χρῶμα. πάλιν τοπικὴ τίς ἐστὶ κίνησις 36 ἢ ἐκ τόπου εἰς τόπον

---

19 κατὰ φοράν: Vide DN 213,9   22 ἀλλοίωσιν: Vide DN 213,9   31 ὡς -
 ὄφιν: Cf Ex 4,2-5   32 τὸ - αἷμα: Cf Ex 4,9; 7,14-24; Ps 78(77),44; Ps 105(104),
 29; Apc 8,8; 11,6   34 ἑτεροίωσιν: Vide DN 213,9   35 τοπικὴ: Cf DN 213,10

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

16 περὶ: ἐπὶ HaFaLcLeMaWc   18 νοουμένην: νοουμένων v   21 ἐθέλῃ: θέ-
 λῃ HaFaLcLeMaWc   22 ἢ: καὶ ἢ HaFaLcLeMaWc   23 μεταβάλλῃ: coll
 post 24 αὐτοῦ MaWc   24 ἢ: om MaWc   30 γονῆς: γῆς HaFaLcLeMa(sed
 corr man alt)Wc v   34 ἢ: om MaxConf v

μετάστασις. ἥτις κίνησις ἢ 37 κατὰ τὴν εἰς ὀρθὸν πορείαν γίνεται ἢ κατὰ κυκλοφορίαν, 38 ὡς ὁ τροχὸς κινεῖται, κατὰ τινὰς δὲ καὶ 39 ὁ οὐρανός, ἢ κατὰ τὴν μικτὴν ἐξ εὐθείας καὶ κυκλικῆς, 40 ὡς ἡ ἑλικοειδῆς πορεία, οἷα ἐστὶν ἡ τῶν ὄψεων. 41 ἔστι καὶ νοητὴ κίνησις, καθ' ἣν ὁ νοῦς ἐνεργῶν ἢ 42 καὶ οἱ θεοὶ νόες, τουτέστιν οἱ ἄγγελοι, νοοῦσι τὰ ὄντα. ἔστι καὶ ψυχικὴ 43 κίνησις, καθ' ἣν εἰς νοήσεις κινεῖται καὶ εἰς τὸ κινεῖν 44 τὰς αἰσθήσεις. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη κίνησις φυσικὴ 45 ἢ εἰς αὔξησιν καὶ τροφήν κινουσα τὰ ἐπιτήδεια. ὁ 46 οὖν θεὸς οὐ κατὰ μίαν τούτων κινεῖται. ἀλλὰ κίνησις 47 τοῦ ἀκινήτου καὶ ὡσαύτως ἔχοντος λέγεται ἢ εἰς 48 τὸ γενέσθαι τὰ ὄντα βούλησις αὐτοῦ καὶ αἱ πρόοδοι 49 τῆς εἰς πάντα προνοίας αὐτοῦ.

381 D

37 Cf DN 213,10 41 νοητὴ κίνησις: Cf DN 213,11 42 sq ψυχικὴ κίνησις: Cf DN 213,11 44 κίνησις φυσικὴ: Cf DN 213,11 46 sq κίνησις τοῦ ἀκινήτου: Cf DN 213,15 48 πρόοδοι - 49 αὐτοῦ: Cf DN 213,14

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

37 ὀρθόν: ὀρθὴν v 42 τουτέστιν οἱ ἄγγελοι: τουτέστιν ἄγγελοι HaFaLcLe MaWc om MaxConf v 44 δέ: om MaxConf v 47 καί: καὶ ἀεὶ v 48 αἱ πρόοδοι: πρόοδοι FaLcLe πρόοδος MaxConf v post lin 49 inser in οὐ τὴν ἐξ ἀμφοῖν (DN 213,10 sq): 50 κίνησιν τὴν μεταβατικὴν λέγει, 51 ἣν καὶ ἑλικοειδῆ ὀνομάζει. ἀσχέτω δέ, τουτέστιν 52 ἀπολύτω καὶ ἀσυναφεῖ MaxConf v inser in κινήσεις (DN 213,15): 1 ἀπαγορεύσας τὰ 2 τῶν σωματικῶν κινήσεων ἐπὶ θεοῦ, ὅπως χρῆ θεοπρεπῶς 3 νοεῖν κίνησιν ἐπὶ θεοῦ σαφηνίζει τὰς αἰσθητὰς 4 ἐν τῷ παντὶ κινήσεις ἀναγωγικῶς ἐρμηνεύων MaxConf v

(in τὸ τὰ μέσα ... συνέχειν - DN 213,19 sq)

- 384 A II Ἄει τὰ ὑπερβεβηκότα περιέχει 12 τὰ ὑποβεβηκότα. ἄκρα μὲν
οὖν καλεῖ τὰς 13 ἀνωτάτω δυνάμεις καὶ πελαζούσας θεῶ, μέσα δὲ
14 τὰς μετ' ἐκείνας μὲν, τῶν δὲ αἰσθητῶν ἀπάντων 15 ὑπερκειμέ-
384 B νας. αἱ μὲν οὖν ἀνώταται περιέχουσι τὰς 16 μέσας, αἱ δὲ μέσαι τὰ
αἰσθητά. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ 17 τάξεις ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀγγέλων 5
εἶπεν ἡ γραφή. 18 ὁ μέντοι θεὸς ἅπαντα περιέχει, ὡς ὁ κύκλος τὰ
19 ἐντὸς αὐτοῦ πάντα, καὶ εἰς ἑαυτὸν ὡς πρὸς αἴτιον 20 ἐπιστρέ-
φει.

(in τὴν δι' ἀλλήλων ἀπάντων ὁμοίαν χύρησιν - DN 214,2 sq)

- 22 Ὅμοια χύρησις δι' ἀλλήλων 23 καὶ ἐπὶ τῶν στοιχείων. ἡ γὰρ ἐπ'
ἴσης κρᾶσις 24 τούτων καὶ τὸ μὴ ὑπερταλαντεύειν ἐν τοῖς συγκρί- 10
μασι 25 τὰς γενέσεις τοῦ κόσμου ποιεῖ. εἰ γὰρ τι τῶν 26 στοιχείων

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 11 inser in καὶ τὸ μὲν εὐθύ (DN 213,16): 5 πῶς ἢ κατὰ κύκλον καὶ ἢ
κατ' 6 εὐθείαν καὶ ἢ ἐλικοειδῆς κίνησις ἐπὶ θεοῦ νοεῖται, 7 ἀνάγνωθι τὸ τέ-
ταρτον κεφάλαιον, μετ' ὀλίγα φύλλα 8 τῆς ἀρχῆς τοῦ κεφαλαίου καὶ μα-
θήση, πῶς ἐπὶ ἀγγέλων 9 καὶ ψυχῶν καὶ σωμάτων αἱ τοιαῦται νοοῦνται
MaxConf pars 2 v 11-20 lem: ἄκρα (DN 213,19) Ha τὰ μέσα (DN 213,19)
FaLcLe μέσα καὶ (DN 213,19) Ma κύκλον (DN 213,19) Wc τὰ μέσα καὶ ἄκρα
(DN 213,19) v 17 τάξεις: τάξις MaWc 20 ἐπιστρέφει: ἐπιστρέφει. ση-
μείωσαι δέ, τί τὸ ταῦτόν καὶ δικαιοσύνη 21 ἐπὶ τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ἴσον Max
Conf pars 1 v 22-50 lem: ὁμοίαν χύρησιν (DN 214,3) HaFaLcLeMa v
ὁμοίαν (DN 214,3) Wc

πλεονάσειεν, φθείρεται τὸ γινόμενον. 42 ἔστι δὲ ἰσότης 43 ἢ ἐν 384 C
 ταῖς φύσεσιν ἐκ θεοῦ τοῦ πάντων ποιητοῦ 44 διδομένη, καὶ ἔστιν 384 D
 ἰσότης θελητή, ἣν ἐθέλοντες 45 καὶ ἐκ προαιρέσεως κατορθοῦσιν
 οἱ τὸ δίκαιον καὶ 46 τὸ περὶ τὸν βίον ἰσονομικὸν μετίασιν. καὶ αὕτη
 5 οὖν ἢ 47 ἰσότης ἐκ θεοῦ συνέστη. πᾶσαν γοῦν ἰσονομίαν καὶ 48 δι-
 καιοσύνην ὁ θεὸς ἐν ἑαυτῷ ἀπλῶς καὶ ἀμερῶς, ὡς 49 ἐν ἰδέαις καὶ
 παραδείγμασιν, ἐν ταῖς αἰδίοις αὐτοῦ 50 νοήσεσιν, περιέχει ἥτοι
 προέχει.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

post lin 26 inser in κατὰ τὸ πᾶσαν ... θελητήν (DN 214,5 sq): 27 ἰστέον, 28
 ὅτι νοητὸν μὲν ἔστι τὸ τῇ αἰσθήσει οὐχ ὑποπίπτον 29 οὔτε τὸ νοερὸν ἔχον ἐν
 ἑαυτῷ, ὡς αἱ δυνάμεις τῆς 30 ψυχῆς καὶ τῶν αἰσθήσεων, νοερὸν δὲ τὸ
 ἀπλῶς καὶ 31 ἀπολύτους ἔχον τὰς νοήσεις, ὡς ἄγγελοι, λογικὸν δὲ 32 τὸ
 διὰ λόγου καὶ θεωρίας τὰς τῶν ὄντων γνώσεις 33 δεχόμενον, ὡς ὁ ἀνθρώ-
 πινος νοῦς, αἰσθητὸν δὲ τὸ τῇ 34 αἰσθήσει ὑποπίπτον, ὡς τὰ μέρη τῆς κτί-
 σεως, ἅπερ 35 διαιροῦνται εἰς οὐσιώδη καὶ φυσικά, τουτέστιν εἰς τε 36 τὰ
 ἀναισθητῶς καὶ πάντα ἀκινήτως ὄντα καὶ εἰς τὰ 37 τὴν ὁποιοῦν ἔχοντα
 κίνησιν, τὴν γὰρ φύσιν ἀρχὴν 38 κινήσεως καὶ ἡρεμίας ὀρίζονται. θελητήν
 δὲ ἰσότητα 39 τὴν προαιρετικὴν. οὐκ ἀγνοῶ μέντοι, ὡς καταχρηστικῶς 40
 καὶ ἐπὶ τῆς ἀνθρώπου ψυχῆς εἴρηται νοερά 41 τε καὶ λογικὴ MaxConf v
 42 - 50 schol separat in ὑπὲρ πάντα πάσης ἰσότητος (DN 214,7) MaxConf πά-
 σης ἰσότητος ποιητικὴν δύναμιν (DN 214,7 sq) v 42 δὲ: om Ma(e corr man
 alt) MaxConf v 45 κατορθοῦσιν οἱ: κατορθοῦμεν, ἣν οἱ HaFaLcLe(sed corr)
 MaWc 50 περιέχει ἥτοι προέχει: προέχει ἥτοι περιέχει κυρίως εἰπεῖν Ma(e
 corr man alt) MaxConf v

〈X.〉

(in καὶ πολιοῦς καὶ νέος - DN 215,14 sq)

- 385 A 2 Πολιοῦς 3 μὲν ὄφθη ὁ θεὸς τῷ Δανιήλ λευκὴν ἔχων τὴν κεφα-
 λὴν 4 ὡς ἔριον, καθ' ὃ καὶ παλαιὸς ἡμερῶν ὠνομάσθη, 5 νεώτερος
 δὲ τοῦ πολιοῦ γέροντος, ὅταν ὡς ἀνὴρ 6 ὄφθη τῷ Ἀβραάμ μετὰ
 τῶν ἀγγέλων, καὶ νεανίσκος. 7 ἃ καὶ θεωρῶν ἐπέλυσεν ὠδε·
 πρεσβύτην μὲν, ὡς 8 πάντων ἐκ θεοῦ τε ὄντων καὶ μετ' αὐτὸν καὶ 5
 9 νεωτέρων αὐτοῦ· νέον δέ, ὡς ἀεὶ ἐν ἀκμαίᾳ καὶ 10 εὐσταθεῖ μα-
 καριότητι ἀπαλαιώτον ὄντα. εἰ δὲ καὶ 11 εἴποις τὸ συναμφοτέρων,
 τουτέστι τὸ γηραλέον καὶ 12 νέον ἅμα, ὡς ἀπ' ἀρχῆς αὐτὸν
 δηλοῦν ἐπὶ πάντα διήκοντα 13 καὶ προϊόντα ἄχρι τέλους διαιωνί-
 ζειν, ὅπερ τέλος 14 τῆς ἀρχῆς ἐστὶ νεώτερον, ἔξει, φησὶν, καὶ του- 10
 385 B το 15 λόγον. εἶτα παράγει καὶ γνώμην Ἱεροθέου τοῦ θείου. 16 περὶ
 τούτου γὰρ ἐπιβάλλω λέγειν αὐτὸν οἰκείον ἱεροτελεστήν, 17 ἅτε

---

4 παλαιὸς ἡμερῶν: Vide Dan 7,9; 7,13 5 ὅταν - 6 ἀγγέλων: Cf Gen 18,1-15
 6 νεανίσκος: Cf Mc 16,5 12 ἀπ' ἀρχῆς: Vide DN 215,15 sq 13 ἄχρι τέ-
 λους: Vide DN 215,17 16 ἱεροτελεστήν: Cf DN 215,18

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

2-37 lem: incert HaMa παλαιὸς (pro πολιοῦς; DN 215,14) FaLc ὡς παντοκρά-
 τορα καὶ ὡς παλαιόν (DN 214,9 sq) v 3 ὄφθη: coll post 3 θεὸς HaLcLe
 ὁ θεός: om MaWc 5 γέροντος: καὶ γέροντος HaFaLcLeMaWc 8 sq καὶ
 νεωτέρων: διὸ καὶ νεωτέρων MaxConf v

διδάσκαλον ἑαυτοῦ ἀποκαλοῦντα. 22 ἐπειδήπερ ἡ ἀριθμητικὴ τὸ
 23 ἐν ἀριθμοῖς διαίρεσιν ἔχον πλήθος εἰς πέρας ἀνήγαγεν 24 μονά-
 5 δα μὲν ἀρχὴν θεμένη τοῦ παντὸς ἀριθμοῦ, 25 δυάδα δὲ ἀρτίων καὶ
 τῶν ἐφεξῆς εἰς μέγεθος 26 προϊόντων ἀριθμῶν κατὰ παράθεσιν μο-
 10 νάδων, ἐπειδὴ 27 τὸ πλήθος, τουτέστιν ἡ κτίσις, τοῦ θεοῦ ἐστίν,
 28 ὁ δὲ ἀριθμὸς ἐπὶ τῷ πλήθει ἐστίν. εἰκότως τὸ κατ' 29 ἀριθμὸν νεώ-
 385 C τερον ὀνομάζεται. τὸ γὰρ πλήθος τὸ 30 καὶ ἀριθμούμενον μετὰ τὸν
 θεὸν ἀφάτως καὶ ἐκ τοῦ 31 θεοῦ παρήχθη. ἀλλὰ καὶ τοῦ νεωτέρου τού-
 του ἀριθμοῦ 32 τῆς κτίσεως ἀρχηγικώτερον ἐστίν, ὡς ἔφην, ἡ μο-
 10 νὰς 33 ἢ καὶ τῶν ἀριθμῶν αἰτία καὶ ἔχουσα σχέσιν τινὰ πρὸς 34
 τὰ ἐξ αὐτῆς πολλά. οὐκοῦν ὁ θεὸς ὡς καὶ τούτων 35 αἴτιος καὶ

28 sq τὸ κατ' ἀριθμὸν: Vide DN 215,19 sq

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

postlin 17 inser in *πᾶσι* (DN 215,5): *προσυπακουστέον λογικόν τε καὶ νοερόν* Max
 Conf pars 2 inser in *καὶ αἰῶνα καὶ χρόνον* (DN 215,9): *πῶς παλαιὸς ἡμε-*
ρῶν καὶ αἰὼν καὶ χρόνος ὁ θεός MaxConf pars 2 inser in *καὶ πολιοὺς καὶ νέος*
 (DN 215,14 sq): 18 *πῶς ποτέ μὲν πολιοὺς*, 19 *ποτέ δὲ νέος ὁ κύριος γράφεται*, ὡς
τό· Ἰησοῦς 20 Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς 21 αἰῶνας· τὸ
γούν σήμερον τοῦ χθὲς νεώτερον MaxConf pars 1 v 22 - 37 schol separat in *ἐπι-*
περήμονας (DN 215,20) MaxConf v 22 *ἐπειδήπερ: ἐπίπερ δὲ* HaFaLcLe *ἐπει*
πέρας Ma(sed corr man alt)Wc 23 *διαίρεσιν ἔχον: ἔχοντα διαίρεσιν* HaFaLcLeMa
 (sed corr ἔχοντα in ἔχον man alt)Wc 25 *ἐφεξῆς: ἐξῆς* v 26 *παράθεσιν:*
πρόθεσιν FaLe 27 *τοῦ: ἐκ τοῦ* Ma(e corr man alt)MaxConf v 31 *τοῦ: ἐκ*
τοῦ MaWc 32 *ἐστίν:* om HaFaLcLeMaWc ἢ *μονὰς:* coll ante ὡς ἔφην Max
 Conf v

μονάδος λόγον ἐπέχων νεώτερος κατὰ τὴν 36 εἰρημένην θεωρίαν ἐκ τῶν ἐξ αὐτοῦ προσαγορεύεται. 37 εἰσὶ δὲ οἱ τὰ σώματα ἀριθμὸν ὠνόμαζον.

(in χρῆ δέ, ὡς οἶμαι, ... εἰδέναι - DN 216,2 sq)

38 Ἄνω μὲν ἐν τῷ 39 πέμπτῳ κεφαλαίῳ περὶ αἰῶνος καὶ χρόνου
πλατεύς 40 διελάβομεν. νῦν δὲ τὰ ζητούμενα σαφηνιστέον. οὐ 41 5
385 D μόνον γάρ, φησὶν, ἡ γραφὴ αἰώνιον καλεῖ τὸν θεὸν 42 ἐν τῷ λέ-
γειν· ὁ θεὸς ὁ αἰώνιος, ὁ κατασκευάσας τὰ 43 ἄκρα τῆς γῆς, τὸν
γὰρ θεὸν λέγει ἀπολύτως ἀγέννητον, 44 ἅτε καὶ ἀναιτίως ὄντα
τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὰ 45 μετέχοντα ἀφθαρσίας καὶ ἀναλλοιώτα πε-
ρι αὐτὴν τὴν 46 οὐσίαν αἰώνια καλεῖ εἴτε ἀγγέλους εἴτε ἀνώτερον 10
47 οὐρανόν, ὡς τό· ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ 48 εἰς τὸν αἰῶ-
να τοῦ αἰῶνος, καὶ τό· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα 49 αἰώνια. ἀναλλοιώτα

---

38 sq ἄνω μὲν ἐν τῷ πέμπτῳ κεφαλαίῳ: Cf supra, in DN 313,28 - 316,23
41 αἰώνιον: Cf DN 216,4 42 ὁ θεὸς - 43 γῆς: Vide Jes 40,28 43 ἀπολύ-
τως ἀγέννητον: Cf DN 216,3 47 ἔστησεν - 48 αἰῶνος: Vide Ps 148,6 48
τὰ - 49 αἰώνια: Vide II Cor 4,18 49 ἀναλλοιώτα: Vide DN 216,4

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

37 ἀριθμὸν: καὶ ἀριθμὸν HaFaLcLeMaWc 38-388,13 lem: incert HaMa ἄ-
φθαρτα (DN 216,4) FaLcLeWc ἀπολύτως (DN 216,3) MaxConf καὶ ἀπολύτως
ἀγέννητα (DN 216,3) v 40 διελάβομεν: παρεθέμην HaFaLcLeMa(sed corr
man alt)Wc 41 μόνον γάρ: γὰρ μόνον HaFaLcLeMaWc φησὶν, ἡ γραφὴ:
ἡ γραφὴ, φησὶν v 46 καλεῖ: λέγει MaxConf v 48 δέ: om v

δὲ αὐτὰ φησι μείναντα ὡς ἐγένοντο. 50 καὶ πύλας αἰωνίους κα-
 λῶν εἴτε οὐρανοὺς εἴτε 51 τοὺς ἐφεσθηκότας τούτοις ἀγγέλους οἶα 388 A
 πυλωροὺς, 1 καὶ τὰ ἀρχαῖα δὲ αἰώνια καλεῖ, ὡς τό· καὶ ἔτη 2
 αἰώνια ἐμνήσθη καὶ ἐμελέτησα. καὶ τὸν καθ' ἡμᾶς χρόνον αἰῶνά
 5 3 φησιν, ὡς τό· ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, καί· 4 ὅπως ἐξ-
 ἔληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος 5 πονηροῦ. καὶ ἀνάπαλιν
 τὸν αἰῶνα χρόνον λέγει, ὡς 6 τό· ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ
 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ, 7 αἰὼν γάρ, ἀλλ' οὐχ ἡμέρα τὰ ἐν τῇ ἀναστάσει,
 καὶ 8 πάλιν· ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε 9 τὰ νοή-
 10 ματα τῶν ἀπίστων. καὶ τὸν χρόνον δὲ αἰῶνά 10 φησιν, ὡς τό· αἰ-
 ἡμέραι τοῦ αἰῶνος, καί· Μωαβίτης 11 καὶ Ἀμμανίτης οὐκ εἰσ-
 ελεύσεται εἰς οἶκον 12 κυρίου ἕως δεκάτης γενεᾶς εἰς τὸν αἰῶνα,
 τὰς γὰρ 13 δέκα γενεὰς αἰῶνά φησιν.

50 πύλας αἰωνίους: Cf Ps 24(23),7.9 388,1 ἔτη - 2 ἐμελέτησα: Vide Ps 77(76),
 6 3 ἕως - αἰῶνος Vide Mt 28,20 4 ὅπως - 5 πονηροῦ: Vide Gal 1,4 5
 χρόνον: Cf DN 216,7 6 Vide Joh 6, 44.54 8 ἐν - 9 ἀπίστων: Vide II Cor
 4,4 10 αἰ - αἰῶνος: Vide Mich 7,14; Mal 3,4 10 Μωαβίτης - 12 αἰῶνα:
 Cf Dt 23,4

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

49 αὐτὰ: om MaxConf v 50 καλῶν: καλεῖ v 2 καὶ ἐμελέτησα: καὶ ἐμε-
 λέτησα καὶ μνήσθητε ἡμέρας αἰῶνος (e Dt 32,7 huc intrus) HaFaLcLeMaWc om
 MaxConf v 3 καί: καὶ τό MaxConf v 8 ἐτύφλωσε: ἐτύφλωσεν αὐτῶν HaFaLc
 Le 9 τῶν ἀπίστων: om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc 11 εἰσελεύσεται:
 εἰσελεύσονται MaxConf v 11 οἶκον: τὸν οἶκον v 12 εἰς: καὶ εἰς HaFaLcLe
 Ma(sed corr man alt)Wc 13 δέκα - φησιν: Ma e corr man alt

(in αὐτοῖς ... δηλούμενα - DN 216,14 sq)

388 C 30 Ὅτι τὰ νοητὰ ὄντα καλεῖ, 31 οἷς καὶ τὸν αἰῶνα συναριθμεῖ. τὰ δὲ αἰσθητὰ γένεσιν 32 λέγει, ὧν καὶ τὸν χρόνον εἶναι σημαίνει.

(in χρῆ ... λεγόμενα - DN 216,16 sq)

34 Σοφώτατα κατασφαλίζεται 35 τὸν ἀκροατὴν εἰς εὐσέβειαν φάσκων μὴ χρῆναι 36 ὑπονοεῖν τὰ λεγόμενα αἰώνια κατὰ τοῦτο καὶ

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 30 inser in τὰ πάντα ... αἰώνια (DN 216,3-4): σημειῶσαι, ὅτι οὐ τὸ αἰώνιον πάντα καὶ αἰδῖον MaxConf pars 2 inser in καὶ γὰρ ... τὰ ὅμοια (DN 216,3-6): 13 οὐ χρῆ, φησίν, 14 ἔνθα ἡ γραφὴ αἰώνιον λέγει, πάντως τὸ θεῖον νοεῖν, 15 τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ πάντα καὶ ἀπολύτως, τουτέστι 16 κατὰ πᾶσαν ἔννοιαν, ἀγέννητον καὶ αἰδῖον, ἀλλὰ καὶ 17 ἀγγέλους τῇ τοιαύτῃ λέξει σημαίνεσθαι, ὡς τὸ ἐν 18 ταυτότητι διαμένειν ἔχοντας MaxConf v inser in πολλάκις ... μετρεῖν (DN 216,6-9): 19 ὅτι καὶ οὗτος ὁ πατὴρ αἰῶνα 20 λαμβάνει κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον τοῦ διηγεκοῦς 21 ἤγουν τοῦ αἰε εἶναι τὴν δήλωσιν MaxConf v inser in ἔγχρονος αἰῶν (DN 216,13): 22 ἔγχρονος αἰῶν τὸ 23 ἐν Ψαλμοῖς ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ζήσεται 24 εἰς τέλος. αἰώνιος δὲ χρόνος τὰ παρὰ τῷ ἀποστόλῳ 25 οἶον τό· πρὸ χρόνων αἰώνων, καὶ τό· χρόνοις αἰώνιοις 26 σεσιγημένου MaxConf v 30-32 schol: coll post 389,28 ἀνάστασιν Fa om Le lem: incert FaMa κυριώτερον (DN 216, 14) Ha τὰ ὄντα (DN 216,14) Lc λογίσις (DN 216,13) Wc εἰ καὶ μᾶλλον ἴσμεν αὐτοῖς (DN 216,14) v 30 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι Lc αὐτοῖς τοῖς ἁγίοις δηλονότι. σημειῶσαι δέ, ὅτι MaxConf v 32 σημαίνει: σημαίνει. ταῦτα τελείως ἔχεις ἄνω κεφαλαίῳ πέμπτῳ HaFaLcMaWc v(pro ἄνω scr ἐν v) 34-389,28 lem: incert Ha χρόνου (DN 216,7) Fa χρῆ (DN 216,16) LcWc τὰ (DN 216,14) Le τοιγαροῦν (DN 216,16) Ma οὐχ ἀπλῶς συναΐδια θεῷ (DN 216,16) v

37 συναϊδια εἶναι θεῶ τῶ πρὸ αἰώνων. καὶ ἤδη μὲν 38 γὰρ ἄνω
 εἰρήκαμεν αἰώνιον λέγεσθαι κυρίως οὐκ αὐτὸν 39 τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ
 τὸ αἰῶνος μετέχον. οὐκοῦν τὰ 40 νοητὰ κυρίως καὶ ὄντα ὡς ἀθά-
 νατα γεγόμενα καὶ 41 αἰώνια ὡς ἀτελεύτητα βουλήσει θεοῦ δια-
 5 μένοντα χρῆ 42 λέγειν, ἅτε καὶ παραχθέντα ὑπὸ θεοῦ οὐ πρότερον 388 D
 43 ὄντα. κυριολεκτῶν δὲ μάλιστα τὰ τῶν παρ' Ἑλλησι 44 φιλο-
 σόφων σεμνὰ μετὰγει ἐπὶ τὴν εὐσέβειαν ἀσφαλῶς. 45 φησὶν οὖν,
 ὄντα μὲν εἶναι καὶ αἰώνια τὰς ἀσωμάτους 46 δυνάμεις ὑπὸ θεοῦ
 δημιουργηθείσας, οὐ 47 μὴν συναϊδίους θεῶ, ὡς Ἑλληνες λη-
 10 ροῦσιν, ἅμα 48 θεός, ἅμα πάντα λέγοντες. εἰσὶ δὲ καὶ τὰ γινό-
 μενα. 49 ταῦτα δὲ, φασίν, τὰ πρόσγεια σώματα, ἃ καὶ γένεσιν
 καὶ 50 φθορὰν ὀνομάζουσιν, ὡς τῆς ὑποστάθμης ὄντα τῆς 51 ὕλης
 καὶ παχύτερα πάντα τὰ μετὰ σελήνην. εἰσὶ 1 δὲ μέσα ὄντων, ἧτοι 389 A
 15 αἰωνίων, καὶ γινομένων, ἧτοι παχυτέρων 2 καὶ προσγείων σωμα-
 των, τῶν γινομένων τε 3 καὶ ἀπογινομένων πυκνῶς εἰς γένεσιν
 καὶ φθορὰν, 4 ἅτινα μέσα τούτων σώματα μὲν εἰσι καὶ αὐτὰ
 πλὴν 5 καὶ αἰῶνος μετέχουσι καὶ χρόνου ποσῶς. τὰ δὲ μέσα 6
 εἰσὶν οὐρανὸς καὶ ἀστέρες πάντες. σώματα γὰρ καὶ 7 ταῦτα, εἰ καὶ

---

38 ἄνω: Cf supra, in DN 324,40 sq; 385,44-46 47 sq ἅμα θεός, ἅμα πάντα:
 Cf Plot Enn V 2,1: τὸ ἐν πάντα 48 τὰ γινομένα: Cf DN 216,19

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

45 ὄντα μὲν εἶναι: εἶναι ὄντα μὲν τὰ HaFaLcLeMaWc ἀσωμάτους: ἀσω-
 ματώδεις v 47 ληροῦσιν: ληρωδοῦσιν MaxConf v 49 δὲ: om v φασίν:
 φησὶν MaxConf v 389,1 ὄντων: ὄντα v 6 οὐρανὸς: οὐρανοὶ HaFaLcLeMa
 Wc

λεπτομερέστερα καὶ τῆς ὕλης τὸ εἰλικρινέστατον, 8 ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος· σώματα ἐπουράνια 9 καὶ σώματα ἐπίγεια. εἶτα σαφηνίζων, ποῖά 10 εἰσιν, ἐπάγει. ἄλλη δόξα ἡλίου καὶ ἄλλη δόξα σελήνης 11 καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων. ὁ μὲν οὖν ἀνώτερος 12 οὐρανὸς ἐν τοῖς αἰῶσι γέγονε καὶ ἡ γῆ. πρὸ γὰρ 13 τοῦ κτισθέντος φωτὸς τοῦ καὶ ἡμέρας κληθέντος 14 ἐδημιουργήθησαν, ὡς φησι Μωϋσῆς. ἐν δὲ χρονικοῖς 15 διαστήμασιν τὸ στερέωμα καὶ οἱ ἀστέρες. πλὴν 16 κἂν σώματα καὶ ἔγχρονα εἰσὶ γὰρ καὶ ἀπτά καὶ 17 ὄρατά, ὅμως αἰῶνια ἔσονται μεθέξοντα καὶ αὐτὰ 18 αἰῶνος, ὡς καὶ τὰ σώματα ἡμῶν μετασχηματιζόμενα 19 εἰς ἀθανασίαν, ὡς καὶ ὁ ἀπόστολος δηλοῖ τὸ σχῆμα 20 λέγων παράγειν τοῦ κόσμου τούτου οὐ τὸν κόσμον. 21 διὸ καὶ περὶ τῶν μέσων τούτων σωμάτων εἴρηται 22 τῷ Ψαλμῷ· ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα 23 καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· πρόσταγμα ἔθετο 24 καὶ οὐ παρελεύσεται. σημειῶσαι οὖν, ὅτι οἱ ἀστέρες 25 καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη 15 καὶ ὁ οὐρανὸς σώματα 26 μὲν εἰσι λεπτομερέστερα, ἀθάνατα δὲ

389,8 σώματα - 9 ἐπίγεια: Vide I Cor 15,40 10 ἄλλη prim - 11 ἀστέρων: Vide I Cor 15,41 14 Cf Gen 1,1-5 19 sq Cf I Cor 7,31 22 ἔστησεν - 24 παρελεύσεται: Vide Ps 148,6

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

8 ἀπόστολος: ἀπόστολος εἰσὶν HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc ἐπουράνια: οὐράνια HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 14 ἐν δὲ: ἐν τοῖς v 17 αὐτὰ: αὐτὰ τοῦ v 19 ἀθανασίαν: ἀφθαρσίαν Ma(e corr man alt)MaxConf v 20 παράγειν: παράγει HaFaLcLeMaWc τούτου: om HaFaLcLe 22 τῷ Ψαλμῷ: ἐν Ψαλμοῖς v 24 σημειῶσαι: σημειωτέον HaFaLcLeMaWc

βουλήσει θεοῦ 27 ἐγένοντο, ὡς καὶ τὰ σώματα ἡμῶν γίνονται 28 μετὰ τὴν ἀνάστασιν.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

26 βουλήσει θεοῦ: θεοῦ βουλήσει v post lin 28 inser in μέσα ... μετέχει (DN 216,19 sq): 28 μέσα ὄντων καὶ γιγνομένων 29 ἀγγέλους ἔφη καὶ ψυχάς, πῆ μὲν αἰῶνος μετέχοντα, 30 διὰ τὸ ἄφθαρτον καὶ ἀθάνατον, πῆ δὲ χρόνου, 31 διὰ τὸ ἐν γενέσει ὀραῖσθαι. διὸ ταῦτα ἔγχρονα 32 καὶ αἰώνια φησιν. προεῖπε γὰρ τὰ μένοντα τῷ αἰῶνι 33 δηλοῦσθαι, τουτέστιν ὅσα περὶ θεοῦ λέγεται. τὰ δὲ 34 ἐν γενέσει τῷ χρόνῳ, εἰ καὶ ἀκούοντας αἰώνια καὶ 35 ἔγχρονα, οὐχ ἀπλῶς οὕτω ταῦτα λαμβάνειν χρή, ἀλλὰ 36 κατὰ τοὺς συνεγνωσμένους αὐτοῖς τρόπους φησίν, 37 ἤγουν τοὺς σαφῶς πιστευομένους Max Conf v

〈XI.〉

(in ὡσπερ τισὶ ... συμφυρόμενα - DN 218,2-6)

392 A I4 Μεγάλας πλάνας φιλοσόφων I5 Ἑλλήνων διελέγχει νῦν και
392 B πρὸς τὴν εὐσέβειαν I6 μετάγει. πολλῶν γὰρ ἐν ἐκείνοις στασια-
ζόντων I7 καὶ τῶν μὲν ἐξ ἐναντιώσεως καὶ πολέμου πάντα I8 δι'
ἔριδος καὶ μάχης λεγόντων γεννᾶσθαι, τῶν δὲ ἐκ I9 φιλίας καὶ

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 14 inser in ἀρχισυνάγωγον εἰρήνην (DN 217,5): 39 σημείωσαι, ὅτι 40 τὸν θεὸν ἐκάλεσεν ἀρχισυνάγωγον· τὸ δὲ μεριστὸν 41 πλῆθος νόησον τὸ αἰσθητόν MaxConf pars 1 v inser in ὄλην ἐνότητα (DN 217,8 sq): 42 ὄλην ἐνότητα οἱ μὲν ἔλαβον 43 τὴν τῶν ὄντων ἀπλήν καὶ ἀμερῆ αἰτίαν, πρὸς 44 ἦν τὰ πάντα ἐπέστραπται, ὡς ἐν αὐτῇ συνιστάμενα, 45 οἱ δὲ τὴν τοῦ παντὸς ἀρμονίαν ἐξ ἑτεροφυῶν τῶν 46 στοιχείων συγκεκραμένην. διὸ καὶ πόλεμον ἐμφύλιον 47 ὠνόμασε τὴν τῶν ἐν αὐτοῖς ποιότητων ἐναντιότητα, 48 θερμοῦ πρὸς ψυχρὸν καὶ ὑγροῦ πρὸς ξηρὸν καὶ τῶν 49 ἄλλων ὁμοίως, ἅπερ εἰς ἐνὸς κόσμου συμπλήρωσιν 50 ἤνωται MaxConf v inser in ἐμφύλιον (DN 217,9): ἀντὶ τοῦ ἐμφύτου τοῖς στοιχείοις ἐνθεωρούμενον οἶον τὸ ξηρὸν πρὸς τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ θερμὸν πρὸς τὸ ψυχρὸν. καὶ ταῦτα γὰρ ἢ μετοχὴ τῆς θείας εἰρήνης πρὸς μίαν ἀρμονίαν συνάπτει. ἢ πόλεμον νόησον τὸν φυσικῶς τοῖς ἀσωμάτοις πρὸς τὰ ὑλικά ἐγκείμενον· ἢ γὰρ σὰρξ, φησὶν, ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, καὶ τὸ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· καὶ τὸν τοιοῦτον γὰρ πόλεμον ἢ θεία εἰρήνη πρὸς ἔνωσιν ἄγει MaxConf pars 2 inser in ἐνούσης εἰς ἐνοειδῆ συνοικίαν (DN 217,9 sq): 392,1 μὴ νόησης ὡς οἱ 2 ἄθεοι Μανιχαῖοι, ὅτι στασιάζουσα πρὸς ἑαυτὴν ἢ ὕλη 3 ἀπεκύησε τὰ δαιμόνια ταῦτα· ἀλλ' ὅτι φύσει τῷ ξηρῷ 4 τὸ ὑγρὸν πολέμιον, καὶ τὸ ψυχρὸν τῷ θερμῷ· 5 θεὸς γὰρ καὶ τὰ οὕτως ἔχοντα συνάπτει πρὸς φιλίαν 6 καὶ σύστασιν τοῦ παντός. τὸ ἐμφύλιον οὖν ἔμφυτον 7 νόησον Max Conf pars 1 v

συμφωνίας μόνον δημιουργεῖσθαι τὰ πάντα, 20 θεοῦ δὲ κατ' ἀξίαν
 μὴ φροντισζόντων, οὗτος τὰς 21 ἐκείνων ὀνοματοποιίας εἰς ὀρθό-
 τητα μεταφέρων 22 θεὸν ἐφίστησι τοῦ παντός καὶ ποιητὴν καὶ
 συναγωγέα, 23 ἐμφύλιον μὲν πόλεμον τοῦ παντός νοῶν τῶν 24 ἀ-
 5 σωματίων καὶ αὐτῶν καὶ νοητῶν πρὸς τὴν τῶν σωματίων 25 καὶ
 ὑλικῶν καὶ αἰσθητῶν φυσικὴν ἀσυμφωνίαν, 26 ἀνόμοια γὰρ ταῦ-
 τα ταῖς οὐσίαις καὶ ἀσύμφωνα. 27 ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ
 πνεύματος καὶ 28 τὸ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός. οὐ μόνον δὲ τοῦτο,
 29 ἀλλὰ καὶ τὰ αἰσθητὰ πάντα, ἥτοι σώματα, ἄπειρα 30 λεγόν- 392 C
 10 των ἐνίων καὶ εἰς ἀπειρίαν φθείρεσθαι, καὶ τὸ 31 μίγμα τῶν ἀπάν-
 των, ὅπερ φασὶν ἀπειρίαν, τρεπόμενον 32 εἰς διαφορὰν καὶ χω-
 ρισμὸν καὶ μέρη διακρίνεσθαι 33 καὶ χωρίζεσθαι εἰς τὰς γενέσεις,

23 Cf DN 217,9 27 ἢ - 28 σαρκός: Vide Gal 5,17

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

inser in αἱ γοῦν πρεσβύτεραι ... δυνάμεων (DN 217,10 sq): 8 πρεσβυτέρας δυνά-
 μεις οὐχ 9 ἀπλῶς τὴν τῶν Σεραφίμ ταξιαρχίαν φησὶν, ἀλλὰ πρὸς 10 τὸ συν-
 ἀγειν, ἡγῶν συνάπτειν, ταῖς θείαις ἐλλάμψεσι 11 τὰς ὑφειμένας τὸ πρε-
 σβεῖον ἔχουσαν. τὴν γὰρ πρώτην 12 αὐταὶ δέχονται θεοφάνειαν MaxConf v
 inser in Ἰουστός (DN 218,8; in ἀφθεγξίαν [DN 218,8] Ha; lem incert FaWc; coll
 post 393,12 HaLcLeWc): Λουκάς ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν ἀποστόλων Ἰωσήφ τὸν
 ἐπικαλούμενον Βαρσαββάν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰουστός, φιλόσοφος καὶ μάρτυς, οὗ
 καὶ λόγοι φέρονται HaFaLcLeWc (Λουκάς - ἐπεκλήθη om Wc; pro Ἰουστός
 scr Ἰουστός οὗτος Wc) 14-52 lem: incert HaFaMa τοῦ παντός (DN 217,9) Lc παν-
 τός (DN 217,9) Le ἐμφύλιον (DN 217,9) Wc χυθῆναι πρὸς τὸ ἄπειρον (DN 218,
 4) v 20 κατ' ἀξίαν μὴ: μὴ κατ' ἀξίαν δὴ v 31 φασὶν: φησὶν v 33 τὰς:
 om v

καὶ ἐκ τούτου μάλλον αὐξανομένης 34 τῆς διαστάσεως καὶ μὴ μόνον τὰ μεμιγμένα 35 τῶν ἀσυμφυῶν καὶ ἀλλοτρίων ἀποκαθαιρούσης, ἀλλὰ 36 καὶ εἰς τομὴν καὶ θραῦσιν ἤδη τῶν συμφυῶν φερομένης 37 καὶ εἰς ἀνομοιότητα πᾶσαν καὶ διαφορὰν τὰ 38 συγκρίματα ἀγούσης, λύεσθαι καὶ φθείρεσθαι πάντα 39 πλὴν τῶν 5 ἀπλῶν, ἤτοι στοιχείων, καὶ τοῦτο πόλεμον 40 λεγόντων, τὸ μὴ ἐῶν ἠνώσθαι τὰ ὅλα, ὁ μέγας Διονύσιος, 41 ἅτε τῆς ἀληθείας φιλόσοφος, τὸν τοιοῦτον φυσικόν, 42 ὡς ἔφην, πόλεμον - τοῦτον γὰρ φυσικόν 43 καλεῖ τὸν ἐμφύλιον, ὡς καὶ σύμφυλον τὸν ὁμοφυᾶ - 44 392 D λύειν φησὶ τὸν θεὸν ἀντὶ ἐμφυλίου πολέμου εἰρήνην 45 καὶ ἀρμονίαν καὶ σύμπνοιαν τῷ παντὶ δωρούμενον 46 καὶ ἐν ἑαυτῷ συνεχόντα πάντα καὶ ἀποκαταλλάττοντα, 47 ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, καὶ ἀποκαταλλάξει 48 τὰ ἐπουράνια τοῖς ἐπιγείοις, δι' ὧν τὰς μὲν 49 ἐπιτεταγμένας τοῖς καθ' ἕκαστον δυνάμεις καὶ διακονικῶς 50 διοικούσας τῇ ἀγάπῃ τῶν ὑποτεταγμένων ἐνοῖ, 51 τὰ δὲ πάντα 15 πρὸς ἑαυτὸν ἐπιστρέφει πηδαλιουχῶν 52 καὶ συνεχῶν τὰ πάντα.

---

43 σύμφυλον: Cf DN 230,2 46 sq Cf Eph 2,15 sq; Col 1,20

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

41 φιλόσοφος: φίλος MaxConf φίλος τυγχάνων v 41 sq φυσικόν, ὡς ἔφην: ὡς ἔφην, φυσικόν MaxConf v 44 ἐμφυλίου: τοῦ ἐμφυλίου v 48 ἐπουράνια: οὐράνια HaFaLcLeMaWc

(in Ἰουστός - DN 218,8)

3 Τούτου 4 τοῦ ἁγίου Ἰούστου μέμνηται αἱ Πράξεις τῶν 5 Ἀποστο- 393 A
 στόλων φάσκουσαι αὐτὸν καὶ Ἰωσήφ καλεῖσθαι. 6 μᾶλλον οὖν
 καὶ συνέγραψέ τι, ἢ καὶ ἀγράφοις διδασκαλίαις 7 ἐχρήσατο. καὶ
 τοῦτο οὖν παρατίθεται τοῦ 8 ἁγίου Διονυσίου τὴν ἀρχαιότητα, καὶ
 5 ὅτι τοῖς ἀποστόλοις 9 αὐτοῖς καὶ ἀποστολικοῖς ἀνδράσι συνήκ-
 μασεν. 10 σημείωσαι δὲ, ὅτι καὶ οἱ θεῖοι ἐκεῖνοι ἄνδρες φιλοσόφοις
 11 λέξεσιν ἐχρῶντο ἀφθεγξίαν καὶ ἀκινήσιαν τὴν 12 τοῦ θεοῦ
 εἰρήνην ὀνομάζοντες.

(in κατὰ τὴν ἀσύγχυτον αὐτῶν ἔνωσιν - DN 218,20)

20 Ὅτι 21 καὶ τὰ εἰς σύνθεσιν ἰόντα ἔνωσιν καλεῖ, κὰν ἢ ἀνόμοια, 393 B

3-5 Cf Act 1,23;18,7 11 ἀφθεγξίαν: Vide DN 218,8 ἀκινήσιαν: Vide DN 218,9

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

3-12 schol: om Ma lem: ἦν ὁ ἱερός Ἰουστός ἀφθεγξίαν καλεῖ (DN 218,7 sq)
 v 3 τούτου: 1 σημείωσαι 2 περὶ Ἰούστου, καὶ ὅτι τὴν τοῦ θεοῦ εἰρήνην 3
 ἀφθεγξίαν καὶ ἀκινήσιαν ὀνομάζει. τούτου δὲ v 4 τῶν: τῶν ἁγίων Max
 Conf v post lin 12 inser in ἔνωσιν (DN 218,11): 13 ἔνωσιν ἐνταῦθα 14 τὸ
 ἀπλοῦν καὶ ἐνιαῖον, ἡγουν ἀδιαίρετον, φησὶν MaxConf v inser in ἔνδον ὄλη
 μένουσα (DN 218,12): 15 τουτέστιν· τὴν ἑαυτῆς κρυφίότητα 16 οὐ παρεξ-
 ιούσα καὶ ἀπολείπουσα MaxConf v inser in τὰς νοητὰς αὐτῆς καὶ ῥητὰς
 μετουσίαις (DN 218,15 sq): 17 νοητὰς καὶ ῥητὰς 18 μετουσίαις φησὶν ὅσα διὰ
 τῶν εἰρημένων τῇ γραφῇ 19 νοεῖν ἐφεῖται ἡμῖν MaxConf v 20-42 lem: in-
 cert HaFaMa συγκεράννυσι (DN 218,20) LcLeWc 20 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι
 LcLe

393 C 22 καὶ ποῖόν φησιν ὃν προέφην ἐμφύλιον πόλεμον. 29 κρᾶσιν δὲ ἐν-
 ταῦθα 30 νοητέον οὐ τὴν ὡς ἐπὶ τῶν ὑγρῶν φύρασιν τὴν καὶ 31 ἀ-
 φανίζουσιν τὰ ὑποκείμενα, ἀλλὰ τὴν σύμπνοιαν καὶ 32 ἀλληλου-
 χίαν τὴν ἐν ἀρμονίᾳ φυλάττουσαν τὰ ἐφεστῶτα 33 καὶ τὰ ὑποτε-
 ταγμένα, νοητὰ φημι καὶ αἰσθητά, 34 τουτέστι τὰ ἐν γενέσει καὶ 5
 αὐτὰ τὰ ἐναντία, 35 οἶον εἰρηνεύοντα πρὸς ἄλληλα, ὡς τὸ ὕδωρ
 καὶ 36 τὴν γῆν, ᾧ περιβεβλημένη ἡ γῆ οὐ λύεται, καὶ ὁ οὐρανὸς
 37 ἐξ ὕδατος ὢν καὶ ὁ αἰθὴρ οὐ λύων τὸν οὐρανόν. 38 καὶ οὗτός
 ἐστὶν ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ὃν 39 ὁ δημιουργὸς οὐ μόνον σοφῶς ἐξ-
 εὔρεν, ἀλλὰ καὶ σοφωτέρως 40 εἰς φιλίαν καὶ ἀρμονίαν ἄγει τὰ 10
 πάντα δι' αὐτῶν τῶν 41 ἀπλῶν στοιχείων κατὰ τὸ εἰρημένον· θέ-
 ρος καὶ ἔαρ, 42 σὺ ἐποίησας.

---

22 ἐμφύλιον πόλεμον: Cf DN 217,9 29 κρᾶσιν: Cf DN 219,1 41 sq Vide
 Ps 74(73),17

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

22 φησιν: φησιν εἶναι HaFaLcLeMaWc post lin 22 inser in καθ' ἣν ...
 καθαρότητος (DN 218,20-219,2): 23 εἰ καὶ τὰ στοιχεῖα, φησίν, τὴν 24 πρὸς
 ἄλληλα καὶ μίξιν καὶ συμπλοκὴν ἀδιαίρετον 25 ἔχουσιν, ἀλλ' ὅμως αἰ
 τούτων ποιότητες τὴν ἀκρότητα 26 αὐτῶν οὐ παραπολλύουσιν, οἶον τὸ
 θερμόν, τὸ 27 ξηρόν καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῇ τῶν ἑτεροειδῶν κράσει 28 τῇ ἐν τῷ
 παντὶ θεωρουμένη MaxConf v 29 - 42 schol separat in πρὸς τὰ ἀντικείμενα
 κράσεως (DN 219,1) MaxConf v 29 δὲ: om MaxConf v 30 τῶν ὑγρῶν:
 τοῦ ὑγροῦ MaxConf v τὴν καὶ: καὶ τὴν v 34 αὐτὰ: αὐτὰ δὲ MaxConf v
 39 ὁ δημιουργὸς οὐ μόνον: οὐ μόνον ὁ δημιουργὸς v σοφῶς: om Ma(sed add
 man alt)Wc 41 θέρος καὶ ἔαρ: ἔαρ καὶ θέρος HaFaLcLeMaWc

(in οἱ θεῖοι νόες - DN 219,5 sq)

45 Εἶπομεν καὶ ἄνω 46 τοὺς θεῖους νόας καὶ ἑαυτοὺς νοεῖν καὶ τοὺς 393 D
 ἐπαναβεβηκότας 47 καὶ τοὺς ὑποδεεστέρους καὶ μένειν μὲν ἐν 48
 ἑαυτοῖς, ὅταν τὰ ἑαυτῶν ἐνεργῶσι ταῖς ἑαυτῶν ἐνούμενοι 49 νοή-
 σεσιν, εἰς δὲ τὰ ἔξω δοκεῖν προΐεναι, ὅταν 50 καὶ τὰ ὑποβεβηκότα
 5 νοῶσιν καὶ τὰ ὑπερκείμενα. καὶ 51 οὕτως ὡς ἐφικτὸν εἰς τὸ νοεῖν
 καὶ τῶν πάντων αἴτιον 52 ἐπανίωσιν. οὕτω δὲ νοοῦντες οἱ θεῖοι
 νόες ὁμολογουμένως 1 ἐνοῦνται τοῖς νοουμένοις. τὸ γὰρ νοοῦν τῆ 396 A
 γνώσει ἐνοῦται τῷ γνωσθέντι καὶ νοηθέντι, ὡς καὶ ὁ 3 ἀγνοῶν
 σκεδάννυται οὐ καταλαβὼν, ὃ μὴ ἐνόησεν. νοῶν 4 οὖν ὁ τοιοῦτος
 10 νοῦς εἰς ἑαυτὸν ἀνακάμπτει οὐ σκεδαζόμενος 5 ἔξω ἑαυτοῦ, ἀλλ'
 ἐνούμενος ἑαυτῷ, δι' ὧν 6 εἰς ἑαυτὸν ἀνέστρεψεν. ἄλλη δὲ παρὰ
 τοὺς ἀγίους 7 νόας ἢ τῆς ψυχῆς ἐστὶ νοητικὴ ἔνωσις. οἱ μὲν γὰρ 8
 νοητοί, ἢ δὲ νοερά, πάντων ὑποβεβηκυῖα τῶν ἀγγέλων. 9 νοερά δὲ

45 ἄνω: Cf supra, in DN 240,27 - 241,10; 241,11 - 241,49 396,7 ἢ τῆς ψυ-
 χῆς: Cf DN 219,8-11

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 45 inser in καὶ ἀμιγῆ (DN 219,5): 43 ἀμιγῆ καὶ συγκεκριμένα εἶπε
 κατὰ 44 τὴν προτεθεῖσαν ἐκδοχὴν MaxConf pars 1 v 45-396,11 lem: incert
 Ha δι' ἣν (DN 219,5) FaLcLe οἱ (DN 219,5) Ma θεῖοι (DN 219,6) Wc δι' ἣν οἱ
 θεῖοι νόες ἐνούμενοι (DN 219,5 sq) v 47 τοὺς ὑποδεεστέρους MaWc: τὰ
 ὑποδεέστερα cett codd v 50 καὶ prim: om HaFaLcLeMaWc δὲ v 52 ἐπ-
 ανίωσιν: ἐπαναβῶσιν HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 396,2 καὶ νοη-
 θέντι: om MaWc 3 οὐ: μὴ v μὴ ἐνόησεν: ἠγγνόησεν v 7 ἢ τῆς: ἥτις v
 8 ὑποβεβηκυῖα: ὑποβεβηκυῖαι HaFaLcLe

μόνον ἐστίν, δι' ἃς εἰρήκαμεν ἄνω 10 αἰτίας, ἔνθα καὶ πλατέως διεξήλθομεν περὶ τῶν ἐνταῦθα 11 λεγομένων κεφαλαίῳ πρώτῳ.

(in ἄκρα - DN 219,16)

396 B 21 ἼΑκρα φησὶ τὰς ἄνω 22 δυνάμεις καὶ μέσα, ὡς προέφημεν, τὰ 23 ἐκ τῆς καθαρωτέρας ὕλης οἶον οὐρανοὺς καὶ ἀστέρας 24 καὶ τὰ 5 ἕτερα ἐπίγεια καὶ γεώδη ἄκρα. 25 ἄκρα μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἄνω ἐπὶ τὰ κάτω τὰ νοητά. 26 πάλιν δὲ ἄκρα κάτωθεν ἐπὶ τὰ ἄνω τὰ

9 ἄνω: Cf supra, in DN 193,49 - 196,16; 205,16 - 208,9 22 ὡς προέφημεν: Cf supra, in DN 389,1-7

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

9 ἄνω: ἀνωτέρω MaxConf v 10 πλατέως διεξήλθομεν: παρατεθείκαμεν πλατέως HaFaLcLeMaWc 10 sq περὶ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων: τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα HaFaLcLeMaWc 11 κεφαλαίῳ πρώτῳ: om Fa ἐν κεφαλαίῳ πρώτῳ v post lin 11 inser in διὰ τῆς αἴθλου καὶ ἀμεροῦς (DN 219,10): 12 ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν 13 ἡμετέρων ψυχῶν ἐνδέχεται ἀμερῆ καὶ αἴθλον εὑρεθῆναι νόησιν, 14 ὅταν τοὺς παντοδαποὺς αὐτῶν λογισμοὺς 15 πρὸς μίαν νοερὰν καθαρότητα συνάγῳσιν· τότε γὰρ 16 καὶ ἐπὶ τὴν ὑπερνόησιν ἐνωσιν οἰκείως ἐαυταῖς ὀδῶ 17 τινι καὶ τάξει προβαίνουσιν MaxConf pars 1 v inser in συμφωνία παντελεῖ καὶ ὁμοιοῖα (DN 219,12 sq): 18 παντελεῖ εἰρήνην 19 λέγει τὴν πάντων τελείαν τῶν ἀγαθῶν, τουτέστι 20 τὸν θεόν MaxConf pars 1 v 21-28 lem: καὶ συνδέουσα τὰ ἄκρα (DN 219,16) v 22 καὶ μέσα: καὶ τὰς κάτω καὶ μέσα Ma(e corr man alt) MaxConf v 23 καθαρωτέρας: καθαρωτάτης v 24 ἐπίγεια καὶ γεώδη ἄκρα: ἄκρα τὰ ἐπίγεια καὶ γεώδη αὐτά Ma (e corr man alt) MaxConf v

γήϊνα ταῦτα 27 συνάπτονται τοῖς μέσοις. ὁμόγνια δὲ τὰ συγγενῆ
28 καὶ ἐκ τοῦ πάντων αἰτίου προελθόντα.

(in ὁμόγνια - DN 219,18)

37 Καὶ νῦν τὴν οἰκείαν ἀκρίβειαν 38 φυλάττει εἰπὼν γὰρ ὁμόγνια, 396 C
τουτέστι συγγενῆ καὶ 39 τοῦ αὐτοῦ γένους, ἅτε παρὰ τοῦ πάντων
5 γενάρχου 40 θεοῦ προεληλυθότα κατὰ τὸν χρησάμενον τῷ ῥήματι
41 ἀπόστολον· τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. λέγει 42 καὶ τὴν αἰτίαν,
καθ' ἣν ὁμόγνια τὰ πάντα. καὶ φησίν, 43 ὅτι τέως τὰ νοητὰ ταῖς 396 D
ἐνότησιν, τουτέστι κατὰ τὸ 44 ἀπλοῦν καὶ ἀσύνθετον τῶν οὐσιῶν
καὶ κατὰ τὴν 45 ἀθανασίαν, ἣν ταυτότητα λέγουσιν οἱ περὶ
10 τούτων 46 διαλεχθέντες, συγγενῆ ποιεῖ ὁ θεὸς καὶ ὁμόστοιχα, 47
ὥσπερ οὖν καὶ τὰ αἰσθητὰ ταῖς ἐκ τῶν διαφόρων 48 στοιχείων
ἐνώσεσιν ἧτοι συγκρίμασι καὶ ταῖς συναγωγαῖς 49 τῶν τοιούτων

38-40 Cf supra, in DN 396,27 sq 41 τοῦ - ἐσμέν: Vide Act 17,28

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

27 συνάπτονται: ἃ καὶ συνάπτονται v post lin 28 inser in ἐσχάταις (DN
219,18): 29 ἐσχάτας τοῦ παντὸς ἀποπερατώσεις 30 τὰς ἀψύχους οὐσίας φη-
σίν, τουτέστιν ἐν αἷς 31 οὐδεμία κίνησις αὐξητική ἢ θρεπτική ἢ τῶν ἄλλων
32 τις θεωρεῖται. ὁμόγνια δὲ τὰ ἀδελφὰ καὶ ὁμόστοιχα. 33 διαφέρει δὲ ἐνό-
της ἐνώσεως: ἡ μὲν γὰρ τὸ ἰδιάζον 34 καὶ ἀμιγῆς τῆς καθ' ἕκαστον δείκνυσι
φύσεως· ἡ δὲ 35 ἐνωσις τὴν πρὸς ἕτερα σύγκρασιν ἢ ἀπλῶς μετουσίαν Max
Conf v 37-50 lem: incert Fa ὄλη πρὸς ὄλην (DN 219,24) v 39 πάντων:
παντὸς v γενάρχου: ἐνάρχου HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 41 λέ-
γει: λέγει δὲ v 42 sq φησίν, ὅτι: om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc

μιγμάτων εἰς γένεσιν ἄγων τὰς 50 ἀλληλουχίας οἰονεῖ τινὰς συγγενείας ἀποτελεῖ.

(in ιδιότητα - DN 220,3)

397 A 4 Σημείωσαι, τί φησιν ιδιότητα· 5 ὅτι τὸ εἶναι ἕκαστον, ὡς ἔχει φύσεως, καὶ κατὰ 6 τὸ αὐτό, ὡς γέγονεν. ταῦτα κατὰ Ἐκεφάλων τῶν καὶ 7 ἀγνοούντων, τί ἐστὶν ιδιότητος. ἐπὶ πολὺ δὲ κατεξετάζει 8 τὴν περὶ τῆς ιδιότητος κυριολεξίαν σαφηνίζων 9 αὐτήν. 5

(in καὶ εἰ τὰ κινούμενα πάντα - DN 220,12)

397 B 15 Καλῶς εἶπε 16 τὰ πάντα κινεῖσθαι οὐ μίαν κίνησιν, ἀλλ' ἰδίαν τινὰ 17 καὶ κατάλληλον κίνησιν. τὰ μὲν γὰρ νοητὰ καὶ νοερά 18

19 ἐν τῇ ἐνάτῃ κεφαλαίῳ: Cf supra, in DN 381,8-49

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

50 οἰονεῖ: οἶον Ma(e corr man alt) MaxConf v ante lin 4 inser in πῶς δέ, φαίη τις (DN 219,25): 1 ἀντίθεσις πρὸς τοὺς 2 λέγοντας μὴ ἐφίεσθαι πάντα εἰρήνης. καὶ τί ἐστὶν 3 ἑτερότης MaxConf v 4-9 lem: incert Fa τῶν ὄντων ιδιότητα (DN 220,2 sq) v 4 σημείωσαι: om HaMa(sed add man alt)Wc 5 ὅτι: om HaFaLcLeMa(sed add man alt)Wc 9 αὐτήν: αὐτή MaWc post lin 9 inser in ἀλλὰ καὶ ταύτην εἰρήνης ἔφεσιν (DN DN 220,4 sq): 10 ἐντεῦθεν ἢ 11 λύσις. τῶν ἑαυτῶν δὲ φησιν ἀντὶ τοῦ τῶν ιδιωμάτων MaxConf pars 1 v inser in ἀκινήσιαν (DN 220,10): 13 ἀκινήσιαν φησὶ τὸ μὴ μεταπίπτειν 14 τῆς οἰκείας φύσεως καὶ κινήσεως MaxConf v 15-20 lem: incert Ha πάντων (DN 220,14) FaLcLeMaWc καὶ εἰ τὰ κινούμενα πάντα (DN 220,12) v 17 κίνησιν: om MaWc

ἄλλως, τὰ δὲ αἰσθητὰ τὴν εἰς γένεσιν ἢ καὶ ποιᾶν 19 τινα κίνησιν
κινεῖται. περὶ ὧν ἐν τῷ ἐνάτῳ κεφαλαίῳ 20 διεξήλθομεν τελειότε-
ρον.

(in μάλιστα - ἀποπέπτωκεν - DN 220,19 sq)

29 Θαυμασίως ἀθετεῖ τὰς 30 Ἑλλήνων καὶ τοιούτων αἰρετικῶν
5 γνώμας οἷον 31 Οὐαλεντινιανῶν καὶ Μανιχαίων τῶν τὴν ὕλην 397 C
ὑποθεμένων 32 ἀρχὴν τὰ ἐναντία φέρουσαν ἐν ἑαυτῇ τοῖς τοῦ 33
θεοῦ. ἀστασίαν γὰρ καὶ ἀπειρίαν καὶ περιφορὰν καὶ 34 ἀοριστίαν
καὶ ταῦτα πάντα διηνεκῆ τὴν ὕλην ἔφησαν, 35 ὅπερ ἀποδείκνυται
ψευδὲς παντελῶς. 36 οὐδὲν γὰρ ἐστὶν οὐδὲ γέγονεν, ὃ μὴ ἀφ' οὗ

33 ἀστασίαν: Cf DN 220,20 (ἄστατον) ἀπειρίαν: Cf DN 220,21 (ἄπειρον)

34 ἀοριστίαν: Cf DN 220,21 (ἀόριστον)

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

post lin 20 inser in καὶ τὴν πάντων τῶν κινουμένων ιδιότητα (DN 220,14 sq):

21 ὅτι 22 ιδιότης ἐστὶ καὶ ἡ κινητικὴ ζωὴ τοῦ καθ' ἕκαστον MaxConf v

inser in εἰ δὲ τὴν κατ' ἔκπτωσιν (DN 220,18): 23 πρὸς τοὺς λέγοντας 24 ἑτε-

ρότητα εἶναι τὴν κατ' ἔκπτωσιν τῆς εἰρήνης MaxConf v post 24 εἰρήνης

add 25 καὶ ἐντεῦθεν ἰσχυριζομένους, μὴ πᾶσιν ἐραστήν εἶναι 26 τὴν εἰρήνην

MaxConf pars 2 v add 26 σημείωσαι τὰς δύο ἐτερότητας· μίαν 27 μὲν τὴν

κατ' ἔκπτωσιν εἰρήνης καὶ ἑτέραν τὴν τῶν 28 ὄντων ἐκάστου ιδιότητα Max

Conf pars 1 v 29-39 lem: incert HaFa ἄστατον (DN 220,20) Lc πάντη (DN

220,20) LeMaWc τὸ γὰρ πάντη ἄστατον (DN 220,20) v 29 τὰς: τὰς τῶν v

30 καί: καὶ τῶν MaxConf v 33 ἀπειρίαν καὶ περιφορὰν: περιφορὰν καὶ ἀ-

πειρίαν v 35 παντελῶς: ἀληθῶς παντελῶς MaxConf v

παρήχθη 37 και διακεκοσμημένον ὑπὸ θεοῦ παρήχθη εἰς εἶδος και
38 τοῦ οὕτως ἔχειν, ὡς παρήχθη, προνοίας ἔτυχε 39 θεοῦ.

(in ei - ἐκταρασσομένους - DN 220,21-221,4)

- 397 D 46 Οὕτω δεῖ τὸ ῥητὸν τοῦτο συντεθῆναι, 47 ὅτι και οἱ φιλέριδες
και ἄστατοι ἀμαυροῖς 48 και αὐτοὶ εἰδώλοις τοῦ ἀγαπᾶν εἰρήνην
κατέχονται. 49 ὑπὸ γὰρ παθῶν ἐνοχλούμενοι και τὰ πάθη κατ' 50 5
ἄγνοιαν ὡς καλὰ θέλοντες ἰστᾶν δοκοῦσιν εἰρήνης 51 ὀρέγεσθαι
ἐφιέμενοι ἀδεῶς ἑαυτοὺς ἀπολαύειν τῶν 52 ῥευστῶν και κακῶν
παθῶν, ἐκταραττομένους, ἐὰν 53 ἀποτύχωσι τοῦ ἀπολαύειν τῶν
νομιζομένων καλῶν, 54 ὄντων δὲ παθῶν. κατὰ κοινοῦ οὖν τὸ ἑαυ-
400 A τοὺς τακτέον, 1 ἵνα ἦ, ἐφιέμενοι ἑαυτοὺς, ἅτε ἐκταραττομένους, 2 10
ἐὰν ἀποτύχωσι τῶν παθῶν, δοκοῦσιν εἰρηνεύειν 3 ἑαυτοὺς εἰς τὸ

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

38 οὕτως: ὄντως Ma(sed corr man alt)Wc v ἔτυχε: ἔτυχεν ὑπὸ MaxConf
ἔτυχεν ἀπὸ v post lin 39 inser in ἀμαυροῖς εἰδώλοις (DN 220,23 sq): 40 ἀντὶ
τοῦ ἀμυδροῖς εἰκονίσμασιν. 41 ἐφίενται γὰρ τῆς πρὸς τὰς ῥεούσας και 42
φθειρομένας ἠδυπαθείας, ἀπολαύσεως και συναφείας 43 και τὸ πρὸς ταύτας
ἀστασιάστως ὄρῃν αἰρούμενοι 44 ἤγουν τούτων μετέχειν, διὰ τὸ μὴ τοῦτο
αὐτοῖς, φησίν, 45 κατὰ νοῦν χωρεῖν ἐκταράσσονται MaxConf v 46 - 400,4
lem: εἰ δὲ (DN 220,21 sq) HaLc τούτους (DN 220,22) FaLeWc ἀνεπιστημόνους
(DN 221,2) Ma και ταῦτα ἰσταν (DN 221,2) v 46 συντεθῆναι: συνθεῖναι v
51 ἀπολαύειν: ἀπολλύειν HaLcLeMa(sed corr man alt) ἀπολύειν Wc 52
ἐὰν: εἰ HaFaLcLeMaWc 400,1 ἑαυτοὺς: ἑαυτοῖς HaFaLcLeMaWc 2
ἀποτύχωσι: ἐπιτύχωσι HaLcMaWc

ἀπολαύειν τῶν παθῶν. οὕτω νόησον καὶ 4 τὸ πάντας ἐφίεσθαι εἰρήνης, τουτέστι τοῦ ἀγαθοῦ.

(in καθ' ἣν - DN 221,6)

11 Ἐκεῖνός 12 ἐστὶν ὁ μὴ ἑαυτῷ πολεμῶν, ὁ θυμὸν καὶ ἐπιθυμίαν
 13 καθυποτάξας τῷ λόγῳ. εἰρηνεύει δὲ καὶ πρὸς ἀνθρώπους 14 ὁ
 5 τὴν γνώμην μίαν πρὸς πάντας κτησάμενος. 15 ὁ δὲ τὸν ἑαυτοῦ
 νοῦν πρὸς τὰ διὰ τῶν ἀγγέλων διακονούμενα 16 παρασχῶν πειθή- 400 B
 νιον, οὗτος καὶ μετὰ τῶν 17 ἀγγέλων τὴν εἰρήνην ἐκτήσατο.

---

4 πάντας ἐφίεσθαι εἰρήνης: Cf DN 219,25

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

4 τοῦ: om FaLe ante lin 11 inser in τί ἂν τις εἴποι περὶ τῆς κατὰ Χριστόν
 (DN 221,5): 5 πῶς 6 Ἰησοῦς Χριστὸς εἰρήνην ἡμῶν καὶ ἀγγέλων, παύσας 7
 τὸν πόλεμον, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 8 καὶ εἰρήνην μεταξὺ
 ἡμῶν βραβεύσας, καὶ ποιήσας 9 τὰ ἀμφότερα ἔν, ὡς ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐν
 τῇ 10 πρὸς Ἐφεσίουσ φησὶν MaxConf pars 1 v 11-17 lem: καθ' ἣν οὐ μὴ
 μάθωμεν ἔτι πολεμεῖν (DN 221,6) v 13 ἀνθρώπους: τοὺς ἀνθρώπους Ma
 Wc 14 μίαν πρὸς πάντας: πρὸς πάντας μίαν HaFaLcLeMaWc 15 δια-
 κονούμενα: κινούμενα v post lin 17 inser in ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τὰ θεῖα (DN
 221,7): 18 τουτέστιν: τὴν αὐτὴν 19 αὐτοῖς περὶ τὸ θεῖον σέβας λατρείαν καὶ
 προσκύνησιν 20 ἐπιτελέσωμεν MaxConf v inser in ἐν ταῖς θεολογικαῖς
 (DN 221,11): 21 σημειώσαι, ὅτι ἐστὶν αὐτοῦ 22 καὶ θεολογικῶν ὑποτυπώ-
 σεων σύνταγμα. τοῦτο καὶ ἐν 23 ἀρχῇ τοῦ πρώτου κεφαλαίου φησὶν
 MaxConf pars 1 v

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

inser in δι' ἐπιστολῆς ἐπίθου (DN 221,13): 24 πῶς νοεῖ τὸν θεὸν 25 αὐτοζωὴν εἶναι καὶ τῆς αὐτοζωῆς ὑποστάτην καὶ τὰ 26 ὅμοια. καλῶς δὲ αὐτό φησι καὶ κατὰ τὸ ἐν ταῖς 27 ἐπιστολαῖς, μάλιστα τῇ δευτέρᾳ. σημειῶσαι, ὅτι καὶ ἐκ 28 τῶν ὄντων καὶ ἐξ αὐτοῦ παραχθέντων ὁ θεὸς ὀνομάζεται, 29 ὡς αἴτιος αὐτῶν ὑπάρχων v inser in ἐκ τῶν πρώτως ὄντων (DN 221,20 sq): 30 πρώτως ὄντα οἶμαι αὐτὸν 31 εἰρηκέναι τὰς ὑπερκοσμίου φύσεις, ὡς πρώτως 32 καὶ ἀκραιφνῶς τῶν θείων δωρεῶν μετεχούσας, ζωῆς 33 καὶ τῶν λοιπῶν. ἐκ τῶν ὄντων τοῖνυν, τουτέστι τῶν 34 ἐν τοῖς οὐσί θεωρουμένων, λέγεται ὁ θεὸς τῆς αὐτοζωῆς 35 ἡγῶν τοῦ πράγματος καὶ τοῦ εἶδους αὐτῆς 36 ὑποστάτης καὶ παραγωγέως. ἐξ ἐνὸς δὲ τοῦ τῆς 37 ζωῆς καὶ περὶ τῶν ὁμοίων ὁμοίως ἡμᾶς νοεῖν δεῖ. 38 ὅταν δὲ ὁ θεὸς αὐτὸς λέγεται αὐτοζωὴ καὶ τὰ παραπλήσια, 39 ὡς ταῦτα ὑπάρχων ὑπὲρ πᾶσαν φύσιν λέγεται 40 ἡγῶν καὶ ὑπὲρ ἀγγέλους καὶ πᾶσαν νοερὰν 41 οὐσίαν MaxConf v inser in τὰ πρώτως ὄντα (DN 222,2): 42 πρώτως ὄντα τὰς νοητάς φησι 43 δημιουργίας τὰς καὶ ἀσωμάτους, τουτέστι τοὺς ἀγγέλους. 44 σημειῶσαι τὸ ἀρχηγικῶς, ὅτι πρώτως ὑφέστηκεν. 45 φησὶν· τὸ ὑπερούσιον, ἀντὶ τοῦ· ὁ θεός. μόνος 46 γὰρ ποιητῆς νοητῶν καὶ αἰσθητῶν. οὐ γὰρ δεῖ πείθεσθαι 47 τοῖς λέγουσι τὰς δημιουργικὰς δυνάμεις τοῦ 48 θεοῦ θεοὺς εἶναι, ὅπερ οὐκ ἔστιν. μόνος γὰρ ὁ θεός 49 δημιουργός MaxConf pars 1 v inser in ἀγκύλον (DN 222,5): 51 ἐπικαμπές MaxConf pars 2 v inser in ὑπερούσιον (DN 222,8): 49 σημειῶσαι, ὅτι μόνος ὁ θεός ποιητῆς 50 πάντων νοητῶν καὶ αἰσθητῶν MaxConf pars 1 v inser in καὶ θεοὺς τῶν ὄντων (DN 222,11): I ὅτι οὐκ εἰσι θεοὶ ἢ δημιουργοὶ 2 ἄγγελοι, οὐδὲ ἄλλο τι παρὰ τὸν θεόν MaxConf pars 1 v inser in ἀληθῶς καὶ κυρίως (DN 222,12): 3 σημειῶσαι, ὅτι οὐδὲ οὗτος ὁ 4 θεὸς ἀνὴρ διαφορὰν οἶδε τοῦ κυρίως καὶ ἀληθῶς MaxConf v

(in ὄν τὰ ὄντα οἰκείως ἑαυτοῖς - DN 222,17)

25 Τὸ δοκοῦν ἀσαφέστερον 26 σαφηνιστέον οὕτως· ὁ θεὸς πάντα 401 B
 εἰς σωτηρίαν 27 ἐν ἑαυτῷ προέχων ὑπερηνωμένως καὶ ἀσυνθέτως
 28 καὶ ὡς πηγαία ἀρχὴ δι' ἀγαθότητος ὑπερβολὴν 29 καὶ τοῖς ἐξ
 αὐτοῦ δημιουργικῶς ὑποστᾶσιν καθάπερ 30 ἀκτῖνάς τινας ἀφιεῖς 401 C
 5 μένων ὅλως ἐν ἑαυτῷ μεταδίδωσι 31 μεθεκτῶς ἑκάστῳ οἰκείως
 τῶν μεγάλων αὐτοῦ 32 προτερημάτων. αἱ οὖν ἐκ τῶν ἐνόητων
 αὐτῷ ἀγαθῶν 33 εἰς μετάδοσιν ἐλλάμψεις πρωτοτύπως λέγονται
 34 καὶ αὐτοεῖναι καὶ αὐτοζωώσεις καὶ αὐτοθεώσεις καὶ 35 ὅσα
 τοιαῦτα κατὰ μίμησιν τῶν ἀρχῶν, τουτέστι τῶν 36 αὐτοῦ τοῦ

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 25 inser in τὴν αὐτοζώωσιν (DN 222,17): 5 ἐν τούτοις σαφέστερον τὴν
 6 λύσιν ἐποίησατο τοῦ προτεθέντος προβλήματος, ὅπως 7 χρῆ λαβεῖν τὸ λέ-
 γεσθαι ποτὲ μὲν αὐτὸν αὐτοζωὴν 8 καὶ τὰ σὺν αὐτῷ τὸν θεόν, ποτὲ δὲ τού-
 των ὑποστᾶτην 9 ἡγγουν ταῦτα ὑποστήσαντα, ὅτι ὁ μὲν ὡς αἴτιος 10 τούτων
 καὶ ἀρχὴ ὑπεράρχιος οὕτω ταῦτα λέγεται, 11 τὰ δὲ ὄντα τούτων μετέχοντα
 καλεῖται ἐξ αὐτῶν 12 ὄντα καὶ ζῶντα καὶ ἔνθεα. τὴν ζώωσιν γοῦν, τὴν 13
 οὐσίωσιν ἀντὶ τοῦ· τὰ πράγματα ὑπέστησεν ὁ 14 θεός. πρῶτον οὖν ἐννοού-
 μεθα αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, 15 εἰθ' οὕτω τὴν καθολικὴν αὐτοῦ ἔννοιαν, οἷον τὴν
 παντοίως 16 θεωρουμένην ζωὴν ἢ οὐσίαν, καὶ τότε τὰ μερικά, 17 τουτέστι
 τὴν τοῦ καθ' ἑκάστον εἶδος ἔννοιαν, λαμβάνομεν, 18 οἷον τῆς ἀγγελικῆς ἢ
 τῆς ἀνθρωπίνης 19 ζωῆς, καὶ τῶν λοιπῶν, οἷς συνεισβάλλει καὶ αὐτῶν 20
 τῶν μετεχόντων ἢ μνήμη. ἐπαγαγὼν δὲ εἶτα τῶν 21 ὄλων αὐτῶν μετεχόν-
 των ἐδήλωσεν ὡς οὐ πάντα 22 πάντων μετέχουσιν· τὰ μὲν γὰρ οὐσίας μό-
 νης, τὰ δὲ 23 ζωῆς, τὰ δὲ καὶ νοήσεως ἢ καὶ νοερότητος, τὰ δὲ 24 πρὸς τού-
 τοις καὶ θεώσεως MaxConf v 25-43 lem: incert HaFaMa τί δὲ (DN 222,3) LcLe
 ὅλως (DN 222,3) Wc ὄν τὰ ὄντα οἰκείως ἑαυτοῖς (DN 222,17) v 25 ἀσαφέ-
 στερον: σαφέστερον FaLe 31 μεθεκτῶς: μεθεκτικῶς HaFaLcLeMa(sed corr
 man alt)Wc

θεοῦ ὄντων, φημί δὴ τῆς αὐτοθεότητος 37 καὶ αὐτοαγαθότητος
καὶ αὐτοζωῆς. δευτέρως δὲ καὶ 38 ὅλα αὐτὰ ὑποστήναι λέγεται
διὰ τῶν κατὰ πρόοδον 39 ὑποστασῶν ὑπ' αὐτοῦ οὐσιῶν, ζῶων
οὐσῶν οὐσιωδῶς 40 καὶ διδομένων μεθεκτῶς τοῖς ἀξίοις, τρίτως δὲ
41 τῶν μερικῶν τούτων μεταδόσεων, τινὰ γὰρ μετέχει 42 ζῶω- 5
σεως μόνης, τινὰ καὶ θεώσεως, τινὰ καὶ 43 τῶν ὄλων ὁμοῦ τού-
των ὡς αἱ ἀνώταται νοηταὶ δυνάμεις.

(in ἀμεθέκτου - DN 223,11)

404 A 3 Πρὸ βραχέων εἰπὼν μεθεκτὸν 4 τὸν θεόν, νῦν φησιν ἀμέθεκτον

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

36 δὴ: coll ante 36 τοῦ θεοῦ v 38 ὑποστήναι: ὑποστήσεσθαι HaFaLcLeMa
Wc 42 τινὰ καὶ θεώσεως, τινὰ καί: τινὰ δὲ καὶ θεώσεως, τινὰ δὲ καὶ v
post lin 43 inser in τῶν μερικῶν (DN 223,2): 45 τὰς διαδοχὰς τῶν 46 γενῶν
HaFaLcLe MaxConf pars 1 v inser in καὶ τῆς αὐτοαγαθότητος (DN 223,5):
47 ὅτι καὶ τῆς αὐτοαγαθότητος 48 καὶ θεότητος ὑποστάτης ἐστὶν ὁ ὑπερ-
ἀγαθος 49 καὶ ὑπέρθος. σημειῶσαι οὖν, ὅτι οὐκ ἔστιν οὐσία 50 θεοῦ τὰ τοι-
αῦτα. ἀνάγνωθι ἐν τῇ β' πρὸς Γάϊον 51 ἐπιστολῇ MaxConf pars 1 v inser
(lem incert): 51 b τὸ αὐτὸ εἶναι καὶ αὐτοζωὴ καὶ αὐτοθεότης καὶ αὐτοαγα-
θότης λέγεται MaxConf pars 1 inser (lem incert): 51 c ἀρχικῶς μὲν ὁ πάν-
των αἴτιος τῶν ἀγαθῶν θεός, μεθεκτῶς δὲ αἱ προνοητικῶς ἐκδιδομένοι παρ'
αὐτοῦ δυνάμεις MaxConf pars 1 v inser in προνοίας καὶ ἀγαθότητας (DN
223,10): 52 προνοίας καὶ ἀγαθότητας 1 φησίν, ἅπερ προεῖπεν οὐσίωσιν,
ζῶωσιν, ἀγαθότητα, θεότητα, κάλλος καὶ τὰ ὅμοια MaxConf pars 1 v 3-
19 schol: om Fa lem: incert Ha ἐκ θεοῦ τοῦ ἀμεθέκτου (DN 223,11) v 3
βραχέων: βραχέως MaxConf βραχέος v 4 φησιν ἀμέθεκτον αὐτόν εἶναι:
ἀμέθεκτον αὐτόν φησιν εἶναι MaxConf v

αὐτόν εἶναι. 5 μεθεκτός μὲν οὖν ὁ θεὸς κατὰ τὰς φιλοδώρους αὐτοῦ
 6 μεταδόσεις, ἀμέθεκτος δὲ κατὰ τὸ αὐτὸν αἴτιον 7 ὄντα καὶ
 τούτων ὑπὲρ πάντα ἔχειν ἰδίως, ὧν τὰ πάντα 8 προσφόρως
 μετέχει. ὅμοιον γὰρ ἐστὶ τοῦτο τῷ εἰρημένῳ 9 ἄνω κεφαλαίῳ
 5 πέμπτῳ, ὅτι τὸ ὄν καὶ ἐν τοῖς 10 πᾶσιν ἐστὶ καὶ οὐδὲν τῶν πάντων
 ἐστίν. διὰ γὰρ τὸ 11 συνέχειν καὶ ζωοῦν καὶ φυλάττειν λέγεται
 εἶναι ἐν τοῖς 12 πᾶσιν. οὐδὲν δὲ τῶν ὄντων ἐστίν, καθ' ὃ αἴτιον 13
 τῆς πάντων παραγωγῆς, οὐκ ἂν δὲ τὸ αἴτιον ἐκ τῶν 14 αἰτιατῶν
 εἶη. οὕτω καὶ ἐνταῦθα μεθεκτός μὲν ὁ 15 θεός, καθ' ὃ πάντα τὰ
 10 ὄντα αὐτοῦ μετέχει καὶ 16 δι' αὐτοῦ συνέστηκεν, τὸ γὰρ μὴ αὐτοῦ 404 B
 μετέχον οὔτε 17 ἐστὶν οὔτε ἔσται οὔτε ἦν· ἀμέθεκτος δὲ πάλιν, 18
 ἐπειδὴ τῆς αὐτοῦ οὐσίας οὐδὲν τῶν ὄντων μετέχει. 19 ὑπὲρ τὰ
 ὄντα γὰρ ἐστὶ κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

7 τούτων: τούτων MaxConf τοῦτο v τὰ πάντα: πάντα v 8 τῷ εἰρημέ-
 νῳ: τὸ εἰρημένον Ma(sed corr man alt)Wc 9 ἄνω: ἄνω ἐν v τὸ: om Ma
 (sed add man alt)Wc 11 sq λέγεται εἶναι ἐν τοῖς πᾶσιν: λέγεται ἐν τοῖς
 πᾶσιν εἶναι MaxConf v 16 μὴ αὐτοῦ: αὐτοῦ μὴ v 19 ἔστι: ὁ θεός Max
 Conf v

〈XII.〉

(in διπλασιασμῶ - DN 224,7)

2I Ὁ διπλασιασμὸς τῶν 22 ὀνομάτων δηλοῖ τὸ πρὸς τὸ ἀπλοῦν
ὑπερθετικὸν 23 ὄϊον ἅγιον ἀγίων καὶ κύριον κυρίων 24 καὶ τὰ
ὅμοια τούτοις.

(in ταυτότητα - DN 225,10)

404 C 30 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐνότης, τὸ τῆς 3I ἰσότητος καὶ ταυτότητος λέ-
γω. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ 32 αἴτιον τῆς συμπνοίας καὶ τῆς συμπα- 5
θείας καὶ τῆς 33 σωτηρίας τῶν ὄλων. ὁ γὰρ τῆς ἐνότητος λόγος,

23 ἅγιον ἀγίων: Vide DN 224,3 κύριον κυρίων: Vide DN 224,4

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

21-24 schol: om MaWc lem: ὡς alt (DN 224,2) Ha ἅγιον (DN 224,3) FaLcLe
τῶ διπλασιασμῶ τῶν ὀνομάτων (DN 224,7) v 21 sq ὁ διπλασιασμὸς τῶν
ὀνομάτων δηλοῖ: διπλασιασμὸν ὀνομάτων φησὶ MaxConf v 23 ἅγιον
ἀγίων καὶ κύριον κυρίων: ἅγιον ἀγίων, κύριον κυρίων, θεὸν θεῶν καὶ βασι-
λέα βασιλέων v 24 τούτοις: τούτων MaxConf v post lin 24 inser in διὸ
καὶ κυριότης (DN 224,13): 25 ταῦτά φασιν οἱ δύο Γρηγόριοι, 26 ὃ τε θεολό-
γος καὶ ὁ Νύσσης MaxConf pars 1 v inser in ἀπολύτως ὑμνητέον (DN 225,
4): 27 ἀπολύτως, τουτέστιν 28 οὐ κατὰ τι μὲν, κατὰ τι δὲ οὐ, ἢ ὡς πρὸς τι
29 ἕτερον, ἀλλὰ κατὰ ἀπλήν ἔννοιαν, τουτέστι κυρίως MaxConf v 30-40
schol: om Fa lem: incert Ha καὶ ἀνισότητα (DN 225,9) v 30 ἡ: om
Ma(sed corr man alt)Wc τὸ τῆς: om Ma(sed corr man alt)Wc 31 λέγω:
λόγῳ Ma(sed corr man alt)Wc

ὁ 34 κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχων, ἐν εἰκότως ἂν 35 προσ-
 αγορεύοιτο. καὶ γὰρ τὸ ἐν τοῖς κατὰ μέρος ἐν 36 τοιοῦτον ὑπάρχει
 ἠνωμένον τοῖς μέρεσι καὶ σύμπνου 37 κατὰ μετουσίαν τοῦ πρώ-
 5 τῶν 39 αἰτεῖ, ἵνα ὧσι καὶ αὐτοὶ ἔν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐν ἔσμεν, 40 ἵνα
 ὧσι τετελειωμένοι εἰς τὸ ἔν.

(in ἅγιος ἀγίων ὑμνεῖται - DN 225,15)

47 Πῶς ἅγιος ἀγίων καὶ 48 τὰ τοιαῦτα ὑμνεῖται ὁ θεός, θαυμα- 404 D
 σίως ἐτράνωσεν, 49 καὶ φησιν, καθ' ὅσον διαφέρει φύσις ἀκραιφ-
 νῆς καὶ 50 αἰτία ποιότητος καὶ αἰτιατοῦ. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ ὄν 51 πρὸς
 10 τὸ μὴ κυρίως ὄν καὶ καθ' ὅσον τοῦ μετέχοντος 52 αὐτὸ τὸ μετεχό-
 μενον. κατὰ τοσοῦτον διαλλάττει 53 ὁ θεὸς ταῦτα λεγόμενος τῶν

39 Vide Joh 17,11   40 Vide Joh 17,23

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

38 ὑπέρ: ὑπὸ v   post lin 40 inser in γανυμένη (DN 225,10): 40 γάννυται δέ,
 ἥτοι 42 εὐφραίνεται, ἐπὶ τοῖς ἰδίῳ ποιήμασιν ὁ θεὸς κατὰ 43 τὸ ἐν ψαλμοῖς·
 εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις 44 αὐτοῦ MaxConf 40 ὃ δηλοῖ τὴν 41
 ἀγιότητα, ὃ δηλοῖ τὴν βασιλείαν. γάννυται δέ, ἥτοι 42 εὐφραίνεται, ἐπὶ
 τοῖς ἰδίῳ ποιήμασιν ὁ θεὸς κατὰ 43 τὸ ἐν ψαλμοῖς· εὐφρανθήσεται κύριος
 ἐπὶ τοῖς ἔργοις 44 αὐτοῦ, ὃ δηλοῖ τὴν κυριότητα v (et cum schol 404,30-40
 coniuux)   ante lin 47 inser in ἀγαθῇ (DN 225,12): διὰ τί ἅγιος 3 ἀγίων καὶ
 βασιλεὺς βασιλεόντων καὶ κύριος τῶν 4 κυρίων καὶ θεὸς θεῶν λέγεται Max
 Conf pars 2 v (coll post 405,2 οὐδενός et cum schol 404,47 - 405,2 coniuux)   47
 -405,2 schol: om Fa   lem: incert Ha κατὰ μίαν (DN 225,14) LcLeMaWc
 50 αἰτιατοῦ: αἰτία Ma(sed corr man alt)Wc   51 τοῦ: τούτου v

405 A κατὰ μέθεξιν I τοῦτο ἐσχηκότων. τὰ γὰρ πάντα ἐκ θεοῦ ἐστὶ καὶ
2 λέγεται καὶ ἔχει, ὁ δὲ θεὸς ἐξ οὐδενός.

(in ἀγίους δὲ καὶ βασιλεῖς ... καλεῖ τὰ λόγια - DN 225,20 sq)

5 Θείας ἐπιπνοίας ὁ μακάριος 6 οὗτος ἠξιωμένος εὐσεβῶς τὰ παρὰ
τισιν εἰς 7 πολυθειῖαν ἐκπεσόντα φιλοθέως μυσταγωγεῖ καὶ τὰς 8
ἐφεστηκυίας τῶν ὑποβεβηκότων ἀρχὰς κατ' ἐξοχὴν 9 ἀγίους καὶ 5
βασιλεῖς καὶ κυρίου καὶ θεοῦς λέγεσθαί 10 φησιν, ὥσπερ καὶ ἐν
ἀνθρώποις οἱ ἐξοχώτατοι 11 οὕτω προσαγορεύονται, καὶ ὥσπερ ἐν
ἡμῖν οἱ ἐν 12 ἀρετῇ προὔχοντες διδάσκαλοι τὴν ἀρετὴν ἐν τῇ ψυχῇ
13 ἐνιαίως συνηθροισμένην ἔχουσιν. διὰ δὲ τῆς διδασκαλίας 14
ἐτέροις τὰς ἀρετὰς μεταδιδόντες πρὸς τὴν 15 διαφορὰν τοῦ πλή- 10
θους τῶν διδασκομένων πληθύνεται 16 καὶ ἡ μεταδιδόμενη παρ'
405 B αὐτῶν ἀρετῇ. οὕτως 17 ἰσχυρότερω τινὶ καὶ θειοτέρω τρόπῳ ἐπὶ
τῶν ἀσωμάτων 18 τάξεων θεωρητέον. καὶ διὰ τῶν ἀνωτέρων καὶ
19 πλησιαιτέρων θεῶν αἱ ὑποβεβηκυῖαι τάξεις μετέχουσι 20 τῶν
δωρεῶν τοῦ θεοῦ, ὥσπερ ἐκ κρατήρος 21 ὑπερβλύζοντος καὶ πηγά- 15

21 ὑπερβλύζοντος: Cf DN 225,16

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

2 δὲ: om v post lin 2 inser in ἀμέθεκτος (DN 225,20): 404,45 ἀμέθεκτος ὁ
θεὸς 46 κατὰ τὸν τῆς φύσεως λόγον MaxConf v(coll ante 404,47) 5-32
lem: incert Fa ἀγίους (DN 225,20) HaLcLe κυρίου (DN 226,1) MaWc ἀγίους δὲ
καὶ βασιλεῖς (DN 225,20 sq) v 5 ἐπιπνοίας: ἐπινοίας v 9 καὶ θεοῦς: om
HaFaLcLeMaWc 15 πληθύνεται: πληθύνονται HaFaLcLeMaWc 17 ἐπὶ:
ἐστὶ v 18 θεωρητέον: θεωρητόν MaxConf v 19 θεῶν: θεῶν HaFaLcLeMaWc

ζοντος τὰ μὲν πλησιάζοντα 22 σκεύη πρῶτα πληροῦνται δεχόμενα
τὸ ἐπ' αὐτὰ 23 φερόμενον, εἶτα καὶ αὐτὰ ὑπερβλύζοντα διαχεῖται
24 εἰς ἕτερα ὑποκείμενα σκεύη. καὶ πρὸς τὸ 25 πλῆθος τῶν δεχο-
5 τίζεται τὸ ἐκ τοῦ 27 κρατῆρος ἀναβλύζον τῶν πρώτων σκευῶν ἐν
ἑαυτοῖς 28 ἐχόντων κατὰ τὴν ἐνότητα τοῦ πληρώματος τὸ 29
πρώτως ἐκ τοῦ κρατῆρος ἐνεχθέν. οὕτω παχυτέρῳ 30 λόγῳ τὴν ἀ-
φθονίαν τῆς μεταδόσεως τῶν θείων δωρεῶν 31 μεριζομένην εἰς ἄ- 405 C
παντας διὰ τῶν πρώτων διακόσμων 32 νοητέον. καὶ ὁ ἀπόστολος
10 γὰρ σκευὸς ἐκλογῆς ὠνομάσθη.

---

32 σκευὸς ἐκλογῆς: Vide Act 9,15

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

22 ἐπ' αὐτὰ: ἐπὶ τὰ αὐτὰ v 23 αὐτὰ ὑπερβλύζοντα: αὐτῶν ὑπερβλύζον-
των v 26 μεγάλων: μεγάλων οἶον MaxConf v 32 γὰρ σκευὸς: σκευὸς
γὰρ v ὠνομάσθη: ὠνομάσθη. σημείωσαι δέ, ὅτι ἀμέθεκτον νῦν τὸν 33
θεὸν κατὰ τὸν τῆς φύσεως λόγον φησὶν MaxConf pars 1 v inser in πλη-
θύουσιν (DN 226,4): 35 τουτέστι πλείους δεικνύουσιν· 36 ὅσον γὰρ διάφορα
τὰ μετέχοντα, τοσοῦτον 37 καὶ αἱ δωρεαὶ πολυειδεῖς διαφαίνονται MaxConf
v

〈XIII.〉

(in *pāsan mēn āpeiriān ōρίζον* - DN 226,11)

39 Ὁ θεὸς αὐτὸς 40 ἑαυτοῦ καὶ ὄρος καὶ τόπος, καὶ οὐδὲν ὑπερεκ-
 τείνεται 41 τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄπειρα αὐτὸς περατοῖ. 42 τοὺς
 γὰρ αἰῶνας ἀπείρους ὄντας - οὐ γὰρ ἔχουσι 43 πέρας - αὐτὸς τῷ
 ἀπείρῳ μεγέθει ὑπερέχων τῷ 44 ἑαυτοῦ ἀπειροπλασίῳ περιέχει 5
 405 D 46 τούτοις ὁ βίος ὡς ἐπὶ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀθάνατοι ἐκτίσθησαν.
 47 ὁ δὲ θεὸς ἐν τῷ ὑπεραιωνίῳ ἐντὸς τῆς 48 ἰδίας αἰδιότητος ὀρί-
 ζει.

(in τὸ πολλὰ τῷ ἀριθμῷ ... ἐν τῷ εἶδει - DN 227,15)

49 Πολλὰ τῷ ἀριθμῷ, ἐν 50 δὲ τῷ εἶδει τὰ νομίσματα καὶ τὰ ἀρ-
 γύρια καὶ οἱ 51 ὀβολοί. τὸ γὰρ εἶδος ἐν ἡ χρυσὸς ἢ ἄργυρος ἢ χαλ- 10
 κός. 52 τὸ δὲ πολλὰ ταῖς δυνάμεσιν, ὡς αἱ πόαι, ἐν 53 δὲ τῷ εἶδει·

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

39-48 lem: incert Ma καὶ *pāsan* (DN 226,11) HaFa *pāsan* (DN 226,11) LcLe
 Wc ὑφ' ἑαυτοῦ μονοειδῶς ἀφοριζόμενον (DN 226,9 sq) v 39 θεὸς αὐτὸς:
 θεὸς v 42 οὐ: οὐδὲ v 47 δέ: om HaFaLcLeMaWc ἐν: om HaFaLcLeMa
 Wc 48 ὀρίζει: ὀρίζεται Ma(e corr man alt) MaxConf v 49-408,2 schol:
 coll post 408,40 et cum 409,9-16 coniunx HaFaLcLeMaWc lem: καὶ τὸ (DN
 227,14) HaLcMaWc πολλὰ (DN 227,14) FaLe ἐν δέ, ὅτι πάντα (DN 227,6) v
 49 πολλὰ: τὰ πολλὰ HaFaLcLeMaWc 51 ἢ χρυσὸς ἢ ἄργυρος ἢ χαλκός:
 ἢ χρυσὸς ἢ χαλκός ἢ ἄργυρος MaxConf ἢ χαλκός ἢ χρυσὸς ἢ ἄργυρος v

πάσαι γὰρ χόρτος. τὸ δὲ πολλὰ τοῖς 54 εἶδουσιν, οἶον βοῦς, ἵππος, ἄνθρωπος καὶ τὰ νοητά, 55 ἐν δὲ τῷ γένει, ὅτι ταῦτα ζῶόν εἰσιν. τὸ δὲ πολλὰ I ταῖς προόδοις, αἱ δημιουργίαι, ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ. ὁ 2 408 A γὰρ θεὸς αἴτιος τῶν ἀπάντων.

(in kai ἄνευ μὲν ... πεπληθυσμένον - DN 227,19 sq)

5 I8 Ὁ σκοπὸς δηλός, ὅτι ἐν I9 λεγόμενος ὁ θεὸς οὐχ ὁμοίως τοῖς 408 B ἀριθμητοῖς ἐν λέγεται. 20 ὁ μὲν γὰρ θεὸς ἐν ἔστιν, καθὸ ἀπλοῦς τε καὶ 2I ἀμερῆς καὶ τῆς κατ' εἶδος διαφορᾶς ἄμοιρος καὶ 22 πάντων

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

54 βοῦς, ἵππος: ἵππος, βοῦς MaxConf v 1 sq ὁ γὰρ θεὸς αἴτιος τῶν ἀπάντων: ὁ θεὸς γὰρ αἴτιος πάντων MaxConf v ante lin 18 inser in ἄλλ' ὡσπερ ἅπας ἀριθμὸς (DN 227,8): 3 καλῶς ἀποδείκνυσιν 4 ὅπερ καὶ βούλεται. σκοπὸς γὰρ τῷ θεῷ τούτῳ ἀνδρὶ 5 καὶ ἀπὸ τῆς ἀριθμητικῆς συστήσαι τὰ ἑαυτοῦ. 6 λέγει γοῦν, ὅτι οὐδὲν ἔστι τῶν ὄντων ἀμέτοχον τοῦ 7 ἐνός, τουτέστι τοῦ θεοῦ. διότι καὶ πᾶς ἀριθμὸς μονάδος 8 μετέχει. εἰ γὰρ καὶ ἐκ τῶν δύο ἄρξεται τις, μίαν 9 δυάδα πρώτην ἀριθμεῖ, καὶ ἐκ τῶν δέκα ὁμοίως. τὸ 10 πλέον φησὶν, ὅτι κἂν ἐκ τῶν λεγομένων πολλοστημορίων 11 ἄρξηται τις πρῶτον, ἀριθμεῖ ἥμισυ ἐν, καὶ 12 τρίτον ἐν, δέκατον ἐν, καὶ οὕτως ἐφεξῆς, ὥστε μὴ 13 εἶναι ἀριθμὸν μὴ μετέχοντα τοῦ ἐνός, ἥτοι τῆς μονάδος. 14 κἂν γὰρ μορίου ἐπιμνησθῆς, ἐρεῖς ἥμισυ ἐν, 15 καὶ τρίτον ἐν, καὶ δέκατον ἐν, καὶ ἐφεξῆς· καὶ ὅτι 16 μία δυὰς καὶ μία δεκάς λέγεται, ὡς καὶ τούτων ἐξ 17 αὐτῆς συμπληρουμένων MaxConf pars 1 v 18-40 lem: incert Ha εἶναι (DN 227,10) Fa τῷ (DN 227,10) LcLeMa ἐν (DN 227,6) Wc τὸ πάντων αἴτιον ἐν (DN 227,11) v 18 +δη+ος ὅτι Ha 20 ἀπλοῦς: ἀπλοῦν HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 21 ἀμερῆς: ἀμερῆς HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc ἄμοιρος: ἄμοιρον HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc

παθημάτων καὶ συμβεβηκότων ἀλλότριος. 23 λέγεται καὶ ἓν,
 ἀρχὴ τις ὡσπερ καὶ στοιχεῖον τῶν 24 ἐσομένων νοούμενος. τὸ δὲ
 ταῦτόν ἢ ἕτερον ἢ μείζον 25 ἢ ἔλαττον, ἔτι δὲ ἄρτιον ἢ περιττόν ἢ
 ἴσον ἢ 26 ἄνισον, ὅπερ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς θεωρεῖται, οὐκ ἂν τις 27
 εὐλόγως ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀναφέρῃ, ἀρχὴν αὐτὰ ποιούμενος. 28 τὰ 5
 γὰρ τοιαῦτα πάθη καὶ συμβεβηκότα ἐξ 29 ἀνάγκης εἰσίν. τῶν μὲν
 408 C οὖν ἐν ἀριθμοῖς διαιρέσεων 30 εἰς πλήθος τὸ πέρασ εἰς μονάδα
 ἀνάγεται. ἢ δὲ ἀρχὴ 31 ἐν ἐκάστῳ γένει τὸ ἀπλούστατόν ἐστιν.
 καὶ ἐν τοῖς οὖσιν 32 οὖν, εἴτε ἐν τὰ πολλά ἐστιν εἴτε τὸ ἐν πολλά
 ἐστιν, ἀρχὴ 33 τις καὶ στοιχεῖον τὸ ἀπλούστατόν ἐστιν. καὶ 10
 πάντων 34 ἀμέτοχον ἓν, ἐξ οὗ ὡσπερ ἐκ παραδείγματος καὶ 35
 ἰδέας καὶ τὸ ἐν τοῖς οὖσιν ἓν, οἶον κἂν τὸ αἰσθητόν 36 φῶς πολλά
 ἐστιν τοῖς μέρεσιν, ἀντὶ τοῦ τοῖς ἄστροις πᾶσιν 37 ἀλλ' ὅλον
 συλλεγόμενον ἐν φῶς ἐστιν. καὶ τὸ πολλὰ 38 τοῖς συμβεβηκόσιν

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

22 ἀλλότριος: ἀλλότριον HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 23 λέγεται
 καὶ ἓν: ἓν λέγεται HaFaLcLeMaWc 24 νοούμενος: νοούμενον HaFaLcLeMa
 (sed corr man alt)Wc 31 τὸ: om v 32 ἐν τὰ πολλά: τὰ πολλά ἐν Wc τὸ
 ἐν πολλά v ἐστιν prim: εἰσιν HaFaLcLeMaWc τὸ ἐν πολλά: τὰ πολλά
 ἓν v ἐστιν alt: om Wc v 33 ἐστιν: om Ha coll ante καὶ prim FaLcLeMa
 Wc 35 οἶον κἂν: κἂν τε γὰρ οἶον HaFaLcLeMaWc 36 ἐστιν: ἢ v 37
 τὸ: om v

οἶον ὁ ταῶς· ἔχει γὰρ καὶ χρυσίζοντα 39 καὶ κύνεα καὶ λευκά, ἐν τῷ ὑποκειμένῳ 40 σώματί ἐστιν. οὕτω καὶ τὰ ἐξῆς νοητέον. 409, 409 A
 9 πάντα δὲ λέγεται, ὅταν 10 εἶδη καὶ μέρη καὶ διαφοραὶ ἐν ταῖς
 διαιρέσεσιν 11 ὦσιν. ὅλον δέ, ὅταν τὰ μέρη συλλεγόμενα ἐν ὁλό-
 5 κληρον 12 ἀποτελῶσιν ἢ τὰ εἶδη ἐν γένος ἢ καὶ τὰ ἐναντία 13 καὶ

---

9 πάντα: Vide DN 227,18

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

post lin 408,40 inser in πρὸ παντὸς ἐνὸς (DN 227,12): 41 ὧδε ἐξ ἀριθμητικῆς
 42 περιγίνεται τοῦ λεγομένου. σημειῶσαι δέ, ὅτι καὶ 43 πρὸ τοῦ ἐνὸς λέγει
 εἶναι τὸν θεὸν εἰκότως, ἐπειδὴ 44 πάντων ὑπάρχει, ὅθεν καὶ τοῦ ἀριθμοῦ δη-
 μιουργὸς 45 ἦτοι ἐφευρέτης ἐστίν MaxConf pars 1 v inser in ἀλλὰ τὸ μὲν
 πολλὰ τοῖς μέρεσιν (DN 227,13 sq): 46 προσυπακουστέον ἐφ' ἐκάστου 47
 τούτων τὸ ὑπάρχον, ἵνα ἢ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον· 48 τὸ ὑπάρχον τοῖς μέρεσι
 πολλὰ ἐν ἐστὶ τῷ ὅλῳ, 49 οἶον τὸ σῶμα, οὕτω καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῷ ὑποκει-
 μένῳ 50 ἐστὶν ἦτοι οὐσία, ἀλλὰ πολλὰ τοῖς συμβεβηκόσιν, 51 οἶον ὁ ἀνθρω-
 πος. συμβεβηκότα δὲ τὰ μὲν χωριστά, 52 ὡς τὸ καθέζεσθαι, περιπατεῖν καὶ
 τὰ ὅμοια, τὰ 53 δὲ ἀχώριστα, ὡς τὸ γλαυκὸν ἢ γρυπὸν καὶ τὰ ὅμοια. 409,1
 καὶ πάλιν ἐν μὲν εἶδος, ἵππος ἢ βοῦς, ἀλλὰ τοῦτο 2 πολλὰ ὑπάρχει τῷ ἀριθ-
 μῷ· πολλοὶ γὰρ ἵπποι καὶ 3 πολλοὶ βόες. ἀλλὰ καὶ ταῖς δυνάμεσι ταῖς φυσι-
 καῖς 4 πολλὰ ὑπάρχει· καὶ αὖθις τὰ πολλὰ εἶδη, οἶον ἀνθρωπος, 5 ἵππος,
 κύων καὶ τὰ ἄλλα, ἐν εἰσι τῷ γένει· 6 ζῶον γὰρ τούτων ἕκαστον. οὕτως οὖν
 καὶ τὸ πολλὰ 7 ὑπάρχον ταῖς προόδοις ἤγουν τοῖς βουλευμασιν ἢ 8 τοῖς ἔρ-
 γοις ἐν ἐστὶ τῇ ἀρχῇ MaxConf v 9 πάντα -16 κόσμος schol in πάντα καὶ
 ὅλα πάντα (DN 227,18) MaxConf v 9 πάντα δέ: πάντα MaxConf v 11
 ὅταν: ὅτε HaFaLcLe ὅτι Ma(sed corr man alt)Wc 12 ἀποτελῶσιν: ἀποτε-
 λούσιν HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc καὶ: om MaWc

ἀντικείμενα εἰς σύμπνοιαν καὶ συμπάθειαν 14 ἡσυχάζῃ, ὡς ὕδωρ
καὶ γῆ ὁμοῦ καὶ ἀήρ καὶ τὰ 15 πυρώδη ἄστρα καὶ οὐρανός. λέγε-
ται γὰρ ὅλα ταῦτα 16 κόσμος.

(in καὶ ἄνευ μὲν τοῦ ἐνός - DN 227,19)

409 B 17 Ἐπειδὴ τὸ ἐν δοκεῖ πως 18 ἔχειν σχέσιν πρὸς ἀριθμόν, ἄνευ
ἐνός οὐκ ἂν εἶη πλήθος. 19 συνθέσεις γὰρ μονάδων εἰσὶν οἱ εἰς 5
πλήθος ἀριθμοί, 20 ὅπερ εἶπεν ἄνω, ὅτι πολλαπλασιάζεται ὁ 21
θεός, ὡς ἀπὸ ἀριθμητικῆς νοούμενος. τὸ δὲ ἐν καὶ 22 καθ' ἑαυτὸ
ὑφέστηκε καὶ ἔστιν.

20 sq ὅπερ - θεός: Cf DN 128,17; 135,16; 136,2; 187,5; 218,11

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

14 ἡσυχάζῃ: ἡσυχάζοι HaFaLcLe ἡσυχάζει MaWc ὕδωρ καὶ γῆ ὁμοῦ:
ὕδωρ ὁμοῦ καὶ γῆ v 17-22 lem: ἄλλως (DN 228,3) Ha ἄνευ alt (DN 227,19)
FaLcWc πλήθους (DN 227,19) Le ἄνευ prim (DN 227,19) Ma 18 ἄνευ: ἄνευ
δὲ HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 19 συνθέσεις: σύνθεσις Ma(e corr man
alt)MaxConf v μονάδων: μονάδος v post lin 22 inser in καὶ εἰ πᾶσι τὰ
πάντα (DN 228,1): 23 τὸ ὑποβοῦτό τις καὶ τὸ 24 καθ' ὑπόθεσιν λαμβάνεται
ἐπὶ τῶν πραγματικῶς 25 οὐκ ὄντων, ἀλλὰ λόγῳ τυπουμένων. ἐνταῦθα μέν-
τοι 26 οὐχ οὕτω ληπτέον, ἀλλὰ τὸ κατὰ ἐπίνοιαν λόγῳ τοῦτο 27 θετέον διὰ
τὴν τοῦ ἐκτίσθαι ταυτότητα καὶ τὸ ὅλον 28 ἐν τοῖς μέρεσι θεωρεῖσθαι καὶ
ἐν τῷ ὅλῳ τὰ μέρη MaxConf v inser in προεπινοούμενον εἶδος (DN 228,3
sq): 30 εἰ μὴ προεπινοηθῆ, φησίν, τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος 31 ἤγουν ἡ φύσις,
οὐκ ἂν τις εἴποι τοὺς ἀνθρώπους 32 ἠνώσθαι ἀλλήλοις. δῆλον δὲ ὅτι κατ'
αὐτὸν τὸν τῆς 33 φύσεως λόγον MaxConf v

(in κατὰ - τὰ ἠνωμένα - DN 228,3 sq)

34 Οὕτω τὸ ῥητὸν συνθετέον, 35 ὅτι ἠνωσθαι λέγεται τὰ ἠνωμένα 409 C
κατ' εἶδος προεπινοούμενον 36 ἐνὸς ἐκάστου. προείπομεν γάρ, ὅτι
τὰ 37 εἶδη καὶ τὰ πολλὰ στοιχεῖόν τι καὶ ἀρχὴν τὸ ἐν ἐπιγράφον-
ται 38 εἰς γένος ἐν ἀναγόμενα, οὗ γένους εἶδη 39 εἰσίν. ταῦτα γὰρ
5 ἠνωμένα αὐτῷ τῷ εἶδει, οἶον ἵπποι, 40 βόες καὶ τὰ ἐξῆς, ἅπερ εἰς
ἐν γένος ἀνάγονται, τὸ 41 καλεῖσθαι ζῶων.

(in ὑφ' ἧς καὶ ἐξ ἧς - DN 228,12)

45 Τῷ ὑφ' ἧς σύνταξον τὸ ἔστι 46 καὶ τῷ ἐξ ἧς τὸ συντέτακται 409 D
καὶ τῷ δι' ἧς τὸ μένει 47 καὶ τῷ ἐν ἧ τὸ συνέχεται ἡγουν φυλάτ-
τεται 48 καὶ τῷ εἰς ἣν τὸ ἐπιστρέφεται, εἰ καὶ ὁ πατήρ 49 ἰδίως
10 καὶ ὑφ' ἐν τὰ ῥήματα ἔταξεν· καὶ τὸ πάντα δὲ 50 ἀπὸ κοινουῦ.

36 προείπομεν: Cf supra, In DN 408, 32 sq 49 πάντα: Vide DN 228,13

50 εἶπεν: Vide DN 228,5 sq

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

34-41 schol: cum schol 409,17-22 coniunx MaWc lem: incert Ha ἄλλως (DN
228,3) FaLcLe καὶ πάντων - στοιχειωτικόν (DN 228,4 sq) MaxConf καὶ εἰ ἀν-
έλεις τὸ ἐν (DN 228,5) v 39 ταῦτα: τὰ HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc
40 γένος ἀνάγονται: ἄγονται γένος HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc post
lin 41 inser in τὴν ὄλην θεαρχίαν (DN 228,7): 42 ὄλη θεαρχία ἢ παναγία 43
καὶ προσκνητη τριάς· διὰ δὲ τὴν ἀνέκφραστον τῆς 44 φύσεως ἔνωσιν ὁ εἶς
καὶ ἐν χρηματίζει MaxConf v 45 τῷ - 50 κοινουῦ: 45-50 τὸ ὑφ' ἧς καὶ ἐξ
ἧς, τουτέστιν καὶ τὸ συντέτακται, ἀρμοστέον· καὶ τὸ δι' ἧς καὶ ἐν ἧ, τὸ μέ-
νει καὶ συνέχεται καὶ τὸ εἰς ἣν, τὸ ἀποπληροῦται καὶ τὸ ἐπιστρέφεται ἀπο-
δοτέον HaFaLcLeMaWc

καλῶς δὲ εἶπεν, ὅτι ἐὰν ἀνέλῃς τὸ ἓν, 51 οὔτε ὀλότης οὔτε μόριον
οὔτε ἄλλο οὐδὲν συνίσταται. 52 τοῦτο γὰρ προηγήσατο καὶ ἄνω
412 A εἰπὼν καὶ ἥμισυ ἐν I καὶ τρίτον καὶ δέκατον, δηλονότι καὶ τὰ μό-
ρια τοῦ 2 ἐνὸς μετέχουσιν.

(in τὸ πάντων αἴτιον ἓν - DN 228,18 sq)

3 Οὐκ ἀπολύτως παντὶ ἐνὶ 4 τὰ πάντα συνέστηκεν, ἀλλ' ἐκείνω 5
μόνω τῷ ἐνί, 5 καθ' ὃ ἓν, ὁ θεὸς εἷς, καὶ ἐν ὀνομάζεται· τούτω 6
γὰρ μόνω τῷ ἐνί τὰ ὄντα ἐστίν. αὐτὸ γὰρ τὸ ὄνομα 7 τὸ ἐν ὁ λέ-
γων κατὰ ἀπόφασιν τοῦ πολλαπλοῦ τοῦτο 8 σημαίνει. τὸ μέντοι
ἐν αὐτοαρχῇ καὶ πρῶτόν ἐστι τῷ 9 πρὸς τί πως ἔχειν· τῶν γὰρ ἐξ
αὐτοῦ πολλῶν ἔννοιαν 10 εἰσάγει. ταῦτα δὲ οὐκ ἐπιτήδεια ἐπὶ 10
θεοῦ. τοιοῦτον 11 δὲ ὄν μόνον τὸ ἐν παντελῶς ἀπαθὲς καὶ ἀδιαίρε-
τον 12 καὶ αὐταρκέστατόν ἐστιν. κατὰ γὰρ τὴν αὐτοῦ φύσιν 13
412 B ἐτέρω συμπλέκεσθαι οὐ πέφυκεν ὥσπερ τὸ ἐν ἀριθμοῖς 14 ἓν.
ἀπωθεῖται γὰρ τὸ πλῆθος καὶ πᾶσαν σύνθεσιν 15 καὶ διαίρεσιν
αὐτὸ τὸ κυρίως ἐν τὸ πρὸ 16 παντὸς ἐνός. τοῦτο γὰρ οὔτε μικρὸν 15

52 ἄνω: Vide DN 227,9

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

51 μόριον: πολλοστημόριον MaxConf v συνίσταται: om v 52 ἄνω: ἐν
τῷ προλαβόντι φύλλῳ HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 3-41 lem: incert
HaFa 3 οὐκ ἀπολύτως: +ὐκ ἀπολύτως Fa +ἀπολύτως Ha παντὶ ἐνί: ἐνί
παντὶ v 5 εἷς: καὶ εἷς MaxConf v 11 μόνον: οὐ μόνον HaLcLeMa(sed
corr man alt)Wc μένον Fa ἀπαθὲς: ἀπαθῶς Ma(sed corr man alt)Wc ἀδι-
αίρετον: διαίρετον Ma(sed corr man alt)Wc 15 τὸ πρὸ: καὶ πρὸ v

οὔτε μέτριον 17 καλεῖται, εἰ δὲ δεῖ καὶ τολμηῆσαι, οὔτε καλὸν οὔτε
 18 ἀγαθόν· ταῦτα γὰρ πάθη πως, οἷόν εἰσι καὶ σχέσεις 19 καὶ
 συμβεβηκότα. αὐτὸ δὲ τὸ ἐν καὶ ὑπὲρ ταῦτα 20 νοεῖται. τὰ δὲ πά-
 θη ὡς τὸ μικρὸν καὶ τὸ μέτριον καὶ 21 σὺν ἄλλῳ νοοῦνται καὶ οὔτε
 5 ἀπλᾶ διὰ τοῦτο οὔτε 22 στοιχειώδη. τὸ ἐν οὖν, ὅπερ, ὡς εἴρηται,
 τὸ ἀπλοῦν καὶ 23 ἀπαθές, μὴ ἔχον τὰ λεχθέντα, οὔτε ὡς γένος θε-
 τέον 24 τῶν ὄντων, τὰ γὰρ γένη διαιρεῖται πάντως εἰς τὰ 25 εἶδη,
 ἀλλ' οὔτε στιγμὴν ἢ μονάδα κυρίως, σχέσιν γὰρ 26 ἔχει ταῦτα
 πρὸς τὰ ἐφεξῆς, τὸ δὲ ἐστὶν ἀπλούστατον 27 καὶ οὔτε μίαν διαφο-
 10 ρὰν ἔχον οὔτε γὰρ κίνησιν 28 τινα ἢ στάσιν οἷον ἡρεμίαν ἔχει, 412 C
 ἀλλ' οὔτε ὄν 29 θετέον αὐτὸ τὸ ἐν, ἀλλ' ἀρχὴν ὄντος καὶ σπέρμα.
 τῷ 30 δὲ ὄντι πλήθος ἐξ ἀνάγκης παρέπεται, ᾧ πλήθει τὸ 31 ὄν
 προσγίνεται, ὅπερ οὐκ ἔστιν ἐπὶ θεοῦ. τὸ γὰρ ὄν 32 οὐσία ἐστὶν
 ἀπὸ τοῦ εἶναι. ὁ δὲ θεὸς καὶ ὑπερούσιος 33 καὶ ὑπὲρ τὸ ὄν καὶ

22 ὡς εἴρηται: Cf supra, In DN 412,11

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

17 καλεῖται: καλοῖτο HaLcLeMaWc 18 καὶ σχέσεις: om MaWc 19
 ταῦτα: πάντα v 20 τὸ μέτριον: μέτριον MaxConf v 21 καὶ: om HaFaLc
 LeMa(sed corr man alt)Wc 22 τὸ ἐν οὖν v: οὖν ἐν omnes codd praeter Ma(scr
 οὖν ὄν, sed corr man alt)Wc(scr οὖν ὄν) ὅπερ, ὡς εἴρηται: ὡς εἴρηται, ὅπερ
 v τὸ ἀπλοῦν: ἀπλοῦν Ma(e corr man alt) MaxConf v 24 τῶν ὄντων· τὰ:
 τὰ ὄντα Ma(sed corr man alt)Wc γὰρ: δὲ v διαιρεῖται πάντως: πάντως
 διαιρεῖται v 28 ἢ: καὶ Ma(e corr man alt) v 29 ἐν: ὄν Ma(sed corr man
 alt)Wc 29 sq τῷ δὲ ὄντι: τὰ δὲ ὄντα Wc 30 πλήθος: om FaLe ᾧ: τῷ

v

ἐνικῶς ἀντὶ τοῦ ἐξαιρέτως 34 καὶ ἀμιμῆτως ὑπὲρ τὸ ὄν· ὁ γὰρ θεὸς
 πάντα 35 ἐστὶ καὶ ὑπὲρ πάντα. θαυμασίως οὖν τὰ περὶ ἀριθμῶν
 36 φυσιολογήσας ἐπάγει, ὅτι, κὰν μονὰς καὶ τριάς 37 ὑμνοῖτο ἢ
 ὑπὲρ πάντα θεότης, οὔτε μονὰς ἄτε μονὰς οὔτε τριάς 38 ἐστὶν ἢ
 παρ' ἡμῶν δι' ἀριθμῶν γνωριζομένη ἢ 39 παρ' ἑτέρου, ἀλλ' ὑπὲρ 5
 πάντα νοῦν καὶ ἔστι καὶ 40 ὀνομάζεται ὁ θεός. διὰ γὰρ τοῦ εἰπεῖν,
 ὅπερ οὐκ 41 ἔστιν, νοοῦμεν, ὅ τί ἐστὶν ὁ θεός.

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

33 ἀντὶ: ὄν Ma(sed corr man alt)Wc 34 ὄν: ἔν HaFaLcLeMa(sed corr man
 alt)Wc πάντα: τὰ πάντα MaxConf v 36-38 φυσιολογήσας ἐπάγει, ὅτι,
 κὰν μονὰς καὶ τριάς ὑμνοῖτο ἢ ὑπὲρ πάντα θεότης, οὔτε μονὰς ἄτε μονὰς
 οὔτε τριάς ἐστὶν: φυσιολογήσας ἐπάγει, ὅτι, κὰν μονὰς κὰν τριάς ὑμνοῖτο ἢ
 ὑπὲρ πάντα θεότης, οὔτε μονὰς ἄτε μονὰς οὔτε τριάς ἐστὶν MaxConf φυσιο-
 λογήσας, κὰν τριάς, ἐπάγει, κὰν μονὰς ὑμνεῖται ἢ ὑπὲρ πάντα θεότης, οὔτε
 τριάς οὔτε μονὰς ἐστὶν v post lin 41 inser in ὑπὲρ αὐτὸ τὸ ἐν ὄν (DN 229,1):
 42 ὅτι καὶ ὑπὲρ τὸ ἐν ὁ 43 θεὸς ὡς πάντα ὑπερέχων, καὶ αὐτὸς τοῦ ἀριθμοῦ
 44 ποιητῆς καὶ ἐφευρετῆς ὑπάρχων MaxConf v inser in ἐνάριθμόν (DN
 229,2): 45 τὸ ἐνάριθμον 46 ἀριθμοῦ δῆλωσιν σημαίνει. ἐπὶ τῶν ὄντων τοῖνυν,
 47 τουτέστι τῶν κτισμάτων, τὸ ἐν τιθέμενον κατὰ 48 ἀριθμοῦ ἔννοιαν τίθε-
 ται MaxConf v inser in οὐκ ἔστιν οὐδὲ μονὰς, οὐδὲ τριάς (DN 229,6 sq): 49
 μὴ ἀπλῶς τὸ οὐκ ἔστι 50 μονὰς, οὐδὲ τριάς ἐξακούσης, ἀλλὰ πρὸς τὸ διε-
 γνωσμένη 51 σύνταξιν τὸ οὐκ ἔστιν. οὐ γὰρ ἀνελεῖν τὰ τῆς 52 τοιαύτης
 ὁμολογίας, ἀλλὰ τὸ ἀνεξιχνίαστον 53 διδάξαι ὁ λόγος βούλεται MaxConf v

(in θεογόνον - DN 229,8)

1 Τὸ θεογόνον φησὶ δηλοῦσθαι 2 ἐκ τῆς ὀνομασίας τῆς τριάδος. 413 A
 ἵνα γὰρ παραστῆ 3 τῶν ἀνεκκλαλήτων ὑποστάσεων ἢ προσκυνητῆ
 4 ἔκφανσις, ὁ ἀριθμὸς ἐπενοήθη, καθά φησι καὶ Βασίλειος 5 καὶ
 Γρηγόριοι οἱ θεῖοι. γόνιμον δὲ τὸν πατέρα καταχρηστικῶς 6 ὠνό-
 5 μασεν, ἅτε καὶ προσκυνητοῦ υἱοῦ 7 πατέρα καὶ τοῦ συμπροσκυνη-
 τοῦ αὐτοῖς παναγίου 8 πνεύματος πηγῆν. γονιμότης οὖν ἢ ἕτερόν
 τι ὄνομα 9 τῶν συνεγνωσμένων ἢ ἀνθρώποις ἢ καὶ αὐταῖς ταῖς 10
 νοηταῖς δυνάμεσιν οὐκ ἂν παραστήσειε τρανώς τὰ 11 ὡς εἰσιν ἐκ
 10 πάντων ἀποκεκρυμμένα τοῦ θεοῦ. πῶς 12 γὰρ δυνατὸν ὀνομάσαι
 ἀπὸ τινος τῶν ὄντων τὸν 13 θεὸν μηδὲν τῶν πάντων ὄντα καὶ ὑπὲρ
 τὰ πάντα 14 ὄντα;

---

8 γονιμότης: Vide DN 229,11

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

1-14 lem: incert Ha ἀλλὰ ἵνα (DN 229,8) Wc καὶ τὸ θεογόνον ἀληθῶς (DN 229,8) v 4 καὶ Βασίλειος: Βασίλειος MaWc MaxConf v 5 Γρηγόριοι οἱ θεῖοι: Γρηγόριος οἱ θεῖοι HaFaLcLeMaWc οἱ θεῖοι Γρηγόριοι MaxConf v 6 καὶ: om HaFaLcLeMaWc 8 γονιμότης: γονιμότητος HaFaLcLeMa(sed corr man alt)Wc 9 ἢ prim: om v 13 μηδὲν: μήτε τι MaxConf v καὶ: ἀλλὰ καὶ MaxConf v 13 sq τὰ πάντα ὄντα: τὰ πάντα+ Ha τὰ πάντα δὲ ὄντα Fa LeMa(sed corr man alt)Wc πάντα τὰ ὄντα v

(in ἀλλὰ πόθω - DN 229,16)

413 C 32-33 Ὅτι διὰ τὸ ὅλως νοεῖν τι καὶ λέγειν περὶ θεοῦ 34 τῷ περὶ
αὐτὸν πόθω κατεχόμενοι τὸ τῆς ἀγαθότητος 35 ὄνομα ἐπέβαλον
τῷ θεῷ οἱ θεολόγοι, ἐπεὶ κυρίως 36 καὶ ὑπεράγαθος καὶ ὑπερούσιός
ἐστὶν ὁ θεός. 37 ἢ δὲ ἀγαθότης, ὡς φησὶν οὗτος, σεπτότατον ὄνο-
μα 38 τῶν πάντων. αἱ δὲ ἀποφάσεις ἤτοι ἀρνήσεις 39 ἐπὶ θεοῦ οὐχ 5
ἀπλῶς εἴρηνται τοῖς θεολόγοις· 40 οὐ γάρ, ὡς λέγονται, νοοῦνται,
ἀλλ' ὑπεραναβεβηκότως 41 θεωροῦνται. τὸ γὰρ ἀθάνατος καὶ 42

37 σεπτότατον: Vide DN 229,17 38 ἀποφάσεις: Cf DN 230,1

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

ante lin 32 inser in οὐδὲ ὄνομα αὐτῆς ἐστὶν (DN 229,13 sq): 15 καλῶς ὁ θεῖος
οὗτος 16 ἀνὴρ λέγει, ὅτι οὐδὲ ὄνομα αὐτῆς ἐστὶν οὐδὲ λόγος, 17 ἀλλ' ἐν ἀ-
βάτοις ἐξήρηται οὐ τόποις - μὴ γένοιτο - 18 ἀλλὰ λογισμοῖς καὶ ἐνθυμήσε-
σιν. ἄβατος γὰρ 19 παντὶ νῶ καὶ ἐνθυμήσει ὁ περὶ θεοῦ λόγος. τὸ δὲ 20 μῆ-
τε ὄνομα αὐτοῦ εἶναι καλῶς καὶ εὐαπαλλάκτως 21 νοητέον. τὰ γὰρ ὄντα
πάντα καὶ δι' ὀνομάτων καὶ διὰ 22 πραγμάτων γνωστικῶς σημαίνονται.
ποῖον τοίνυν 23 ὄνομα ἢ πρᾶγμα δυνατὸν ἐπιθεῖναι τῷ θεῷ τῷ ὑπὲρ 24 πάν-
τα τὰ ὄντα ἐξηρημένῳ καὶ πεποικηκότι τὰ πάντα 25 καὶ αἰτίῳ τῶν πάντων;
διὸ καὶ τὴν ἀγαθότητα αὐτῆν 26 ἢ τὸ καλὸν αὐτό φησὶν ὁ Διονύσιος μὴ 27
κυρίως ἐφαρμόσαι τῷ θεῷ, ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς 28 οὖσιν εὐρίσκονται ταῦτα.
καὶ ἀνωτέρω οὕτως εὐρήσεις, 29 ὅτι ταῦτα τὰ πάθη καὶ συμβεβηκότα λο-
γίζονται 30 ἐν τοῖς οὖσιν, ὅπερ οὐκ ἔστιν ἐπὶ θεοῦ τοῦ ὑπεραναβεβηκότος 31
πάντων MaxConf pars 1 v 32-55 lem: ἀλλὰ πόθω τοῦ νοεῖν (DN 229,16) v
32-33 ὅτι: σημείωσαι, ὡραῖόν φησὶν HaFaLcLe v ὡραῖόν φησὶν MaWc 37
σεπτότατον: σεμνότατον MaxConf v 38 ἀρνήσεις: ἀρνήσεις καὶ στερή-
σεις MaxConf v 39 θεοῦ: τοῦ θεοῦ HaFaLcLe

ἀόρατος καὶ ἄφθαρτος καὶ ἀνεκδοκὴς καὶ ἀναμάρτητος 43 οὐκ ἄν
 τις σοφίας μετέχων δημωδέστερον 44 ὑπολάβοι οὔτε ὅσα τοιαῦτα 413 D
 ἐπὶ θεοῦ λέγεται, ἀλλὰ 45 τῶν δηλουμένων ἐξιστάμενος ἐπὶ τὰς
 σεσιγημένας 46 καὶ θειοτέρας ἐννοίας ἀνανεύσει. διὸ καὶ νοητὰς
 5 47 θεωνυμίας ἐφεξῆς αὐτὰς καλῶς προσαγορεύει. ἐξισταμένη 48
 γὰρ ἡ ψυχὴ τῶν σωματικῶν πασῶν αἰσθήσεων 49 καὶ κοσμικῶν
 ταῦτα γὰρ ἑαυτῇ ἐποίησε σύμφυλα. 50 οὕτω συνάπτεται τῷ ἀ-
 κραιφνῆ τῆς γνώσεως 51 τοῦ θεοῦ, καθ' ὅσον δυνατόν ἐστὶν ἀν-
 θρωπίνῃ φύσει, 52 ὡς καὶ ὁ ἀπόστολος αἰνίττεται λέγων· καὶ
 10 οὕτω 53 πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα, καὶ πάλιν· νῦν ὡς 54 ἐν
 αἰνίγματι καὶ ἐν ἐσόπτρῳ ὁρῶμεν, τότε δὲ 55 πρόσωπον πρὸς
 πρόσωπον ὁψόμεθα.

46 sq νοητὰς θεωνυμίας: Vide DN 230,6 49 σύμφυλα: Cf DN 230,2 52
 καὶ - 53 ἐσόμεθα: Vide I Thess 4,17 53 νῦν - 54 ὁρῶμεν: Cf I Cor 13,12
 54 τότε - 55 πρόσωπον: Vide I Cor 13,12

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

44 ἐπὶ θεοῦ: coll post 44 ὅσα MaxConf v 46 διὸ - 47 προσαγορεύει: om MaWc
 46 νοητὰς: θειοτέρας MaxConf v 48 πασῶν - 49 κοσμικῶν: om Ha 54 δὲ:
 δὲ τὸ v post lin 55 inser in τὸ τῶν ὀνομάτων σεπτότατον (DN 229, 16 sq): 56
 σημειῶσαι, ὅτι 57 πάντων ὀνομάτων σεπτότατον ἢ ἀγαθότης· διὸ καὶ 58
 πρώτως τῷ θεῷ ἀφιέρωται MaxConf pars 1 v inser in συμφύλων (DN 230,
 2): I συμφύλων φησὶ τῶν συμφυῶν 2 καὶ γνωρίμων καὶ τῆς κτίσεως ἰδίων
 MaxConf v inser in ἄγγελοι (DN 230,8): 3 ὅτι καὶ ἀγγέλοις 4 τὰ περὶ θεοῦ
 ἀκατάληπτα, καὶ ὅτι καὶ ὁ κατώτατος 5 τῶν ἀγγέλων μείζων πάντων τῶν
 ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ 6 θεολόγων ἐστίν, οὐκοῦν καὶ τῶν 7 ἀποστόλων MaxConf v

(in *ἱεροῖς* - DN 231,3)

416 A I2 Ὅτι οὐ I3 πᾶσιν ἀζητήτως μεταδοτέον τῶν μυστικῶν, ἀλλὰ
416 B τοῖς I4 ἱεροῖς ἀνδράσιν. I5 τοῦτο καὶ ὁ ἀπόστολος Τιμοθέῳ γρά-
φων διακελεύεται.

(in *συμβολικὴν θεολογίαν* - DN 231,8)

I9 Ὅτι *συμβολικὴν* 20 *θεολογίαν* λέγει τέως μὴ φερομένην, ὡς

---

15 Cf I Tim 3,1-16

Ha FaLc LeFd(defic) MaWc MaxConf v

---

ante lin 416,12 inser in τὰ εἰρημένα (DN 230,12): I6 ταῦτα ἀγιοπρεπῶς με-
τριάζων I7 φησὶν ὁ πατήρ ὡσαύτως καὶ τὰ ἐξῆς I8 πάντα MaxConf pars 1 v
(coll post 416,15 v) inser in ὁμοδυνάμων (DN 230,15): 8 ὅτι κὰν ἕτεραι ὁμο-
δύναμοι 9 θεωυνομίαι ἐν τῇ γραφῇ εὐρεθῶσιν, χρῆ καὶ I0 ταύτας κατὰ τὰς
αὐτὰς ἐκφαντορικὰς μεθόδους προσυπακούειν MaxConf v inser in ἡμᾶς (DN
230,22): τῆς σῆς δ' ἂν εἴη φιλανθρωπίας (e lin DN 230,17 sq huc intrus) HaFa
Lc 12-15 schol: om HaFaLcLe lem: ἑτέροις (DN 231,3) MaWc καὶ ὑμῶν
καὶ ἑτέροις ἱεροῖς ἀνδράσιν (DN 231,3) v 12 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι Ma Wc
13 μυστικῶν: μυστηρίων MaWc 14 ἱεροῖς: ἱκανοῖς καὶ ἱεροῖς MaxConf v
ἀνδράσιν: ἀνδράσιν· ὅπερ καὶ ὁ θεῖος Παῦλος MaxConf v 15 τοῦτο καὶ ὁ ἀπό-
στολος: τούτῳ τῷ ἱερῷ MaxConf τούτῳ τῷ ἱερῷ ἀνδρὶ v γράφων διακε-
λεύεται: γράφει MaxConf v 19-24 schol: omLe pro schol scr ἐνθάδε παραλέ-
λειπται ἡ *συμβολικὴ θεολογία* HaFaLc lem: ἐπὶ δὲ (DN 231,7) Wc ἐπὶ δὲ τὴν
συμβολικὴν θεολογίαν (DN 231,7 sq) v 19 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι MaxConf
19 sq *συμβολικὴν θεολογίαν*: *θεολογίαν συμβολικὴν* MaxConf v 20 ὡς:
ὡς καὶ v

21 ἐν ἄλλῳ κεφαλαίῳ φησίν. εἰ δὲ βούλει τὴν διαφορὰν 22 εἰδέναι τῆς θεολογικῆς ὑποτυπώσεως καὶ τῆς συμβολικῆς 23 θεολογίας, ἀνάγνωθι τὸ τρίτον κεφάλαιον 24 τοῦ περὶ μυστικῆς θεολογίας λόγου.

---

21 Cf DN 211,7-9   23 Cf MTh 146,1-147,14

Ha   FaLc   LeFd(defic)   MaWc   MaxConf   v

---

21 ἄλλῳ v: τῷ ιε' MaWc MaxConf

TEIL C

DIE VARIANTEN
DER REKONSTRUKTIONSTRÄGER DES CODEX MIXTUS (MAXCONF)
DER JOHANNES VON SKYTHOPOLIS-SCHOLIEN

CONSPECTUS SIGLORUM

- Gb Athen, Nationalbibliothek, Cod. Metochii 642
- Re Rom, Biblioteca Angelica, Cod. Gr. 43
- Ka Sinai, Katharinenkloster, Cod. 319
- Vc Rom, Biblioteca Apostolica Vaticana, Cod. Vaticanus Gr. 371
- Mc Moskau, Staatliches Historisches Museum, Cod. 111
- Ja Patmos, Johanneskloster, Cod. 51
- Oe Oxford, Bodleian Library, Corpus Christi College, Cod. 141
- v B. Cordier/ P. Lamsel, ed. Sancti Maximi scholia in eos beati Dionysii libros, verb. und verm. Nachdruck Venedig 1755/56, = PG 4, 16 sqq

PROLOGUS

〈PROLOGUS〉

GbRe KaVc Mc Ja(defic) Oe(defic) v

16

1-3 tit Πρόλογος: πρόλ+ Gb 4 τοῦ μεγάλου GbReKaVcMc: με-
γάλου v 8 τῶν ἱερῶν: ἱερῶν Re om Gb 10 Παῦλον: om GbRe
KaVcMc 10 sq συμβαλόντα τέ: συμβάλλον+ τέ Gb συμβάλ-
λοντά τε ReKaVcMc 12 τῆν: τῆς Re 15 ἀφιλοσόφων: ἀφι-
λοσόφων (οὐ γὰρ ἀληθῶς φιλοσόφων) GbReKaVcMc v 18 με-
ταθεῖναι: μετατεθῆναι Re 21 ὀνόματι Δάμαρις: ὀνό+ αρις Gb
23 οὖν οὐδὲ: οὐ+ δὲ Gb οὖν οὐ v 23 τοῦ: om GbReKaVcMc 25
ἄριστον Διούσιον: ἄρισ+ ἔξονομασθῆναι Gb 27 φησὶ γὰρ
'Αρεοπαγίτης: φ+ 'Αρ+ παγίτης Gb φασὶ γὰρ 'Αρεοπαγίτης v
29 μνημονευθῆναι: μνη+ νευθῆναι Gb 30 οἰκίας: supra οἰκίας scr
ἀξίας Vc 32 ἀλλ' οἱ: ἀλλὰ τοῖς GbReKaVcMc 33 πρωτεύον-
τες: πρωτεύουσιν GbReKaVcMc πλούτῳ καὶ βίῳ χρηστῶ:
πλούτῳ+ ῳ χρηστῶ Gb 34 καθεστῶτες: καθεστῶντες Re 35
'Αρείου: 'Αρ+ ου Gb

17

8 κληθὲν - 15 ἐκλήθη om GbReKaVcMc 15 sq ἐδίκασον οὖν: ἐν
ᾧ ἐδίκασον GbRe(scr ἐδίκασων)KaVcMc 16 σχεδὸν: φησὶ GbRe
KaVcMc 17 ὥς: om GbReKaVcMc φησιν GbReKaVcMc
20 διὰ δὲ τούτο: om GbReKaVcMc ἅτε καινῶν: ἅτε+ καινῶν

GbRe KaVc Mc Ja(defic) Oe(defic) v

Gb ἄτε δὲ καινῶν ReKaVcMc 26 τὸν πνευματοφόρον: τὸν +μα-
τοφόρον Re 28 ἀνοήτω: ἀνονήτω GbReKaVcMc 29 ἐννοή-
σας omnes codd: ἐννοίας v 31 ἐκήρυξεν, εὐθὺς εἶχετο: ἐκ+ θὺς+
το Gb 32 Ῥωμαῖοι omnes codd: οἱ Ῥωμαῖοι v 32 sq αὐτονό-
μους ἀφῆκαν Ἀθήνας: αὐ+ Ἀθήνας Gb ὅτι καὶ κατὰ τοὺς ἀπο-
στολῶν χρόνους αὐτόνομοι ἦσαν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι ad-
scr mg GbReKa(om καὶ; post τοὺς add τῶν)Vc(om καὶ; post τοὺς add
τῶν) Mc(om καὶ; post τοὺς add τῶν) 34 καὶ τὰ: καὶ GbReKaVc
Mc 34 sq τοὺς Ἀρεοπαγίτας ἐπολιτεύετο: τοὺς+ τεύετο Gb
35 sq τὰ τῆς σωτηρίας δόγματα omnes codd: τῆς σωτηρίας τὰ
δόγματα v 38 αὐτός omnes codd: ὁ αὐτός v 39 βιβλίῳ τῶν
Ἀποστολικῶν: ὅτι ἔστι σύνταγμα τῶν ἀποστολικῶν διαταγμά-
των adscr mg ReKaVcMc 41 χριστοφόρου τῶν Ἀθήνησι πιστευ-
σάντων: χριστοφ+ Ἀθήνησι πιστευσάντων Gb 41 sq post πι-
στευσάντων add μνημονεύει δὲ τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπα-
γίτου καὶ Διονύσιος ὁ ἀρχαῖος Κορινθίων ἐπίσκοπος καὶ Πολύκαρ-
πος ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους ἐπιστολῇ αὐτοῦ (e mg huc intrus; vide
textum Ioannis Scythopolitani et Suchla 1984,8 sq) GbReKa(ὁ om)Vc
(ὁ om)Mc v(pro τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου scr τοῦ
Ἀρεοπαγίτου) 46 ἡγμένον διὰ πολλῆς omnes codd: διὰ πολλῆς
ἡγμένον v 47 παραδόσεων: παραδόσεως Re 48 τοῖς: om Gb
Ἑλλήνων omnes codd: τῶν Ἑλλήνων v 49 μετηγμένα omnes
codd: μετενηνεγμένα v 51 τῆς alt: αὐτῆς Re εὐπαιδευσίας:
ἀπαιδευσίας GbRe(sed corr) 53 φιλομαθεῖς: om GbReKaVcMc

GbRe KaVc Mc Ja(defic) Oe(defic) v

20

1 οὖν οἱ: γοῦν οἱ GbReKaVcMc 4 καίτοι γε omnes codd: καίτοι v
 12 ἄν: om Re 14 sq πολλῶ τῶν φλαύρων ἀφεστηκότα: om Gb
 ReKaVcMc 15 ἀληθές: ἀληθῶς Gb 18 παμμακαρίας: μακα-
 ρίας GbReKaVcMc 21 τὸ: τὸ κατὰ πᾶν GbReKaVcMc 24
 τισ: om GbReKaVcMc 26 περὶ: παρὰ Gb 27 μὴ: om Gb
 28 ταῦτα omnes codd: τὰ v 31 ἔγραψεν: ἀνέγραψεν GbReKaVc
 Mc 41 ἀνέγραψεν: συνέγραψεν Gb 46 τὰ: om Gb 48 τρι-
 σμακάριον: μακάριον Gb

21

1 ἐπεὶ καὶ: ἐ+ ἰ καὶ Gb 3 τῆς: ὡς Gb 4 sq Διονυσίου ταῦτα:
 Διονύσιος τούτου Gb Διονυσίου τούτου ReKaVcMc 6 μνημο-
 νεύειν: μνη μνημονεύειν Ka 7 ἀνδρῶν: αὐτῶν Re 8 μνημο-
 νεύουσι: scr bis Re 42 κατὰ: καὶ Gb

IN LIBRUM
DE DIVINIS NOMINIBUS

<I.>

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

185,4 ὅτι - 9 φιλοσόφου

schol: om JaOe(ante 29,17 et post 113,44 add man rec) post 113,44
coll GbReKaVcMc post 113,44 iter v lem: incert omnes codd 4
ὅτι: ἰστέον, ὅτι GbReKaVcMc ὅτι καὶ Oe man rec 5 ἔτι: om Gb
πάλαι ἄγιοι: ἄγιοι οὗτοι GbReKaVcMc 6 ἀνευθριάστως: ἀνε-
θρυάστως Re ἑαυτοῖς - 7 ἑαυτὸν: om Oe man rec 7 γὰρ: γὰρ
καὶ οὗτος GbReKaVcMc ἐπωνόμασεν: καλεῖ GbReKaVcMc
ὡς: om GbReKaVcMc 9 φιλοσόφου: ἔγραψε φιλοσόφου Gb ἐπέ-
γραψε φιλοσόφου ReKaVcMc

185,10 ὅτι - 14 Παῦλος

schol: om Ja ante schol prim in CH coll Oe lem: συμπρεσβυτέρῳ
(CH 7,1) Oe incert cett codd 10 ὄνομα: in lit vix legi potest Gb
11 ἐπίσκοπος δὲ καὶ ὁ πρεσβύτερος: ὡς ὅτι πρεσβύτερός ἐστιν καὶ ὁ
ἐπίσκοπος Oe 12 δηλοῦται: δηλοῦνται Oe ἐν: καὶ ἐν Oe
τῶν ἀποστόλων: τῶν ἀγίων ἀποστόλων omnes codd v 13 ταῖς
ἐκκλησίαις: ἐκκλη Mc 14 ὁ Παῦλος: ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος
Oe

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

185,21 *πᾶσα* - 29 *δυνάμενος*

schol: om Ja post 185,30-32 coll Oe lem: *οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας ἀνθρωπίνης λόγοις* (DN 108,1 sq) omnes codd *οὐκ ἐν πειθοῖς* (DN 108,1) v 21 *πᾶσα*: ἡ omnes codd v 25 *μᾶλλον δὲ καὶ ὑπερασωμάτων*: om Oe καὶ prim: om GbVc ὑπερασωμάτων: ὑπερασώματα Gb καὶ alt: om Vc 26 *ἀνερμηνεύτως, εἰ μὴ*: om Oe 27 *μὴ*: om Oe 28 *τι*: om Oe 29 *εὐσεβείας*: scr e corr Gb

185,30 *ὑπερούσιος* - 32 *αἰσθητήν*

schol: om Ja ante 185,21-29 coll Oe lem: *ἐννοῆσαί τι περὶ τῆς ὑπερουσίου* (DN 108,6 sq) GbRe *ὑπερουσίου* (DN 108,7) KaVcOe incert Mc 31 *ὁ*: om Oe

185,33 *εἰ* - 188,9 *οὔσα*

schol: om Ja lem: incert Mc 33 *εἰ*: ἡ omnes codd praeter Oe om Oe 2 *λέγοιτο* Oe: *οὖν λέγοιτο* cett codd 7 *καθ' ὃ* Oe: *καθὰ* cett codd 8 *γνομένων: γενομένων* Oe

188,16 *οὐ* - 21 *εἶπεν*

schol: om Ja lem: *σωφροσύνη καὶ ὁσιότητι* (DN 109,2) KaVc *θεία* (DN 109,1) Oe 18 *ὁσιότητι: μιῷτητι* Oe 20 *θεοῦ* omnes

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

codd: τοῦ θεοῦ v κείμενα omnes codd praeter Oe: χρησιμωθηθέν-
τα Oe v 20 sq πρὸ μικροῦ εἶπεν: πρὸ βραχέως ἔφημεν Oe

188,22 ὄρα - 36 χερουβίμ

schol: om Ja 23 sq γάρ ἐστιν: πάρεστιν Oe 25 ἢ παρὰ θεοῦ
χορηγεῖται: χορηγεῖται ἢ παρὰ θεοῦ Gb παρὰ θεοῦ χορηγήται Oe
σοφῶς Oe: σαφῶς cett codd v 26 ὅπερ: ὅθεν Oe ὡςπερ v 29
λεγομένοις: θεσπιζομένοις Oe v 29 τοῦτο: om Oe 29 sq λέγε-
σθαι φησὶν: φησὶ λέγεσθαι omnes codd φησὶ διαλέγεσθαι v τι-
νας Oe: τινὰς τῶν cett codd v 36 Χερουβίμ: ἀγιωτάτοις Χερου-
βίμ Oe v

188,37 ὅτι - 39 ἀξιῶνται

schol: om Ja defic Oe lem: incert ReMc 37 ὅτι: σημείωσαι ὅτι
omnes codd v

188,40 διὰ - 48 δεχόμενος

schol: om Ja lem: incert Mc 40 διὰ - 41 δύναμιν: defic Oe
40 τοῦτο: τοῦτο, φησὶν omnes codd v 43 ἐπιμετρήσει: μετρήσει
omnes codd v 45 θεοῦ: θεὸν Mc

189,4 τὸ - 19 ὑπερηνωμένου

schol: om Ja 5 θεοῦ omnes codd: θεὸν v οὐδὲ: οὔτε Oe 7 αἰ
ψυχαι: ψυχαι τοῖς σωματικοῖς omnes codd v 8 ὁ θεός: ὑπερέχει ὁ

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

θεός omnes codd v 9 οὐσίαν ὄν: οὐσίαν omnes codd v 10
 ἀλλ' ὑπὲρ: ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ omnes codd v 11 ἀλλ' ὑπὲρ: ἀλλὰ
 καὶ ὑπὲρ omnes codd v οὐδὲ: οὔτε omnes codd v 13 ἀκούων:
 ἀκούων οὖν omnes codd v γραφῆ μορφῆν: γραφὴν Mc 14 καὶ
 ὑπὲρ τὰ σώματα coll post 15 θεοῦ νόει Oe 15 ἀξίως: καὶ ἀξίως
 Oe νόει θεοῦ omnes codd praeter Oe: θεοῦ νόει Oe v 16 σύν-
 οδον: συνδρομῆν omnes codd v 16-18 περὶ θεοῦ γὰρ ὁ λόγος τοῦ
 ἀσυνθέτου καὶ μήτε ἀρχῆς ἀριθμῶν ὄντος: οὐ γὰρ περὶ τοιούτων ὁ
 λόγος νῦν, ἀλλὰ περὶ θεοῦ, τοῦ μήτε ἀρχῆς ἀριθμῶν ὄντος καὶ
 ἀσυνθέτου, ἀλλὰ omnes codd v 19 μονοούσια: μονοουσίαν Oe
 ὑπερηνωμένου: ἠνωμένου GbReKaVcMc ἠνωμένους Oe

I89,20 ἐκ - 36 ἀτελεύτητον

schol: om Ja lem: ἐνοποιός (DN 109,13) VcMc 20-23 ἐκ τῶν
 ἡμῶν καταληπτῶν: ἐντεῦθεν μετὰ τὸ ἐξελεῖν πάντων 21 τῶν ἐν
 τοῖς οὐσι τὰ περὶ θεοῦ λοιπὸν τῷ μέτρῳ τῆς 22 ἡμετέρας γλώσ-
 σης ἀκολουθῶν (οὐ γὰρ ὑπερβῆναι 23 ταύτην δυνατὸν ἡμῶν) ἐξ
 αὐτῶν omnes codd (20 ἐξελεῖν: ἐξελεῖν v; 23 ταύτην: ταῦτα Gb) v
 24 ἐνάδα: καὶ ἐνάδα omnes codd v 25 δημιουργὸν καὶ: δημιουρ-
 γὸν omnes codd v 26 καὶ νοῦν ἀνόητον: om GbReKaVcMc 27
 ἀντὶ - 49 τριάδος νοεῖ: schol in νοῦς ἀνόητος (DN 109,14) KaVc lem
 incert GbReMc 30 sq ἐστι τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα: om Oe 31 μου
 γὰρ Oe: γὰρ μου cett codd γὰρ μου φησὶν v 33 οὐδὲν ὄν ἐστιν:

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

οὐδὲ ὄν ἐστίν GbReKaVcMc οὐδὲ ὄν ἐστίν Oe v 34 μὴ ὄντων:
 om Mc 35 λέγη: λέγη ὅτι Oe 35 sq ἄναρχον νόει καὶ ἀτε-
 λεύτητον: ἀξίως νόει ἄναρχον καὶ ἀτελεύτητον Oe ἀξίως νόει ἄν-
 αρχον καὶ ἀτελεύτητον, ἀλλὰ καὶ ἀνεξερεύνητον cett codd v 38
 μόνος – 49 νοεῖ: schol in ὑπερούσιος (DN 109,13) Oe 38 sq μόνος
 γὰρ αὐτὸς ὁ θεὸς ἐπίσταται τὰ περὶ ἑαυτοῦ: μόνος γὰρ ὁ θεὸς ἐπί-
 σταται τὰ περὶ ἑαυτοῦ omnes codd praeter Oe μόνος γὰρ ὁ θεὸς
 αὐτὸς τὰ περὶ ἑαυτοῦ ἐπίσταται Oe v 40 τοῖς: τοῖς δὲ omnes
 codd v 41 sq αὐτό, τί ἐστι: κατ' αὐτό, τὸ τί ἐστι v 44 τήν:
 γιγνώσκων γὰρ ὁ πατὴρ τήν Oe v 45 τὸν: om Oe δὲ καὶ: καὶ
 Oe [καὶ] v 46 παναγίου: ἀγίου omnes codd v 47 ἐκ: om Gb
 48 sq οὗτος ἀνὴρ: οὗτος GbReKaVcMc 49 σεβασμίας: σεβα-
 σμίου Oe 50 τὸ - 192,3 ἐχούσης: schol in ἀπειρίαν (DN 110,9) Gb
 Ka v in οὐ μὴν ἀκοινώνητον (DN 110,11) ReMc in διεληλυθότων
 (DN 110,9) Vc in κρυφίαν (DN 110,9) Oe 50 τὸ δὲ: τὸ omnes
 codd v περιληπτὸν: περιληπτὸν ἐστίν GbReKaVcMc v 2 sq
 καὶ ἔξω τούτων ἐστὶν ἀπειρία. τοῦτ' ἐστὶ δυνάμεως πέρας οὐκ
 ἐχούσης: καὶ ἔξω τούτων ἐστὶν ἀπειρία, τοῦτ' ἐστὶ πέρας οὐκ
 ἐχούσης δυνάμεως Oe καὶ ἔξω τούτων ἐστὶν· δῆλον ὅτι ἀπειρία
 ἐστίν, τουτέστι πέρας οὐκ ἔχουσα δύναμις GbReKaVcMc v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

192,23 *τουτέστι* - 23 *αὐταῖς*

schol: om Ja lem: *ἀδυνάτως* (DN 110,16) GbKaOe *ἀπαιθαδιζο-
μένους* (DN 110,16) ReVc incert Mc *ἀδυνάτως ἀπαιθαδιζομένους*
(DN 110,16 sq) v 23 *τουτέστι* - 25 *φασίν* coll post 23 *αὐταῖς* om-
nes codd v 23 *τουτέστι: καὶ τουτέστι* omnes codd v 16 *κα-
λῶς δέ: καλῶς* omnes codd v τὸ: om Mc 19 *ὄντος: ὄντως* Ka
20 sq *θεῖαι: θεῖαι καὶ νοηταὶ* v 21 τὰ *Χερουβὶμ καὶ τὰ Σερα-
φὶμ: Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ* Mc v 22 *μὴ δυνάμεναι: δηλοῦντα*
μὴ omnes codd v *προσερίζειν: προσερείδειν* GbKaVcMc 23
αὐτὰς: αὐτοὺς omnes codd v *ὡς μὴ δεδομένη αὐταῖς: μὴ δεδομέ-
νη* Oe *μὴ δεδομένη αὐτοῖς* cett codd v

192,26 *σαφῶς* - 37 *ἀκατάληπτον*

lem: incert Mc 26 *σαφῶς* - 29 *ἐθάρρησαν*: om Ja 27 *τὴν*
Εὐνομίου: Εὐνομίου ReOe v 28 *οὐσίας*: om Oe 29 post *ἐθά-
ρησαν* add: 30 *ὑπὲρ νοῦν γὰρ ἔστι τὸ τῆς θεαρχίας, ἥγουν τῆς* 31
παμβασιλίδος καὶ ἀκατονομάστου οὐσίας τὸ ἀκατάληπτον v 33
θεαρχίαν - 37 *ἀκατάληπτον*: schol in *τῆς θεαρχίας* (DN 111,5) Gb
ReKaVcJa v lem incert McOe(coll ante 189,50 τὸ) 33 *θεαρχίαν* -
35 *προειρήκαμεν*: vix legi potest Oe 33 *θεαρχίαν δέ: θεαρχίαν*
omnes codd v 34 *τριάδα*: om Ja

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

193,1 βαθμηδὸν - 20 προέφημεν

schol: om Ja lem: incert Gb 1 ὥσπερ: ὡς GbReKaVcMc 2 τὸ μείζον: μείζονα GbReKaVcMc τὰ μείζονα Oe v 2 φησὶ: om GbKaVcMc 5 δύναιτό: δύνηται omnes codd v 8 τελεταρχία: τελετάρχις omnes codd (corr in τελεταρχία s lin Ka) v 10 γινόμενοι φύσεως: φύσεως γινόμενοι Oe v 16 ἀντὶ τοῦ διὰ: ἤγουν GbRe KaVcMc

193,27 ἐκφάντορες - 28 ἀναφαίνοντες

schol: coll post 196,22 Oe lem: προόδους (DN 112,9) Vc incert Gb Mc 27 κυρίως: om GbReKaVcMc λέγονται: ἐλέγοντο JaOe v 28 ἀναφαίνοντες omnes codd: ἐκφαίνοντες v

193,30 ἐνταῦθα - 196,16 Εὐαγγελίοις

schol: om Ja coll post 196,16 Oe lem: ἐνάδα (DN 112,11) Ka ὡς μονάδα (DN 112,11) Vc πραγματεία (DN 112,10) Mc incert Gb 30 μᾶλλον Oe: μάλιστα cett codd v 31 ἐθέλει: ἐθέλοι Oe θέλοι cett codd θέλει v 34 ἄτε: ὡς ἄτε Oe 35 ἀνέμφατον Oe: ἀνέμφαντόν ἐστι Vc ἀνέκφαντόν ἐστι Mc ἀνέμφαντόν ἐστι cett codd v σώματος: σῶμα Mc 36 ἄλλως τε: ἄλλως τε ἐπειδὴ omnes codd v 37 ὑπέστησεν: ὑπέστησεν τὰ πάντα GbReKaVcMc πάντα ὑπέστησεν Oe τὰ πάντα ὑπέστησεν v 38 ἐπολυπλασιάσθη: ἐπολλαπλασιάσθη v 39 καὶ μένων: καὶ μένων, φησὶν v 40

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ἐνάδι Gb: ἐνάδι φησὶν cett codd ὑπέστησε: καὶ ὑπέστησε καὶ
 ὑφίστησι omnes codd v 41 τὰ ἐν: om Re 44 - 196,16 Εὐαγγε-
 λίοις: schol in μονάδα (DN 112,14) Gb ἔνωσιν (DN 112,14) Re καὶ
 τῶν μεριστῶν (DN 112,13) KaVc v ὡς τριάδα (DN 112,14 sq) Mc
 coll ante 193,30; lem incert Oe 44 καὶ ἐπὶ - 45 τὰ: vix legi potest
 Oe 44 καὶ ἐπὶ δὲ: ἐπὶ GbReKaVcMc v 46 ὑπὲρ: ἐπὶ omnes
 codd v 47 post ζῶντι add: ἐν γὰρ τῇ χειρὶ αὐτοῦ πάντα τὰ πέ-
 ρατα 48 τῆς γῆς, ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ οὐρανοί· ἐν ᾧ γὰρ, 49 φησί, τὰ
 πάντα omnes codd (οἱ om) v 48 οἱ οὐρανοὶ Oe v: οὐρανοὶ cett
 codd 49 τοῦ καθ' ἡμᾶς: τοῦ καθ' ἡμᾶς θνητοῦ omnes codd [τοῦ]
 καθ' ἡμᾶς θνητοῦ v τὸ: om Oe 50 ἀνάπαλιν: ἔμπαλιν Oe
 ἐστιν: ἐστι τῶν εἰρημένων omnes codd v ἔστραπται: ἔστρεπται
 Oe 1 ἐστηριγμένοι: ἀπεστηριγμένοι Oe 2 τὰ: τὸ Oe 4
 πρὸς τὸ: πρὸς τοῦτο τὸ omnes codd v 5 ἐπέστραπται: om Oe
 7 ἑτερότητα: ἑτερότητας Oe 8 δευτέραν Oe: δευτέρας cett codd
 v 9 ὅτι: τὸ Oe 11 ἡμῶν ἑτεροτήτων: ἡμεροτήτων Oe 12
 ἀθροίζομεθα: ἀθροιζομένων omnes codd v 13 οὐκ αἰσθητῶς:
 τουτέστιν οὐκ αἰσθητῶς omnes codd (pro αἰσθητῶς scr αἰσθητοῖς
 Oe) v 14 ἀσυμβάτων: ἀσυμβάτων ὄντων omnes codd v 15
 ἐν: ἐν ἐνοειδῶς omnes codd ἐν ἐνοειδές v 15 sq αὐτὸς: αὐτὸς ἐν
 ἐστιν, ὡς omnes codd v 16 Εὐαγγελίοις: ἀγγελίοις Ka

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

I96,17 *τριάδα* - 24 *ἀλλήλαις*

schol: om Ja coll post 196,27 Oe lem: ἐξ ἧς πᾶσα πατριά (DN 113,2) Mc 18 καὶ ὅτι: καὶ omnes codd v 19 *πρόοδον: ὑπὲρ ἔννοιαν πρόοδον* omnes codd v *ἔκφανσιν: ἔκφασιν* Mc 20 *ἐπειδή: ὅτι* GbReKaVcMc οὐχ ὁ: οὐκ omnes codd praeter Oe v 21 *δόξαι εἴρηνται: δόξα εἴρηνται* GbReKaVc *δόξα εἴρηται* Mc (e corr) v *εἷς: εἷς ἐστίν* omnes codd v 23 - 24 schol in ἐξ ἧς πᾶσα πατριά (DN 113,2) GbReKaVcOe v in ὅτι τὰ ὄντα πάντα (DN 113,4) Mc coll post 196,34 Oe 23 *πατριὰς δὲ: πατριὰς* omnes codd v 24 *συννημμένας: συμμένας* Gb post *ἀλλήλαις* add: 25 *Χερουβίμ, Σεραφίμ, Ἀρχάς, Ἐξουσίας· ἐφ' ἡμῶν δὲ* 26 *καὶ τὰς πνευματικὰς ὡς συγγενεῖς καὶ ἀλληλουχίας,* 27 *ὡς δηλοῖ καὶ Μωϋσῆς τὰς συγγενείας* omnes codd (26 *καὶ* alt om KaVcMc[e corr]Oe) v

I96,36 *σημείωσαι* - I97,15 *εἴρηται*

schol: om Ja coll ante 196,28 Oe lem: *ἐνάδα* (DN 112,11) Ka ἐν *μιᾷ* (DN 113,7) Vc *τὴν ἀνθρωπίνην ἐσχατίαν* (DN 113,8 sq) GbRe Mc 37 *σημείωσαι, ὅτι ἐν μιᾷ: σημείωσαι, ὅτι μιᾷ* Oe 35 *τὴν οἰκονομίαν ἐνταῦθα* 36 *φράζει καλῶς, ὅτι εἷς τῆς τριάδος ἔπαθεν.* 36 *σημείωσαι* 37 *δέ, ὅτι μία* cett codd (35 *ἐνταῦθα* om Mc) v *ἡμῶν: om* Gb 38 *καὶ ὅτι τὸν Ἰησοῦν: καὶ ὅτι αὐτὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν* omnes codd v 41 *τριάδος: ἀγίας τριάδος* omnes codd v 41 *τοῦτο: τῶν* Oe 42 *ἰδοὺ γὰρ* - 46 *ἐστίν: κατὰ*

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

Ἀπολιναρίου τὸ ὀλικῶς ὅπερ Oe 43 ἡμῖν ὀλικῶς: ὀλικῶς ἡμῖν
 v 46 γὰρ: om Oe 197, 1 - 3: schol in καὶ ὅσα ἄλλα θεουργικὰ
 φῶτα (DN 113,12) GbKaVcJaOe (man alt) in ἡμῖν ἐδωρήσατο (DN
 114,1) Re in ἐνθέων ἡμῶν καθηγεμόνων (DN 113,13) Mc scr bis Oe
 (man prim et man alt) coll ante 200,4 Oe (man prim) 1 θεουργικὰ
 δὲ: θεουργικὰ omnes codd v φησί: om omnes codd 2 τῶν ἀγί-
 ων διδασκαλίας: διδασκαλίας τῶν ἀγίων omnes codd v φῶς:
 φῶς γνώσεως omnes codd v 3 θεούσας: θεοὺς Mc v 4 - 15 om
 Ja schol in καθηγεμόνων κρυφία παράδοσις (DN 113,13) GbKa
 Vc v in παραπετασμάτων (DN 114,2) Re in ἀναλόγως ἡμῖν (DN
 114,1 sq) Mc lem incert Oe 4 τὰ δὲ - 7 κρυφίως παρε- in lit non
 legi potest Oe τὰ δὲ: ὅτι τὰ omnes codd σημείωσαι, ὅτι τὰ v
 6 εἴτε prim: εἴτε καὶ Gb in lit vix legi potest Re ζωοποιῦ: τοῦ
 ζωοποιῦ omnes codd praeter Re τοῦ ζωοποιῦ θεοῦ Re v 7 οἱ
 ἀπόστολοι: οἱ θεῖοι ἀπόστολοι omnes codd v 8 post τελείεις add:
 9 καὶ ὅτι ἐκ τῶν ἀποστόλων ἐστὶ τὸ ἀσυγχύτως 10 καὶ ἀμετα-
 βλήτως, ὃ εἶπεν, καὶ τὸ τοῦ ὅλου ἀνθρώπου omnes codd v 12
 αὐτοὺς φυλάττειν: φυλάττειν αὐτοὺς omnes codd v

197,16 ὅτι - 28 νεανίσκων

schol: om Ja lem: incert ReMc ἀναλόγως ἡμῖν διὰ τῶν ἱερῶν πα-
 ραπετασμάτων (DN 114,1 sq) KaVc 16 ὅτι: σημείωσαι ὅτι om-
 nes codd v 17 τήν: τήν τε GbKaVcMcOe v 18 καλεῖ: εἴωθε
 καλεῖν omnes codd v 20 ὡς ἄνω: ὡς omnes codd v 21 τῶν

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

πατέρων: αὐτῶν omnes codd v 23 περιτέθειται: περιτέθηται Oe
 περιτίθεται cett codd v 24 τοῦ θεοῦ: θεοῦ omnes codd v 25
 γέρων: γέρων ἐν Δαυιδ omnes codd v 26 παλαίων: παλαίων
 τῶ Ἰακώβ omnes codd v 27 ἅτε: ἅτε καὶ omnes codd v 28
 καὶ: om Re (add s lin)

197,33 ὅτι - 51 ἐπιθυμίας

lem: praem Ka (scr ἄφθαρτοι) Vc 36 ἐν: ὅτε ἐν ReJaOe v 37
 ἀπόστολος: ἀπόστολος περὶ τῶν ἀγίων omnes codd v ὅτι: om
 omnes codd 38 ἐστι: φησι Mc 39 ἐσόμεθα: ἔσονται omnes
 codd v 40-51 om Ja in πανάγνοις θεωρίαις (DN 114,9 sq) Re in
 τῆς μὲν ὄρατῆς αὐτοῦ θεοφανείας (DN 114,9) cett codd v 40 ση-
 μειότεον δὲ, ὅτι: om omnes codd praeter Oe σημείωσαι, ὅτι Oe v
 καὶ τὸ: om Re ὄρατῆς καὶ τὸ KaVc (ὄρατῆς e lem huc intrus KaVc)
 41 φησιν θεοφάνειαν: θεοφάνειάν φησιν omnes codd v 42 κατ'
 αὐτὸν: κατὰ ταῦτόν omnes codd v 45 ἐστὶν ὄρατῆ αὐτοῦ v:
 ἐστὶν αὐτοῦ ὄρατῆ cett codd 46 ἐμψυχωμένη Re (scr ἐμψυχωμέ-
 νη) v: ἐψυχωμένη Gb ψυχωμένη Ka(corr s lin)VcMc(sed corr) 47
 ὅταν - 51 ἐπιθυμίας: om Oe 47 ὅταν omnes codd: ὅθεν v 48
 ἐκείθεν τε: ἐκείθεν omnes codd v 51 τε καὶ: καὶ omnes codd v

200,4 ὅτι - 31 σε

schol: om Ja lem: praem KaVc incert Oe τῶν νοητῶν θεαμάτων
 (DN 115,7) v 8 ἐν οὐρανοῖς: οὐρανόου omnes codd praeter Oe

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

οὐρανίας Oe v post *ἱεραρχίας* add 8 *συνάπτει δὲ νῦν 9 καὶ <τὰ>*
περὶ θεοῦ omnes codd v 17-31 schol in *ὑπεραρρήτως προϋφέστηκε-*
κε (DN 115,11) omnes codd v 17 *προϋφέστηκε δὲ: προϋφέστηκε*
omnes codd v 18 ἕτερα omnes codd: ἔργα v ἐφεξῆς διατρανοῖ:
διατρανοῖ ἐφεξῆς Oe v 23 *πάντα τὰ ὄντα: τὰ ὄντα πάντα* om-
 nes codd v *ἐστίν: εἰσίν* Oe 25 *προϋφεστήκει: ὑφεστήκει* Oe
προϋφέστηκε v ὅτι: ὅτι καὶ GbReKa *καὶ* Oe *καὶ ὅτι* VcMc v
 26 *πότε: ὁπότε* v 27 *προϋφεστήκει: προϋφέστηκε* v 31 *ἐπί-*
σταμαί: ἔγνωκά omnes codd v

20I,8 ἕτερον - 40 ἐφαπτόμεθα

8 - 40 lem: incert Mc 8 ἕτερον - 32 *ὑπέρκειται: om* Ja 9 *ἀπὸ*
γὰρ: ἀπὸ τε γὰρ omnes codd v 10 *γίνονται: γίνονται καὶ ἰδιότη-*
τι κινήσεως omnes codd v 12 *τινος αἰσθητοῦ: αἰσθητοῦ τινος ἢ*
ὡς αἰσθητοῦ τινος omnes codd v 15 *ἐφάπτεται: ἐφάπτεται*
τουτέστιν ἀντιλαμβάνεται omnes codd v 16 *καθ' ἕτερον τρό-*
πον: ἐτέρῳ τρόπῳ omnes codd v *οἶον: οἴῳ* Re v 17 *ἦτοι: ἦ τὸ*
omnes codd v 17 sq ἔνθα καὶ αἰ αἰσθήσεις: ἐν ᾧ τὰς αἰσθήσεις
εἶναι πρῶην ἔφημεν omnes codd *ἢ ἐν τῷ τὰς αἰσθήσεις εἶναι καὶ*
πρῶην ἔφημεν v 20 sq *ἐν ᾧ: τοῦτο οὖν τῷ τῆς ψυχῆς ἀντιλη-*
πτικῷ omnes codd (scr *τούτῳ* KaVc) v 22 *δεῖ: om* Mc 26
ἀνατυπωτικῆν: ἀπὸ τούτων ἀνατυπωτικῆν omnes codd v *τῆν*
μῆ: μῆ omnes codd v 27 *ἐπί τι τὰς εἰκόνας ἐρηρσιμένας: ἐρη-*
ρσιμένας ἐπί τι τὰς εἰκόνας, ἦν καὶ ἰδίως φανταστικῆν καλοῦσι

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

omnes codd v 28 τρίτην δὲ: τρίτην omnes codd v 29 κακοῦ:
δοκοῦντος κακοῦ Oe v 32 ἐστίν: ἐστι καὶ ὑπέρκειται omnes codd
v 33 δόξα - 34 ὑπόληψις: schol in δόξα (DN 116,3) JaOe post 201,
35-40 coll Oe 33 δὲ: om JaOe 35 - 40 om Ja schol in οὔτε ἐπ-
αφή (DN 116,4) Oe v 35 - 44 schol in οὔτε ἐπαφή (DN 116,4) Gb
ReKaVcMc(lem incert) 35 δὲ λέγει: νῦν φησι omnes codd v
κατάληψιν: om Oe 38 αὐτῶν ὡς: αὐτῶν καὶ διὰ τοῦ νοῦ αἰσθά-
νεσθαι ὁποῖά εἰσιν, ὡς omnes codd v 41 ἀκλήτου φησίν: τὸ δὲ
ἀκλήτου GbRe(in lit vix legi potest)KaVcMc ἀκλήτου φησὶ ἀντὶ
τοῦ v

201,45 ζητεῖται - 46 λόγος

45 - 46 schol: om Ja 45 lem: incert ReMc ἀλλ' ὅπερ (DN 116,7)
Gb v

201,49 εἰπὼν - 204,17 ἀγγελικὰς

49 - 204,17 schol: om Ja lem: incert ReMcOe ἀγγελοπρεπεῖς ἐνώ-
σεις (DN 116,10) GbKaVc v 49 θεοῦ: τοῦ θεοῦ omnes codd v
50 καὶ ἄφθεγκτος ἡμῖν ἐστίν: ἡμῖν καὶ ἄφθεγκτος Mc ἡμῖν ἐστι
καὶ ἄφθεγκτος cett codd v 1 ἀγγέλων: τῶν ἀγγέλων omnes
codd v ἄγνωστα: ἄγνωστά εἰσι omnes codd (Oe non legi potest)
ἄγνωστά ἐστι v 2 θεοῦ: τοῦ θεοῦ v 3 οἶόν: οἶά omnes codd v
5 θέλησιν: κίνησιν Re v 7 καὶ: om KaVc 8 τὸν θεόν: θεὸν
omnes codd v 8 sq ἐνώσεων - 9 θεόν: om Oe 9 θεῶ, ἢ γὰρ:

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

θεῶ, καθ' ἣν πρὸς θεὸν ἔνωσιν, ἢ omnes codd (θεὸν om Mc) v 11
 παρ' αὐτοῦ: om Gb 12 ἀκατάληπτοι: καὶ οὕτως ἀκατάληπτοί
 Oe v 13 sq μόνοις - ἀγγέλοις om Mc 14 ἀνωτάτοις: ἀνωτά-
 τω omnes codd v 15 τὸν εἰρημένον τρόπον v τῶν ἐνώσεων:
 τῆς ἐνώσεως Mc 15 sq λέγει δὲ ἐν τῇ ἐξῆς λόγῳ: ἐν δὲ τῷ Πε-
 ρὶ τῆς οὐρανίας ἱεραρχίας λόγῳ φησὶ omnes codd v

204,18 τοὺς - 205,4 ὄντα

schol: om Ja lem: incert Oe 20 καθ' ὅσον ἐφικνοῦνται coll ante
 19 εἰς omnes codd v 23 ἀγγελομιμῆτως: ἀγγελομιμῆτως εἰπεῖν
 omnes codd v 26 φησὶν αὐτοὺς: αὐτοὺς φησὶν omnes codd
 αὐτοὺς ἔφη v 30 ἐνεργός: ἐνεργῶς KaOe v 32 ἡσυχίαι: αἰ
 οὔσαι ἡρεμίαι καὶ ἡσυχίαι omnes codd v 34 ἐστὶ: om Gb 45-
 205,4: schol in αὐτὸ δὲ οὐδέν (DN 117,4) GbReKa v lem incert VcMc
 Oe 45 τὸ δὲ: τὸ omnes codd v 49 αὐτὸν: αὐτοῦ omnes codd v
 50 τῶν πάντων: μηδὲν τῶν πάντων omnes codd v 53 καθ' ἑτέ-
 ραν προφητείαν λέγουσαν: καθ' ἕτερον λέγοντα omnes codd v 3
 οὐδέν ἐστίν: οὐδέν omnes codd v

205,16 ἐκ - 208,9 θεοῦ

schol: om Ja lem: ἐκ πάντων τῶν αἰτιατῶν (DN 117,13) GbVc
 ἐπεὶ καὶ περὶ (DN 117,13) ReMc τῆς θεαρχίας πρόνοιαν (DN 117,
 12) v 16 τούτου: τούτων omnes codd v 17 λύνονται δόξαι: δό-
 ξαι λύνονται GbReKaVcMc δόξαι ἐκλύονται Oe v 20 τὸ πᾶν: coll

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

post παραγαγεῖν GbReKaVcMc 21 sq θεοῦ: θεοῦ τουτέστιν ἐκ
 τῆς οὐσίας αὐτοῦ GbReKaVcMc v 22 ὑμνεῖν: ὑμνεῖν αὐτὸν om-
 nes codd v 31 ἀντὶ τοῦ: ἀντὶ τούτου Oe v 35 αἰσθητική, θη-
 ρίων: αἰσθητὴ θηρίων Oe 37 ἐκ τοῦ: τοῦ omnes codd v 41
 δοῦναι: τοῦ δοῦναι Oe v 42 sq καὶ πολλὰ τοιαῦτα παρὰ τῷ Δα-
 υιδ καὶ τῷ Ἰωβ: καὶ τοιαῦτα πολλὰ παρὰ τῷ Ἰωβ καὶ τῷ Δαυιδ
 omnes codd καὶ τοιαῦτα πολλὰ καὶ παρὰ τῷ Ἰωβ καὶ τῷ Δαυιδ v
 44 καὶ: τε καὶ omnes codd v 45 τὰ φυτὰ καὶ αἱ βοτάναι: τὰ φυ-
 τὰ πάντα καὶ βοτάναι omnes codd v 46 τὸ ζωτικὸν μόνον πνεῦ-
 μα: καὶ ζωτικὸν πνεῦμα μόνον omnes codd v 47 αὐτῶν: ἐαυτῶν
 omnes codd v post 47 αἰσθήσεως add ὡς τὰ δένδρα πάντα, ὡς
 εἴρηται, καὶ τὰ τοιαῦτα omnes codd (48 καὶ τὰ τοιαῦτα - 50 κι-
 νοῦνται om Vc) v 50 αὔξησιν: αὔξην καὶ εὐθάλειαν GbReKaVc
 Mc v 51 αὐτὰ: ταῦτα omnes codd v 52 ἐφ' ἧ συνίσταται καὶ
 ἀνθεῖ: ἐφ' ᾧ καὶ συνεστάναι καὶ ἀνθεῖν omnes codd v αὐτὰ:
 ταῦτα omnes codd v 54 αὐτῶν: αὐτῶν αὐτοῦ Oe αὐτοῦ v 2
 post ἐπιτηδειότητα add ἥτις ἐστὶν ιδιότης τῆς δυνάμεως omnes
 codd v 5-7 κατ' αὐτὴν οὖν τὴν ἔξιν τὰ μετέχοντα φυτικῆς ζωῆς
 εἰς αὔξησιν καὶ κίνησιν οὐσιωδῶς: κατὰ ταύτην οὖν τὴν ἔξιν τὰ
 μετέχοντα φυτικῆς ζωῆς εἰς αὔξησιν καὶ κίνησιν μόνον μετέχοντα
 οὐσιωδῶς Oe κατὰ ταύτην οὖν τὴν ἔξιν τὰ φυτικῆς ζωῆς εἰς αὔξη-
 σιν καὶ κίνησιν μόνον μετέχοντα οὐσιωδῶς cett codd κατὰ ταύτην
 οὖν τὴν ἔξιν τῆς φυτικῆς ζωῆς εἰς αὔξησιν καὶ κίνησιν μόνον με-
 τέχοντα οὐσιοειδῶς v in πρόνοιαν (DN 117,12) add post 208,9: τῶν

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ἐφιεμένων τῆς προνοίας τὰ μὲν γνωστικῶς ἐφίεται ὡς τὰ λογικὰ, τὰ δὲ αἰσθητικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, τὰ δὲ ζωτικῶς ὡς τὰ ἄψυχα πάντα Oe

208,20 ὄρα - 208,30 ἐκλείψουσιν

lem: ὡς αἰώνιον (DN 118,15) GbReKaVcOe v ὡς σοφόν (DN 118, 14) Mc 20 ὄρα - 28 ποιητής: om Ja 20 ὄρα: ὡς αἰώνιον· ὄρα KaVc 21 πάντων: ἀπάντων omnes codd v 22 γάρ: μὲν legi non potest Oe v φησι: φασι omnes codd v 24 λέγεται: αἰὼν λέγεται omnes codd v 29 sq schol in ὡς ἀγήρω (DN 119,3) omnes codd v 29 τὸ δὲ ἀγήρω φησίν, ὅτι· σὺ: τὸ ἀγήρω· κατὰ τό· σὺ δὲ GbReKaVcMc εἰς τό· σὺ δὲ JaOe

208,41 ἀνώνυμον - 208,43 ἐξηγείται

lem: incert ReVcMc 42 καὶ: om JaOe ὄντων: ὄντων εἶναι Gb ReKaVcMc v 43 ἐξηγείται: ἐξηγείται διὰ τὸ μηδὲν εἶναι τῶν ὄντων Oe

209,1 ἐστίαν - 209,19 συνέστηκεν

lem: καὶ ἐστία (DN 120,2) Gb incert ReKaVcMc 1 ἐστίαν - 19 συνέστηκεν: om Ja αὐτὸν: δὲ αὐτὸν KaVc δὲ αὐτῶν GbReMc καλεῖ: ἔφη Oe 2 ἁγίων, ὡς: ἁγίων, ὡς αὐτὸς GbReKaVcMc τῶν ἁγίων, ὡς αὐτὸς v 4 ἐνοικήσω: οἰκήσω Oe 5 καλῶς - 19 συνέστηκεν: schol in ἠγνωμένως (DN 120,3) GbReKaVcMc 5

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

δὲ: om GbReKaVcMc εὐθύς coll ante 6 τὸ GbReKaVcMc 6
 αὐτὸν εἶπεν εἶναι τὰ πάντα: εἶπεν αὐτὸν εἶναι πάντα καὶ ἐν αὐτῷ
 τὰ πάντα omnes codd v 9 συμπεφορηῆσθαι: συμφορεῖσθαι omnes
 codd v 12 μονάδι: ἐνάδι omnes codd v 17 τῶν πάντων ἐξ
 αὐτοῦ: ἐξ αὐτοῦ πάντων GbReKaVcMc v τῶν πάντων ἐξ αὐτοῦ
 πάντων Oe 18 αὐτοῦ: αὐτὸς omnes codd v ἐν αὐτῷ: ἐξ αὐτοῦ
 omnes codd v 20 τὸ δὲ - 22 οἰκονομίας: schol in ἀπλῶς (DN 120,5)
 omnes codd πάντα δὲ ἀπλῶς (DN 120,5) v 20 τὸ δὲ ἀπλῶς του-
 τέστιν: ἀπλῶς τουτέστιν omnes codd τουτέστιν v

209,23 σημειῶσαι - 209,24 λέγει

lem: incert ReMcJa θείων φασμάτων (DN 120,11) cett codd v 23
 σημειῶσαι, ὅτι: ὅτι GbReKaVcMc v 23 sq τὰς ἐν συμβόλοις τοῦ
 θεοῦ ἀποκαλύψεις: τὰς ἀποκαλύψεις τὰς ἐν συμβόλοις τοῦ θεοῦ Gb
 ReKaVcMc τὰς ἐν συμβόλοις ἀποκαλύψεις τοῦ θεοῦ JaOe v 24
 καὶ σημειῶσαι, πῶς αὐτὸ λέγει: καὶ τὸ πῶς αὐτὸ λέγει, σημει-
 ῶσαι JaOe v

209,34 ὅτι ἄλλο - 209,35 θεολογίαν

lem: incert GbReVcMc 34 ὅτι ἄλλο: ἄλλο omnes codd v 35
 γράφειν Συμβολικὴν θεολογίαν: γράφειν Συμβολικὴν θεολογίαν Ja
 Oe γράφειν, ὅπερ καλεῖ Συμβολικὴν θεολογίαν GbReKaVcMc
 γράφειν, ὅπερ καλεῖ Συμβολικὴν θεολογίαν v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

209,36 ὅτι - 209,37 γραφήν

lem: incert GbReKaVcMc 36 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι Oe v 37
θείαν γραφήν: γραφήν GbReKaVcMc

<II.>

209,49 ἐκ τοῦ - 209,52 Ἀκέφαλοι

pro schol scr: 49 εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο 50 τὸ δεύτερον μαχήση
μάλιστα πᾶσι τοῖς τὸ ἀνόμοιον πρεσβεύουσιν, 51 Ἀριανοῖς φημι
καὶ Εὐνομιανοῖς μεταξὺ δὲ καὶ Νεστοριανοῖς καὶ 52 Ἀκεφάλους
Oe lem: incert Oe 51 δὲ: om Vc

212,9 (b) ὑπαρξίς - 212,9 (a) θεότης

9 (b) - 13; 52 - 9 (a) schol: om Ja coll 9 (b) ὑπαρξίς - 13 ταῦτα post
52 θεαρχικὴν - 9 (a) θεότης GbReKaVcMc v 9 (b) ὑπαρξίς - 13
ταῦτα: schol in ὑπαρξίν (DN 122,1) Oe 52 θεαρχικὴν - 9 (a) θεό-
της: schol in θεαρχικὴν (DN 122,1) Oe 9 b ὑπαρξίς: ἰστέον δέ,
ὅτι ὑπαρξίς GbReKaVcMc v μὲν κυρίως: κυρίως μὲν GbReKaVc
Mc κυρίως Oe 10 οὐ λέγεται ἐπὶ θεοῦ: ἐπὶ θεοῦ οὐ λέγεται Oe v
τουτέστι - 11 ὑπάρξεως: om Oe 11 ἐπειδὴ δὲ: ἀλλ' ἐπειδὴ Oe
12 ἐξ αὐτοῦ: ἑαυτοῦ Oe 52 θεαρχικὴν δὲ: σημείωσαι θεαρχικὴν
Oe 1 μόνης τριάδος: μόνης προσκυνητῆς τριάδος omnes codd v
2 ὑποστάσει: προσώποις GbReKaVcMc θεότητα: μεριζομένην
θεότητα GbReKaVcMc γνωριζομένην θεότητα Oe v 7 ὅτι: ὁ Oe

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

8 οἱ γὰρ τρεῖς: τὰ γὰρ τρία GbReKaVcMc

212,19 καλῶς - 28 πνεύματος

schol: om Ja 19 αἱ γὰρ ἐνέργειαι: καὶ γὰρ ἐνέργεια GbKaVcMc
καὶ γὰρ καὶ ἐνέργεια Re ἀλλὰ κοιναὶ μέν: ἀλλ' αὐταὶ μὲν κοι-
ναί omnes codd v 23 sq μόνου γὰρ: μόνου γάρ ἐστι omnes codd
μόνη γάρ ἐστι v 25 sq μερικῶς ἰδίως: μερικῶς καὶ ἰδίως GbRe
KaVcMc v 27 πατὴρ εἶναι: πατὴρ omnes codd v 27 sq τὸ
υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα: ἐπὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος Gb
ReKaVcMc v

212,31 ὅτι - 41 Ἰωάννην

31 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι JaOe v 32 θεολογίας: θεωνυμίας omnes
codd v 33 τῆς προσκυνητῆς τριάδος: om GbReKaVcMc 34-41
om Ja schol in τάδε λέγει ὁ ὢν (DN 123,3 sq) GbReKa v in αὐτὸ -
ἀκούσονται (DN 123,3) Mc lem incert VcOe 34 σημειῶσαι δέ:
σημειωτέον omnes codd praeter Oe v σημειῶσαι Oe 35 ἁγίου: ἐν
ἁγίοις omnes codd praeter Oe v 35 sq εὐαγγελιστοῦ: εὐαγγελι-
στοῦ ὁ ἅγιος οὗτος Διονύσιος GbReKaVcMc v θεολόγου καὶ εὐαγ-
γελιστοῦ ὁ ἅγιος οὗτος Διονύσιος Oe 36 ὁ ἐρχόμενος παντοκρά-
τωρ: ῥητὸν τοῦτο GbReKaVcMc v ῥητὸν Oe 37 ὅτι δὲ - 41
Ἰωάννην: ὅτι δὲ ἦν ἐν Πάτμῳ ὁ θεῖος εὐαγγελιστής, ὅπου καὶ τὴν
Ἀποκάλυψιν εἶδεν, ἐγίνωσκεν ὁ ἅγιος Διονύσιος, καὶ τοῦτο μαθή-
ση ἐκ τῆς ἰ' ἐπιστολῆς, ἧς ἔγραψε πρὸς τὸν θεολόγον Ἰωάννην

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

GbReKaVcMc ὅτι δέ, ὅτε ἦν ἐν Πάτμῳ ὁ θεῖος εὐαγγελιστής, ὅπου καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν εἶδεν, ἐγίνωσκεν ὁ μέγας Διονύσιος, τοῦτο μαθήσῃ κάτω ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τὴν ια ἀναγινώσκου, ἣν καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν αὐτὸν ἅγιον εὐαγγελιστὴν καὶ θεολόγον Ἰωάννην Oe ὅτι δέ, ὅτε ἦν ἐν Πάτμῳ ὁ θεῖος εὐαγγελιστής, ὅπου καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν εἶδεν, ἐγίνωσκεν ὁ ἅγιος Διονύσιος, καὶ τοῦτο μαθήσῃ κάτω ἐκ τῆς ι' ἐπιστολῆς, ἧς ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τὸν ἅγιον εὐαγγελιστὴν καὶ θεολόγον Ἰωάννην v

2I2,43 ἐπίσκεψαι - 45 οὕτως

lem: τὸ ὄν, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς (DN 123,5) Mc v τὸ ὄν, ὃ παρὰ (DN 123,5) GbReKaVcJaOe 43 ἐπίσκεψαι: ἐπίσκηψον Oe τὸ ὄν, ὃ παρὰ (e lem huc intrus)· ἐπίσκεψαι Vc 44 φέρεται: ἐμφέρεται GbReKaVcMc

2I2,47 ὅτι - 49 μονογενῆ

lem: ὅτι δὲ καὶ (DN 123,8 sq) Re θεογόνου θεότητος (DN 123,9 sq) GbKaVcMc v 47 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι omnes codd v 48 θεότητα φησί: φησί θεότητα GbReKaVcMc 49 μονογενῆ: μονογενῆ τὸν υἱόν Oe

2I2,5I ὅταν - 2I3,4 πάντες

schol: om Ja lem: ὡς ὅταν λέγει (DN 123,16) GbReKaVc lem incert McOe τὰ πάντα δι' αὐτοῦ (DN 124,1) v 51 ὅταν λέγει: σημείωσαι, ὅταν λέγη, ὅτι omnes codd v 52 τὰ πάντα: πάντα Oe

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ἐστι v: εἶσι omnes codd 2 αὐτοῦ: ἐαυτοῦ Oe 4 λόγον ἐδέξαντο πάντες: ἐδέξαντο Mc ἐδέξαντο πάντες Oe

213,6 σημείωσαι - 213,7 τριάδος

schol: coll post 212,41 θεολόγον et iter ante 213,51 Vc coll post 213, 13 ἐφ' ὑμᾶς GbReMc lem: incert Vc 6 σημείωσαι: κοινωνικῶς καὶ ἠνωμένως ἀνατίθησι (e lem huc intrus)· σημείωσαι GbRe KaVcMc 7 τὰ: om Oe

213,14 εἴρηται - 213,31 κτισθήσονται

schol: om Ja lem: incert Mc 15 σοὶ: σοῦ GbKaVcMc 17 μήτρα: μήτηρ GbReMc 18 ἀπάντων: πάντων Oe 21 πηγαίαν αἰτίαν: πηγαῖα αἰτία GbVcMcOe 23 ὅτι καὶ: ὅτι omnes codd v 24 τῶν ὄντων: καὶ αὐτὸ τῶν ὄντων GbReKaVcMc καὶ αὐτὸ πάντων τῶν ὄντων Oe καὶ αὐτὸ [πάντων] τῶν ὄντων v 26 αἰτίαν αὐτὸ: αὐτὸ αἰτίαν omnes codd v 27 νόησον: νόησον εἰς τό omnes codd v 28 καὶ γὰρ καὶ: ὡσαύτως καὶ omnes codd v 29 ἀεὶ: om GbReKaVcMc

213,36 ὅτι - 213,50 θεοῦ

lem: incert ReOe θεοπρεποῦς (DN 124,16) GbKaMcJa κατὰ τῆς θεοπρεποῦς διαιρέσεως (DN 124,16 sq) Vc 36 ὅτι θεοπρεπῆ: θεοπρεπῆ omnes codd v 37 ὑποστάσεων: ὑποστάσεων ἀσύγχυτον Gb

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ReKaVcMc v τὴν περὶ τῶν ὑποστάσεων: om Mc 41 εἰσ-
 άγειν: εἰσάγειν τῶν ὑποστάσεων GbReKaVcMc v 42 θεολογι-
 κήν - 50 θεοῦ: om Ja schol in μελήση (DN 125,2) KaVcMc ἐπὶ τὴν
 θεολογικὴν ἐπιστήμην (DN 125,2 sq) Gb τῆς ἐκ τῶν λογίων αὐτῶ
 θεοσοφίας (DN 125,2) Re lem incert Oe ἐπὶ τὴν θεολογικὴν (DN
 125,2 sq) v 42 θεολογικὴν δέ: θεολογικὴν omnes codd v θεο-
 λογικὴν δὲ ἐπιστήμην: non legi potest Oe 43 διαλεγόμενος: διη-
 γούμενος GbReKaVcMc v αὐτὴν: αὐτόν KaVcMcOe 44 ἐπι-
 στήμην: ἐπιστήμη Oe 45 γάρ: δὲ omnes codd v 47-50 οἶον
 ὅτι ἡ τῶν κατὰ μέρος γνώσις τῶν αὐτῶν καὶ πρώτων αἰτιῶν ἐστι
 γνώσις, τουτέστιν ἐπιστήμη τοῦ δημιουργήσαντος θεοῦ: add mg
 man alt Ka καὶ ἡ ἀκριβὴς εἶδησις τοῦ πράγματος καὶ ἀπόφανσις,
 οὗ καὶ λέγεται ἐπιστήμη, ἀληθείας λόγου καὶ δόξαν ὀρθὴν προ-
 βαλλομένη, μὴ δεομένη τῆς ἐκ παραθέσεως τοῦ ὁμοίου βεβαιώ-
 σεως omnes codd (ἡ: om Mc; πράγματος: γράμματος Oe; ἀπόφαν-
 σις: γράφεται καὶ ἀπόφασις adscr Ka ἀπόφασις Vc; ἀληθείας:
 ἀληθῆ GbKaMcOe ἀληθείαν Re; μὴ δεομένη: om Mc) v

2I3,5I ἐκφαντορίας - 2I3,52 διδασκαλίας

lem: τὰς θείας ἐκφαντορίας (DN 125,9) v

2I3,53 ὅτι - 2I3,54 θεολογεῖν

schol: coll post 216,8 Oe lem: τὰ ἐκεῖ κείμενα (DN 125,10) GbRe

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ἐν ἑαυτοῖς ἀπλήθυντα (DN 125,10) KaMc v incert Vc ὅσα (DN 125, 16) Oe 53 παρεξίεναι: παρεξηγεῖσθαι Oe

216,1 κατὰ - 216,8 αὐτοῦ

schol: om Ja lem: τὸ ὑπέροσφον (DN 125,15) GbMc καὶ ὅσα τῆς ὑπεροχικῆς (DN 125,15 sq) ReKa v incert Oe 1 κατὰ - 4 οἶον ὡς: legi non potest Oe 2 δοξολογεῖται: δοξολογεῖται ὅτε Ka γὰρ: om GbKa (γράφεται γὰρ adscr mg) VcMc 3 αὐτὸν: αὐτὸν καὶ GbKaVcMc 4 sq καὶ ἀνευδεής: om Re 6 ὅσα ἐπὶ: ὁ Oe 8 ὅτι πᾶν εἶη καλὸν αὐτοῦ: om GbReKaVcMc εἶη: εἶ τι (EITI pro EIH) Oe ἐστι v

216,9 κατὰ - 216,15 πνεύματος

schol: om Ja lem: τὰ δὲ διακεκριμένα (DN 125,19) GbReKaVcMc τὸ τοῦ πατρός (DN 125,19) v 9 κοινοῦ: κοινοῦ [δὲ] v 10 ἐπὶ τοῦ υἱοῦ: ἐπὶ υἱοῦ omnes codd [ἐπὶ τοῦ] υἱοῦ v 11 τοῦ ἁγίου: ἁγίου omnes codd [ἐπὶ τοῦ] ἁγίου v 13 φησὶν: coll post εἶναι Vc εἶναι: [ὅλως] εἶναι v ἦ: om Oe 14 sq ὁ υἱὸς πατῆρ: υἱὸς ὁ πατῆρ GbReKaVc(sed corr)Mc 15 περὶ: ἐπὶ v

216,16 ὅτι - 216,30 δόξαν

lem: incert Mc παντελής (DN 126,1) Oe 16 ὅτι - 27 τοιαῦτα: om Ja 16 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι Oe v 21 τοῦ Ἰησοῦ φησὶ: φησὶ τοῦ Ἰησοῦ Oe v 22 οὐσιώδη: οὐσιώδη οὐσιώδη Gb 24 κόπον:

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

τόκον GbKaVcMc και prim: om GbReKaVcMc 26 και τὸ: τὸ
 και Mc 28 τὸ - 30 δόξαν: schol in οὐσιώδη (DN 126,2) JaOe in
 οὐσιώδη μυστήρια (DN 126,2) 28 τὸ: σημειῶσαι τὸ JaOe v
 δέ: om JaOe v 29 τοῦτο γὰρ ἔφη: om Oe 30 δόξαν: τὴν δόξαν
 Mc

2I6,33 κρυφίας - 2I6,40 ἐκπόρευσιν

lem: κρυφίας (DN 126,9) Ja κρυφίας και ἀνεκφοιτήτους (DN 126,9)
 v 31 ἱερομύσται - 40 ἐκπόρευσιν: schol in ἱερομύσται (DN 126,8)
 GbReKaVcMc 33 κρυφίας - 36 ποτε: om Oe 33 κρυφίας: και
 κρυφίας μὲν GbReKaVcMc 34 θείας: om Ja 35 τὴν γὰρ
 οὐσίαν: τὴν οὐσίαν v τί ἐστιν: τίς ἐστιν GbReKaVcMc 37
 διακρίσεις - 40 ἐκπόρευσιν: schol in τὰς διακρίσεις (DN 126,10) Ja
 Oe v 37 δέ: φησὶ JaOe v 38 τουτέστι: om Mc 39 τοῦ
 δέ: τὴν δὲ τοῦ ἁγίου· τοῦ δὲ Gb

2I6,48 πῶς - 2I7,52 πέρας

schol: om Ja lem: incert Mc τὸ παννόητον (DN 127,1) v 48
 πῶς - 51 ἀμαθίας: non legi potest Oe δι': διὰ τῆς omnes codd v
 λάβοις: λάβης omnes codd praeter Oe v 3 τὴν ἄγνοιαν: τὴν
 ἄγνοιαν γίνεται γνωστός ὁ θεός GbReKaVcMc τὴν ἄγνοιαν γινώ-
 σκεται γνωστός v 4-6 νοήσεις και πᾶσαν ἔννοιαν περὶ θεοῦ
 ὑπερβάντες, ἀπλοὶ γενόμεθα. νομίζοντες δὲ κατειληφέναι: νοή-
 σεις, αἵτινες 5 πληθυνόμεναι σκεδάννυνται και αἰθις συμπτύσ-

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

σονται, 6 οὐκ οὔσαι ένας. ὅταν οὖν πᾶσαν νόησιν περὶ θεοῦ 7
 ὑπερβάντες, ἀπλοῖ γενόμεθα, ἀγνοοῦντες λοιπὸν GbReKaVcMc
 νοήσεις, αἴτινες 5 πληθυνόμεναι σκεδάννυνται καὶ αἰθῆς συμπτύσ-
 σονται, 6 οὐκ οὔσαι ένας. ὅθεν οὖν πᾶσαν νόησιν περὶ θεὸν 7 ὑπερ-
 βάντες, ἀπλοῖ γινόμεθα, ἀγνοοῦντες λοιπὸν v 9 καί: om GbKa
 VcMc 10 οὐ κατέλαβεν: κατέλαβεν Oe ἠγνοοῦμεν Gb ἀγνοοῦ-
 μεν ReKa(sed ἠγνοοῦμεν ss)VcMc v 11 ἑτέρου: ἑτέρους Oe
 εἰδότος: εἰδότες v ἀγνοοῦμεν: ἀγνοοῦμεν, δυνάμενοι μαθεῖν ἃ
 τέως ἀγνοοῦμεν omnes codd (pro δυνάμενοι scr ἀλλὰ δυνάμενοι
 GbRe) v 13 κτίσεως: λογικῆς κτίσεως GbReKaVcMc v τῆς κτί-
 σεως Oe 17 μηδὲ: μὴ Gb 19 καὶ συνιέντες, ὅτι ἠγνοοῦμεν:
 καὶ συνιέντες, ὅτι ἠγνοοῦμεν, ἀπὸ τῆς σιγῆς εἰς φθέγγξιν καταβαί-
 νοντες Gb(pro καταβαίνοντες scr καταβαίνον)ReKaVcMc(καὶ om)
 καὶ ἀπὸ τῆς σιγῆς εἰς φθέγγξιν καταβαίνοντες συνιέντες, ὅτι
 ἠγνοοῦμεν v 20 τοῦ: om Vc τὸ Oe 22 προνοιῶν: ἐννοιῶν Gb
 (sed corr s lin) 23-25 σωτήρ ἐστιν: 23 ἐκ τῶν δημιουργημάτων·
 ἐκ τῶν μὲν, ὅτι σωτήρ 24 ἐστιν· ἐκ τῶν δέ, ὅτι δημιουργός. καὶ
 θέσιν μὲν τὴν 25 ὑπαρξίν φησιν, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς πάντων οὔσης
 ὑπάρξεως omnes codd (pro 24 θέσιν scr θέσι Ka, sed corr s lin; θέσει
 Vc) v 28 sq γῆς τὸ βαρὺ, ὕδατος τὸ ὑγρόν: γῆς τὸ θερμὸν καὶ
 βαρὺ, τότε γὰρ ἔσται ὕδωρ Oe 32 πάντα: ἅπαντα v 36 πάν-
 τα τὰ: τὰ omnes codd v 39 φθαρτὸν: φθαρτὸν εἰς ἀφθαρσίαν
 καὶ τὸ θνητὸν GbReKaVcMc v 41 ἡμῶν: ἡμῖν Re v 42 ἀφαί-
 ρεσιν: ἀφαίρεσιν καὶ GbReKaVcMc v 44 ἀφαίρεσις: ἀφαίρεσις

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

αὐτὸς GbReKaVcMc v αὐτὸς ὄν: scr bis Oe ὄν αὐτὸς: αὐτὸς
 ὡς Oe 45 ante τὸ add αὐτὸ γὰρ ἀθάνατον αὐτὸς ἔχει v 49
 ἀφηρημένος: ἐφηρημένος Mc

217,52 σημειῶσαι - 220,2 φησίν

schol: om Ja 48 πῶς - 2 φησίν: schol in ἀγνωσία (DN 127,1) Re
 Oe v 52 σημειῶσαι: σημειωτέον GbReKaVcMc σημειῶσαι δὲ
 Oe v 2 φησίν: λέγει v

220,39 ὅτι - 220,47 χωρεῖ

schol: om Ja lem: ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ψυχαῖς (DN 128,4) Gb ἀμι-
 γῶς καὶ ὑπερκοσμίως δι' ὄλων ὄλα (DN 128,5) ReKaVcMc καὶ
 ὑπερουράνια φῶτα (DN 128,5 sq) v 39 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι Gb
 ReKaVcMc v 41 ζώσας: ζούσας GbReKa(sed corr)VcMc v
 43 ἀλλήλαις: ἀλλήλοις GbReKaVcMc v 44 ἀσυγχύτως: ἀσυγ-
 χύτως ἐνουμένων GbReKaVcMc v 46 ἄστινας δὲ: ἄστινας Gb
 ReKaVcMc v ἐνώσεις: τὰς ἐνώσεις Oe

220,48 ὅτι - 220,50 ὀνόματα

lem: θεογονίας (DN 128,10) KaVcOe πρὸς ἄλληλα. μόνη δὲ πηγὴ
 τῆς ὑπερουσίου θεότητος (DN 128,11) ReMc 48 ὅτι: σημειῶσαι,
 ὅτι GbReKaVcMcJa v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

221,1 τὰ - 221,29 μείνασα

schol: om Ja lem: αὐται μὲν αἰ κατὰ τὴν ἀφθεγκτον ἔνωσιν (DN 128,13 sq) Re καὶ διακρίσεις (DN 128,15) Vc ἐνώσεις τε καὶ διακρίσεις (DN 128,14 sq) v 3 ὅτιπερ: ὅτι Gb ἀχρόνως καὶ ἀγαθοπρεπῶς: ἀχρόνως omnes codd v 5 ἀμερῶς τε καὶ ἀμειώτως: ἀμειώτως καὶ ἀμερῶς Gb οἰκεία: om Oe 11 καὶ πηγῆ: πηγῆ Vc(sed corr s lin) 12 Εὐνομίου: Εὐνομίου λόγοις v 14 πρόοδος: προόδους Oe 15 τῆς ὄρατῆς: ὄρατῆς GbReKaVcMc v 16 καί: om Oe 19 δυναμένων: δυνάμεων GbKa(γράφεται καὶ τῶν δυναμένων add mg)VcMcOe 20 ὅλως: ὅλος GbReVc v 21 τῶ: om Gb 23 πάντων: ἀπάντων GbReKaVcMcOe v

221,43 ὅτι - 221,44 λόγου

lem: τὸ καθ' ἡμᾶς (DN 130,5) Gb ἄλλων ὅσα ἀνεπιτηδεϊότητι μετοχής (DN 130,4) ReKa incert Mc διακέκριται δέ (DN 130,5) v 43 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι GbReKaVcMc v 44 λόγου: λόγου ὀλικῶς καὶ ἀληθῶς GbReKaVcMc v

221,46 ἐνταῦθα - 224,7 Φαντασιαστών

schol: om Ja lem: παθεῖν, ὅσα τῆς ἀνθρωπικῆς αὐτοῦ θεουργίας (DN 130,7) Gb ἡμᾶς (DN 130,5) Ka incert Mc τὸ καθ' ἡμᾶς (DN 130,5) v 48 τοῦ πατρός: πατρός GbReKaVcMc v τοῦ ἀγίου: ἀγίου GbReKaVcMc 50 ὅτι: [ὅτι] v 52 θεός: ὁ θεός Oe 53

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

λογικὴν: coll post ἀλήθειαν GbReKa(γράφεται καὶ ὀλικὴν ss man alt)VcMc 54 ἐστὶν: ἐστὶν κατ' ἀλήθειαν v 2 ἐστί: om Oe 3 πνεῦμα: πνεῦμα τὸ ἅγιον Oe v 4 τὴν εὐδοκίαν καὶ βούλησιν: τὴν εὐδοκίαν καὶ βούλησιν τῆς σαρκώσεως GbReKaVcMc v 5 υἱῶ: υἱῶ θεῶ GbReKa(sed θεῶ eras)VcMc v 6 δὲ: om Oe ταῦτα: om GbReKaVcMc post lin 7 inser in διακέκριται (DN 130, 13): 8 τουτέστι κεχωρησθαι τοῦ τριαδικοῦ 9 καὶ θεολογικοῦ λόγου τὸ καθ' ἡμᾶς ἐξ ἡμῶν ὀλικῶς 10 καὶ ἀληθῶς σαρκωθῆναι, τουτέστιν ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως 11 καὶ σαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ λόγος, καὶ 12 δρᾶσαι καὶ παθεῖν ὅσα τῆς ἀνθρωπικῆς αὐτοῦ θεωρίας 13 ἐστὶν ἔκκριτα. ἀδιατήρητά φησι καὶ ἐξαιρέτα, 14 τουτέστι καθαρὰ καὶ ἀδιάβλητα τῆς ἀνθρωπίνης 15 αὐτοῦ φύσεως· ἄτινά ἐστι τόκος, νηπιότης, αὔξησις, 16 δίψα, κόπος, λύπη, δάκρυον, πτύελος, αἷμα, τρήσις, 17 φθορά, ῥύσις, ἐκούσιος νέκρωσις, ἀφθελγξία, ἀκίνησία, 18 καὶ τὰ ὅμοια. τούτοις γὰρ ὁ πατὴρ καὶ τὸ 19 πνεῦμα κατ' οὐδένα τρόπον ἢ λόγον κεκοινώνηκεν· 20 εἰ μή τις φαίη κατ' εὐδοκίαν τε καὶ βούλησιν v

224,24 κατὰ - 224,25 ποτηρίῃ

schol: coll post 224,34 Oe lem: τοῖς δὲ ὡς μυστικοῖς (DN 131,3) v 25 τῶ alt: τὸ Vc om Mc

224,38 ὅτι - 224,50 ἀγνωσία

schol: om Ja 38 θεός: ὁ θεός Oe 45 ἀπολυθεῖσα: ἀποθεῖσα Mc 46 δέξεται - 47 δωρεαῖς: om Oe 48 στάντων - 50 ἀγνωσία: om

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

 Oe 49 *πρὸ ἐνὸς φύλλου: πρὸ μικροῦ* GbReKaVcMc v
224,51 *σημείωσαι* - 225,25 *εἰπόντα*

schol: om Ja 51 *σημείωσαι*: om Oe 1 *τριάδος: ἀχράντου τρι-
 ἄδος omnes codd v* 3 *θεογόνου*: om Oe 6 *περὶ τῶν: τῶν* GbRe
 KaVcMcOe v 7 *τῶν προφητῶν: προφηῆτου* Oe 8 *φασὶν: φησὶν*
 ReOe 11 *πατρότητα: πατρότητα. ἐπιφέρει γοῦν υἰότης* GbReKa
 VcMc v 14 *καὶ ὀνομάζεσθαι: ὀνομάζεσθαι* GbVcOe v 15
υἱοῦ: υἱοῦ ὄντος v 17 *διδασκαλικῶς: διδασκαλικῶς καὶ ὑπερκει-
 μένης* GbReKaVcMc v 19 *πάντων: πάντων τῶν v* 22 *αὐτοῦ
 μεθεκτοῦ ... γινομένου: αὐτοὶ μεθεκτοὶ ... γινόμενοι* Oe 23 *ὡς
 αὐτὸς: ὡσαύτως* Oe 24 *υἱὸν*: om Oe

225,42 *ὅτι* - 228,7 *ἐνανθρωπήσεως*

schol: om Ja lem: incert Oe *ἐκφανέστατον ἢ καθ' ἡμᾶς Ἰησοῦ
 θεοπλαστία* (DN 133,5 sq) GbReMc *τὰ τῶν αἰτιατῶν τοῖς αἰτίοις*
 (DN 133,3 sq) KaVc 42 *ὅτι: σημείωσαι, ὅτι* GbReKaVcMcOe
 43 *τὰ περὶ: τὰ [περὶ] v* 44 *Ἰησοῦ: τοῦ κυρίου Ἰησοῦ* GbReKaVc
 McOe v 45 *ἀνδρικῶς: τὸ ἀνδρικῶς* GbReKaVcMc v 46 *οὐ-
 σιωθῆναι: οὐσιωθῆναι λέγον* GbKaVc *οὐσιωθῆναι λέγων* Oe *οὐ-
 σιωθῆναι λέγειν* McRe v *ὅτι: καὶ ὅτι* Oe 47 *Ἰησοῦ* Suchla:
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ GbReKaVcMcOe v 48 *πῶς* - 228,7 *ἐνανθρω-
 πήσεως*: schol in *πρεσβυτάτων ἀγγέλων* (DN 133,7) GbReKaVc

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

Mc(lem incert)Oe *σημείωσαι δέ:* om GbReKaVcMc *φησι: φη-*
σι καὶ Oe 51 *τῆ:* om Oe 228,1 *ἀνέγνωμεν: ἔγνωμεν* Oe 3
ἀνωτάτας: ἀνωτάτω GbReKaVcMc v 4 *χερουβίμ, σεραφίμ: σε-*
ραφίμ, χερουβίμ v *οὐρανίας: ἐν οὐρανόις* Oe 5 *δηλοῖ:* coll an-
 te 4 ἐν GbReKaVcMc v 6 *μηδὲ: μήτε* GbReKaVcMcOe v

228,37 τὰ - 229,7 ἰδέαι

schol: om Ja lem: incert McOe 38 *πάντα ἐστίν: πάντα* GbRe
 Ka(sed corr)VcMc v 39 *κατὰ - πάντων:* om Mc 43 *μέρος*
 (prim): om Oe *ἐπειδὴ:* om Oe 46 *τὰ:* om Vc 48 *αὐτοῦ ἢ:*
αὐτοῦ Vc ἢ *αὐτοῦ* v *πρὸς: ὡς πρὸς* GbReKaVcMcOe v 1 *τε-*
λετάρχης: τελειάρχης GbReKaVcMc 2 *τελειότητος: τελειότη-*
τος, ἐπειδὴ καὶ προτέλειος GbReKaVcMc v 3 *ἄσωμάτοις: ἀσώ-*
ματος GbKaVcMcOe 4 *τῆς εἰδοποιίας ἀπάσης* (pro ἀπάσης scr
 πάσης Oe): ἀπάσης τῆς εἰδοποιίας v 5 *αὐτὰ: ταῦτα* GbReKaVc
 McOe v

229,10 μέτρον - 229,42 Φαντασιαστώων

schol: om Ja lem: *καὶ μέτρον ἐστί* (DN 134,15) v 11 *πάντα ἐν*
αὐτῷ: τὰ πάντα ἐν αὐτῷ Re ἐν αὐτῷ *πάντα* Oe ἐν αὐτῷ *τὰ πάντα*
 v 12 *λέγεται* - 13 ὡν: om Mc *οἶον: οἶονεῖ* v 12 sq *αἰεῖ -*
ἐστίν: om Oe 13 *ὁ αἰεῖ - σὺ δέ:* om Mc 15 *καὶ ὁ: καὶ* v 17
 sq ὡν: ὡν [*ἀθάνατοι γὰρ οὗτοι, καὶ*] v 18 *ἀθανασία: ἡ ἀθανα-*

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic a 232,18 κοινός) v

σία GbKaVc ἡ ἀθανασία δὲ Oe [ἡ] ἀθανασία v ἀειζωΐα: εἰναι-
ζωΐα Oe 19 αἰών: ὄδε αἰών Oe ἀλλ': om Oe 20 λέγεται:
λέγεται. οὐ κατὰ τοῦτο οὖν λέγεται αἰών, κατὰ 2I τὸν χρόνον τὸν
τέλος (τὸ τέλος GbReKaVcMc) ἔχοντα, ἀλλὰ κατὰ τὸ αἰεὶ ὄν (ὄν
GbReVcMc) 22 εἰς αἰῶνας τέλος οὐκ ἔχοντας GbReKaVcMcOe v
34-42 schol in ἀναλλοιώτως (DN 135,5) GbKaVcMcOe v in μηδὲν
(DN 135,6) Re 34 σημειῶσαι δέ: σημειῶσαι GbReKaVcMcOe v
40 ἐπάνω τοῦ: ὑπεράνω τοῦ Oe

232,23 τὸ - 233,6 ποιεῖ

schol: om Ja lem: incert Mc εἴτε ἐν οὐρανῷ (DN 137,2) Vc εἶπερ
εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς (DN 137,2) Re καὶ
γὰρ εἶπερ εἰσὶ λεγόμενοι (DN 137,2) v 24 ἓνα θεόν: ἓνα εἶναι
τὸν ἀληθῶς θεόν GbReKaVcMc v 25 πατέρα καὶ κύριον: καὶ
πατέρα καὶ GbReKaVcMc v 31 οὐδὲ: οὔτε GbReKaVcMc v
32 αὐτοθεότητα: αὐτοῦ θεότητα GbReKaVcMc v 36 μένειν:
μὲν μένων GbReKaVcMc v ἀμερίστως: ἀμερῶς GbReKaVcMc
ἀμερῆς v 41 εἶναι: om Mc 42 ἓνα δὲ: ἐνάδα GbReKaVcMc v
43 ἀδύναμον: ἀδύνατον v 44 λέγεται: παρ' ἡμῶν λέγεται Gb
ReKaVcMc v 46 ὡς ἀθάνατος - 47 ἀλλὰ τὸ ἐν: om Vc 46
ζωή: ζωῆν Mc δοκῆ v: δοκοίη omnes codd 52 ὄντα: πάντα v
παρόδου: παρόδου Ka(sed ss προόδου) καί: δὲ καὶ v 233,1 οὐ-
δὲν: οὐδὲ v

〈III.〉

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

233,20 πῶς - 233,23 κύριος

schol: coll post 233,27 Gb lem: οὐ πάντα (DN 138,7) GbKaVcJa

incert ReMc οὐ πάντα δέ (DN 138,7) v 21 αὐτὸ καὶ: καὶ αὐτὸ Re

αὐτὸ Ja 22 καὶ: καὶ ἐγὼ v 22 sq πρὸς ὑμᾶς: ὑμῖν GbReKaVc

McJa

233,24 ὅτι - 233,27 ὄντα

schol: coll ante 233,18 ReKaVcMc lem: χρῆ γὰρ (DN 138,4) Gb

ὄλων ἐαυτῆς ἀγαθωτάτων προνοιῶν. χρῆ γὰρ ἡμᾶς (DN 138,3 sq)

Re πρῶτον (DN 138,4) Vc incert KaMc ἡμᾶς οὖν αὐτούς (DN 138,

13) v 24 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι GbReKaVcMc v ἦ: om GbReKa

VcMcJa inser in πεισμάτων (139,7): 32 σχοινίων Ja v

233,33 πῶς - 233,35 φιλόσοφοι

schol: om Ja lem: incert Mc τὴν ἀπανταχῆ (DN 139,14) v 34

παρέγραψα: εἴρηται ἡμῖν GbReKaVcMc v πρὸ ἡ' φύλλων ἐν τῇ

παραγραφῇ: ἐν τῇ ἐξηγήσει GbReKaVcMc v 35 θέσιν <δέ> φα-

σιν: θέσιν φασὶν GbReKaVcMc v post lin 35 adscr in κλεινοῦ (DN

139,17): 50 ἐνδόξου Ja v (cf supra, 228,36, app crit, lin 8) post lin

50 adscr in εἰκαιολογήσαι (DN 140,2): ι ματαιολογήσαι Ja v

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

236,12 ὡς - 236,15 ὑπερβατοῦ

lem: incert Mc ὡς οἶον ἡμῖν (DN 140,7) v in lem adscr mg: δοκεῖ
παρέλκειν τὸ ὡς GbReMc 12 ὡς οἶον τουτέστιν: τουτέστιν v
13 προέτρεψας: προέγραψας Ja ὅσοι: ὅσοι οἱ Gb

236,16 σημείωσαι - 236,18b συγγράμματα

lem: διδάσκαλον τοῖς ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς ἀφορίζομεν (DN 140,13)
Ka incert VcMc δεύτερα λόγια (DN 140,14) v 16 δέ: om GbReKa
VcMcJa v ὅτι: ὡς Gb 17 συντάγματα: συγγράμματα GbRe
KaVcMcJa v 18b πρεσβυτικῶς - συγγράμματα om GbReKa(sed
add man alt)VcMcJa v

236,21 ὅτι - 236,28 θρόνον

lem: δεῖσθαι δυνάμεως, τὴν δὲ τῶν εἰς τοῦτο φερόντων (DN 140,18
sq) Re incert Mc 21 ἦ: om Gb

236,29 ζωαρχικὸν - 237,23 σαρκί

lem: ἐπὶ τὴν θέαν τοῦ ζωαρχικοῦ καὶ θεοδόχου (DN 141,6) GbKaVc
θέαν τοῦ ζωαρχικοῦ καὶ θεοδόχου σώματος συνελήλυθαμεν (DN
141,6 sq) Re τοῦ ζωαρχικοῦ (DN 141,6) v 29 sq σῶμα ἴσως τὸ
τῆς θεοτόκου: σῶμα τάχα τὸ τῆς ἀγίας θεοτόκου GbReKaVcMcJa
v 31 ὁ om Ka(sed sscr) 16 καλῶς δὲ: εἰς τὸ αὐτό: καλῶς Gb
ReKaVcMcJa v 17 τῆς θεαρχικῆς: τῆς θεαρχικῆς εἶρηκεν v
18-20 συγκατάβασιν αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν: συγκατάβασιν,

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

πάντα ὑπομείνας ἄχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ, καὶ τὰς ἀσθενείας ἡμῶν αὐτὸς GbReKaVcMc v 20 καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται: om GbReKaVcMc 22 ἴδιον αὐτοῦ: αὐτοῦ ἴδιον Ja v Πέτρου: τοῦ Πέτρου Ja v φωνήν: φωνήν τὴν λέγουσαν GbReKaVcMcJa v 23 σαρκί: om Ja post lin 23 σαρκί add: 24 καί· εἰ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· 25 ὅθεν καὶ κυριοκτόνοι Ἰουδαῖοι λέγονται GbReKaVcMc v(scr οἱ Ἰουδαῖοι)

237,26 ὅτι - 237,31 εὐαπόδεικτα

lem: incert Mc ὑμολόγος κρινόμενος (DN 141,14) v 28 τὸ alt: om GbReKaVcMcJa 29 τοῖς πολλοῖς ἄρρητα: ἄρρητα τοῖς πολλοῖς GbReKaVcMcJa v 30 sq διδάσκειν τὰ: διδάσκειν δεῖ τοὺς πολλοὺς τὰ GbReKaVcMc v

237,32 γραφῶν - θεωρημάτων

schol: om GbMcJa lem: οὕτε (DN 142,8) Re τῶν θείων (DN 142,8) v καὶ θεωρημάτων: om ReKaVc

237,35 ὅτι - 237,38 θεωρίαν

lem: τῶν θείων γνώσεως ἀμελεῖν (DN 142,12 sq) Gb incert ReVc Mc ὡς (DN 142,12) Ka εἰλήφαμεν (DN 142,12) Ja v 35 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι GbReKaVcMcJa v 36 γνώσεως: γνώσεων ReMcJa

〈IV.〉

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

240,7 μηδεῖς - 240,26 ἀρχέτυπα

schol: om Ja lem: τὴν ἀγαθότητα. καὶ γὰρ ὡςπερ ὁ καθ' ἡμᾶς ἥλιος οὐ (DN 144,1) Re ὡςπερ ὁ καθ' ἡμᾶς ἥλιος (DN 144,1) v 10 ὡςπερ: ὅτι ὡςπερ Gb 12 ἔξωθεν: ἔσωθεν GbReKaVcMc v 14 εὐεργετεῖν: εὐεργετεῖ GbReKaVcMc v 15 οὐδ': καὶ οὐδὲ v αὐτὸς: αὐτὸ GbReKaVcMc v τὸ φῶς: om Mc 16 τὸ: τοῦτο Gb ReKaVcMc v 17 θεὸς: ὁ θεὸς GbReKaVcMc v 19-21 θεὸς ἐκτείνει περὶ πάντα: θεὸς ὑπάρχων, ὡςπερ καὶ τὸ φῶς, οὐσία ἡλίου, καὶ ὡς αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν ὣν ὁ θεὸς ἐκτείνει περὶ πάντας GbReKaVc Mc v 23 ὑπόδειγμα: παράδειγμα v

240,27 κατὰ - 241,10 παραγραφῆ

schol: om Ja ante schol add mg: σημείωσαι, ὅτι ἄλογα ὁ ἥλιος καὶ οἱ ἀστέρες Gb lem: διὰ ταύτας ὑπέστησαν αἱ νοηταὶ καὶ νοεραὶ (DN 144,6) Re(post νοεραὶ add πᾶσαι)KaVc αἱ νοηταὶ καὶ νοεραὶ (DN 144,6) v 28 νοητὸν prim: ἐστὶ νοητὸν GbReKaVcMc v 50 δὲ: δὲ καὶ GbReKaVcMc v τῆς: om GbReKaVcMc 53 πεσὸν ἐξ: πεσὸν ἐκ τοῦ GbReKaVcMc v 241,4-10 schol in φρουρὰ καὶ ἐστία τῶν ἀγαθῶν, καὶ αὐτῆς ἐφιέμεναι καὶ (DN 144,14) Re καὶ ἐστία τῶν ἀγαθῶν, καὶ αὐτῆς ἐφιέμεναι (DN 144,14) Ka καὶ αὐτῆς (DN 144,14) Vc τῶν ἀγαθῶν, καὶ αὐτῆς

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

ἐφιέμεναι (DN 144,14) Mc καὶ φρουρὰ καὶ ἐστία (DN 144,13 sq) v
 4-5 ἐστίαν δὲ: om GbReKaVcMc 4 μονὴ καὶ ἐστία ἐκ παραλλήλου
 5 ταῦτὸν σημαίνουσιν v 9 τὸ αὐτὸ: τὸ αὐτὸ δὲ GbReKaVcMc
 τοῦτο δὲ v 10 παραγραφῆ: ἕκτη παραγραφῆ GbReKaVcMc v
 post 10 παραγραφῆ add: 4 μονὴ δὲ καὶ ἐστία ἐκ παραλλήλου 5
 ταῦτὸν σημαίνει GbReKaVcMc

24I,II σημειῶσαι - 24I,49 λόγῳ

schol: om Ja lem: incert Mc πρὸς ἑαυτὰς ἐνώσεις, αἱ ἐν ἀλλή-
 λαις (DN 144,18) Gb ἐκεῖθεν αὐταῖς αἱ ὑπερκόσμοι τάξεις αἱ πρὸς
 (DN 144,18) Re αἱ πρὸς ἑαυτὰς ἐνώσεις (DN 144,18) Ka αἱ πρὸς
 ἑαυτὰς ἐνώσεις, αἱ ἐν ἀλλήλαις χωρήσεις (DN 144,18) Vc ἐκεῖθεν
 αὐταῖς (DN 144,18) v ἀγγέλων: τῶν ἀγγέλων v 13 βαθμοὶ:
 βαθμὸς v 14 ἐκεῖνοι: ἐκεῖ v 15 ἑαυτοῦς: αὐτοῦς GbReKaVc
 Mc 16 sq νοῦς ἐλίττεσθαι: ἐλίττεσθαι νοῦς GbReKaVcMc 17
 ἐπὶ νοήσεις: εἰς ἐπινοήσεις v 18 ἑαυτοῦ χωρῶν: χωρῶν ἑαυτοῦ
 GbReKaVcMc 20 τῷ θεσπεσίῳ: τοῦ θεσπεσίου v 22 ἀναπό-
 στατον: οὐκ ἀπόστατον adscr mg Ka e corr Vc 29 νοητῶν: νοη-
 τῶν, ὡς καὶ τῶν νοητῶν v 29 sq ὡς καὶ τῶν αἰσθητῶν: αἰσθη-
 τῶν Vc 35 ἐνώσεις: ἔνωσις GbReKaVcMc v 36 διαιρέσεις:
 διαίρεσις GbReKaVcMc v 41-49 schol in αἱ ἀγγελολπρεπεῖς καθ-
 ἄρσεις (DN 145,4) GbKaVc ἀγγελολπρεπεῖς (DN 145,4) Re αἱ ἀγγε-
 λολπρεπεῖς (DN 145,4) v lem incert Mc 41 δὲ: om GbReKaVcMc v
 42 λέγει: φησὶν GbReKaVcMc v καὶ: om GbReKaVcMc 45 αὐτῷ:

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

αὐτὸ v 48 τῆς: om GbReKaVcMc v

241,50 διὰ - 241,51 φῶτα

lem: incert Mc ἐξαγγελτικὰς τῆς θείας σιγῆς καὶ οἶον φῶτα φανὰ
(DN 145,8 sq) Re καὶ εἶναι ἀγγέλους ὡσπερ ἐξαγγελτικὰς (DN
145,8) KaJa καὶ εἶναι ἀγγέλους (DN 145,8) v 51 καὶ prim: om Ja

244,1 ὅτι - 244,6 ἀνέγνωμεν

lem: incert Mc ἱεροῦς καὶ ἀγίους νόας αἱ ψυχαὶ καὶ ὅσα (DN 145,10)
Ka ἀλλὰ (DN 145,10) Vc αἱ ψυχαί (DN 145,10) v 1 ὅτι: σημειώ-
σαι, ὅτι Ja v σημειωτέον, ὅτι GbReKaVcMc 1 ἄλλαι: om Ja

244,12 ζητεῖται - 244,12 ψυχῆς

schol: om GbReKaVcMc lem: ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς (DN 145,17) v
12 ζητεῖται <τὸ>: ζητεῖται Ja v

244,24 καὶ - 244,32 ἔλαβον

lem: ἀγαθοῦ, καὶ ὅση ἄψυχος καὶ ἄζωος οὐσία (DN 146,3 sq) Ka
ἔξεως ἔλαχεν. εἰ δὲ καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ ὄντα (DN 146,5 sq) Vc δι'
αὐτὸ τῆς οὐσιώδους ἔξεως (DN 146,4 sq) v 24 εἵπομεν: εἵπαμεν
Re(incert) 28 καὶ γῆ: [ἀλλὰ καὶ βοτάναι καὶ ρίζαι] καὶ γῆ v
29 καὶ ὅσα: ὡς τὰ Ja 32 ἔλαβον: ἔλαχον v

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

244,33 ὄρα - 244,39 σαφηνίζει

lem: incert Ja οὐσίας ὑπερβολή και τὸ ἄζων ὑπερέχουσα (DN 146,7 sq) Re μόνῳ και τὸ ἀνούσιον οὐσίας ὑπερβολή (DN 146,7 sq) Ka εἶδοποιεῖ. και ἐν αὐτῷ μόνῳ και τὸ ἀνούσιον (DN 146,7) Vc εἰ δὲ και ὑπὲρ πάντα (DN 146,6) v 35 ὡς: και ὡς v 36 τοῦ: om Ja

244,45 τὸ - 245,17 κινεῖσθαι

schol: om Ja lem: παραδραμὸν διαπέφευγε (DN 146,13) Ka και τῶν οὐρανίων (DN 146,13) Vc v 46 ὑποπερατώσειον: ἀποπερατώσειον Re(e corr s lin) 48 οὐρανίας δὲ ἀρχὰς: ἀρχὰς δὲ οὐρανίας v 1 ὑποπερατώσεις: ἀποπερατώσεις Re (sed corr s lin) 7 διὸ - γέγονεν: om Mc 12 sq ἐπὶ οἶόν τι: ἐπὶ τι οἶον v 13 σημείωσαι - 17 κινεῖσθαι: schol in τῶν ἀψόφων (DN 146,15) GbReKa VcMc 13 δὲ: om GbReKaVcMc

248,3 ὥσπερ - 248,24 μέσον

schol: om Ja lem: αἰείφωτος ἥλιος, κατὰ πολλοστὸν ἀπήχημα (DN 147,12) Gb ἐμφανῆς εἰκόν, ὁ μέγας οὐτος και (DN 147,11) Ka ἐμφανῆς (DN 147,11) Vc κατὰ πολλοστὸν ἀπήχημα (DN 147,12) v 12 ἐπήγαγε παραχρήμα: παραχρήμα ἐπήγαγε v 13 φύλλῳ: κεφαλαίῳ GbReKaVcMc v 16 ἐρρωμένοι: ἐὰν ἐρρωμένοι v ἀκοῆς: ἀκοῆς ὧσιν v 17 ἀκούουσιν: ἀκούσουσιν GbReKaVcMc 22 δὲ τὸ: τὸ δὲ v 23 εἰκάσαι: ὑπολαλεῖν Gb(corr in ὑποβαλεῖν)

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

ὑπολαβεῖν ReKaVcMc v ἀληθεῖ: ἀληθινῶ v post lin 24 inser
in ἀδρανεΐας (DN 147,15): ἀσθενεΐας Ja

248,25 μῆ - 248,44 διαστρέφου

schol: om Ja lem: ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν (DN 148,3) Gb γένεσιν τῶν
αἰσθητῶν σωμάτων συμβάλλεται (DN 148,3) Re αἰσθητῶν σω-
μάτων συμβάλλεται (DN 148,3) Ka αἴγλης ὑπερβάλλον μέγεθος.
ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν (DN 148,2sq) Mc ἀλλὰ (DN 148,3) Vc ἀλλὰ
καὶ πρὸς τὴν γένεσιν (DN 148,3) v 26 ἢ ζωῆς ἢ τροφῆς: ἢ ζωῆς
v 32 ἄγαν ἄγονον: ἄπαν ἄγονον παντελῶς v 36 καὶ: ὡς καὶ
GbReKaVcMc v φέρονται: φέρεσθαι GbReKaVcMc v 42 ἐξ-
ηγούμενος: ἐπεξηγούμενος v 44 νόει: νόει [οὔν] v

248,51 ὅτι - 249,5 ἐρρήθη

lem: incert KaMc φῶς, εἰ καὶ τότε ἀσχημάτιστον ἦν, ὅπερ (DN
148,6 sq) Gb αὐτὸ (DN 148,6) Vc αὐτὸ γάρ ἐστι τὸ φῶς (DN 148,6)
v 51 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι Ja v 52 αὐτοῦ ποιήσεως: ποιήσεως
αὐτοῦ GbReKaVcMc 53 καὶ ὅτι: καὶ σημειωτέον, ὅτι GbKaVc
Mc ὅτι Re 1 ὡς - 5 ἐρρήθη: om Ja

249,8 ὅρα - 249,30 αὐτά

schol: om Ja lem: καὶ οὐ ἐφίεται πάντα (DN 148,15 sq) Gb νοερά
καὶ λογικὰ γνωστικῶς (DN 148,16) Ka τὰ μὲν νοερά καὶ λογικὰ
γνωστικῶς (DN 148,16) Vc πέρας καὶ οὐ ἐφίεται πάντα, τὰ (DN

GbRe KaVc Mc Ja Oe(inc a 31 *συνηθροισμένα*) v

148,15 sq) Mc *καὶ οὐ ἐφίεται πάντα* (DN 148,15 sq) v 9 *τὸν:*
τῶν ReKaMc 9 sq *πάντα ἐφίεται, καὶ πῶς ἐφίεται: πάντα ἐφίε-*
ται GbReKa(sed corr man alt)VcMc *τὰ ὄντα ἐφίεται πάντα* v 10
πρῶτα: πρῶτον v 11 *μὲν:* om v 12 *αἶ* prim: om GbReKa(sed
 add man alt)VcMc 13 sq *πρὸς σῶμα: πρὸς τὸ σῶμα* v 15 *ἐν-*
εργοίη: ἐνεργεῖ v 16 *ἔχουσα: ἔχουσαν* KaVcMc 17 *νοερός+*
+μὴν Gb *ἄνθρωπος: ὁ ἄνθρωπος* ReMc *λογικός: λογικῶς* v
 19 *συνεστός: συνεστώς* GbReKaVcMc v 20 *φύσει γὰρ: ὡς φύ-*
σει GbReKaVcMc v *πάντων: τῶν πάντων* v 21 *τὸν:* om Re
 23 *γνωστικὴν: γνωστικὴν καὶ λογικὴν* GbReKaVcMc v 26 *φυ-*
τὰ: τὰ φυτὰ v

249,36 *κατὰ* - 249,41 *εἴρηται*

lem: incert Mc *οὐ δήπου φημι κατὰ τὸν τῆς παλαιότητος* (DN 149,
 5) Gb *φημι κατὰ τὸν τῆς παλαιότητος λόγον* (DN 149,5) Ka *καὶ οὐ*
δήπου φημι κατὰ τὸν τῆς παλαιότητος (DN 149,5) Vc *κατὰ* (DN
 149,5) Ja *κατὰ τὸν τῆς παλαιότητος* (DN 149,5) v 37 *καὶ ὁ*
θεῖος: θεῖος v 39 *τῶν: τῶν ἀγίων* GbReKaVcMcJaOe v *μω-*
ρόν: μωρόν [τὸν] v 41 *ὡς καὶ: ὡς* GbReKaVcMcJaOe v

249,49 *σημείωσαι* - 252,7 *διατάξω*

schol: om Ja lem: incert Mc *πάντα* (DN 150,2) GbKaVc *πάντα*
τὸν ὑπερκόσμιον καὶ περικόσμιον καὶ ἐγκόσμιον (DN 150,2 sq) Re
τὸν ὑπερκόσμιον (DN 150,2) v 49 *σημείωσαι: ὅτι* Oe om GbRe

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

KaVcMc v 50 ἅπαντας: πάντας v 51 ἀνωτάτων: ἀνωτάτω
 GbReKaVcMc v 252,1 sq τῶν κόσμων: τὸν κόσμον Oe 3
 κοσμαγῶν: κοσμαγωγῶν GbReKaVcMc v 4 ἀνθρώπων τε καὶ
 ἀγγέλων: ἀγγέλων τε καὶ ἀνθρώπων GbReKaVcMc 5 καὶ: τε
 καὶ v 7 διατάξεων: διατάξεων. 8 καὶ ὁ ψαλμωδὸς δέ· παρεμβα-
 λεῖ ἄγγελος κυρίου GbReKaVcMc v(scrl δέ φησιν v)

252,21 φαντασίας - 252,22 αἰσθητά

schol: om JaOe lem: incert Mc ποικίλας (DN 150,12) Gb εἰπεῖν,
 φαντασίας εἰς μίαν ἀληθῆ καὶ (DN 150,12 sq) Re κυριώτερον
 εἰπεῖν, φαντασίας εἰς μίαν (DN 150,12 sq) Ka κυριώτερον (DN 150,
 12) Vc 22 περὶ τὰ: περὶ v

252,23 καλὸς - 252,29 οὕτως

lem: incert Gb ἱερῶν θεολόγων καὶ ὡς καλὸν καὶ ὡς κάλλος (DN
 150,15 sq) Re πρὸς τῶν ἱερῶν θεολόγων καὶ ὡς καλὸν (DN 150,15)
 Ka καὶ ὡς καλὸν καὶ ὡς κάλλος (DN 150,15 sq) Vc καλὸν καὶ ὡς
 κάλλος καὶ ὡς ἀγάπη καὶ (DN 150,15 sq) Mc καὶ ὡς καλόν (DN
 150,15) v 25 λέγει δέ: λέγεται GbReKaVcMc v 26 τοὺς υἱοὺς
 τῶν ἀνθρώπων. 27 διαιρεῖται δέ: 26 τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. λέ-
 γεται δέ καλὸν καὶ 27 τὸ κάλλους μετέχον. καὶ σημείωσαι, πῶς
 διαιρεῖται GbReKaVcMc(coll διαιρεῖται post 28 κάλλος GbReKaVc
 Mc) v 29 καὶ: καὶ εἰς GbReKaVcMc v διαίρεσιν οὐκ ἐπιδέχε-
 ται: οὐχ οὕτως. 30 κάλλος μὲν γὰρ λέγεται διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ δια-

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

διδομένην 31 πᾶσι καλλονήν, καὶ ὅτι πάντα πρὸς ἑαυτὸ καλεῖ· κα-
λὸν 32 δέ, ὡς αἰεὶ ὄν καὶ μηδέποτε μειούμενον ἢ αὔξον GbReKaVc
McOe(e corr man alt) v(scr διαδομένην)

252,33 μονοειδές - 252,46 καλόν

schol: om Ja lem: incert GbOe μὲν ὄν καλόν, τισὶ δὲ οὐ καλόν,
ἀλλ' ὡς αὐτὸ (DN 151,15) Re ἀλλ' ὡς αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ μεθ' ἑαυτοῦ
μονοειδές (DN 151,15 sq) Ka μεθ' ἑαυτοῦ (DN 151,15) Vc μεθ' ἑαυτοῦ
μονοειδές (DN 151,15 sq) v 33 μονοειδές - 36 δέ: μονοειδές κα-
λὸν ἐσ+ +δὲ Oe 40 ὄν: om Oe 43 ὡς: πόθεν ὅς GbReKaVc
Mc πόθεν ὅ v

252,47 τό - 253,11 ἐπεστραμμένα

schol: om Ja lem: incert Mc καὶ πᾶν καλὸν ἐνοειδῶς κατ' αἰτίαν
(DN 151,18 sq) Gb προϋφέστηκεν (DN 151,18 sq) Re ἐκ τοῦ καλοῦ
τούτου πᾶσι τοῖς οὖσι (DN 151,19 sq) Ka τούτου (DN 151,19) Vc ἐκ
τοῦ καλοῦ (DN 151,19) Oe ἐκ τοῦ καλοῦ τούτου (DN 151,19) v 6
μὲν λογικῶν: λογικῶν μὲν Oe λογικῶν v 6 sq θεόν που ἐνώσεις:
θεόν που διανοήσεις v 8 καὶ ἐπὶ γῆς: om GbReKaVcMc 10
ἐκτικαὶ: δεκτικαὶ Oe

253,12 πέρας - 253,29 προγνώσεως

schol: om Ja lem: incert Mc ἔρωτι καὶ πέρας πάντων καὶ ἀγαπη-
τὸν (DN 152,4 sq) Re καὶ ἀγαπητὸν ὡς τελικὸν αἴτιον, τοῦ (DN

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

152,5) Ka καὶ πέρας πάντων (DN 152,4 sq) v 13 πάντα: τὰ πάντα Re ὡς alt: om Oe 17 ἄτε: om Oe μέσον: μέση GbReKa VcMcOe 24 παραγαγεῖν: προαγαγεῖν KaVcMcOe v δὲ: καὶ v 25 sq ταῦτα γὰρ παραδείγματα ὁ θεῖος Διονύσιος: ταῦτα γὰρ ὁ ἅγιος Διονύσιος παραδείγματα GbReKaVcMc v 26 αὐτῷ: ἑαυτῷ v 27-31 τὰ ἐσόμενα διὰ τῆς περιεχούσης τὰ πάντα ἐνιαίως προγνώσεως: τὰ ἐσόμενα, καὶ πρὶν παραχθῆ, τουτέστι 28 πρὶν ἀφορισθῆ καὶ διακριθῆ διὰ τῆς περιεχούσης τὰ 29 πάντα ἐνιαίως προγνώσεως τοῦ θεοῦ. ταῦτα εὐρήσεις 30 καὶ ἐν τῷ ἐξῆς πέμπτῳ κεφαλαίῳ. σημειῶσαι δέ, ὅτι 31 ταῦτὸν εἶναι φησι τὸ ἀγαθὸν τῷ καλῷ GbReKaVcMc v (pro 31 τὸ ἀγαθὸν τῷ καλῷ scr τῷ ἀγαθῷ τὸ καλόν v)

253,32 πῶς - 256,2 ἀπάντων

schol: om JaOe lem: ὃ μὴ μετέχει τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ. τολμήσει (DN 152,8 sq) Re τοῦτο εἰπεῖν ὁ λόγος, ὅτι καὶ τὸ μὴ ὄν (DN 152,10) Ka μετέχει (DN 152,8) VcMc ὅτι καὶ τὸ μὴ ὄν (DN 152,10) v 33 ἀγαθοῦ: ἀγαθοῦ. εἰ γὰρ μὴ ὑπέστη αὐτό, οὔτε ἔφεσιν 34 ἔχει, οὔτε μετοχὴν πρὸς τι τῶν ὄντων. λεκτέον οὖν, 35 ὅτι τὸ μὴ ὄν διαφόρως νοεῖ ὁ θεῖος οὗτος ἀνήρ· 36 ποτὲ μὲν γὰρ αὐτὸ τὸ θεῖον οὕτω καλεῖ, ὡς μηδὲν ὄν 37 τῶν ὄντων· ποτὲ δὲ τὴν ὕλην· ἔστι δὲ ὅτε καὶ τὸ κακὸν 38 οὕτω καλεῖ κατὰ διαφόρους ἐννοίας. ἔστιν οὖν 39 εἰπεῖν, ὅτι ἡ ὕλη μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, καθὼς μετεβλήθη 40 εἰς εἶδος, καὶ ἀπηλλάγη τῆς πρώτης ἀμορφίας· ἢ ὅτι 41 τὸ κακὸν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, καθὼς προαιρέσει καλῆ 42 καὶ

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

αὐτὸ τὸ δοκοῦν θέλει κακὸν εἶναι, καὶ ὅτι αἰ 43 βούλεται εἶναι τὸ κακόν· πᾶν δὲ τοῦ εἶναι ἐφίεμενον, 44 τοῦ ἀγαθοῦ ἐφίεται. ἄνω δὲ πρὸ δύο φύλλων, τὸν 45 θεὸν φησι καὶ ὑπὲρ τὰ ὄντα εἶναι· οὐκοῦν καλῶς ἂν 46 εἴποι τις τὸν θεὸν ὑπὲρ τὰ ὄντα εἶναι, καὶ τὸ μὴ ὄν 47 μετέχειν τοῦ ἀγαθοῦ, ὡς καὶ ὑπὲρ τὰ ὄντα ὄντος, καὶ 48 μηδὲν ὄντος τῶν ὄντων. 48 σημειῶσαι ἀναγκαῖον, πῶς 49 φησι, τὸ μὴ ὄν εὐρίσκεται καλὸν καὶ ἀγαθόν, ὅτε περὶ 50 θεοῦ λέγεται GbReKa VcMc v (pro 33 ὑπέστη scr ὑπεστιν v; pro 36 sq ὄν τῶν ὄντων scr τῶν ὄντων ὄν ReKaVc; pro 42 δοκοῦν θέλει κακὸν scr κακὸν δοκοῦμεν GbReKaVcMc; pro 46 τὸν scr τὸ τὸν GbKa τῷ τὸν ReVc; pro 48 ὄντων scr ὄντων καὶ οὕτως GbKaVc ὄντων οὕτως Re; 48 σημειῶσαι - 50 λέγεται om Ka; 49 φησι coll post 49 ἀγαθόν GbReVc) 50 ὁ - 2 ἀπάντων: om Ka 256,2 ἀπάντων: ἀπάντων· οὐ γὰρ ἐστὶ τι τὸ γινῶσκον κατὰ τί 3 οὐδὲν ἐστὶν ὁ θεός GbReVcMc v

256,4 καλῶς - 256,3I ἔχομεν

schol: om Ja lem: αἰ οὐσιώδεις ὑπάρξεις, αἰ ἐνώσεις, αἰ διακρίσεις (DN 152,14 sq) Re ὄντων αἰ οὐσιώδεις ὑπάρξεις, αἰ ἐνώσεις (DN 152,14) Ka αἴτιον. ἐκ τούτου πᾶσαι τῶν ὄντων αἰ οὐσιώδεις (DN 152,13 sq) Vc αἰ ἐνώσεις, αἰ διακρίσεις (DN 152,14 sq) Mc αἰ οὐσιώδεις ὑπάρξεις (DN 152,14) v 5 αἰ γὰρ ὑπάρξεις: om v 6 οὖν: δὲ v 10 ὑποστάντα: ἐλλάμψαντα καὶ ὑποστάντα GbReKa VcMc v 11 ἅπαντα τα ὄντα: om Oe 15 δὲ καθὸ καταγωγὸς οὐσα ἢ ἑτερότης καὶ: δὲ οἰοεὶ Oe μεριστική: μεριστή v 16 ὑποβεβηκυίας: ὑποβεβηκυίας καὶ ἐσχάταις Gb Re Ka Vc Mc v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

20 sq *κράσεις: κράσεις. 21 ἐκ γὰρ τῶν τεσσάρων στοιχείων τὰ σώματα πάντα GbReKaVcMc v*(pro τὰ scr εἰσὶ τὰ) 22 sq *τοῦ κόσμου: τῶν κόσμων GbReKaVcMcOe v* 23 *κόσμου: κόσμων τοῦ τε ὄρατοῦ καὶ τοῦ νοητοῦ καθ' ὑπόβασιν GbReKaVcMc v* 28 *καὶ - 29 ἰδιότητος: om GbReKaVcMc*

256,32 *στάσεις - 257,6 ἀψύχων*

schol: om JaOe lem: incert Mc *αἱ στάσεις* (DN 152,22) GbReVc *αἱ στάσεις πᾶσαι καὶ αἱ κινήσεις* (DN 152,22) Ka 39 *ἀνατάσει: ἀναστάσει Vc* 44 *δὲ καί: δὲ v* 257,6 *τε: om GbReKaVcMc*

257,7 *σημείωσαι - 257,9 κινήσις*

schol: om JaOe lem: incert Mc

257,12 *ἐπειδὴ - 257,18 ἐπιτηδειότητες*

lem: incert Mc *ἀπὸ τῶν ἔξω καὶ τῶν νοερῶν αὐτῆς δυνάμεων* (DN 153,10 sq) Gb *τῶν ἔξω καὶ τῶν νοερῶν αὐτῆς δυνάμεων* (DN 153,10 sq) Re *κινήσις ἔστι κυκλικὴ μὲν ἢ εἰς ἑαυτὴν* (DN 153,10) Ka *κυκλικὴ* (DN 153,10) Vc *ψυχῆς* (DN 153,10) JaOe *ψυχῆς δὲ κινήσις* (DN 153,10) v 12 *καί, ὡς: ὡς καὶ GbReKaVcMc* *προεγράψαμεν: παρέγραψεν JaOe* 15 *ἐπὶ: οὖν ἐπὶ v* 17 *πάντων γὰρ: καὶ πάντων GbReKaVcMc καὶ πάντων τῶν v* 18 *τὰς: om Ja*

257,20 *ὄρας - 257,32 ἀναβαίνει*

schol: om Ja lem: *καὶ διεξοδικῶς καὶ οἶον συμμίκτοις* (DN 153,18 sq) Re *θείας ἐλλάμπεται γνώσεις, οὐ νοερῶς καὶ ἐνιαίως* (DN 153,

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

17 sq) Ka οὐ νοερῶς καὶ ἐνιαίως, ἀλλὰ λογικῶς (DN 153,18) Vc γνώσεις, οὐ νοερῶς καὶ ἐνιαίως, ἀλλὰ (DN 153,18) Mc ἐλικοειδῶς (DN 153,17) Oe v 28 παράστασιν: παράτασιν KaVc 29 νοουμένου: νοουμένου τὸ ὑπεραναβεβηκός GbReKaVcMcOe v 30 ψυχῇ: ἡ ψυχῇ v νοερῶς: om v 31 ὑψηλότερα: ὑψηλὰ GbReKa Vc

257,35 ὄρα - 257,47 ἀναλύηται

schol: om Ja lem: ἀνάγεται θεωρίας. τούτων οὖν, καὶ τῶν (DN 154,5-7) GbRe(om καὶ) τούτων οὖν, καὶ τῶν αἰσθητῶν ἐν τῷδε (DN 154,7) Ka τῶν αἰσθητῶν ἐν τῷδε τῷ παντὶ τριῶν (DN 154,7) Vc τούτων οὖν, καὶ τῶν αἰσθητῶν (DN 154,7) v 39 μέν: μὲν αὐτήν v τὰ αἰσθητὰ αὐτὰ: αὐτὰ τὰ αἰσθητὰ Oe 41 ψύχον: ψυχρὸν Oe 43 ὕδατος: ὑδάτων GbReKaVcMc v

260,6 πῶς - 260,24 ἕκαστον

schol: om Ja lem: incert McOe παντὸς πλήθους ἐνώσεις (DN 154, 15) Gb τῶν μερῶν, αἱ παντὸς πλήθους ἐνώσεις (DN 154,15) Re αἱ ὀλότητες, τὰ μέρη, πᾶν ἐν καὶ πλήθος αἱ συνδέσεις (DN 154,14 sq) Ka πλήθος (DN 154,14) Vc 10 φύλλα: τὰ φύλλα Oe 12 τῷ: om Oe 13 καὶ μετὰ - 14 μερῶν: om Oe 14 λογικὰ: νοερὰ Gb ReKaVcMc v 19 εἰς prim: ὡς Oe τὴν εἰς: om Oe 22 λέγεται: λέγονται GbReKaVcMc v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

260,25 ὄροι - 260,27 δηλοῦντες

schol: coll post 261,4 Oe om Ja lem: incert Mc οἱ ὄροι (DN 154,17)

GbReKaVc v

260,28 παραδειγματικὸν - 261,3 ὄν

schol: om Ja lem: ἀρχὴ παραδειγματικὴ τελικὴ (DN 155,1 sq)

Ka ἀρχὴ παραδειγματικὴ (DN 155,1) v 29 τοῦ: τὸ Oe 31 ἐν-

εστὸς: ἐνεστῶς GbReKaVcMcOe v 32 ἐν τῇ: ἐν κατὰ Oe τῇ v

34 τὸ prim: τοῦ GbReKaVcMcOe οὐ: οὖν Oe 36 γίνεται τὸ:

om Oe 39 ἢ: καὶ πᾶς GbReKaVcMcOe v 40 δημιουργοῦ: om

GbReKaVcMcOe v 41 - 261,4 schol in ὑπερουσίως (DN 155,4) Gb

VcMcOe τὰ οὐκ ὄντα ὑπερουσίως ἐν τῇ καλῶ (DN 155,4) Re οὐκ

ὄντα ὑπερουσίως ἐν τῇ καλῶ (DN 155,4) Ka καὶ πάντα τὰ οὐκ ὄν-

τα (DN 155,4) v 41 πῶς δὲ: τοῦ ἐκείθεν καταβατοῦ: πῶς Ka

πῶς GbReKaVcMcOe v 42 καὶ: om GbReKaVcMcOe v 44

ἀθάνατος: om Oe 45 τοιαῦτα: τοιαῦτά ἐστιν Oe v οὐκ ἔστι

γὰρ: καὶ γὰρ οὐκ ἔστι Oe v ἐπειδὴ: ἐπεὶ GbReKaVcMcOe v

46 αὐτῶν: τούτων GbReKaVcMcOe v εἰσι: ἐστι v 47 ἔστιν:

οὐκ ἔστιν GbReKaVcMc v 49 αὐτὸς: om Oe 50 ὑστέρων

αὐτοῦ: αὐτοῦ ὑστέρων v 51 καὶ μὴ - 52 τὸ εἶναι: om Mc 51

γὰρ αὐτὸ: αὐτὸ γὰρ Oe 53 ὄν: μὴ ὄν GbReKaVcMcOe v

καὶ: καὶ ὑπερεῖναι GbReKaVcMcOe v 261,1 καὶ: om Oe

ὑπερβεβηκίως - 2 δὲ καὶ: om Oe 2 μᾶλλον - 3 ὄν: om Oe

3 ὄν: ὄν. ἀνάγνωθι καὶ ἐν τῷ προλαβόντι φύλλῳ τὴν 4 ἐμὴν

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

παραγραφὴν περὶ τοῦ μὴ ὄντος GbReKaVcMc v(pro προλαβόντι scr προτέρω v)

26I,5 παρέγραψε - 26I,11 ἐρᾶ

lem: incert Mc τὰ ἥττω τῶν κρειττόνων ἐπιστρεπτικῶς (DN 155,9)
 Gb τῶν ὁμοταγῶν καὶ τὰ κρείττω τῶν ἥττόνων (DN 155,10 sq) Re
 ἐπιστρεπτικῶς ἐρῶσι καὶ (DN 155,9) KaVc κρειττόνων (DN 155,9)
 Ja καὶ τὰ ἥττω τῶν κρειττόνων (DN 155,9) v 5 παρέγραψε:
 παρέγραψα v 6 ἄνω: καὶ ἄνω GbReKaVcMc v 7 ὑποβεβηκό-
 τα: ὑπερβεβηκότα KaVc(sed corr) 10 ἑαυτῶν: αὐτῶν GbReKa
 VcMc v καὶ: [ἀλλὰ] καὶ v 11 ἐρᾶ: ἐρᾶ, ἵνα τὰ πάντα ἀγαθὰ
 ποιήσῃ GbReKaVcMc v

26I,27 ὅτι - 26I,30 φησιν

lem: incert Mc πρεσβεύειν. ἔστι μὲν γὰρ ἄλογον, ὡς οἶμαι (DN
 156,2) Gb ἔστι μὲν γὰρ ἄλογον, ὡς οἶμαι, καὶ σκαιὸν τὸ μὴ τῇ
 (DN 156,2) Re ἄλογον, ὡς οἶμαι, καὶ σκαιὸν τὸ μὴ τῇ (DN 156,2)
 Ka μὴ (DN 156,1) JaOe καὶ μὴ τις ἡμᾶς οἰέσθω (DN 156,1) v 27
 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι Ja v 28 λέγειν: λέγειν [περὶ θεοῦ] v 30
 φησιν: φησιν. καὶ ὅτι οὐ χρὴ προσέχειν λέξεσιν, 31 ἀλλὰ τῇ δυνά-
 μει τοῦ σκοποῦ· θείως γὰρ αὐτὰ διέξεισιν GbReKaVcMcJa(om φη-
 σιν - χρὴ ; pro προσέχειν scr ἔχειν)Oe(om θείως γὰρ αὐτὰ διέξεισιν)
 v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

264,2 νοεράς - 264,16 καταστάσεσιν

ante lin 2 inser (lem incert) I σημείωσαι δὲ, ὅτι ἕτερον νοῦς καὶ ἕτερον ψυχὴ GbReKaVcMc v(cum Ioannis Scythopolitani schol 264,2-16 coniunx; om δὲ) 2-16 schol: om Ja lem: ὡσπερ (DN 156,17) Gb Vc δυνάμεις, ὅταν ἡ ψυχὴ θεοειδῆς (DN 156,17) ReMc ἡ ψυχὴ θεοειδῆς γενομένη δι' ἐνώσεως (DN 156,17) Ka δυνάμεις (DN 156,17) Oe ὡσπερ καὶ αἱ νοεραὶ δυνάμεις (DN 156,17) v 2 νοεράς: νοεράς [ἐνεργείας καὶ] v 5 θεὸν: τὸν θεὸν GbReKaVcMc 8 μερικὰ: μερικὰ Oe 10 ἐπιβάλλειν: ἐπιλαβεῖν v 16 καταστάσεσιν: καθαρότησιν Oe

264,18 ἐξηγεῖται - 264,21 ὁρατῶν

lem: incert Re τῶν αἰσθήσεων διαπροθμεύσεις (DN 156,20 sq) Gb Vc οἱ σαφέστεροι λόγοι, τὰ τρανέστερα (DN 157,1) Ka ἀνακινεῖσθαι σπεύδει πρὸς θεωρητικὰς (DN 156,19 sq) Mc ἐπιδηλότεραι (DN 156,20) JaOe ἐπιδηλότεραι τῶν αἰσθήσεων (DN 156,20 sq) v 20 τρανέστερα: τρανιώτερα Ja τρανότερα Oe(corr e τρανιώτερα) post lin 21 inser in δυνήσονται (DN 157,3): 22 αἱ αἰσθήσεις δηλονότι Oe v(in καλῶς δυνήσονται [DN 157,3] v)

265,3 ἐν - 265,5 εἰσιν

lem: incert GbReKaVcMc προεισαγωγαῖς (DN 157,11) JaOe καὶ ἐν ταῖς προεισαγωγαῖς (DN 157,11) v pro lin 3 scr ἐπιστατέον δέ, ὅτι GbReKa (pro ἐπιστατέον scr ἐπισταταίον) VcMc ἐπιστατέον Ja

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

Oe ἐπιστητέον, ὅτι v 4 προεισαγωγὰς: προεισαγωγικὰς GbMc
δὲ: om GbReKaVcMcJaOe v 5 εἶσιν: om GbReKaVcMcJaOe v

265,10 σημειῶσαι - 265,13 σωματοπρεποῦς

lem: incert Re μῆ (DN 157,19) Vc 12 περὶ: πῶς Oe τουτέστι:
om GbReKaVcMcJaOe v

265,15 ὁ - 265,16 Βασιλειῶν

schol: om Ja lem: incert Vc ἐπέπεσε (DN 158,8) GbMc σου ἐπ'
ἐμὲ ὡς ἡ ἀγάπησις τῶν γυναικῶν (DN 158,9) Re ἐπέπεσε, τίς φη-
σιν, ἡ ἀγάπησις (DN 158,8) Ka ἐπέπεσε, τίς φησιν (DN 158,8) v

265,19 τουτέστιν - 265,20 ἄλληλα

lem: incert ReKaVcMc

268,29 ἐπίστησον - 269,7 θεόν

schol: om JaOe lem: incert GbReMc ante lin 29 add: 28 ἐκ τοῦ
ἀγίου Ἱεροθέου· τὸν ἔρωτα Ka 28 ἐκ τοῦ ἀγίου Ἱεροθέου· τὸν ἔρω-
τα εἴτε θεῖον εἴτε ἀγγελικὸν GbReMc 28 ἐκ τοῦ ἀγίου Ἱεροθέου v
29 ὁ: om v 34 ὁ: om v 36 μεταδοτικῶς: μεταβατικῶς GbRe
KaVcMc v 51 ὡς: ὡς κύκνοι καὶ GbReKaVcMc v 52 κόρα-
κες: κόρακες καὶ ὅσα τοιαῦτα GbReKaVcMc v 53 τοιαῦτα: om
GbReKaVcMc ὅμοια: παραπλήσια GbReKaVcMc v 54 νη-
κτὰ δέ: δέ v θύννοι: ὡς θύννοι GbReKaVcMc v 54 sq κέφαλοι:

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

κέφαλοι καὶ ὅσα ὁμοιότροπα v 5 ἐφ' ὃν δι' αὐτοῦ: διὰ τὸ ὑπ' αὐτοῦ GbReKaVcMc v 6 ζωτικὴν: ζωτικὴν ἤτοι φυσικὴν GbRe KaVcMc ζωτικὴν ἤτοι τὴν φυσικὴν v

269,8 καὶ - 269,27 ἔχουσιν

schol: om JaOe lem: incert Gb αἱ τῶν νοερῶν τε καὶ νοητῶν ἐρώτων τάξεις τε καὶ (DN 161,9) Re αἱ τῶν νοερῶν τε καὶ νοητῶν ἐρώτων τάξεις (DN 161,9) Ka τε καὶ νοητῶν ἐρώτων τάξεις τε καὶ (DN 161,9) Vc νοερῶν τε καὶ νοητῶν ἐρώτων τάξεις τε καὶ (DN 161,9) Mc ἐπειδὴ τοὺς ἐκ τοῦ ἐνός (DN 161,6) v 8 εἴπομεν: εἴπωμεν Ka 9 νοερά: νοερά μὲν v 12 νοούμενα: νοούμενα· τῶν οὖν νοητῶν τὰ νοερά ἐρᾶ, ὡς ἐπεστραμμένα I3 πρὸς αὐτά, καὶ ὡσπερ ἀναβεβηκότα· ἐρᾶ I4 δὲ καὶ τὰ νοητὰ τῶν νοερῶν προνοητικῶς τῷ μεταδιδόναι I5 τῆς ἴσης ὠφελείας GbReKaVcMc v 17 μὲν: οἶμαι GbReKaVcMc v νοερά καὶ νοητὰ: νοητὰ καὶ νοερά GbReKaVcMc v 18 ὄντως: ὄντος v 19 εἰσιν: εἰσιν ἀντὶ τοῦ οἱ τοῦ θεοῦ GbReKaVcMc v 20 ὅπερ τινί: ὅτινί GbReKa(corr s lin)VcMc ἤτινί v ἕτερον: ἄλλο GbReKaVcMc v 24 ἐπειδὴ: ἐπεὶ GbReKaVcMc v 25 καὶ: καὶ ζῶν καὶ GbReKaVcMc v τοῦτον: τοῦτο GbReKaVcMc v

269,31 εἰπὼν - 269,52 ἔρωτος

schol: om Ja lem: incert Oe ὀλικός (DN 161,16) GbMc ὁ ἐκ τῶν ὄντων ἀπάντων ὀλικός ἔρωτος (DN 161,16) ReKaVc ἀπάντων ὀλικός

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ἔρωσ (DN 161,16) v 31 εἰπὼν - 34 οἴονεῖ: +οἴονεῖ Oe 34 κα-
 τὰ: μετὰ Ka(corr s lin)Vc 35 καὶ τὸ ὄλον: τὸ ὄλον v 36 συν-
 ὄν εἶναι: συνεῖναι GbVcMc συνῆναι Ka 42 ῥίς: τι ῥίς Oe 43
 παντέλειον: τέλειον GbKaVcMc 47 συγκέχεται: συγκέχυνται
 Oe 48 καὶ alt: om GbKaVcMc 49 μεταλαμβάνειν: διαλαμ-
 βάνειν Oe 52 οὕτως: οὕτω καὶ GbReKaVcMc v ὄλον: ὄλος Oe

272,1 ἐπειδὴ - 272,45 ζήτησιν

schol: om JaOe lem: ὄν (DN 162,7) Gb καὶ τὸ μὴ ὄν, ὡς εἴρηται,
 καὶ φιλονεικεῖ, πῶς ἐν αὐτῷ (DN 162,7 sq) Re ἐφίεται γὰρ αὐτοῦ
 καὶ τὸ μὴ ὄν, ὡς εἴρηται, καὶ φιλονεικεῖ, πῶς ἐν αὐτῷ εἶναι καὶ
 (DN 162,7 sq) Ka μὴ (DN 162,7) Mc ἐφίεται γὰρ αὐτοῦ (DN 162,7)
 v 3 ἄνω: ἄνω πρὸ ὀλίγων φύλλων GbReKaVcMc v 10 δέ:
 γὰρ GbReKaVcMc v 12 τῷ ὄντι ὄν: τὸ ὄντως ὄν v 14 ἔστι:
 ἔσται GbReKaVcMc v 15 ἔστι: ἔσται GbReKaVcMc v 16
 ἔστι: ἔσται GbReMc v 18 οὖν μὴ ὄν: μὴ ὄν οὖν v 22 μὲν γὰρ:
 γὰρ v 28 ὄντος alt: om Mc ὄντως Ka v 41 Μωϋσῆς: Μωσῆς
 GbReKaVcMc v 42 ὑπερουσίως: ὑπερούσιος v

272,46 λοιπὸν - 272,49 Μανιχαίων

schol: om Ja pro schol scr ἐντεῦθεν προβλήματα τινὰ γυμνάξει.
 εἰσὶν δὲ μάλιστα κατὰ Μανιχαίους Oe lem: δαιμονία (DN
 162,9) Gb καὶ ἔστιν, πῶς ἢ δαιμονία πληθῆς (DN 162,9 sq) Ka πῶς

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

(DN 162,9) Vc *πάσιν* (DN 162,6) Oe *πῶς ἢ δαιμονία πληθῆς* (DN 162,9 sq) v 49 *ταῦτα πάντα: πάντα* v

272,50 *καλῶς* - 272,55 *ἀγαθά*

schol: om Oe lem: *οὐκ ἔστιν ἀγαθοειδὲς ἢ πῶς ἀγαθὸν ἐκ* (DN 162,13 sq) GbRe *οὐκ* (DN 162,13) Vc *οὐκ ἔστιν ἀγαθοειδὲς* (DN 162,13) v 52 *αὐτὸ: αὐτὸς* Ja μετ' *αὐτόν: μεθ' ἑαυτόν* Ja

273,32 *εἶ* - 273,54 *ὄντες*

schol: om JaOe lem: *ὄντα* (DN 163,20) Gb *καὶ εἶ τὰ ὄντα πάντα ἐκ τὰγαθοῦ* (DN 163,20) KaMc *τὰ* (DN 163,20) Vc *καὶ εἶ τὰ ὄντα πάντα* (DN 163,20) Re v 32 *εἶ: ἔφημεν ἀνωτέρω, εἶ* GbReKaVc Mc v 38 *οὐδὲ: οὔτε* GbReKaVcMc v 40 *δὲ: om* GbReKaVcMc 41 *τὸ δὲ: om* v 42 *τῷ* - 43 *ἀποσυμβαίνει: om* VcMc 45 *νοουμένοις: νοουμένης* GbReKaVcMc 53-54 *εἰρημένον πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοῦς: καὶ ἔσονται ὡς μὴ ὄντες: εἰρημένον: καὶ ἔσονται ὡς μὴ ὄντες, πρὸς τοὺς ἁμαρτωλοῦς δηλονότι* GbReKaVcMc v

276,1 *ἐντεῦθεν* - 276,42 *ἀπεδείξαμεν*

schol: om JaOe lem: *πόθεν οὖν ἐστι τὸ κακόν; εἴποι τις* (DN 164, 4) Ka 3 *δῶμεν: δοίημεν* v 4 sq *τὶ εἶναι: εἶναί τι* GbReKaVc Mc v 6 *ἀρετῆς: ἀρετῆ* v 8 *ἀντιθείς: ἀντιτιθείς* GbReKaVcMc *δῶμεν: δοίημεν* v 18 *ὑλην: τὴν ὑλην* v 20 *πρὸς: εἰς* GbReKa

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

VcMc v 24 *ἀλλά: ἀλλά καὶ* GbReKaVcMc v 25 *ἐκ:* om v
 29 *δὲ: δὲ καὶ* v 32 *ἀκολασία - ἐπιθυμητικοῦ:* omVc *δὲ: δὲ ἢ*
ἠλιθιότης GbReKaVcMc v 34 *ἀφροσύνη: δειλία* v *ὄρμᾶν:*
ὄρᾶν Ka(add s lin) 40 *ἐν:* om v

276,43 *ἀντι* - 276,44 *μέρος*

schol: om ReVcOe lem: incert Mc *λόγον* (DN 164,11) GbKaJa

276,49 *ἔτι* - 277,4 *τοιαῦτα*

schol: om JaOe lem: incert Mc *ἢ οὐχὶ πολλάκις* (DN 164,19) Gb v
τοῦ εἶναι τὸ κακόν, ἀλλ' ἔσται καὶ αὐτὸ ὄν καὶ ὄντων (DN 164,18
 sq) Re *ἢ οὐχὶ πολλάκις ἢ τοῦδε φθορὰ* (DN 164,19) Ka *πολλάκις*
 (DN 164,19) Vc 54 sq *ἐν γῆ: ἐν τῇ γῆ* v 3-4 *ζῶα καὶ ἄλλα*
μυρία τοιαῦτα: ζῶα καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα ὡς ἵπποι μὲν σφηκῶν
γένεσις, ταῦροι δὲ μελισσῶν GbReKaVcMc v

277,6 *εἰ* - 277,16 *ὑπάρξεως*

schol: om JaOe lem: incert Mc *ἀλλ' ἢ μὲν φθορὰ καὶ κακόν* (DN
 165,4) GbReKa *καὶ ἔσται τὸ κακόν* (DN 164,20) v 6 *εἰ: λύσις*
τῶν προβληθεισῶν ἀντιθέσεων· εἰ v 8 *εὐφθαρτότατον: εὐφθαρ-*
τότερον GbReKaVcMc v 9 *καὶ τοῦτο* v: *τοῦτο* omnes codd 12
φθαρτῆ: εὐφθαρτος KaVc *ἄφθαρτος* GbMc 13 *τοῦ θεοῦ: τοῦ*
εἶδους τοῦ θεοῦ GbReKaVcMc v 14 *Μωϋσῆς: scr Μωσῆς et coll*
 post 14 *λόγον* GbReKaVcMc *δημιουργικόν: δημιουργόν* GbReKa
 VcMc v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

277,24 τὰ - 277,46 φαινόμενον

schol: om JaOe lem: τέλεια ποιεί καὶ ἀμιγῆ καὶ ὀλόκληρα (DN 165,13) GbKa ἦττον αὐτοῦ μετέχοντα καὶ ἀτελή ἐστὶν ἀγαθὰ (DN 165,13 sq) Re καὶ ἀμιγῆ καὶ ὀλόκληρα ἀγαθὰ, τὰ δὲ ἦττον (DN 165,13) VcMc καὶ ἀμιγῆ καὶ ὀλόκληρα (DN 165,13) v 30 εἶδος ἔχοντος: εἶδους μετέχοντος v 38 τὸ: τῷ Vc v 46 στερήσει: σφετερίσει GbReKaMc(γράφεται στερήσει add s lin GbReKa add mg Mc)

277,47 ἔσχατον - 280,3 ψυχῆς

schol: om Ja lem: παρούσα, ταῖς δὲ ὑφειμένως, ἄλλαις δὲ (DN 165,19) Re ἄχρι (DN 165,18) Vc ἄλλαις δὲ ἐσχάτως, ὡς ἕκαστον αὐτῆς (DN 165,19 sq) Mc ἐκτείνεται δὲ ἄχρι τῶν ἐσχάτων (DN 165,18 sq) GbKa v 50 καὶ: τὸ v 51 μέρος καὶ: μέρος τὸ Oe 53 γὰρ: δὲ Oe 54 βρίθει: βρίθει γὰρ GbReKaVcMcOe v τοῦτο σκῆνος: om Oe

280,4 ὅσον - 280,14 αἰσθεσθαι

schol: om JaOe lem: ἄλλοις κατὰ ἔσχατον ἀπήχημα πάρεστι (DN 165,22 sq) Ka κατὰ (DN 166,1) Vc τοῦ ἀγαθοῦ μετουσίαν καὶ ἄλλοις κατὰ (DN 165,22 sq) Mc πάρεστι τὰγαθόν (DN 166,1) v 8 τι: om v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

280,30 τὸ - 281,22 συγχωροῦνται

schol: om JaOe lem: incert Mc πάντα τρόπον (DN 166,16 sq) Gb
 ReVc ἔστι τὰ ὄντα καὶ ὑφίστασθαι δύναται, τὸ δὲ κατὰ (DN 166,
 16) Ka τὸ δὲ κατὰ πάντα τρόπον (DN 166,16 sq) v 35 ἐστίν:
 εἰσὶν GbReKaVcMc v τίς γὰρ: τίς v 42 sq εἶναι λέγεται, διὰ:
 λέγεται εἶναι, διὰ GbReKaVcMc v 46 ὅμως: ἔτι v 50 οὐκ:
 καὶ οὐκ v 281,2 μὲν coll post 2 αὐτὸ: GbReKaVcMc v 3 ὄν:
 ὄν GbReKaVcMc v 4 ἐπιθυμεῖ: ἐκθυμεῖ v 7 sq ἢ δὲ φιλία,
 κὰν ἐσφαλμένως δοκῆ: κὰν ἐσφαλμένως δοκῆ ἢ φιλία εἶναι GbRe
 KaVcMc κὰν διεφθαρμένη δοκῆ ἢ φιλία εἶναι v 9 διὰ τοῦτο: διὰ
 τοῦ v 18 τοῦ ἀγαθοῦ: ἀγαθοῦ GbReKaVcMc v 20 ἀγαθόν:
 ἀγαθῶν KaVc 22 συγχωροῦνται: συγχωροῦνται. 22 τὸ γὰρ μὴ
 23 ἐστερημένον τοῦ καλοῦ, ἀλλὰ μερικῶς αὐτὸ τὸ ἐστερημένον 24
 τοῦ ἀγαθοῦ συνεστάναι, ποιεῖ τὸ ὅλως μετέχειν 25 τι τοῦ ἀγαθοῦ.
 οὐ γὰρ ἢ μερική, ἀλλ' ἢ παντελής 26 ἔλλειψις τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶ τὸ
 κακόν. καὶ γὰρ οὐ τὸ 27 μερικῶς, ἀλλὰ τὸ παντελῶς τοῦ ἀγαθοῦ
 ἐστερημένον 28 τοῦτο οὔτε ἦν οὔτε ἐστὶν οὔτε ἔσται οὔτε εἶναι δύ-
 νηται GbReKaVcMc v(om 26 γὰρ)

281,41 ἢ νόσος - 281,53 ἡμῖν

schol: om JaOe lem: τάξιν καὶ ἐν αὐτῇ παρφυισταμένη (DN 167,
 16) Gb οὐκ ἔστι κακοῦ δύναμις, ἀλλ' ἡττονος ἀγαθοῦ παρουσία
 (DN 167,13) Re παρουσία, καθ' ὅσον καὶ νόσος ἔλλειψις ἐστὶ (DN
 167,13 sq) Ka καθ' ὅσον (DN 167,13) Vc γένεσιν οὐκ ἔστι κακοῦ δύ-

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ναμῖς (DN 167,12 sq) Mc καθ' ὅσον καὶ νόσος (DN 167,13 sq) v
 42 μέτρων: μέτρον v 43 τάξεως: τάξιν v ἀνεχομένων: ἐχο-
 μένη GbReKaVcMc v 47 ἢ: εἰ GbReKaVcMc v παντελής: ἢ
 παντελής GbReKaVcMc λύει: λύσει GbReKaVcMc v

281,54 ὁ - 284,39 ὄν

schol: om JaOe lem: τάξιν καὶ ἐν αὐτῇ παρυφισταμένη. τὸ (DN
 167,16) Gb ἄμοιρον τοῦ ἀγαθοῦ οὔτε ὄν οὔτε ἐν τοῖς οὖσιν, τὸ δὲ
 (DN 167,16 sq) Re γὰρ πάντη ἄμοιρον τοῦ ἀγαθοῦ οὔτε ὄν (DN
 167,16 sq) Ka τὸ (DN 167,16) Vc καὶ ἐν αὐτῇ παρυφισταμένη. τὸ
 γὰρ πάντη ἄμοιρον (DN 167,16) Mc τὸ γὰρ πάντη ἄμοιρον (DN
 167,16) v 4 τοῦτο δὲ: τοῦτο γὰρ v 6 ὁ: κὰν τοῦτό τισι τῶν
 Ἑλλήνων δοκῆ· ὁ GbReKaVcMc v 8 γοῦν: δ' οὖν v 10 δὲ:
 γὰρ GbReKaVcMc v 12 καὶ: μὴ v 14 παντελεῖ: παντελεῖ ἔλ-
 λείπει τοῦ ἀγαθοῦ GbReKaVcMc v 15 ὀλίγοι: ὀλίγον GbReKa
 VcMc v 17 ἔστι: ἔστι μὲν GbReKaVcMc v ὡς μὲν πρὸς: ὡς
 πρὸς μὲν v 19 γε: τε v 25 μετέχεσθαι: μάχεσθαι v 29
 ποῦ: πῶς v 32 ἐν συντόμῳ: ἀλλ' ὡς ἐν ὑποκειμένῳ v τὸ: τὸ
 δὲ v 33 ἔχει: οὐκ ἔχει GbReKaVcMc

284,46 ταῦτα - 285,7 εἴρηται

schol: om JaOe lem: incert Mc κακὸν (DN 168,9) Gb τέλειον ἀγα-
 θὸν ἀπέσται. καὶ τότε μόνον ἔσται καὶ (DN 168,8) Re τὸ κακόν,
 ἡνίκα τοῖς μὲν ἔστι (DN 168,9) Ka ἡνίκα (DN 168,9) Vc ἡνίκα τοῖς
 μὲν ἔστι κακόν (DN 168,9) v 51 ἐπειδὴ μὴ: ἐπειδὴ v 52 εἰ: εἰ

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

γάρ GbReKaVcMc v 285,2 ἄρχεται: ἄρξεται GbReKaVcMc v
 ἔστι: ἔσται v 5 ἀγαθόν: ἀγαθοῦ GbReKaVcMc v οὐκ οὖν οὐ-
 δέ: οὔτε GbReKaVcMc v 6 θέλειν ὑπεῖναι: ὑπεῖναι θέλειν GbRe
 KaVcMc ἄνω: ἀνωτέρω GbReKaVcMc v

285,16 σημειώσαι - 285,29 δόγμα

schol: om Ja lem: incert Mc ἐναντία προϊέναι καὶ εἶναι καὶ (DN
 169,1 sq) Gb καὶ εἶναι καὶ αὐτὴν τὴν ἀρχὴν οὐχ ἀπλήν καὶ (DN
 169,2) Re ἄτοπον ἐξ ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ δύο παντελῶς (DN 169,1)
 Ka προϊέναι καὶ εἶναι καὶ αὐτὴν τὴν ἀρχὴν (DN 169,1 sq) Vc παν-
 τελῶς (DN 169,1) Oe παντελῶς ἐναντία (DN 169,1) v 17 ἀρ-
 χῶν: ἀρχὴν v 21 τῶν: om Oe 22 ἡ: καὶ Oe 25 καὶ - ἀρχή
 alt: om Oe 28 πανταχόθεν: ἀπανταχόθεν v 28 sq τὸ τῶν δύο
 ἀρχῶν δόγμα: τῶν δύο ἀρχῶν τὸ δόγμα GbReKaVcMcOe v

285,33 ἐπειδὴ - 288,2 ἀλλήλοις

schol: om JaOe lem: προσήγορα ἀλλήλοις. ὥστε οὐκ ἐν θεῷ τὸ
 (DN 169,11) GbKa ἀλλήλοις (DN 169,11) Re καὶ προσηγη καὶ
 ὅμοια καὶ προσήγορα ἀλλήλοις (DN 169,10 sq) Vc καὶ προσήγορα
 ἀλλήλοις. ὥστε οὐκ ἐν θεῷ (DN 169,10 sq) Mc διὸ καὶ φίλα τὰγα-
 θά (DN 169,9) v 35 καλόν: τὸ καλόν v 37 γίνεται: γίνονται v
 39 αὔξομένου: αὔξομένου GbReMc 44 καλοῦ: κακοῦ v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

288,10 *θεῖα* - 288,15 *ἄγγελοι*

schol: om Ja lem: incert Mc *θείαν ὁ ἀγαθοειδῆς ἄγγελος ἐκεῖνο ὄν κατὰ μέθεξιν* (DN 169,21) Gb *ἀγαθοειδῆς* (DN 169,21) Re *τὴν ἀγαθότητα τὴν θεῖαν ὁ ἀγαθοειδῆς* (DN 169,20 sq) Ka *ἐξαγγέλλει* (DN 169,20) Vc *τὴν ἀγαθότητα τὴν θεῖαν* (DN 169,20 sq) v 12 *καὶ οὐκ: οὐκ* Oe

288,16 *σημείωσαι* - 288,17 *θεοῦ*

schol: om Ja lem: ὅπερ κατ' αἰτίαν τὸ ἀγγελλόμενον πρώτως (DN 169,22) Ka ὅπερ (DN 169,22) Vc *εἰκὼν ἐστὶ τοῦ θεοῦ* (DN 169,22 sq) v 16 *σημείωσαι: om* GbReKaVcMc 17 *θεοῦ: θεοῦ. καὶ σημείωσαι, πῶς τοῦτο λέγει* GbReKaVcMcOe(om καὶ Oe) *ἀγαθοῦ. καὶ σημείωσαι, πῶς λέγει* v

288,19 *ὡς* - 288,32 *ἄρχοντες*

schol: om Ja lem: incert Mc *τῇ κολάζειν τοὺς ἁμαρτάνοντάς εἰσι κακοί* (DN 170,6) Gb *οὐδὲ ἐν ἀγγέλοις ἐστὶ τὸ κακόν. ἀλλὰ τῇ κολάζειν* (DN 170,5 sq) Re *τοὺς ἁμαρτάνοντάς εἰσι κακοί* (DN 170,6) Ka *τοὺς* (DN 170,6) Vc *ἀλλὰ* (DN 170,6) Oe *ἀλλὰ τῷ κολάζειν* (DN 170,6) v 19 *ὑποκρίσεως: ὑποκρούσεως* GbReKaVcMc v 22 *εὐθύς: εὐθέως* GbReKaVcMcOe *ἐκλύει: λύει* GbReKaVcMc 23 *καὶ: καὶ προσφυῶς καὶ* v 24 *παραπλησίως: coll ante τὴν ἀ- τοπίαν* Oe 24-25 *τὴν - ἐκκλησίας: τοὺς ἐναγεῖς καὶ βεβήλους τῆς ἐκκλησίας εἰργόντων καὶ ἐξωθούντων* v 25 *καὶ ἐξωθούντων: ἐξωθέντων* Mc *ἐναγέσι: ἐναγέσι πράξεσιν* v 26 *τιμωρούμενοι*

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

coll post 27 *ἐναγεῖς* GbReKaVcMc 28 *θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν: διάκονος γὰρ ἐστὶ θεοῦ* Oe v

288,47 *ὅτι* - 289,38 *οὐδέν*

schol: om JaOe lem: *καὶ tert* (DN 170,22) Gb *ὑποκείμενον ἀνεῖλε, καὶ ἔσται ἡ τοιαύτη φθορά* (DN 170,22 sq) Re *τάξεως* (DN 170,20) Ka *ἀλλὰ* (DN 170,20) Vc *τοιαύτη* (DN 170,23) Mc *ἀλλὰ τῇ ἐλλείψει* (DN 170,20) v 47 *ὅτι: σημείωσαι, ὅτι* v *σημειωτέον, ὅτι* Gb ReKaVcMc 47 sq *καλεῖ τὴν: καλεῖ καὶ τὴν* GbReKaVcMc v 289,3 *προτιθεῖς: προτίθησι* GbReKaVcMc v 3 sq *διαλύων λέγει: διαλύει καὶ* Gb *διαλύει λέγων* ReKaVcMc v 6 *εἰ καὶ: καὶ εἰ* Gb ReKaVcMc v 11 *διάφορα: διαφθορά* Mc v 16 *ἦ: ἦτοι* GbRe KaVcMc v 17 *ἔσται: ἔστιν* v *ἦ: ἦτοι* GbReKaVcMc v 20 *ἑαυτῆ: ἑαυτῆς* v 21 *ἦ: om* GbReKaVcMc 24 *περὶ: περὶ τῆς* v 28 *ἦ: εἰ* v 31 *οὔτε prim: καὶ* v 32 *περιλειφθήσονται: παραλειφθήσονται* v 34 *πράττειν: πράττειν ἐστὶ* GbReKaVcMc 34 *τὸ alt: om* GbReKaVcMc 37 *κακὸν οὐδέν: οὐδέν κακόν* GbRe KaVcMc

289,50 *σημείωσαι* - 292,3 *διαφορά*

schol: cum 289,42 *ἔστι* - 47 *ἐνεργείας coniunx* GbReKaVcMc lem: *φησι* (DN 171,5) Ja *ὡς τὰ λόγια φησι* (DN 171,5) v 50 *σημείωσαι: σημείωσαι δὲ* GbReKaVcMc om Oe *σημείωσαι* - 54 *δαίμονες: om* Ja 52 *γὰρ: om* GbReKaVcMc 53 *παρήχθησαν* - 54 *ἡμεῖς: om* Oe 53 *δὲ: γὰρ* GbReKaVcMc v 55 *μόνον: μόνον* v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

54 ἐκ τούτων - 56 τῶν ἀγαθῶν: ὅτι ἐν τούτῳ λέγονται κακύνεσθαι οἱ δαίμονες ἐν τῇ παύσει τῆς τῶν ἀγαθῶν ἕξεως JaOe(schol separat in κακύνεσθαι [DN 171,6]) 56 καὶ - 292,3 διαφορά: om JaOe 292,5-7 om Oe schol in καὶ ἐνεργείας (DN 171,7) Gb εἰ μὴ ἐν τῇ παύσει τῆς τῶν θείων ἀγαθῶν (DN 171,6 sq) Ka θείων (DN 171,7) Vc ἕξεως (DN 171,7) Ja τῶν θείων ἀγαθῶν ἕξεως (DN 171,7) v lem incert ReMc 5 ἰδοῦ: σημειῶσαι τὸ ἕξεως καὶ ἐνεργείας· ἰδοῦ γὰρ GbReKaVcMc v δέ: om GbReKaVcMcJa v 6 ἐν τοῖς ἀνωτέρω: om Ja

292,8 ὅτι - 292,9 δαίμονες

schol: coll post 292,11 et cum schol 292,10 sq coniunx GbReKaVcMc lem: ὡσαύτως (DN 171,9) JaOe οὐκοῦν, εἰ αἰεὶ (DN 171,9) v 8 ὅτι: καὶ ὅτι GbReKaVcMc 8 sq τοῦ ἀγαθοῦ οἱ δαίμονες: οἱ δαίμονες τοῦ ἀγαθοῦ v

292,32 ὁ θυμὸς - 292,45 ποιοῦντες

schol: om Ja lem: θυμὸς ἄλογος, ἄνους ἐπιθυμία (DN 171,17) Gb ἐν δαίμοσι κακόν; θυμὸς ἄλογος, ἄνους ἐπιθυμία (DN 171,17) Ka θυμὸς (DN 171,17) ReVcMc οὐδὲ αὐτὰ (DN 171,19) Oe οὐδὲ αὐτὰ καθ' αὐτὰ κακά (DN 171,19) v 36 λυμáίνεται: om Oe 37 sq τοῦ προβλήματος τούτου: τούτου τοῦ λόγου v 40 καὶ: καὶ κατὰ v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

293,9 σημείωσαι - 293,12 ἀστραπήν

schol: om JaOe lem: αὐτοῖς ἀγγελικὰς δωρεάς, οὐ μήποτε αὐτὰς (DN 172,3 sq) GbMc ἀλλ' εἰσὶ καὶ ὀλόκληροι καὶ παμφαεῖς εἰσὶ (DN 172,4 sq) Re ἡλλοιωσθαί φαμεν, ἀλλ' εἰσὶ καὶ ὀλόκληροι καὶ (DN 172,4 sq) Ka μήποτε (DN 172,4) Vc οὐ μήποτε αὐτὰς (DN 172,4) v 9 σημείωσαι: 5I ἰδοὺ ἐνταῦθα σαφῶς I φησιν, ὅτι ἐξ ἀγγέλων οἱ δαίμονες· τὰς γὰρ δοθείσας 2 αὐτοῖς ἀγγελικὰς δωρεάς οὐκ ἀποβάλλουσιν, τουτέστιν 3 ὅπερ ἐκ φύσεως ἔχουσιν ἀγαθόν, οὐ μετατρέπουσιν, 4 εἰ καὶ αὐτοὶ μὴ βούλονται ὄρῶν τὸ ἐν αὐτοῖς 5 φῶς, μύσαντες αὐτῶν τὰς ἀγαθοπτικὰς δυνάμεις, ὡς 6 τὸ εἰρημένον περὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν· τοὺς ὀφθαλμοὺς 7 αὐτῶν ἐκάμμυσαν, καὶ τοῖς ὤσιν 8 βαρέως ἤκουσαν, μήποτε ἐπιστρέψωσι καὶ 9 ἰάσωμαι αὐτούς. σημείωσαι GbReKaVcMc v

293,19 πῶς - 293,39 ψεύδους

schol: om JaOe lem: ὄντος (DN 172,10) Gb καὶ εἰσὶ κακοί, καθ' ὃ οὐκ εἰσίν. καὶ τοῦ μὴ ὄντος (DN 172,10) Re κακοί, καθ' ὃ οὐκ εἰσίν. καὶ τοῦ μὴ ὄντος ἐφιέμενοι (DN 172,10) KaMc καὶ τοῦ μὴ ὄντος (DN 172,10) Vc καὶ τοῦ μὴ ὄντος (DN 172,10) v 19 λεκτέον: λεκτέον οὕτως v 21 οὖν: οὖν τὸ GbReKaVcMc v 26 ὄλως: coll post τινὰς v 30 ὄν prim: ὄν, καὶ ὄντως μὴ ὄν, οὐκοῦν ἐστί GbReKaVcMc ὄν, οὐκ ὄν ἐστί v 31 ἐπὶ: καὶ ἐπὶ GbReKaVcMc v 34 ὡς: ὡσπερ GbReKaVcMc v 35 ὡς - 36 φησιν: om GbReKaVcMc 37 κύριος: Ἰησοῦς v 38 ὅθεν: ὅταν v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

293,4I ὅτι - 296,6 ἀγαθόν

schol: om JaOe lem: κακύνεσθαι (DN 172,14) ReKaVc καὶ τὸ κακὸν ἀγαθύνοντος. εἰ δὲ τὸ κακύνεσθαι (DN 172,14) Mc εἰ δὲ τὸ κακύνεσθαι (DN 172,14) v 41 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι v συγγενέσθαι: συγγίνεσθαι GbReKaVcMc v 42 ἀγαθῦναι: ἀγαθύνεσθαι v 44 ἄνω: ἀνωτέρω ἐν τῷ ε' κεφαλαίῳ GbReKaVcMc v 46 ἐγένετο: ἐγένετο ἂν v 5 οὐ τὸ: οὗτοι v

296,14 ὅτι - 296,17 προπετής

schol: om Ja lem: incert Oe ζήροις (DN 173,1) VcMc ἀλλ' οὐδὲ ἐν ζήροις (DN 173,1) v 16 ἀλλ' - 17 προπετής: om Oe

296,22 φύσις - 297,7 ἐστιν

schol: om Ja lem: incert Mc ἀλλ' οὐδὲ (DN 173,10) GbReVc παρὰ πᾶσαν φύσιν. ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ ὄλῃ (DN 173,8-10) Ka ἀλλ' οὐδὲ ἐν τῇ ὄλῃ (DN 173,10) v 22 φύσις - 50 οὔση: om Oe 23 ἰούσα: προἰούσα v 30 ποιούσι: coll post 30 ἔργα GbReKaVcMc 34 οἶα: οἶον v 38 φύσιν: φύσει GbReKa(sed corr s lin)VcMc 39 οὔσα: οὔσιαν Ka(e corr) 41 δεῖ πῦρ: πῦρ δεῖ GbReKaVc 43 ἐν alt: om GbReKaVcMc v 44 τοὺς alt - 45 εἶναι: om Mc 44 καὶ: κατὰ v 53 λόγους: λόγοις Oe 54 τῷ: τῶν Oe 297,6 τοῦτο: αὐτὸ Oe

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

297,22 ὅσπερ - 297,24 αὐτῶν

lem: παντελής γένοιτο λύσις κάλλους καὶ εἶδους καὶ τάξεως (DN 173,19) ReKa εἰ γὰρ (DN 173,19) Vc κάλλους καὶ εἶδους καὶ τάξεως, οἰχήσεται (DN 173,19) Mc ἀλλ' οὐδὲ ἐν σώματι (DN 173,17) v 23 μελῶν καὶ μερῶν: μερῶν καὶ μελῶν JaOe

297,26 ἐπειδὴ - 297,32 πλημμελοῦσιν

schol: coll post 297,36 Ja lem: ἐκ τοῦ δυνατὸν εἶναι καὶ ἄνευ σώματος (DN 174,1) Gb κακίας αἴτιον τῆ ψυχῆ τὸ σῶμα, δηλὸν ἐκ τοῦ (DN 173,20 sq) Re οὐδὲ κακίας αἴτιον τῆ ψυχῆ τὸ σῶμα (DN 173,20) Ka σῶμα prim (DN 173,20) Vc τοῦ δυνατὸν εἶναι καὶ ἄνευ σώματος (DN 174,1) Mc σώμασι (DN 174,2) Ja αἴτιον τῆ ψυχῆ (DN 173,20) v 28 αὐτὸ: αὐτῶ Ja 29 διηλθον: διηλθεν Oe v

297,39 εὐλογον - 300,28 ἀναγκαῖον

schol: om Ja lem: ἡ ὕλη κακόν; εἰ μὲν γὰρ οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἔστιν, οὔτε (DN 174,8) Re μὲν γὰρ οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἔστιν, οὔτε ἀγαθὸν (DN 174,8 sq) Ka οὐδαμῆ (DN 174,8) Vc οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἔστιν, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν (DN 174,8 sq) Mc καθ' ἑαυτήν (DN 174,7) Oe ἡ μὴδὲ τὸ πάσχειν δύνασθαι καθ' ἑαυτήν (DN 174,7) v 42 τοιούτων: τοῦ τοιούτου v 44 ὑπέρ: ὑπὸ Oe v 45 αὐτοῦ: αὐτοῦ ὃν GbKa v 50 ἐνδεᾶ: ἐνδεῆ v 52 αὕτη, ὡς φασιν: ὡς φασιν, αὕτη Gb Re Ka Vc Mc ὄντος: ὄντος, ὃν ἔφησαν γενέσθαι

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ ὑπερόντος GbReKaVcMc v 300,7 μορφῶ
 ἑαυτῆν: ἑαυτῆν μορφῶ GbReKaVcMcOe v 8 ποιεῖ: ποιῶ GbRe
 KaVcMcOe v 9 οὖν: om GbReKaVcMc 12 οὐ μὴν ἐνεργεία τι
 οὔσα τούτων: om Oe 14 ὡς prim et alt: om Oe μὴ ὄν: μὴ ὄν v
 15 παρ' αὐτῶν: om Oe 16 κὰν: om GbReKaVcMc v 18
 ἐστίν: om Oe 21 εἰ: ἐξ ἑτέρου γὰρ καθ' ἡμᾶς κοσμεῖται εἰς εἶδος
 καὶ ποιότητα· οὐ πάσχει οὖν καθ' ἑαυτῆν οὔσα. εἰ GbMc v λέ-
 γεται: λέγετε Mc v 22 ἐστίν: ἔσται v 23 ὄν: τι ὄν GbReKaVc
 McOe v 25 συμπληρωτικόν: συμπληρωτικὴ Oe

300,29 ἀνατρέπων - 300,51 κακόν

schol: om Ja lem: incert Mc κακὴ οὔσα; τὸ γὰρ κακόν, ἢ κακόν,
 οὐδενός (DN 174,18 sq) GbRe ἢ ὕλη κακὴ οὔσα; τὸ γὰρ κακόν, ἢ
 κακόν (DN 174,18) Ka γὰρ (DN 174,18) Vc κακόν prim (DN 174,
 18) Oe τὸ γὰρ κακόν, ἢ κακόν (DN 174,18) v 30 κακὸν εἶναι:
 om Oe πῶς: πῶς οὖν GbReKaVcMcOe v 31 ἐπὶ: ἀπὸ GbReKa
 VcMcOe v 32 sq ὕλης καὶ εἶδους: εἶδους καὶ ὕλης KaVcMc v
 37 μιγνυμένη: μεμιγμένη v 49 τὸ: om GbReKaVcMc v ὑμᾶς:
 ἡμᾶς Oe v 50 οὐδαμῶς: om GbReKaVcMc

301,1 ἢ στέρησις - 301,12 ἔχειν

schol: om Ja lem: incert Mc παντελής (DN 175,6) GbOe ἢ γὰρ
 παντελής (DN 175,6) Re γὰρ (DN 175,6) Vc ἢ στέρησις κατὰ δύ-
 ναμιν (DN 175,5) v 2 τις: om Oe 5 τε: om GbReKaVcMcOe v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

---

8 ἐνδέχεται: δέχεται GbReKaVcMcOe v

301,20 καὶ - 301,27 λέγεται

schol: om Ja lem: κακὸν alt (DN 175,11) GbMc οἶδεν (DN 175,11)
 Re ἐλλείψων. οἶδεν ὁ θεὸς τὸ κακόν, ἢ ἀγαθόν, καὶ (DN 175,11 sq)
 Ka ὁ θεὸς (DN 175,11) Vc παρ' αὐτῷ (DN 175,12) Oe 21 ἔσθ'
 ὅτε: om Oe 26 ἐγένετο: ἐγένετο πρόφασις GbReKaVcMc v 26
 sq ἡ κακία παιδεία: παιδεία ἡ κακία Oe 27 λέγεται: λέγεται.
 ἀνάγνωθι τὸ κβ' κεφάλαιον GbReKaVcMc v

301,40 ἔπεται - 301,50 ἀτεχνία

schol: om Ja cum schol 301,39-40 coniunx GbReKaVcMc v lem:
 πᾶν τὸ κατὰ φύσιν (DN 175,16) v 40 ἔπεται: ἔπεται δὲ GbReKa
 VcMc v 42 τὸ: om Gb τί: om ReKa 44 τὸ: om Oe ἐστίν:
 coll ante 44 ὀρισμένης Oe 45 γινόμενον: γενόμενον v 48 δὲ:
 οὖν GbReKaVcMcOe v 49 λόγον: λόγος Re Mc v

301,51 εἰ μὴ - 304,13 κινεῖται

schol: om Ja lem: incert Mc φύσει (DN 176,3) Gb εἰ μὲν φύσει καὶ
 τὸ εἶναι αὐτῆς κακόν, καὶ πόθεν (DN 176,3) Re ποτέ δὲ οὕτως; εἰ
 μὲν φύσει καὶ τὸ εἶναι (DN 176,3) Ka ποτέ (DN 176,3) Vc λόγος
 (DN 175,18) Oe 304,2 ἀλλοτρίου: ἀλλ' ἀλλοτρίου v 4 ψυχῆ:
 ψυχῆ; οὐτε γὰρ ἔσται ζῶσα GbReKaVcMc v 5 ἡ prim: om v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ή alt: εἰ GbReKaMc v 6 ψυχή: ψυχή ἐστὶν GbReKaVcMc v 8
λέγεται: λέγονται Oe τὸ: om Re v 10 περί: πρὸς GbReKaVc
Mc v 12 ή: om GbReKaVcMc v 13 κινεῖται: 13 ἔκγονα δὲ
ταύτης 14 ἐνταῦθα τὰ ποιήματα λέγει. σημείωσαι δέ, ὅτι ή 15
ἐνέργεια τῆς ψυχῆς οὐκ ἔχει τὸ ἀμετάβλητον ὡς συμβαίνουσα 16
καὶ ἀποσυμβαίνουσα v

304,24 τῶ - 304,41 κακόν

schol: om JaOe lem: incert Mc ἀγαθῶν τὸ αἴτιον ἔν. εἰ τῶ ἀγα-
θῶ τὸ κακὸν ἐναντίον (DN 176,9) Gb τῶν ἀγαθῶν (DN 176,9) Re
Vc τὸ αἴτιον ἔν. εἰ τῶ ἀγαθῶ τὸ κακὸν ἐναντίον (DN 176,9) Ka εἰ
τῶ ἀγαθῶ τὸ κακόν (DN 176,9) v 25 τῶ: εἰ τῶ v 26 αἴτια:
ἐναντίον τὰ πολλά, αἴτια v 27 ὡς καὶ: ὡς Mc v 28 τὰ alt:
GbReKaVcMc v 29 τῶν φυσικῶν: τῶν κατὰ φύσιν GbReKaVc
Mc v 31 τὰ: om GbReKaVcMc v

305,15 θαυμασίως - 305,26 προσήκοντος

schol: om Ja lem: incert Mc ὑπόστασιν (DN 177,10) Gb στέρησις
ἄρα ἐστὶ τὸ κακόν (DN 177,10 sq) Ka βούλησιν καὶ παρὰ τὴν ὑπό-
στασιν. στέρησις (DN 177,10) Re στέρησις ἄρα ἐστὶ (DN 177,10) v
16 αὐτὸ δείξας: ἀποδείξας v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

305,34 *θείως* - 305,42 *ἐαυτῶν*

schol: om Ja lem: incert Mc *νοῦν* (DN 178,1) Gb *τὸ παρὰ τὸν ἀγαθοειδῆ νοῦν εἶναι* (DN 178,1) Re *ἀγαθοειδῆ νοῦν εἶναι* (DN 178,1) Ka *τὸν ἀγαθοειδῆ νοῦν εἶναι* (DN 178,1) Vc *δαίμονι* (DN 178,1) Oe *οὐ πάντα πᾶσι* (DN 177,20) v 39 *κατὰ: οὐ κατὰ* GbReKaVc McOe v 40 *τὸν νοητὸν νοῦν: νοῦν τὸν νοητὸν* v *ἐνεργεῖ: οὐκ ἐνεργεῖ* GbReKaVcMc v 41 *τὰ:* om Oe

305,45 *ὅτι* - 305,48 *ἐτέρων*

lem: incert Mc *γινομένοις* (DN 178,8) Gb *ὄντων ἀπρονόητον. ἀλλὰ καὶ τοῖς γινομένοις κακοῖς* (DN 178,8) Re *ἀλλὰ* (DN 178,8) Ka *οὐδὲν* (DN 178,8) Vc *καὶ alt* (DN 178,8) Ja *κακοῖς* (DN 178,8) Oe *ἀλλὰ καὶ τοῖς γινομένοις* (DN 178,8) v 46 *νομιζομένοις: μὴ γινομένοις* Ja

305,51 *σημείωσαι* - 308,17 *Ἀθηναίους*

schol: om JaOe lem: incert Mc *ἄκοντας* (DN 178,12) Gb *προνοεῖ. διὸ καὶ τὸν εἰκαῖον τῶν πολλῶν* (DN 178,10 sq) Ka *οἱ χρῆναί φασι τὴν πρόνοιαν* (DN 178,11 sq) ReVc v 308,3 *ἡμᾶς: τινὰς ἡμᾶς* v 11 *οἴκων: οἴκων καὶ ὄρων* GbReKaVcMc v

308,24 *σημείωσαι* - 308,28 *ταυτόν*

lem: *ἀποπτύσεως, καὶ ἀλλοίωσις ἢ περὶ τὴν ταυτότητα* (DN 178,21 sq) Re *καὶ ἀλλοίωσις ἢ περὶ τὴν ταυτότητα καὶ τὴν ἕξιν* (DN

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

178,21 sq) Ka *περὶ τὴν ταυτότητα καὶ τὴν ἕξιν ἀσθένεια* (DN 179, 1) Vc *ἀλλοίωσις ἢ περὶ τὴν ταυτότητα καὶ τὴν* (DN 178,21 sq) Mc *καὶ ἀλλοίωσις* (DN 178,21) v 25 *ἄλλα: τὰ ἄλλα* GbReKaVcMc v 25 *ἀλλοιοῦται v: ἀλλοιοῦνται omnes codd*

308,29 ὅρα - 308,32 πολλάς

lem: *ἐφέσεως ἁμαρτία* (DN 179,4) Re *ἀλλὰ τῆς ὄντως ἐφέσεως ἁμαρτία* (DN 179,4) Vc

308,40 ζῆτεῖται - 308,40 δικαιωτηρίου

schol: om Ja lem: incert GbKaVc *καὶ ἀπόπτωσις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡμῖν ἐν* (DN 179,18) Re *περὶ* (DN 179,19) Mc *δικαίου* (DN 179, 19) Oe *ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡμῖν* (DN 179,18) v pro lin 40 scr: *σημείωσαι, ὅτι καὶ ἄλλο 40 ἐστὶν αὐτοῦ σύνταγμα περὶ δικαίου καὶ θείου δικαιωτηρίου. 41 σημείωσαι δέ, καὶ ὅτι εἴκοσι τρεῖς συλλογισμούς 42 ἔχει τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ἀποδεικνύοντας, 43 ὅτι οὐκ ἔστιν ὃν τὸ κακόν* GbReKaVcMcOe v

<V.>

308,45 ἐν - 308,50 ὑπερούσιος

lem: incert Oe *ὑπερούσιον οὐσίαν* (DN 180,10) GbVc *ὅτι τῇ λόγῳ σκοπὸς οὐ τὴν ὑπερούσιον* (DN 180,9 sq) Re *ἧ ὑπερούσιος, ἐκφαίνειν, ἄρρητον γὰρ* (DN 180,10) Ka *οὐ τὴν ὑπερούσιον οὐσίαν, ἧ*

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ὑπερούσιος (DN 180,9 sq) Mc οὐ τὴν (DN 180,9) Ja οὐ τὴν ὑπερούσιον (DN 180,9 sq) v 47 οὐδὲν: μηδὲν GbReKaVcMc v ἔχοντα: ἔχειν GbReKaVcMc v

309,17 τὰ - 309,21 αὐτοῦ

schol: cum Maximi Confessoris schol 309,13-17 coniunx GbReKaVc Mc v om Oe lem: οὐκ (DN 181,3) Ja 17 φησὶν τὰ ὑλικά: ὑλικά φησιν GbReKaVcMc v τὰ ὑλικά φησιν Ja 21 αὐτοῦ: αὐτό Ja

309,22 ἐπισημῆσθαι - 309,38 ἐγένοντο

schol: om JaOe lem: incert Mc πάντα (DN 181,5) GbVc σοφίας εἰς πάντα τὰ νοερά καὶ λογικά (DN 181,5 sq) Re ἔστιν. ἡ δὲ τῆς σοφίας εἰς πάντα τὰ (DN 181,5) Ka καὶ ὑπὲρ τὰ ζῶντα (DN 181,5) v 24 ἡμετέρας δὲ: δὲ ἡμετέρας v 27 θεοῦ: τοῦ θεοῦ v 37 υἱῶ: τῶ υἱῶ v 38 ἐγένετο: ἐγένοντο, φησὶν GbReKaVcMc v

309,41 ὅτι - 309,46 καταιγίδος

schol: coll post 309,46 καταιγίδος Oe lem: incert McJa ἐπαγγέλλεται τὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἀγαθότητα καὶ θεότητα καὶ οὐσίαν (DN 181,9 sq) Ka θεότητα (DN 181,10) Oe τὴν ὑπὲρ πᾶσαν ἀγαθότητα (DN 181,9 sq) GbReVc v 41 ὅτι: σημείωσαι, ὅτι GbReKaVcMc JaOe v 42 τὴν: ὅτι ἐστὶν v 45 - 46 om GbReJa schol in ἐν ἀποκρύφοις (DN 181,10 sq) KaVcMcOe v(lem incert KaVcMc) 45 τὸ δὲ ἐν ἀποκρύφοις ὡς: ὡς KaVcMcOe v 46 om KaVcMc

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

312,1 ἐπειδὴ - 312,15 ὕλης

schol: om JaOe lem: incert Mc οὐκ (DN 181,16) Gb καὶ αἰσθήσεως μετελληφότων. οὐκ ἄλλο δὲ εἶναι (DN 181,14-16) Re μετελληφότων. οὐκ ἄλλο δὲ εἶναι τὰγαθόν (DN 181,15 sq) Ka καὶ λόγου (DN 181,14) Vc καὶ αἰσθήσεως μετελληφότων (DN 181,14 sq) v 6 καί: καὶ αὖ πάλιν GbReKaVcMc v 7 γὰρ: γὰρ εἶναι GbReKaVcMc v 9 ὁμοούσιον: μακαρίαν GbReKaVcMc v 11 τῶν τε: τῶν GbReKaVcMc v

312,28 ἀσαφέστερόν - 313,7 σελίδα

schol: om JaOe lem: ἀνθ' ὅτου τοῦ ὄντος τὴν ζωὴν καὶ τῆς ζωῆς (DN 182,1) Gb καίτοι (DN 182,1) Re τῆς ζωῆς τὴν σοφίαν ὑπερεκτεινομένης (DN 182,1 sq) Ka ζωὴν (DN 182,1) Vc μερικωτέρων. καίτοι φαίη τις· ἀνθ' (DN 181,21 sq) Mc καὶ τῆς ζωῆς τὴν σοφίαν (DN 182,1 sq) v 30 οὖν: om v 38 μετελληφότων: coll ante 38 καὶ αἰσθήσεως GbReKaVcMc v 42 τῶν: τοῦ v 48 τῶν - 49 ἄλογα: om Mc 48 γὰρ: om Re 54 νοερόν: νοερόν ἐγγίζουσαι μᾶλλον ἡμῶν τῷ θεῷ GbReKaVcMc v 313,1 τὰ alt: om GbReKaVcMc v

313,28 τὸ - 316,23 αἴτιος

schol: om JaOe lem: incert Mc ἀνυμνήσωμεν. ὁ ὢν (DN 182,18) Vc ὁ ὢν ὅλου τοῦ εἶναι (DN 182,18) Ka v 29 ὑπέρεστιν v: ὑπὲρ τὸ εἶναί ἐστιν omnes codd 38 μηδ': μήτ' v μεταβεβληκέναι

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

Kannicht: μεταβεβηκέναι omnes codd v 44 ὄντος: ὄντος εἴρηται
 GbReKaVcMc v 45 ἥδη τῷ πάσαν: τῷ πάσαν ἥδη GbReKaVc
 Mc v 46 μῆ: om GbReMc v μέλλειν: μένειν v 47 ἐπεὶ: om
 GbReKaVcMc v ἂν: δ' ἂν GbReKaVcMc v (scr δὲ ἂν) 53
 ἐστὶν οὐκ αὐτός: οὐκ αὐτός ἐστὶν v 316,2 αὐτῶν: αὐτός GbKaVc
 Mc 8 πρὸς ἐν ἐστῶσαν Kannicht: προευστῶσαν omnes codd
 προεστῶσαν v 13 μοίρας: μοίρας καὶ ὥρας v 14 καὶ ἡμέρας
 καὶ νύκτας: καὶ νύκτας καὶ ἡμέρας v 18 τοῖχον: τείχος v καί:
 om Re v

316,46 ταῦτα - 317,40 φερόμεναι

schol: om JaOe lem: καὶ ἔστιν αὐτὸ καθ' αὐτό (DN 183,18 sq) Gb
 Ka v εἶναι (DN 183,18) Vc 46 ταῦτα: καὶ ἔστιν αὐτὸ καθ' αὐτό
 (e lem huc intrus)· ταῦτα GbReMc καὶ ἔστιν αὐτὸ (e lem huc in-
 trus)· ταῦτα KaVc 50 καὶ prim: om v 317,1 ἔμφασιν οἶον:
 ἔμφασιν GbMc οἶον ἔμφασιν v 2 οὖν: οὖν λέγεται v 5 προὔπ-
 εῖναι: προεῖναι v 6 τοῦ θεοῦ μερισθέντος: μερισθέντος τοῦ θεοῦ
 GbReKaVcMc v εἶναι: εἶναι καὶ προεῖναι GbReKaVcMc v 8
 λέγετ+ +ναι προὔποστὰν Gb 10 εἰκ+ +πρὸ Gb 12 αὐτ+ +θεὸς
 Gb τι+ +ἐστὶ Gb ἔσται: ἐστὶ ReMc v 13 ζωῆ: καὶ ζωῆ v
 σοφία+ +ἀόρατοι Gb 13 sq ἀνώτατο+ +πρῶτον Gb 14 μετ+
 +οὔτω Gb 15 σο+ +ὡσπερ Gb ἡμ+ +τη τις Gb ὑπέστιν:
 ὑπέστη GbReKaVcMc v 15 sq ὕλη+ +ἐσμέν Gb 16 οὔτω:
 οὔτω καὶ GbReKaVcMc v ἐπι+ +μάτων νοῶν Gb 17-23 οἶονεῖ+

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

+ται αὐτὸ ... ὃν ἐ+ +ζωῆς ... καὶ κ+ +σίωται εἰς ζω+ +φίαν καὶ
 ὁμοιότη+ +μοιότητα δὲ καὶ + +ξήλθομεν καὶ τα+ + τὰς ἀνα-
 γωγούς + +νάμεις, καθ' + +ται αὐτῷ προσ+ + οὔσαι καὶ τούτω+
 +βάσιν μετέχο+ +ταῦτα πρώτ+ +τοῦ εἶναι μετέ+ +χὰς δὲ τῶν Gb
 18 καθ': καὶ καθ' GbReKaVcMc v 20 θεόν: θεοῦ KaVcMc 22
 πρώτου: πρώτον v 24 πρώτας: πρώτους Gb πρώτως ReKaVcMc
 25 λεγομέν+ +ἐξ Gb 27 ἐδημ+ + οἶον Gb 28 αἰσθητῶν +
 +σεως οὐρανός Gb 29 ἀρχαὶ κτίσεως: ἀρχὴ κτίσεως v 31
 πρωτ+ + εἶτα Gb 33 τοῦ + + καθὰ Gb 35 ἀσώματος+ + καὶ
 αὐτῶν Gb αὐτῶν: καὶ αὐτῶν GbReKaVcMc v 37 αὐτοσο+
 +ταξίς Gb 38 sq δημιουργίαι + + ἦτοι Gb

320,4 ὡσπερ - 320,10 μετέχοντα

lem: incert Gb ζώντων ὡς ζώντων ἀρχὴν φάναι τὴν αὐτοζωῆν (DN
 184,8) Re ὑπεστήσατο. καὶ γοῦν αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων (DN 184,6)
 Ka ὡς ζώντων (DN 184,8) Vc ἀρχαὶ εἰσίν. καὶ εἰ βούλει τῶν ζών-
 των ὡς ζώντων (DN 184,7 sq) Mc βούλει (DN 184,8) JaOe καὶ εἰ
 βούλει τῶν ζώντων (DN 184,8) v 4 +ερ λόγῳ Gb 5 τῶν +
 +τήτων οἰονεὶ Gb προῦ+ + αἱ Gb 6 + συμβαίνουσαι ποιοῦ+ +
 οὔτω Gb 7 + ἡ αὐτοασώματος ὀότης, ἐπιγινομένη +ατι Gb αὐτο-
 ασώματος: αὐτοσώματος v 8 τοῦ+ + ὔτω καὶ τὰ εἰρημένα
 +ησον Gb 9 ἀναλόγως + +οὔπων ὁ θεὸς ἦ+ +ωὴ ζωῆ Gb 10
 πάν+ + αὐτοῦ Gb

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

320,15 και - 321,32 περιέχει

320,15-321,14 om JaOe 15 και ἔστιν ἐξ αὐτῆς και ἐν αὐτῇ: om v
 15 sq + +έον ἢ Gb 17 ἐστραμ+ +εργεία ἐστίν Gb 19 γι+ +
 ὄθεν Gb ἐστὶ και: και ἐστι GbReKaVcMc v μόνος: μόνον Gb
 ReKaVcMc v 20 ἀλλὰ + + πάντως Gb 22 αὐτὸς + + ἡγουν
 Gb 24 δὲ πα+ +ξ αὐτοῦ Gb 26 εἰ + +ὸν τὰ Gb 27 sq νοή-
 σει ἢ + +ς αὐτοῦ Gb 28 οὖν ὄντα: ὄντα οὖν v 29 ἐν αἰ+ + γὰρ
 Gb 30 ὑπάρχοντα: ὄντα GbReKaVcMc v 31 ἀπολλύ+ +τὸν
 οὖν Gb 32 τῶν ὄντων ἐστὶν ὁ θεὸς v: ὁ θεὸς τῶν ὄντων ἐστὶν
 omnes codd 33 τῷ μῆ+ +σει αὐτὰ Gb ἀρχέτυπόν: ἀρχέτυπος
 v 35 αὐτὸς: ἀλλ' αὐτὸς KaVc 42 ἢ ἐστὶ τόδε: om Vc 45
 αὐτοῦ: αὐτῇ v 46 αὐτοῖς: αὐτῇ GbReKaVc 48 ὅλως ὄν: ὄν
 ὅλως v 321,1 φυσικὴν: φυτικὴν ReKaVcMc 28 - 32 schol in
 και ἔχει πάντα ἀριθμὸν (DN 185,1) v πᾶς ἀριθμὸς (DN 184,21) Gb
 KaVc(coll post 321,34 ὑποδείγματα GbKa) ἐν μονάδι (DN 184,21)
 Re γὰρ (DN 184,21) Ja μονάδι (DN 184,21) Oe 32 περιέχει: παρ-
 ἔχει GbReKaVc(e corr GbReKaVc)Ja

324,3 εἰ - 324,48 ἄνθρωποι

schol: om JaOe lem: incert Ka ἀρχὴ γὰρ ἐστὶ τῶν ὄντων (DN
 185,18) GbRe 7 ὡς: coll ante ἐν v 8 τὰ: om v 14 ἦσαν
 ὁμοῦ: ὁμοῦ ἦσαν v 23 ταῦτα: ταύτας GbReKaVcMc v 24 ἐπὶ
 μὲν γὰρ: και ἐπὶ μὲν GbReKaVcMc v νοερῶν: τῶν νοερῶν v
 32 τὴν alt: om v 40 σημειῶσαι: σημειωτέον GbReKaVcMc v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

325,15 ὅτι - 325,25 παραγαγών

schol: om Ja lem: ἐστὶ τὸ εἶναι καὶ οὐκ αὐτὸς τοῦ εἶναι (DN 186, 15 sq) Gb καὶ αὐτὸ δὲ τὸ εἶναι ἐκ τοῦ προόντος, καὶ αὐτοῦ (DN 186, 15) Ka τοῦ προόντος (DN 186,15) VcMc δὲ τὸ (DN 186,15) Oe καὶ τὰ ἄλλα πάντα (DN 186,8) v 18 αὐτός: αὐτό GbReKaVcMc Oe v 22 τὸ: om GbReKaVcMc 23 δείκνυται: om Oe

328,41 πρὸς - 328,48 ἐξῆς

lem: incert Mc τῶν πάντων πάνσχημος, πανείδεος, ἄμορφος (DN 187,13 sq) Ka πάντων (DN 187,13) Ja πάνσχημος (DN 187,13) Oe καὶ οὐδὲν ἔστι τῶν πάντων (DN 187,13) v 43 αὐλίαν: αὐλίαν εἶναι v μεμορφωμένος: μεμορφωμένον v

329,13 τὰ - 329,46 ἐδήλωσεν

schol: om JaOe lem: παραδείγματα (DN 188,5) GbReKaVcMc 13 τὰ παραδείγματα: παραδείγματα (e lem huc intrus)· τὰ παραδείγματα GbReKaVcMc 15 νόησιν: ποίησιν GbReKa(sed γράφεται καὶ νόησιν ss)VcMc v 16 φασίν: φησίν GbReKaVcMc v 22 τὰς ιδέας καὶ τὰ παραδείγματα: τὰ παραδείγματα καὶ τὰς ιδέας v 24 τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον: om GbReKaVcMc ἀπόστολος: ἀπόστολος, τὸν καὶ ἐν Ῥώμῃ τρίτον ἀπὸ τοῦ ἀγίου Πέτρου ἐπισκοπεύσαντα, οὗ μέμνηται ὁ ἀπόστολος KaVc 27 ἔσται οὕτως: οὕτως ἔσται v 30 ἀρχηγικωτέροις: ἀρχικωτέροις Ka(sed corr s lin) ἐστὶ: εἰσὶ v 31 ἀνώτατον: ἀνώτερον v 44 λέγοιτο παραδείγματα: λέγεται παραδείγματα v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

332,4 μάλλον - 332,21 προσκυνητός

schol: om Ja lem: incert Mc και ἀπλῶν ὀνομάτων ὁ λόγος αὐτῷ
(DN 188,13) Gb οὐ διὰ κυρίων και παντελῶν και ἀπλῶν ὀνομάτων
(DN 188,12 sq) Re ἀρχηγικώτερα, πρόεισι μὲν οὐ διὰ κυρίων (DN
188,12) Ka τὰ ἐν τοῖς οὖσιν ἀρχηγικώτερα (DN 188,12) Vc ἀρχηγι-
κώτερα (DN 188,12) Oe πρόεισι μὲν οὐ διὰ κυρίων (DN 188,12) v
6 τῶν: τῶν ὄντων v 12 ἀρκτικὸν: ἀρχικὸν v 16 τοῦτον: τοι-
οὔτον v φησιν: φασιν GbReKaVcMcOe ἀρκτικὸν: ἀρκτέον v
τάχα: om Oe

332,38 τὸ - 332,39 d προσέχαιρεν

schol: om Ja coll ante 332,41 et cum schol 332,32-38 coniunx codd v
39 παρὰ: om v pro lin 39 b – 39 d scr και 40 τὰ ἐξῆς GbReKaVc
Mc v

332,32 ἐπειδὴ - 332,38 ὀνόμασεν

schol: om Ja lem: πᾶσαν διπλόην (DN 189,3) v 32 ἐπειδὴ: δι-
πλόην (e lem huc intrus)· ἐπειδὴ GbReKaVcMc 36 ὑπερηπλω-
μένου: ὑπερηπλωμένου και ὑπερηνωμένου GbReKaVcMc v ὑπερ-
ηπλωμένου και ἡνωμένου Oe

332,50 τῷ - 333,16 πάντα

lem: και πέρασ πάντων (DN 189,8) GbReKaVc Mc v 50-333,16
om JaOe 50 τῷ: και πέρασ πάντων (e lem huc intrus)· τῷ GbRe

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

KaVcMc 51 *καί*: om v 333,1 *κατά*: *ἐπεὶ κατά* GbReKaVcMc
 v 336,3-5 om JaOe schol separat in *αἰωνίως* (DN 189,15) McOe
αἰωνίως ὄντων ἢ τῶν χρονικῶς (DN 189,15) Gb *ἢ τῶν χρονικῶς*
ὑφισταμένων (DN 189,15) Re *προσῆκει τι τῶν αἰωνίως ὄντων ἢ*
τῶν χρονικῶς ὑφισταμένων (DN 189,14 sq) Ka *τι τῶν αἰωνίως ὄν-*
των ἢ τῶν χρονικῶς (DN 189,15) Vc *αὐτῶ* (DN 189,14) Ja *ἢ τῶν*
χρονικῶς (DN 189,15) v 3 *εἶπομεν δὲ: εἴρηται* GbReKaVc Mc v
 post lin 5 add: 6 *σημείωσαι δέ, ὅτι εἰσὶ τινα τῶν ὄντων αἰώνια 7*
οἶον ἄγγελοι. καὶ ὅτι οὐ τὸ αἰώνιον ἦδη καὶ ἀναρχον. 8 ἐν δὲ τῷ
ἐφεξῆς κεφαλαίῳ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῇ 9 τοῦ αἰωνίου φωνῇ καὶ ἐπὶ
τοῦ θεοῦ κέχρηται GbReKaVcMc JaOe v 10 - 18 om Ja schol se-
 parat in *μέτρα* (DN 189,17) Mc *μέτρα τῶν ὄντων καὶ τὰ μετρούμε-*
να (DN 189,17) Gb *καὶ τὰ μετρούμενα* (DN 189,17) Re *τὰ ὄντα καὶ*
τὰ μέτρα τῶν ὄντων καὶ τὰ μετρούμενα (DN 189,17) Ka *καὶ τὰ*
μέτρα τῶν ὄντων καὶ τὰ μετρούμενα (DN 189,17) Vc *τῶν ὄντων*
 (DN 189,17) Oe *καὶ τὰ μέτρα τῶν ὄντων* (DN 189,17) v 10 *δὲ:*
 om GbReKaVcMcOe v 16 *καί*: om Oe 17 *ἄστρον: ἀστέρων*
 Oe

〈VI.〉

336,23 *μετὰ* - 336,50 *ἀθανάτους*

lem: incert Mc *ἀρχὴν πάσης ζωῆς. ἐξ αὐτῆς καὶ αἱ* (DN 191,4) Gb
ζωῆς. ἐξ αὐτῆς καὶ αἱ ψυχαὶ τὸ ἀνώλεθρον ἔχουσι, καὶ (DN 191,4 sq)

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

Re ἐξ αὐτῆς καὶ αἱ ψυχαὶ τὸ ἀνόλεθρον (DN 191,4 sq) Ka πάσης ζωῆς. ἐξ αὐτῆς καὶ αἱ ψυχαὶ τὸ ἀνόλεθρον (DN 191,4 sq) Vc ἔσχατον (DN 191,5) JaOe ἐξ αὐτῆς καὶ αἱ ψυχαί (DN 191,4) v 23-50 ἀθανάτους: om JaOe 27 φυτικῆς: φυτικῆς ἦτοι v 28 ἔσχατον: κατ' ἔσχατον GbReKaVcMc v 34 αὐτῶν prim: σου v 37 τῆς alt: om v 46 ἔφη: ἐπάγει GbReKaVcMc v 50 ἀθανάτους: ἀθανάτους. ἔσχατον δὲ ἀπήχημα λέγει 51 τὴν ἀμυδροτέραν μετοχὴν τοῦ ζῆν, καὶ οἶον εἰπεῖν, 52 ὀλίγως μετέχουσιν ζωτικῆς δυνάμεως GbReKaVcMcJaOe v(pro τοῦ ζῆν scr τῆς ζωῆς)

337,16 θαυμασίως - 337,35 αἴτιος

schol: om Ja lem: δὲ καὶ ἀνδράσι τὴν ὡς συμμίκτοις (DN 191,15) GbVcMc δωρουμένη δὲ καὶ ἀνδράσι τὴν ὡς συμμίκτοις (DN 191, 15) KaRe τὴν ὡς συμμίκτοις (DN 191,15) v 18 τόπον: τρόπον GbReKaVcMc v μικτοῦς: θνητοῦς v 20 ὄντας: ὄντας θνητοῦς v τὴν alt: om v 24 εἶναί φησι: φησιν εἶναι v 29 ἀθανατίζεσθαι: ἀθανατίζεσθαι Oe 35 καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔστι πᾶσα ζωή: om v

337,42 Σίμωνός - 340,3 νόησιν

schol: om Ja lem: incert Mc Σίμωνος ἀντιρρητικοὶ λόγοι (DN 192,9) Re v φύσιν. ὥστε οἱ περὶ τούτου τῆς παρανοίας (DN 192,8 sq) Ka ὥστε (DN 192,8) Vc 42 +ρητικῶς Mc 44 λέγοντος + ἀθανατίζεσθαι Mc ἡμῶν: om Oe 45 sq πράγματος + + περὶ

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

Mc 47 Ἰππόλυτος καὶ Ὀριγένης: Ὀριγένης καὶ Ἰππόλυτος
 GbReKaVcMc v Ἰππόλυτος Oe 47-51 Ὀριγένης + + πῶς Mc
 49 παρὰ Σίμωνος: om Oe 50 σωμαίων: σωμαίων ὑπὸ Σίμωνος
 Oe τῷ: τῷ μὲν omnes codd 52 τῶν: om v 340,1 τὸ: om
 v 2 αἰσθητὰ: νοητὰ v

340,9 σημείωσαι - 340,21 ἐστίν

schol: in lit vix legi potest Mc om Ja lem: incert Mc *θρεπτικὴν*
 (DN 192,16) Gb τὸ μὴ δεῖν τὸν εὐφρονούντα τῷ προφανεῖ (DN 192,
 11) Re εἴτε *θρεπτικὴν καὶ αὐξητικὴν* (DN 192,16 sq) KaVc ἢ ζωῆς
οὐσίαν (DN 192,17) Oe εἴτε *λογικὴν εἴτε αἰσθητικὴν εἴτε θρεπτι-*
κὴν (DN 192,16) v 10 *σημείωσαι, πῶς διαιρεῖ τὰ περὶ ζωῆς*
μεθεκτῆς: σημείωσαι τὰ περὶ ζωῆς μεθεκτῆς πῶς διαιρεῖ Oe 13
ἀρχομένοις: coll post 13 ζωὴν GbReKaVcOe 14 *αἱ* alt: om KaOe
 16 *ἐστι: εἰσι* omnes codd 21 *ἐστίν: ἐστίν.* 22 ὥστε ἐπειδὴ ἄνω
 εἶπε καὶ τὸν ἥλιον ζωὴν διδόναι 23 καὶ τρέφειν πάντα, μὴ νοήσης,
 ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦτο 24 ἔχει, ἀλλ' ἐκ τῆς πάντων ἀρχῆς καὶ
 αἰτίας Gb(pro ἐπειδὴ ἄνω εἶπε καὶ τὸν ἥλιον scf καὶ τὸν ἥλιον ἐπ-
 ειδὴ εἶπεν)ReKaVc(pro ἐπειδὴ ἄνω εἶπε καὶ τὸν ἥλιον scf ἐπειδὴ
 καὶ τὸν ἥλιον ἄνω εἶπεν ReKaVc) v

<VII.>

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

340,45 σημείωσαι - 340,47 φησιν

schol: coll post 341,40 Oe lem: incert Mc ὁ κοινὸς ἡμῶν καὶ τοῦ
καθηγεμόνος ἥλιος (DN 193,10 sq) GbKa ὁ θεῖος ὄντως ἀνὴρ, ὁ κοι-
νὸς ἡμῶν (DN 193,10) Vc κοινὸς (DN 193,10) Ja 45 σημείωσαι:
om GbReKaVc 45 sq + τοῦ ἀγίου Mc 46 ἀπόστολον: ἄγιον Oe

340,51 τὸ - 341,35 προηγουμένης

lem: incert McOe ἀλλ' ὅτι (DN 193,13 sq) Re θεολόγοις (DN 193,
14) Vc τὰ (DN 193,14) Ja 51-341,1 + εἶναι τοῖς θεολόγοις ἀντι-
παθῶς ἐπὶ + + βουλόμενοι Mc 52 ἀντιπαθῶς: ἀντιπεποιθῶς
Oe 2 sq τὸ φῶς τὸ + + ἀκατόπτειτον Mc 4 sq προσβαλεῖν +
+ ὠνόμασαν Mc 5 sq σκότος ἀποκρυ+ + περ ὁ θεῖος + + φῶς Mc
7 ἦ - 35 προηγουμένης: om Ja 8 εἰπεῖν: om v 8-10 μὴ ὀρίθ+
+ αιώθη, οὐ Mc 10 οὐ μὴ: οὐ v ὥστε: ὥσπερ Oe v 11 ἀ-
κράτως: om Oe 12 ὑπεραιρούση: ὑπερούση v 13 θεὸν: θεοῦ
GbReKaVcMc 13 περὶ alt: om Oe 15 ὅπερ ἐστίν, ἄγνωστός
ἐστιν: ἐστίν ἄγνωστος v οὖν: om Oe 20 οἶον: om Oe 25
νοήσει: νοήση Gb νοήσαι v 31 καὶ γνώσεως: om GbReKaVcMc
v 31 sq ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ: om Oe 32 μέθ-
οδον: om Oe 33 λόγοις: om Oe 34 δι': ἢ δι' GbReKaVcMcOe

v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

344,1 και - 344,9 νοουμένων

lem: incert McJa εἰδέναι (DN 194,10) Vc δύναμιν (DN 194,11) Oe τὴν μὲν ἔχειν δύναμιν (DN 194,10 sq) v 1 sq και ἀνωτέρ+ + εἰσιν ἑαυτοῦ Mc 3 sq νοήσεις καταβα+ + νοοῦντος Mc 4 νοοῦντος: νοοῦντος, ὡς νοούμεναι καὶ καταλαμβανόμεναι GbReKa VcMcJa v 4-6 και καταλαμβα+ + νότητος τοῦ νοῦ Mc 6 sq νοῦς + +θεῖς και Mc 8 sq διὰ τοῦτο τὰ + Mc 9 ἐστι: om Oe εἰσι GbReKaVcMcJa v νοουμένων: νοουμένων. IO ἔνωσιν δέ φησι τοῦ νοῦ, καθὼς ἐν τοῖς ἐξῆς σαφέστερον II λέγει, δι' ἧς πρὸς τὰ ἐπέκεινα ἑαυτοῦ ἀνατείνεται, I2 ἡγουν τῇ περὶ θεοῦ προσβάλλει θεωρία, τῷ I3 πάντων ἐκστηναὶ τῶν αἰσθητῶν και τῶν νοητῶν, ἔτι I4 δὲ και τῆς οἰκείας κινήσεως, εἴθ' οὕτω τῆς θείας I5 γνώσεως δέξασθαι τὴν ἀκτῖνα GbReKaVcMc(νοουμένων + Mc)JaOe(10 ἔνωσιν - 15 ἀκτῖνα) schol separat in ἔνωσιν [DN 194,11] Oe) v

344,16 ἐνταῦθα - 344,35 μεταδιωκτέον

lem: incert Mc και μωρὰν σοφίαν ὑπεροχικῶς ὑμνοῦντες (DN 194, 16 sq) Gb τοῖς μετὰ θεοῦ γινομένοις. ταύτην οὖν τὴν ἄλογον και (DN 194,15 sq) Re και μωρὰν σοφίαν ὑπεροχικῶς (DN 194,16 sq) Ka ταύτην (DN 194,16) Vc μωρὰν (DN 194,16) JaOe ταύτην οὖν τὴν ἄλογον (DN 194,16) v 16 ἐνταῦθα - 32 και: om JaOe 16 sq + μάλ+ + μωρία τοῦ θεοῦ+ +σοφον τῆς Mc 17 θεοῦ: τοῦ θεοῦ GbReKaVcMc v 25 τὰ και: και GbReKaVcMc v 27 ἐφ': ὑφ' v 32 ὁ θεῖος - 35 μεταδιωκτέον: coll post 39 αὐτῆς JaOe λέγει: λέγει, ὅτι ὁ v 35 μεταδιωκτέον: μεταδιωκτέον. μωρὰν

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

36 δὲ σοφίαν εἶπεν, τῷ μηδεμίαν αὐτῇ δύνασθαι 37 προσβάλλειν σοφίαν· ὡσπερ οὖν καὶ ἄλογον καὶ 38 ἄνουν, ὡς μὴ ἔχουσαν λόγον ἢ νοῦν ἐρμηνευτικὸν 39 ἤγουν καταληπτικὸν αὐτῆς GbReKaVcMc JaOe v(36 δὲ om JaOe; pro 36 δὲ scr γὰρ v)

344,40 σημειῶσαι - 345,5I παιδευθησόμεθα

schol: in lit vix legi potest McJa lem: incert McJa καὶ τῆς καθ' ἕκαστόν ἐστιν ὑποστάτις. ἐξ αὐτῆς (DN 195,1-3) Gb νοηταὶ καὶ νοεραὶ τῶν ἀγγελικῶν νοῶν δυνάμεις (DN 195,3) Re ἐξ αὐτῆς αἰ νοηταὶ καὶ νοεραὶ τῶν ἀγγελικῶν (DN 195,3) Ka ἐξ αὐτῆς (DN 195,3) Vc νοεραὶ (DN 195,3) Oe ἐξ αὐτῆς αἰ νοηταὶ (DN 195,3) v 40-345,5 om Ja 40 σημειῶσαι: om Oe ὅτι: ὡς v 41 ἀγγέλοις: ἄλλοις v εἰσὶ: coll post 41 νοηταὶ v 43 ἀνώταται: ἄνω GbReKaVcMcOe v 47 ὑφειμένους: ὑφειμένως GbReKaVcMcOe v 48 δὲ: γὰρ v νοοῦσι: νοοῦσαι GbReKaVcMcOe v 49 δὲ: om GbReKaVcMcOe v 50 μετ' αὐτάς: μετὰ ταύτας GbReKaVc Mc v 52 ταῖς: εἰσιν τῆς Oe 345,2 τῶν alt: om v 3 εἰδῶν - 5 θεωροῦσαι: vix legi potest Oe 5 τοῦ νοῦ: om v 19 - 51 schol separat in καὶ ἔστιν αὐταῖς (DN 195,8) GbReKaVcMc v νοερά δύναμις (DN 195,8) Oe 19 sq νοεράν δὲ ἐνεῖναι φησι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν τοῖς ἀγγέλοις ἐκ τῆς ὑπερσόφου: καὶ ἔστιν αὐταῖς· τοῖς ἀγγέλοις νοεράν εἶναι φησι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ἐκ τῆς ὑπερφυοῦς GbReKaVcMc τοῖς ἀγγέλοις νοεράν εἶναι φησι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ἐκ τῆς ὑπερσόφου Oe τοῖς ἀγγέλοις νοεράν εἶναι φησι δύναμιν καὶ ἐνέργειαν ἐκ τῆς ὑπερφυοῦς v 27 ὑπεραναβεβηκό-

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic a 10 ἐφίεται) v

τως: ὑπεραναβεβηκότες Ka 30 περιέναι: περιεῖναι GbRe v
 ὄντα: πάντα GbReKaVc v 34 ὦ+ +γικαὶ Gb 35 ὅτι: ὅπερ Gb
 ὅτε GbReKaVc v 42 πρὸ δύο φύλλων: κεφαλαίῳ πέμπτῳ ἐγγὺς
 τοῦ τέλους GbReKaVc ἐν πέμπτῳ κεφαλαίῳ ἐγγὺς τοῦ τέλους v
 καὶ εἰς πρὸ δύο φύλλων τέλος Oe 44 νοοῦσιν: νοήσουσιν Oe
 49 ἐσόπτρω: κατόπτρω v ἐν alt: om GbReKaVcOe v 50 τότε:
 τὸ Oe

348,47 ἄπτωτον - 349,8 Μανιχαίων

schol: om Ja 47 ἄπτωτον: ὡσπερ καὶ τὸ φῶς (e lem huc intrus)·
 ἄπτωτον GbReKaVcMc 51 τὸ: ἂν τὸ v 349,1 σκότος: φῶς v
 53 ἔσται - 8 Μανιχαίων: in lit vix legi potest Mc 4 ἐπεὶ: ἐπεὶ
 οὕτως v

349,14 ταῦτα - 349,16 παραδειγματικῶς

schol: in lit vix legi potest Mc om Ja lem: γνώσεται πάντα αὐλῶς
 τὰ ὑλικά (DN 197,3 sq) GbKa γνώσεται (DN 197,3) ReVc καὶ οὐκ
 ἐκ τῶν ὄντων (DN 197,7 sq) v

349,20 τὸ - 349,37 μαθῶν

lem: incert VcMcJa εἰδέναι φησὶ τὰ λόγια τὰ ἐπὶ τῆς γῆς (DN 197,
 14 sq) Gb τῶν ὄντων, ἀλλὰ τῆ ἐαυτοῦ (DN 197, 13 sq) Re ἀγγέ-
 λους εἰδέναι φησὶ τὰ λόγια (DN 197, 14) Ka καὶ γὰρ καὶ τοὺς ἀγ-
 γέλους (DN 197,14) v pro lin 20-23 scr: ὅτι καὶ οἱ ἄγγελοι ἴσασι

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ κατ' αἴσθησιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ θεοειδοῦς
αὐτῶν νοῦ δύναμιν Ja 21 τῆς: om v 23 δηλοῦσθαι: νοεῖσθαι v
23 ἐκ διαφόρων - 37 μαθῶν: om Ja 31 καυστικὸν τὸ πῦρ: τὸ πῦρ
καυστικόν v

349,4I νῦν - 352,36 ἰδέας

schol: in lit vix legi potest Mc lem: incert McJa ζητῆσαι (DN 197,
17) Gb τούτοις (DN 197,17) ReVc ἡμεῖς θεὸν γινώσκομεν (DN 197,
17) Ka ἐπὶ δὲ τούτοις ζητῆσαι χρῆ (DN 197,17) v 41-352,17 om
Ja 41 νῦν ζητεῖ: συζητεῖ GbReKaVc v 42 καὶ τί τοῦ θεοῦ γι-
νώσκομεν: om GbReKaVc v πώποτε: coll ante 43 τῶν v 3
πᾶσαι: om v 4 παραδειγμάτων: παραδείγματα GbReKaVc v
13 νοητὰ: νοερά v ὑποβεβηκότων: ὑπερβεβηκότων v 31-36
cum 352,20-31 coniunx GbReKaVcMcJa v 31 καὶ: ἐπειδὴ καὶ Gb
ReKaVcJa v 34 δὲ: γὰρ v

352,37 πῶς - 352,50 δευτέρῳ

schol: in lit vix legi potest Mc lem: incert McJa καὶ διὰ γνώσεως
(DN 198,4) GbKa καὶ χωρὶς πάντων (DN 198,3) Re γινώσκεται
(DN 198,2) Vc καὶ διὰ γνώσεως ὁ θεός (DN 198,4) v 40 τῆς -50
δευτέρῳ: om Ja 45 αὐτὴν: αὐτὸν GbReKaVc v

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

353,8 τοῦτο - 353,12 ἐποίησας

lem: καὶ αἰεὶ πάντα ἀρμόζουσα (DN 198,17) Gb καὶ τάξεως αἰτία
καὶ αἰεὶ τὰ τέλη (DN 198,18) Re ποιητικὴ καὶ αἰεὶ πάντα ἀρμόζου-
σα (DN 198,17) Ka πάντων prim (DN 198,17) VcJa ἀρμόζουσα καὶ
τῆς ἀλύτου (DN 198,17) Mc αὕτη γὰρ ἐστὶ κατὰ τὸ λόγιον (DN
198,16) v 8 τοῦτο: τοῦτο καὶ Ja v 11 ὅτι: om v

353,13 περὶ - 353,27 ἐξῆς

schol: in lit vix legi potest Mc om Ja lem: λόγος δὲ ὁ θεὸς ὑμνεῖ-
ται (DN 198,21) GbKa ὑμνεῖται (DN 198,21) Re ὁ θεὸς ὑμνεῖται
πρὸς τῶν ἱερῶν λογίων (DN 198,21) Vc λόγος δὲ ὁ θεός (DN 198,
21) v 18 sq δημιουργίας: δημιουργίας· δι' αὐτοῦ γὰρ τὰ πάντα
GbReKaVc v 22 σοφίαν: φύσιν GbReKaVc v ὡς καὶ: ὡς Re
KaVc v

353,28 ὅτι - 353,31 διδάσκων

schol: om Ja lem: incert Mc ἀπολελυμένος. οὗτος ὁ λόγος ἐστίν
(DN 199,3 sq) Re ἡ ἀπλή καὶ ὄντως οὐσα ἀλήθεια (DN 199,4) Ka
οὗτος (DN 199,3) Vc οὗτος ὁ λόγος ἐστίν (DN 199,3 sq) Gb v

353,32 τὰ - 356,18 μαρτυρούμενοι

schol: om Ja lem: ἐνωτικὴ τῶν ἐγνωκότων καὶ ἐγνωσμένων
(DN 199,8) Gb ἐγνωκότων καὶ ἐγνωσμένων (DN 199,8) Re τῶν
ἐγνωκότων καὶ ἐγνωσμένων (DN 199,8) Ka εἶ γὰρ (DN 199,8) Vc

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

καὶ ἐγνωσμένων, ἢ δὲ ἄγνοια μεταβολῆς (DN 199,8 sq) Mc εἰ γὰρ
 ἢ γνώσις ἐνωπική (DN 199,8) v 42 γινομένη: γενομένη v 53
 κατὰ τὸν ἀπόστολον: coll post 53 ἀγνοίας GbReKaVcMc v σκό-
 τῶ: incert Mc σκοπῶ v 356,1 ταύτης: αὐτῆς GbReKaVcMc v
 6 δὲ: om v 8 θεογνωσίαν: τὴν θεογνωσίαν v 11 τῷ κόσμῳ:
 τοῦ κόσμου v 16 ἀγνωσία: ἀγνοία v

<VIII.>

356,28 ὡς - 356,29 πάλιν

schol: in lit non legi potest Mc om Ja lem: incert GbReKaVc καὶ
 τὴν κυρείαν (DN 200,9) v

356,34 ἄκλιτον - 356,41 ποιεῖν

lem: incert ReVcMc δύναμιν ἄκλιτον καὶ ἀπεριόριστον παράγων
 (DN 201,3) Gb κατὰ δύναμιν ἄκλιτον (DN 201,3) v 38 sq τάχα
 δὲ τὸ ἄκλιτον οἶον ἀκλειστόν ἐστιν: τάχα δὲ λεκτέον ἄκλειτον καὶ
 τὸ οἶον μὴ κλειόμενον GbReKaVcMc v 40 ἀδυναμοῦσα: δυνα-
 μοῦσα GbKaMc 41 ποιεῖν: ποιεῖν ἢ τοῦ θεοῦ δύναμις GbReKaVc
 Mc v

356,42 ἀσθένειαν - 357,9 ἀδάμαντα

schol: om Ja lem: incert Mc δυνατοῦ καὶ τὴν ἀσθένειαν δυναμοῖ
 (DN 201,11) Ka καὶ τὴν ἀσθένειαν δυναμοῖ (DN 201,11) v 43
 ὑλικά: ὑλικά ταῦτα GbReKaVcMc v 49 καὶ prim: lectio incert

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

Mc καὶ τῶν v μιῶν: lectio incert Mc μῶν cett codd 7 ἐν
πόαις: ἐν πόαις καὶ βοτάναις v

357,18 τὴν - 357,53 ὀνόμασεν

schol: om Ja lem: incert Mc εἶπεῖν, τὸ εἶναι δύναμιν εἰς τὸ εἶναι
ἔχει (DN 201,20) Gb ἐξ αὐτῆς (DN 201,22) Re ἔχει παρὰ τῆς ὑπερ-
ουσίου δυνάμεως (DN 201,20 sq) Ka τὸ εἶναι ἔχει παρὰ τῆς ὑπερ-
ουσίου δυνάμεως (DN 201,20 sq) Vc δύναμιν εἰς τὸ εἶναι ἔχει (DN
201,20) v 21 τὰ ἔξω - 23 ὄντα: εἰς τὸ δύναμιν ἔχειν εἶναι GbRe
Mc 21 τὰ prim: τὸ Vc 23 καὶ δύναμιν ἔχειν εἶναι καὶ: καὶ v
27 ψυχὰς: ψυχικὰς v 30 ἡ prim: om GbReKaVcMc 35 συνιστά-
σα: συνιστῶσα v 39 sq ὁ θεὸς χορηγεῖ: ὁ χορηγῶν ἐστι θεός v

360,9 ἐνάδας - 360,10 ἀϋλίας

lem: εὐθημοσύνας (DN 202,10) GbJa καὶ τὰς ἀθανάτους τῶν ἀγγελ-
λικῶν ἐνάδων ζωᾶς (DN 202,11) Re παντὸς τάξεις καὶ εὐθημοσύ-
νας (DN 202,10) Ka τάξεις (DN 202,10) Vc εἰς τὸ οἰκεῖον ἀγαθὸν
διασώζει καὶ τὰς ἀθανάτους (DN 202,10) Mc καὶ εὐθημοσύνας (DN
202,10) v

360,21 προόδους - 360,29 μετροῦνται

schol: cum Maximi Confessoris schol 360,12-21 coniunx GbReKaVc
Mc 22 πλανήτων: om Ja 25 ἐπαναδρομάς: ἐπιδρομάς GbRe
KaVc(corr s lin)Mc

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

360,30 τοῦ - 360,32 τεθεμελίωται

lem: καὶ τὰς τοῦ πυρὸς δυνάμεις (DN 202,15) Gb v τὰς τοῦ πυρὸς
δυνάμεις ἀσβέστους ποιεῖ (DN 202,15) ReMc ἀσβέστους ποιεῖ καὶ
τὰς τοῦ ὕδατος (DN 202,15) Ka καὶ prim (DN 202,15) Vc

360,42 δείκνυται - 361,42 τριάδος

schol: om Ja lem: incert Mc καίτοι (DN 203,5) ReKaVc καίτοι
φησὶν Ἐλύμας ὁ μάγος (DN 203,5) v 42 δείκνυται: καίτοι φη-
σὶν Ἐλύμας (e lem huc intrus)· δείκνυται KaVc 43 ἡ ἀρχαιότης
τοῦ ἀνδρὸς: τοῦ ἀγιωτάτου ἀνδρὸς ἡ ἀρχαιότης Gb τοῦ ἀγίου τού-
του ἀνδρὸς ἡ ἀρχαιότης ReKaVcMc v 45 sq καὶ μέμνηται αἱ
Πράξεις τῶν ἀποστόλων: καὶ μέμνηται αἱ Πράξεις τῶν ἀγίων
ἀποστόλων GbReKaVcMc οὐ αἱ Πράξεις τῶν ἀγίων ἀποστόλων
μέμνηται v 49 θεότητι: θεότητα v 50 καὶ θεότητι αὐτὸν:
αὐτὸν θεότητι v 51 θεότητα: θεότητι v 361,4 - 42 schol sepa-
rat in ἡ γὰρ ἑαυτοῦ ἄρνησις (DN 203,12) GbReKaVcMc v 4 δὲ:
om GbReKaVcMc v ἔφησεν: ἔφην GbReKaVcMc v 6 τῷ: om
GbReKaMc v 7 μὴ: om GbReKaVc(sed corr man alt)Mc v 10
γὰρ: δὲ v 12 γίνεται μὴ ὄν: μὴ ὄν γίνεται v 15 ποιῆσαι ἑαυ-
τὸν: ἑαυτὸν ποιῆσαι v μηδὲ: μὴ v 18 οὖν: τοίνυν GbReKaVc
Mc v 19 ἀνεχώρητόν: ἀναχώρητόν v ἀντὶ τοῦ: τουτέστιν
GbReKaVcMc ἤγουν v 20 ἐστὶν αὐτὸν μὴ εἶναι: μὴ εἶναι αὐτόν
GbReKaVcMc v 21 ἀδύναμον: ἀδύνατον v 27 ἢ τὸ: ἦτοι Gb

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

ReKaVcMc v 37 ἐν οἷς: om v 38 ποιεῖν ὁ υἱὸς ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν: ποιεῖν ὁ υἱὸς οὐδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ v

364,1 ὄρος - 364,26 ἀποδιδῶσιν

schol: om Ja lem: incert Mc κατ' ἀξίαν (DN 204,5) Re ὡς πᾶσι τὰ κατ' ἀξίαν ἀπονέμων (DN 204,5) Ka ὡς (DN 204,5) Vc δικαιοσύνη δὲ ὑμνεῖται (DN 204,5) v 2 ἰδιοπραγία: ἰδιοπραγίαν v 5 μῆ: κοινῇ GbReKaVcMc v 7 - 26 schol in διαλοιδороῦνται (DN 204,12) GbReKaVcMc v 7 περὶ δὲ: διαλοιδороῦνται· περὶ GbRe KaVcMc περὶ v 9 ἀποδεικνύς: δεικνύς GbReKaVcMc v 11 φασίν· διὰ τί: διὰ τί, φασίν GbReKaVcMc v 14 φασίν: coll post 15 ταυτότητι GbReKaVcMc v

365,33 ἀμείλικτον - 365,36 πειρασμῶν

lem: ἐνιδρύειν αὐτοὺς ἐν τῇ καλῇ καὶ ἀμειλίκτῳ στάσει (DN 205, 14 sq) Gb ἀλλ' ἐνιδρύειν αὐτοὺς ἐν τῇ καλῇ καὶ ἀμειλίκτῳ (DN 205,14) Re στάσει καὶ ἀπονέμειν αὐτοῖς τοιοῦτοις (DN 205,15) Ka ἀμειλίκτῳ (DN 205,14) VcJa αὐτοὺς ἐν τῇ καλῇ καὶ ἀμειλίκτῳ στάσει (DN 205,14 sq) Mc

368,25 δύο - 368,48 ἐγένοντο

schol: om Ja lem: incert Mc ἰσότητος ἐξορίζεται (DN 207,1) Gb τὴν γὰρ ἀνισότητα εἴ τις ἐκλάβοι τὰς ἐν (DN 207,1 sq) Re ἐξορίζεται. τὴν γὰρ ἀνισότητα (DN 207,1) Ka ἰσότητος ἐξορίζεται. τὴν

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

γὰρ ἀνισότητα (DN 207,1) Vc τῆς ἐν αὐτοῖς ἐκάστοις ἰσότητος (DN 206,21 sq) v 26 διατρανοί: τρανοί GbReKaVcMc v 27 δικαιοσύνη: coll ante 27 κατὰ v 28 τῶν: GbReKaVcMc v 29 τῶν: GbReKaVcMc v 31 νέμειν: coll ante 32 τὰ prim GbRe τοῖς πᾶσι: ἐκάστοις v 32 τὰ prim: τὸ GbReKaVcMc τὰ alt: om GbReKaVcMc v 41 νοήσειε: νοήση v 43 sq ὑφί+ +της ἀνισότητος Mc 45 sq ἐὼν + +ναι καὶ Mc 47 sq ἐλθ+ + καὶ εἰσὶν ὅς Mc 47 τὰ πάντα: πάντα GbReKaVcMc v

<IX.>

368,55 θεωνυμικῶν - 369,14 δόξης

schol: om Ja lem: ἀγαλμάτων (DN 207,8) Gb τούτων τῶν θεωνυμικῶν ἀγαλμάτων, ὅσα ἡμῖν (DN 207,8 sq) Re φέρε, καὶ τούτων τῶν θεωνυμικῶν ἀγαλμάτων (DN 207,8) Ka θεωνυμικῶν (DN 207,8) Vc τούτων τῶν θεωνυμικῶν ἀγαλμάτων (DN 207,8) Mc τούτων τῶν θεωνυμικῶν (DN 207,8) v 55-369,1 θεωνυμικῶν ἀγαλμάτων σοφώτατά φησιν: σοφώτατά φησι θεωνυμικῶν ἀγαλμάτων GbReKaVcMc v 5 οὖν: om GbRe 7 τοὺς τῶν: τούτων v 9 φησίν: νοήσεις v μόνου: coll post 9 θεοῦ v

369,21 εἰ - 369,50 σαφηνισθήσεται

schol: om Ja lem: μέγας μὲν οὖν ὁ θεὸς ὀνομάζεται (DN 208,8) v 21 εἰ: μέγας μὲν οὖν ὁ θεὸς ὀνομάζεται (e lem [DN 208,8] huc intrus)· εἰ GbReKaVcMc 28 Ἡλίαν: ἡλίου GbReKaVcMc 31 σμι-

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

κρότητος: [λεπτότητος καὶ] σμικρότητος v ταυτὸς: αὐτὸς Gb
 ReKaVcMc v 33 ἕτερος: ἕτερον GbReKaVcMc v 35 sq καὶ
 κλιβάνου: λιβάνου VcMc 36 ὁ: om GbReKaVcMc v 37 λέγε-
 ται: λέγει v 38 ἐν Ἡσαΐα: coll post 38 δέ v 39 μηδέν: οὐδέν
 v 42 ἐκεῖ: εἶναι ἐκεῖ GbReKaVcMc v 45 ἐμφάνηθι: om GbRe
 KaVcMc v 47 καὶ alt: om GbReKaVcMc v

369,5I ἐπειδὴ - 372,8 ἀριθμός

schol: om Ja lem: incert Mc τοῦτο ἔστιν ἡ ὑπεροχὴ κατὰ τὴν
 ἀπόλυτον καὶ (DN 208,16 sq) Gb ἡ ὑπεροχὴ κατὰ τὴν ἀπόλυτον
 καὶ ὑπερτεταμένην (DN 208,16 sq) Re ἄποσον καὶ ἀνάριθμον, καὶ
 τοῦτο ἔστιν (DN 208,16) Ka καὶ tert (DN 208,16) Vc τὸ μέγεθος
 τοῦτο καὶ ἄπειρόν ἐστιν v 53 ὑπεράπειρός: καὶ ὑπεράπειρός Gb
 ReKaVcMc v 55 καὶ prim: om GbReKaVcMc οὖν καὶ: οὖν Gb
 ReKaVcMc v 372,1 ἔχει: δηλοῖ v 6 καὶ ὑπέρ: ὑπὲρ GbReKa
 VcMc v

372,17 τὸ - 372,36 διήκουσα

schol: om Ja lem: χωροῦν καὶ ἐνεργοῦν καὶ δικνούμενον (DN
 209,3 sq) GbMc ἐνεργοῦν καὶ δικνούμενον ἄχρι μερισμοῦ (DN 209,
 3 sq) Vc καὶ δικνούμενον (DN 209,3 sq) v 17 ὑπεροξύροπον:
 ὑπεροξύπορον GbReKaVcMc ὑπεροξύτερον v 19 τὸν θεόν: om v
 20 δεῖ: δοκεῖ GbReKaVcMc v 22 οἶδεν: νοεῖ v 23 ἐννοεῖ: νοεῖ
 v 25 θεός: θεὸς μέσος GbReKaVcMc v 27 ψυχῆς: τῆς ψυχῆς

GbRe KaVc Mc Ja Oe(defic) v

GbReKaVcMc v 28 πνεύματος: τοῦ πνεύματος GbReKaVcMc v
33 φιλόσοφοι: σοφοὶ GbReKaVcMc v

372,45 εἰπὼν - 376,18 συνεχῶν

schol: cum schol 372,37-45 coniunx GbReKaVcMc v om Ja 47 ἀ-
γένητον - τελειωθέντα: om v 50 ἢ πῦρ ἢ πνεῦμα: ἢ πνεῦμα ἢ
πῦρ v 373,3 τὸ ἀγένητον δεῖ: δεῖ τὸ ἀγένητον GbReKaVcMc v
6-39 schol separat in ἀλλ' ὡς ὑπὲρ πάν ἀγένητον (DN 209,15 sq)
GbReKaVcMc(lem incert) v 6 ἐπειδὴ δέ φησιν, ὡς: ἐπειδή, ὡς
φησιν GbReKaVcMc v 8 λέγειν: καὶ λέγειν GbReKaVcMc v
25 τὸν ὄρατὸν κόσμον εἰπόντας: τοῦ ὄρατοῦ εἰπόντας κόσμον v
26 γενητὸν: καὶ γενητὸν v τόδε: εἰς τόνδε v 27 τὰ: om GbRe
KaVcMc v 34 ἐφίσταται: ἀφίσταται Gb(sed corr)Ka 373,53-
376,18 schol separat in προέχον κατὰ τὴν μίαν καὶ ἐνικὴν τῆς (DN
210,5 sq) GbReKa κατὰ τὴν μίαν καὶ ἐνικὴν τῆς ὅλης ταυτότητος
(DN 210,5 sq) Vc καὶ ἐνικὴν τῆς ὅλης ταυτότητος (DN 210,5 sq)
Mc κατὰ τὴν μίαν καὶ ἐνικὴν (DN 210,5 sq) v 53 τὸ δέ: τὸ Gb
ReKaVcMc v 55 μὲν: μὲν αὐτὸς v 376,5 sq κατὰ τὸ ὡσ-
αύτως: κατὰ τὸ ταῦτόν, ἀντὶ τοῦ κατὰ τὸ ὡσαύτως GbReKaVcMc
v 8 σημαίνουσιν: σημαίνει v δέ: om v 10 ὡσαύτως: κατὰ
τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως GbReKaVcMc v 13 διαφόρους τῶν δημι-
ουργημάτων: τῶν δημιουργημάτων διαφόρους v 17 καὶ τοι-
αῦτα: καίτοι καὶ GbReKaVcMc v

GbRe KaVc Mc Ja Oe(inc a 376,42 τὸ ἐνότητα) v

376,35a σχήματα - 376,35a βάθος

schol: om Ja cum schol 376,35b - 40 coniunx et pro schol scr: 40 σημείωσαι δὲ τί μῆκος καὶ 4I βάθος καὶ πλάτος ἐπὶ θεοῦ Gb v 40 σημείωσαι δὲ τί βάθος καὶ 4I μῆκος καὶ πλάτος ἐπὶ θεοῦ Re 40 σημείωσαι δὲ τί μῆκος καὶ 4I πλάτος καὶ βάθος ἐπὶ θεοῦ KaVcMc

376,35b τριττὰ - 376,40 ἐδέξαντο

schol: om Ja lem: incert GbMc τὰ τριττὰ τῶν σωμάτων σχήματα (DN 211,2) KaVc v 37 καὶ τὸ: τὸ GbReKaVcMc v 39 καὶ ὕψος καὶ πλάτος: καὶ ὕψος GbReKaVcMc τί τὸ ὕψος v

376,42 τὸ ἐνότητα - 376,53 ἄπειρον

schol: om Ja lem: incert ReMc τὴν θεῖαν ἑτερότητα (DN 211,10) GbKa vῦν (DN 211,10) Vc vῦν δὲ αὐτὴν τὴν θεῖαν (DN 211,10) v 44 προνοίας: om Oe 45 ἐκάλεσαν: αἴτιον ἐκάλεσαν v 46 καὶ ἀνισότητα: om v 48 πρόοδον: πρόνοιαν GbReKaVcMc v 50 εἰρήκαμεν: παρατεθείκαμεν Oe 52 ἕτεροι: ἕτεροι δὲ v

377,5 ἐφ' ἡμῶν - 377,15 αἰρέσεων

schol: om Ja lem: ὅμοιον δὲ τὸν θεόν (DN 211,13) GbKa v δὲ τὸν θεὸν εἰ μὲν ὡς ταυτὸν εἴποι τις (DN 211,13) Vc προόδους. ὅμοιον δὲ τὸν θεὸν εἰ μὲν (DN 211,13) Mc 7 δείκνυσιν: δείκνυσιν εὐθύς Oe 8 ἀρχῆ: τῆ ἀρχῆ GbReKaVcMc v 11 ἐν τῷ: om Mc ὡς τό v 11-12 τίς ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς, κύριε: τίς ἐν θεοῖς ὅμοιός σοι, κύριε v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

14 ἐν: om v προφητῶν: τῶν προφητῶν v ὁ αὐτός: αὐτός Gb
ReKaVcMcOe v 15 τοῖς: τῷ GbReKaVcMcOe

377,32 πῶς - 377,48 ψυχῶν

schol: om Ja lem: κατὰ θεῖαν εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν (DN 211,19
sq) GbReMc ταῦτα γοῦν ῥητέον ὅμοια θεῷ καὶ κατὰ (DN 211,19)
Ka θεῖαν εἰκόνα (DN 211,20) Vc εἰκόνα (DN 211,20) Oe καὶ κατὰ
θεῖαν εἰκόνα (DN 211,19 sq) v 34 ἐπιστράφθαι: ἐπιστραφῆναι
Oe 37 ὅμοιος ὁ θεός: ὁ θεός ὅμοιος v ὅμοιος ὁ θεός τοῖς λογι-
κοῖς: ὅμοιος τοῖς λογικοῖς ὁ θεός Oe 38 ὅμοιοι: ὅμοιοι [ἐσμὲν] v
39 χαλκοῦ: ἀνδριάντος χαλκοῦ Oe ἡμῖν ἐστι: ἐστὶν ἡμῖν Oe
40 ποσῶς: scr ποσῶς et add mg γράφεται καὶ πῶς ὅμοια Ka πῶς
Oe μὲν: om Oe ὁμοταγή: ὁμοιοταγή Oe 42 τὰ: om Oe
αἰ λοιπαὶ: λοιπαὶ GbReVcMc v 47 τῶν: om Oe

380,10 ἀντιστρέφειν - 380,16 ὁμοταγή

schol: om Ja cum schol 377,49-380,10 coniunx GbReKaVcMc 10
ἔστιν: δέ ἐστὶν GbReKaVcMc v 14 Στρωματέως: Στρωματέων
v 15 εἰ: εἰ οὖν v

380,17 ἔθος - 380,39 αἰτίου

schol: om Ja lem: τῶν αἰτιατῶν τοῦ αἰτίου (DN 212,14) Gb καὶ
ἔστι καὶ αὐτῆς τῆς αὐτοομοιότητος ὑποστάτης (DN 212,6 sq) Re
καὶ αὐτῆς τῆς αὐτοομοιότητος ὑποστάτης (DN 212,7) Ka αὐτῆς

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

(DN 212,7) Vc τῆς αὐτομοιότητος ὑποστάτης (DN 212,7) Mc τῆς αὐτομοιότητος (DN 212,7) v 17 ἐστὶ: om Oe 25 ζωῆς: τῆς ζωῆς GbReKaVcMc v 27 αὐτοζωὴ μὲν: αὐτὸ μὲν ζωὴ Oe 29 ταῦτα: τούτων v 30 αὐτομοιότητος: αὐτοζωῆς v 31 ὑποστάτης: ὑποστάτης καὶ αὐτομοιότητος v 36 εἶναι: om Oe v

380,43 τῆν - 381,7 θεοειδῶς

schol: om Ja lem: τί δὲ ἄλλο γε παρὰ τὸ μένειν αὐτὸν ἐν (DN 212,16 sq) Gb καθέδρας (DN 212,16) Re τῆς θείας στάσεως ἦτοι καθέδρας φαμέν (DN 212,16) Ka καθέδρας φαμέν. τί δὲ ἄλλο γε παρὰ τὸ μένειν (DN 212,16 sq) Vc τί δὲ (DN 212,17) Mc στάσεως (DN 212,16) Oe τί δὲ καὶ περὶ τῆς θείας στάσεως (DN 212,16) v 49 ἀκαταλήκτως: ἀκαταλήπτως Oe v 50 ὡς: ὡς καὶ Oe 51 ὡς: om Oe 381,1 καὶ ὑποσκέλισον αὐτούς: om GbReKaVcMcOe v 4 ἐπὶ: om v 7 ὀφείλουσι νοεῖσθαι: om GbReKaVcMcOe v πνευματικῶς ἦτοι: om GbReKaVcMcOe v

381,8 ἐπὶ - 381,49 αὐτοῦ

schol: om Ja lem: incert Oe πάντα (DN 213,7) Gb καὶ ἐπὶ πάντα προϊόντα καὶ κινούμενόν φασι τὸν ἀκίνητον (DN 213,7 sq) Re προϊόντα καὶ κινούμενόν φασι τὸν (DN 213,7 sq) KaVc καὶ τοῦτο νοητέον; κινεῖσθαι (DN 213,8) Mc καὶ ἐπὶ πάντα προϊόντα (DN 213,7) v 9 ὁ θεός: om Oe 11 ὁ - μάλιστα: om Oe 12 ἐὰν prim: καὶ ἐὰν GbReKaVcMc ἐκεῖ εἶ· ἐὰν στρώσω εἰς τὸν ἄδην, πάρει:

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

ἐκεῖ GbReKaVcMc v 13 σου: om KaOe 15 - 49 schol separat in
 κινεῖσθαι (DN 213,8) Gb εὐσεβῶς οἰητέον οὐ κατὰ φοράν ἢ ἀλ-
 λοίωσιν (DN 213,9) Re οὐ κατὰ φοράν ἢ ἀλλοίωσιν ἢ ἑτεροίωσιν
 (DN 213,9) Ka γὰρ αὐτὸν εὐσεβῶς οἰητέον οὐ κατὰ φοράν (DN
 213,9) Vc φοράν (DN 213,9) Oe (lem incert Mc) οὐ κατὰ φοράν ἢ
 ἀλλοίωσιν (DN 213,9) v 15 διδάσκων δὲ: διδάσκων GbReKaVc
 McOe v 16 περὶ: ἐπὶ Oe 18 νοουμένην: νοουμένων v 30
 γονῆς: γῆς Oe 34 ἦ: om GbReKaVcMc v 37 ὀρθόν: ὀρθὴν v
 42 τουτέστιν οἱ ἄγγελοι: om GbReKaVcMc v 44 δὲ: om GbRe
 KaVcMc v φυσικῆ: φυτικῆ GbReKaVcMc 47 καὶ: καὶ ἀεὶ v
 ἔχοντος: ἔχοντα GbReKaVcMc 48 αἱ πρόοδοι: πρόοδος GbReKa
 VcMc v

384,11 ἀεὶ - 384,20 ἐπιστρέφει

schol: coll post 381,49 Oe om Ja lem: ἄκρα (DN 213,19) Oe τὰ
 μέσα καὶ ἄκρα (DN 213,19) v 11 ἀεὶ: τὰ μέσα καὶ ἄκρα (e lem
 huc intrus)· ἀεὶ GbReKaVcMc

384,22 ὁμοία - 384,50 περιέχει

schol: om Ja lem: incert McOe ἀπάντων ὁμοίαν χώρησιν (DN
 214,3) GbRe ὁμοίαν χώρησιν (DN 214,3) v 22 ὁμοία χώρησις:
 ὁμοίαν χώρησιν (e lem huc intrus)· ὁμοία χώρησις KaVc 42 - 50
 schol separat in ὑπὲρ πάντα πάσης ἰσότητος (DN 214,7) GbReKa
 VcMc ἰσότητος (DN 214,7) Oe πάσης ἰσότητος ποιητικὴν δύναμιν

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

(DN 214,7 sq) v 42 δὲ: om GbReKaVcMcOe v 45 κατορθοῦ-
σιν οἱ: κατορθοῦμεν, ἦν οἱ Oe 50 περιέχει ἤτοι προέχει: προέχει
ἤτοι περιέχει κυρίως εἰπεῖν GbReKaVcMc v

〈X.〉

385,2 πολίος - 385,37 ῥινόμαζον

schol: om Ja lem: incert GbOe ἡμερῶν δὲ παλαιὸς ὁ θεὸς ὑμνεῖ-
ται (DN 215,8) ReKa παλαιὸς (DN 215,8) Vc ὡς παντοκράτορα καὶ
ὡς παλαιόν (DN 214,9 sq) v 2 πολίος - 3 λευκὴν: in lit vix legi
potest Oe 8 sq καὶ νεωτέρων: διὸ καὶ νεωτέρων GbReKaVcMc v
22 - 37 om Oe schol separat in ἐπεὶπερ ἡ μονὰς (DN 215, 20) GbRe
v in τοῦ νεωτέρου δὲ τὸ κατ' ἀριθμὸν ἀρχαιότερον ἔχοντος, ἐπεὶπερ
ἡ μονὰς (DN 215,19 sq) Ka ἀριθμὸν ἀρχαιότερον ἔχοντος, ἐπεὶπερ
ἡ μονὰς (DN 215,20) Vc lem incert Mc 25 ἐφεξῆς: ἐξῆς v 27
τοῦ: ἐκ τοῦ GbReKaVcMc v 32 ἡ μονὰς: coll ante ὡς ἔφην GbRe
KaVcMc v

385,38 ἄνω - 388,13 φησιν

schol: om Ja lem: ἀπολύτως ἀγέννητα καὶ ὄντως αἰθια (DN 216,
3) Gb ἀπολύτως (DN 216,3) ReKaVcMc καὶ ἀπολύτως ἀγέννητα
(DN 216,3) v 38 ἄνω - 388,3 φησιν: om Oe 38 ἄνω: ἀπολύ-
τως (e lem huc intrus): ἄνω ReKaVcMc 41 φησίν, ἡ γραφή: ἡ

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

γραφή, φησίν v 46 καλεῖ: λέγει GbReKaVcMc v 48 δέ: om v
 49 αὐτὰ: om GbReKaVcMc v 50 καλῶν: καλεῖ v 388,2 καὶ
 ἐμελέτησα: om GbReKaVcMc v 3 ὡς τό: ὡς τό· ἐγὼ μεθ' ὑμῶν
 εἰμι (e Mt 28,20 huc intrus) Oe καί: καὶ τό GbReKaVcMc v 3
 καί - 13 φησιν: om Oe 11 εἰσελεύσεται: εἰσελεύσονται GbReKa
 VcMc v 11 οἶκον: τὸν οἶκον v

388,30 ὅτι - 388,32 σημαίνει

schol: om JaOe lem: incert Mc ἴσμεν αὐτοῖς καὶ κυριώτερον τὰ
 ὄντα (DN 216,14) GbRe μᾶλλον ἴσμεν αὐτοῖς καὶ κυριώτερον (DN
 216,14) Ka μᾶλλον (DN 216,14) Vc εἰ καὶ μᾶλλον ἴσμεν αὐτοῖς
 (DN 216,14) v 30 ὅτι: 29 αὐτοῖς τοῖς ἀγίοις 30 δηλονότι. 30 ση-
 μείωσαι δέ, ὅτι GbReKaVcMc v

388,34 σοφώτατα - 389,28 ἀνάστασιν

schol: om Ja lem: incert Mc οὐχ ἀπλῶς συναΐδια θεῶ (DN 216,
 16) Gb v χρῆ τοιγαροῦν οὐχ ἀπλῶς συναΐδια θεῶ (DN 216,16) Re
 Ka οὐχ (DN 216,16) Vc ἀπλῶς (DN 216,16) Oe 45 ὄντα μὲν
 εἶναι: εἶναι ὄντα τὰ μὲν τὰ Oe ἄσωμάτων: ἄσωματώδεις v
 47 ληροῦσιν: ληρωδοῦσιν GbReKaVcMc v 49 δέ: om v φα-
 σίν: φησίν GbReKaVcMc v 6 οὐρανός: οὐρανοὶ Oe 8 ἀπόστο-
 λος: ἀπόστολος εἰσὶν Oe ἐπουράνια: οὐράνια Oe 14 ἐν δέ: ἐν
 τοῖς v 17 αὐτὰ: αὐτὰ τοῦ v 19 ἀθανασίαν: ἀφθαρσίαν GbRe
 KaVcMc v 20 παράγειν: παράγει Oe τούτου: om Oe 22
 τῷ Ψαλμῷ: ἐν Ψαλμοῖς v 24 σημείωσαι - 28 ἀνάστασιν: schol

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

separat (lem incert) et coll post 393,16 Oe 26 βουλήσει θεοῦ: θεοῦ
βουλήσει v

〈XI.〉

392,14 μεγάλας - 392,52 πάντα

schol: om JaOe lem: χυθῆναι πρὸς τὸ ἄπειρον (DN 218,4) v 14
μεγάλας: χυθῆναι πρὸς τὸ ἄπειρον (e lem huc intrus)· μεγάλας Gb
ReKaVcMc 20 κατ' ἀξίαν μῆ: μῆ κατ' ἀξίαν δὴ v 31 φασίν:
φησίν v 33 τὰς: om v 41 φιλόσοφος: φίλος GbReKaVcMc φί-
λος τυγχάνων v 41 sq φυσικόν, ὡς ἔφην: ὡς ἔφην, φυσικόν Gb
ReKaVcMc v 44 ἐμφυλίου: τοῦ ἐμφυλίου v

393,3 τούτου - 393,12 ὀνομάζοντες

schol: om Ja lem: incert Oe καὶ ἡσυχίας, ἣν ὁ ἱερός Ἰουστός (DN
218,7 sq) Gb ἡσυχίας, ἣν ὁ ἱερός Ἰουστός (DN 218,7 sq) Re οὖν
αὐτῆς, ὅτι ποτέ ἐστίν, τῆς θείας εἰρήνης (DN 218,7) Ka ἣν ὁ ἱερός
Ἰουστός ἀφθεγξίαν καλεῖ (DN 218,7 sq) v 3 τούτου: I ση-
μείωσαι 2 περὶ Ἰούστου, καὶ ὅτι τὴν τοῦ θεοῦ εἰρήνην 3 ἀφθεγ-
ξίαν καὶ ἀκινήσιαν ὀνομάζει. τούτου δὲ v 4 τῶν: τῶν ἀγίων Gb
ReKaVcMcOe v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

393,20 ὅτι - 393,42 ἐποίησας

schol: om Ja lem: incert Re τὴν ἀσύγχυτον αὐτῶν ἔνωσιν (DN 218,20) Gb αὐτῶν ἔνωσιν, καθ' ἣν ἀδιαίρετως (DN 218,20) KaVc Mc 20 ὅτι - 22 πόλεμον: om Oe 29 - 42 schol separat in τῆς ἐνωτικῆς ἀκριβείας καὶ καθαρότητος (DN 219,2) Gb κράσεως (DN 219,1) VcMcOe πρὸς τὰ ἀντικείμενα κράσεως (DN 219,1) v (lem incert KaRe) 29 δὲ: om GbReKaVcMc v 30 τῶν ὑγρῶν: τοῦ ὑγροῦ GbReMc v τὴν καὶ: καὶ τὴν v 34 αὐτὰ: αὐτὰ δὲ GbRe KaVcMc v 39 ὁ δημιουργὸς οὐ μόνον: οὐ μόνον ὁ δημιουργὸς v

393,45 εἶπομεν - 396,11 πρῶτω

schol: om JaOe lem: incert Re οἱ θεῖοι νόες ἐνούμενοι ταῖς νοήσεων (DN 219,5 sq) Gb συγκεκραμένα, δι' ἣν οἱ θεῖοι νόες ἐνούμενοι (DN 219,5 sq) Ka ἀμιγῆ καὶ συγκεκραμένα, δι' ἣν οἱ θεῖοι νόες ἐνούμενοι (DN 219,5 sq) Vc νόες (DN 219,6) Mc δι' ἣν οἱ θεῖοι νόες ἐνούμενοι (DN 219,5 sq) v 47 τοὺς ὑποδεεστέρους: τὰ ὑποδεέστερα GbReKaVcMc v 50 καὶ prim: δὲ v 396,3 οὐ: μὴ v μὴ ἐνόησεν: ἠγγνόησεν v 7 ἢ τῆς: ἥτις v 9 ἄνω: ἀνωτέρω Gb ReKaVcMc v 11 κεφαλαίω πρῶτω: ἐν κεφαλαίω πρῶτω v

396,21 ἄκρα - 396,28 προελθόντα

schol: om Ja lem: διὰ τῶν μέσων τοῖς ἄκροις κατὰ μίαν (DN 219,16 sq) Gb πάντα καὶ συνδέουσα τὰ ἄκρα διὰ τῶν μέσων (DN 219,16) Re ἐνοῦσα πάντα καὶ συνδέουσα τὰ ἄκρα (DN 219,16) Ka

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

τοῖς ἄκροις κατὰ μίαν ὁμοφυῆ (DN 219,16 sq) Vc τὰ ἄκρα διὰ τῶν μέσων τοῖς ἄκροις (DN 219,16) Mc 22 καὶ μέσα: καὶ τὰς κάτω καὶ μέσα GbReKaVcMc v 23 καθαρωτέρας: καθαρωτάτης v 24 ἐπίγεια καὶ γεώδη ἄκρα: ἄκρα τὰ ἐπίγεια καὶ γεώδη αὐτά Gb ReKaVcMcOe v 27 συνάπτονται: ἂ καὶ συνάπτονται v

396,37 καὶ - 396,50 ἀποτελεῖ

schol: om JaOe lem: ἐνώσεως ὄλη πρὸς ὄλην καὶ καθ' ὄλην (DN 219,24) GbKa μένει δι' ὑπεροχὴν ἐνώσεως ὄλη πρὸς ὄλην καὶ καθ' ὄλην (DN 219,23 sq) Re καὶ μένει δι' ὑπεροχὴν ἐνώσεως ὄλη (DN 219,23 sq) VcMc 39 πάντων: παντὸς v 41 λέγει: λέγει δὲ v 50 οἶονεί: οἶόν GbReKaVcMc v

397,4 σημειῶσαι - 397,9 αὐτήν

schol: om JaOe lem: τῶν ὄντων ιδιότητα (DN 220,2 sq) GbRe v τὴν ἐκάστου τῶν ὄντων ιδιότητα καὶ ὅτι (DN 220,2 sq) Ka τῶν ὄντων ιδιότητα καὶ ὅτι ταύτην (DN 220,2 sq) Vc τὴν ἐκάστου τῶν ὄντων ιδιότητα (DN 220,2 sq) Mc 4 ιδιότητα: ιδιότης KaVc

397,15 καλῶς - 397,20 τελειότερον

schol: om JaOe lem: πάντα μὴ ἡρεμεῖν, ἀλλὰ κινεῖσθαι (DN 220,12) GbReVc ἀλλὰ κινεῖσθαι ἀεὶ τὴν ἑαυτῶν κίνησιν ἐθέλοι (DN 220,12 sq) Ka ἡρεμεῖν, ἀλλὰ κινεῖσθαι ἀεὶ τὴν ἑαυτῶν (DN 220,12 sq) Mc καὶ εἰ τὰ κινούμενα πάντα (DN 220,12) v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

397,29 θαυμασίως - 397,39 θεοῦ

schol: om Ja lem: τὸ γὰρ πάντη ἄστατον καὶ ἄπειρον (DN 220, 20 sq) Gb ἔκπτωσιν εἰρήνης ἑτερότητα λέγων ἰσχυρίζεται (DN 220,18) Re πάντη ἄστατον καὶ ἄπειρον καὶ ἀνίδρυτον (DN 220,20 sq) Ka ὄντων, ὃ πάσης παντελῶς ἐνώσεως (DN 220,19 sq) Vc ἀποπέπτωκεν. τὸ γὰρ πάντη (DN 220,20) Mc κατ' ἔκπτωσιν (DN 220, 18) Oe τὸ γὰρ πάντη ἄστατον (DN 220,20) v 29 τὰς: τὰς τῶν v 30 καί: καὶ τῶν GbReKaVcMc v 33 ἀπειρίαν καὶ περιφορὰν: περιφορὰν καὶ ἀπειρίαν v 35 παντελῶς: ἀληθῶς παντελῶς Gb ReKaVcMc v 38 οὕτως: ὄντως v ἔτυχε: ἔτυχεν ὑπὸ GbReKa VcMc ἔτυχεν ἀπὸ v

397,46 οὕτω - 400,4 ἀγαθοῦ

schol: om Ja pro schol scr ὅτι καὶ οἱ φιλέριδες ἔφεσιν εἰρήνης ἔχειν δοκοῦσιν Oe lem: ταῦτα ἰστᾶν ἀνεπιστημόνως ἐφιέμενοι (DN 221,2) Gb καὶ οἰόμενοι τῇ ἀποπληρώσει (DN 221,2 sq) Re οἰόμενοι τῇ ἀποπληρώσει (DN 221,2 sq) KaVc ἐφιέμενοι καὶ οἰόμενοι τῇ (DN 221,2) Mc καὶ ταῦτα ἰσταν (DN 221,2) v 46 συντεθῆναι: συνθεῖναι v 400,2 δοκοῦσιν: om GbReKaVcMc

400,II ἐκεῖνός - 400,17 ἐκτήσατο

schol: om JaOe lem: ἔτι πολεμεῖν, οὔτε ἑαυτοῖς οὔτε (DN 221,6) Gb ἔτι πολεμεῖν, οὔτε ἑαυτοῖς (DN 221,6) Mc καθ' ἣν οὐ μὴ μάθω- μεν ἔτι πολεμεῖν (DN 221,6) v 15 διακονούμενα: κινούμενα v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

401,25 τὸ δοκοῦν - 401,43 δυνάμεις

schol: coll post 400,49 Gb om JaOe lem: τί δὲ (DN 222,3) Gb διὸ καὶ πρῶτον αὐτῶν ὁ ἀγαθὸς ὑποστάτης λέγεται εἶναι (DN 223,1) ReMc λέγεται καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως. διὸ καὶ πρῶτον (DN 222,18 sq) Ka πρῶτον (DN 223,1) Vc ὃν τὰ ὄντα οἰκείως ἑαυτοῖς (DN 222, 17) v 36 δῆ: coll ante 36 τοῦ θεοῦ v 38 ὑποστήναι: ὑποστήσαι Gb 42 τινὰ καὶ θεώσεως, τινὰ καὶ: τινὰ δὲ καὶ θεώσεως, τινὰ δὲ καὶ v

404,3 πρὸ - 404,19 φύσιν

schol: om JaOe lem: incert Ka τοῦ ἀμεθέκτου (DN 223,11) Gb ὑπὸ τῶν ὄντων, ἐκ θεοῦ τοῦ ἀμεθέκτου προϊούσας (DN 223,11) Vc ἐκ θεοῦ τοῦ ἀμεθέκτου (DN 223,11) v 3 βραχέων: βραχέως Gb ReKaVc βραχέος Mc v 4 φησιν ἀμέθεκτον αὐτόν εἶναι: ἀμέθεκτόν φησιν εἶναι Gb ἀμέθεκτον αὐτόν φησιν εἶναι ReKaVcMc v 7 τούτων: τούτων GbReKaVcMc τούτο v τὰ πάντα: πάντα v 9 ἄνω: ἄνω ἐν v 11 sq λέγεται εἶναι ἐν τοῖς πᾶσιν: λέγεται ἐν τοῖς πᾶσιν εἶναι ReKaVcMc v 16 μὴ αὐτοῦ: αὐτοῦ μὴ v 19 ἔστι: ὁ θεὸς ReKaVcMc v

<XII.>

404,21 ὁ - 404,24 τούτων

schol: om Ja lem: incert Mc τῷ διπλασιασμῷ τῶν ὀνομάτων (DN 224,7) v 21 sq ὁ διπλασιασμός τῶν ὀνομάτων δηλοῖ: διπλα-

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

σιασμὸν φησὶν ὀνομάτων Gb διπλασιασμὸν ὀνομάτων φησὶ ReKa
VcMc v 23 ἅγιον ἁγίων καὶ κύριον κυρίων: ἅγιον ἁγίων, κύριον
κυρίων, θεὸν θεῶν καὶ βασιλέα βασιλέων v 24 τούτοις: τούτων
GbReKaVcMc v

404,30 αὕτη - 404,40 τὸ ἔν

schol: om JaOe lem: incert Vc ἀνισότητα (DN 225,9) ReMc κατὰ
ταυτότητα καὶ ὀρθότητα γανυμένη (DN 225,10) Ka καὶ ἀνισότητα
(DN 225,9) v 30 τὸ τῆς: ἡ τῆς Gb 38 ὑπέρ: ὑπὸ v

404,47 πῶς - 405,2 οὐδενός

schol: om Ja lem: incert Mc ἅγιος (DN 225,15) GbRe τὴν πάντων
ὑπερέχουσαν ὑπερβολήν, ἅγιος ἁγίων ὑμνεῖται (DN 225,15) Ka
ὑπερβολήν, ἅγιος ἁγίων ὑμνεῖται (DN 225,15) Vc κατὰ (DN 225,
14) Oe 51 τοῦ: τούτου v 2 δέ: om v

405,5 θείας - 405,32 ὀνομάσθη

schol: om Ja pro schol scr τίνες ἅγιοι καὶ κύριοι καὶ βασιλεῖς καὶ
θεῖοι παρὰ τὴν γραφὴν ὀνομάζονται Oe lem: ἁγίους (DN 225,20)
GbMcOe 5 θείας: ἁγίους δὲ καὶ βασιλεῖς (e lem huc intrus)·
θείας ReMc ἁγίους καὶ βασιλεῖς καὶ κυρίους (e lem huc intrus)·
θείας KaVc ἐπιπνοίας: ἐπινοίας v 17 ἐπὶ: ἐστὶ v 18
θεωρητέον: θεωρητόν ReKaVcMc v 22 ἐπ' αὐτὰ: ἐπὶ τὰ αὐτὰ v
23 αὐτὰ ὑπερβλύζοντα: αὐτῶν ὑπερβλυζόντων v 26 μεγάλων:

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

μεγάλων οἶον GbReKaVcMc v 32 γὰρ σκευός: σκευός γὰρ v

<XIII.>

405,39 ὁ - 405,48 ὀρίζει

schol: om Ja lem: incert Mc *πάσαν* (DN 226,11) Gb *τοσαῦτα καὶ περὶ τούτων. ἐπ' αὐτὸ δὲ λοιπὸν, εἰ δοκεῖ* (DN 226,6) Re *τελειότατον, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπερτελὲς* (DN 226,10 sq) Ka *ἀλλὰ* (DN 226,10) Vc *μὲν* (DN 226,11) Oe *ὑφ' ἑαυτοῦ μονοειδῶς ἀφοριζόμενον* (DN 226,9 sq) v 39 *θεὸς αὐτὸς: θεὸς* v 42 *οὐ: οὐδὲ* v 47 *δὲ: om* Oe *ἐν: om* Oe 48 *ὀρίζει: ὀρίζεται* KaVcMc v

405,49 πολλὰ - 408,2 ἀπάντων

schol: om JaOe lem: ἐν (DN 227,6) GbRe *αἴτιον. οὐδὲν γὰρ ἔστι τῶν ὄντων* (DN 227,7) Ka *οὐδὲν* (DN 227,7) Vc *ἀποπληροῖ τελειότητος. ἐν δέ, ὅτι* (DN 227,6) Mc *ἐν δέ, ὅτι πάντα* (DN 227,6) v 51 *ἢ χρυσὸς ἢ ἄργυρος ἢ χαλκός: ἢ χρυσὸς ἢ χαλκός ἢ ἄργυρος* GbReKaVcMc *ἢ χαλκός ἢ χρυσὸς ἢ ἄργυρος* v 54 *βοῦς, ἵππος: ἵππος, βοῦς* GbReKaVcMc v 408,1 sq *ὁ γὰρ θεὸς αἴτιος τῶν ἀπάντων: ὁ θεὸς γὰρ αἴτιος πάντων* GbReKaVcMc v

408,18 ὁ σκοπὸς - 408,40 νοητέον; 409,9 πάντα - 16 κόσμος

schol: om Ja lem: *ἀλλ'* (DN 227,8) Gb *ἐν alt* (DN 227,11) Re *πάντων αἴτιον ἐν τῶν πολλῶν ἐν* (DN 227,11) Ka *ἐν prim* (DN 227, 11)

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

Vc ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἐνὸς καὶ πλήθους (DN 227,11 sq) Mc τὸ πάντων αἴτιον ἔν (DN 227,11) v 408,18 ὁ σκοπὸς - 408,40 νοητέον: om Oe 23 λέγεται καὶ ἔν: καὶ ἐν λέγεται Gb 31 τὸ: om v 32 ἐν τὰ πολλά: τὸ ἐν πολλά v εἴτε τὸ ἐν πολλά ἔστιν om Mc τὸ ἐν πολλά: τὰ πολλὰ ἔν v ἔστιν alt: om v 36 ἔστιν: ἦ v 37 τὸ: om v 409,9 πάντα -16 κόσμος schol in πάντα καὶ ὅλα πάντα (DN 227,18) Gb(lem incert)KaVcMc(lem incert) Oe(lem incert) v in καὶ τὰ ἀντικείμενα (DN 227,18) Re 9 πάντα δέ: πάντα ReKaVcMcOe v 11 ὅταν: ὅτι Gb 12 ἀποτελοῦσιν: ἀποτελοῦσιν GbOe καὶ: om Gb 14 ἡσυχάζει: ἡσυχάζοι Re(e corr man alt)KaVc ἡσυχάζει GbMcOe ὕδωρ καὶ γῆ ὁμοῦ: ὕδωρ ὁμοῦ καὶ γῆ v

409,17 ἐπειδὴ - 409,22 ἔστιν

schol: om JaOe 19 συνθέσεις: σύνθεσις GbReKaVcMc v μονάδων: μονάδος v

409,34 οὕτω - 409,41 ζῶον

schol: om JaOe lem: ἠνώσθαι λέγεται τὰ ἠνωμένα (DN 228,4) Gb καὶ πάντων - στοιχειωτικόν (DN 228,4 sq) ReKaVcMc καὶ εἰ ἀνέλοις τὸ ἔν (DN 228,5) v

409,45 τῶ - 412,2 μετέχουσιν

schol: om Ja 45 τῶ: ὑφ' ἧς καὶ ἐξ ἧς (e lem huc intrus)· τῶ GbReKaVcMc 49 καὶ τὸ πάντα δέ - 412,2 μετέχουσιν: om Oe

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

51 *μόριον*: *πολλοστημόριον* GbReMc v *ποστημόριον* KaVc *συν-
ίσταται*: om v

4I2,3 *οὐκ* - 4I2,4I *θεός*

schol: om JaOe lem: *ὁ μὴ* - *θεότης* (DN 228,15) Gb 3 *παντὶ
ἐνὶ ἐνὶ* Mc *ἐνὶ παντὶ* v 5 *εἷς*: *καὶ εἷς* GbReKaVcMc v 7 *ἐν*: *ὄν*
KaVc 11 *μόνον*: *οὐ μόνον* Gb 15 *τὸ πρὸ*: *καὶ πρὸ* v 17 *κα-
λεῖται*: *καλοῖτο* GbReKaVcMc 19 *ταῦτα*: *πάντα* v 20 *τὸ μέ-
τριον*: *μέτριον* GbReKaVcMc v 22 *τὸ ἐν οὖν* v: *οὖν ἐν* GbReKaVc
Mc *ἔπερ*, *ὡς εἴρηται*: *ὡς εἴρηται*, *ἔπερ* v *τὸ ἀπλοῦν*: *ἀπλοῦν*
GbReKaVcMc v 24 *γὰρ*: *δὲ* v *διαιρεῖται πάντως*: *πάντως δι-
αιρεῖται* v 28 *ἦ*: *καὶ* v 30 *ᾧ*: *τῷ* v 34 *πάντα*: *τὰ πάντα* Gb
ReKaVcMc v 36-38 *φυσιολογήσας ἐπάγει*, *ὅτι*, *κἂν μονὰς καὶ
τριάς ὑμνοῖτο ἢ ὑπὲρ πάντα θεότης*, *οὔτε μονὰς ἄτε μονὰς οὔτε
τριάς ἐστίν*: *φυσιολογήσας ἐπάγει*, *ὅτι*, *κἂν μονὰς κἂν τριάς
ὑμνοῖτο ἢ ὑπὲρ πάντα θεότης*, *οὔτε μονὰς οὔτε μονὰς οὔτε τριάς
ἐστίν* KaVcMc *φυσιολογήσας*, *κἂν τριάς*, *ἐπάγει*, *κἂν μονὰς ὑμνεῖ-
ται ἢ ὑπὲρ πάντα θεότης*, *οὔτε τριάς οὔτε μονὰς ἐστίν* v

4I3,I *τὸ θεογόνον* - 4I3,I4 *ὄντα*

schol: om Ja lem: *incert* Mc *αὐτῆς καὶ τὸ θεογόνον ἀληθῶς
ὑμνήσωμεν* (DN 229,8 sq) Re *ἵνα καὶ τὸ ὑπερηνωμένον αὐτῆς καὶ
(DN 229,8) Ka καὶ τὸ ὑπερηνωμένον αὐτῆς καὶ τὸ θεογόνον* (DN
229,8) Vc *καὶ τὸ θεογόνον ἀληθῶς* (DN 229,8) v 4 *καὶ Βασί-*

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

λειος: ὁ Βασιλείος Gb Βασιλείος ReKaVcMc v 5 Γρηγόριοι οἱ
 θεῖοι: οἱ θεῖοι Γρηγόριοι GbReKaVcMc v 9 ἢ prim: om v 13
 μηδὲν: μήτε τι GbReKaVcMc v καὶ: ἀλλὰ καὶ GbReKaVcMc v
 13 sq τὰ πάντα ὄντα: τὰ πάντα δὲ ὄντα Gb τάδε ὄντα Oe πάντα
 τὰ ὄντα v

4I3,32-33 ὅτι - 4I3,55 ὀψόμεθα

schol: om JaOe lem: incert Mc λέγειν (DN 229,16) Gb προσφέρο-
 μεν, ἀλλὰ πόθῳ (DN 229,15 sq) ReKa ὡς ἐφαρμόζοντες αὐτῇ
 προσφέρομεν (DN 229,15) Vc ἀλλὰ πόθῳ τοῦ νοεῖν (DN 229,16)
 v 32-33 ὅτι: σημειώσαι, ὠραῖόν φησιν v 37 σεπτότατον: σε-
 μνότατον GbReKaVcMc v 38 ἀρνήσεις: ἀρνήσεις καὶ στερήσεις
 GbReKaVc v 44 ἐπὶ θεοῦ: coll post 44 ὅσα GbReKaVcMc v 46
 νοητὰς: θειοτέρας GbReKaVcMc v 54 δὲ: δὲ τὸ v

4I6,12 ὅτι - 4I6,15 διακελεύεται

lem: incert Mc αὐτάρκη (DN 230,19) Gb καὶ ἑτέροις ἱεροῖς ἀνδράσι
 (DN 231,3) Re καὶ ὑμῖν καὶ ἑτέροις ἱεροῖς ἀνδράσι (DN 231,3) Ka v
 μεταδεδώκαμέν τε (DN 231,3) Vc ἀνδράσι (DN 231,3) Ja 12
 ὅτι: σημειώσαι, ὅτι ReJa 13 μυστικῶν: μυστηρίων JaOe 14
 ἱεροῖς: ἱκανοῖς καὶ ἱεροῖς GbReKaVcMc v ἀνδράσιν: ἀνδράσιν· ὅ-
 περ καὶ ὁ θεῖος Παῦλος GbReKaVcMc v 15 τοῦτο καὶ ὁ ἀπό-
 στολος: τούτῳ τῷ ἱερῷ GbReKaVcMc τούτῳ τῷ ἱερῷ ἀνδρὶ v
 γράφων διακελεύεται: γράφει GbReKaVcMc v

GbRe KaVc Mc Ja Oe v

416,19 ὅτι - 416,24 λόγου

schol: om Ja lem: incert McOe καὶ ἔστω δὴ τοῦτο ταῖς νοηταῖς
 θεωνυμίαις (DN 231,7) Ka θεωνυμίαις (DN 231,7) Vc ἐπὶ δὲ τὴν
 συμβολικὴν θεολογίαν (DN 231,7 sq) v 19 ὅτι: σημειῶσαι, ὅτι
 GbReKaVcMcOe 19 sq συμβολικὴν θεολογίαν: θεολογίαν συμ-
 βολικὴν GbReKaVcMc v 20 ὡς: ὡς καὶ v 21 ἄλλω v: τῷ ιε'
 Re τῷ GbKaVcMc τῷ ιβ' Oe

TEIL D

SCHAUBILDER, BIBLIOGRAPHIE UND INDICES

1. SCHAUBILDER 1 - 19

Schaubild 1

Archetyp (Redaktion des Johannes von Skythopolis)

zw. 536 u. 543/553

Hyparchetyp 1
Codex merus
(reine Johannes von Skythopolis-Tradition; Ioan Scyth)

gegen 650

Hyparchetyp 2
Codex mixtus
(Johannes von Skythopolis mit Einträgen des Maximus Confessor; zugleich Varianten-Exemplar; MaxConf)

Gruppe I: Ioan Scyth

Zweig I.1
Ioan Scyth pars 1

Zweig I.2
Ioan Scyth pars 2

Gruppe II: MaxConf

Ha

Fa

Lc

Le

Fd

Ma

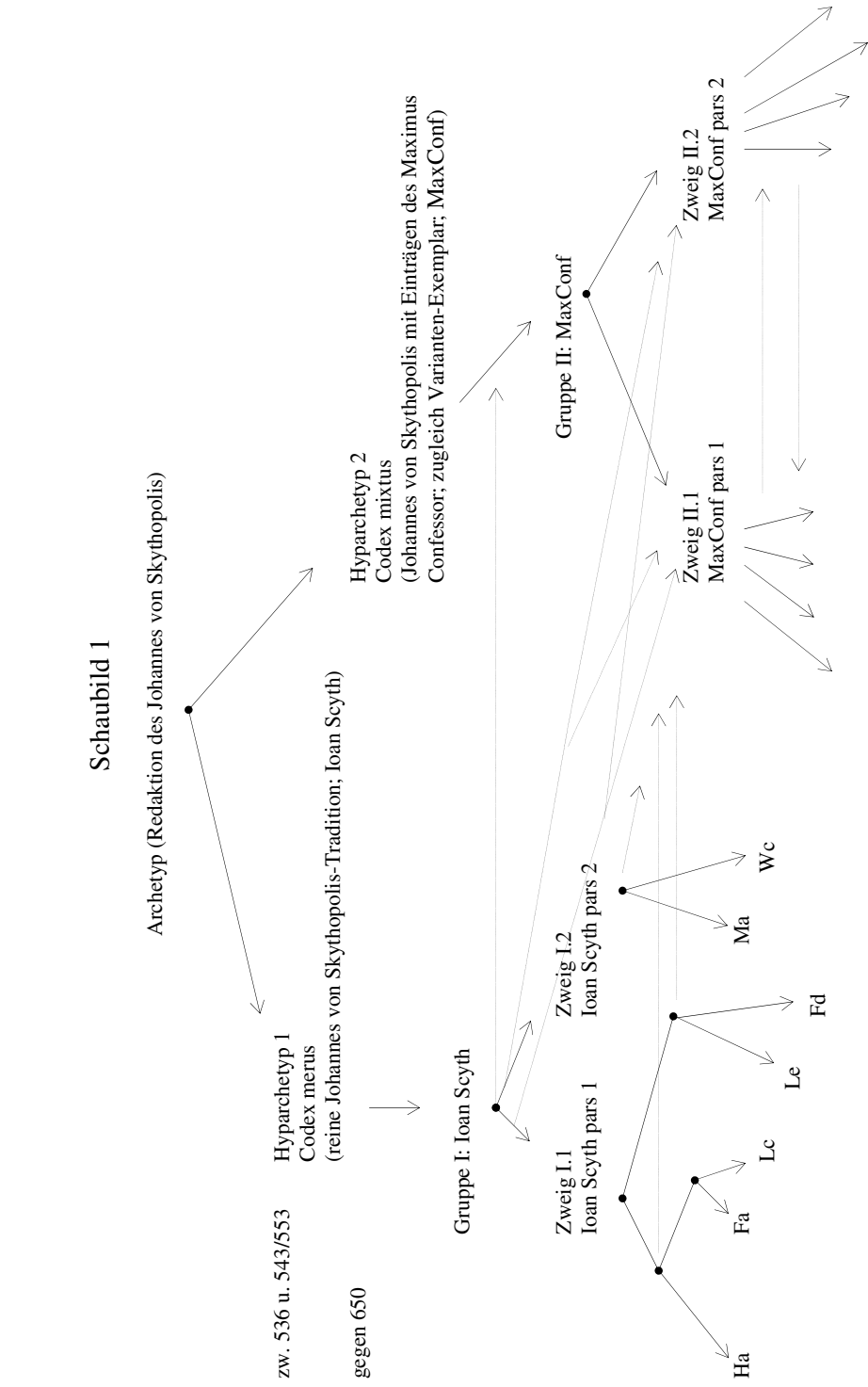
Wc

Zweig II.1

MaxConf pars 1

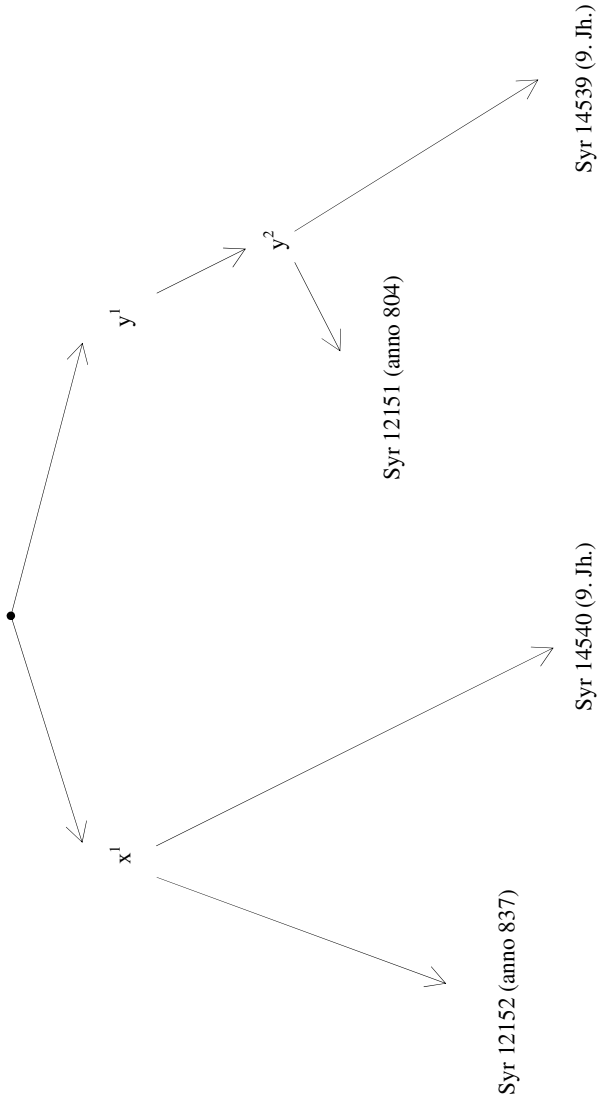
Zweig II.2

MaxConf pars 2

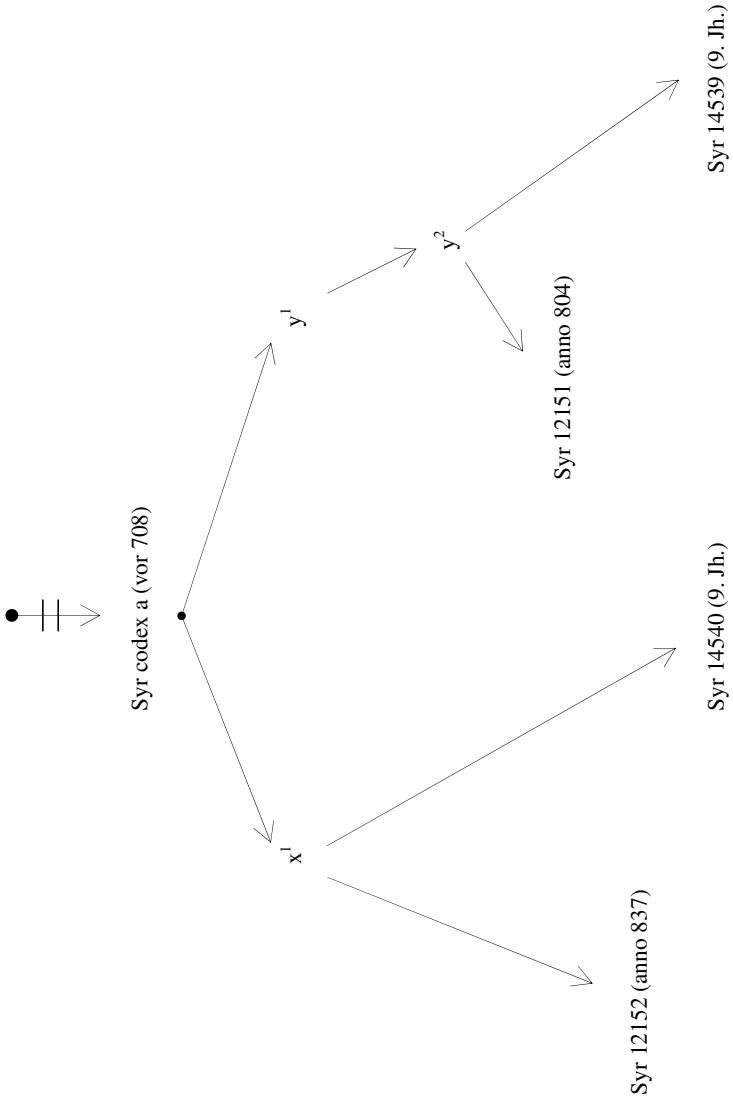
Schaubild 2

Phocas-Übersetzung ins Syrische (vor 708; Codex a Wiefiners)

Schaubild 3

Edittio variorum des Johannes von Skythopolis (zwischen 536 und 543/553)

Schaubild 4

Die Überlieferung der Johannes von Skythopolis-Redaktion

zwischen 536 und 543/553

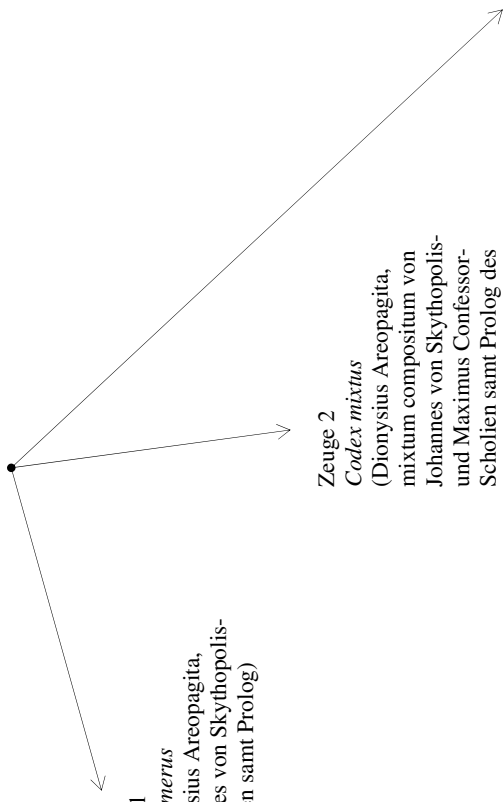
Zeuge 1
Codex merus
(Dionysius Areopagita,
Johannes von Skythopolis-
Scholien samt Prolog)

gegen 650

Zeuge 2
Codex mixtus
(Dionysius Areopagita,
mixtum compositum von
Johannes von Skythopolis-
und Maximus Confessor-
Scholien samt Prolog des
Johannes von Skythopolis)

8. Jahrhundert

Zeuge 3
Codex Syrus
syrische Phocas-Übersetzung
(Dionysius Areopagita,
Johannes von Skythopolis-
Scholien samt Prolog)

Schaubild 5

Bezeugung des Maximus Confessor im lateinischen Corpus Anastasianum

Scholien des Maximus Confessor	Kreuz zur Markierung der Maximus Confessor-Scholien im lateinischen Corpus Anastasianum
196,28-34	+
196,48-50	+
205,5-14	+
208,10-19	+
208,41-43	+
209,26-32	+
213,8-13	+
216,31-32	+
216,42-44	+
220,27-38	+
221,30-33	+
221,40-42	+
225,30-31	+
228,31-36	+
229,8-9	+
233,7-16	+
236,7-11	+
237,45-46	+
237,53-240,3	+
249,6-7	+
256,31 b	+
265,43-268,4	+
268,8-268,18	+
269,28-30	+
273,27-31	+
276,45-48	+
292,14-16	+
292,46-49	+
293,13-18	+
296,7-12	+
297,10-21	+
301,39-40	+
304,13-14	+
304,42-48	+
305,1-4	+
308,52-309,2	+
309,13-17	+
309,39-40	+
320,11-14	+
321,33-34	+
321,37-39	+
321,40-324,2	+
usw.	

Schaubild 6

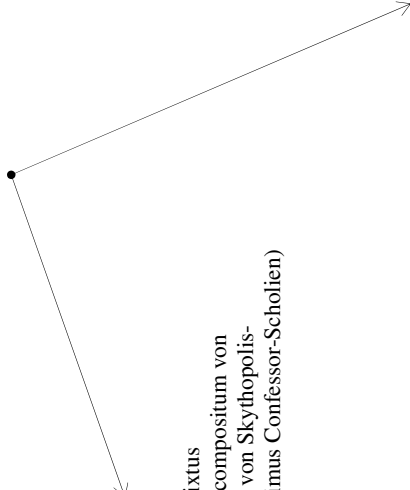
Exemplar des Maximus Confessor

gegen 650

Zeuge 1
Codex mixtus
(mixtum compositum von
Johannes von Skythopolis-
und Maximus Confessor-Scholien)

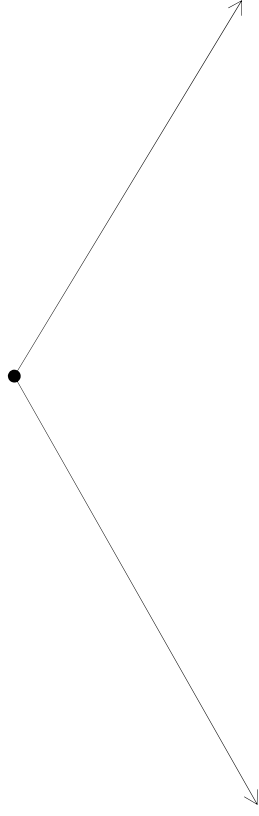
zwischen 867 und 875

Zeuge 2
Corpus Anastasianum
(lateinische Übersetzung des mixtum compositum von
Johannes von Skythopolis- und Maximus Confessor-Scholien
sowie ihrer Erweiterungen; Kennzeichnung der Maximus
Confessor-Scholien durch ein Kreuz am Ende des jeweiligen
Scholions)

Schaubild 7

Exemplar des Maximus Confessor

pars 1

(Gb Re Ka Vc Mc et al)

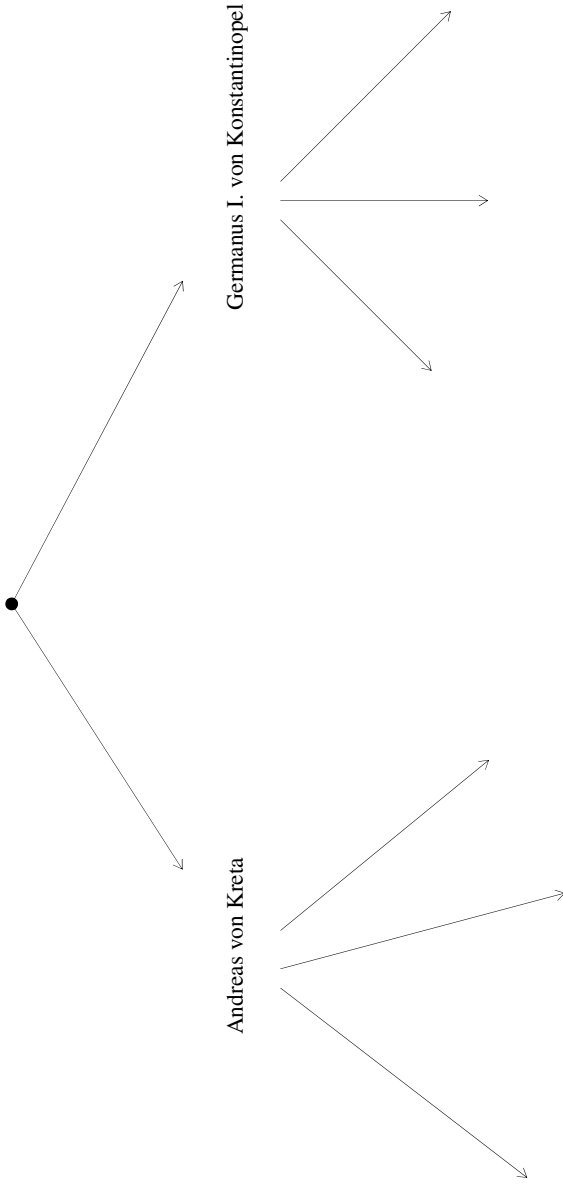
pars 2

(Ja Oe et al)

Schaubild 8

Exemplar des Maximus Confessor

Schaubild 9

Gruppe II
Codex mixtus

(Archetyp der Maximus Confessor-Tradition und Hyparchetyp 2 der Johannes von Skythopolis-Tradition)

Vorlage des Zweiges II 1
(zugleich Hyparchetyp 1 der Maximus Confessor-Tradition)
mit Einträgen des Andreas von Kreta

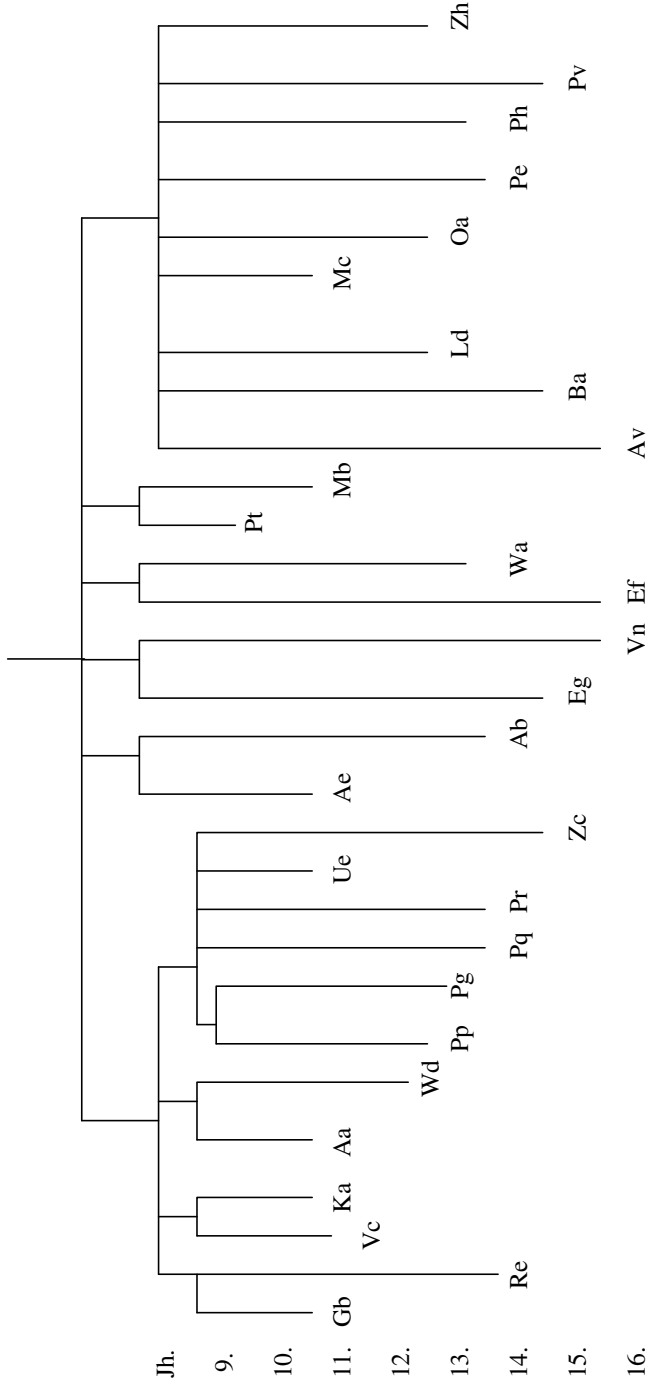
AaAbAeArAsAvBaEfEgFj
FnGaGbKaKdKgLdMbmC
OaOcPePgPhPiPpPqPrPpVv
PwReTaTtUeVcVIVnVwWa
WdZcZfZgZh

Vorlage des Zweiges II 2
(zugleich Hyparchetyp 2 der Maximus Confessor-Tradition)
mit Einträgen des Germanus I. von Konstantinopel

AcAjAkApAqEcFbFeFfFg
FoJaKbKeMdNaNcObOdOe
PbPcPdPfPjPkPnPoPsPu
QaRaRcRgTcUaUbUcUdVa
VbVfVhVoVrVsVuVvVz
WbWcZiZoZp

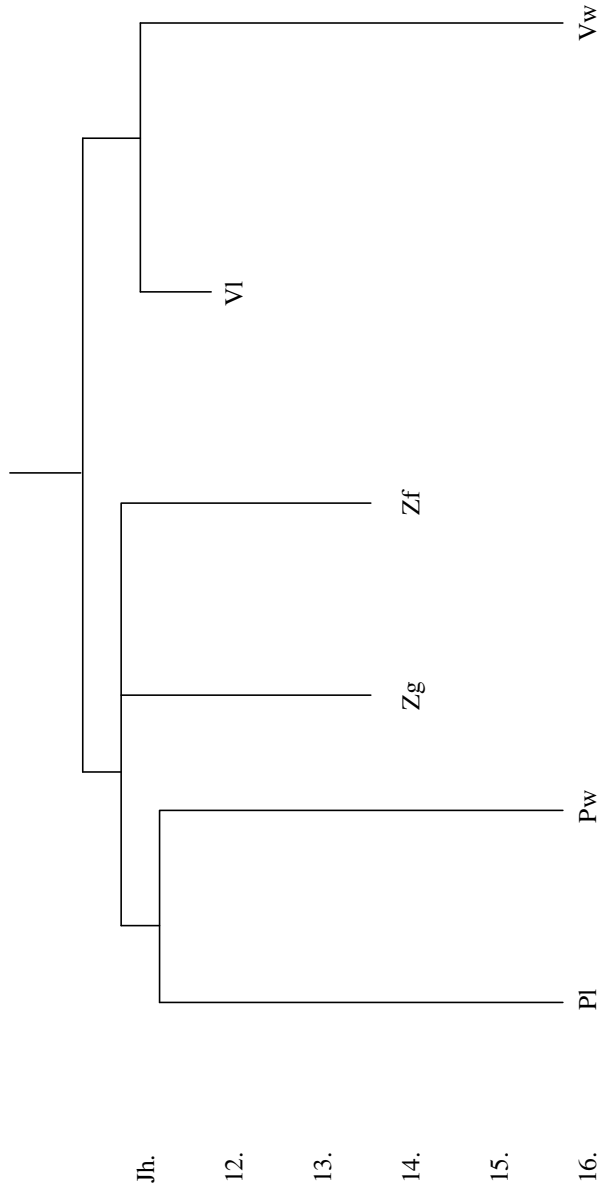
Schaubild 10

Codex mixtus, Zweig II 1
Untergruppe 1

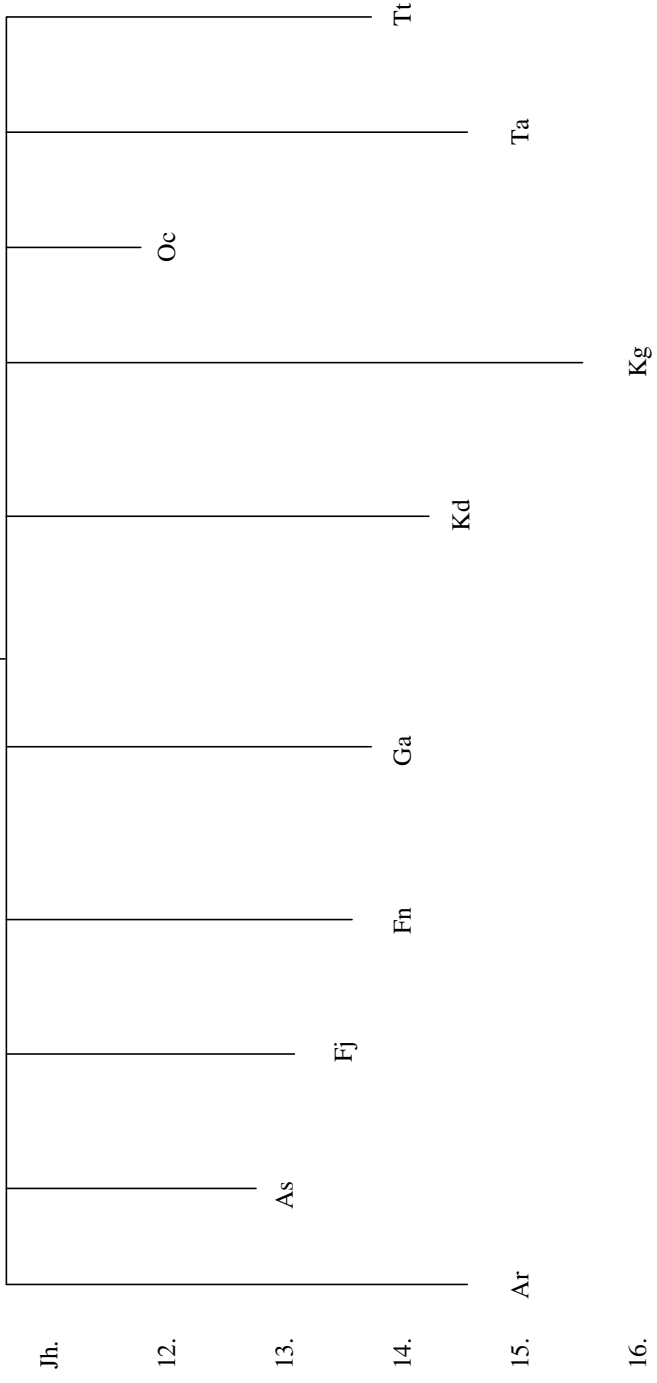
Schaubild 11

Codex mixtus, Zweig II 1
Untergruppe 2

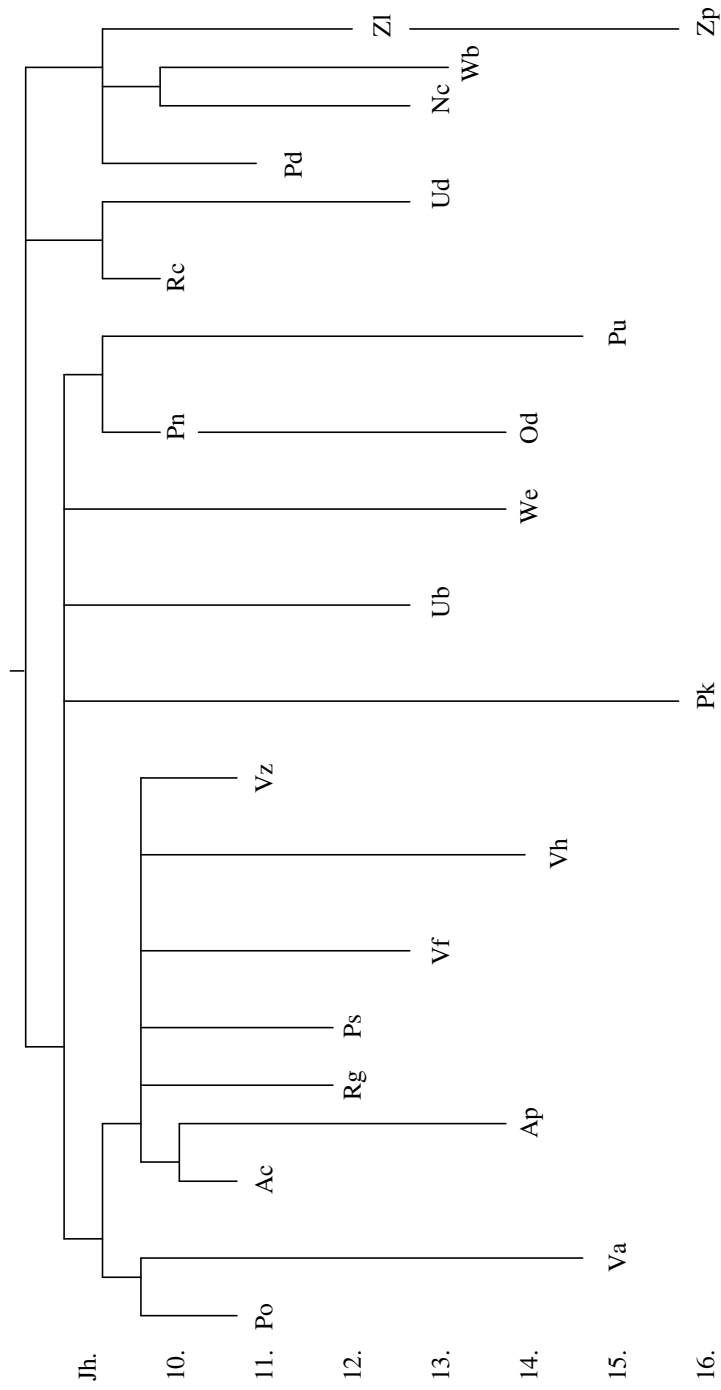
Schaubild 12

Codex mixtus, Zweig II 1
Untergruppe 3

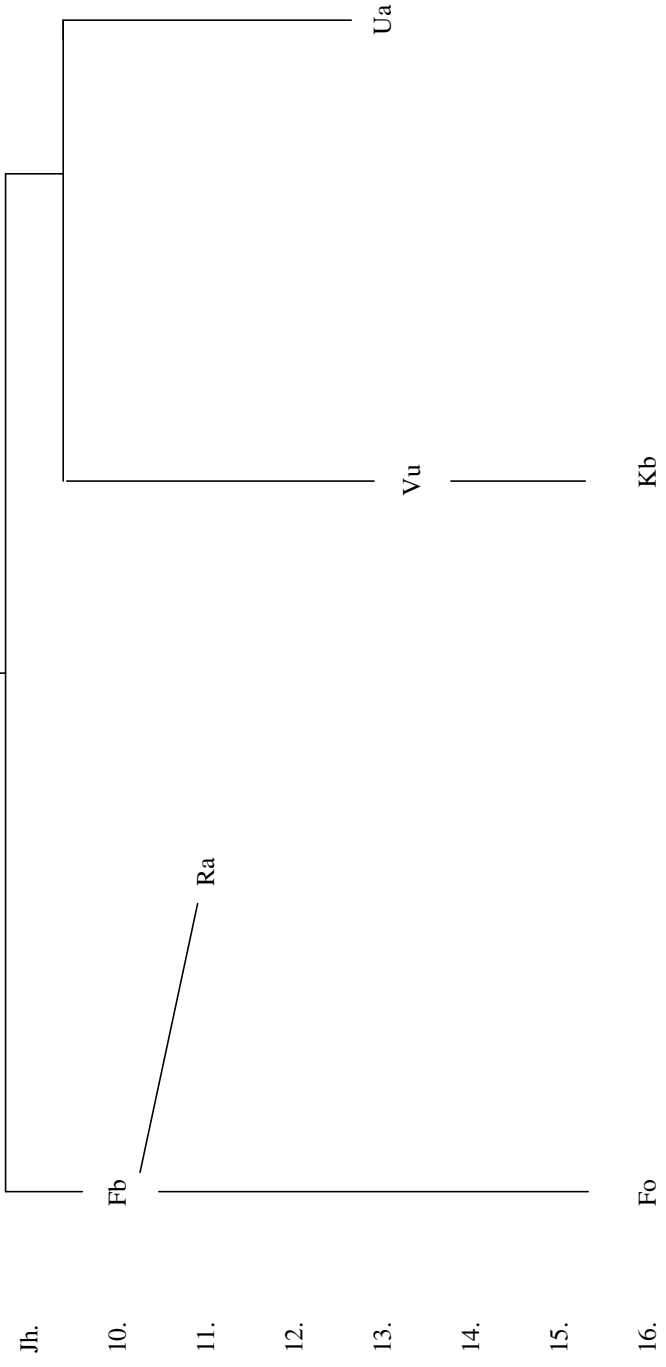
Schaubild 13

Codex mixtus, Zweig II 2
Untergruppe I

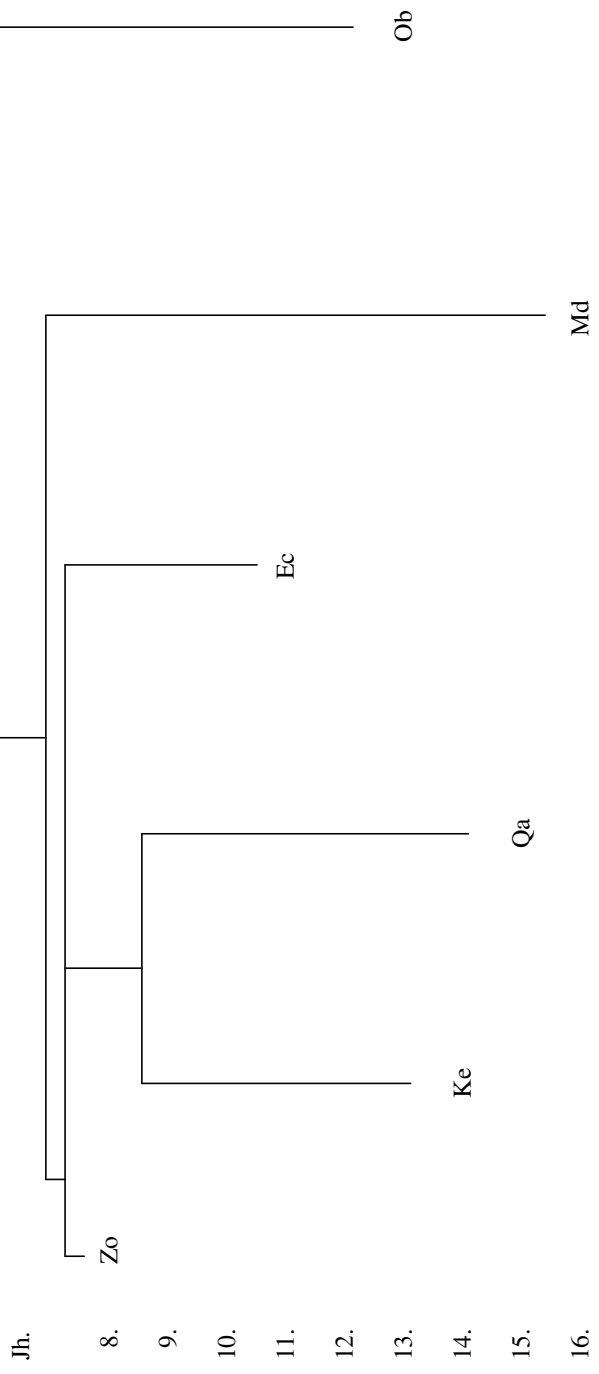
Schaubild 14

Codex mixtus, Zweig II 2
Untergruppe 2

Schaubild 15

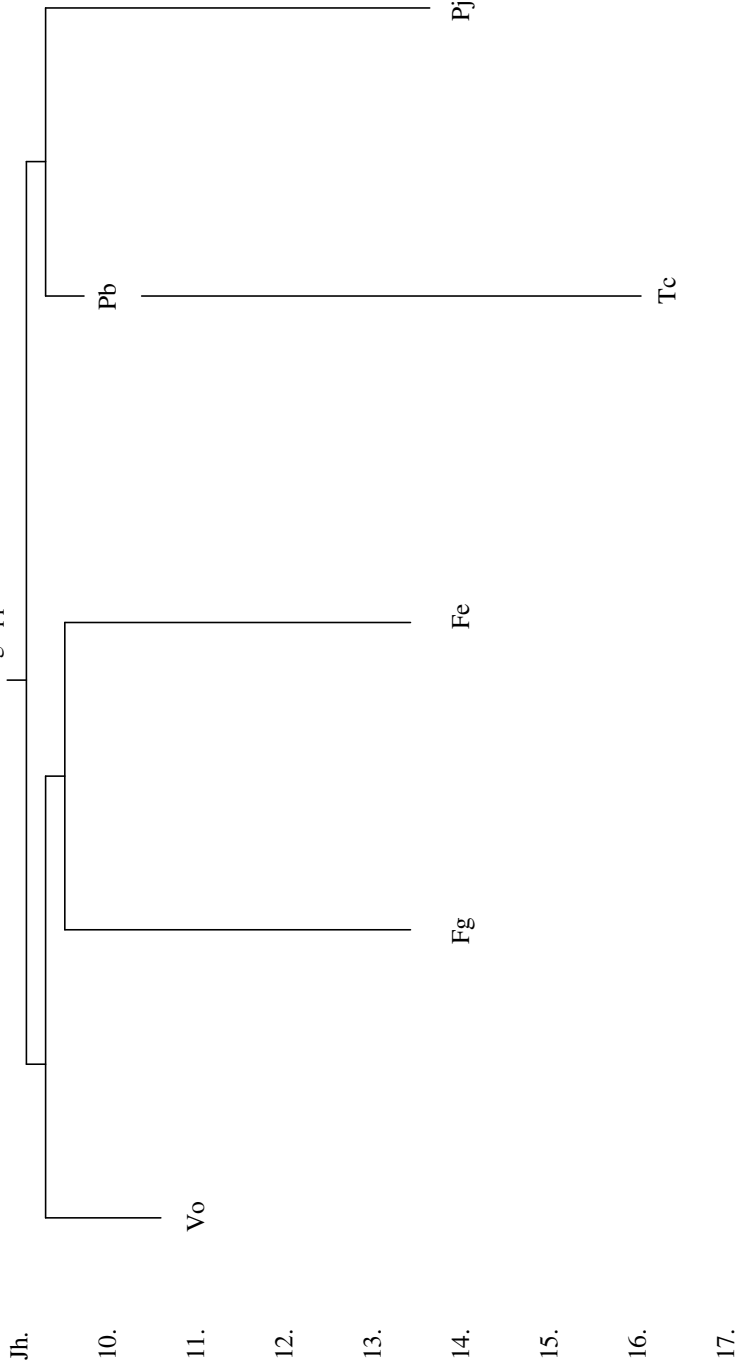
Codex mixtus, Zweig II 2
Untergruppe 3

Schaubild 16

Codex mixtus, Zweig II 2
Untergruppe 4

Schaubild 17

Codex mixtus, Zweig II 2
Untergruppe 5

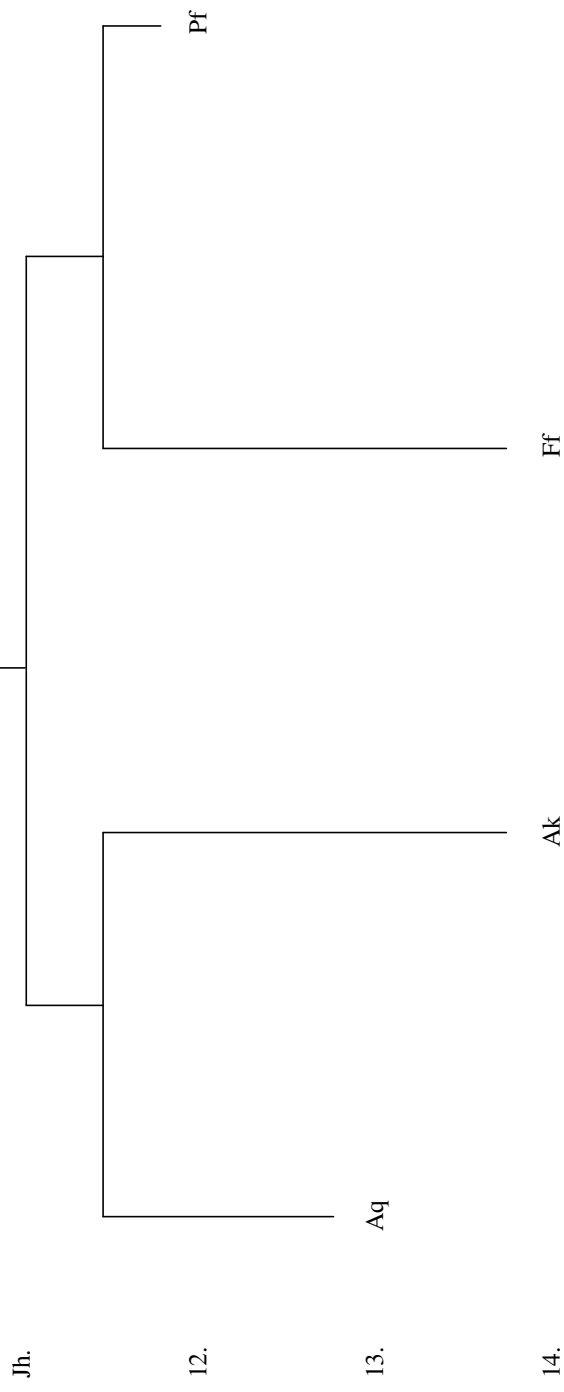
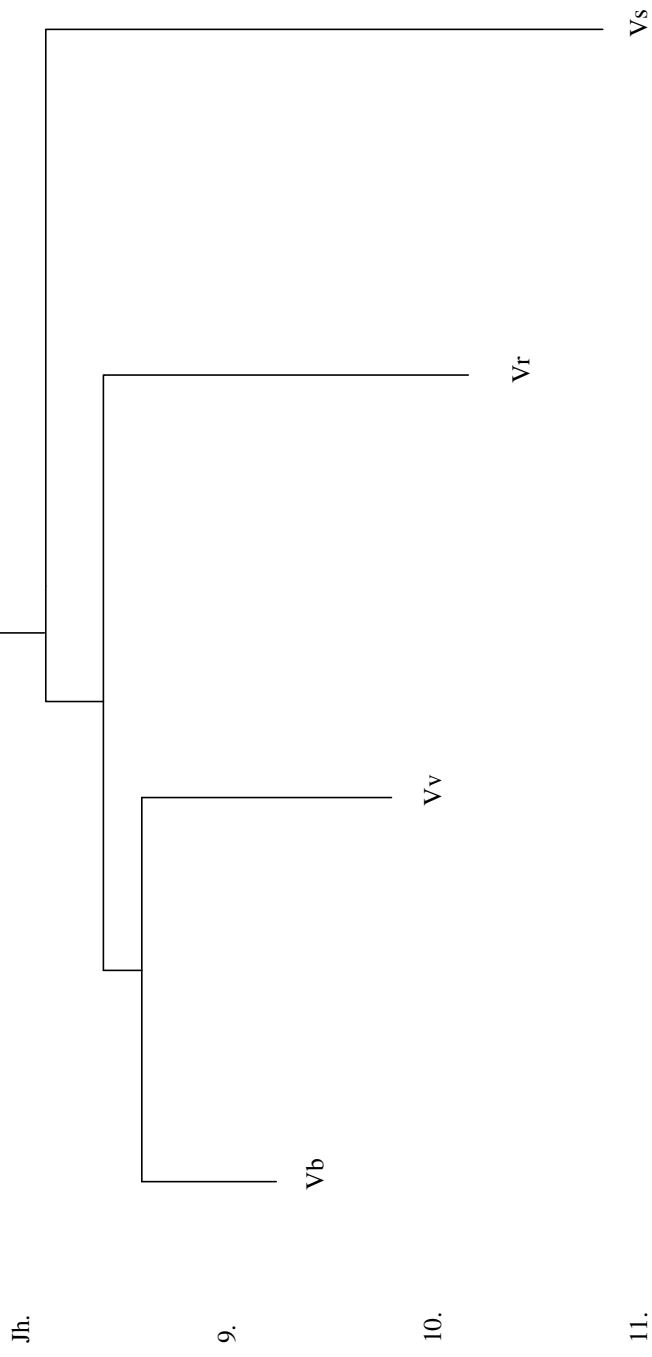

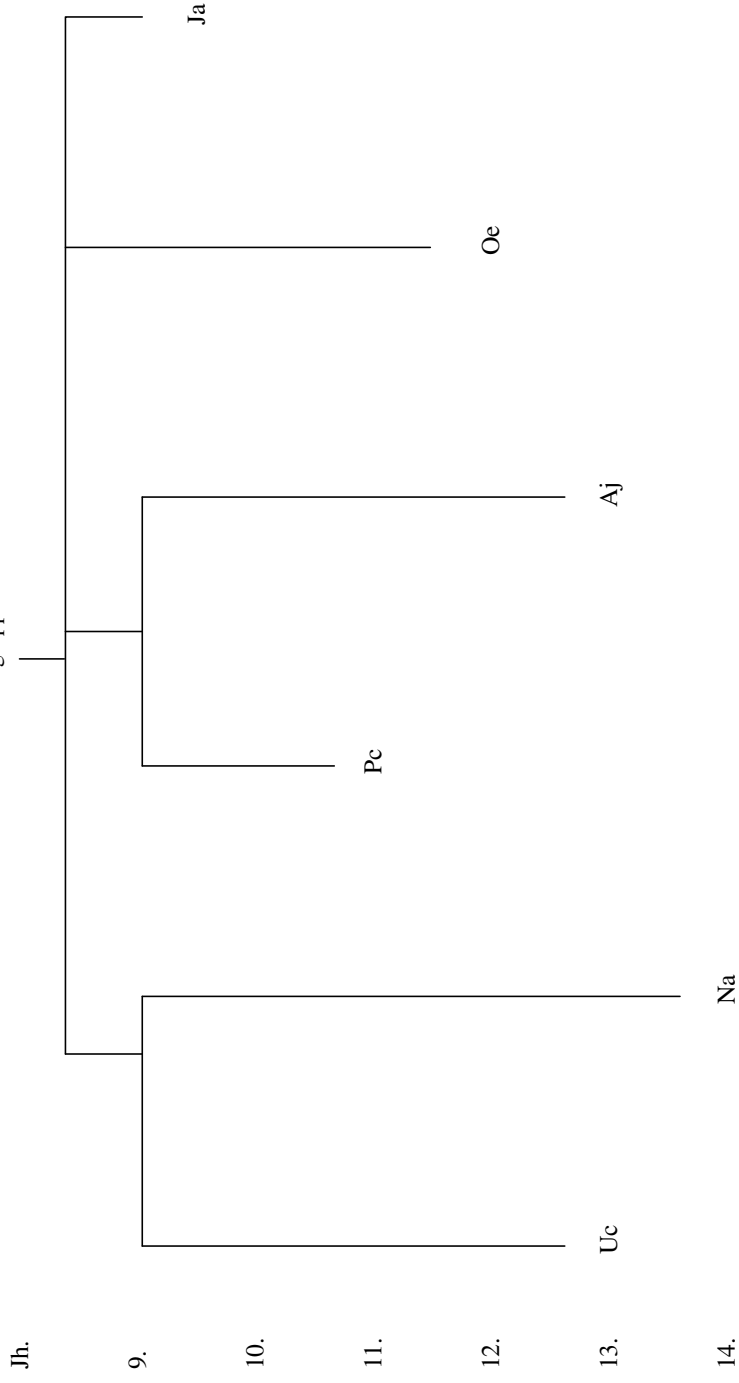
Schaubild 18

Codex mixtus, Zweig II 2
Untergruppe 6

Schaubild 19

Codex mixtus, Zweig II 2
Untergruppe 7

2. BIBLIOGRAPHIE

2.1. ABKÜRZUNGEN

(vgl. auch oben, S. 13 und 89)

EM	Etymologicon Magnum, hg. v. Thomas Gaisford, Amsterdam 1962.
Et Gud	Etymologicum Gudianum, hg. v. Friedrich Wilhelm Sturz, Leipzig 1818.
LACL	Lexikon der antiken christlichen Literatur, hg. v. S. Döpp / W. Geerlings, Freiburg-Basel-Wien 1998, ³ 2002.

2.2. STUDIEN UND QUELLEN

Barbour 1957/61	R. Barbour, A Manuscript of Ps.-Dionysius Areopagita copied for Robert Grosseteste, in: The Bodleian Library Record 6, 1957/61, 401–416.
Beierwaltes/Kannicht 1968	W. Beierwaltes / R. Kannicht, Plotin-Testimonia bei Johannes von Skythopolis, in: Hermes 96, 1968, 247–251.
Dindorf 1831	L. Dindorf, ed. Johannes Malalas, Chronographia, Bonn 1831.
Epifanovič 1917	S.L. Epifanovič, Materialy k izučeniju žizni i tvorenij prep. Maksima Ispovėdnika (Materialien für das Studium des Lebens und der Schriften des hl. Maximus), Kiev 1917 (dazu: V.N. Benesevic, in: Revue d'Histoire Ecclésiastique 24, Louvain 1928, 802–804; Byzantinisch-Neugriechisches Jahrbuch 8, 1929/30, 1931, 374–376). Nachdruck als: Saint Maximus the Confessor and Byzantine Theology, New Introduction by G.V. Florovsky, Gregg, Farnborough 1971.
Giannouli 2007	A. Giannouli, Die beiden byzantinischen Kommentare des Andreas von Kreta. Eine quellenkritische und literarhistorische Studie, = Wiener Byzantinische Studien 26, 2007.
Grillmeier 1986	A. Grillmeier, Das Konzil von Chalcedon. Rezeption und Widerspruch (451–518), = Jesus der Christus im Glauben der Kirche 2/1, Freiburg-Basel-Wien 1986, ² 1991.

- Grillmeier 1989 A. Grillmeier, Die Kirche von Konstantinopel im 6. Jahrhundert, = Jesus der Christus im Glauben der Kirche 2/2, Freiburg-Basel-Wien 1989.
- Hornus 1970 J.-M. Hornus, Le Corpus Dionysien en Syriacque, in: Parole de l'Orient 1, 1970, 69–93.
- Kannicht 1968 siehe Beierwaltes
- La Porta 2008a S. La Porta, Two Anonymous Sets of Scholia on Dionysius the Areopagite's Heavenly Hierarchy, = Corpus Scriptorum Orientalium, vol. 623. Scriptores Armeniaci, t. 29, Leuven 2008.
- La Porta 2008b S. La Porta, Two Anonymous Sets of Scholia on Dionysius the Areopagite's Heavenly Hierarchy, = Corpus Scriptorum Orientalium, vol. 624. Scriptores Armeniaci, t. 30, Leuven 2008.
- La Porta 2008c S. La Porta, The Armenian Scholia on Dionysius the Areopagite. Studies on their Literary and Philological Tradition, = Corpus Scriptorum Orientalium, vol. 625. Subsidia, t. 122, Leuven 2008.
- Liddell/Scott/Jones 1978 H. G. Liddell / R. Scott, A Greek-English Lexicon, revised and augmented throughout by Sir. H. S. Jones, ⁹Oxford 1940, Nachdr. ebenda 1978.
- Maas 1957 P. Maas, Textkritik, Leipzig ³1957.
- Meinhardt 1971 H. Meinhardt, Akademie, akademisch, in: HWP 1, 1971, 121–124.
- Scholten 1997 Cl. Scholten, Johannes Philoponus, De opificio mundi. Über die Erschaffung der Welt, gr.-dt. hg., Bde I–III, = FC 23/1–3, 1997.
- Scholten 2009 Cl. Scholten, Johannes Philoponus, De aeternitate mundi. Über die Ewigkeit der Welt, gr.-dt. hg., Bd. I, = FC 64/1, 2009.
- Sherwood 1952 P. Sherwood OSB, Sergius of Reshaina and the Syriac Versions of the Pseudo-Denis, in: Sacris Erudiri 4, 1952, 174–184.
- Sherwood 1955 P. Sherwood OSB, The Earlier Ambigua of Saint Maximus and his Refutation of Origenism, Rom 1955.
- Suchla 1980 B. R. Suchla, Die sogenannten Maximus-Scholien des Corpus Dionysiacum Areopagiticum, = NAWG 1980,3.
- Suchla 1984 B. R. Suchla, Die Überlieferung des Prologs des Johannes von Skythopolis zum griechischen Corpus Dionysiacum Areopagiticum, = NAWG 1984,4.

- Suchla 1985 B. R. Suchla, Eine Redaktion des griechischen Corpus Dionysiacum Areopagiticum im Umkreis des Johannes von Skythopolis, des Verfassers von Prolog und Scholien, = NAWG 1985, 4.
- Suchla 1988 B. R. Suchla, Pseudo-Dionysius Areopagita, Die Namen Gottes, eingel., übers. und mit Anm. versehen, = BGL 26, 1988.
- Suchla 1990 B. R. Suchla, ed. Corpus Dionysiacum I: Pseudo-Dionysius Areopagita, De Divinis Nominibus, = PTS 33, 1990.
- Suchla 1993 B. R. Suchla, Zur geplanten Neuedition der Scholia in Corpus Dionysiacum Areopagiticum, in: Studia Patristica 27, 1993, 209–212.
- Suchla 1995 B. R. Suchla, Verteidigung eines platonischen Denkmodells einer christlichen Welt. Die philosophie- und theologiegeschichtliche Bedeutung des Scholienwerks des Johannes von Skythopolis zu den areopagitischen Traktaten, = NAWG 1995, 1.
- Suchla 1998,³2002 B. R. Suchla, Artikel „Dionysius Areopagita“, „Johannes von Skythopolis“, in: LACL 203a–205b; 401a f.
- Suchla 2000 B. R. Suchla, Anastasius Bibliothecarius und der Dionysius Areopagita latinus, in: Archiv für Mittelalterliche Philosophie und Kultur 6, Sofia 2000, 23–31.
- Suchla 2008 B. R. Suchla, Dionysius Areopagita. Leben – Werk – Wirkung, Freiburg - Basel - Wien, 2008.
- Thrasm 1992 P. Thrasm, Christianisierung des Römerreiches und heidnischer Widerstand, Heidelberg 1992.
- Von Balthasar 1940 H. U. von Balthasar, Das Scholienwerk des Johannes von Scythopolis, in: Scholastik 15, 1940, 16–38 (verbessert in: H.U. von Balthasar, Kosmische Liturgie,²1961, 644–672).
- Von Balthasar 1961 H. U. von Balthasar, Das Problem der Dionysius-Scholien, in: H. U. von Balthasar, Kosmische Liturgie. Das Weltbild Maximus' des Bekenners, 2. veränderte Aufl., Einsiedeln 1961, 644–672.
- Wießner 1972 G. Wießner, Zur Handschriftenüberlieferung der syrischen Fassung des Corpus Dionysiacum, = NAWG 1972, 3.

3. INDICES

3.1. BIBEL

Gen - Genesis

1,1 - in DN 317,30
1,1–5 - in DN 389,14
1,1–2,3 - in DN 272,37–41
1,14 - in DN 316,19–20
1,16–19 - in DN 248,51–54
1,26 - in DN 352,4
1,26 sq - in DN 369,36–38
1,31 - in DN 216,8; 252,47 sq; 285,40
sq
11,7 - in DN 369,47
18,1–15 - in DN 385,5–6
28,12 - in DN 256,36 sq
32,23–33 - in DN 197,25 sq
32,31 - in DN 277,13–14
40,10 - in DN 225,9
41,5–7 - in DN 225,9

Ex - Exodus

3,14 - in DN 189,35
4,1–4 - in DN 257,43 sq
4,2–5 - in DN 381,31
4,9 - in DN 381,32
6,3 - in DN 189,31 sq
7,8–13 - in DN 257,43 sq
7,14–24 - in DN 381,32
13,21 sq - in DN 197,25
15,11 - in DN 377,11–12
17,6 - in DN 369,41–42
20,4 sq - in DN 329,45
24,17 - in DN 277,13–14

Lev - Leviticus

26,1 - in DN 329,45
26,11 sq - in DN 209,4

Dt - Deuteronomium

4,24 - in DN 197,25
5,8 sq - in DN 329,45

6,4 - in DN 196,21
23,4 - in DN 388,10–12

Jud - Judicum

6,11–24 - in DN 349,29–31

II Reg - Regnorum II (Samuel II)

1,26 - in DN 265,15–16
22,10 - in DN 369,48–49

III Reg - Regnorum III (Könige I)

13,2 - in DN 201,44
19,12 - in DN 369,29

II Chron - Paralipomenon II

36,22 sq - in DN 201,43

I Esdr - Esdrae I

1,1–4 - in DN 201,43

Esther - Esther

1,1e - in DN 221,24

Judith - Judith

8,14 - in DN 189,46 sq

Tobit - Tobit

12,15 - in DN 225,51
2,9 sq - in DN 349,24–28
6,9 - in DN 349,24–28

Ps - Psalmi

9,5 - in DN 381,5
17(16),13 - in DN 380,51

18(17),11 - in DN 369,46; 381,4
 18(17),12 - in DN 309,45; 341,5–6
 24(23),7 - in DN 385,50
 24(23),9 - in DN 385,50
 24(23),10 - in DN 356,28 sq
 36(35),10 - in DN 213,14 sq
 45(44),3 - in DN 252,25 sq
 47(46),6 - in DN 381,14
 47(46),9 - in DN 381,6
 74(73),17 - in DN 393,41 sq
 75(74),6 - in DN 364,7 sq
 77(76),6 - in DN 388,1–2
 78(77),14 - in DN 225,10
 78(77),44 - in DN 381,32
 80(79),2 - in DN 369,44–45
 81(80),8 - in DN 309,46
 82(81),6 - in DN 225,19
 102(101),28 - in DN 208,29 sq; 229,13
 103(102),20 - in DN 324,47
 104(103),5 - in DN 253,13 sq
 104(103),24 - in DN 309,36; 353,12
 104(103),27 - in DN 205,40–42
 104(103),29 sq - in DN 336,33–37
 104(103),30 - in DN 213,30 sq; 221,9 sq
 104(103),31 - in DN 332,39–40
 105(104),29 - in DN 381,32
 136(135),25 - in DN 205,42 sq
 139(138),2 - in DN 372,26 sq
 139(138),6 - in DN 341,8–10
 139(138),8 - in DN 381,12
 144(143),5 - in DN 381,13–14
 145(144),15 sq - in DN 205,42 sq
 147(146–147),4 - in DN 229,15
 147(146–147),5 - in DN 333,2; 369,25–
 26; 369,7–8
 147(146–147),9 - in DN 205,42 sq
 148 passim - in DN 205,52–54
 148,6 - in DN 385,47–48; 389,22–24

Prov - Proverbia

8,30 - in DN 332,39d; 353,11 sq

Cant - Canticum

1,16 - in DN 252,23 sq

Hi - Job

1,6–12 - in DN 240,54
 2,1–6 - in DN 240,54
 7,5 - in DN 277,2 sq
 38,41 - in DN 205,42 sq

Sap - Sapientia

passim - in DN 265,4
 2,23 - in DN 369,36–38
 7,21 - in DN 353,9 sq
 7,22–8,1 - in DN 213,25; 221,9 sq
 9,15 - in DN 277,54

Sirach - Siracides

7,17 - in DN 277,2 sq
 10,11 - in DN 277,2 sq
 51,23 - in DN 233,22

Hos - Osee

12,11 - in DN 377,13–14

Mich - Michaeas

7,14 - in DN 388,10

Joel - Joel

2,25 - in DN 357,3

Ob - Abdias

16 - in DN 273,52–54

Hab - Habacue

3,8 - in DN 381,2–3

Zach - Zacharias

9,17 - in DN 216,8; 253,1 sq
 4,1–14 - in DN 225,6
 4,12 - in DN 225,7 sq

Mal - Malachias

3,2 - in DN 197,25; 232,38

3,4 - in DN 388,10

3,6 - in DN 369,32

Jes - Jesaias

6 - in DN 192,20–23; 256,34–36

6,6 sq - in DN 241,42 sq

26,16 - in DN 301,27

35,4 - in DN 236,24 sq

40,12 - in DN 229,15 sq

40,13 (LXX) - in DN 189,29

40,18 - in DN 369,39

40,25 - in DN 369,39; 377,12

40,28 - in DN 208,25 sq; 385,42–43

44,24–45,25 - in DN 201,43

46,5 - in DN 369,39; 377,12

53,2 - in DN 328,46–47

53,5 - in DN 237,21

66,1 - in DN 204,47 sq; 205,1

Jer - Jeremias

1,5 - in DN 200,31

2,13 - in DN 213,15 sq

15,16 - in DN 241,42 sq

23,23 - in DN 381,10

23,24 - in DN 204,47 sq; 204,52 sq

Bar - Baruch

3,3 - in DN 369,43–44

Ez - Ezechiel

1 - in DN 256,34–36

1,10 - in DN 197,27

1,15–18 - in DN 241,19

1,15–21 - in DN 256,51–52

1,27 - in DN 369,32–34

1,28 - in DN 192,24 sq

2,8–3,3 - in DN 241,42 sq

10 - in DN 256,34–36

10,9–17 - in DN 256,51–52

10,12 - in DN 188,35; 241,19

10,18 - in DN 192,24 sq

28,17 - in DN 288,50 sq

37,27 - in DN 209,4

Sus - Susanna

35a - in DN 200,30

42 - in DN 200,30

Dan - Daniel (Dan θ')

5,1–30 - in DN 349,35–37

7,9 - in DN 197,25; 385,4

7,13 - in DN 197,25; 385,4

7,14 - in DN 369,53 sq

7,22 - in DN 197,25

10,1–12,13 - in DN 241,44 sq

10,6 - in DN 369,34–35

Mt - Matthaëus

4,2 - in DN 216,23

5,35 - in DN 277,51

5,48 - in DN 197,37 sq; 228,49 sq

6,10 - in DN 253,7 sq

9,18–26 - in DN 216,26

11,27 - in DN 189,42 sq

13,11 - in DN 188,27 sq

14,22–33 - in DN 216,24; 229,39 sq

16,23 - in DN 189,46 sq

18,10 - in DN 193,44

26,1–27,50 - in DN 216,26

28,20 - in DN 388,3

Mc - Marcus

5,21–43 - in DN 216,26

6,45–52 - in DN 216,24; 229,39 sq

12,25 - in DN 193,44

14,1–15,37 - in DN 216,26

16,5 - in DN 385,6

Lc - Lucas

1,33 - in DN 333,3 sq; 369,53 sq

8,40–56 - in DN 216,26

9,28–36 - in DN 197,36
 10,18 - in DN 293,11 sq
 12,47 - in DN 308,31 sq
 20,36 - in DN 193,13
 22,1–23,46 - in DN 216,26
 22,15 - in DN 292,42 sq

Joh - Joannes

1,3 - in DN 253,14 sq
 1,18 - in DN 192,24
 3,12 - in DN 344,30 sq
 5,17 - in DN 193,41; 213,27 sq
 5,19 - in DN 361,37–39
 6,16–21 - in DN 216,24; 229,39 sq
 6,44 - in DN 388,6
 6,54 - in DN 388,6
 8,44 - in DN 293,35
 10,14 - in DN 353,36 sq
 10,15 - in DN 353,37 sq
 10,38 - in DN 217,54
 11,1–44 - in DN 216,26
 14,10 - in DN 217,54
 14,11 - in DN 217,54
 14,20 - in DN 217,54
 14,23 - in DN 209,4
 15,4 - in DN 209,3
 15,26 - in DN 221,9 sq
 17,6 - in DN 225,23 sq
 17,11 - in DN 404,39
 17,21 - in DN 217,54
 17,21–23 - in DN 196,15 sq
 17,22 - in DN 268,43 sq
 17,23 - in DN 404,40
 18,1–19,30 - in DN 216,26
 20,19–29 - in DN 216,24 sq

Act - Acta apostolorum

1,23 - in DN 393,3–5
 7,49 - in DN 204,47 sq; 205,1
 8,9 sqq - in DN 312,12
 8,18 sqq - in DN 312,12
 9,15 - in DN 405,32
 13,8–11 - in DN 360,45 sq
 16,1–3 - prol 20,48; in DN 249,38

17,16–34 - prol 16, 7–22; 21,1–4
 17,18 - prol 17,20
 17,25–27 - in DN 308,16 sq
 17,28 - in DN 280,53; 396,41
 17,34 - in DN 185,7; 249,38
 18,7 - in DN 393,3–5
 20,17 - in DN 185,12–14
 20,28 - in DN 185,12–14
 26,24 - in DN 356,6

Rm - ad Romanos

1,20 - in DN 313,52–53; 349,46–352,1
 4,15 - in DN 276,7 sq
 4,17 - in DN 201,43
 7,7–13 - in DN 276,7 sq
 7,22 sq - in DN 249,14 sq
 7,23 - in DN 276,39; 276,40
 8,29 - in DN 197,37 sq
 8,30 - in DN 253,24 sq; 329,19 sq
 11,29 - in DN 336,48 sq
 11,33 - in DN 341,30–32
 11,34 - in DN 189,29
 11,36 - in DN 333,15 sq
 13,4 - in DN 288,28 sq

I Cor - ad Corinthios I

1,10 - in DN 268,42
 1,20 - prol 17,22
 1,25 - in DN 341,19; 341,23; 344,17
 2,11 - in DN 189,46 sq; 196,3
 2,12 - in DN 221,9 sq
 2,14 - in DN 344,32 sq
 3,16 - in DN 209,3
 6,19 - in DN 209,3
 7,31 - in DN 389,19 sq
 8,5 - in DN 225,19; 232,23 sq
 8,6 - in DN 232,24 sq
 9,21 - in DN 293,43 sq
 11,3 - in DN 228,38 sq
 11,12 - in DN 188,4; 208,42
 12,6 - in DN 228,38
 13,12 - in DN 345,49 sq; 413,53–55
 15,28 - in DN 209,14; 228,38
 15,40 - in DN 389,8–9

15,41 - in DN 389,10–11
 15,44 - in DN 193,13–16
 15,49 - in DN 197,37 sq

II Cor - ad Corinthios II

3,17 - in DN 220,1 sq
 4,16 - in DN 249,14 sq
 4,18 - in DN 313,52–53; 324,42–43;
 385,48–49
 4,4 - in DN 388,8–9
 5,18 - in DN 208,43
 6,16 - in DN 209,3 sq
 10,13 - in DN 188,24
 13,4 - in DN 341,19

Gal - ad Galatos

1,4 - in DN 388,4–5
 3,26 - in DN 225,19
 5,17 - in DN 392,27–28

Eph - ad Ephesos

1,4 - in DN 200,20 sq
 1,5 - in DN 329,21
 1,14 - in DN 192,24 sq
 1,17–21 - in DN 192,24 sq
 1,22 sq - in DN 228,38 sq
 1,23 - in DN 192,2
 2,10 - in DN 289,56
 2,15 - in DN 392,46 sq
 3,15 - in DN 225,12 sq
 3,16 - in DN 249,14 sq
 3,18 - in DN 376,38 sq
 4,6 - in DN 381,11
 4,14 - in DN 356,2 sq
 4,15 - in DN 228,38 sq
 5,23 - in DN 228,38 sq

Phil - ad Philippenses

2,2 - in DN 268,42
 2,7 - in DN 341,16
 2,9 - in DN 189,30 sq
 3,21 - in DN 197,37 sq

4,3 - in DN 329,24
 4,13 - in DN 356,47 sq

Col - ad Colossenses

1,15 - in DN 216,4
 1,16 - in DN 188,4; 208,42; 317,28
 1,17 - in DN 209,18 sq; 217,32; 253,13
 1,18 - in DN 228,38 sq
 1,20 - in DN 392,46 sq
 2,9 - in DN 196,44 sq
 2,10 - in DN 228,38 sq
 3,10 - in DN 369,36–38

I Thess - ad Thessalonicenses I

4,17 - in DN 197,38 sq; 345,48; 413, 52
 sq

II Thess - ad Thessalonicenses II

2,15 - in DN 197,13

I Tim - ad Timotheum I

passim - prol 20,48
 1,17 - in DN 216,4
 1,18 - in DN 197, 13 sq
 3,1–16 - in DN 197, 13 sq; 416,15
 3,9 - in DN 197, 13 sq
 4,1 sq - prol 20,50–52
 4,4 - in DN 216,8
 6,16 - in DN 341,6–7

II Tim - ad Timotheum II

passim - prol 20,48
 1,6 - in DN 197, 13 sq
 1,12 - in DN 197, 13 sq
 1,14 - in DN 197, 13 sq
 4,7 - in DN 193,5 sq

Hbr - ad Hebraeos

1,12 - in DN 229,13
 4,12 - in DN 353,26; 372,19

6,18 - in DN 361,37
 11,27 - in DN 216,4
 13,3 - in DN 193,46

Jac - Jacobus

1,17 - in DN 196,23; 225,10
 4,8 - in DN 233,22

I Petr - Petrus I

2,24 - in DN 237,21
 4,1 - in DN 237,23

II Petr - Petrus II

1,4 - in DN 193,9 sq

I Joh - Joannes I

4,8 - in DN 268,34
 4,16 - in DN 268,34

Judas - Judas

6 - in DN 289,50 sq

Apc - Apocalypsis

1,4 - in DN 212,36
 1,8 - in DN 212,36; 253,20 sq
 1,15 - in DN 369,35–36
 2,2 - prol 20,50–52; in DN 216,24
 2,18 - in DN 369,35–36
 4,4 - in DN 225,50; 236,25
 4,11 - in DN 352,8
 7,1–8,5 - in DN 252,6 sq
 8,2 - in DN 225,50; 225,51
 8,8 - in DN 381,32
 11,6 - in DN 381,32
 17,14 - in DN 249,9
 19,12 - in DN 189,46 sq
 19,16 - in DN 249,9
 21,3 - in DN 209,4
 21,6 - in DN 253,20 sq
 22,13 - in DN 253,20 sq

3.2. ANTIKE AUTOREN

3.2.1. NICHTCHRISTLICHE ANTIKE AUTOREN

Androtion (FGH III)

324,3 - prol 17,15–19
 324,4 - prol 16,35–17,7
 328,4 - prol 17,15–19
 328,20 a - prol 17,15–19
 328,20b - prol 16,35–17,7

Arist - Aristoteles**GA - de Generatione Animalium**

715 a 9–11 - in DN 377,7 sq

Metaph - Metaphysica

980 a 21 - in DN 249,20
 1000 b 5 - in DN 189,27 sq

Cic - Cicero**fin - de finibus**

3,26 - in DN 204,33 sq

Cleanth Stoic - Cleanthes Stoicus

SVF 3,582 - in DN 204,33 sq

Dam - Damascius Philosophus**pr - de principiis**

281,14 - in DN 272,18 sq
 281,18 - in DN 272,18 sq
 281,21 sq - in DN 272,18 sq
 282,26 sq - in DN 272,19

DL - Diogenes Laertius

7,87 - in DN 204,33 sq

Emp - Empedocles**frg - fragmenta**

109 - in DN 189,27 sq

Epicur - Epicurus**ep - epistulae**

1,11,6 - in DN 217,26–29

frg - fragmenta

30 - in DN 217,26–29

Et Gud - Etymologicum Gudianum

74 sq - prol 17,7–15

Men frg - Menandri fragmenta

678 - in DN 249,41

Philochoros (FGH III)

324,3 - prol 17,15–19

324,4 - prol 16,35–17,7

328,4 - prol 17,15–19

328,20 a - prol 17,15–19

328,20b - prol 16,35–17,7

Ph - Philo Iudaeus**aet - de aeternitate mundi**

44 - in DN 216,4

cher - de Cherubim

26 - in DN 241,7–9

leg all - legum allegoriae

I 5 - in DN 213,29

I 18 - in DN 213,29

Pl - Platon**Cra - Cratylus**

415 d - in DN 209,14

Lg - Leges

717 d - in DN 288,19–22

795 e 4 - in DN 297,22

Phlb - Philebus

15 a sq - in DN 193, 31

Prm - Parmenides

132 d - in DN 260,31 sq

R - Respublica

514 a – 517 a 7 - in DN 193,45

533 d 2 - in DN 188,35

Ti - Timaeus

28 a - in DN 260,39

Plot - Plotin**Enn - Enneades**

I 7 passim - in DN 296,5 sq

I 8,3,9–12 - in DN 272,24–26

I 8,3,14 - in DN 272,18 sq; 272,23 sq;
277,12

I 8,3,31 - in DN 272,18 sq; 272,23 sq

I 8,3,35–40 - in DN 272,18 sq; 272,23
sq

I 8,3,37 - in DN 277,10

I 8,3,39 - in DN 296,4

I 8,5,5 sq - in DN 293,45

I 8,5,5–8 - in DN 284,13–17

I 8,5,9–12 - in DN 297,39

I 8,5,12 sq - in DN 293,45

I 8,5,21–23 - in DN 281,41–43

I 8,6,33 - in DN 272,4 sq

I 8,6,45 - in DN 293,23

I 8,7 passim - in DN 300,49

I 8,7,19 - in DN 297,46; 300,2;
300,44–45

I 8,7,19 sq - in DN 300,15

I 8,13,1 sq - in DN 296,1

I 8,13,4 sq - in DN 296,3

I 8,13,5 sq - in DN 296,5

I 8,14,11 - in DN 304,10

I 8,14,15 sq - in DN 304,10

I 8,14 passim - in DN 297,26–27;
300,35

II 3,17,24 - in DN 312,15

II 4 passim - in DN 297,39

II 5,4,11–14 - in DN 277,14

II 5,5,22 - in DN 293,28
 II 5,5,23 - in DN 293,28
 II 5,5,23 sq - in DN 293,29
 II 5,5,24 sq - in DN 293,29 sq
 III 4,3,26 sq - in DN 232,36
 III 7,3,24 sq - in DN 313,51–52
 III 7,3,34 sq - in DN 313,36–38
 III 7,4,40–42 - in DN 313,40–41
 III 7,5,25 - in DN 313,49
 III 7,5,25–28 - in DN 313,43–46
 III 7,5,28 - in DN 313,47
 III 7,11,2–4 - in DN 316,6–8
 III 7,11,10 sqq - in DN 316,9 sq
 III 7,12,25–28 - in DN 316,13–22
 III 7,12,40 sqq - in DN 316,13–22
 III 7,12,56 sq - in DN 316,13–22
 V 2,1 - in DN 389,22
 V 9,5–8 - in DN 320,19 sqq
 V 9,9,14 sq - in DN 324,8–10
 VI 9,9,3–7 - in DN 232,36

Plu - Plutarch
de Stoicorum repugnantiiis
 35 - in DN 288,19–22

Procl - Proclus
inst - institutio theologica
 20 - in DN 188,31 sq
 28,30 - in DN 205,18
 48 - in DN 193,40
 60 sq - in DN 232,40 sq
 111 - in DN 188,31 sq
 129 - in DN 188,31 sq
 134 - in DN 188,31 sq
 146 - in DN 244,48–245,4
 160 - in DN 188,31 sq
 161 - in DN 188,31 sq
 182–184 - in DN 188,31 sq
 201 - in DN 188,31 sq
 204 - in DN 188,31 sq
de mal sub - de malorum subsistentia
 11,23 sq - in DN 225,4 sq
 31,13 - in DN 272,4–5

Stob - Stobaeus Ioannes
 2,75,11 - in DN 204,33 sq

3.2.1. CHRISTLICHE ANTIKE AUTOREN

Ambr – Ambrosius Mediolanensis
ep – epistula
 63, 22 - prol 16,30

Anast S – Anastasius Sinaita
viae dux
 XIII 4,23 - in DN 225,47

Ath – Athanasius Alexandrinus
qu Ant – quaestiones ad Antiochum
 28 - in DN 192,24 sq

Bas – Basilius Caesariensis Cappad.
hex – homiliae in hexaemeron
 6,2 - in DN 249,1 sq
 9,3–6, passim - in DN 309,33 sq

Chrys – Chrysostomus
sac – de sacerdotio
 4,7 - prol 16,30

Clem – Clemens Alexandrinus
prot – protrepticus
 6,68,4 - in DN 249,41
str – stromateis
 II 22,133,4 - in DN 204,34

- II 23,138,4 - in DN 204,34
 V 1,5,3 - in DN 380,10–12
- fr – fragmenta**
 5 - in DN 228,1 sq
- Clemens Romanus**
1 Clem – epistula Clementis ad Cor.
 25,3 - in DN 277,2 sq
- Const App – Constitutiones apostol.**
 II 26,33 - in DN 197,20
 II 57,7 - in DN 197,20
 II 3,11 - in DN 197,20
 VI 17,2 - in DN 197,20
 VII 46,7 - prol 20,48
 VII 46,11 - prol 17,39 sq
- Epiph – Epiphanius Constantiensis**
haer – panarion seu adversus ... haer.
 21 - in DN 337,47–48
- Eus – Eusebius Caesariensis**
h e – historia ecclesiastica
 III 3 - prol 20,42
 III 4,9 sq - prol 20,42
 III 4,10 - prol 17,40; 20,48
 III 15 sq - prol 20,42
 III 21 - prol 20,42
 III 34 - prol 20,42
 IV 18,1–6 - in DN 185,8
 IV 23,3 - prol 17,40
 IV 23,11 - prol 20,42
 V 6,2 sq - prol 20,42
 V 10,4 - prol 20,41
 V 11,1–5 - prol 20,41
 V 12,1sq - prol 20,39
 V 22 - prol 20,39
 V 23,3 - prol 20,39
 V 25 - prol 20,39
 VI 8,7 sqq - prol 20,39
 VII 14 - prol 20,39
 VII 28,1 - prol 20,39
- VII 30,2 - prol 20,39
 VII 32,29 - prol 20,39
- Gr Naz – Gregorius Nazianzenus**
or – oratio theologica
 29,2 - in DN 221,11–13
- Gr Nyss – Gregorius Nyssenus**
Eun – contra Eunomium
 11 - in DN 192,27
- Herm – Hermas (Pastor)**
mand – mandata
 passim - in DN 241,45 sq
vis – visiones
 5 - in DN 241,45 sq; 244,5
- Hipp – Hippolytus Romanus**
haer – refutatio omnium haeresium
 VI 7,1–20,4 - in DN 337,47–48
- Iren – Irenaeus Lugdunensis**
haer – adversus haereses
 I 23 - in DN 337,47–48
 III 12,13 - in DN 377,14 sq
 IV 20,6 - in DN 377,14 sq
- Just – Justinus Martyr**
dial – dialogus cum Tryphone Iudaeo
 2,1 - in DN 185,9
 8,2 - in DN 185,9
- Leont H – Leontius Hierosolymitanus**
monoph – contra monophysitas
 1865 B sq - in DN 216,17
- Or – Origenes**
hom in Jer – homilia in Jer
 10,3 - in DN 225,9

Cels – contra Celsum

1,57 - in DN 337,47–48

6,9 - in DN 337,47–48

**Ps-MaxConf – Ps-Maximus Conf.
diversa capita**

V 64 - in DN 240,27–31

Sever – Severianus Gabalensis**Eph – in Pauli ep. ad Ephesios**

1,17 - in DN 192,24 sq

Synes – Synesius Cyrenensis**hymn – hymnus**

3,271 (PG 66,1597) - in DN 252,3

Thdt – Theodoretus Cyrrenensis**Ezech – commentarius in Ezech**

10,18 - in DN 192,24 sq

Thgn – Theognostus Alexandrinus**hypot fr – fragmenta ex ... hypotyp.**

1 - in DN 232,36 sq

Declarationes, definitiones etc.**DH**

125 - in DN 225,10

144 - in DN 196,42. 46 sq

146 - in DN 196,42

149 - in DN 196,42

250–268 - in DN 196,42

528 - in DN 212,8 sq

650 sq - in DN 197,21 sq

